

ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΓΚΟΤΣΗ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1975

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ Α/Γ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ

A. Γερμανίου

ΔΩΡΕΑΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1978

2003-2004

ΕΡΕΥΝΑ
ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΡΕΥΝΑ

Σ. 7. 89 Σ. Χ. Β.
Θεολογικός Σχολή διδασκτικῶν βιβλ.

ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΓΚΟΤΣΗ

✓ ΠΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ ✓

Α' Γυμνασίου

✓ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1975

002
61E
ET2B
181

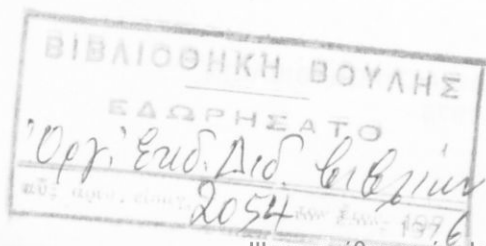
ΗΓΕΤΟΥ ΤΟΥΤΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟ ΚΑΛΩΝΟ

ΔΙΑΘΗΚΗ

Α. Τριτοβίου

«Τὸ δὲ ρῆμα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
μένει εἰς τὸν αἰῶνα»
(Ἑσ. μ' 8)

«Ἡ Καινὴ Διαθήκη κρύβεται στὴν Παλαιά,
ἡ Παλαιὰ Διαθήκη φανερῶνεται στὴν Καινὴ»

(᾽Αγιος Αὐγουστίνος)

Ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι μεταφρασμένη σὲ διάφορες γλώσσες καὶ διαλέκτους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ φετινὸ θρησκευτικὸ βιβλίον τῆς τάξεώς μας ἔχει πολὺ ἐνδιαφέρον. Θὰ μᾶς φέρῃ σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἀγία Γραφή, γιὰ νὰ δοῦμε σ' αὐτὴ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου. Τὸ βιβλίον στὸ πρῶτο μέρος παρουσιάζει καὶ ἀναλύει γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ εἶναι τὸ πρῶτο τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ὅσα μᾶς παρουσιάζει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἔχουν κέντρο τὴ διαθήκη, δηλαδὴ τὴ συμφωνία ποὺ ἔκανε ὁ Θεὸς μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες στὸ βουνὸ Σινά. Μεσίτης τῆς παλαιᾶς αὐτῆς συμφωνίας ἦταν ὁ Μωυσῆς. Σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς θὰ λάτρευε μόνο τὸ Θεὸ τῶν πατέρων του καὶ θὰ τηροῦσε τὶς ἐντολές Του. Ὁ Θεὸς ἐξάλλου θὰ προστάτευε καὶ θὰ καθοδηγοῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες.

Τὸ δεῦτερο μέρος τοῦ βιβλίου ἐκθέτει γεγονότα τῆς Καινῆς Διαθήκης, ποὺ εἶναι τὸ δεῦτερο τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Κέντρο τῶν γεγονότων αὐτῶν εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ποὺ μὲ τὸ αἷμα Του ἐπικύρωσε

τὴν καινὴ διαθήκη, δηλαδή τὴν αἰώνια καὶ καινούργια συμφωνία μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων.

Τὰ βιβλία τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς. Συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς εἶναι ἄνθρωποι, ποὺ ὁ Θεὸς φώτισε καὶ καθοδήγησε μὲ τὸ ᾽Άγιο Πνεῦμα. Φώτισε τὸ νοῦ τους γιὰ νὰ ἐννοήσουν τίς θεῖες ἀλήθειες κι ἐκεῖνοι μὲ τὸν τρόπο τους τίς κατέγραψαν. Ὅσα ἔγραψαν, εἶναι ἀρκετά, γιὰ νὰ μᾶς δείξουν τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία καὶ εὐτυχία τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν διαβάζουμε τὴν ᾽Αγία Γραφή, βλέπομε ὅτι ἀρχίζει καὶ τελειώνει μὲ περιγραφή Παραδείσου. Ὁ πρῶτος Παράδεισος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ χάσαμε καὶ ὁ τελευταῖος εἶναι αὐτὸς ποὺ κερδίσαμε. Τὰ βιβλία λοιπὸν τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς μᾶς λένε πῶς ὁ Θεὸς χάρισε στοὺς ἀνθρώπους τὸν πρῶτο ἐπίγειο Παράδεισο, πῶς τὸν ἔχασαν οἱ Πρωτόπλαστοι καὶ πῶς ὕστερα ὁ Θεὸς ὑποσχέθηκε καὶ ἔδωσε τὸν οὐράνιο Παράδεισο.

Τὰ βιβλία τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς εἶναι 76. Τὰ 49 ἀνήκουν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ τὰ 27 στὴν Καινὴ. Ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενό τους διαιροῦνται σὲ ἱστορικά, διδακτικά καὶ προφητικά. Τὰ ἱστορικά διηγοῦνται κυρίως ἱστορικά γεγονότα, τὰ διδακτικά διδάσκουν θρησκευτικὲς ἀλήθειες καὶ δίνουν συμβουλὲς γιὰ μιὰ θεάρεστη ζωὴ. Τὰ προφητικά προλέγουν μελλοντικὰ γεγονότα καὶ περιέχουν κυρίως μηνύματα τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους.

Τὰ βιβλία τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς γράφτηκαν μέσα σὲ διάστημα πολλῶν αἰώνων. Τὰ πρῶτα πέντε (τεύχη), ἡ Πεντάτευχος, γράφτηκαν ἀπὸ τὸ Μωυσὴ τὸ 13ο αἶωνα π.Χ. καὶ τὸ τελευταῖο, ἡ Ἀποκάλυψις, ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη τὸ 90-95 μ.Χ. Τὰ περισσότερα γράφτηκαν στὴν ἐβραϊκὴ γλῶσσα, ἄλλα στὴν ἑλληνικὴ καὶ ἄλλα στὴν ἀραμαϊκὴ γλῶσσα. Ἡ ᾽Αγία Γραφή μεταφράστηκε σὲ διάφορες γλώσσες καὶ διαλέκτους.

Τὸ ὕλικό τῶν κεφαλαίων. Σὲ κάθε κεφάλαιο ἡ ἐξιστόρηση τῶν γεγονότων γίνεται μὲ βάση τὴ μαρτυρία τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς. Καταβάλλεται προσπάθεια νὰ διακρίνωμε τίς θρησκευτικὲς ἀλήθειες, ποὺ πολλὲς φορές ὁ Θεὸς θέλει νὰ μεταδώσῃ στοὺς ἀνθρώπους μὲ μιὰ διήγηση τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς. Σ' αὐτὸ ἔχομε μιὰ ἀνεκτίμητη βοήθεια: τὴν Ἐκκλησίᾳ μας. Μὲ τὴ διδασκαλία τῆς μᾶς βοηθεῖ νὰ ἐννοοῦμε καλύτερα τίς ἀλήθειες τῆς πίστεως. Γι' αὐτὸ σὲ πολλὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου συμβουλευόμαστε τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Θὰ βλέπωμε τί λένε οἱ ἱεροὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σημασίᾳ τῶν φράσεων τῆς ᾽Αγίας Γραφῆς. Θὰ ἀνατρέχωμε ἀκόμη στὴ θεία Λατρεία (τὴ θεία λειτουργία καὶ τίς ἄλλες ἱερὲς ἀκολουθίες) γιὰ νὰ βλέπωμε πῶς διατυπώνονται οἱ εὐχές καὶ οἱ ὕμνοι τῆς θείας λατρείας τὰ θέματα, ποὺ θίγονται στὸ βιβλίό μας. Πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ γνωρίζωμε, ὅτι δὲν παραδόθηκαν ὅλες οἱ ἀλήθειες τῆς πίστεως γραπτὲς στοὺς ἀνθρώπους. Μαζὶ μὲ τὸ γραπτὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ἔχομε καὶ τὸν προφορικὸ, ἐκεῖνον δηλαδή ποὺ παραδόθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο στοὺς Ἀποστόλους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς στοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ προφορικὴ αὕτη διδασκαλία εἶναι ἡ Ἐρρα

Παράδοσις, πού τή διατηρεῖ ἡ Ἐκκλησία μέ τή διδασκαλία καί τή λατρεία της. Ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ Ἱερὰ Παράδοσις εἶναι οἱ δύο πηγές τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Στά μαθήματά μας, ὅπως θά δοῦμε, θά συνδέωμε ὅσα λέγει ἡ Παλαιά Διαθήκη μ' ἐκεῖνα πού φανέρωσε ὁ Θεός στήν Καινὴ Διαθήκη καί τὸ ἀντίθετο. Τὰ δύο αὐτὰ τμήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἔχουν στενὸ σύνδεσμο ἀναμεταξύ τους. Ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι ἡ αὐγὴ καί ἡ Καινὴ Διαθήκη τὸ πλοῦσιο καί πλήρες φῶς τῆς ἡμέρας. Ἡ Παλαιά Διαθήκη προανέγγειλε ἐκεῖνο, πού ἐγένεε πραγματικότητα στήν Καινὴ Διαθήκη, δηλαδὴ τὴν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι σὲ ἀρκετὰ μαθήματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θά προσέχωμε ἰδιαίτερα πρόσωπα, πράγματα ἢ γεγονότα, πού προεικονίζουν πρόσωπα, πράγματα ἢ γεγονότα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αὐτὰ τὰ ὀνομάζουμε τύποις. Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ π.χ. προεικονίζει τὴ θυσία τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ ὀνομάζουμε τὸν Ἰσαάκ τύπο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τέλος οἱ ἀσκήσεις καί οἱ ἐρωτήσεις κάθε μαθήματος θά μᾶς βοηθήσουν στὴν ἀφομοίωση καί τὴν τήρηση ἐκείνων, πού ὁ Θεός μᾶς παραγγέλλει.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τά ιστορικά βιβλία :

Γένεσις	Βασιλειῶν Α΄ - Δ΄
Ἔξοδος	Παραλειπομένων Α΄ - Β΄
Λευϊτικόν	Ἔσδρας Α΄ - Β΄
Ἀριθμοί	Νεεμίας
Δευτερονόμιον	Τωβίτ
Ἰησοῦς Ναυῆ	Ἰουδίθ
Κριταὶ	Ἑσθήρ
Ρουθ	Μακαβθαίων Α΄ - Γ΄

Τά διδασκτικά ἢ ποιητικά βιβλία :

Ψαλμοί	Ἐκκλησιαστής
Ἰώθ	Ἄσμα Ἀσμάτων
Παροιμιαὶ Σολομῶντος	Σοφία Σολομῶντος
	Σοφία Σειράχ

Τά προφητικά βιβλία :

Ἡσαΐας	Μιχαΐας
Ἰερεμίας	Ἰωήλ
Βαρούχ	Ὁβδιού
Θρήνοι Ἰερεμίου	Ἰωνᾶς
Ἐπιστολή Ἰερεμίου	Ναούμ
Ἰεζεκιήλ	Ἀθθακούμ
Δανιήλ	Σοφονίας
Ὡσηῆ	Ἀγγαῖος
Ἀμώς	Ζαχαρίας
	Μαλαχίας

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τά Εὐαγγέλια κατά :

Ματθαῖον,
Μάρκον,
Λουκᾶν,
Ἰωάννην.
Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων

Οἱ ἐπιστολὲς πρὸς :

Ρωμαίους
Κορινθίους Α΄ - Β΄
Γαλάτας
Ἐφεσίους
Φιλιππησίους
Κολοσσαεῖς
Θεσσαλονικεῖς Α΄ - Β΄
Τιμόθεον Α΄ - Β΄
Τίτον
Φιλήμονα
Ἑβραίους

Καθολικὲς ἐπιστολὲς :

Ἰακώβου
Πέτρου Α΄ - Β΄
Ἰωάννου Α΄ - Γ΄
Ἰούδα
Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΠΑΛΛΙΑ ΔΙΛΘΗΚΗ

Η ΠΑΛΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Ὁ Θεός καὶ ἡ Δημιουργία

1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου

(Γεν. α' 1 - β' 4)

“Ενας ζωγραφικὸς πίνακας ποὺ παρουσιάζει κάποιο φυσικὸ τοπίο, πάντα μᾶς ξεκουράζει τὸ βλέμμα, καθὼς τὸν ἀτενίζομε. Μᾶς μεταφέρει στὴ φύση, ὅπου κάτω ἀπὸ τὸ θόλο τοῦ οὐρανοῦ ἀπλώνεται τὸ βασίλειο τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ζωγράφος ποὺ ἔφτιαξε τὸν πίνακα, εἶναι ἓνας καλλιτέχνης. Δούλεψε μὲ τὰ χρώματα καὶ τὰ ἐργαλεῖα του, δηλαδὴ μὲ ὑλικά ποὺ ἄλλοι ἔθεσαν στὴ διάθεσή του. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιο μ' Ἐκεῖνον, ποὺ μᾶς χάρισε τὰ μεγαλεῖα τῆς φύσεως. Αὐτὸς δὲν ἐργάστηκε μὲ ὑλικά ποὺ ἄλλοι τοῦ ἔδωσαν. Ὁ Θεός, ποὺ εἶναι ὁ «ποιητὴς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀορατῶν», δημιούργησε ὅλα ἀπὸ τὸ μηδέν, ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἔδωσε ὕπαρξη στὸν κόσμο μὲ τὸν παντοδύναμο λόγο Του. Γι' αὐτὸ λέγεται: ὁ δημιουργὸς Θεός.

Ὁ Θεὸς μιλεῖ γιὰ τὸ ἔργο Του. Ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, μόνο Αὐτὸς μπορεῖ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ, δηλαδὴ νὰ μᾶς φανερώσῃ πῶς προῆλθαν τὰ πάντα, ἄψυχα καὶ ἔμψυχα, ἀπὸ τὸ θεϊκὸ Του λόγο.

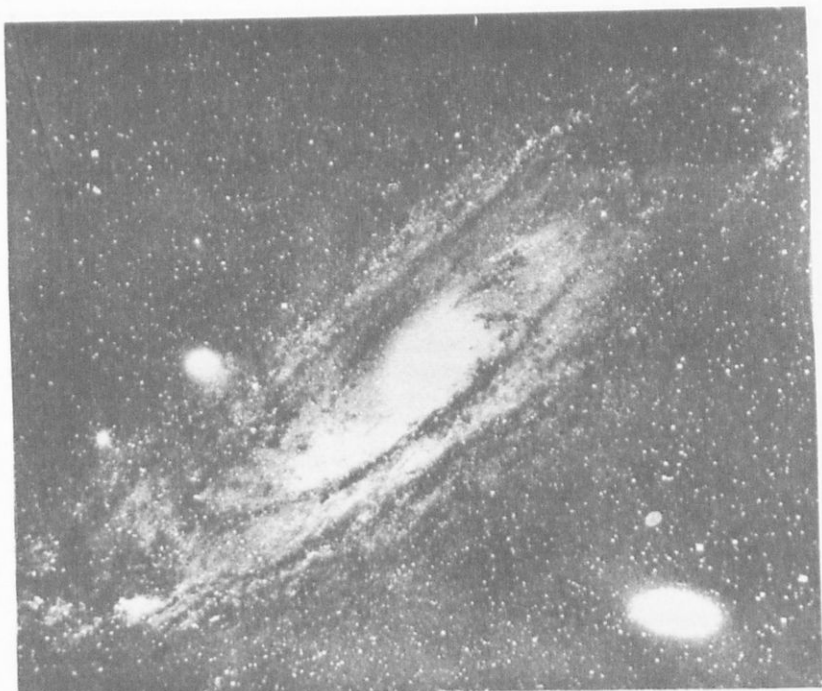
Ὁ Μωυσὴς ἔχει καταγράψῃ στὶς πρώτες σελίδες τῆς Ἀγίας Γραφῆς μὲ σύντομες, ἀλλὰ γεμάτες νόημα φράσεις, τὴ διήγησιν γιὰ τὴ δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Ὅσα ἔγραψε εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ Θεό.

“Ας διαβάσωμε μερικούς στίχους προσπαθώντας νά διακρίνωμε τίς θρησκευτικές ἀλήθειες ποῦ θέλουν νά μεταδώσουν.

«Ἐν ἀρχῇ... ἡ γῆ ἦν ἀόρατος καί ἀκατασκεύαστος, καί σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καί πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Καί εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φῶς· καί ἐγένετο φῶς... (πρῶτη ἡμέρα). Καί εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω στερέωμα... διαχωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καί ὕδατος... (δεύτερη ἡμέρα). Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καί ὀφθῇ τῇ ξηρᾷ... Καί ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν καί τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσης... Καί εἶπεν ὁ Θεός· βλαστήσατω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου... (τρίτη ἡμέρα). Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ... Καί ἐποίησεν ὁ Θεός... τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν (τὸν ἥλιο) εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας καί τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσον (τὴν σελήνην) εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καί τοὺς ἀστέρας... (τέταρτη ἡμέρα). Καί εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καί πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ... (πέμπτη ἡμέρα). Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ... τετράποδα καί ἐρπετὰ καί θηρία... κατὰ γένος. Καί ἐγένετο οὕτως... Καί εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλὰ. Καί εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ’ εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ’ ὁμοίωσιν... Καί ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον... ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. Καί εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός... (ἡμέρα ἕκτη). Καί συνετέλεσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε, καί κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ,... καί εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν...» (Γεν. α' - β' 3).

Οἱ θρησκευτικές ἀλήθειες τῆς διηγήσεως. Ἀπὸ τῆ διήγησιν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου γίνεται φανερό ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νά φανερώσῃ στοὺς ἀνθρώπους τίς πρὸ κάτω θρησκευτικές ἀλήθειες:

1. Ὁ κόσμος ἔχει ἀρχή, γιατί πρὶν δημιουργηθῇ ὑπῆρχε μόνον ὁ ἄναρχος Θεός.
2. Ὁ κόσμος δὲν ἐγίνε τυχαῖα, ἀλλὰ δημιουργήθηκε μετὸν παντοδύναμο λόγο τοῦ Θεοῦ. “Ὅλα ὅσα ὁ Θεὸς δημιούργησε ἦταν πολὺ καλὰ.
3. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Προικίστηκε μετὶ ἰδιαίτερα προνόμια, γιὰ νά μπορῇ νά μοιάσῃ τελικὰ μετὸ Θεό.
4. Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ πρέπει νά ξεχωρίζῃ τὴν ἑβδόμη ἡμέρα ἀπὸ τίς ἄλλες ἡμέρες, γιατί εἶναι γι’ αὐτὸν ἡ ἡμέρα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

‘Ο νεφελοειδής της ‘Ανδρομέδας.

‘Η διδασκαλία της ‘Εκκλησίας μας για τή δημιουργία του κόσμου.

“Όπως θά μάθωμε, ή ‘Εκκλησία μᾶς βοηθεῖ μέ τή διδασκαλία της νά ἐννοοῦμε καλύτερα τίς ἀλήθειες, πού φανέρωσε ὁ Θεός στήν ‘Αγία Γραφή. “Ετσι καί στήν περίπτωση τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ή ‘Εκκλησία μέ τίς ἱερές ἀκολουθίες καί τὰ θεῖα Μυστήρια ὑπογραμμίζει τίς ἀλήθειες τῆς πίστεως, γιά νά ἔχουν οἱ πιστοὶ ὀρθές πεποιθήσεις καί νά ζοῦν σύμφωνα μέ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Στήν ἱερή ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ διαβάζεται ὁ 103 ψαλμός τοῦ Δαβίδ, πού ὑμνεῖ τὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας. Σέ μιὰ εὐχή τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὁ ἱερεὺς ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Θεός δημιούργησε μέ τή θέλησή Του τὸν κόσμο ἀπὸ τὸ μηδέν καί κρατᾷ τὴν κτίση στὰ χέρια Του. Γι’ αὐτὸ κανένας λόγος δὲν εἶναι ἀρκετὸς γιά νά ὑμνήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅπως πρέπει, τὰ θαυμαστά ἔργα τοῦ Θεοῦ. Στὸ Σύμβολο τῆς πίστεως ὁμολογοῦμε ὅτι πιστεύομε «εἰς ἓνα Θεὸν... ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ ὁμορφὴ γῆ ποὺ κατοικοῦμε, ὁ ἀπέραντος οὐρανὸς καὶ ἡ εὐεργετική θάλασσα μᾶς γεμίζουν μὲ θαυμασμό. Ὁ θαυμασμός μας στρέφεται κυρίως στὸ Θεό, ποὺ δημιούργησε ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ μηδέν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὰ ἐφόδια ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, πῆρε κυρίαρχη θέση ἀνάμεσα στὰ δημιουργήματα. Ἡ Ἐκκλησία μας θάζει στὸ στόμα μας λόγια θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Κάθε Κυριακὴ καλεῖ τοὺς πιστοὺς στὸ ναό, γιὰ νὰ λατρεύσουν τὸ Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὡς ἐμεγαλύνθη (= πόσο μεγάλα εἶναι) τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας» (Ψαλμ. 103, 24).

2. «Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου» (Ἀπὸ τὸ Μυστήριον τοῦ ἁγίου βαπτίσματος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Θεὸς λέγεται «ποιητὴς» καὶ «δημιουργός»;

2. Σὲ μερικὲς εἰκόνες παρουσιάζεται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ κρατᾷ μιὰ σφαῖρα. Πῶς θὰ δικαιολογήσης τὴν παράσταση αὐτὴ σ' ἓναν ποὺ δὲν ξέρει τὴ συμβολικὴ τῆς σημασίας;

3. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς Ῥωμαίους (α' 20) λέει ὅτι ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἄλλες ἀπειρες τελειότητές Του φαίνονται ἀπὸ τὰ δημιουργήματά Του. Γιατί;

4) Οἱ Ἑβραῖοι ἦταν κυκλωμένοι ἀπὸ εἰδωλολάτρες. Σὲ τί θὰ τοὺς βοηθοῦσαν τὰ ὅσα φανέρωσε σ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου;

2. Ἡ δημιουργία τῶν ἀγγέλων.

(Ἐξ. κ' 11, Ἰωθ λη' 7, Κολ. α' 16)

Ὅπως ἔχομε ἐκκλησίες ἀφιερωμένες στοὺς ἁγίους, ἔτσι ἔχομε καὶ μερικὲς ἐκκλησίες ἀφιερωμένες στοὺς Ἀγίους Ἀσωμάτων, δηλαδή στοὺς ἀγγέλους. Οἱ ἄγγελοι εἶναι καὶ αὐτοὶ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀγία Γραφή μιλεῖ γιὰ τοὺς ἀγγέλους. Στὴν Παλαιὰ καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη γίνεται λόγος γιὰ τοὺς ἀγγέλους. Οἱ ἄγγελοι δημιουργήθηκαν μὲ τὸν παντοδύναμο λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπηρετοῦν τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Παρουσιάζονται σὲ διάφορα πρόσωπα μὲ ἀνθρώπινη μορφή, κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, γιὰ ν' ἀναγγεῖλουν κάτι ἢ νὰ συμπαρασταθοῦν στὸ δρόμο τῆς ζωῆς τους. Θὰ δοῦμε

Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ὁ Μέγας Ταξιάρχης. Εἰκόνα στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν (14ος αἰ.).

τὸ ἔργο τῶν ἀγγέλων στίς διηγήσεις γιὰ τοὺς πατριάρχες, τὸ Μωυσῆ, τοὺς προφῆτες. Οἱ ἱεροὶ εὐαγγελιστὲς ποὺ ἐξιστοροῦν τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου, ἀναφέρουν ἀρκετὲς φορὲς τοὺς ἀγγέλους.

Οἱ ἄγγελοι εἶναι πνεύματα. Ἐπειδὴ δὲν ἔχουν ὕλικό σῶμα, ὀνομάζονται ἀσώματοι. Εἶναι «*μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων*», δηλαδή ἀναρίθμητοι (Δαν. ζ' 10, Ἀποκ. ε' 11). Ἡ Ἁγία Γραφή ἀναφέρει τρεῖς ἀγγέλους μὲ τὰ ὀνόματά τους· εἶναι ὁ Μιχαήλ, ὁ Γαβριήλ καὶ ὁ Ραφαήλ. Οἱ λέξεις «*σεραφεΐμ*», «*χερουβεΐμ*», «*ἀρχάγγελοι*» κ.ἄ. δηλώνουν τὶς ὁμάδες τῶν ἀγγέλων, ποὺ λέγονται καὶ *τάξεις ἢ τάγματα*.

Οἱ ἄγγελοι παραστέκονται γύρω ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ὑμνοῦν τὴν ἀγιότητα, τὴν παντοδυναμία καὶ τὴ δόξα Του. Ἀπὸ τὸ Θεὸ παίρνουν ἐντολές, γιὰ νὰ μεταφέρουν ὡς ἀγγελιοφόροι τὸ θεῖο θέλημα στοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ λέγονται καὶ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος στὴν προσευχὴ «*Πάτερ ἡμῶν...*» προβάλλει τοὺς ἁγίους ἀγγέλους ὡς ὑποδειγματικούς τηρητὲς τοῦ θεοῦ θελήματος. Ζητεῖ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς νὰ ἐκτελοῦν στὴ γῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως οἱ ἄγγελοι στὸν οὐρανό· γρήγορα, τέλεια καὶ στὴν ὥρα του.

Οἱ ἄγγελοι στὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴ θεία λατρεία. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὶς ὥραιες εὐχές της καὶ τοὺς μελωδικούς της ὕμνους ζητεῖ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ φρουρῇ τοὺς πιστοὺς μὲ τοὺς φωτεινοὺς καὶ ἁγίους ἀγγέλους. Μιὰ εἰδικὴ εὐχὴ μάλιστα ἀπευθύνεται στὸν προσωπικὸ φύλακα ἄγγελο κάθε ἀνθρώπου. Στὶς τοιχογραφίες, στὰ μωσαϊκὰ καὶ στὶς φορητὲς εἰκόνες θαυμάζομε τὶς γλυκὲς καὶ ἡρεμες ἀγγελικὲς μορφές. Τὰ φτερά τους μᾶς θυμίζουν τὴν ταχύτητα καὶ τὴν προθυμία στὴν ἐκτέλεση τοῦ θεοῦ θελήματος.

Στὴ θεία λειτουργία ψάλλομε μαζί μὲ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους. Ὁ τρισάγιος ὕμνος, ποὺ ψάλλουν ἀκατάπαυστα γύρω ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ, γίνεται καὶ δικὸς μας ὕμνος. «*Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ (= τῶν δυνάμεων), πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῇ τῆς δόξης σου*» (βλέπε Ἡσ. στ' 1-3).

Κατὰ τὴ θεία λειτουργία ζητοῦμε ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ ἀποστείλῃ στὸν καθένα μας ἄγγελο εἰρηνικό, πιστὸ ὁδηγὸ τῆς ζωῆς μας, γιὰ νὰ μᾶς φυλάξῃ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀπὸ τοὺς διαφόρους κινδύνους: «*Ἀγγελεὺν εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα*».

Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τοὺς Ἁγίους Ἀσωμάτους στὶς 8 Νοεμβρίου.

Ὁ σατανὰς καὶ οἱ ἄγγελοί του. Πρὶν ἀπὸ τὴν τελετὴ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, ὁ ἱερεὺς ζητεῖ ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ σὲ λίγο θὰ βαπτισθῇ, νὰ «*ἀποτάξῃ*», δηλαδή νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ σατανὰ καὶ τοὺς ἀγγέλους του. Πρόκειται γιὰ τὰ πονηρὰ πνεύματα, τοὺς δαίμονες.

Ἡ Ἀγία Γραφή μιλεῖ γιὰ τὸ σατανά, τὸν ἀρχηγὸ τῶν δαιμόνων, καὶ τὸ κακὸ ποὺ κάνει στοὺς ἀνθρώπους. Θὰ τὸν συναντήσωμε στὰ μαθήματά μας νὰ συκοφαντῇ τοὺς ἀνθρώπους στὸ Θεὸ καὶ τὸ Θεὸ στοὺς ἀνθρώπους. Ἀπὸ αὐτῇ του τῇ διαβολῇ λέγεται διάβολος.

Οἱ δαίμονες πρὶν γίνουν ἄγγελοι τοῦ σατανᾶ, ἦταν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Θέλησαν ὅμως ἀπὸ ἐγωισμό νὰ ἐξομοιωθοῦν μὲ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ τιμωρήθηκαν κι ἔτσι ξέπεσαν ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴ τους θέση. Ἀπὸ τότε κάνουν τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ: προσπαθοῦν νὰ παρασύρουν τοὺς ἀνθρώπους στὴν ἁμαρτία. Πολλὲς φορὲς τὸ πετυχαίνουν καὶ χαίρονται γι' αὐτὸ τοὺς τὸ κατόρθωμά. Αὐτοὶ εἶναι ὁ λόγος ποὺ ὁ Κύριος μᾶς ὑπέδειξε νὰ παρακαλοῦμε τὸ Θεὸ νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ στὸ σατανά νὰ μᾶς πειράζῃ. Ὅταν ὅμως ὁ Θεὸς ἐπιτρέπῃ τὸν πόλεμο μὲ τὸ σατανά γιὰ λόγους ποὺ Αὐτὸς γνωρίζει, μᾶς δίδαξε νὰ ζητοῦμε μὲ τὴν προσευχὴ μας τὴ νίκη. «Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ» (Ματθ. στ' 13).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικὸ καὶ ὁρατὸ κόσμος, ὑπάρχει καὶ ὁ πνευματικὸς καὶ ἀόρατος κόσμος τῶν ἀγγέλων. Δημιουργήθηκε κι αὐτὸς ἀπὸ τὸ Θεό· ὁ Θεὸς εἶναι ποιητὴς «ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀορατῶν». Οἱ ἄγγελοι ὑμνοῦν καὶ ὑπηρετοῦν τὸ Θεό. Ὁ σατανᾶς μὲ τοὺς ἀγγέλους του πολεμᾷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία στὴ θεία λατρεία ἐνώνει τοὺς πιστοὺς μὲ τὸν Κύριο, τὸ νικητὴ τοῦ σατανᾶ, καὶ τοὺς κάνει ἱκανοὺς νὰ ἀντιστέκωνται στὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Αἰνεῖτε αὐτὸν (τὸν Κύριο), πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ· αἰνεῖτε αὐτόν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ... ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν (= ἐγιναν), αὐτὸς ἐνετείλατο (= διέταξε), καὶ ἐκτίσθησαν» (Ψαλμ. 148, 2.5).

2. «Τῶν οὐρανίων στρατιῶν ἀρχιστράτηγοι, δυνωποῦμεν ὑμᾶς (= σὰς παρακαλοῦμε ἐπίμονα) ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι, ἵνα ταῖς ὑμῶν δεήσεσι τευχίσῃτε ἡμᾶς, σκέπῃ τῶν πτερύγων τῆς αὐλοῦ ὑμῶν δόξης φρουροῦντες ἡμᾶς, προσπίπτοντας ἐκτενῶς καὶ βοῶντας· ἐκ τῶν κινδύνων λυτρώσασθε ἡμᾶς, ὡς ταξιδάρχει τῶν ἄνω δυνάμεων» (ἀπολυτίκιο τῶν ἀρχιστρατῆγων).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διάβασε τοὺς στίχους: Λουκ. 8'9, Ματθ. 8'13, 19, Ἰω. κ'12, Πράξ. α'10, ιθ'7. Σημείωσε μὲ λίγες λέξεις τὸ σχετικὸ γεγονός τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

2. Μὲ ποῖο τρόπο ὁ σατανᾶς μᾶς παραπλανᾷ καὶ μᾶς παρασύρει στὴν ἁμαρτία;

3. Μὲ ποιά μέσα ὁ χριστιανὸς πολεμᾷ τὸ σατανά;

4. Ποιὸ εἶναι τὸ ἔργο τῶν ἀγγέλων;

“Ενας στίχος τοῦ 118 ψαλμοῦ ποῦ ἀκοῦμε στὴν Ἐκκλησία μας, λέγει: *«Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἐπλασάν με»*. Ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Θεὸ καὶ ὁμολογεῖ ὅτι ὁ ἀνθρώπος βγῆκε ἀπὸ τὰ χέρια Του. Ἄς δοῦμε πῶς ἡ Ἁγία Γραφή περιγράφει τὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὁ ἀνθρώπος δὲν θὰ ἦταν ἀπλῶς ἓνα δημιούργημα τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στὰ πολλὰ· θὰ γινόταν κυρίαρχος τῶν δημιουργημάτων. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε ἰδιαίτερα ἐφόδια. Λέει ἡ Ἁγία Γραφή:

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν... Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. α' 26-28).

Στὴ συνέχεια ἡ Ἁγία Γραφή λέει ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο ὑλικὸ σῶμα καὶ τοῦ δῶρισε αὐλὴ καὶ ἀθάνατη ψυχὴ. *«Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν (= χῶμα) ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἀνθρώπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»* (Γεν. β' 7).

Ἀπὸ τὴν παραπάνω διήγηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς μαθαίνομε ὅτι ὁ ἀνθρώπος πλάστηκε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο σημαίνει: ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο ἰδιαίτερα χαρίσματα: τὸν προίκισε μὲ τὸ λογικὸ γιὰ νὰ σκέπτεται καὶ νὰ ἀποκτᾷ χρήσιμες γνώσεις· τὸν ὅπλισε μὲ ἐλεύθερη θέληση γιὰ νὰ παίρνη ὑπεύθυνα τὶς ἀποφάσεις του· τοῦ ἔβαλε μέσα του συνείδηση καὶ τὴν ὁρεξὶ νὰ θέλῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸ καλὸ. Ἔτσι πῆρε ὁ ἀνθρώπος τὴν «εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὁ ἀνθρώπος χρησιμοποιοῦσε τὰ χαρίσματα αὐτά, θὰ πετύχαινε τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Θεοῦ.

Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου στὸν Παράδεισο. Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου αὐξήθηκε μὲ τὴν τοποθέτησή του στὸν Παράδεισο. *«Καὶ ἔλαθε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐπλασε, καὶ ἔθετο αὐτόν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτόν καὶ φυλάσσειν»* (Γεν. β' 15). Ἡ δροσιὰ τοῦ κήπου, ἡ ποικιλία τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων τοῦ χάριζαν εὐχάριστη διαμονή. Ἡ ἐργασία μέσα στὸν Παράδεισο ἦταν εὐχάριστη ἀπασχόληση. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ τοῦ ἔδινε ἀνέκφραστη χαρὰ καὶ ψυχι-

κὴ ἀγαλλίαση ἦταν ὅτι ἐρχόταν σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό, ὅτι Τὸν γνῶριζε καὶ Τὸν ἀγαποῦσε.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου δὲν σταμάτησε ὡς ἐδῶ. Ἐκδηλώθηκε ἀκόμη πιὸ πολὺ μὲ τὴν πλάση τῆς Εὐας, τῆς πρώτης γυναίκα. Αὐτὴ θὰ γινόταν ἡ σύντροφος καὶ πολύτιμη βοηθὸς τοῦ Ἀδάμ. Ἡ Ἀγία Γραφὴ μᾶς λέγει ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλασε τὴν Εὐά ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἀδάμ (Γεν. θ' 18, 21, 22). Ἡ γυναίκα κατὰ τὴν Ἀγία Γραφὴ ἀντίθετα μὲ ὅ,τι ἐπικρατοῦσε στοὺς εἰδωλολατρικούς λαοὺς, εἶναι ἄξια κάθε τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Συμπαραστέκεται στὸν ἄνδρα ὡς ἀνεκτίμητη βοηθὸς του.

Οἱ πρωτόπλαστοι μποροῦσαν ἀκόμη καὶ νὰ μὴν πεθάνουν. Ἄν ἔμεναν πιστοὶ στὸ Θεό, θὰ κέρδιζαν μετὰ τὸν ἐπίγειο Παράδεισο καὶ τὸν οὐράνιο, χωρὶς νὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀγωνία τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐά δὲν γνῶριζαν καὶ τὶς αἰτίες τοῦ θανάτου: πόνο, ἄρρωστιες δυστυχήματα. Χαίρονταν τὴν εὐτυχία τους, γιατί ἦταν ἄκακοι, εὐθεῖς, ἐνάρετοι καὶ ἀμέριμνοι. Ἡ ψυχὴ τους δὲν εἶχε τὶς κηλίδες τῆς πονηρίας, τῆς ψευτιάς καὶ γενικὰ τῆς ἁμαρτίας. Τὸ μυαλὸ τους ἦταν φωτισμένο καὶ πλούσιο σὲ γνώσεις, ποὺ τὶς ἀποκοτοῦσαν χωρὶς μελέτες καὶ κόπους.

Ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὸ Θεό. Ὁ πιστὸς αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη ὅχι μόνο νὰ θαυμάζῃ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ Τὸν εὐγνωμονῇ γι' αὐτά. Ἡ Ἐκκλησία μας βοηθεῖ σ' αὐτό. Μᾶς καλεῖ στὴ θεία λειτουργία γιὰ νὰ εὐχαριστήσωμε τὸ Θεὸ μὲ τὶς προσευχὲς καὶ τοὺς ὕμνους μας. Ἡ λέξη «ἀλληλουῖα» (= αἰνεῖτε τὸ Θεὸ) ἀκούγεται πολὺ συχνὰ στὴ θεία λειτουργία.

Πλημμυρίζει ἡ καρδιά μας ἀπὸ εὐγνωμοσύνη γιὰ ὅσα ὁ Θεὸς χάρισε στὸν ἄνθρωπο. Ἐδῶ ἔχουν τὴ θέση τους τὰ λόγια τοῦ Δαβὶδ πρὸς τὸ Θεό: «*Κύριε, Κύριέ μας... τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὥστε νὰ καταδέχῃσαι νὰ τὸν θυμᾶσαι; ἢ τί εἶναι κάθε ἀπόγονος ἀνθρώπου, ὥστε νὰ φροντίξης γι' αὐτόν; Τὸν ἐπλασες λίγο κατώτερο ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους καὶ τὸν στεφάνωσες μὲ δόξα καὶ τιμὴ. Τὸν ἔκανες κυρίαρχο στὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Ὑπέταξες ὅλα κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του*» (Ψαλμ. 8, 5-7).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ ἄνθρωπος κατέχει ξεχωριστὴ θέση ἀνάμεσα στὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε πνευματικὰ προσόντα, ποὺ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὰ ζῶα. Ὁ Θεὸς τὸν ἠθελε εὐτυχισμένο στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα. Ὁ ἐπίγειος Παράδεισος μᾶς βοηθεῖ νὰ σκεφτοῦμε τὸν οὐράνιο Παράδεισο, ὅπου θὰ βλέπουμε χωρὶς κανένα τελειωμὸ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

1. «Τί νά ἀνταποδώσω στὸν Κύριο γιὰ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ποὺ πλούσια μοῦ ἔδωσε, σὰν νά μοῦ τὰ χρωστοῦσε;» (Ψαλμ. 115,3).

2. «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω (= ἄς ὑμνήσῃ) τὸν Κύριον. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν· αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις. Σοὶ πρέπει ὕμνος τῷ Θεῷ» (ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά καταστρώνῃ διάφορα σχέδια καὶ νά παίρνῃ ἀποφάσεις, ἐνῶ τὰ ζῶα δὲν μποροῦν νά τὸ κάνουν;
2. Γιατί οἱ πρωτόπλαστοι ἦταν εὐτυχισμένοι στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχή;
3. Μὲ ποιὸ τρόπο τονίζει ἡ Ἁγία Γραφή ὅτι τὸ σῶμα μας εἶναι φθαρτό;
4. Γιατί πρέπει νά ὑμνοῦμε ἀκατάπαυστα τὸ Θεό;

4. Ἡ πτώση τῶν πρωτοπλάστων

(Γεν. γ')

Ἡ εὐτυχία τῶν πρωτοπλάστων, ὅπως ὅλοι γνωρίζομε, δὲν πέρασε στοὺς ἀπογόνους τους. Ὁ Θεὸς εἶχε θέσει ἕναν ὄρο, μιὰ προϋπόθεση: «νὰ μὴ ἀμαρτήσετε, δηλαδὴ νὰ μὴν παραβῇτε τὴν ἐντολή μου».

Οἱ πρωτόπλαστοι παραβαίνουν τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐντολή τοῦ Θεοῦ στοὺς πρωτοπλάστους ἦταν ἀπλή:

«Ἀπὸ τοὺς καρποὺς κάθε δένδρου τοῦ Παραδείσου νὰ τρῶτε· ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ νὰ μὴν φάτε. Τὴν ἴδια ἡμέρα ποὺ θὰ φάτε, θὰ πεθάνετε» (Γεν. 8' 16, 17).

Οἱ πρωτόπλαστοι ἦταν ἐλεύθεροι νὰ ἐκλέξουν μεταξὺ τῶν δύο: νὰ τηρήσουν τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, κι ἔτσι νὰ μείνουν γιὰ πάντα κοντὰ Του εὐτυχισμένοι, ἢ νὰ τὴν παραβοῦν καὶ νὰ παρασύρουν ἐπὶ δυστυχία τους καὶ τοὺς ἀπογόνους τους. Προτίμησαν τὸ δεῦτερο.

Ἡ Ἁγία Γραφή περιγράφει τὴν ἐκτύλιξη τοῦ δράματος τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας ὡς ἑξῆς: «Καὶ εἶπε τὸ φίδι στὴ γυναῖκα»

οἷς εἶπε ὁ Θεὸς νὰ μὴν φάτε ἀπὸ τοὺς καρποὺς κάθε δένδρου τοῦ Παραδείσου;» (Γεν. γ' 1). Ἡ Εὐὰ ἔσπευσε νὰ ἀπαντήσῃ: «Ἀπὸ τοὺς καρποὺς κάθε δένδρου τοῦ Παραδείσου μποροῦμε νὰ φάμε, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ Παραδείσου, εἶπε ὁ Θεός, νὰ μὴν φάτε, οὐτε νὰ τὸν ἀγγίξετε, γιὰ νὰ μὴν πεθάνετε».

Ὁ σατανᾶς — αὐτὸς ἦταν μὲ τὴ μορφή τοῦ φιδιοῦ — δὲν δίστασε νὰ συκοφαντήσῃ τὸ Θεὸ στὴν Εὐὰ λέγοντας: «Δὲν θὰ πεθάνετε γιὰτὶ ὁ Θεὸς γινώριζε ὅτι, ὅταν φάτε, θὰ ἀνοιχτοῦν τὰ μάτια σας καὶ θὰ εἴσαστε σὰν τὸ Θεό, γνωρίζοντας τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακόν» (Γεν. γ' 4,5).

Τὸ σχέδιο τοῦ σατανᾶ εἶχε καταστρωθῇ κατὰ πανοῦργον τρόπο. Τὰ ψέματα τοῦ σατανᾶ, ἡ συζήτηση τῆς Εὐὰς μαζί του καὶ ἡ ἀπατηλὴ ὑπόσχεση ἦταν τὰ τρία στάδια τοῦ σατανικοῦ σχεδίου. Τὸ τέταρτο στάδιο ἦρθε σὰν συνέπεια ἐκείνων ποὺ προηγήθηκαν. Ἡ Εὐὰ κυριεύτηκε ἀπὸ ἐγωισμό, ἔφαγε ἀπὸ τὸν καρπὸ, ἡμάρτησε, δηλαδὴ παράκουσε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ παρέσυρε καὶ τὸν Ἀδὰμ στὴν παρακοή τῆς. Ἡ ἁμαρτία τοὺς ἔκλεισε τὸ δρόμο πρὸς τὴν αἰώνια εὐτυχία καὶ ἀνοίξε τὸ δρόμο τῆς δυστυχίας.

11) **Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.** Ἡ θεοποίηση ποὺ ὑποσχέθηκε ὁ σατανᾶς, ἦταν μιὰ πλανερὴ ὑπόσχεση. Ἀντίθετα, ὁ θάνατος ἐγίνε πραγματικότητα. Δοκίμασαν πρῶτα τὸν πνευματικὸ θάνατο, γιὰτὶ ἡ φιλικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεὸ διακόπηκε. Ὁ πόνος, ἡ ἀρρώστια, ὁ θάνατος θὰ γινόταν ὁ κληρὸς τῆς ζωῆς τους.

Ἀμέσως μετὰ τὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς οἱ πρωτόπλαστοι κυριεύτηκαν ἀπὸ φόβο. Ἡ ἀθωότητα καὶ ἡ ἡρεμὴ συνειδήση ἔδωσαν τὴ θέση τοὺς στὴν ἀνησυχία καὶ τὴ ντροπὴ. Αἰσθάνθηκαν τὴ γύμνια τοῦ σώματος, γιὰτὶ εἶχαν γυμνὴ τὴν ψυχὴ τους. Πρῶτα δὲν τὸ ἤξεραν πῶς ἦταν γυμνοί, γιὰτὶ ἦταν ἀθῶοι. Τὸ μυαλὸ τοὺς σκοτίστηκε. Ἀντὶ νὰ παραδεχτοῦν τὴν ἁμαρτία τους, προσπάθησαν νὰ δικαιολογηθοῦν στὸ Θεὸ ρίχνοντας τὴν εὐθύνη ὁ ἓνας στὸν ἄλλο. Οἱ ἀπόγονοὶ τους, ἀντὶ νὰ κληρονομήσουν τὴν εὐτυχία, γεννιοῦνται ἀπὸ τότε μὲ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα.

Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπόσχεται Λυτρωτή. Ὁ Θεὸς τιμώρησε καὶ τοὺς τρεῖς ἐνόχους: τὸ διάβολο, τὴν Εὐὰ καὶ τὸν Ἀδὰμ. Καταράστηκε τὸ φίδι, δηλαδὴ τὸ διάβολο, ποὺ παρέσυρε τὴν ἁμαρτία τοὺς πρωτοπλάστους. Ἡ Εὐὰ θὰ γεννᾶ μὲ πόνους τὰ παιδιά τῆς καὶ θὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ ἀνδρα τῆς. Ἡ ἐργασία τοῦ Ἀδὰμ θὰ εἶναι κοπιαστικὴ. Μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν Παράδεισο, Μωσαϊκὸ στὸ Μονρεάλε τῆς Σικελίας (12ος αἰ.).

του θὰ τρώῃ τὸ ψωμί του, ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ τὸ σῶμα του θὰ ἐπιστρέψῃ στὸ χῶμα.

Οἱ πρωτόπλαστοι διώχθηκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο, ποὺ χάθηκε καὶ γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τοὺς ἀπογόνους τους. Ἡ νίκη ὁμως τοῦ σατανᾶ ἦταν

προσωρινή. Ὁ Θεὸς σὺν πανάγαθος Πατέρας ἀπάλυνε τὸν πόνο τους μὲ ὅσα λέει στὴ συνέχεια ἡ Ἁγία Γραφή:

«Καὶ εἶπε Κύριος τῷ ὄφει... Καὶ ἐχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν» (Γεν. γ' 15).

Ἡ Ἐκκλησία μας στὴν ὑπόσχεση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ εἶδε τὴν πρώτη προφητεία γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Σωτῆρα στὸν κόσμον. Εἶναι τὸ Πρωτεύειο τῆς σωτηρίας μας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς — αὐτὸς εἶναι ὁ ἀπόγονος τῆς γυναίκας — στὴν ἐπίγεια ζωὴ Του θὰ συγκρουεῖται πολλὰ φορὲς μὲ τὸ σατανὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους του, θὰ παραδοθῇ σ' αὐτοὺς ποὺ θὰ Τὸν σταυρώσουν. Μὲ τὸ σταυρικό Του θάνατο ὁ Κύριος θὰ νικήσῃ τὸ σατανὰ καὶ θὰ διαλύσῃ τὸ βασίλειό του. Ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἡττα τοῦ σατανὰ προτυπώνονται μὲ τὴ φράση τοῦ Θεοῦ στὸ φίδι: «αὐτός θὰ σοῦ συντρίψῃ τὸ κεφάλι καὶ σὺ θὰ τοῦ συντρίψῃς τὴ φτέρνα του».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ διάβολος παρέσυρε τοὺς πρωτοπλάστους στὴν ἁμαρτία. Οἱ πρωτόπλαστοι πίστεψαν ἀπὸ ἐγωισμό στὸν Πονηρὸ καὶ παράκουσαν τὸν Πλάστη τους. Ἡ ἁμαρτία τοὺς ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἔφερε τὸ θάνατο. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θαρύνονται μὲ τὸ προπατορικό ἀμάρτημα. Ὁ Θεὸς ὑποσχέθηκε τὴν ἀποστολὴ τοῦ Μεσσία, δηλαδὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς (= δὲν θὰ σὰς ἀφήσῃ) πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε (= παραπάνω ἀπὸ τὴ δύναμή σας)» (Α' Κορ. ι' 13).
2. «Εἰκὼν εἰμι, τῆς ἀρρήτου (= ἀνείπωτης) δόξης σου, εἰ καὶ στίγματα φέρω πταισμάτων· οἰκτίρησον (= σπλαχνίσου) τὸ σὸν πλάσμα, Δέσποτα, καὶ καθάρισον σὴ εὐσπλαγχνίᾳ· καὶ τὴν ποθεινὴν πατρίδα παράσχου μοι (= δώσε μου), Παραδείσου πάλιν ποιῶν πολίτην με» (ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ ἦταν τὰ στάδια στὸ σχέδιο τοῦ σατανὰ γιὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς πρωτοπλάστους ἀπὸ τὸ Θεό;
2. Ἀπαρίθμησε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.
3. Ποιὰ σημασίᾳ ἔχει γιὰ σένα τὸ ὅτι, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ Θεὸς δὲν μᾶς πειράζει παραπάνω ἀπὸ τὴ δύναμή μας;
4. Ἀφοῦ ὁ Παράδεισος εἶναι ἡ ποθεινὴ πατρίδα μας, τί πρέπει νὰ κάνωμε γιὰ νὰ γίνωμε πάλι πολῖτες του;
5. Γιατί ὁ Κύριος ὀνόμασε τὸ σατανὰ πατέρα τῆς ψευτιᾶς; (Ἰω. η' 44).

5. 'Ο κατακλυσμός. 'Ο πύργος Βαβέλ

(Γεν. στ' - θ', ια' 1-9)

Ἡ ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων δὲν ἄργησε νὰ φανῇ πόσο καταστροφικὴ ἦταν γιὰ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας. Οἱ διηγήσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς γιὰ τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἀβελ, τὸν κατακλυσμὸ καὶ τὸν πύργο Βαβέλ δείχνουν πῶς ἡ ἁμαρτία φέρνει στοὺς ἀνθρώπους τὴ δυστυχία, γιατί δηλητηριάζει τὶς σχέσεις μας μὲ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς συνανθρώπους μας.

Οἱ ἱστορίες μάλιστα τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ τοῦ πύργου Βαβέλ, ὅπως θὰ δοῦμε, διδάσκουν πολὺ καθαρά ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι μισητὴ ἀπὸ τὸ Θεό, τιμωρεῖται ἀπὸ Αὐτὸν καὶ γίνεται ἡ ρίζα τῆς διαφωνίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ τιμωρία τους. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα ἀπόκτησαν πολλὰ παιδιά, «γιοὺς καὶ θυγατέρες», ὅπως λέγει ἡ Ἀγία Γραφή (Γεν. ε' 4). Οἱ ἀπόγονοὶ τους δὲν κράτησαν ὅλοι τὴν πίστη στὸν ἀληθινὸ Θεό. Μὲ τοὺς γάμους ποὺ ἐγίναν ἀναμεταξύ τους, οἱ εὐσεβεῖς ἀναμείχθηκαν μὲ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἡ ἁμαρτία ἀπλώθηκε καὶ μόλυνε τὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι ἐγίναν σαρκολάτρες, φρόντιζαν δηλαδὴ μόνο γιὰ τὸ σῶμα καὶ παραμελοῦσαν τὴν ψυχὴ τους (Γεν. στ' 3).

Ὁ Νῶε, ἡ γυναίκα του καὶ τὰ τρία παντρεμένα παιδιά τους, ὁ Σὴμ, ὁ Χάμ καὶ ὁ Ἰάφεθ, συνολικὰ ὀκτῶ ψυχές, ζοῦσαν ὡς ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Ξεχώριζαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἁμαρτίας, γιατί εὐχαριστοῦσαν τὸ Θεὸ μὲ τὶς καλές τους πράξεις.

Ὁ Θεὸς ἀποφάσισε νὰ τιμωρῇ τοὺς ἀσεβεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους μὲ κατακλυσμὸ. Μόνο ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε θὰ σωζόταν μὲ τὴν κιβωτό, ποὺ κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ κατασκεύασε ὁ Νῶε.

Ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀγάπη ἔδωσε καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν εὐκαιρία νὰ σωθοῦν. Ἄφησε νὰ περάσουν 120 χρόνια πρὶν δώσῃ στὸ Νῶε τὴν ἐν.ολὴ νὰ κατασκευάσῃ τὴν κιβωτό (Γεν. στ' 3). Ἀλλὰ καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς κιβωτοῦ κράτησε πολὺ καιρό. Ἐκεῖνοι ὅμως ἐμείναν ἀμετανόητοι.

Ἡ τιμωρία ἦταν ἐπομένως δίκαιη. Οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ πηγές τῆς γῆς ἀνοιξαν καὶ τὰ νερά ποὺ κατέκλυσαν τὴ γῆ, ἀφάνισαν τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους.

Στὰ ἴδια τὰ νερά ἐπλεε καὶ ἡ κιβωτὸς μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ Νῶε καὶ τὰ ζῶα ποὺ ἀσφάλισε μέσα σ' αὐτὴ ὁ Νῶε κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ περιστέρι ἐπιστρέφει στὴν κιβωτὸ μὲ κλωνάρι ἐλιάς (Γεν. η' 11). Μωσαϊκὸ στὸ Μονρεάλε τῆς Σικελίας (12ος αἰ.).

“Ὅταν τὰ νερά ὑποχώρησαν, ἡ κιβωτὸς στάθηκε στὸ βουνὸ Ἀραράτ τῆς Ἀρμενίας. Ὁ Νῶε βγῆκε ἀπὸ τὴν κιβωτὸ καὶ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρόσφερε στὸ Θεὸ θυσία. Ὁ Θεὸς τὸν εὐλόγησε, ὅπως εἶχε εὐλογῆσει τοὺς πρωτοπλάστους. Τοῦ ἔδωσε ἀκόμη ὑπόσχεση, πῶς δὲν θὰ τιμωροῦσε ἄλλη φορὰ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τέτοιο φοβερὸ πνιγμό. Στὴν ὑγρὴ ἀτμόσφαιρα φάνηκε τὸ οὐράνιο τόξο. Ἦταν τὸ σημεῖο τῆς διαθήκης, δηλαδὴ τῆς συμφωνίας Θεοῦ καὶ Νῶε (Γεν. θ' 1-17).

Μετὰ ὁ Νῶε πρόφητευσε ὅτι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ θὰ διατηροῦσαν τὴν πίστη στὸν ἕνα καὶ ἀληθινὸ Θεό. Οἱ Ἰσραηλίτες ποὺ ἀργότερα θὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸ Θεό, εἶναι πραγματικὰ ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ. Ὁ Μεσσίας, δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, θὰ προέλθῃ ἀπὸ αὐτοὺς (Ἰω. δ' 22).

Ὁ πύργος Βαβέλ. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε πλήθαιναν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Σὴμ κατοίκησαν στὰ μέρη τῶν ποταμῶν Τίγρη καὶ Εὐφράτη. Ἐκεῖ ἀποφάσισαν νὰ χτίσουν μιὰ πόλη καὶ ἕναν πύργο. Ὁ πύργος ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ ψηλός, γιὰ νὰ ἀγγίξῃ ἡ κορυφὴ του

Τὸ οὐράνιο τόξο ἦταν
τὸ σημεῖο τῆς διαθήκης
Θεοῦ καὶ Νῶε.

τὸν οὐρανό. Μὲ αὐτὸ ἤθελαν νὰ δείξουν στὸ Θεὸ τὴ δύναμή τους. Τὸ κατόρθωμα θὰ ἦταν χαρὰ καὶ καύχημά τους. Οἱ ἐπόμενες γενεές θὰ τοὺς μακάριζαν γι' αὐτὸ (Γεν. ια' 1-4).

Τὸ χτίσιμο τοῦ πύργου ἄρχισε. Ὁ Θεὸς ὅμως ποὺ εἶδε τὸν ἐγωισμό τους, δὲν ἄφησε νὰ προχωρήσῃ τὸ ἔργο. Μπέρδεψε τὴ γλῶσσα τους, δηλαδὴ τὸ μέσον συνεννοήσεως, καὶ δὲν καταλάβαιναν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Ἀναγκάστηκαν νὰ σταματήσουν καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ μάταιη ἐκείνη ἐργασία. Διασκορπίστηκαν σὲ διάφορα ἔμμερα μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ξεχάσουν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἔγιναν πολυθεϊστὲς, δηλαδὴ εἰδωλολάτρεις.

Τὸ μνημεῖο τους λοιπόν, ἀντὶ νὰ τοὺς χαρίσῃ τὴ μεγάλη φήμη ποὺ περίμεναν, ἐγίνε σύμβολο ἀσυμφωνίας καὶ καταστροφῆς τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ὑψώνουν τὸ ἀνάστημά τους μπροστὰ στὸ Θεό. Ὁ πύργος ὀνομάστηκε Βαβέλ, δηλαδὴ πύργος συγχύσεως (Γεν. ια' 5-9).

Τὸ περιστατικὸ τοῦ πύργου Βαβέλ σ' ἓναν ὕμνο τῆς γιορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς σχετίζεται μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στὸ περιστατικὸ τοῦ πύργου βλέπομε πῶς ἡ σύγχυση τῶν γλωσσῶν ἔφερε τὸ διασκορπισμὸ καὶ τὸ χωρισμὸ τῶν ἀνθρώπων. Στὸ γεγονὸς τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Θεὸς μὲ τίς ξένες γλώσσες ποὺ μιλοῦσαν οἱ ἀπόστολοι, κάλεσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴ χριστιανικὴ πίστη καὶ λατρεία.

Ἡ σημασία τῶν δύο διηγήσεων. Καί τὰ δύο γεγονότα εἶναι πολὺ διδακτικά γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἔτσι στὸ γεγὸνὸς τοῦ κατακλυσμοῦ βλέπομε ὅτι:

1. Ἡ ἁμαρτία εἶναι μισητὴ ἀπὸ τὸ Θεό. Τὸ χειρότερο πράγμα στὴ ζωὴ μας εἶναι νὰ ἁμαρτάνωμε καὶ ἔτσι νὰ προσκρούωμε στὸ ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ.

2. Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Μὰ ἡ ἀγάπη Του δίνει πρῶτα σ' αὐτοὺς τὸ χρόνο καὶ τὴν εὐκαιρία νὰ μετανοήσουν.

3. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὅπως ἡ κιβωτός. Μὲ τὰ θεία Μυστήρια σώζει τὴν ψυχὴ μας ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τῆς ἁμαρτίας.

4. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους καὶ φροντίζει γι' αὐτοὺς. Ὁ Νῶε εἶναι ἓνα ὑπόδειγμα γιὰ ὅλους μας.

Στὸ περιστατικὸ τοῦ πύργου Βαβέλ βλέπομε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν δὲν ἔχωμε καλὲς σχέσεις μὲ τὸ Θεό, οὔτε μὲ τοὺς ἀνθρώπους συνεννοοῦμαστε. Ἡ ἀσέβεια καὶ ὁ ἐγωισμὸς ἐμποδίζουν τὴ συνεργασία τῶν ἀνθρώπων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὅταν πολλαπλασιάστηκαν οἱ ἄνθρωποι, ἔχασαν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ σκέψεις, τὰ λόγια καὶ οἱ πράξεις τους ἦταν ἀντίθετες μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ κατακλυσμὸς καὶ ὁ διασκορπισμὸς τῶν ἀνθρώπων ἦταν ἡ δίκαιη τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Ἡ σωτηρία τοῦ Νῶε ἦταν τὸ βραβεῖο τῆς ἀρετῆς του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται (= γίνεται ἀντιμέτωπος), ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν» (Παροιμ. γ' 34).

2. «Καθάπερ (= ὅπως ἀκριβῶς) ἡ κιβωτός ἐν μέσῳ πελάγους διέσωζε τοὺς ἔσω ὄντας, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία διασώζει τοὺς πλανωμένους ἅπαντας» (Ἱ. Χρυσόστομος, Ρ.Γ. 48, 1037).

3. «Ὅτε καταβάς τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος· ὅτε τοῦ πυρός τὰς γλώσσας διένειμεν, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε· καὶ συμφῶνως δοξάζομεν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα» (κοντάκιο τῆς Πεντηκοστῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Στὴ θεία λειτουργία ὁ διάκονος μᾶς παρακινεῖ: «Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων (= παραβάσεων) ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα». Γιατί πρέπει νὰ ζητοῦμε ἀπὸ τὸ Θεό τὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας;

2. Γιατί ὁ ἐγωισμὸς ἐμποδίζει τὴ συνεργασία τῶν ἀνθρώπων; Ἀνάφερε παραδείγματα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ.

3. Γιατί οἱ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι δὲν πρέπει νὰ φοβοῦνται στὴ ζωὴ τους;

4. Τί τονίζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος στὸ ὑπ' ἀριθ. 2 κείμενο;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ

1. 'Ο 'Αβραάμ, ὁ φίλος τοῦ Θεοῦ

(Γεν. ια' 27-ιζ')

Ὁ Θεός, ἂν καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ Αὐτόν, δὲν εἶχε ξεχάσει τὶς ὑποσχέσεις Του γιὰ τὴ σωτηρία τους. Ἀντίθετα, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ τὶς ἔκανε πιὸ ξεκάθαρες καὶ πιὸ πλούσιες.

Ἀναζητεῖ τώρα ἓναν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὸν κἀνὴ γενάρχη ἑνὸς λαοῦ ποῦ θὰ διατηροῦσε τὴν πίστη στὸν ἀληθινὸ Θεό. Αὐτὸς θὰ ἐτοίμαζε τοὺς ἀνθρώπους νὰ δεχτοῦν τὸ Σωτήρα, ποῦ ὑποσχέθηκε ὁ Θεός. Ὁ Πατριάρχης τοῦ διαλεχτοῦ αὐτοῦ λαοῦ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πίστη καὶ ἀγάπη σὲ πολὺ μεγάλو βαθμό. Σὰν τέτοιο ὁ Θεὸς διάλεξε τὸν Ἀβραάμ.

Ἡ κλήση τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ Ἀβραάμ ζοῦσε στὴν Οὐρ τῶν Χαλδαίων, στὴ μακρινὴ Μεσοποταμία. Μὲ τὸν πατέρα του Θάρρα, τὴ γυναῖκα του Σάρρα καὶ τὸν ἀνεψιὸ του Λῶτ μετακινήθηκαν πρὸς τὴ βορειοδυτικὴ Μεσοποταμία καὶ κατοίκησαν στὴν Χαρράν. Ὁ Ἀβραάμ εἶχε λάβει στὴν Οὐρ τὴ μεγάλη κλίση ἀπὸ τὸ Θεό.

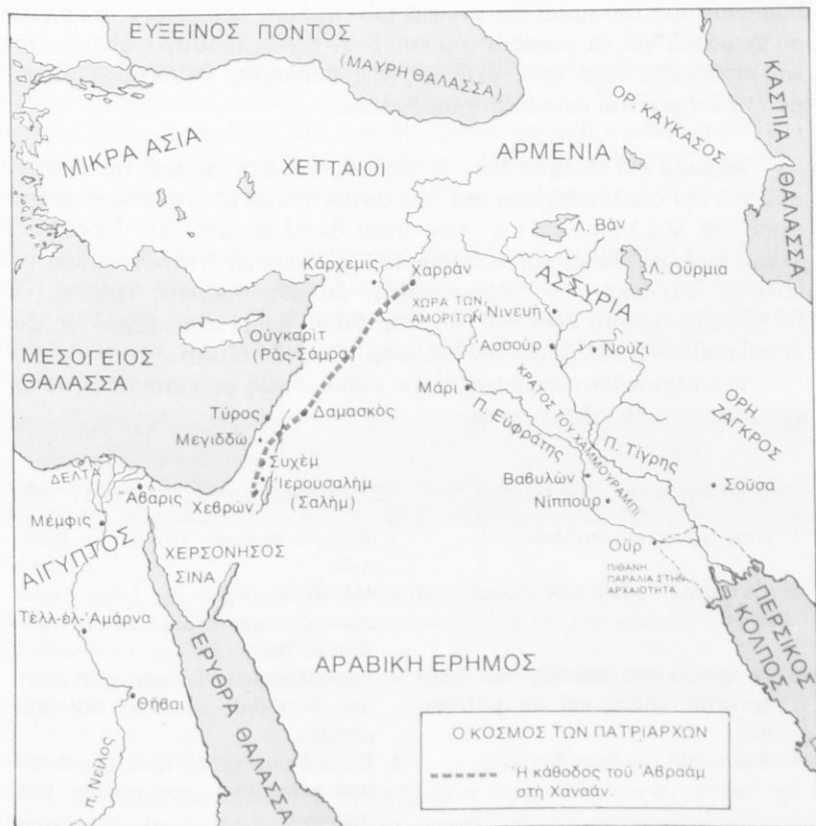
«Φύγε ἀπὸ τὸν τόπο σου, τοὺς συγγενεῖς σου καὶ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα σου. Ἐλα νὰ πᾶς στὸν τόπο, ποῦ θὰ σοῦ δείξω ἐγώ. Θὰ σὲ κἀνὼ γενάρχη μεγάλου ἔθνους, θὰ σ' εὐλογήσω καὶ θὰ κἀνὼ τὸ ὄνομά σου ἔνδοξο... Ἀπὸ σένα θὰ εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλὲς τῆς γῆς» (Γεν. ιβ' 1-3).

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Θεοῦ προαναγγέλλεται ὁ Λυτρωτὴς μας, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸ λαὸ του θὰ ἔφτανε σ' «ὅλες τὶς φυλὲς τῆς γῆς». Χάρη στὸν Ἀβραάμ

οι άνθρωποι θα πίστευαν στον ένα και αληθινό Θεό. 'Ο Κύριος θα καταγόταν, ως άνθρωπος, από το λαό του 'Αβραάμ.

'Ο Θεός ζήτησε από τον 'Αβραάμ μεγάλη θυσία. 'Ο 'Αβραάμ δέν ήταν μόνος. Είχε τη γυναίκα του, τον άνεσιό του, τους δούλους του, τὰ κοπάδια του. Πώς νά φύγη από τη γή των πατέρων του, όπου είχε ασφάλεια και προστασία; Δέν μαθαίνει ούτε για ποιό λόγο έπρεπε νά περάσει τέτοια δοκιμασία ούτε και πού θα πήγαινε.

'Από τη Χαρράν στη Χαναάν. 'Εδω φαίνεται πόσο πιστός ήταν ό Πατριάρχης. Χωρίς νά άμφισβαντευτή και νά καθυστερήσει, έτοιμάστηκε και άναχώρησε, γύρω στά 1750 π.Χ., για το μέρος πού θα του έδειχνε ό Θεός.

“Υστερα από μακρινό, κοπιαστικό και επικίνδυνο ταξίδι έφτασε στη γῆ Χαναάν, πού σήμερα ονομάζουμε Παλαιστίνη. Πέρασε τὸν ποταμὸ Ἰορδάνη καὶ κατασκήνωσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη Συχέμ. Ἐδῶ ὁ Θεὸς τοῦ φανέρωσε πὼς αὐτὴ ἦταν ἡ χώρα πού τοῦ ὑποσχέθηκε καὶ τοῦ εἶπε: «Τῇ γῇ αὐτῇ θὰ δώσω στοὺς ἀπογόνους σου» (Γεν. ιβ´ 7). Ἀργότερα προχώρησε πρὸς τὴ Βαίθηλ καὶ κατοίκησε στὴν περιοχὴ Χεβρών. Ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ εὐγνώμοσύνη στὸ Θεὸ ἔχτιζε βωμοὺς καὶ τὸν λάτρευε μὲ θυσίαι καὶ προσευχές. Ὁ Θεὸς τὸν ἄμειβε μὲ τὴν προστασία Του καὶ τὰ ἄφθονα ὑλικά ἀγαθὰ πού τοῦ χάριζε.

Ὁ Ἀβραάμ δὲν ἦταν μόνο πιστὸς στὸ Θεό· ἦταν ταπεινὸς καὶ εἶχε ἀγάπη στὴν καρδιά του. Οἱ ἀρετὲς του αὐτὲς φαίνονται στὴ συμπεριφορὰ του πρὸς τὸν ἀνεψιό του, τὸ Λῶτ. Τοῦ ἔδωσε τὰ καλύτερα χωράφια γιὰ τὰ κοπάδια του καί, ὅταν ὁ Λῶτ πιάστηκε αἰχμάλωτος καὶ κινδύνεψε ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς περιοχῆς, ὁ Ἀβραάμ ἔτρεξε μὲ 318 ἄνδρες του καὶ τὸν ἀπελευθέρωσε.

Ἀβραάμ καὶ Μελχισεδέκ. Ὁ Ἀβραάμ γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Λῶτ συναντήθηκε μ’ ἓνα σεβάσμιο πρόσωπο, τὸ Μελχισεδέκ, πού ἦταν βασιλιάς μαζί καὶ ἱερεὺς. Τὸ ὄνομα Μελχισεδέκ σημαίνει βασιλιάς δικαιοσύνης. Ἦταν βασιλιάς τῆς πόλεως Σαλήμ (= Ἱερουσαλήμ), δηλαδὴ βασιλιάς εἰρήνης. Ὁ Μελχισεδέκ γιὰ τὴ νίκη τοῦ Ἀβραάμ ἔκανε θυσία προσφέροντας ψωμί καὶ κρασί καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ (Γεν. ιδ´ 17-20).

Ὁ Μελχισεδέκ προεικονίζει τὸν Κύριο, ὅπως φαίνεται σὲ ἀντιστοιχία ἀπὸ τὸν παρακάτω πίνακα.

Ὁ Μελχισεδέκ (Ψαλμ. 109,4)

1. Ἦταν ἱερεὺς καὶ βασιλιάς.
2. Πρόσφερε θυσία μὲ ψωμί καὶ κρασί.
3. Τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του ἦταν ἄγνωστο, καθὼς καὶ τῆς μητέρας του.
4. Ἡ γέννησή του ἦταν ἄγνωστη.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς (Ἑβρ. στ´ 20)

1. Εἶναι ὁ αἰώνιος Ἱερεὺς καὶ Βασιλιάς.
2. Μὲ τὸ Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας προσφέρει θυσία τὸν ἑαυτοῦ.
3. Γεννήθηκε «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου» ἀπὸ Παρθένο· ὡς Θεὸς δὲν ἔχει μητέρα.
4. Εἶναι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πού γεννήθηκε «πρὸ πάντων τῶν αἰώνων».

“Ένα καραβάνι στην άραβική έρημο. Θυμίζει το ταξίδι του ‘Αβραάμ.

‘Η διαθήκη του Θεού με τον ‘Αβραάμ. “Όσο περνούν τὰ χρόνια, ἡ πίστη του ‘Αβραάμ γίνεται καὶ πιὸ μεγάλη καὶ πιὸ δυνατή. Παρ’ ὅλο πὺ εἶναι προχωρημένος στὰ χρόνια, χωρὶς νὰ ἔχη παιδιὰ, πιστεύει στὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, πὺ τοῦ λέγει: «*Σήκωσε τὸ βλέμμα σου στὸν οὐρανὸ καί, ἂν μπορῆς, μέτρησε τ’ ἀστέρια... Τόσοι θὰ εἶναι οἱ ἀπόγονοί σου*» (Γεν. ιε’ 5).

‘Ο Θεὸς βράβευσε τὴν πίστη τοῦ ‘Αβραάμ με τὴ διαθήκη πὺ ἔκανε μαζί του: οἱ ἀπόγονοι τοῦ ‘Αβραάμ θὰ πληθαίνουν καὶ ἡ Χαναάν θὰ ἦταν ἡ χώρα τους. ‘Ο ‘Αβραάμ καὶ οἱ ἀπόγονοί του ἀναλάμβαναν τὴν ὑποχρέωση νὰ λατρεύουν μόνο τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ τηροῦν τὶς ἐντολές Του (Γεν. ιε’ 18, ιζ’ 4-8).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Θεὸς κάλεσε τὸν ‘Αβραάμ, γιὰ νὰ τὸν κάνη Πατριάρχη καὶ ἐκτελεστή τοῦ θείου Του σχεδίου. ‘Ο ‘Αβραάμ δέχτηκε τὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ με πίστη καὶ ἡρωισμό. ‘Η διαθήκη πὺ ἔγινε μεταξὺ Θεοῦ καὶ ‘Αβραάμ, ἦταν ἡ ἐπιβράβευση τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ ‘Αβραάμ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «*Πίστει καλούμενος, ‘Αβραάμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἔμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος (= γνωρίζοντας) πὺ ἔρχεται*» (‘Εβρ. ια’ 8).

2. «*Ἐπίστευσε δὲ ‘Αβραάμ τῷ Θεῷ..., καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη*» (‘Ιακ. β’ 23).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀπὸ πὺ φαίνεται ὅτι ὁ ‘Αβραάμ ἦταν θαρραλέος, ὅτι ἀγαποῦσε τὴν εἰρήνη καὶ τὴν προσευχή;

2. Νά συγκρίνης τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸν Ἀβραάμ στὸ πῶς δέχτηκε ὁ καθένας τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ.
3. Τί σημαίνει ἡ φράση: « Ἀπὸ σένα θὰ εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλὲς τῆς γῆς »;
4. Ποιὰ ἦταν ἡ διαθήκη τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀβραάμ;

2. Ὁ Ἰσαὰκ — Ὁ Θεὸς δοκιμάζει καὶ βραβεύει τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ

(Γεν. ιζ' 15 - κε' 10)

Εἰκοσιπέντε χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποῦ ἔφυγε ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ τὴ Χαρράν. Ἔφτασε σὲ ἡλικία ἑκατὸ χρονῶν. Ἡ Σάρρα τὸν ἀκολουθοῦσε· ἦταν καὶ αὐτὴ ἐνενήντα χρονῶν. Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα περίμεναν μὲ πίστη τὴν ἐκτέλεση τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ γιὰ ἀπόκτηση ἀπογόνων.

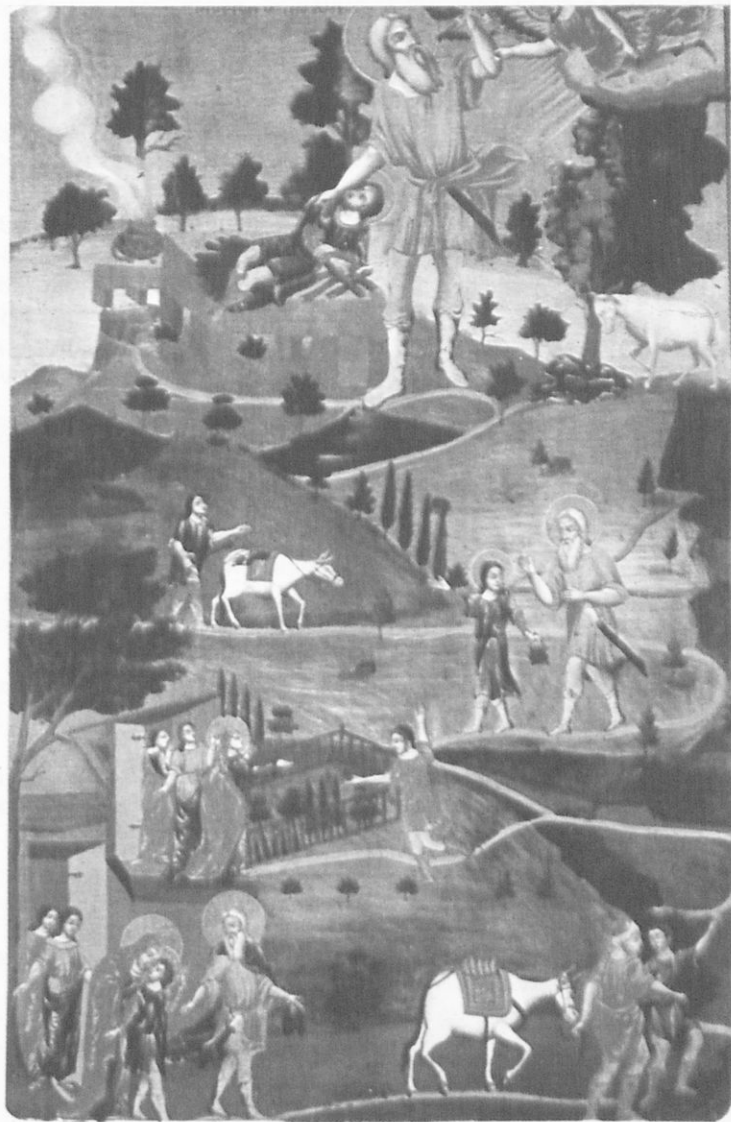
Ὁ Θεὸς εἶχε πεῖ στὸν Ἀβραάμ: «Θὰ εὐλογήσω τὴ Σάρρα καὶ θὰ σοῦ δώσω ἀπὸ αὐτῆ παιδί... καὶ θὰ τὸ ὀνομάσης Ἰσαὰκ» (Γεν. ιζ' 16, 19). Ὁ Θεὸς τήρησε τὴν ὑπόσχεσή Του. Ἡ Σάρρα, παρ' ὅλη τὴν ἡλικία τῆς, γέννησε τὸν Ἰσαὰκ. Τὸν περιποιόταν μὲ στοργὴ καὶ ὁ Ἰσαὰκ μεγάλωνε. Ὁ Ἀβραάμ, ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἔπαυσε νὰ τρέφεται ἀπὸ τὸ μητρικὸ γάλα, ἔκανε μιὰ μεγάλη γιορτῇ.

Ἡ πίστη τοῦ Ἀβραάμ δοκιμάζεται. Μιὰ ἡμέρα ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸν Ἀβραάμ σὲ μεγάλη δοκιμασία. Ζήτησε νὰ τοῦ θυσιάσῃ τὸν Ἰσαὰκ. Ἄλλος στὴ θέση τοῦ Ἀβραάμ θὰ θεωροῦσε μιὰ τέτοια πράξη ἀδύνατη. Πῶς νὰ θυσιάσῃ τὸ μονάκριβο παιδί του μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι; Καὶ ὕστερα πῶς θὰ πραγματοποιοῦνταν οἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν εὐλογία καὶ τὴν αὔξησι τῶν ἀπογόνων του;

Ἀντὶ ὅμως ὁ Ἀβραάμ νὰ θυσιastῇ σὲ τέτοιες σκέψεις, πῆρε τὴν ἥρωικὴ ἀπόφαση. Πάνω ἀπὸ τὸ παιδί του ἦταν ὁ Θεὸς καὶ τὸ θέλημά Του. Καὶ νεκρὸς νὰ ἦταν ὁ Ἰσαὰκ,μποροῦσε ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναστήσῃ.

Ἐτοίμασε τὸ ζῶο του, τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ θυσία, καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ἰσαὰκ καὶ δυὸ ὑπηρέτες ξεκίνησε γιὰ τὸ μέρος ποῦ τοῦ ἔδειξε ὁ Θεός.

Τὴν τρίτῃ ἡμέρα ἔφτασαν ἐκεῖ. Ὁ Πατριάρχης ἄφησε τὸ ζῶο καὶ τοὺς ὑπηρέτες στοὺς πρόποδες τοῦ λόφου Μορία. Πατέρας καὶ γιὸς ἀνέβηκαν τὸ λόφο. Ὁ Ἰσαὰκ ἦταν φορτωμένος μὲ τὰ ξύλα τῆς θυσίας. Ἐλεγε ὅμως τὸ ζῶο ποῦ θὰ θυσίαζαν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἰσαὰκ ρώτησε:

Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ, τὸ ἀποκορύφωμα τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραάμ. Λαϊκὴ εἰκόνα στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν (18ος αἰ.).

— Πατέρα, ἔχομε ξύλα καὶ φωτιά. Ποῦ εἶναι τὸ ζῶο ποῦ θὰ θυσιάσωμε;

‘Ο Ἀβραάμ μὲ σφιγμένη, ἀλλὰ καὶ ξέχειλη ἀπὸ πίστη καρδιά, ἀπάντησε.

—‘Ο Θεὸς θὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ πρόβατο τῆς θυσίας, παιδί μου (Γεν. κβ ’ 7,8).

Ἔφτασαν στὸν τόπο τῆς θυσίας. Ὁ Ἀβραάμ ἔφτιαξε τὸ θυσιαστήριο, ἔβαλε πάνω τὰ ξύλα καὶ σ’ αὐτὰ δεμένο τὸν Ἰσαάκ. Μετὰ ἔσυρε τὸ μαχαίρι, γιὰ νὰ σφάξῃ τὸ παιδί του, ποῦ ἀδιαμαρτύρητα δέχτηκε τὴ θυσία. Ἀγγελος τοῦ Θεοῦ ὅμως συγκράτησε τὸν Ἀβραάμ. Ἡ πίστη του εἶχε δοκιμαστῇ καὶ εἶχε λάμψει μὲ τρόπο μοναδικό. Ἡ θυσία ματαιώθηκε ἢ καλύτερα διακόπηκε γιὰ νὰ συνεχιστῇ, ὅπως λέγει ὁ ἐκκλησιαστικός συγγραφέας Τερτυλλιανός, ὕστερα ἀπὸ αἰῶνες, ἀπὸ Ἐκεῖνον ποῦ συμβόλιζε ὁ Ἰσαάκ, δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Κύριος δὲν θὰ ρωτήσῃ ὅπως ὁ Ἰσαάκ· «ποῦ εἶναι τὸ ζῶο ποῦ θὰ θυσιάσωμε;» γιατί ὁ ἴδιος θὰ εἶναι ὁ «ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ».

Ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε τὴ θυσία τοῦ Ἰσαάκ. Τὸ ζῶο ποῦ θυσιάστηκε, καὶ ποῦ ὁ ἴδιος παρουσίασε, ἦταν ἀρκετό. Τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ ἤθελε. Πραγματικὰ αὐτὴ στάθηκε ἀξιοθαύμαστη καὶ ἀσύγκριτη. Οὔτε ἀνθρωποθυσίες ἤθελε ὁ Θεός. Τέτοιες πρόσφεραν οἱ Χαναναῖοι, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ ἄλλοι εἰδωλολατρικοὶ λαοὶ στοὺς ψεύτικους θεοὺς τους.

Ὁ Θεὸς ἀμείβει καὶ πάλι τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ μὲ τὴν ὑπόσχεση: «Θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους σου σὰν τ’ ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν ἄμμο τῆς θάλασσας» (Γεν. κβ ’ 17).

Οἱ ἱεροὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας εἶδαν στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰσαάκ τὸν Ἰησοῦ Χριστό καὶ στὴ θυσία του τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου. Γι’ αὐτὸ λέμε ὅτι ὁ Ἰσαάκ εἶναι τύπος τοῦ Κυρίου.

‘Ο Ἰσαάκ

1. Ἦταν μονογενὴς γιὸς τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας.
2. Μετέφερε στοὺς ὠμούς του τὰ ξύλα τῆς θυσίας.
3. Μὲ ὑπακοή δέχτηκε νὰ θυσιαστῇ.
4. Σώθηκε μὲ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ.

‘Ο Ἰησοῦς Χριστὸς

1. Εἶναι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ (Ἰω. α’ 1, γ’ 16).
2. «... Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον,... ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν» (Ἰω. ιθ’ 17).
3. Ἐγίνε «ὑπὸ κράτος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλ. θ’ 8).
4. Ἀναστῆθηκε.

Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ. Σὲ ἡλικία 127 χρονῶν πέθανε ἡ Σάρρα. Μετὰ τὸ θάνατό της ὁ Ἀβραάμ ἀποφάσισε νὰ δώσῃ στὸν Ἰσαάκ γυναίκα. Δὲν ἤθελε ὅμως νὰ τοῦ δώσῃ γυναίκα Χαναναία. Θὰ τοῦ ἔδινε γυναίκα ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του, ποῦ ἦταν στὴ Χαρρὰν. Οἱ γάμοι μεταξὺ συγγενῶν γίνονταν τότε μὲ παραχώρηση τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μὴν ἀναμειχθῇ λαὸς τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς εἰδωλολατρικοὺς λαοὺς.

Ὁ εὐσεβὴς ὑπηρέτης τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Ἑλιέζερ, ποῦ ταξίδεψε στὴ Χαρρὰν, ἔφερε γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ τὴ Ρεβέκκα, κόρη τοῦ Βαουὴλ καὶ ἐγγονὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ Ναχώρ. Ὁ Θεὸς θὰ χρησιμοποίησῃ τώρα τοῦτο τὸ εὐλογημένο ζευγάρι, γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὶς ὑποσχέσεις Του γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Σὲ ἡλικία 175 χρονῶν πέθανε ὁ εὐσεβέστατος Πατριάρχης Ἀβραάμ. Τὸν ἔθαψαν στὸ ἴδιο σπήλαιο μὲ τὴ Σάρρα, στὴ Χεβρών.

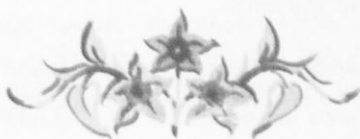
ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Θεὸς θράβευσε τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ μὲ τὴ γέννηση τοῦ Ἰσαάκ καὶ τὴ δοκίμασε μὲ τὴ θυσία ποῦ τοῦ ζήτησε. Ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀβραάμ στὸ Θεὸ ἔφτασε στὸ μεγαλύτερο ὕψος, ὅταν ὁ Ἀβραάμ ἐτοιμάστηκε νὰ θυσιάσῃ τὸ παιδί του. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρρα πέθαναν εὐχαριστημένοι ἀφοῦ εἶδαν Πατριάρχη τὸν Ἰσαάκ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν (Λάζαρο) καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν (= νὰ μεταφερθῇ) ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ» (Λουκ. ιστ' 22).
2. «Λέγει αὐτοῖς (στοὺς Ἰουδαίους) ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε (= ἦσαστε), τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε» (Ἰω. η' 39).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει τὸν Ἀβραάμ πατέρα ὄλων ἐκείνων, ποῦ προσπαθοῦν νὰ τοῦ μοιάσουν στὴν πίστη (Ρωμ. δ' 11). Ἀνάφερε τρεῖς περιπτώσεις, ὅπου φαίνεται ἡ μεγάλη πίστη τοῦ Ἀβραάμ.
2. Τί λέγεται τύπος; Ποιὸν ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἰσαάκ εἶδαμε νὰ εἶναι τύπος τοῦ Κυρίου; (βλέπε τὴν εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου).
3. Πῶς σκέφτηκε ὁ Ἀβραάμ, γιὰ νὰ δεχτῇ νὰ θυσιάσῃ τὸν Ἰσαάκ;
4. Στὸ Μυστήριο τοῦ γάμου ὁ ἱερεὺς παρακαλεῖ τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τὴ νέα χριστιανικὴ οἰκογένεια, ὅπως εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴ Σάρρα. Γιατί;

3. 'Ο Πατριάρχης 'Ιακώβ

(Γεν. κε' 19-λε')

'Ονομάσαμε τὸν 'Αβραάμ καὶ τὸν 'Ισαάκ Πατριάρχες. Λέγονταν ἔτσι, γιατί ἦταν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς πατριᾶς, δηλαδή τῆς φυλῆς. 'Ο Πατριάρχης ἐξουσίαζε μαζί μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς οἰκογενείας του καὶ τὰ μέλη ὅλης τῆς φυλῆς. Κανονικὰ ἡ ἐξουσία αὐτὴ δινόταν στὸ μεγαλύτερο γιό, τὸν πρωτότοκο, ποὺ εἰδικὰ γι' αὐτὸ τὸν εὐλογοῦσε ὁ πατέρας του. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τοῦ μεγαλύτερου γιοῦ λεγόταν **πρωτοτόκια**.

Σύμφωνα μὲ τὰ πατριαρχικά ἔθιμα ὁ πρωτότοκος εἶχε καὶ ὑλικά πλεονεκτήματα. Σὲ περίπτωση διανομῆς τῆς πατρικῆς περιουσίας, ἐπαιρνε διπλὸ μερίδιο. 'Η ἀρχηγία ὁμως τῆς φυλῆς ἦταν τὸ πιὸ ζηλευτὸ προνόμιο τοῦ Πατριάρχη. Οἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ στὸν 'Αβραάμ θὰ μεταβιβάζονταν μὲ τὸν πρωτότοκο στοὺς ἀπογόνους.

Οἱ διδυμοί: 'Ιακώβ καὶ 'Ησαῦ. Σαράντα χρονῶν ἦταν ὁ 'Ισαάκ, ὅταν πῆρε γυναῖκα του τὴ Ρεβέκκα. Γιὰ εἴκοσι χρόνια δὲν ἀπόκτησαν παιδί. Μὲ θερμὲς εὐχές παρακαλοῦσαν τὸ Θεὸ νὰ τοὺς χαρίσῃ αὐτὴ τὴν εὐλογία. 'Ο Θεὸς ἱκανοποίησε τὸν πόθο τους. Ἀπόκτησαν διδυμοί: τὸν 'Η σ α ῦ, ποὺ γεννήθηκε πρῶτος καὶ τὸν 'Ι α κ ῶ β.

Τὰ παιδιὰ μεγάλωσαν. 'Ο 'Ησαῦ ἐγίνε ἐπιδέξιος κυνηγὸς καὶ χαιρόταν τὴ ζωὴ τῆς ὑπαίθρου. 'Ο 'Ιακώβ ἀντίθετα προτιμοῦσε τὴ σπιτικὴ ζωὴ. Διέφεραν καὶ σὲ κάτι ἄλλο τὰ δυὸ ἀδέρφια. 'Ο 'Ιακώβ ποθοῦσε νὰ ἦταν πρωτότοκος, ἐνῶ ὁ 'Ησαῦ ἀδιαφοροῦσε γι' αὐτὴ τὴν τιμητικὴ θέση καὶ διάκριση μέσα στὴν οἰκογένεια. "Ἐτσι ὁ 'Ησαῦ μιὰ ἡμέρα ποὺ ἦταν πεινασμένος, πούλησε στὸν 'Ιακώβ τὰ πρωτοτόκια γιὰ ἓνα πιάτο φακές. 'Η 'Αγία Γραφὴ σημειώνει μὲ αὐτὲς τὶς λέξεις τὴν περιφρόνηση ποὺ ἔδειξε ὁ 'Ησαῦ στὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: «'Ο 'Ησαῦ ἔφαγε, ἦπιε καὶ σηκώθηκε κι ἔφυγε» (Γεν. κε' 34).

Γιὰ τὸν 'Ιακώβ δὲν ἦταν ἀρκετὸ ποὺ ἀγόρασε τὰ πρωτοτόκια. "Ἐπρεπε νὰ πάρῃ καὶ τὴν εὐλογία τοῦ γέροντα πατέρα του. 'Η μητέρα του τὸν βοήθησε νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν τυφλὸ πατέρα του. Παρουσιάστηκε σ' αὐτὸν λέγοντας πὼς εἶναι ὁ 'Ησαῦ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ εὐλογηθῇ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ ἀδερφοῦ του.

Τὰ ψέμα καὶ ἡ ἀπάτη δὲν ἄργησαν νὰ φανερωθοῦν. 'Ο 'Ησαῦ ζήτησε ἐκδίκηση. Γιὰ τὸν 'Ιακώβ δὲν ὑπῆρχε ἄλλη λύση παρὰ νὰ φύγῃ μακριὰ ἀπὸ τὸ πατρικὸ του σπίτι.

'Η φυγὴ τοῦ 'Ιακώβ. 'Η Ρεβέκκα συμβούλευσε τὸν 'Ιακώβ νὰ πάῃ στὴ Μεσοποταμία, ὅπου κατοικοῦσε ὁ ἀδερφός της Λάβαν. "Ἐτσι ὁ 'Ια-

κῶβ καὶ τὴν ἐκδίκηση τοῦ ἀδερφοῦ του θὰ ἀπέφευγε καὶ θὰ ἔβρισκε στὸν τόπο τῆς συγγενείας του γυναῖκα νὰ νυμφευθῇ.

Ὁ Ἰακῶβ ἀναχώρησε γιὰ τὴ Χαρράν. Τὸ ταξίδι ἦταν μακρινὸ καὶ κουραστικόν. Ὁ Θεὸς ὅμως τὸν συντρόφευε στὸ δρόμο του πρὸς τὴν ἔξορίαν. Μιὰ νύχτα, ὅταν ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ, εἶδε ἓνα ὄνειρο: μιὰ τεράστια σκάλα στηριζόταν στὴ γῆ καὶ ἔφτανε στὸν οὐρανόν. Οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνέβαιναν καὶ τὴν κατέβαιναν. Ἐνῶ ὁ Ἰακῶβ θαύμαζε τὴ στρατιὰ τῶν ἀγγέλων, ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἦταν στὴν κορυφὴ τῆς σκάλας νὰ τοῦ λέη:

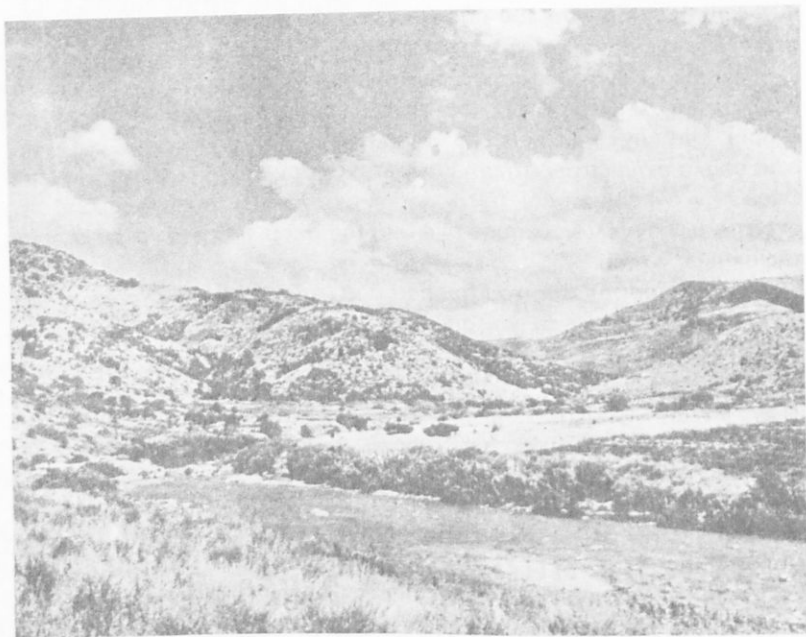
«*Εγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τοῦ παπποῦ σου Ἀβραάμ καὶ τοῦ πατέρα σου Ἰσαάκ. Μὴ φοβάσαι τὴ γῆ, ὅπου κοιμάσαι, θὰ τὴ δώσω σ' ἐσένα καὶ τοὺς ἀπογόνους σου, ποῦ θὰ εἶναι ὅπως ἡ ἄμμος τῆς γῆς... Καὶ θὰ ἐὺλογηθοῦν ἀπὸ σένα ὅλες οἱ φυλὲς τῆς γῆς...*» (Γεν. κη' 13). Ὁ Θεὸς δηλαδὴ ἐπανελάβε τίς ὑποσχέσεις, ποῦ εἶχε δώσει στὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαάκ. Ὁ Ἰακῶβ πετάχτηκε ἀπὸ τὸν ὕπνο του καὶ εἶπε: «*Ἀληθινὰ ὁ Κύριος εἶναι σ' αὐτὸν τὸν τόπο κι ἐγὼ δὲν τὸ γνῶριζα*» (Γεν. κη' 16).

Ὅταν ξύπνησε τὸ πρῶι, ἔστησε ὡς ἀναμνηστικὴ στήλη τὴν πέτρα, ποῦ χρησιμοποίησε τὴ νύχτα γιὰ προσκεφάλι, ἀφοῦ τὴν ἔβρεξε μὲ λάδι. Ὀνόμασε τὸν τόπο ἐκεῖνο Βαϊθήλ, δηλαδὴ σπίτι τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑποσχέθηκε στὸ Θεόν, ὅταν θὰ γύριζε ἀπὸ τὴ Χαρράν, νὰ χτίσῃ θυσιαστήριον. Ἐτοὶ ἐνισχυμένος ἀπὸ τὸ Θεὸ συνέχισε τὸ ταξίδι του. Γερὸς καὶ ἀσφαλῆς ἔφτασε στὴ Χαρράν.

Ὁ Ἰακῶβ μὲ τὸ Λάβαν. Ὁ Λάβαν δέχτηκε μὲ χαρὰ καὶ προστάτεψε τὸν ἀνεψιόν του. Ὁ Ἰακῶβ ἐργάστηκε ἑπτὰ χρόνια γιὰ νὰ πάρῃ σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεση τοῦ θεοῦ του γιὰ γυναῖκα του τὴ Ραχὴλ, κόρη τοῦ Λάβαν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ θεὸς του τὸν ἐξαπάτησε καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἄλλη του κόρη, τὴ Λεῖαν, ὁ Ἰακῶβ ἀναγκάστηκε νὰ ἐργαστῇ ἄλλα ἑπτὰ χρόνια. Συνολικὰ ἔμεινε στὴν ξενιτιὰ εἴκοσι χρόνια. Στὸ διάστημα αὐτὸ ἀπόχτησε ἑντεκα γιούς καὶ μερικὲς θυγατέρες. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς ὀνομαζόταν Δείνα. Ὁ Θεὸς εἶχε εὐλογῆσαι τὰ ποιμνία του καὶ τὸν εἶχε κάνει πλούσιον. Ἐτοὶ ἀποφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ Χαναάν.

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Ἰακῶβ. Τὸ καραβάνι τοῦ Ἰακῶβ εἶχε κάνει τὸν περισσότερο δρόμο κι ἐτοιμαζόταν νὰ μῇ στὴ Χαναάν. Παρ' ὅλα τὰ εἴκοσι χρόνια ποῦ πέρασαν, ὁ Ἰακῶβ θυμόταν ἐκεῖνο ποῦ εἶχε κάνει στὸν ἀδερφό του. Κυριεύθηκε ἀπὸ φόβο καὶ ἀγωνία. Μὲ τὴν προσευ-

Ὁ παραπόταμος τοῦ Ἰορδάνη Ἰαβώκ. Ἐδῶ ἐγίνε ἡ πάλη τοῦ Ἰακώβ με-
τὸν ἄγγελο.

χή του ζήτησε καὶ πάλι τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἡ οἰκογένειά του πέρασε
τὸν παραπόταμο τοῦ Ἰορδάνη Ἰαβώκ κι ἐτοιμαζόταν νὰ τὸν πε-
ράσει καὶ ὁ ἴδιος. Ἐκεῖ ὁλόκληρη τὴ νύχτα πάλεψε μ' ἓνα μυστηριώδη
καὶ ἄγνωστο ἄνθρωπο καὶ τὸν νίκησε. Ἦταν ἄγγελος τοῦ Θεοῦ.
Ἔπρεπε νὰ μάθῃ ὁ Ἰακώβ μ' αὐτὸ τὸν παραστατικὸ τρόπο, ὅτι: α)
στὴ ζωὴ του θὰ συναντοῦσε δυσκολίες καὶ θὰ δοκίμαζε θλίψεις· β)
στὶς δυσκολίες αὐτὲς θὰ εἶχε προστάτῃ τὸ Θεό, ἂν τίς ἀντιμετώπιζε
μὲ καρτερικότητα καὶ ὑπομονή· γ) ἡ νίκη ἦταν μιὰ ἐγγύηση γιὰ τὴ
συμφιλίωση μὲ τὸν ἀδερφό του.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν πάλη, ὁ ἐπίτηδες νικημένος οὐράνιος ἀνταγω-
νιστὴς ἔδωσε στὸν Ἰακώβ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ὀνόμασε
Ἰσραήλ, δηλαδὴ ἰσχυρὸ (Γεν. λθ' 22-32). Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ
θὰ ὀνομαστοῦν γι' αὐτὸ Ἰσραηλῖτες.

Ἡ συνάντησή μὲ τὸν Ἡσαῦ ἦταν θερμὴ καὶ συγκινητικὴ. Κατόπιν
ὁ Ἰακώβ ἐγκαταστάθηκε στὴ Συχὲμ καὶ ἀργότερα στὸν τόπο τοῦ Θεοῦ,
τὴ Βαιθήλ, ὅπου ἔχτισε θυσιαστήριο. Κοντὰ στὴ Βηθλεὲμ πέθανε ἡ

Ραχήλ, ἀφοῦ γέννησε τὸ δεῦτερο παιδί της, τὸ Βενιαμίν, ποῦ ἦταν ὁ δωδέκατος γιὸς τοῦ Ἰακώβ. Οἱ δώδεκα γιοὶ τοῦ Ἰακώβ, ποῦ ἔγιναν ἀρχηγοὶ τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, ἦταν: ὁ Ρουβήν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάαχαρ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλείμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσήρ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν.

Μία ματιὰ στὴ ζωὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ Θεὸς θέλησε νὰ γίνῃ Πατριάρχης ὁ Ἰακώβ, τὸν προστάτευσε καὶ τὸν ἔκανε πλούσιο. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὼς οἱ ἐνέργειες τῆς Ρεβέκκας καὶ τοῦ Ἰακώβ γιὰ τὰ πρωτόκια ἦταν δίκαιες καὶ σωστές. Ἡ Ρεβέκκα ἔζησε μὲ τὸ φόβο μήπως ὁ Ἡσαῦ σκοτώσῃ τὸν Ἰακώβ, ἔστειλε στὰ ξένα τὸ παιδί της καὶ πέθανε, χωρὶς νὰ τὸ δῇ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰακώβ τιμωρήθηκε. Ἐφυγε ἀπὸ τὸ πατρικὸ τοῦ σπιτί, ἔζησε ἐξόριστος σὲ μακρινὴ χώρα κι ἐξαπατήθηκε ἀπὸ τὸ θεῖο του. Ὁ φόβος γιὰ τὴν ἐκδίκηση τοῦ ἀδερφοῦ του ἐσφίγγε τὴν καρδιά του, ὥσπου γύρισε στὴ Χαναάν. Θὰ δοῦμε καὶ ἄλλες στενοχώριες τοῦ ἀρ' Ἰάκωβ. Σ' ὅλα αὐτὰ βλέπομε πόσο ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τὸ κακό.

Ὅπως ὅμως εἶδαμε, ὁ Ἰακώβ ἐνδιαφερόταν γιὰ τὶς ὑποσχέσεις ποῦ ὁ Θεὸς εἶχε δώσει στοὺς προγόνους του. Ἐδεῖξε ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ καὶ συναισθάνθηκε τὴν ἁμαρτία του. Γι' αὐτὸ εἶχε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ Ἰακώβ κύλησαν μέσα σὲ περιπέτειες καὶ δοκιμασίες. Ξενιτεύτηκε καὶ δούλεψε σκληρά. Πλήρως ἔτσι τὴν ἀπάτη καὶ τὸ ψέμα ποῦ χρησιμοποίησε, γιὰ νὰ γίνῃ Πατριάρχης. Μὲ τὴ μετάνοια καὶ τὴν εὐσέβειά του κέρδισε πάλι τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἐν γὰρ τῇ ράβδῳ μου ταύτη διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς (= στρατόπεδα) (Γεν. λθ' 10). Ὁ Ἰακώβ μὲ εὐγνωμοσύνη λέει στὸ Θεὸ πόσο τὸν εἶχε εὐλογήσει· εἶχε φύγει γιὰ τὴ Μεσοποταμία μ' ἓνα ραβδί καὶ γύριζε μὲ δυὸ στρατόπεδα ἀνθρώπους.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀλλάξε τὴν ἐπικεφαλίδα, καθὼς καὶ τοὺς τίτλους τῶν παραγράφων τοῦ κεφαλαίου, σύμφωνα μὲ τὸ περιεχόμενό τους.
2. Πῶς ὁ Θεὸς προστάτευσε καὶ εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ;
3. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται ὅτι ὁ Ἰακώβ ἐμπιστευόταν τὸ Θεὸ στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς του;
4. Σήμερα πολλοὶ Ἕλληνες πηγαίνουν γιὰ σπουδὲς καὶ ἐργασία στὸ ἐξωτερικό. Τί τοὺς διδάσκει ἡ παραμονὴ τοῦ Ἰακώβ μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα γιὰ νὰ προοδεύσουν;

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ ἔχει ξεχωριστὴ θέση στὴ ζωὴ τῶν Πατριαρχῶν. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ θὰ βρεθοῦν ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ σὲ ξένη χώρα, δηλαδὴ στὴν Αἴγυπτο, ὅπως εἶχε πεῖ ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραάμ (Γεν. ιε' 13-16).

ἽΟ Ἰωσήφ καὶ τ' ἀδέρφια του. Ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ τοῦ Ἰακώβ διακρινόταν γιὰ τὸν καλὸ τοῦ χαρακτήρα ὁ Ἰωσήφ. Ἦταν δεκαεφτά χρονῶν. Ἡ σεμνότητά, ἡ πίστη στὸ Θεὸ καὶ ἡ ἀνεξικακία ἦταν οἱ ἀρετὲς ποὺ τὸν στόλιζαν. Ἀγαποῦσε τὸν πατέρα του καὶ ἐκεῖνος τὸν ἀγαποῦσε ἐπίσης. Τ' ἀδέρφια του ὅμως τὸν ζήλευαν καὶ τὸν μισοῦσαν. Γι' αὐτὸ τὸν πούλησαν σ' ἐμπόρους ποὺ κατέβαιναν στὴν Αἴγυπτο. Στὸν πατέρα τους εἶπαν ψέματα, ὅτι τάχα θηρίο ἀγριο τὸν κατασπάραξε ἐκεῖ, ὅπου ἔβοσκαν τὰ πρόβατά τους.

ἽΟ Ἰωσήφ δοῦλος στὴν Αἴγυπτο. Ὁ Ἰωσήφ πομλήθηκε ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους στὸν Πετεφρῆ, ἀξιωματοῦχο τοῦ Φαραώ (οἱ βασιλιάδες τῆς Αἰγύπτου ὀνομάζονταν Φαραώ). Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰωσήφ κέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Πετεφρῆ καὶ ἔγινε διαχειριστὴς του. Ἡ γυναίκα ὅμως τοῦ Πετεφρῆ τὸν συκοφάντησε μὲ τὰ ψέματά της στὸν ἄντρα της, ποὺ καὶ αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του ἔδωσε διαταγὴ καὶ ἐρίξαν τὸν Ἰωσήφ στὴ φυλακὴ. Ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ σὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς πειρασμοὺς καὶ τίς δοκιμασίες ἔβγαине νικητὴς, γιατί ὁ Θεὸς ἦταν πάντα μαζί του.

Στὴ φυλακὴ ὁ Ἰωσήφ ἐξήγησε μὲ τὴ φώτιση τοῦ Θεοῦ δυὸ ὄνειρα σὲ δυὸ φυλακισμένους, ποὺ ὑπηρετοῦσαν πρῶτα στὴν αὐλὴ τοῦ Φαραώ. Ὁ ἓνας ξαναγύρισε στὴ θέση του καὶ ὁ ἄλλος καταδικάστηκε σὲ θάνατο.

Δυὸ χρόνια ἀργότερα, ὁ Φαραώ βασανίστηκε ἀπὸ δυὸ ὄνειρα. ποὺ γι' αὐτὸν καὶ τοὺς σοφοὺς του ἔμεναν ἀνεξήγητα. Εἶχε δεῖ στὸ πρῶτο ὄνειρο ὅτι ἑπτὰ ωραῖες καὶ παχιὲς ἀγελάδες, καθὼς ἔβοσκαν κοντὰ στὸ Νεῖλο, καταφαγώθηκαν ἀπὸ ἑπτὰ ἀσχημες καὶ ἀδύνατες γελάδες. Στὸ δεῦτερο ὄνειρο ἑπτὰ καρπερά στάχυα καταφαγώθηκαν ἀπὸ ἄλλα ἑπτὰ λεπτὰ καὶ ἄκαρπα στάχυα.

Ὁ ἄλλοτε συγκατάδικος τοῦ Ἰωσήφ μίλησε γι' αὐτὸν στὸ Φαραώ. Ὁ Ἰωσήφ ἐξήγησε στὸ Φαραώ ὅτι τὰ δυὸ ὄνειρα σημαίνουν τὸ ἴδιο πράγμα: θὰ ἔρθουν πρῶτα ἑπτὰ χρόνια εὐφορίας γιὰ τὴ χώρα καὶ ὕστερα ἑπτὰ χρόνια δυστυχίας. Ὁ Φαραώ ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν

ἐξήγηση τῶν ὀνείρων. "Ὅρισε τὸν Ἰωσήφ ἀντιβασιλιὰ του, γιὰ νὰ προνοήσῃ στὰ χρόνια τῆς πλούσιας συγκομιδῆς νὰ συγκεντρωθοῦν τρόφιμα γιὰ τὰ δύστυχα χρόνια.

Ὁ Ἰωσήφ ἦταν τότε τριάντα χρονῶν. Πῆρε γυναίκα τὴν Ἀσενίθ, κόρη ἱερέως καὶ ἀπόχτησε δυὸ παιδιά, τὸ Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραίμ. Περίοδευσε σ' ὅλη τὴν Αἴγυπτο καὶ στὰ χρόνια τῆς εὐφορίας συγκέντρωσε τὰ περισσεύματα ἀπὸ τὴν πλούσια παραγωγή σὲ μεγάλες ἀποθῆκες, ποὺ ἔχτισε σὲ κάθε πόλη.

Τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ ταξιδεύουν στὴν Αἴγυπτο. Ἡ πείνα, ὅταν ἦρθαν τὰ χρόνια τῆς ἀκαρπίας, ἀπλώθηκε καὶ γύρω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, στὶς γειτονικὲς χώρες. Τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Βενιαμίν, ταξίδεψαν στὴν Αἴγυπτο, γιὰ ν' ἀγοράσουν σιτάρι. Συναντήθηκαν μὲ τὸν Ἰωσήφ. Οὔτε αὐτὰ ὅμως τὸν ἀναγνώρισαν οὔτε κι αὐτὸς τοὺς φάνερώθηκε. Ἀντίθετα, ὁ Ἰωσήφ τοὺς συμπεριφέρθηκε ἐπιτήδες μὲ σκληρότητα, τοὺς κατηγόρησε γιὰ κατασκόπους καὶ τοὺς φυλάκισε γιὰ τρεῖς ἡμέρες. Ἐκεῖνοι εἶδαν στὴν κακομεταχείριση αὐτῇ τὴ δίκαιη τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Πλήρωναν ὅ,τι εἶχαν κάνει παλαιότερα στὸν Ἰωσήφ.

Μὲ δεύτερο ταξίδι τ' ἀδέρφια τοῦ Ἰωσήφ ἦρθαν πάλι στὴν Αἴγυπτο. Εἶχαν μαζί τους καὶ τὸ Βενιαμίν. Ὁ Ἰωσήφ, χωρὶς νὰ φανερωθῇ συμπεριφέρθηκε αὐτῇ τῇ φορὰ μὲ καλοσύνη. Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ κρύψῃ τὸν ἑαυτὸ του γιὰ πολὺ. Ἀφοῦ ἀπομάκρυνε τοὺς παρευρισκόμενους Αἰγυπτίους, βρέθηκε μόνος μὲ τ' ἀδέρφια του. Ἡ φωνή του ἀνάμεικτη μὲ κλάματα, ἄφησε ἄφωνα τ' ἀδέρφια του ὅταν τοὺς εἶπε: «Εἶμαι ὁ Ἰωσήφ. Ζῇ ἀκόμη ὁ πατέρας μου;... Ἐλᾶτε κοντά μου... Εἶμαι ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀδερφός σας, ποὺ πουλήσατε στὴν Αἴγυπτο» (Γεν. με' 3, 4).

Τὰ ἀδέρφια του λυπήθηκαν καὶ ντροπιάστηκαν. Ἡ συνειδήσή τους ἦταν ταραγμένη. Ὁ Ἰωσήφ ἔσπευσε νὰ τοὺς καθησυχάσῃ. Τοὺς εἶπε ὅτι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν εἶχε στείλει στὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ διατηρηθῇ στὴ ζωὴ ἡ οἰκογένειά τους. «Ἐπομένως — συμπέρανε ὁ Ἰωσήφ — δὲν μὲ στείλατ' ἐσεῖς ἐδῶ, ἀλλὰ ὁ Θεός» (Γεν. με' 8).

Ἡ εἶδηση ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῇ καὶ εἶναι ἄρχοντας στὴν Αἴγυπτο, ἀνακούφισε καὶ γέμισε ἀπὸ χαρὰ τὸν Ἰακώβ. Ἀργότερα ἦρθε μὲ τὰ παιδιά του στὴν Αἴγυπτο κι ἐγκαταστάθηκε ἀνατολικά τοῦ Νείλου στὴν περιοχὴ Γεσέμ.

Ἡ εὐλογία καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰακώβ. Δεκαεφτά χρόνια ἔζησε ὁ Ἰακώβ στὴν Αἴγυπτο. Πρὶν πεθάνῃ, ζήτησε νὰ τὸν θάψουν στὴ Χεθρὼν, στὴ γῆ τῶν πατέρων του. Ὑστερα εὐλόγησε καὶ υἱοθέτησε τὰ παιδιά τοῦ Ἰωσήφ, Ἐφραίμ καὶ Μανασσῆ. Κατόπιν κάλεσε τὰ παιδιά

του και προφήτευσε τὸ μέλλον τῶν ἀπογόνων τους. Ἰδιαίτερη εὐλογία ἔδωσε στὸν Ἰούδα. Τὸν παρομοίασε μὲ λιοντάρι πού κοιμάται λέγοντας: «ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων». Προφήτευσε ὅτι ἀπὸ τὴν φυλὴ τοῦ Ἰούδα δὲν θὰ λείψῃ ἄρχοντας, ὥσότου ἔρθῃ Ἐκεῖνος, πού θὰ εἶναι ἡ ἀναμονὴ ὅλων τῶν ἐθνῶν (Γεν. μθ' 8-12).

Ἐδῶ βλέπομε γιὰ πρώτη φορὰ ὑπόσχεση γιὰ ἓνα π ρ ο σ ω π ι κ ὸ Λ υ τ ρ ω τ ῆ, πού θὰ προερχόταν ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Ἰωσήφ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του ἐξακολούθησε νὰ προστατεύῃ τ' ἀδέρφια του. Πρὶν πεθάνῃ, τοὺς εἶπε ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ καὶ θὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ στὴ γῇ πού ὑποσχέθηκε στὸν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ.

Ἡ ἀνάμνηση τοῦ Ἰωσήφ τῇ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ. Ἡ Ἐκκλησία μας τῇ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ Ἰωσήφ τοῦ «μακαρίου καὶ παγκάλου», γιατί ὁ Ἰωσήφ εἶναι τύπος τοῦ Κυρίου. Στὶς δοκιμασίες καὶ στὴ δόξα του βλέπομε τὰ Πάθη καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰωσήφ εἶναι ἀκόμη ἓνα ζωντανὸ παράδειγμα γιὰ ὅλους μας. Δίκαια ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τοὺς ὕμνους τῆς παρουσίας τῇ γενναιότητᾳ, τῇ σωφροσύνῃ καὶ τὴν ἀδούλωτῃ ψυχῇ του.

Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Ἀναπεσὼν. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Προδρόμου Σερρών (14ος αἰ.).

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἰωσήφ

1. Ἦταν ἀγαπητὸς γιὸς τοῦ Ἰακώβ.
2. Τὸν φθόνησαν, τὸν κακομεταχειρίστηκαν τ' ἀδέρφια του.
3. Μπήκε σὲ πειρασμὸ ἀπὸ τὸ σατανά, ἀλλὰ τὸν νίκησε.
4. Στὴ φυλακὴ προεῖπε στὸν ἕνα συγκατάδικο τὴν ἀπελευθέρωσή του καὶ στὸν ἄλλο τὴν καταδίκη του.
5. Δοξάστηκε στὴν Αἴγυπτο.
6. Ἐγίνε σιτοδότης τῶν Αἰγυπτίων.

Ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου

1. Εἶναι ὁ ἀγαπητὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ (Ματθ. γ' 17).
2. Τὸν παρέδωσαν οἱ ἀρχιερεῖς ἀπὸ φθόνου στὸν Πιλάτο (Μάρκ. ιε' 10).
3. Ἄφησε τὸ σατανά νὰ τὸν βάλῃ σὲ πειρασμὸ, ἀλλὰ τὸν νίκησε (Ματθ. δ' 1-11).
4. Στὸ Γολγοθὰ χάρισε στὸν ἕνα ληστὴ τὸν Παράδεισο, ἐνῶ ὁ ἄλλος τὸν ἔχασε (Λουκ. κγ' 39-43).
5. Δοξάστηκε μὲ τὴν Ἀνάστασή Του (Πράξ. γ' 13-15).
6. Εἶναι ὁ «ἄρτος τῆς ζωῆς» (Ἰω. στ' 48). Τρέφει τοὺς χριστιανοὺς μὲ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Του.

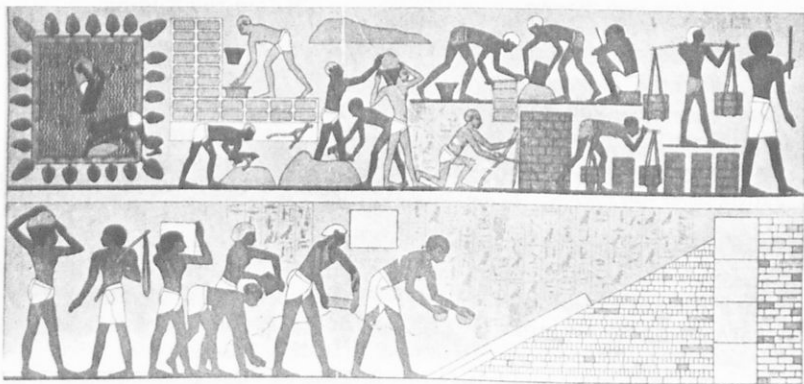
ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Στὰ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ Ἰωσήφ εἶδαμε ποὺ ὁδηγεῖ ἡ ζήλια καὶ ὁ φθόνος, ὅταν ὑπάρχει ἀνάμεσα στ' ἀδέρφια. Θαυμάσαμε τὴ Θεία Πρόνοια, ποὺ μετέβαλε τὴν κακὴ πράξη τῶν ἀδερφῶν τοῦ Ἰωσήφ σ' εὐλογία γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ Ἰακώβ καὶ τοὺς ἀπογόνους της. Τέλος μακαρίσαμε τὸν Ἰωσήφ ποὺ ἀξιώθηκε νὰ συμβολίσῃ τὸν Κύριό μας κι ἔγινε παράδειγμα γιὰ μίμηση σ' ὅλες τὶς γενεές.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ ἦν (= ἦταν) Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυχάνων» (Γεν. λθ' 2).
2. «Καὶ εἶπεν αὐτοῖς (στ' ἀδέρφια του) Ἰωσήφ· μὴ φοβείσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ εἰμι ἐγώ. Ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε (= σκεφθήκατε) κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ» (Γεν. ν' 19, 20).
3. «Σώφρων Ἰωσήφ δίκαιος κράτῳ ὥφθη (= παρουσιάστηκε κυρίαρχος). Καὶ σιτοδότης ὡ καλῶν θημῶν (= πληθος ἀγαθῶν).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ὁ Ἰωσήφ εἶπε στ' ἀδέρφια του, ποὺ φοβήθηκαν μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα τους μήπως τοὺς κάνῃ κακό, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβοῦνται, γιατί ἦταν «τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος». Τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά;
2. Γιατί ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ Ἰωσήφ τῇ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ;
3. Πολλοὶ Ἕλληνες μετανάστες, παρ' ὅλα τὰ πλούτη καὶ τὴν κοινωνικὴ θέσιν ποὺ ἀποκτοῦν στὴν ξένῃ χώρα, δὲν ξεχνοῦν τὶς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς μας παραδόσεις. Μοιάζουν ἔτσι μὲ τὸν Ἰωσήφ. Γιατί; Ἐξήγησέ το μὲ λίγα λόγια.
4. Ποιὲς ἦταν οἱ ἀρετὲς τοῦ Ἰωσήφ;

Ἀσιάτες δούλοι φτιάχνουν πλῆθος στήν Αἴγυπτο, ὅπως καί οἱ Ἰσραηλίτες ἀναγκάζονταν νά κάνουν στά χρόνια τῆς σκλαβιάς τους. Τοιχογραφία ἀπό τάφο (ἄρχες 15ου αἰ. π.Χ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΕΡΙΟΥΣΙΟΣ ΛΑΟΣ ΤΟΥ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν Αἴγυπτο

(Ἑξ. α' - 6')

Εἶδαμε ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε πεῖ στὸν Ἀβραὰμ γιὰ τὴν ἐγκατάσταση τῶν ἀπογόνων του στήν Αἴγυπτο. Ἐάν ἔμεναν στὴ Χαναάν, σιγὰ σιγὰ οἱ συναλλαγές μὲ τοὺς ντόπιους θὰ τοὺς ἔκαναν νά χάσουν τὴν πίστη τους καὶ τὰ παιδιά τους θὰ ξεχνοῦσαν τὴν πατριαρχικὴ τους καταγωγή. Ἀκόμη δὲν θὰ εἶχαν εὐκαιρίες ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τίς τέχνες, τὴ γεωργία καὶ τὸ ἐμπόριο.

Ἡ Ἰσραηλιτικὴ συνοικία στὴ Γεσέμ. Ἡ περιοχή Γεσέμ κρατοῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες, τουλάχιστον στὴν ἀρχή, μακριὰ ἀπὸ τίς μεγάλες αἰγυπτιακὲς πόλεις. Ἔτσι εἶχαν τόπους γιὰ τὰ κοπάδια τους καὶ συνοικία δική τους, γιὰ νά λατρεύουν ἀνενόχλητοι τὸ Θεό τους. Ἀλλωστε, ὅπως λέγει ἡ Ἀγία Γραφή, «*στοὺς Αἰγυπτίους εἶναι μισητός κάθε ποιμένας προβάτων*» (Γεν. μστ' 34).

Ὅταν ὅμως οἱ Ἰσραηλίτες πλῆθυναν, ἀρκετοὶ σκορπίστηκαν καὶ ἀναζητήσαν ἐργασία στοὺς Αἰγυπτίους. Ὁ Νεῖλος μὲ τίς πλημμύρες του εἶχε κάνει τοὺς Αἰγυπτίους ἐξυπνοὺς καὶ ἐργατικούς. Ἦξεραν νά καλλιεργοῦν καλὰ τὴ γῆ, νά χτίζουν οἰκοδομήματα καὶ ἀγαποῦσαν τίς τέχνες, τὰ γράμματα καὶ τὸ ἐμπόριο. Ἔτσι οἱ Ἰσραηλίτες γνώρισαν

τὸν αἰγυπτιακὸ πολιτισμὸ καὶ πολλοὶ ἔγιναν ἔμποροι, γεωργοὶ καὶ τεχνίτες.

Ἄρκετοὶ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν ἐκεῖ, ὅπου ζοῦσαν οἱ Αἰγύπτιοι (Ἐξ. θ' 4-7, ιβ' 13). Γιὰ μερικοὺς ποὺ δὲν εἶχαν σταθερὴ πίστη, ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος. Ἐπηρεάστηκαν ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρεις Αἰγυπτίους καὶ ξέχασαν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ περισσότεροὶ ὅμως Ἰσραηλίτες παρέμειναν στὴν Αἴγυπτο πιστοὶ στὸ Θεὸ τῶν πατέρων τους.

Ἡ καταπίεση τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, οἱ νέοι Φαραῶ ποὺ ἀνέβηκαν στὸ θρόνο τῆς Αἰγύπτου, ξέχασαν τὶς ὑπηρεσίες τοῦ Ἰωσήφ στὴ χώρα τους. Καὶ δὲν ἦταν μόνο αὐτό. Οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν αὐξηθῇ σὲ χιλιάδες. Ὁ Φαραῶ Ρ α μ σ ῆ ς Β' (1290-1223) ἀνησυχῆσε γι' αὐτὴ τὴν αὐξησὶ καὶ προεידόποιησε τὸ λαὸ τοῦ γιὰ τὸν ἐπερχόμενον κίνδυνον. «Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς αὐξήθηκε σὲ ἀριθμὸ καὶ σὲ δύναμη. Ἐλᾶτε λοιπὸν νὰ τοὺς καταβάλωμε μὲ τεχνάσματα, γιὰ νὰ μὴν γίνουν πάρα πολλοί. Γιατὶ σὲ περίπτωσι πολέμου θὰ σμίξουν μὲ τοὺς ἐχθροὺς μας, θὰ μᾶς πολεμήσουν καὶ θὰ φύγουν ἀπὸ τὴ χώρα μας» (Ἐξοδ. α' 9, 10).

Οὔτε τὴν αὐξησὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤθελε ὁ Φαραῶ οὔτε τὴν ἀναχώρησίν τους ἀπὸ τὴ χώρα τοῦ. Τοὺς ἤθελε σκλάβους καὶ ἀνίσχυρους, γιὰ νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύεται. Τοὺς ἔβαλε νὰ δουλεύουν σκληρὰ στοὺς κάμπους καὶ νὰ χτίζουν πόλεις. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἀνακάλυψαν τὰ ἑρείπια τῶν πόλεων Π ε ι θ ῶ μ καὶ Ρ α μ ε σ σ ῆ, ποὺ ἀναφέρονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη.

Ἡ σκληρὴ ἐργασία τσάκισε τὸ σῶμα τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλὰ δυνάμωσε τὴν πίστη τους. Ἡ καταπίεσι τοὺς συναδέλφωσε καὶ τοὺς ἔφερε περισσότερο κοντὰ στὸ Θεό. Ἀπόχτησαν ὅμως τὴ νοοτροπία τοῦ δούλου, καθὼς θὰ δοῦμε πολλὰς φορὲς στὰ ἐπόμενα μαθήματα. Ἡ ἀπογοήτευσί, ἡ γκρινία καὶ ἡ δειλία ἦταν τὰ ἐλαττώματα ποὺ ἀπόχτησαν στὰ δύσκολα χρόνια τῆς σκλαβιάς.

Ὁ Φαραῶ, γιὰ ν' ἀνακόψῃ τὴν αὐξησὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, σοφίστηκε ἄλλο τρόπο. Πρόσταξε τὶς μαῖες νὰ πνίγουν τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ τὴν ὥρα ποὺ γεννιόνταν. Τὸ μέτρο ὅμως αὐτὸ δὲν εἶχε τὰ ἀποτελέσματα ποὺ περίμενε. Πρόσταξε τότε ὅλους νὰ πνίγουν τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν στὸ Νεῖλο. Ἀπὸ τέτοιο κίνδυνον θὰ σώσῃ ὁ Θεὸς τὸ Μωυσῆ, ποὺ ἔγινε ὕστερα ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ἡ διάσωσι τοῦ Μωυσῆ. Μιὰ Ἰσραηλίτισσα ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Λευὶ ἀπόχτησε ἓνα ἀγόρι. Τὸ ἐκρυσπε τρεῖς μῆνες. Ὑστερα, γιὰ νὰ τὸ σώσῃ,

σκέφτηκε νά τὸ βάλῃ σ' ἓνα καλάθι ἀλειμμένο μὲ πίσσα, ποῦ θὰ τὸ ᾤφηνε νά ἐπιπλέῃ στὰ νερά τοῦ Νείλου. Ἐκεῖ θὰ μπορούσε ἴσως νά τὸ βρῇ ἡ βασιλοπούλα, γιατίι στὸ μέρος αὐτὸ συνήθιζε νά λούζεται. Ἡ κόρη της, ἡ Μαριάμ, θὰ παρακολουθοῦσε κρυμμένη νά δῇ τί θ' ἀπογινόταν. Πραγματοποίησε λοιπὸν τὸ σχέδιό της καὶ ἡ κόρη τοῦ Φαραῶ εἶδε τὸ μωρὸ καὶ τὸ συμπάθησε.

Τότε ἡ Μαριάμ παρουσιάστηκε καὶ τῆς πρότεινε νά τῆς βρῇ τροφόν. Ἐκείνη δέχτηκε καὶ ἔτσι τὸ μωρὸ γύρισε πάλι στὴ μητέρα του. "Ὅταν μεγάλωσε, υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν κόρη τοῦ Φαραῶ καὶ ὀνομάστηκε Μωυσῆς, ποῦ σημαίνει σωσμένος ἀπὸ τὸ νερό. Στὸ παλάτι πῆρε βασιλικὴ ἀνατροφὴ καὶ αἰγυπτιακὴ μόρφωση (Ἐξ. β' 1-10 καὶ Πράξ. ζ' 22).

Ἡ φυγὴ τοῦ Μωυσῆ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Στὶς φλέβες τοῦ Μωυσῆ ἔτρεχε τὸ αἷμα τῆς φυλῆς του καὶ γι' αὐτό, παρ' ὅλα τὰ πλούτη του, ἔμεινε στὴν καρδιά Ἰσραηλῆτης. Ὁ πόνος τῶν συμπατριωτῶν του ἦταν καὶ δικός του πόνος. Πῆγαινε καὶ τοὺς ἔβλεπε καὶ ἤξερε πολὺ καλὰ τὴ δύσκολη ζωὴ τους. "Ὅταν μάλιστα κατάλαβε ὅτι ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς συμπατριῶτες του εἶχε γίνει γνωστὴ στοὺς Αἰγυπτίους, δραπετεύσε ἀπὸ τὸ παλάτι. Πῆγε στὴν ἔρημο Μαδιάμ, ποῦ ἀπλωνόταν στὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ. Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναφέρει καὶ γιὰ ποιὸ βαθύτερο λόγο ἔφυγε ὡς ἐξῆς:

«Χάρη στὴν πίστη του ὁ Μωυσῆς, ὅταν μεγάλωσε ἀρνήθηκε νὰ ὀνομάζεται γιὸς τῆς θυγατέρας τοῦ Φαραῶ. Προτίμησε νὰ κακοπάη μαζί μὲ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, παρὰ νὰ ἔχῃ πρόσκαιρες ἀμαρτωλὲς ἀπολαύσεις. Ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν Αἰγυπτίων θεώρησε μεγαλύτερο πλοῦτο τίς περιφρονήσεις ποῦ ἔμοιαζαν μὲ τοῦ Χριστοῦ» (Ἐβρ. ια' 24-26).

Σαράντα χρονῶν ἦταν ὁ Μωυσῆς, ὅταν ἔφυγε γιὰ τὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ. Ἄλλα σαράντα χρόνια εἶναι φιλοξενούμενος τῆς ἐρήμου αὐτῆς. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν ὁδήγησε ἐκεῖ. Εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τοὺς Μαδιανίτες, τὸν τόπο τους, τὴ θρησκείαν τους καὶ τὰ ἔθιμά τους. Ἀκόμη γύμναζε τὸν ἑαυτό του μὲ τίς σκληρὲς συνθῆκες τῆς ζωῆς στὴν ἔρημο καὶ τοῦ ἔμεναν ὥρες ἡσυχίας, γιὰ νὰ συζητήσῃ μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ δῇ σὲ τί ὕστεροῦσε. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσευχὴ του ἀνέβαινε μέσα στὴν ἔρημίαν πρὸς τὸν Θεόν. "Ὅλα αὐτὰ θὰ τοῦ χρειαστοῦν, καθὼς θὰ δοῦμε, ἀργότερα.

Στὴ Μαδιάμ πῆρε γιὰ γυναῖκα του τὴν κόρη τοῦ ἱερέως Ἰοθόρ, τῆ Σεφώρα, καὶ ἀπόκτησε δυὸ παιδιά. Τὰ ὀνόματα ποῦ τοὺς ἔδωσε, θύμιζαν τὴν ξενιτιά του καὶ τὸ Θεὸ ποῦ τὸν προστάτευε. Τὸ ἓνα τὸ

ονόμασε Γ η ρ σ ά μ, που σημαίνει «είμαι μετανάστης σέ Ξένη χώρα» και τὸ ἄλλο Ἐ λ ι έ ζ ε ρ, δηλαδή «ὁ Θεὸς βοηθός» (Ἐξ. θ´ 16-22, ιη´ 3, 4).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ Ἰσραηλίτες στὴν Αἴγυπτο ἐζησαν κάτω ἀπὸ νέες συνθήκες. Ἦταν γιὰ τοὺς ντόπιους καὶ ἀπαραίτητοι καὶ ἀνεπιθύμητοι. Δούλευαν γιὰ λογαριασμό τους· κι ἐκεῖνοι σοφίζονταν τρόπους, γιὰ νὰ εἶναι οἱ σκλάβοι τους λιγοστοὶ καὶ ἀκίνδυνοι. Ὁ Θεὸς ποὺ ἔβλεπε τίς ταλαιπωρίες τοῦ λαοῦ Του, ἐτοίμαζε ἀρχηγὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸ Μωυσῆ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν Θεὸν καὶ οὐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν (= διέταξε) αὐταῖς ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐζωογονοῦν τὰ ἄρσενά» (Ἐξ. α´ 17).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

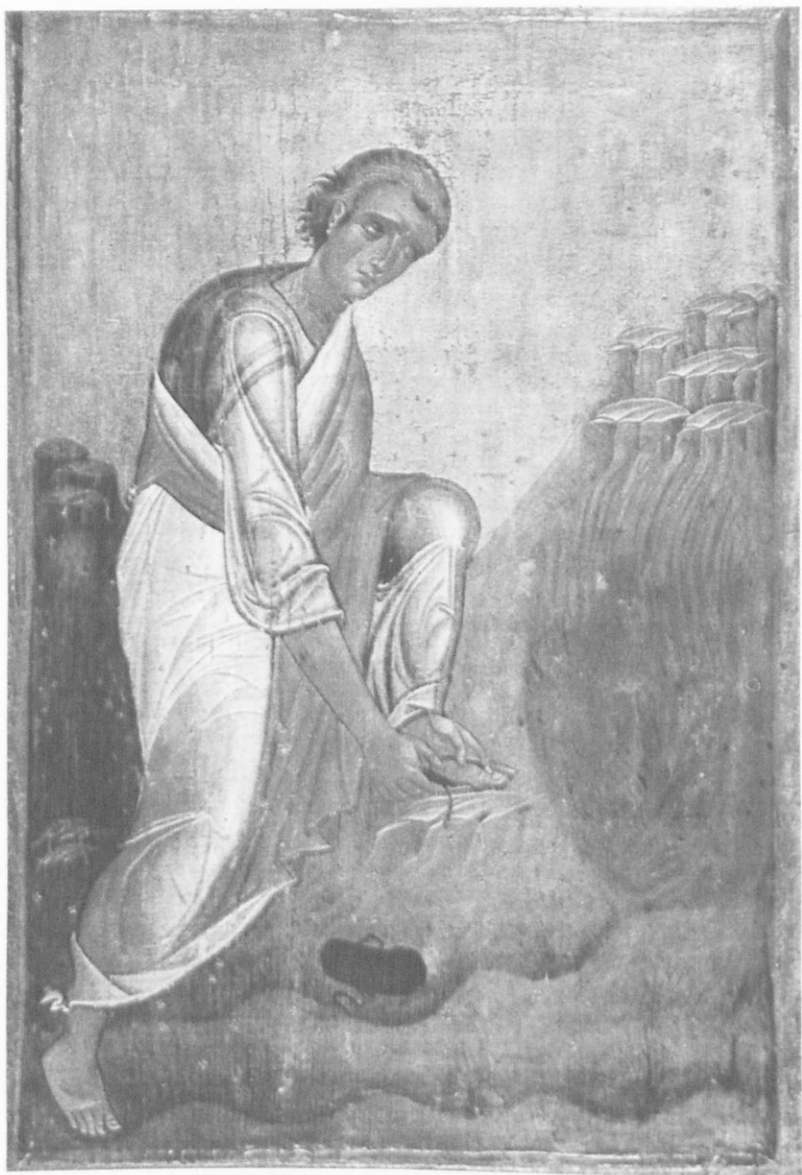
1. Γιατί ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ἐγκατασταθῇ ὁ λαὸς Του στὴν Αἴγυπτο;
2. Γιατί ἡ σκληρὴ ἐργασία καὶ οἱ ἄλλες κακουχίες συναδέλφωναν περισσότερο τοὺς Ἰσραηλίτες;
3. Ὁ Ἰωσήφ εὐεργέτησε τοὺς Αἰγυπτίους. Γιατί οἱ ἀπόγονοί του ἔγιναν δούλοι;
4. Πῶς ὁ Θεὸς προετοίμασε τὸ Μωυσῆ, γιὰ νὰ γίνῃ ἱκανὸς ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν;

2. Ὁ Μωυσῆς καὶ ἡ ἀπελευθέρωση τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἐξ. γ´ 1 - ιγ´ 16)

Ὁ Θεὸς δὲν εἶχε πεῖ στὸν Ἀβραάμ μόνο γιὰ τὴ μακροχρόνια ὑποδούλωση τῶν Ἰσραηλιτῶν· τὸν εἶχε διαθεβαιώσει καὶ γιὰ τὴ θαυμαστὴ ἀπελευθέρωση, γιατί τοῦ εἶπε: «Τὸ ἔθνος, στὸ ὁποῖο θὰ γίνουν δούλοι (οἱ ἀπόγονοί σου), θὰ τιμωρήσω ἐγώ. Μετὰ θὰ ἔρθουν ἐδῶ (στὴ Χαναάν) μὲ πολλὰς ἀποσκευές» (Γεν. ιε´ 14). Ὁ Μωυσῆς θὰ ἀνελάμβανε, ὡς ἀρχηγός, νὰ ἐκτελέσῃ μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ τὸ θεῖο σχέδιο τῆς ἐξόδου, δηλαδή τῆς λυτρώσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας.

Ἡ κλῆση τοῦ Μωυσῆ. Μιὰ ἡμέρα ὁ Μωυσῆς ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του στοὺς πρόποδες τοῦ βουνοῦ Χω ρ ή θ, ποὺ λεγόταν

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ἡ φλεγόμενη Βάτος. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονὴ Σινᾶ (12ος αἰ.).

καὶ Σινά. Ἀσφαλῶς θὰ ἦταν βυθισμένοις σὲ σκέψεις γιὰ τοὺς ὑπόδουλους συμπατριῶτες του. Θὰ ἐρχόταν γι' αὐτοὺς ἡ ἡμέρα τῆς ἐλευθερίας; Ἡ ἡ σκληρὴ ἐργασία καὶ τὰ ἄλλα μέτρα ἐξοντώσεως θὰ τοὺς ἀφάνιζαν σιγὰ σιγὰ;

Καθὼς τὰ σκεφτόταν ὅλα αὐτά, ἓνα παράξενο θέαμα τράβηξε τὴν προσοχὴ του. Ἀπὸ μιὰ θάτο ἐθγαιναν φλόγες. Μάταια περίμενε νὰ καὴ ἡ θάτος καὶ ν' ἀπλωθῇ ἡ φωτιά. Θέλησε νὰ πλησιάσῃ ἀπὸ περιέργεια. Τότε ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ μέσα ἀπὸ τὴν καιόμενη θάτο :

«Μωσῆ, μὴν πλησιάσῃς ἐδῶ· λύσε καὶ βγάλε τὰ ὑποδήματα ἀπὸ τὰ πόδια σου· γιατί ὁ τόπος ὅπου στέκεσαι εἶναι γῆ ἁγία... Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ πατέρα σου, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰακώβ... Εἶδα τὴ θλίψη τοῦ λαοῦ μου στὴν Αἴγυπτο καὶ ἄκουσα τὴν κραυγὴ τους... Ξέρω τὰ βάσανά τους. Θὰ τοὺς ἐλευθερώσω ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Αἰγυπτίων καὶ θὰ τοὺς ὠδηγήσω στὴ γῆ, ὅπου ρέει γάλα καὶ μέλι» (Ἐξ. γ' 4-8).

Ὁ Μωσῆς, ὅπως τοῦ εἶπε στὴ συνέχεια τῆς συνομιλίας ὁ Θεός, θὰ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς θὰ ἦταν μαζί του. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ μάλιστα στὴν ἀποστολὴ του, τὸν ἐνίσχυσε μὲ τρεῖς τρόπους :

α) Τοῦ φανέρωσε τὸ ὄνομά Του· «ἐγὼ εἰμι ὁ ὦν», τοῦ εἶπε. Εἶμαι δηλαδὴ Ἐκεῖνος, ποὺ ὑπάρχει πραγματικά, ποὺ ὑπῆρχε, ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρχῃ αἰῶνια. Ὅχι οἱ ψεύτικοι θεοὶ τῶν Χανααναίων καὶ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ ὁ Ἕνας, ὁ ζωντανός, ὁ ἀληθινός Θεός. (Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ «ὁ ὦν» ἀναγράφεται συνήθως στὶς εἰκόνες τῆς Ἀγίας Τριάδος, τοῦ Παντοκράτορα, τοῦ Χριστοῦ). β) Τὸν ὅπλισε μὲ θαυματουργὴ δύναμη ποὺ θὰ φόβιζε τὸ Φαραῶ. γ) Τοῦ ἔδωσε γιὰ βοηθὸ τὸν ἀδερφό του τὸν Ἀαρὼν, ποὺ θὰ ἐρχόταν στὴν ἔρημο νὰ τὸν συναντήσῃ.

Ὁ Φαραῶ ἀντιμέτωπος μὲ τὸ Θεό. Ὁ δρόμος ποὺ ὠδηγεῖ στὴν ἐλευθερία δὲν εἶναι ποτὲ εὐκόλος. Τὰ ἐμπόδια ὅμως ποὺ παρουσιάζονται, τὴν κάνουν πιὸ ποθητή.

Ὁ Φαραῶ Ραμσῆς Β' εἶχε πεθάνει καὶ στὸ θρόνο τὸν εἶχε διαδεχθῇ ὁ Μερνεπτά (1223-1215). Ἀπὸ αὐτὸν ὁ Μωσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ζήτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ δίκαιη αὐτὴ ἀπαίτηση εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ σφίχτουν περισσότερο τὰ δεσμά τῆς δουλείας. Ἡ καρδιά τοῦ Φαραῶ σκληρύνθηκε. Πῶς νὰ διώξῃ τοὺς φτηνοὺς ἐργάτες, ποὺ τοῦ ἔκαναν τόση δουλειά; Ἡ δύναμη ὅμως τοῦ Θεοῦ ξεπερνοῦσε τὴ σκληρότητα τοῦ τυράννου.

Ἔστειλε λοιπὸν ὁ Θεὸς στὴν Αἴγυπτο ἑννιά πληγές, γιὰ νὰ λυγίσῃ τὴν καρδιά τοῦ Φαραῶ. Ἡ δέκατη πληγὴ θὰ ἐρχόταν τελευταία, γιὰ νὰ σημάνῃ τὸ τέλος τῆς δουλείας. Τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ φαίνεται κι

ἐδῶ παντοδύναμο. Οἱ πληγὲς προλέγονταν ἀπὸ τὸ Μωυσῆ, ποὺ καθόριζε τὴν ἔναρξη καὶ τὴ λήξη τους. Ἦταν τρομαχτικὲς καὶ μοναδικὲς σ' ἑκταση καὶ καταστροφή. Ὁ τύραννος ὅμως δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὸ θῦμα ἀπὸ τὰ χέρια του. Χρειάστηκε γι' αὐτὸ καὶ ἡ δέκατη πληγὴ, ἡ σφαγὴ τῶν πρωτοτόκων ἀπὸ τὸ παιδί τοῦ βασιλιᾶ ὡς τὸ παιδί τοῦ δούλου. Ἀπὸ αὐτὴ τὴν πληγὴ δὲν γλύτωσαν οὔτε τὰ πρωτότοκα τῶν ζώων.

Ἡ νύχτα τοῦ Πάσχα. Σύγχρονα μὲ τὴν τελευταία πληγὴ θὰ γινόνταν ἡ ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ἦταν ὁ μῆνας Ἀβίβ ἢ Νισάν, ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὴν περίοδο μεταξὺ Μαρτίου-Ἀπριλίου. Ὁ Μωυσὴς εἶχε δώσει γιὰ τὴ νύχτα τῆς ἐξόδου λεπτομερεῖς ὁδηγίες. Κάθε οἰκογένεια θὰ προμηθευόταν ἓνα χρονιάρικο ἀρνί, ἀρσενικὸ καὶ χωρὶς ἐλάττωμα. Θὰ τραγόταν ψητὸ μὲ πικρά χόρτα καὶ ἄζυμο ψωμί. Κανένα κόκαλό του δὲν θὰ ἔσπαζε. Προηγουμένως μὲ τὸ αἷμα του θὰ ἔβαφαν τὸ ἀνῶφλι καὶ τοὺς παραστάτες τῆς πόρτας τοῦ σπιτιοῦ τους. Ἔτσι θὰ διακρίνονταν οἱ Ἰσραηλίτες ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Καὶ ὁ ἐξολοθρευτὴς ἄγγελος ποὺ θὰ κατέβαινε νὰ ἐκτελέσῃ τὴ δέκατη πληγὴ, θὰ θανάτωνε μόνο τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴ 15ῃ τοῦ μῆνα Νισάν, ὕστερα ἀπὸ τὴ δέκατη πληγὴ, ὁ Φαραὼ ἄφησε τοὺς Ἰσραηλίτες νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ἡ ποθητὴ ἐλευθερία ἀποκτήθηκε γύρω στὰ 1220 π.Χ. μὲ τὴ θαυμαστὴ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τότε οἱ Ἰσραηλίτες σύμφωνα μὲ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ γιορτάζουν τὸ γεγονός καθε χρόνο στίς 14 τοῦ μῆνα Νισάν μὲ τὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἡ λέξη Πάσχα σημαίνει ὑπέρβαση, ξεπέρασμα, γιατί ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ποὺ σκορποῦσε τὸ θάνατο στοὺς Αἰγυπτίους, ἄφησε ἄθικτους τὴ νύχτα τῆς ἐξόδου τοὺς Ἰσραηλίτες. Τὸ πασχαλινὸ τραπέζι τῶν Ἰουδαίων εἶναι σὰν ἐκεῖνο κατὰ τὴ νύχτα τῆς ἐξόδου. Τὰ πικρά χόρτα συμβολίζουν τὴν πικρὴ σκλαβιὰ στὴν Αἴγυπτο. Τὸ ἄζυμο ψωμί συμβολίζει τὴ βιασύνῃ τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τὸ ἀρνὶ θυμίζει τὴ θυσία πρὸς τὸ Θεὸ τὴ νύχτα τοῦ Πάσχα. Ἔτσι τὰ γεγονότα τῆς ἐξόδου εἶναι χαραγμένα στὴ μνήμη τῶν Ἰσραηλιτῶν σ' ὅλες τίς γενεές. Γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες ὁ Θεὸς εἶναι «ἐκεῖνος ποὺ τοὺς ἐβγαλε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἀπὸ τὸν οἶκο τῆς δουλείας» ('ΕΞ, κ' 1).

Τὸ Πάσχα ὅμως τῶν Ἑβραίων προεικονίζει τὸ χριστιανικὸ Πάσχα. Ἐκεῖνο ἐλευθέρωσε τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῶν Αἰγυπτίων. Τὸ χριστιανικὸ Πάσχα χάρισε σπουδαιότερη ἀπελευθέρωση. Ἔσπασε τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ μᾶς ὁδήγησε στὴν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸ Μυστικὸ Δεῖπνο ὁ Κύριος ἔδωσε ἐντολὴ στοὺς μαθητές

Του, ὅπως ὁ Θεὸς στοὺς Ἰσραηλίτες, νὰ θυμοῦνται τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα Του καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τὴ σταυρική Του θυσία, ποὺ μᾶς χάρισε τὴ σωτηρία. Τοῦτο γίνεται στὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν τέλεση τῆς θείας λειτουργίας.

Ἰουδαϊκὸ Πάσχα

1. Τὸ αἷμα τοῦ ἀρνιοῦ ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλίτες.
2. Μόνο οἱ Ἰσραηλίτες, ποὺ ἦταν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ἔφαγαν ἀπὸ πασχαλινὸ ἀρνί.
3. Τὰ κόκαλα τοῦ ἀρνιοῦ δὲν ἔσπασαν.

Χριστιανικὸ Πάσχα

1. Λυτρωθήκαμε μὲ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ (Α΄ Πέτρ. α΄ 19).
2. Μόνο τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι ὁ νέος λαὸς τοῦ Θεοῦ, κοινωνοῦν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου.
3. «Οὐ κατέβαν (= ἔσπασαν) αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) τὰ σκέλη...» (Ιω. ιθ΄ 33).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ ταλαιπωρίες τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν Αἴγυπτο πῆραν τέλος. Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων τοὺς μὲ ἀρχηγὸ τὸ Μωυσῆ τοὺς ἐλευθέρωσε. "Ὅσα ἐγίναν κατὰ τὴ νύχτα τῆς ἐξόδου, ἐδειξαν τὴν ἰδιαίτερη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἐκλεκτὸ Του λαό. Γι' αὐτὸ οἱ μεταγενέστεροι μὲ τὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα τὰ ἔφερναν στὴ μνήμη τοὺς καὶ εὐγνωμονοῦσαν τὸν Κύριο ποὺ ἐγίνε «βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς» τοῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ ... ἐὰν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν· τίς ἡ λατρεία αὐτῆ; Καὶ ἐρεῖτε (= θὰ πῆτε) αὐτοῖς· θυσία τὸ πάσχα τοῦτο Κυρίῳ, ὡς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ, ἡνίκα (= ὅταν) ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐρρύσατο (= ἔσωσε)» (Ἐξ, ιθ΄ 26-27).

2. «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθώμεν ἐν αὐτῇ» (Ψαλμ. 117, 24). Ὁ στίχος αὐτὸς τοῦ ψαλμοῦ ποὺ λέγεται στὸ ἰουδαϊκὸ πασχαλινὸ τραπέζι, ἀκούγεται καὶ στὴν ἐκκλησία μας κατὰ τὴ λειτουργία τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Φαραὼ δὲν ἠθελε νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες;
2. Ὁ Θεὸς παράγγειλε στοὺς Ἰσραηλίτες μὲ τὸ Μωυσῆ νὰ μὴν ξεχάσουν τὰ ὅσα ἐγίναν κατὰ τὴν νύχτα τῆς ἐξόδου. Τί θὰ κέρδιζαν οἱ Ἰσραηλίτες μὲ τὴ γιορταστικὴ ἀνάμνηση τῶν γεγονότων;
3. Τί σὲ διδάσκουν ὅσα εἶπαμε γιὰ τὶς δέκα πληγὲς καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰσραηλιτῶν;
4. Γιατί τὸ Πάσχα εἶναι καὶ γιὰ μᾶς ἡμέρα χαρᾶς;

3. Ἡ διάβαση τῆς Ἑρυθρᾶς θάλασσης

(ἙΞ, ιγ´ 17-ιζ´)

Ὅπως εἶδαμε στὸ προηγούμενο κεφάλαιο, ὁ Φαραώ, ὕστερα ἀπὸ τὴ δέκατη πληγὴ, ἐπέτρεψε τὴν ἀναχώρηση τῶν Ἰσραηλιτῶν. Πράγματι ἡ ἀναχώρηση ἐγένετο τὴν ἴδια νύχτα. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔχουν μαζί τους ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους, «σκευὴ ἄργυρά καὶ χρυσὰ καὶ ἱματισμόν», ποὺ πῆραν ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους ὡς πληρωμὴ τῆς ἐργασίας ποὺ εἶχαν κάνει καὶ ὡς ἀποζημίωση γιὰ τὴν περιουσία ποὺ ἄφηναν στὴν Αἴγυπτο. Μετέφεραν ἀκόμη καὶ τὸ ἱερὸ λείψανο τοῦ Ἰωσήφ.

Ἡ πορεία πρὸς τὸ βουνὸ Σινά. Οἱ Ἰσραηλίτες, ἀντὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν παραλιακὸ δρόμο, ποὺ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴ Χαναάν, κατευθύνθηκαν πρὸς νότο, πρὸς τὸ βουνὸ Σινά. Ὁ παραλιακὸς δρόμος ἦταν ἐπικίνδυνος, γιὰτὶ εἶχε αἰγυπτιακὰ ὄχυρά καὶ οἱ Ἰσραηλίτες, ἀπειροὶ ἀπὸ πόλεμο καθὼς ἦταν, δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τὰ ἐξουδετερώσουν. Στὴν πορεία τοὺς εἶχαν προστάτῃ τὸ Θεό, γιὰτὶ τοὺς ὁδηγοῦσε μ' ἓνα σύννεφο τὴν ἡμέρα καὶ μὲ μιὰ φωτεινὴ στήλη τὴ νύχτα. (ἙΞ, ιγ´ 21).

Ὅταν ὅμως ὁ Φαραώ πληροφορήθηκε τὴν ἀναχώρηση τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετάνοιωσε, γιὰτὶ τοὺς ἄφησε νὰ φύγουν. Σκέφτηκε τὴ χρησιμὴ ἐργασία τοὺς καὶ θέλησε νὰ τοὺς γυρίσῃ πίσω. Ἐτοίμασε τὰ πολεμικά του ἄρματα καὶ καταδίωξε τοὺς Ἰσραηλίτες. Ἐκεῖνοι εἶχαν φτάσει στὴν Ἑρυθρὰ θάλασσα, ὅταν εἶδαν ὅτι ὁ Φαραώ τοὺς καταδίωκε. Ἐριξαν τότε τὴν εὐθύνη στὸ Μωυσή, ποὺ τοὺς ἐβγαλε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ ταφοῦν στὴν ἔρημο. Ὅταν μάλιστα εἶδαν μπρὸς τοὺς τὴν Ἑρυθρὰ θάλασσα καὶ πίσω τοὺς τοὺς Αἰγυπτίους, ἀπελπίστηκαν. Εἶπαν ὅτι προτιμοῦσαν τὴ σκλαβιά, γιὰτὶ «ἦταν προτιμότερο νὰ δουλεύουν στοὺς Αἰγυπτίους παρὰ νὰ πεθάνουν στὴν ἔρημο» (ἙΞ, ιδ´ 12). Ἡ δουλικὴ αὐτὴ νοοτροπία ἦταν ἓνα δείγμα τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τοὺς στὸ Θεό.

Ἀπὸ τὴ σκλαβιά στὴν ἐλεύθερη ζωὴ. Ὁ Μωυσὴς καθησύχασε τὸ λαό, ποὺ ἦταν γεμάτος ἀπὸ φόβο καὶ ἀνησυχία καὶ τοὺς εἶπε: «Μὴ φοβᾶστε... Τοὺς Αἰγυπτίους ποὺ βλέπετε σήμερα, δὲν πρόκειται νὰ τοὺς δῆτε ξανά. Ὁ Κύριος θὰ πολεμήσῃ γιὰ ἡμᾶς» (ἙΞ, ιδ´ 13-14).

Ὁ Μωυσὴς εἶχε στηρίξει τὶς ἐλπίδες τοῦ στο Θεό. Σιωποῦσε καὶ προσευχόταν στὸ Θεό καὶ ἀπὸ Αὐτὸν περιμένε τὴ σωτηρία τοῦ λαοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν καθοδήγησε καὶ τοῦ εἶπε:

«Σήκωσε τὸ ραβδί σου καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι σου πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ χώρισέ την» (Ἐξ. ιδ' 16).

Ὁ Μωυσῆς ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ χτύπησε τὴ θάλασσα. Ὁ Θεὸς μ' ἓνα δυνατό ἄνεμο χώρισε τὰ νερά στὰ δύο. Οἱ Ἰσραηλίτες εἶδαν μπροστά τους νὰ ἀνοίγεται πέρασμα, μῆκαν μέσα καί, ὥσπου νὰ ξημερώση, βρέθηκαν ἀπέναντι. Οἱ Αἰγύπτιοι εἶχαν φτάσει κοντά. Ὅταν ὁμως θέλησαν νὰ χρησιμοποιήσουν κι αὐτοὶ τὸ πέρασμα τῶν Ἰσραηλιτῶν, καταποντίστηκαν, γιατί «ἄπλωσε ὁ Μωυσῆς τὸ χέρι του πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ τὴν αὐγὴ ἢ θάλασσα ξαναγύρισε στὴ θέση της» (Ἐξ. ιδ' 27).

Οἱ Ἰσραηλίτες δόξασαν τὸ Θεό, ποὺ ἔγινε «βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς» τους. Ὅλες οἱ γυναῖκες μὲ ἐπικεφαλῆς τὴ Μαριάμ, τὴν ἀδερφή τοῦ Μωυσῆ καὶ τοῦ Ἀαρών, δόξασαν μὲ τύμπανα καὶ χοροὺς τὸ Θεὸ γιὰ τὸ θαῦμα. «Ψάλτε στὸν Κύριο, ἔλεγε ἡ Μαριάμ, γιατί δοξάστηκε θριαμβευτικά· τὸν ἵππο καὶ τὸν ἀναβάτη του ἔριξε στὴ θάλασσα» (Ἐξ. ιε' 21).

Ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα στὸ Σινά. Οἱ Ἰσραηλίτες ἀφοῦ σώθηκαν μὲ τὴν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ, συνέχισαν τὸ δρόμο τους. Στὴ τοποθεσία Μερρὰ, ὅπου στάθμευσαν ὕστερα ἀπὸ πορεία τριῶν ἡμερῶν, βρῆκαν νερὸ ποὺ ἀναζητοῦσαν· ἦταν ὁμως πικρὸ καὶ ἔδωσε ἀφορμὴ γιὰ παράπονα. Τότε ὁ Μωυσῆς μὲ ὑπόδειξη τοῦ Θεοῦ γλύκανε τὸ νερὸ βυθίζοντας μέσα ἓνα κομμάτι ξύλο (Ἐξ. ιε' 23-25).

Ὁ δεῦτερος σταθμὸς τους ἦταν ἡ τοποθεσία Αἰλείμ. Ὑστερα, ἀπὸ τὸν παραθαλάσσιο δρόμο, ἔφτασαν στὴν ἔρημο Σίν. Ἐδῶ ὑπέφεραν ἀπὸ ἔλλειψη τροφῶν. Οἱ τροφές ποὺ εἶχαν πάρει μαζί τους, εἶχαν τελειώσει κι ἐκεῖνες ποὺ ἔδιναν τὰ ποίμνιά τους δὲν ἐπαρκοῦσαν. Νέα λοιπὸν ἀφορμὴ γιὰ παράπονα. Τὰ θαύματα ποὺ μέχρι τώρα εἶχε κάνει ὁ Θεὸς ξεχάστηκαν. Καὶ ὁμως τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ Ἰσραηλίτες εἶδαν γύρω ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τὸ ψωμί, ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς χάρισε. Ἦταν λευκοὶ σπόροι γλυκοὶ σὰν μέλι. Τὸ ὄνόμασαν μάννα. Κάθε πρωὶ μάζευαν τόσο, ὅσο χρειάζονταν γιὰ τὴν ἡμέρα. Ἄν μάζευαν περισσότερο, τὸ περίσσιο αὐτὸ χαλοῦσε καὶ θρωμοῦσε. Μόνο τὴν ἕκτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας μάζευαν διπλὴ ποσότητα, γιατί τὸ Σάββατο ἦταν ἡμέρα ἀργίας. Λίγο μάννα φύλαξαν μέσα σ' ἓνα σταμνὶ γιὰ ἀνάμνηση. Δὲν τοὺς ἔλειψε καὶ τὸ κρέας. Στὸ στρατόπεδο ἔπρεσαν ὀρτύκια, ποὺ τὰ ἔστειλε ὁ Θεός.

Στὸ μέρος Ραφιδείν, ὅπου ἔφτασαν συνεχίζοντας τὴν πορεία τους, οἱ Ἰσραηλίτες ὑπέφεραν καὶ πάλι ἀπὸ ἔλλειψη νεροῦ. Ὁ Μωυσῆς

Ἡ διάβασις τῆς Ἑρυθρᾶς θάλασσης. Μικρογραφία ἀπὸ Ψαλτήρι τῆς Παρισίνης Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης (10ος αἰ.).

προσευχήθηκε στὸ Θεὸ καὶ Τὸν ρώτησε τί νὰ κάνῃ. Ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ πάρῃ τὸ ραβδί του καὶ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ βουνὸ Χωρήθ (δηλαδὴ τὸ Σινά)· καὶ πρόσθεσε: «Θὰ χτυπήσῃς τὸ θράχο· θὰ βγῇ ἀπὸ αὐτὸν νερὸ καὶ ὁ λαὸς θὰ πιῇ» (Ἐξ ιζ' 6). Τὸ θαῦμα ἐγένεε μπροστὰ

στά μάτια τῶν γεροντοτέρων τοῦ λαοῦ, ποῦ εἶχε πάρει μαζί του ὁ Μωυσῆς.

Στὸ μέρος αὐτὸ οἱ Ἰσραηλίτες πολέμησαν καὶ νίκησαν τοὺς Ἀμαληκίτες, ποῦ θέλησαν νὰ τοὺς ἐμποδίσουν νὰ μποῦν στὰ βοσκοτόπια τους. Κατὰ τὴν ὥρα τῆς μάχης ὁ Μωυσῆς προσευχόταν στὸ Θεὸ πάνω σ' ἓνα λόφο. Τὰ χέρια του ἦταν ἀπλωμένα καὶ μὲ τὸν κορμὸ τοῦ σώματός του σχηματίζαν σταυρό. "Ὁση ὥρα εἶχε αὐτὴ τὴ στάση, νικοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες. "Ὅταν ὁμως κατέβαζε τὰ χέρια του, ἡ νίκη γύριζε πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἀμαληκιτῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ "Ὠρ κρατοῦσαν τὰ χέρια τοῦ Μωυσῆ ἀπλωμένα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μάχης. "Ἐτσι νίκησαν οἱ Ἰσραηλίτες, ποῦ εἶχαν ἀρχηγό τους στὴ μάχη τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ('Εξ. ιζ' 8-16).

Οἱ συμβολισμοὶ τῶν γεγονότων. Ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ οἱ ἱεροὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ ἀφορμὴ τὰ γεγονότα ποῦ ἀναφέραμε, μᾶς λένε ὅτι:

1. Ἡ διάβαση τῆς Ἑρυθρᾶς θάλασσας προεικονίζει τὸ Μυστήριον τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Οἱ Ἰσραηλίτες περνώντας τὴν Ἑρυθρὰ θάλασσα ἀπὸ σκλάβοι ποῦ ἦταν ἐγίναν ἐλεύθεροι. "Ἐτσι κι ἐμεῖς: μὲ τὸ βάπτισμα βγαίνομε ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς κολυμβήθρας ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας (Α' Κορ. ι' 2).

2. Τὸ μάννα καὶ τὸ νερὸ, ποῦ ἀνάβλυσε ἀπὸ τὸ βράχο, εἶναι σύμβολα τῆς θείας Κοινωνίας, σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Ἰουδαίους: «*Εγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς: ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε (= οὐδέποτε)...* Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς» (Ἰω. στ' 35-51, Α' Κορ. ι' 3,4).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ πορεία τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὡς τὸ Σινὰ ἦταν γεμάτη ἀπὸ φόβους, ἀγωνίες, παράπονα, ἀλλὰ καὶ θαύματα τοῦ Θεοῦ. Τὰ παράπονα τοῦ λαοῦ ἔδειχναν ἀγνωμοσύνη καὶ ἀπιστία, ἐνῶ τὰ θαύματα τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸ λαὸ Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «*Σήμερον τὸ πικρὸν ὕδωρ τὸ ἐπὶ Μωυσέως τῷ λαῷ εἰς γλυκύτητα μεταποιεῖται (= μεταβάλλεται) τῇ τοῦ Κυρίου παρουσίᾳ*» (Ἀπὸ τῇν εὐχῇ τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῆς γιορτῆς τῶν Θεοφανίων).

2. «*Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ πολεμοῦσε τοὺς Ἀμαληκίτες, ὁ Μωυσῆς προσευχόταν μὲ ἀπλωμένα τὰ χέρια, γιατί, ὅταν ὁ Κύριος ἀγωνιζόταν μὲ τὸν πονηρό, ὁ Σταυρὸς ἦταν ἀπαραίτητος, ὁ Σταυρὸς ποῦ χάρισε τὴ νίκη στὸν Κύριο*» (Τερτυλλιανός, ἀρχαῖος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας).

1. Σχεδίασε στο τετράδιό σου το χάρτη της πορείας των Ἰσραηλιτῶν.
2. Γιατί τὰ παράπονα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦταν ἀδίκαια λόγητα;
3. Γιατί ὁ Κύριος εἶναι ὁ «ἄρτος τῆς ζωῆς»; Διάβασε γιὰ νὰ βοηθηθῆς (Ἰω. στ' 48-56).
4. Τί συμβολίζουν τὰ γεγονότα ποὺ ἀναφέραμε στὸ μάθημά μας;

4. Ἡ διαθήκη τοῦ Σινᾶ

(Ἑξ. ιθ' - κδ', λθ')

Οἱ Ἰσραηλίτες κατὰ τὸν τρίτο μήνα μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοὺς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἔφτασαν στὸ βουνὸ Σινᾶ. Στούς πρόποδες τοῦ στρατοπέδου. Ἐδῶ θὰ γινόταν ἡ φανέρωση τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ λαὸς θὰ πρόσφερε τὴν ἀγάπη καὶ τὴ λατρεία του στὸ μόνο ἀληθινὸ Θεό.

Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ. Πρὶν φανερωθῇ ὁ Θεὸς στὸ λαὸ Του καὶ ζητήσῃ τὴν ἀφοσίωσή του, κάλεσε τὸ Μωυσῆ πάνω στὸ βουνό, γιὰ νὰ τοῦ πῇ τὰ λόγια ποὺ θὰ μετέφερε στὸ λαό. Ἦταν λόγια πατρικῆς ἀγάπης, γιατί ὁ Θεὸς εἶπε στοὺς Ἰσραηλίτες:

«Εἶδате τὶ ἔκανα στοὺς Αἰγυπτίους... Καὶ τώρα, ἂν ἀκούσετε τὰ λόγια μου καὶ φυλάξετε τὶς ἐντολές μου, θὰ εἴσατε ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς μου» (Ἑξ ιθ' 4, 5). Ὁ Θεὸς ζητοῦσε τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, γιατί πρῶτος ὁ Θεὸς εἶχε ἀγαπήσει τοὺς Ἰσραηλίτες. Ἐκεῖνοι ἀνταποκρίθηκαν ὁμόφωνα καὶ μὲ μιὰ καρδιά ἀπάντησαν:

«Θὰ πράξωμε ὅ,τιδήποτε λέει ὁ Κύριος» (Ἑξ. ιθ' 8). Τὰ λόγια αὐτὰ μεταφέρθηκαν ἀπὸ τὸ Μωυσῆ στὸ Θεό. Θὰ ἀκολουθοῦσαν τὰ Θεοφάνια, ἡ φανέρωση δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ. Γιὰ νὰ αἰσθανθῇ ὁ λαὸς τὴν παντοδυναμία καὶ τὸ ἀπλησίαστο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ προσέξῃ τὶς ἐντολές Του, ἡ φανέρωση θὰ γινόταν μέσα σὲ βροντὲς καὶ ἀστραπές, καπνοὺς καὶ σύννεφα. Ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ ἐτοιμαστοῦν καὶ νὰ καθαριστοῦν, νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ γι' αὐτὴ τὴ φοβερὴ στιγμή. Ἔτσι κι ἔγινε. Ἡ ἐξωτερικὴ καθαριότητα ἦταν τὸ σύμβολο τῆς καθαρῆς καρδιᾶς, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ ἀγαποῦμε καὶ νὰ λατρεύωμε τὸ Θεὸ εἰλικρινά.

Ὁ δεκάλογος καὶ ἡ λοιπὴ μωσαϊκὴ νομοθεσία. Ὁ Μωυσῆς ἦταν ἀνεβασμένος στὴν κορυφὴ τοῦ Σινᾶ. Ὁ λαὸς στεκόταν στοὺς πρόποδες του. Ὁ Θεὸς μιλοῦσε:

1. «'Εγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου... Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ...

2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς...

3. Οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν. "Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου" τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου...

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς...

6. Οὐ μοιχεύσεις.

7. Οὐ κλέψεις.

8. Οὐ φονεύσεις.

9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῇ.

10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί» ('Εξ. κ' 2-17).

"Υστερα ὁ Μωυσῆς ξανανέβηκε στὸ βουνὸ καὶ πῆρε κι ἄλλες διατάξεις, ποὺ συμπλήρωναν τὸ δεκάλογο κι ἔδιναν ὁδηγίες γιὰ τὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

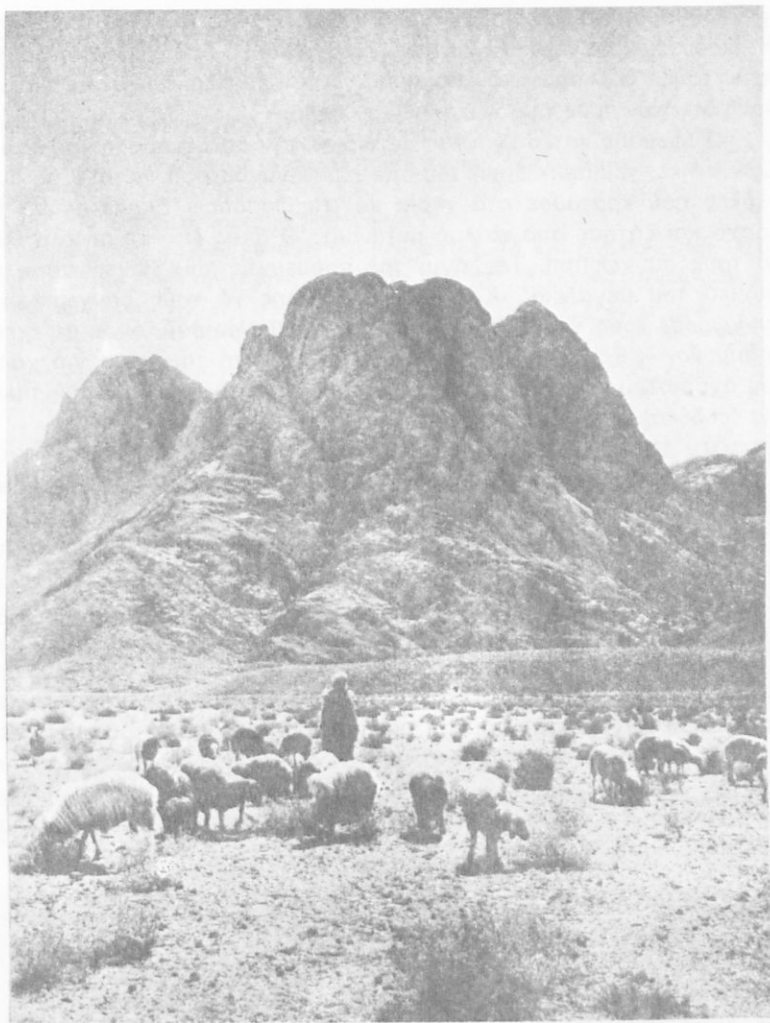
Ἄλλοτε ἐπανελάβε τὴν ὑπόσχεσή του: «Θὰ τηρήσωμε ὅλες τίς ἐντολὲς ποὺ ἔδωσε ὁ Κύριος».

Ἔτσι μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν κλείστηκε μιὰ συμφωνία, μιὰ διαθήκη. Σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας αὐτῆς οἱ Ἰσραηλίτες θὰ λάτρευαν μόνο τὸ Θεὸ τῶν πατέρων τους καὶ τίς δικές Του ἐντολὲς θὰ τηροῦσαν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὁ Θεὸς θὰ προστάτευε καὶ θὰ καθοδηγοῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες, τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ Του.

Μεσίτης τῆς διαθήκης τοῦ Σινᾶ ἦταν ὁ Μωυσῆς. Ἐχτισε θυσιαστήριο, θυσίασε ζῶα καὶ μὲ τὸ αἷμα ράντισε τὸ θυσιαστήριο καὶ τὸ λαὸ λέγοντας: «Ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης».

Μὲ αὐτὴ τὴν τελετὴ ἡ διαθήκη ἐπικυρώθηκε. "Ὅταν ὕστερα ἀπὸ αἰῶνες ἦρθε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐπικύρωσε μὲ τὸ Τίμιον αἷμα Του μιὰν ἄλλη διαθήκη, αἰώνια καὶ καινὴ, δηλαδὴ νέα. Αὐτὴ ἔγινε μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Μᾶς καθάρισε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ μᾶς ἔκανε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο θυμίζουμε τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ Κυρίου:

«Τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης
τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»
(Ματθ. κατ' 28).

Τὸ Θεοβάδιστο βουνὸ Χωρήθ ἢ Σινά. Στοὺς πρόποδες τοῦ χτίστηκε στὰ βυζαντινὰ χρόνια ἡ περίφημη Ἱ. Μονὴ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης.

Μετὰ τὴν ἐπικύρωση τῆς διαθήκης ὁ Μωυσῆς μὲ τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ξανανέβηκε στὸ Σινά γιὰ νὰ πάρῃ γραμμένες τὶς δέκα ἐντολὲς καὶ ὁδηγίες γιὰ τὶς τελετὲς τῆς λατρείας. Στὸν καιρὸ τῆς ἀπουσίας τοῦ

ὁμως οἱ Ἰσραηλίτες ἔφτιαξαν ἓνα χρυσὸ μόσχο γιὰ νὰ τὸν λατρεύσουν. Ἡ εἰδωλολατρία τῶν Αἰγυπτίων εἶχε ἀφήσει βαθιὰ ἀποτυπώματα πάνω τους. Ὁ Ἀαρὼν τὸν παρουσίασε σὰν εἰδωλο τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ φανῇ ὅτι ἦταν πρὸς τιμὴ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μωυσῆς κατεβαίνοντας ἀντίκρισε τὴν ἀσεβῆ πράξη τοῦ λαοῦ. Ὁργίστηκε, γέμισε ἡ ψυχὴ του ἀπὸ ἱερὴ ἀγανάκτηση, πέταξε τὶς δυὸ πλάκες ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια καὶ τὶς ἔσπασε. Ἔκανε σκόνη τὸ μόσχο καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ λαὸ μετάνοια. Ὁ ἴδιος ζήτησε ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ. Τὰ λόγια τῆς προσευχῆς του φανερῶνουν τὸ ψυχικὸ του μεγαλεῖο· «Καὶ τώρα, ἂν θέλῃς νὰ τοὺς συγχωρήσῃς, συγχώρεσέ τους· ἂν ὄχι, σθῆσε με ἀπὸ τὸ βιβλίό σου, ὅπου μὲ ἔχεις γραμμένο» (Ἐξ. λθ' 32). Πρόσφερε τὸν ἑαυτὸ του θῦμα γιὰ χάρη τοῦ ἀχάριστου καὶ σκληροτράχηλου λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἀνέβαλε τὴν τιμωρία. Ὁ δεκάλογος ξαναγράφηκε σὲ καινούργιες πλάκες.

Ἡ ἀξία τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας γιὰ τὸ ἄτομο καὶ τὴν κοινωνία.
Ἡ ἀξία τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας φαίνεται, ὅταν συγκριθῇ μὲ τὶς νομοθεσίαις τῶν εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν τῆς ἐποχῆς τῆς. Καμιὰ ἀπὸ αὐτὲς δὲν εἶχε τόσες εὐεργετικὲς διατάξεις γιὰ τοὺς φτωχοὺς, τοὺς δούλους, τοὺς ξένους. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἔβρισκαν στὴ μωσαϊκῇ νομοθεσίᾳ πολλὴ προστασία. Ὁ νόμος ἦταν ρητός. Ἀπαγόρευε τὴν κακομεταχείριση τοῦ ξένου, γιατί καὶ οἱ Ἰσραηλίτες ἦταν κάποτε ξένοι στὴν Αἴγυπτο. Ἡ ἀδικία ποὺ θὰ γινόταν στὴ χήρα καὶ τὸ ὄρφανό, προκαλοῦσε τὴν ἄμεση τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Ὁ τόκος στὸ δανεισμό τῶν χρημάτων ἀπαγορευόταν. Ὁ νόμος εἶχε προνοήσει ἀκόμη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν δούλων καὶ τὴν ἀναβολὴ στὴν πληρωμὴ τῶν χρεῶν. Τῇ μωσαϊκῇ νομοθεσίᾳ συμπλήρωσε καὶ τελειοποίησε ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴ διαθήκη τοῦ Σινᾶ οἱ Ἰσραηλίτες ἔγιναν ἔθνος, ποὺ ξεχώριζε ἀπὸ τὰ ἄλλα, γιατί ὁ Θεὸς τοὺς ἔδειξε ξεχωριστὴ ἀγάπη. Ἔτσι δημιουργήθηκε ἱερὸς δεσμὸς μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰσραηλικοῦ λαοῦ. Οἱ διατάξεις τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας ἦταν ὁ δρόμος ποὺ θὰ ὀδηγοῦσε τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ στὴν εὐτυχία.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἀκουε, Ἰσραὴλ· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστὶ καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου» (Ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, Δευτ. στ' 4,5).

2. «Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ». «Ἐὰν ἀγαπάτε με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε» (Ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη, Ἰω. ιε' 9, ιδ' 15).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς ἐπικυρώθηκε ἡ παλαιὰ διαθήκη καὶ πῶς ἡ καινὴ; Σημείωσε τὶς ὁμοιότητες.
2. Ποιοὶ ἦταν οἱ ὅροι τῆς διαθήκης;
3. Διάβασε τὰ δυὸ κείμενα τοῦ μαθήματος. Τὸ ἓνα εἶναι ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Τί ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ὁ Θεός;
4. Γράψε τὶς δέκα ἐντολὲς στὸ τετράδιό σου καὶ ἀπομνημόνευσέ τες.

5. Ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου, οἱ θυσίαι καὶ οἱ γιορτές τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἑξ. κε' 1 - λα' 6)

Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει καὶ ἀγαπᾷ τὸ Θεὸ θέλει νὰ δείξη τὴν ἀφοσίωση τῆς καρδιάς του πρὸς τὸ Θεὸ μὲ ἐξωτερικὲς πράξεις λατρείας. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μωυσῆς μαζί μὲ τὶς ἄλλες ἐντολές, πῆρε ἀπὸ τὸ Θεὸ ὁδηγίες γιὰ τὸν τρόπο τῆς λατρείας. Ἡ λατεία αὕτη πλουτίστηκε ἀργότερα, ὅταν οἱ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν στὴ γῆ Χαναάν.

Οἱ θυσίαι. Ἡ κυριότερη πράξη στὴ λατεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν ἡ θυσία. Μὲ τὴ θυσία ὁ Ἰσραηλίτης πρόσφερε ἓνα μέρος ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ του στὸ Θεό.

Οἱ θυσίαι ἦταν δυὸ εἰδῶν: αἱματηρές καὶ ἀναίμακτες.

1. Αἱματηρές θυσίαι. Ἦταν οἱ σπουδαιότερες, γιατί ἐδειχναν μὲ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν ἀφοσίωση καὶ ἀφιέρωση τοῦ Ἰσραηλίτη στὸ Θεό. Τὸ αἷμα ποὺ τὸ θεωροῦσαν βασικὸ στοιχεῖο τῆς ζωῆς, ἦταν τὸ πολυτιμότερο δῶρο. Ἀντὶ ὅμως ὁ Ἰσραηλίτης νὰ προσφέρῃ τὸ δικό του αἷμα, πρόσφερε τὸ αἷμα τοῦ ζώου. Συμβολικὰ μάλιστα ἐβαζε τὰ χέρια του πάνω στὸ ζῶο καὶ τοῦ μεταβίβαζε τὰ ἁμαρτήματά του.

Αἱματηρές θυσίαι ἦταν: α) *Τὰ ὀλοκαυτώματα.* Λέγονταν ἔτσι, γιατί καιγόταν ὅλο τὸ ζῶο. β) *Οἱ εἰρηνικές.* Σ' αὐτὲς καίγονταν μέρη τοῦ ζώου. Τὰ ὑπόλοιπα κρέατα τὰ ἔτρωγαν στὸ δεῖπνο ποὺ γινόταν μετὰ

τῇ θυσία. Οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖτες, οἱ δοῦλοι, οἱ ξένοι καὶ οἱ φτωχοὶ κάθονταν σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι τῆς ἀγάπης, ὅπου οἰκοδεσπότῃ θεωροῦσαν τὸ Θεὸ (Ψαλμ. 22).

γ) *Θυσίαι ἐξίλαστήριες*, δηλαδὴ θυσίαι γιὰ τὴ συγχώρεση τῶν ἁμαρτιῶν. Καὶ σ' αὐτὲς καίγονταν μόνο μέρη τοῦ ζώου.

2) Ἀναίμακτες θυσίαι. Στὶς θυσίαι αὐτὲς πρόσφεραν καρπούς, ἄρτους, τροφές, ἔκαιγαν θυμίαμα καὶ ἔκαναν σπονδές στὸ θυσιαστήριο μὲ νερό, λάδι καὶ κρασί.

Οἱ θυσίαι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν ἀτελεῖς· γι' αὐτὸ καταργήθηκαν μὲ τὴν τέλεια θυσία τοῦ Χριστοῦ μας πάνω στὸ Σταυρό.

Γιὰ τίς θυσίαι καὶ τίς ἄλλες πράξεις τῆς λατρείας ἦταν ἀπαραίτητα εἰδικὰ πρόσωπα ἀφιερωμένα σ' αὐτὴ τὴν ἱερῇ ὑπηρεσία. Τέτοια ἦταν: ὁ ἀρχιερεὺς, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖτες. Ὅλοι προέρχονταν ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Λευὶ, τὴ φυλὴ τοῦ Ἀαρών, ποὺ ἐγένε καὶ πρῶτος ἀρχιερεὺς.

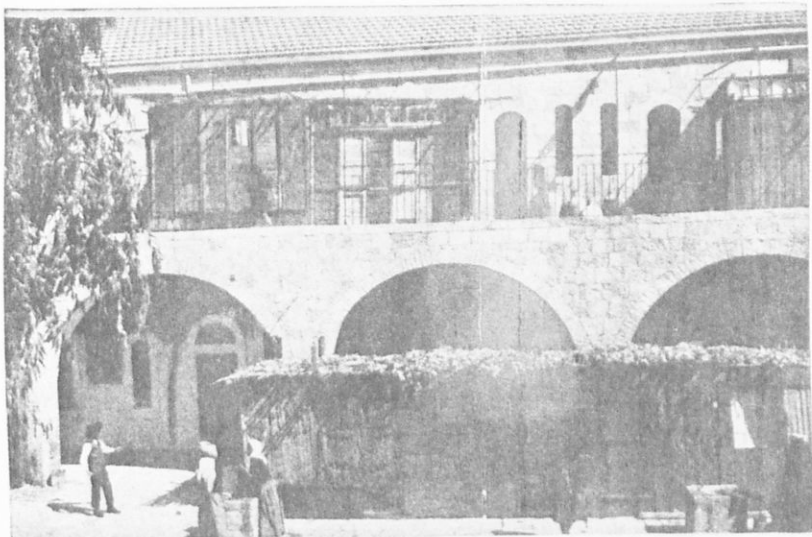
Οἱ γιορτές. Οἱ γιορτές θύμιζαν σπουδαῖα γεγονότα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν κι ἔδιναν ἀφορμὴ νὰ τονωθῇ ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ Θεό.

Οἱ σπουδαιότερες γιορτές τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦταν τρεῖς: τὸ Πάσχα, ἡ Πεντηκοστὴ καὶ ἡ σκηνοπηγία.

α) Τὸ Πάσχα. Τὸ γιόρταζαν τὸ βράδυ τῆς 14ης τοῦ μήνα Νισάν. Μὲ τὸ Πάσχα ἦταν ἐνωμένη καὶ ἡ γιορτὴ τῶν Ἀζύμων, ποὺ διαρκοῦσε ἐφτά ἡμέρες. Τὸ φαγητὸ μὲ τὸν ἀμνό, τὰ πικρὰ χόρτα καὶ τὸ ἄζυμο ψωμί ἦταν μιὰ ἀνάμνηση τῶν γεγονότων τῆς ἐξόδου. Πρὶν καὶ μετὰ τὸ φαγητὸ ἔψαλλαν ψαλμοὺς εὐχαριστήριους.

β) Ἡ Πεντηκοστή. Τὴν ἔλεγαν καὶ γιορτὴ τοῦ θερισμοῦ ἢ τῶν νέων καρπῶν καὶ τὴ γιόρταζαν πενήντα ἡμέρες μετὰ τὸ Πάσχα σὰν ἐκδήλωση εὐγνωμοσύνης γιὰ τὴ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν. Στὰ χρόνια τοῦ Κυρίου γιόρταζαν τὴν Πεντηκοστὴ γιὰ νὰ ξαναθυμοῦνται τὴν παράδοση τοῦ νόμου στὸ Σινά.

γ) **Ἡ σκηνοπηγία.** Γιόρταζόταν τὸ φθινόπωρο μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ τρυγητοῦ. Ἦταν γιορτὴ εὐφροσύνης καὶ εὐχαριστίας γιὰ τὰ σταφύλια καὶ τοὺς ἄλλους καρπούς. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔφτιαναν σκηνὲς στὶς αὐλὲς καὶ τίς ταράτσες τῶν σπιτιῶν τους, ὅπου ἔμεναν ἐφτά ἡμέρες, γιὰ νὰ θυμοῦνται τὴ ζωὴ τῆς ἐρήμου. Ἀργότερα ἐκτὸς ἀπὸ τίς θυσίαι ἔκαναν καὶ τὴ σπονδὴ τοῦ νεροῦ γιὰ νὰ θυμοῦνται τὸ νερό, ποὺ μὲ θαῦμα τοὺς εἶχε χαρίσει ὁ Θεὸς στὴν ἐρημο.

Σκηνές για τη γιορτή της σκηνοπηγίας στα Ἱεροσόλυμα.

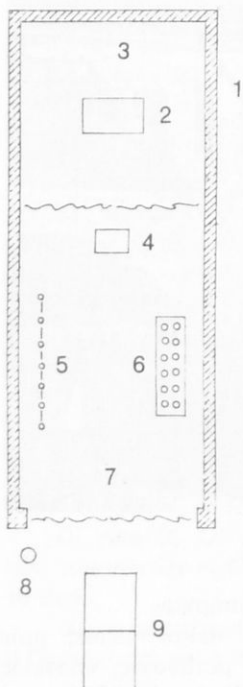
Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὲς τὶς τρεῖς μεγάλες γιορτὲς ὑπῆρχαν :

δ) Ἡ ἡμέρα τοῦ ἐξιλασμοῦ. Τὴ γιόρταζαν πέντε ἡμέρες, πρὶν ἔρθῃ ἡ γιορτὴ τῆς σκηνοπηγίας. Ἦταν ἡμέρα μετανοίας, νηστείας καὶ συμφιλιώσεως μὲ τὸ Θεό. Ἔσφαζαν ζῶα καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ράντιζε μὲ τὸ αἷμα τὴν κιβωτὸ τῆς Διαθήκης (θὰ μιλήσωμε πιὸ κάτω γι' αὐτή). Σ' ἓνα ζῶο (τράγο) ὁ ἀρχιερεὺς ἔβαζε τὰ χέρια του καὶ τοῦ μεταβίβαζε τὶς ἁμαρτίες τοῦ λαοῦ καὶ τὶς δικές του. Ὑστερα σκότωναν τὸ ζῶο στὴν ἔρημο. Μὲ αὐτὸ τὸ συμβολικὸ τρόπο ὁ Ἰσραηλῆτης διδασκόταν τὴν ἀποφυγὴ τῆς ἁμαρτίας. Ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα τοῦ ἐξιλασμοῦ ἦταν ἡ ἡμέρα ποὺ οἱ Ἰσραηλίτες ζητοῦσαν ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν τοὺς ὀνομάστηκε ἡ Μεγάλῃ Παρασκευὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ε) Τὸ Σάββατο. Ἦταν ἡμέρα ἀργίας καὶ εὐχαριστίας γιὰ ὅσα ὁ Θεὸς χάριζε στὸν Ἰσραηλίτη ὅλη τὴν ἑβδομάδα.

στ) Ἡ νομηνία. Λεγόταν καὶ γιορτὴ τῆς νέας σελήνης (ἀρχὴ τοῦ μήνα γιὰ τοὺς Ἑβραίους). Πρόσφεραν θυσίες γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοὺς καὶ ζητοῦσαν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸ μήνα ποὺ ἄρχιζε.

Ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου. Ἔτσι λεγόταν ὁ φορητὸς ναὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Εἶχε αὐτὸ τὸ ὄνομα, γιὰτὶ πραγματικὰ ἦταν μιὰ σκηνή,

1 (Ἐνοικτὴ αὐλὴ γύρω-γύρω)

2 Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης

3 Ἅγιο Ἅγίων

4 θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος

5 ἑπτάφωτη λυχνία

6 ἄρτοι τῆς προθέσεως

7 Ἅγιο

8 χάλκινος λουτήρας

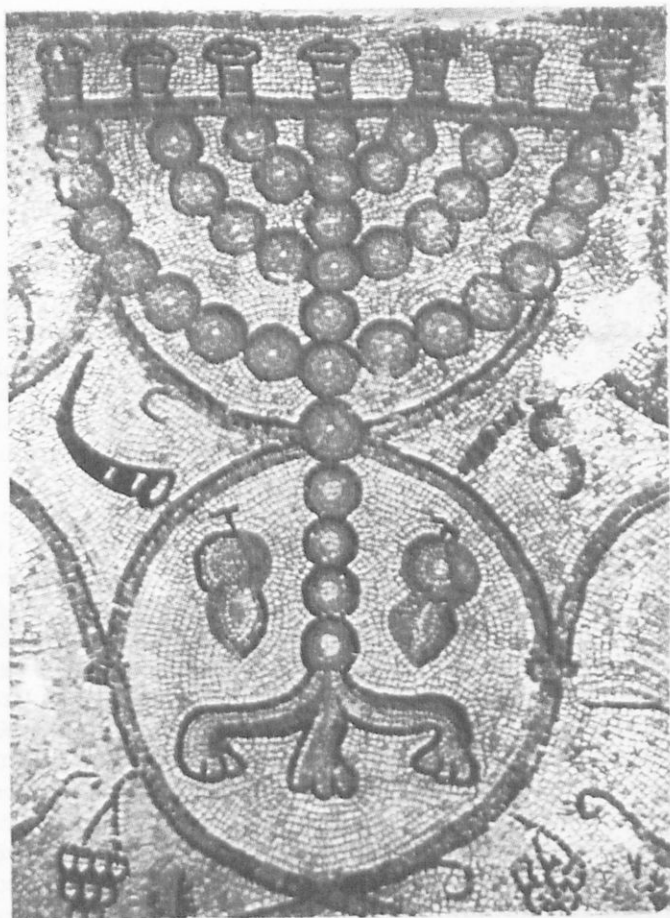
9 θυσιαστήριο τῶν ὀλοκαυτωμάτων

Σχεδιάγραμμα τῆς σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου.

πού μαρτυροῦσε τὴ συμφωνία τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ λαὸ Του στὸ Σινά. Κατασκευάστηκε μὲ ὁδηγίες τοῦ Θεοῦ. Ἡ εἴσοδος ἦταν ἀνατολικά καὶ ὁδηγοῦσε στὴν περιφραγμένη αὐλὴ, πού ἦταν γύρω ἀπὸ τὴ σκηνή. Στὴν αὐλὴ ὑπῆρχε τὸ θυσιαστήριο τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ὅπου πρόσφεραν τὶς αἱματηρὲς θυσίες. Λίγο πιο πέρα ἀνάμεσα στὸ θυσιαστήριο καὶ στὴ σκηνὴ ἦταν ἓνας χάλκινος λουτήρας γιὰ τὴν πλύση τῶν σφαγίων καὶ τὸν καθαρισμὸ τῶν ἱερέων. Στὸ δυτικὸ μέρος τῆς αὐλῆς ἦταν ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου. Χωριζόταν μὲ καταπέτασμα (δηλαδὴ παραπέτασμα) σὲ δύο μέρη: α) τὸ Ἅγιο καὶ β) τὸ Ἅγιο τῶν Ἀγίων.

Στὸ Ἅγιο ἦταν: α) Τὸ τραπέζι τῆς προθέσεως μὲ δώδεκα ἄρτους, πού προσφέρονταν ὡς θυσία στὸ Θεὸ κάθε Σάββατο. β) Ἡ ἑπτάφωτη λυχνία καὶ γ) τὸ θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος ὅπου καιγόταν τὸ θυμίαμα. Ὁ καπνὸς τοῦ θυμιάματος συμβόλιζε τὴν προσευχὴ (Ψαλμ. 140, 2).

Στὸ Ἅγιο τῶν Ἀγίων ἦταν ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης πού ἦταν

Ἑφτάφωτη λυχνία.

γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ. Στὸ ἱερὸ αὐτὸ κιβώτιο φύλα-
γαν τὶς πλάκες τοῦ δεκαλόγου, τὸ σταμνὶ μὲ τὸ μάννα καὶ τὸ ραβδί
τοῦ Ἀαρών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. "Όταν λατρεύουμε τὸ Θεό, δείχνουμε μὲ ἐξωτερικὲς πράξεις
τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωσή μας σ' Αὐτόν. Οἱ Ἰσραηλίτες λάτρευαν τὸ Θεό
μὲ θυσίες καὶ γιορτές. Τόπος γιὰ τὶς θυσίες καὶ τὶς προσευχὲς τοὺς ἦταν
ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ εἶπε Κύριος· ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν τιμῶσί με, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω (= μακριὰ) ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ» (Ήσ. κθ' 13).

2. «Διότι ἔλεος (= ἀγάπη) θέλω καὶ οὐ θυσίαν καὶ ἐπίγνωσιν (= γνώση) Θεοῦ ἢ ὀλοκαυτώματα» (Ώσ. στ' 6).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ καπνὸς τοῦ θυμιάματος συμβόλιζε τὴν προσευχή;
2. Τὸ Πάσχα καὶ ἡ Πεντηκοστὴ εἶναι καὶ χριστιανικὲς γιορτές. Τί γιορτάζει μὲ αὐτὲς ἡ Ἐκκλησία μας;
3. Ὁ Θεὸς δὲν ἦταν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὶς θυσίες τῶν Ἰσραηλιτῶν. Γιατί; (Πρὶν ἀπαντήσης διάβασε τὰ κείμενα τοῦ μαθήματος).
4. Τί σκοπὸ εἶχαν οἱ θυσίες;

6. Ἡ πορεία πρὸς τὴ Χαναὰν συνεχίζεται

(Ἀριθμ. θ' 15-κζ')

Οἱ Ἰσραηλίτες, ἀφοῦ ἔμειναν στοὺς πρόποδες τοῦ Σινᾶ σχεδὸν ἓνα χρόνον, συνέχισαν τὴν πορεία τους μέσα στὴν ἔρημο. Ὁ Θεὸς μ' ἓνα σύννεφο τὴν ἡμέρα ποὺ γινόταν πύρινον τὴ νύχτα, τοὺς καθοδηγοῦσε. Ἔτσι ἔφτασαν στὴν τοποθεσία Κ ἄ δ η Β α ρ ν ῆ. Ἡ Χαναὰν ἦταν κοντά τους, ἀλλὰ δὲν θὰ πατοῦσαν ἀκόμη τὰ χῶματά της.

Ἡ κατασκόπευση τῆς Χαναάν. Ὁ Μωυσῆς ἔστειλε δώδεκα ἄνδρες, ἓναν ἀπὸ κάθε φυλὴ, γιὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὴ χώρα ποὺ τοὺς ὑποσχέθηκε ὁ Θεός. Ἐκεῖνοι, ὕστερα ἀπὸ σαράντα ἡμέρες, ἐπέστρεψαν καὶ διηγήθηκαν γιὰ τὴ χώρα ποὺ «ρέει γάλα καὶ μέλι». Εἶχαν μάλιστα φέρει μαζί τους καὶ ἀσυνήθιστους καρπούς σὰν δείγματα τῆς εὐφορίας τῆς Χαναάν. Μίλησαν ὅμως καὶ γιὰ τὶς ὀχυρωμένες πόλεις καὶ τοὺς δυνατοὺς κατοίκους της. Ὁ πανικὸς ἀπλώθηκε στὸ στρατόπεδο καὶ οἱ Ἰσραηλίτες θέλησαν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Αἴγυπτο μὲ ἄλλο ἀρχηγό. Μάταια ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ὁ Χάλεθ (εἶχαν λάβει μέρος στὴν κατασκόπευση), ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν προσπάθησαν νὰ τοὺς καθησυχάσουν. Ὁ Θεὸς θέλησε νὰ τοὺς τιμωρῇ μὲ θάνατο. Ὁ Μωυσῆς μὲ τὴν προσευχή του καὶ πάλι μεσολάβησε (Ἀριθμ. ιδ' 13-19). Τιμωρήθηκαν ὅμως νὰ παραμείνουν στὴν ἔρημο σαράντα χρόνια, ὥστε νὰ πε-

θάνουν οί από είκοσι χρονῶν καί πάνω. Ὁ Θεός ἤθελε νέους ἀνθρώπους καλύτερους στήν πίστη ἀπό τοὺς παλιούς. Πρὸς τὸ τέλος τῶν σαράντα χρόνων πέθανε ἡ Μαριάμ, ἡ ἀδερφή τοῦ Μωυσῆ.

Τῇ γῇ τῶν πατέρων τοὺς δὲν θὰ ἐβλεπε οὔτε ὁ Μωυσῆς οὔτε ὁ Ἀαρών. Ὅταν παρουσιάστηκε ἔλλειψη νεροῦ, ὁ Θεός τοὺς πρόσταξε νὰ χτυπήσουν τὸ βράχο, ὅπως στὶς ἀρχές τῆς πορείας. Ὁ Μωυσῆς ὅμως καὶ ὁ Ἀαρών δίστασαν, γιατί νόμισαν ὅτι ὁ Θεός δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἐξακολουθῇ νὰ εὐεργετῇ ἓναν τέτοιο ἀχάριστο λαό, ὅπως ἦταν οἱ Ἰσραηλίτες. Ἀλλὰ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει ὅρια. Τὸ νερὸ ἀνάβρυσε ἀφθονο, μὰ ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἀαρών γιὰ τιμωρία τοὺς δὲν θὰ πατοῦσαν τὴν πατρικὴ γῇ (Ἀριθμ. κ' 2-13).

Τὸ χάλκινο φίδι. Ὁ Μωυσῆς μὲ ἀνανεωμένο τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ προχώρησε πρὸς τὸ βουνὸ Ὡρ, κοντὰ στὰ σύνορα τῆς χώρας Ἐδὼμ. Ἐκεῖ ὁ λαὸς πένθησε τὸ θάνατο τοῦ Ἀαρών. Ἡ νέα γενεὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν ἦταν πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν παλιά. Τὸ μάννα τοὺς ἦταν ἄνοστο καὶ ἡ πορεία στὴν ἔρημο ἀνυπόφορη. Παραπονιόνταν στὸν Θεὸ καὶ στὸ Μωυσῆ. Τότε ὁ Θεός ἐστειλε στὸ στρατόπεδο φαρμακερὰ φίδια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέθαναν πολλοί. Ὁ λαὸς ἀναγνώρισε τὸ ἀμάρτημά του καὶ ζήτησε τὴ μεσολάβηση τοῦ Μωυσῆ. Ἐκεῖνος μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ ὕψωσε ἓνα χάλκινο φίδι σ' ἓνα κοντάρι. Ὅταν τὸ ἀντίκριζε ἐκεῖνος ποὺ εἶχε δηλητηριαστῇ ἀπὸ τὰ δαγκώματα τῶν φιδιῶν, θεραπευόταν.

Τὸ χάλκινο φίδι συμβόλιζε τὸ Λυτρωτὴ. Ἀνέβηκε κι Ἐκεῖνος στὸ Σταυρὸ, ἀντιφάρμακο στὸ δηλητήριο τῆς ἁμαρτίας.

Ὅταν ἔφτασαν στὰ ἀνατολικά τοῦ Ἰορδάνη, στὴ χώρα Μωάβ, ὁ βασιλιάς τῆς Βαλὰκ θέλησε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ μάγο Βαλαάμ, γιὰ νὰ καταραστῇ τοὺς Ἰσραηλίτες, ὅπως συνήθιζαν τότε νὰ κάνουν στοὺς ἐχθρούς. Ὁ Θεός ὅμως γύρισε τὰ λόγια τῆς κατάρας σὲ εὐλογία. Ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ μάγου βγῆκε μιὰ θαυμαστὴ προφητεία. Ὁ Βαλαάμ προφῆτευσε ὅτι ὁ Θεός θὰ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τέλειωσε μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «*Ἄστρο θ' ἀνατείλῃ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ, ἀνθρώπος (δηλαδὴ ὁ Μεσσίας) θὰ ἀναστηθῇ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ καὶ θὰ πατάξῃ τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ...*» (Ἀριθμ. κδ' 17).

Ἡ προφητεία του παρουσιάζει τὸ Μεσσία νικητὴ βασιλιά, ποὺ σὰν ἀστέρι θὰ ἀνατείλῃ ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰακώβ. Ἐρχεται στὸ νοῦ μας καὶ τὸ ἀστέρι, ποὺ ὁδήγησε τοὺς Μάγους στὴ Βηθλεέμ.

Ὁ θάνατος τοῦ Μωυσῆ. Ὁ μεγάλος ἀρχηγός, ποὺ ὁδήγησε ἐδῶ τοὺς Ἰσραηλίτες μέσα ἀπὸ τίς δυσκολίες τῆς ἐρήμου, δὲν ἔμελλε νὰ

Ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ κρατεῖ στὸ χέρι του τὸ «ἄστρο-Χριστό». Τοιχογραφία στὸ Staro-Nagoritchino Σερβίας (1317).

μπῆ στὴ Χαναάν· θὰ τὴν ἔβλεπε ἀπὸ μακριά. Πρὶν πεθάνῃ, παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ δώσῃ στοὺς Ἰσραηλίτες νέο ἀρχηγὸ γιὰ νὰ μὴν εἶναι πρόβατα χωρὶς τσοπάνη (Ἀριθμ. κζ' 15-23). Ἀρχηγὸς ὀρίστηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ ὁ συνεργάτης του, ὁ Ἰησοὺς τοῦ Ναυῆ. "Υστερα μ' ἓναν ὥραϊο

ὁμοῦ συνόψισε τὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Τόνισε τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀχαριστία τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τοὺς συμβούλευσε νὰ ὑπακούουν στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ πληθύνουν καὶ νὰ εὐτυχήσουν. Μετὰ ἀνέβηκε στὸ βουνὸ Ν α β α ὺ καὶ εἶδε τὴ Χαναὰν ποὺ ἀπλωνόταν ἐμπρὸς του. Μὲ αὐτὸ τὸ θέαμα ἐκλείσε τὰ μάτια του ἐκεῖ στὸ βουνὸ σὲ ἡλικία 120 χρονῶν. «Ὁλος ὁ λαὸς τὸν πένθησε ἐπὶ τριάντα ἡμέρες. Ὁ τόπος τῆς ταφῆς του ἔμεινε μυστικὸς (Δευτ. λδ´).»

Ὁ Μωυσῆς ἦταν ἕνας ἀξιος ἀρχηγός. Τὴν καρδιά του τὴ φλόγιζε ἡ ἀγάπη ποὺ εἶχε στὸ Θεὸ καὶ στοὺς Ἰσραηλίτες. Στὸ Θεὸ στρεφόταν πάντοτε μὲ τὴν προσευχή, γιὰτὶ εἶχε ἐμπιστοσύνη σ' Αὐτόν. Καὶ ὅταν δὲν τοῦ ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ πατήσῃ τὴ γῆ τῶν πατέρων του, ἡ ἀγάπη του στὸ Θεὸ δὲν ἐλαττώθηκε. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς μιλοῦσε μαζί του «*πρόσωπο πρὸς πρόσωπο*» ὅπως ὁ φίλος μιλάει στὸ φίλο του (Ἐξ. λγ´ 11).

Προφῆτευσε τὴν ἔλευση τοῦ Κυρίου καὶ τὸν προεικόνισε μὲ τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς του. Ἐμφανίστηκε στὴ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ φανῇ ὁ σύνδεσμος τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν τιμᾷ στὶς 4 Σεπτεμβρίου.

Ὁ Μωυσῆς

1. Σώθηκε ἀπὸ θαῦμα, ὅταν ἦταν νηπιο.
2. Ἐγκατέλειψε τὰ παλάτια τοῦ Φαραώ.
3. Ἐμεινε σαράντα χρόνια στὴν ἐρημο.
4. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτες ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν Αἰγυπτίων.
5. Ἦταν προφήτης, νομοθέτης, θαυματουργός.
6. Ἦταν μεσίτης ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ στοὺς Ἰσραηλίτες.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς

1. Σώθηκε στὴ σφαγὴ τῶν νηπίων.
2. «Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν» (Σύμβολο τῆς πίστεως).
3. Ἐμεινε σαράντα ἡμέρες στὴν ἐρημο τῆς Ἰουδαίας, πρὶν ἀρχίσῃ τὴ δημόσια δράση Του.
4. Μᾶς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας.
5. Τὶς ιδιότητες αὐτὲς τὶς εἶχε ὁ Κύριος σὲ ἀπόλυτο βαθμὸ.
6. «Ἕνας καὶ μόνον εἶναι Θεός, ἕνας εἶναι καὶ μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ποὺ ἐγίνε ἀνθρωπος» (Α´ Τιμ. θ´ 5).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ Ἰσραηλίτες, πρὶν μποῦν στὴ Χαναάν, περιπλανήθηκαν στὴν ἔρημο σαράντα χρόνια. Παρ' ὅλη τὴν ὀλιγοπιστία τους, ὁ Θεὸς τοὺς συγχωροῦσε. Τὸ χάλκινο φίδι καὶ ἡ προφητεία τοῦ Βαλαάμ ἦταν δεῖγματα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ὁ λαὸς θρήνησε τὸ θάνατο τοῦ Μωυσῆ, ποῦ ἦταν ἄξιος ἀρχηγός τους καὶ τύπος τοῦ Κυρίου.

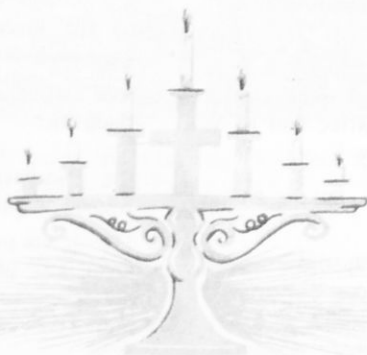
ΚΕΙΜΕΝΑ

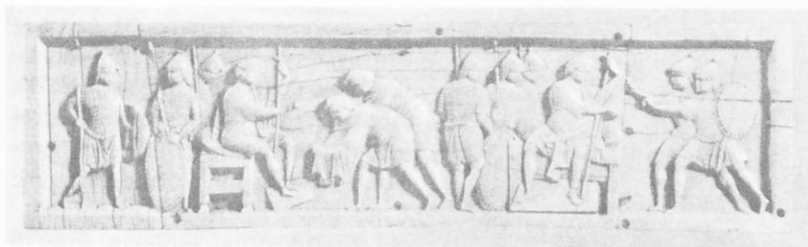
1. «Ἐὰν πιστεύατε στὸ Μωυσῆ, θὰ πιστεύατε καὶ σ' ἐμένα· ἐπειδὴ ἐκεῖνος πολλὰ ἔγραψε γιὰ μένα» (Ἰω. ε' 46).

2. «Ὅπως ὁ Μωυσῆς κρέμασε ψηλὰ τὸ χάλκινο φίδι στὴν ἔρημο, ἔτσι πρέπει νὰ κρεμαστῇ πάνω στὸ σταυρὸ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (δηλαδὴ ὁ Χριστός), γιὰ νὰ μὴν χαθῇ στὸν αἰώνιο θάνατο κανένας ἀπὸ κείνους ποὺ πιστεύουν σ' αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴ αἰώνια» (Ἰω. γ' 14, 15).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ὁ Μωυσῆς ἦταν ἄριστος ἀρχηγός. Ποιὰ ἦταν τὰ προσόντα του;
2. Γιατί οἱ Ἰσραηλίτες περιπλανήθηκαν σαράντα χρόνια στὴν ἔρημο;
3. Τί συμβόλιζε τὸ χάλκινο φίδι;
4. Γιατί οἱ Ἰσραηλίτες δὲν ἄξιζαν νὰ μποῦν στὴ Χαναάν; Δικαιολόγησε τὴν ἀπάντησή σου μὲ περιστατικά τῆς ζωῆς τους ἀπὸ τὸ Σινὰ ὡς τὰ σύνορα τῆς Χαναάν.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ὑποδέχεται τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς πόλεως Γαθαῶν.
Ἐλεφαντοστό, Λονδίνο (10ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ

1. Οἱ Ἰσραηλίτες στὴ γῇ τῶν πατέρων τους

(Βιβλίο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ)

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μωυσῆ θὰ ὀδηγοῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες στὴ γῇ τῶν πατέρων τους. Ὁ Θεὸς τὸν ἐνίσχυσε γιατί τοῦ εἶπε: *«Κανένας ἄνθρωπος δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ σᾶς ἀντισταθῇ... Δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω οὔτε θὰ ἀδιαφορήσω γιὰ σένα. Ἐχε δύναμη καὶ θάρρος, γιατί ἐσὺ θὰ κατακτήσῃς καὶ θὰ μοιράσῃς στοὺς Ἰσραηλίτες τὴ χώρα ποὺ ὑποσχέθηκα στοὺς προπάτορές σας»* (Ἰησ. Ναυῆ α' 5, 6).

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἶχε προσόντα γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀποστολή. Ἦταν δυνατὸς στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα. Εἶχε ὑπηρετήσῃ τὸ Θεὸ μὲ πίστη καὶ ταπεινώση. Τὸ ὄνομα Ἰησοῦς σημαίνει «ὁ Κύριος εἶναι σωτηρία». Ἀπὸ τὴ συνεργασία του μὲ τὸ Μωυσῆ εἶχε πλούσια πείρα.

Ἡ διάβαση τοῦ Ἰορδάνη καὶ ἡ κατάληψη τῆς Ἱεριχῶς. Ὁ δρόμος ποὺ ὀδηγοῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες στὴν κατάκτηση τῆς Χαναάν δὲν ἦταν χωρὶς ἐμπόδια. Τὸ πρῶτο κιόλας ὀρθώθηκε μπροστὰ τους. Ἦταν ὁ Ἰορδάνης, ποὺ σταμάτησε τὴν πορεία τους. Θυμήθηκαν τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Ὅπως ὁ Μωυσῆς τότε, ἔτσι καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τώρα πῆρε ὁδηγίες ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ τὴ θαυματουργικὴ ἐπέμβαση. Οἱ ἱερεῖς, κρατώντας τὴν κιθωτὸ τῆς Διαθήκης, θὰ ἐμπαιναν στὸ ποτάμι. Τὰ νερά θὰ χωρίζονταν καὶ θὰ ἀνοιγαν πέρασμα γιὰ τὸ λαό. Ἔτσι καὶ ἐγίνε. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὁ παντοδύναμος Θεὸς τοὺς προστάτεψε. Ἀπὸ τὸ ποτάμι πῆραν δώδεκα λιθάρια καὶ τὰ ἔστησαν στὰ Γ ἄ λ γ α λ α,

Μπρούντζινο άγαλμα τών Χανααίων
(13ος αϊ. π.Χ.).

όπου στρατοπέδευσαν. Θά θύμιζαν στις νεώτερες γενιές τή θαυματουργική επέμβαση τοῦ Θεοῦ. Ἐδῶ γιόρτασαν τὸ Πάσχα. Τὸ μάννα σταμάτησε νὰ πέφτη, γιατί τοὺς ἔτρεφε ἡ Χαναάν μὲ τὰ προϊόντα της (Ἰησ. Ναυῆ γ' - ε').

Κοντὰ στὸν Ἰορδάνη ἦταν ἡ ὀχυρωμένη πόλη Ἰεριχώ. Οἱ πύλες της ἔκλεισαν, ὅταν παρουσιάστηκαν οἱ Ἰσραηλίτες. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ πῆρε ὁδηγίες γιὰ τὴν κατάληψή της. Σύμφωνα μὲ αὐτὲς κάθε πρῶι καὶ ἐπὶ ἑξι ἡμέρες θά γινόταν θρησκευτικὴ λιτανεία κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη. Ἐφτά ἱερεῖς μὲ σάλπιγγες θά πῆγαιναν μπροστά. Ὁ ἄκολουθοῦσαν οἱ μάχιμοι Ἰσραηλίτες, μετὰ ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης καὶ ὕστερα ὁ λαὸς. Τὴν ἑβδομὴ ἡμέρα ἔκαναν τὴν λιτανεία ἑφτά φορές. Οἱ ἦχοι τῶν σαλπίγγων ἔσμιξαν μὲ τὶς

κραυγὲς τοῦ λαοῦ καὶ τὰ τεῖχη γκρεμίστηκαν. Ἡ πόλη ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὑστερα κυρίευσαν καὶ ἄλλες πόλεις: τῇ Γ α ἰ, τῇ Γ α β α ὡ ν, τῇ Λ α χ ἰ ς.

Φυσικὰ οἱ Ἰσραηλίτες ἀπέφυγαν τὶς πεδιάδες, ὅπου ἦταν ὀχυρωμένες πόλεις καὶ στὴν ἀρχὴ κυρίευσαν τὰ λοφώδη μέρη, ποὺ εἶχαν ἀραιὸ πληθυσμό. Ἡ κατάκτηση ὁλόκληρης τῆς Χαναάν θά γίνη ἀργότερα καὶ κατὰ τμήματα. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ Μωυσῆ ἔχτισε θυσιαστήριο στὸ βουνὸ Γ α ι β ἂ λ κι ἔγραψε τὸ νόμο τοῦ Μωυσῆ πάνω σὲ λίθους.

Ἡ διανομὴ τῆς Χαναάν. Μετὰ τὴν κατάκτηση τῆς χώρας ἀκολούθησε ἡ διανομὴ της. Ἐπειδὴ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰωσήφ ἀποτελοῦσαν δυὸ φυλὲς (ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ Ἐφραὶμ καὶ τοῦ Μανασσῆ) ἡ χώρα ἔπρεπε νὰ χωριστῇ σὲ δεκατρία μέρη. Χωρίστηκε ὅμως σὲ δώδεκα, γιατί ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ, ἡ ἱερατικὴ φυλὴ, σκορπίστηκε μέσα στὶς ἄλλες φυλὲς γιὰ νὰ τὶς ὑπηρετῇ. Τῆς δόθηκαν λοιπὸν μόνο 48 πόλεις μὲ τὴν περιοχὴ τους. Δυόμισι φυλὲς ἐγκαταστάθηκαν ἀνατολικά ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη καὶ οἱ ὑπόλοιπες δυτικά. Ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης

μεταφέρθηκε από τὰ Γάλγαλα στὴ Σηλώ, πού ἔγινε τὸ θρησκευτικὸ κέντρο τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἐπανειλημμένα ἔσκαψαν σὲ διάφορα μέρη τῆς Χαναάν καὶ διαπίστωσαν ὅτι πολλὲς πόλεις καταστράφηκαν τὴν ἐποχὴ, πού ἔγινε ἡ εἰσβολὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Εἶναι αὐτὸ μιὰ ἀκόμη μαρτυρία γιὰ τὴν ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ ζωὴ τῶν Χαναναίων. Οἱ πόλεις τῆς Χαναάν εἶχαν ἐμπορικὴ κίνηση. Ἐμποροὶ πουλοῦσαν προϊόντα ἀπὸ ἄλλες χώρες καὶ ἀγόραζαν τὰ προϊόντα τοῦ τόπου: σιτάρι, λάδι, κρασί κ.ἄ. Οἱ κάτοικοι ἤξεραν τέχνες, κατεργάζονταν τὸν μπρούντζο, τὸ χρυσάφι, τὸ ἀσήμι. Ζοῦσαν σὲ πόλεις καὶ ἡ ζωὴ τους, σὲ σύγκριση μὲ τὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἦταν πιὸ πολιτισμένη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάθε πόλη εἶχε τὸ βασιλιά της, οἱ κάτοικοι δὲν εἶχαν ἐνότητα καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ συνεργαστοῦν. Ἡ θρησκεία ἦταν εἰδωλολατρικὴ. Κυριότεροι θεοὶ ἦταν ὁ Βάαλ καὶ ἡ γυναίκα του ἡ Ἀστάρτη. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτοὺς λάτρευαν καὶ ἄλλους πού τοὺς εἶχαν πάρει ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Αἰγυπτίους. Οἱ ἄνθρωποι εἶχαν συνηθίσει στὴν ἀνηθικότητα καὶ τὴν ἀδικία. Πόσο διαφορετικὴ ἦταν ἡ θέση τῶν Ἰσραηλιτῶν! Εἶχαν γνωρίσει τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ τὸ θέλημά Του. Θὰ κρατοῦσαν ὅμως τὴν πίστη τους ζώντας ἀνάμεσα στοὺς Χαναναίους;

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ ἡ ἀνανέωση τῆς διαθήκης. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἶχε γεράσει. Πρὶν πεθάνῃ, συμβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτες, πού εἶχαν στὸ μεταξὺ ἀποκτήσει εἰδωλολατρικὲς συνήθειες, νὰ μείνουν πιστοὶ στὴ διαθήκη τοῦ Σινᾶ. Τοὺς ὑπενθύμισε τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοὺς κάλεσε νὰ ἀνανεώσουν τὴ συμφωνία τους μὲ τὸ Θεό.

Ὁ λαὸς ὑποσχέθηκε:

«Μὴ γένοιτο νὰ ἐγκαταλείψωμε τὸν Κύριο καὶ νὰ λατρεύωμε ἄλλους θεοὺς... Ἐμεῖς τὸν Κύριο θὰ λατρεύσωμε, γιατί αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός μας» (Ἰησ. Ναυῆ κδ' 16, 18).

Μετὰ ἔδωσε ὀρισμένους νόμους στοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τοὺς ἔγραψε στὸ «βιβλίον νόμων τοῦ Θεοῦ». Ἔστησε μάλιστα ἓνα λιθάρι σὰν μάρτυρα τῆς ἀνανέωσης τῆς συμφωνίας τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ λαὸ Του. Πέθανε σὲ ἡλικία 110 χρονῶν.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ συμβολίζει τὸν Κύριο. Ἐχουν καὶ οἱ δυὸ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐξασφάλισε τὴ Χαναάν στοὺς Ἰσραηλίτες καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν Οὐρανὸ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ Ἰσραηλίτες μὲ ἀρχηγό τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦρθαν στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, δηλαδὴ τῆς ὑποσχέσεως. Μὲ τὴ συμπαράσταση τοῦ Θεοῦ τὴν κατέλαβαν, τὴ μοίρασαν καὶ ἐγκαταστάθηκαν σ' αὐτή. Ἐπειδὴ διέτρεχαν κίνδυνο ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρία τῶν Χανααίων, ὑποσχέθηκαν πίστη στὸ Θεὸ τῶν πατέρων τους, ἀνανεώνοντας ἔτσι τὴ διαθήκη τοῦ Σινᾶ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Καὶ οὐκ ἀποστήσεται (= νὰ μὴν φύγη) ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός» (Ὁ Θεὸς στὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, Ἰησ. Ναυῆ α' 8).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί διέφερε ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Χανααίων;
2. Γιατί ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν ἔλαβε ξεχωριστὸ μερίδιο στὴ διανομὴ τῆς Χαναάν;
3. Γιατί ὁ Κύριος ὀνομάζεται Ἰησοῦς; (Βλ. Ματθ. α' 21).
4. Σημείωσε στὸ τετράδιό σου τίς θαυματουργικὲς ἐπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὡς τότε ποὺ ἐγκαταστάθηκαν στὴ Χαναάν.

2. Τὰ χρόνια τῶν κριτῶν

(Βιβλίον τῶν κριτῶν, Α' Βασ. α' 1 ἐξ.)

Ὅπως εἶδαμε, οἱ Ἰσραηλίτες βρῆκαν στὴ Χαναάν ἀνώτερο πολιτισμὸ ἀπὸ τὸ δικό τους. Ὅταν ἀργότερα ἓνα μέρος ἀπὸ αὐτοὺς κατοίκησαν στὶς πεδιάδες καὶ στὶς πόλεις, ἦρθαν σ' ἐπικοινωνία μὲ τοὺς Χανααίους. Ἐπρεπε νὰ προσέχουν, γιὰ νὰ μὴν ξεχάσουν τὸν ἀληθινὸ Θεό, ποὺ τοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους.

Τὸ ἔργο τῶν κριτῶν. Στὰ χρόνια ὅμως ποὺ ἀκολούθησαν μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, «ἦρθε ἄλλη γενεά, ποὺ δὲν γνῶριζε τὸν Κύριο, οὔτε τὰ ἔργα ποὺ εἶχε κάνει γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες» (Κριτ. 6' 10). Οἱ Ἰσραηλίτες ξέχασαν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ λάτρευαν τοὺς θεοὺς τῶν Χανααίων, τὸ Βάαλ καὶ τὴν Ἀστάρτη. Τότε ὁ Θεὸς τοὺς ἐγκατέλειπε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ὑποδούλωναν. Στὴ δυστυχία τους μετανοοῦσαν κι ἐπέστρεφαν πάλι στὸ Θεό. Ὁ Θεὸς τοὺς συγχωροῦσε καὶ τοὺς ἐλευθέρωνε. «Τότε ὁ Κύριος ἀνάδειχνε κριτὲς, ποὺ τοὺς ἔσωζαν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἐπιδρομέων» (Κριτ. 6' 16). Ὁ λαὸς ζοῦσε καὶ πάλι εἰρηνικὴ ζωὴ.

Οἱ κριτὲς ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ Θεὸ γίνονται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν στὶς κρίσιμες ὥρες καὶ οἱ σωτῆρες τους. Ξεχώριζαν γιὰ τὴν ἀνδρεία τους, τὴν τιμιότητα καὶ τὰ ἡγετικά τους προσόντα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ χάριζαν τὴ νίκη στὸ Ἰσραηλιτικὸ στρατόπεδο. Μετὰ τὴ νίκη γύριζαν ξανὰ στὴν ἰδιωτικὴ τους ἐργασία καὶ ζωὴ.

Ἡ εἰρηνικὴ ζωὴ δὲν κρατοῦσε πολὺ. Οἱ Ἰσραηλίτες ξεχνοῦσαν τὸ Θεό. Ἀκολουθοῦσε ἡ τιμωρία μὲ τὴν ὑποδούλωση, ἡ μετάνοια, ἡ ἀπελευθέρωση. «Ένας νέος κριτὴς δυναμωμένος μὲ *«πνεῦμα Κυρίου»* ἦταν ὁ σωτῆρας τοῦ λαοῦ.

Ὅλοι ἀναγνώριζαν καὶ ἐκτιμοῦσαν τὶς ὑπηρεσίες τῶν κριτῶν. Ἔτσι οἱ κριτὲς ἦταν φυσικὸ νὰ γίνουν οἱ διαιτητές, οἱ δικαστὲς στὶς διαφορὲς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Γιὰ τοῦτο ὀνομάστηκαν κ ρ ι τ ῆ ς.

Οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν: ὁ Γοθονιήλ, ὁ Ἀῶδ, ἡ Δεβ-βώρα, ὁ Βαράκ, ὁ Γεδεὼν, ὁ Ἰεφθάε, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλὶ, καὶ ὁ Σαμουὴλ. Ἄς δοῦμε τὴ δράση μερικῶν ἀπὸ αὐτοὺς.

α) Ὁ Γεδεὼν (Κριτ. στ' - η'). Πολέμησε τοὺς Μαδιανίτες καὶ τοὺς νίκησε μὲ τριακόσιους Ἰσραηλίτες ποὺ τὸν ἀκολούθησαν. Ὁ Θεὸς τὸν διαβεβαίωσε γιὰ τὴ νίκη μὲ τὸ θαῦμα τῆς δροσιάς. Ὁ Γεδεὼν τοποθέτησε ἓνα ποκάρι μαλλὶ (μαλλὶ ἀπὸ κουρεμένο πρόβατο) στὸ ἀλῶνι του. Τὸ πρῶτο θράδυ ἡ δροσιὰ ἔπεσε στὸν ὄγκο τοῦ μαλλιοῦ, ἐνῶ στὸ γύρω μέρος ἦταν ξηρασία. Τὸ δεῦτερο θράδυ ἡ δροσιὰ, ἀντίθετα, ἔπεσε γύρω ἀπὸ τὸ μαλλὶ καὶ ἄφησε τὸ μαλλὶ ἄβρεχτο. Τὸ θαῦμα αὐτό, ὅπως λένε οἱ ἱεροὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι προεικόνιση τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος σὰν τὴ δροσιὰ ἀθόρυβα κατέθηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος.

Ὁ λαὸς μετὰ τὴ νίκη ζήτησε νὰ γίνῃ βασιλείας του ὁ Γεδεὼν. Ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Δὲν θὰ σᾶς κυβερνήσω ἐγὼ οὔτε καὶ ὁ γιός μου· ὁ Κύριος θὰ σᾶς κυβερνήσῃ» (Κριτ. η' 23).

β) Ὁ Ἰεφθάε (Κριτ. ι' 6-ιβ' 7). Ὁ Ἰεφθάε ἀντιμετώπισε καὶ νίκησε τοὺς Ἀμμωνίτες. Εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὸν ὄρκο ποὺ ἔδωσε στὸ Θεὸ πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη λέγοντας: «Ἐκεῖνος ποὺ θὰ βγῇ ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου, γιὰ νὰ μὲ συναντήσῃ, ὅταν θὰ γυρίζω ἀπὸ τὴ μάχη, θὰ ἀνήκῃ στὸν Κύριο καὶ θὰ προσφερθῇ σ' Αὐτὸν θυσία» (Κριτ. ια' 3). Ἡ μονάκριβη θυγατέρα του ἔμελλε νὰ πληρώσῃ τὸ τάμα τοῦ Ἰεφθάε. Ὁ ὄρκος τοῦ Ἰεφθάε ἦταν ἄστοχος, μολονότι ἡ διάθεσή του ἦταν νὰ ζητήσῃ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μὲ μιὰ ἀσυνήθιστη ὑπόσχεση.

γ) Ὁ Σαμψών (Κριτ. ιγ' - ιστ'). Ὁ Σαμψών γεννήθηκε, ἀφοῦ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ διαβεβαίωσε τὴ μητέρα του ὅτι θὰ ἀποκοτῶσε παιδί

πού τὸ περίμενε χρόνια. Διακρίθηκε στοὺς ἀγῶνες τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐναντίον τῶν Φιλισταίων. Οἱ Φιλισταῖοι ἦταν ναυτικός λαὸς καὶ κατοικοῦσαν στὸ νοτιοδυτικὸ μέρος τῆς Παλαιστίνης. Εἶχαν σιδερένια ὅπλα ἀγνωστα στοὺς Ἰσραηλίτες κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν κριτῶν. Γι' αὐτὸ ἦταν ἡ μάστιγα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Σαμψὼν δὲν ὁδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτες σὲ μάχες, ὅπως οἱ ἄλλοι κριτές. Ἀναδείχθηκε ὡς ἄτομο, γιατί ἔκανε πολλὰ ἥρωικὰ πράξεις. Κάποτε ἀοπλος σκότωσε ἓνα λιοντάρι. Ἡ ζωὴ του ἦταν γεμάτη περιπέτειες. Πατριῶτες του τὸν πρόδωσαν στοὺς Φιλισταίους. Πέθανε μὲ πολλοὺς Φιλισταίους μέσα στὸ ναὸ τους, πού τὸν γκρέμισε μὲ τὴν ὑπερφυσικὴ του δύναμη.

δ) Ὁ Σαμουὴλ (Α΄ Βασ. α΄ 1 ἐξ.). Ὁ Σαμουὴλ ἦταν ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς κριτές. Ἡ μητέρα του Ἄννα ἦταν ἄτεκνη. Ἀπόκτησε τὸ Σαμουὴλ ὕστερα ἀπὸ θερμὰς προσευχὰς στὸ Θεό. Τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Σαμουὴλ, πού σημαίνει «δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό». (Α΄ Βασ. α΄ 20).

Ἡ Ἄννα μετὰ τὴ γέννηση τοῦ Σαμουὴλ εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ μὲ τὴν προσευχὴ της καὶ ὕμνησε τὴν ἀγιότητα, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν παντοδυναμία Του.

Ὅταν ὁ Σαμουὴλ ἀνατρεφόταν στὴ Σηλῶ μὲ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Ἡλίου, πού ἦταν Ἀρχιερεὺς καὶ Κριτής, οἱ Φιλισταῖοι νίκησαν τοὺς Ἰσραηλίτες, κατέστρεψαν τὴ Σηλῶ καὶ πῆραν ὡς λάφυρο τὴν κιβωτὸ τῆς Διαθήκης. Ὁ Ἡλίου, ὅταν τὸ πληροφορήθηκε, πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη του. Οἱ Φιλισταῖοι, ἀφοῦ τὴν κράτησαν ἑπτὰ μῆνες, τὴν ἐγέστρεψαν, γιατί ὑπέφεραν κακὰ πού τὰ ἀπέδωσαν στὴν κατακράτηση τῆς κιβωτοῦ. Οἱ Ἰσραηλίτες τὴ μετέφεραν στὴν Κ α ρ ι α θ ι α ρ ί μ.

Ὁ Σαμουὴλ πού ἐγίνε κριτὴς μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἡλίου, ζήτησε ἀπὸ τὸ λαὸ μετάνοια λέγοντας: «Ἄν μὲ ὅλη τὴν καρδιά σας ἐπιστρέψετε στὸν Κύριο καὶ ἀπομακρύνετε τοὺς ξένους θεοὺς... θὰ σᾶς ἐλευθερώσω ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀλλοφύλων» (Α΄ Βασ. ζ΄ 3). Οἱ Ἰσραηλίτες ἀναγνώρισαν τὸ ἁμάρτημά τους, γιατί ὁμολόγησαν: «Ἀμαρτήσαμε ἐνώπιον Κυρίου». Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ νίκησαν τοὺς Φιλισταίους καὶ ξαναπῆραν τίς πόλεις πού εἶχαν. Ἡ εἰρήνη ἐπικράτησε στὸν Ἰσραὴλ καὶ «ἐδίκασε Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ» (Α΄ Βασ. ζ΄ 15).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Στὰ χρόνια τῶν κριτῶν ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν περνᾷ ἀπὸ τὰ ἑξῆς στάδια: α) Ὁ λαὸς ἁμαρτάνει. β) Τιμωρία ἀπὸ τὸ Θεὸ μὲ τὴν ὑποδούλωση στοὺς ἐχθρούς. γ) Μετάνοια καὶ παράκληση γιὰ θεϊκὴ βοήθεια. δ) Ἀνάδειξη ἀπὸ τὸ Θεὸ ἐνὸς κριτῆ πού γίνεται ἐλευθερωτὴς τοῦ λαοῦ. ε) Ἡ χώρα ἡσυχάζει γιὰ ἀρκετὰ χρόνια.

1. «"Οτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς Κύριος, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν... Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ... Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοὶ καὶ ἀνυψοῖ» ('Απὸ τὴν προσευχὴ τῆς Ἀννας, Α' Βασ. θ' 2, 6, 7).

2. «Χαῖρε ὁ πόκος ὁ ἐνδρόσος, ὃν Γεδεὼν, Παρθένε, προσθεάσατο» ('Απὸ τὸν ἀκάθιστο ὕμνο).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ὁ Θεός, ὅταν μετανοοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες, τοὺς βοηθοῦσε μὲ τοὺς κριτές. Τί διδάσκεισαι ἀπὸ αὐτό;

2. Ποιὸ ἦταν τὸ ἔργο τῶν κριτῶν;

3. Γιατί οἱ Φιλισταῖοι ἐπέστρεψαν στοὺς Ἰσραηλίτες τὴν κιβωτὸ τῆς Διαθήκης; Μὲ τὴν εὐκαιρίᾳ αὕτῃ τί συμβόουλευσε ὁ Σαμουὴλ τοὺς Ἰσραηλίτες;

4. Τί διδάσκεισαι ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Γεδεὼν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτες μετὰ τὴν νίκη του;

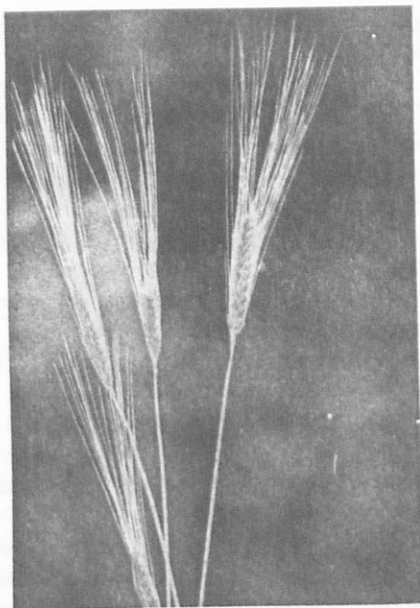
3. Ἡ ἱστορία τῆς Ρούθ — Ἡ εὐσέβεια ἀμείβεται

(Βιβλίον τῆς Ρούθ)

Ἡ ἱστορία τῆς Ρούθ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ὠραιότερες διηγήσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὰ πρόσωπα ποὺ παρουσιάζονται σ' αὐτὴν, μὲ τίς σκέψεις καὶ τίς πράξεις τους, δίνουν ἀφορμὴ νὰ στοχαστοῦμε κι ἐμεῖς βασικὰ ζητήματα τῆς ζωῆς μας. Ἡ ἱστορία ἀρχίζει ἀπὸ τὴ Βηθλεὲμ καὶ τελειώνει στὸν ἴδιο τόπο. Ἀκόμη παρατήρησαν ὅτι, «ᾧ ζταν διαβάζωμε τὴν ἱστορίαν τῆς Ρούθ, αἰσθανόμεσθε ὅτι τὰ μάτια τοῦ Θεοῦ εἶναι πάνω στὴ Βηθλεὲμ», ὅπου γεννήθηκε ὁ Χριστός.

Τὸ ταξίδι τοῦ Ἑλιμέλεχ καὶ ἡ διαμονὴ του στὴ Μωάβ. Στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ζοῦσε στὰ χρόνια τῶν κριτῶν ὁ Ἑλιμέλεχ μὲ τὴ γυναῖκα του Νωεμὶν καὶ τὰ παιδιὰ του Μααλὼν καὶ Χελαίων. Ὅταν ἔπεσε πείνα στὴ χώρα τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Ἑλιμέλεχ ἀποφάσισε νὰ φύγῃ μὲ τὴν οἰκογένειά του γιὰ τὴ Μωάβ, στὰ ἀνατολικά τῆς Νεκρᾶς θάλασσας. Στὸν τόπο του λατρευόταν ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἶχε τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς πατριῶτες του. Μὲ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ συμπαράσταση τῶν συγγενῶν του θὰ περνοῦσε τὰ χρόνια τῆς δυστυχίας. Προτίμησε ὅμως τὸν ξένο τόπο μὲ τίς εἰδωλολατρικὰς του συνήθειες. Ὑπῆρχε λοιπὸν κίνδυνος νὰ ρίξῃ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὴν οἰκογένειά του σὲ μεγάλο ἠθικὸ κίνδυνο.

Στή Μωάβ ὁ Ἐλιμέλεχ πέθανε. Τὰ παιδιὰ του πῆραν Μωαβίτισσες γυναῖκες. Ἀργότερα πέθαναν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ Νωεμὶν ἔμεινε μόνη μὲ τὶς νύφες τῆς Ὁρφᾶ καὶ Ροῦθ.

Ἡ Νωεμὶν καὶ ἡ Ροῦθ ἔφθασαν στὴ Βηθλεὲμ ὅταν οἱ γεωργοὶ ἀρχισαν νὰ θερίζουν τὸ κριθάρι.

Ἡ Νωεμὶν ἐπιστρέφει μὲ τὴ Ροῦθ στὴ Χαναάν. Ἡ Νωεμὶν ἦταν πιστὴ γυναῖκα. Ἦθελε νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν τόπο τῆς γεννησέως τῆς καὶ νὰ μείνῃ κοντὰ στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ τῆς. Εἶχε περάσει ἄλλωστε καὶ ἡ πείνα. Οἱ νύφες τῆς τὴν ξεπροβόδισαν ὡς τὰ σύνορα. Ἐκεῖ τὶς ἀποχαιρέτησε καὶ τὶς φίλησε μὲ στοργή. Ἐκεῖνες θέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν· τὴν ἀγαποῦσαν καὶ τὶς ἀγαποῦσε. Ἡ Νωεμὶν τὶς συμβούλευσε νὰ γυρίσουν στὶς μητέρες τους καὶ νὰ ζήσουν μόνες τους. Ἡ Ὁρφὰ πείστηκε. Ἡ Ροῦθ ὁμως ἔμεινε ἀμετάπειστη. Εἶχε πιστεῦσει στὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ἤθελε νὰ ζήσῃ μὲ τὴ θεοφοβούμενη πεθερὰ τῆς. Μόνο ὁ θάνατος θὰ τὶς χώριζε. Τῆς εἶπε:

«Ὅπου καὶ ἂν πᾶς, θὰ ἔρθω, καὶ ὅπου μείνης, θὰ μείνω καὶ ἐγὼ μαζί σου· ὁ λαὸς σου λαὸς μου καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου. Θὰ πεθάνω καὶ θὰ ταφῶ ὅπου κι ἐσύ» (Ροῦθ α' 16).

Ἔτσι ξεκίνησαν κι ἔφθασαν στὴ Βηθλεὲμ.

Ἡ γνωριμία καὶ ὁ γάμος τῆς Ροῦθ μὲ τὸ Βοόζ. Στὴ Βηθλεὲμ ἀντιμετώπισαν ζήτημα διατροφῆς. Ἦταν ὁμως ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ροῦθ σὰν νέα εἶχε ἀντοχὴ καὶ θέλησε νὰ ἐργαστῇ. Ἦτάν ὑπόδειγμα νύφης καὶ δὲν ἄφησε τὴν πεθερὰ τῆς νὰ ὑποφέρῃ. Τῆς ἔδειχνε ἔμπρακτα σὲ κάθε περίσταση τὴν ἀγάπη τῆς.

Ὁ μωσαϊκὸς νόμος προστάτευε τὶς χῆρες καὶ τοὺς ξένους. Οἱ θεριστὲς ἔπρεπε στὸ θέρισμα τῶν σιτηρῶν ν' ἀφήνουν στὸ χωράφι

μερικά στάχυα. Αὐτὰ τὰ μάζευαν οἱ ξένοι, οἱ χῆρες, τὰ ὀρφανὰ (Δευτ. κδ' 19).

Ἡ Ροὺθ λοιπὸν πῆγε στὰ κτήματα ἐνὸς πλούσιου θεοφοβούμενου Ἰουδαίου, τοῦ Βοόζ, ποὺ ἦταν συγγενῆς τοῦ Ἑλιμέλεχ. Ὁ Βοόζ ἦταν ὑποδειγματικὸς γαιοκτήμονας. Χαιρετοῦσε τοὺς ἐργάτες του μὲ τὶς λέξεις: «Ὁ Κύριος νὰ εἶναι μαζί σας». Ἐκεῖνοι τὸν ἀντιχαιρέ-
τιζαν μὲ παρόμοια λόγια: «Ὁ Κύριος νὰ σ' εὐλογῇ» (Ροὺθ β' 4). Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος θὰ ἐκτιμοῦσε τὰ ψυχικὰ χαρίσματα τῆς Ροὺθ, τὴν ἀγάπη στὴν πεθερά της καὶ τὴν πίστη της στὸ Θεὸ (Ροὺθ β' 11, 12). Ἀλλὰ καὶ ἡ Ροὺθ πρόσεξε ὅτι ὁ Βοόζ ἦταν ἕνας πιστὸς καὶ πλούσιος σὲ αἰσθήματα ἄνθρωπος.

Παντρεύτηκαν μὲ τὴν εὐλογία τῆς Νωεμίν. Ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὸ γάμο τους, γιατί ὁ «Βοόζ ἐγέννησε τὸν Ὠθῆδ, καὶ Ὠθῆδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, καὶ Ἰεσσαί ἐγέννησε τὸ Δαυίδ» (Ροὺθ δ' 21, 22). Οἱ στίχοι αὐτοὶ θὰ ἀναφερθοῦν ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ματθαῖο στὴ γενεαλογία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ κλείσουν ὕστερα ἀπὸ μιὰ θαυμαστὴ συνέχεια, μὲ τὸ στίχο:

«Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστὸς» (Ματθ. α' 16). Μὲ αὐτὴ τὴν πλούσια ἀμοιβὴ ὁ Θεὸς ἄμειψε τὴν εὐσέβεια μιᾶς ἀλλόφυλης γυναίκας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ Ροὺθ, μιὰ ἀλλόφυλη γυναίκα, στὴν ἐποχὴ τῶν κριτῶν, γνωρίστηκε μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ Ἰουδαίου Ἑλιμέλεχ κι ἐγίνε νύφη του. Συμπαράσταθηκε στὴ χῆρα πεθερά της μὲ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση. Ὁ Θεὸς θράβευσε τὴν πίστη καὶ τὰ αἰσθήματά της δίδοντάς της ἀντάξιο σύζυγο. Ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοὺς γεννήθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«(Ἔμαθα) ὅσα πεποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαόν, ὃν οὐκ ᾔδεις (= ποὺ δὲν γνώριζες) ...» (Ὁ Βοόζ στὴ Ροὺθ, Ροὺθ β' 11).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ-ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸν ἄλλο τίτλο θὰ μπορούσες νὰ θάλῃς σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία, ποὺ νὰ ταιριάζῃ μὲ τὸ περιεχόμενό της;
2. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται ἡ εὐσέβεια τοῦ Βοόζ;
3. Ποιὲς ἦταν οἱ ἀρετὲς τῆς Νωεμίν, τῆς Ροὺθ, τῆς Ὀρφά;
4. Γιατί ὁ Ἑλιμέλεχ θὰ ἔριχνε τὴν οἰκογένειά του σὲ ἠθικὸ κίνδυνο στὴ Μωάβ;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

1. Ὁ Δαβίδ, προφήτης καὶ βασιλιάς (1005-966 π.Χ.)

(Βιβλία Α' καὶ Β' Βασιλειῶν)

Ὁ Σαμουὴλ εἶχε γεράσει. Οἱ φιλισταῖοι καὶ ἄλλοι λαοὶ ἀπειλοῦσαν μὲ ἐπιδρομὰς τοὺς Ἰσραηλίτες. Οἱ φυλὲς ἔπρεπε νὰ ἐνωθοῦν κάτω ἀπὸ ἓναν ἀρχηγό, πού θὰ προστάτευε τὸ κράτος καὶ τὴν ἰουδαϊκὴ θρησκεία ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν γύρω ἐχθρῶν. Ἔτσι ὁ Σαμουὴλ, φωτισμένος ἀπὸ τὸ Θεό, ἔχρισε βασιλιά τὸ Σ α ο ὺ λ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σαοὺλ (1040-1005 π.Χ.). Ὁ Σαοὺλ ἦταν γενναῖος πολεμιστής. Χάρισε ἀρκετὲς νίκες στὸ ἰσραηλιτικὸ στρατόπεδο. Οἱ φυλὲς τῶν Ἰουδαίων, μὲ τὴν ἀρχηγία τοῦ Σαοὺλ, ἔμαθαν ὅτι πρέπει νὰ ἐνώνωνται ἐμπρὸς στὸν κοινὸ κίνδυνο. Ὁ Σαοὺλ ὅμως δὲν φρόντισε, ὅπως ἔπρεπε, νὰ καθάρισι τὴ θρησκεία τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ εἰδωλολατρικὰ στοιχεῖα. Γι' αὐτὸ συγκρούστηκε μὲ τὸ Σαμουὴλ, πού λυπόταν γιὰ τὸν ἐγωισμό τοῦ Σαοὺλ καὶ τὴν ἀνυπακοή του στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σαμουὴλ τοῦ εἶπε: «Καὶ τῶρα ἡ βασιλεία σου δὲ θὰ σταθῇ. Ὁ Κύριος θ' ἀναζητήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του ἄνθρωπο κατὰ τὴν καρδιά του καὶ θὰ τὸν ὀρίσῃ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ του, γιατί δὲ φύλαξες ὅσα ὁ Θεὸς διέταξε» (Α' Βασ. ιγ' 14).

Ἡ ἀποκήρυξη αὐτὴ ἔφερε στὴν ψυχὴ τοῦ Σαοὺλ τὴν ἀπαισιοδοξία καὶ τὴ μελαγχολία. «Καὶ τὸν ἔπνιγε (δηλαδὴ τὸν βασάνιζε) πνεῦμα πονηρὸ» (Α' Βασ. ιστ' 14). Θὰ ἔμενε βασιλιάς ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ ἡ βασιλεία του δὲ θὰ περνοῦσε στοὺς ἀπογόνους του.

Ὁ Δαβὶδ χρίζεται βασιλιάς. Ὁ Σαμουὴλ μὲ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ κατευθύνθηκε στὴ Βηθλέεμ, ὅπου ἔχρισε βασιλιά τὸ Δαβίδ, τὸ νεώτερο

γιό του 'Ιεσσαί. 'Ο Δαβίδ ζούσε ποιμενική ζωή στους λόφους τῆς Βηθλεέμ. Μέσα στὸν καθαρὸ ἀέρα καὶ τὴν ἀγνὴ φύση δυνάμωσε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ του. Συνήθισε νὰ προσεύχεται στὸ Θεὸ καὶ νὰ Τὸν ἀγαπᾷ. Μὲ αὐτὸ τὸ σωματικὸ καὶ πνευματικὸ ὄπλισμό θὰ ὑπηρετοῦσε τὸ Θεὸ καὶ τὴν πατρίδα του.

Ἡ ἀνύψωση τοῦ Δαβίδ στὸ βασιλικὸ ἀξίωμα κρατήθηκε μυστική. Ἀργότερα ὁ Δαβίδ βρέθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ Σαοὺλ καὶ μὲ τὴ γλυκιά του ψαλμωδία ἀπάλυνε τὸν ψυχικὸ πόνο τοῦ βασιλιᾶ καὶ διασκέδαζε τὴ μελαγχολία του.

'Ο Δαβίδ ἀντιμετώπισε καὶ νίκησε τὸ γίγαντα τῶν Φιλισταίων Γολιάθ. "Ἐγινε γιὰ τοῦτο ἀγαπητὸς στὸ λαὸ κι ἔδειξε ποῦ στήριζε τὴ δύναμή του. «Σὺ, εἶπε στὸν ἀλλόφυλο Γολιάθ, ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ ξίφος καὶ μὲ δόρυ καὶ μὲ ἀσπίδα κι ἐγὼ ἔρχομαι ἐναντίον σου μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων» (Α΄ Βασ. ιζ΄ 45). 'Ο «Κύριος τῶν δυνάμεων» τοῦ χάριζε ὄχι μονάχα πολεμικὲς νίκες, ἀλλὰ καὶ πνευματικὲς. Τὸ βλέπομε στὴ συμπεριφορὰ του ἀπέναντι στὸ Σαοὺλ.

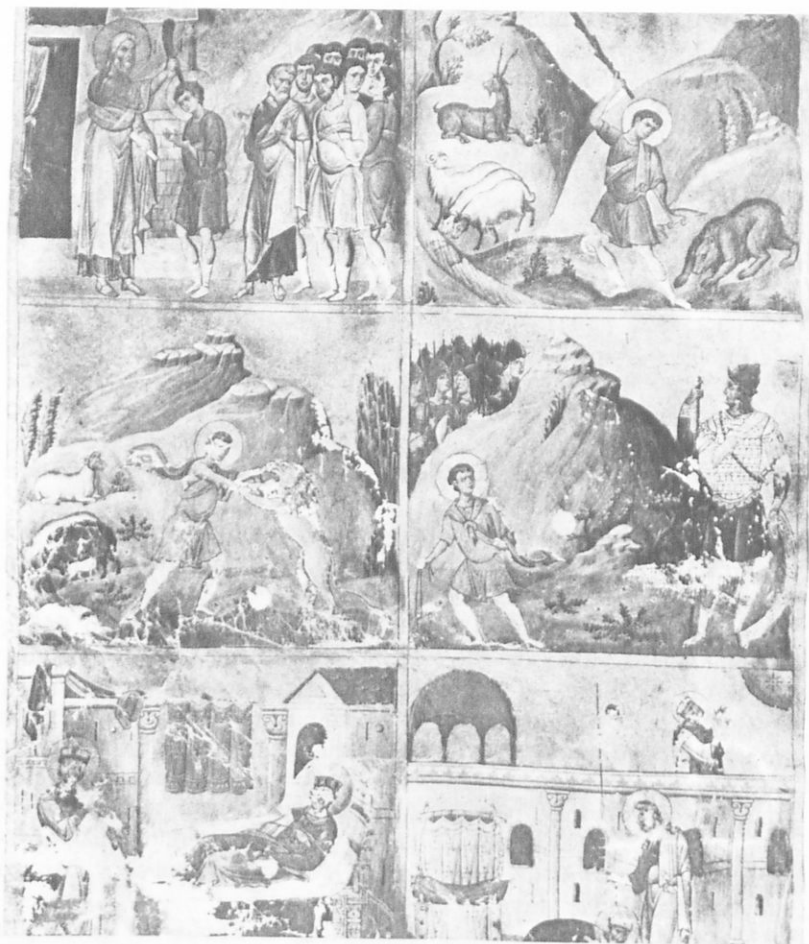
'Ο Σαοὺλ φθόνησε τὸ Δαβίδ γιὰ τὴ δόξα του μέσα στὸ λαὸ καὶ τὸν καταδίδωξε. 'Ο Δαβίδ ἀναγκάστηκε νὰ κρύβεται στὶς σπηλιὲς καὶ τὶς χαράδρες τῆς 'Ιουδαίας.

Μιὰ φορὰ θρискόταν ὁ Δαβίδ μὲ τοὺς ἄνδρες του στὸ βάθος μιᾶς σπηλιάς. Σὲ λίγο ἔφτασε ἐκεῖ καὶ ὁ Σαοὺλ μὲ τοὺς ἄνδρες του. Δὲν κατάλαβε ὅμως ὅτι ὁ Δαβίδ ἦταν λίγα μέτρα μακριὰ του. Τὴ νύχτα ὁ Δαβίδ πλησίασε τὸ Σαοὺλ, ποῦ κοιμόταν, καὶ τοῦ ἔκοψε ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ μανδύα του. Δὲν ἤθελε νὰ τὸν σκοτώσῃ, γιὰτὶ ἦταν «χριστὸς Κυρίου», δηλαδὴ βασιλιάς χρисμένος μὲ ἀγιασμό, νὰ λάβῃ καὶ μ' ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Οἱ στρατιῶτες του τὸν παρεξήγησαν, γιὰτὶ δὲν μποροῦσαν νὰ νιώσουν τὴ μεγαλοψυχία του. Τοῦ ἔμειναν ὅμως πιστοὶ καὶ κανένας δὲν τὸν ἐγκατέλειψε σὲ ὅλα τὰ χρόνια τῆς ταλαιπωρίας του.

Τὰ βάσανα τοῦ Δαβίδ βρῆκαν τέλος. 'Ο Σαοὺλ καὶ τρεῖς γιοὶ του (ὁ ἓνας ἦταν ὁ 'Ιωνάθαν, πιστὸς φίλος τοῦ Δαβίδ) σκοτώθηκαν στὸν ἀγῶνα μὲ τοὺς Φιλισταίους. 'Ο Δαβίδ θρήνησε τὸ θάνατό τους μὲ ὠραῖο ὕμνο (Β΄ Βασ. α΄ 19-27).

'Ο Δαβίδ ἀνέρχεται στὸ θρόνο. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σαοὺλ ὁ Δαβίδ χρίστηκε στὴ Χεβρών ἐπίσημα βασιλιάς τῆς 'Ιουδαίας.

◆ Δαβίδ καὶ Γολιάθ. Μικρογραφία ἀπὸ Ψαλτήρι τῆς 'Ι. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρόου (13ος αἰ.).

Σκηνές από τη ζωή του Δαβίδ. Μικρογραφία από Ψαλτήριο του αυτοκράτορα Βασιλείου Β' του Βουλγαροκτόνου, Βενετία (976-1025).

Ἀργότερα τὸν ἀναγνώρισαν βασιλιά τους καὶ οἱ θόρειες φυλές. Τὸ ὄνειρο τοῦ Δαβὶδ γιὰ τὴν ἐνωση ὅλων τῶν φυλῶν ἐγίνε πραγματικότητα. Τὸ ἐνωμένο βασίλειο χρειαζόταν καὶ τὴν πρωτεύουσά του. Ὁ Δαβὶδ ἀφοῦ νίκησε τοὺς Φιλισταίους, κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ ποὺ ἦταν στὰ χέρια τῶν Χαναναίων. Τὴν κυρίευσε καὶ τὴν ἔκανε πρωτεύουσα. Στὴν ἀκρόπολη Σιὼν ἔχτισε τὸ παλάτι του.

“Επειτα μετέφερε με πομπή στην ‘Ιερουσαλήμ την κιβωτό της Διαθήκης. Ἡ κιβωτός τοποθετήθηκε σὲ σκηνή. Ὁ Δαβὶδ θέλησε νὰ οἰκοδομήσῃ ναό, ἀλλὰ ὁ προφήτης Νάθαν τὸ εἶπε ἀπὸ μέρος τοῦ Θεοῦ ὅτι τὸ ναο-θὰ τὸν ἔχτιζε ὁ διάδοχός του. Ὁ Δαβὶδ δέχτηκε μὲ ὑπακοή τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, φρόντισε ὅμως γιὰ τὰ ὑλικά, ἐξοικονόμησε χρήματα καὶ ἀγόρασε τὸ μέρος, ὅπου θὰ χτιζόταν ὁ ναός. Ὁ Θεός, ἀνταμείβοντας τὴν ταπεινοφροσύνη τοῦ Δαβὶδ, θεβαίωσε μὲ τὸν προφήτη Νάθαν ὅτι:

«ὁ οἶκος του καὶ ἡ βασιλεία του θὰ διατηρηθοῦν πάντοτε ἐνώπιόν μου καὶ ὁ θρόνος του θὰ στερεωθῇ γιὰ πάντα» (Β΄ Βασ. ζ΄ 16).

Καὶ πάλι ἐδῶ ὁ Θεὸς ὑποσχέθηκε τὸ Λυτρωτὴ, ποῦ θὰ κατάγεται ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ βασιλικὸ γένος τοῦ Δαβὶδ.

Ὁ Δαβὶδ μεγάλωσε τὸ κράτος του καὶ τὸ ὀργάνωσε. Οἱ γύρω λαοὶ ἀναγκάστηκαν νὰ πληρώνουν φόρο στὸ Δαβὶδ. Ὁ λαὸς χαιρόταν τὴν καλὴ διοίκηση, τὴν εἰρήνη καὶ τὴν εὐτυχία, ποῦ τοῦ χάρισε ὁ βασιλιάς τους. Δὲν κυβερνοῦσε τὸ βασίλειό του μὲ τὴν ἀπειλὴ τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ ἐπαιρνε δύναμη ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ποῦ ἔτρεφε γι’ αὐτὸν ὁ λαός.

Ὁ Δαβὶδ ὡς ἄνθρωπος ἀμάρτησε. Γιὰ νὰ πάρῃ γυναίκα του τῆ Βηρσαβεέ, τοποθέτησε σὲ μιὰ μάχη τὸν ἄνδρα της, τὸν Οὐρία, σὲ ἐπικίνδυνο μέρος, γιὰ νὰ σκοτωθῇ. “Ἐτσι κι ἔγινε: ὁ Οὐρίας σκοτώθηκε καὶ ἡ Βηρσαβεὲ ἔγινε γυναίκα τοῦ Δαβὶδ. Ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν προφήτη Νάθαν νὰ ἐλέγξῃ τὸ βασίλειά. Ὁ Δαβὶδ συναισθάνθηκε τὴν ἀμαρτία του καὶ ὁμολόγησε ὅτι ἀμάρτησε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Τὸ θάνατό τοῦ ἐπαναστάτη παιδιοῦ του, τοῦ Ἀβессαλώμ, καθὼς καὶ τὸ θάνατο ἑνὸς ἄλλου παιδιοῦ του τὰ εἶδε σὰν τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν 50ο ψαλμό του («Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἑλέός σου...») ἀναγνώρισε μὲ ταπείνωση τὴν ἀμαρτία του καὶ ζήτησε τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Νάθαν τὸν παρηγόρησε, γιὰ τὸ εἶπε: «Ὁ Κύριος συγχώρεσε τὸ ἀμάρτημά σου» (Β΄ Β, ιβ΄ 13).

Ὁ Δαβὶδ τύπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Δαβὶδ ἔμεινε ὁ τύπος τοῦ ἰδανικοῦ βασιλιά, τοῦ Μεσσία. Τὸν προφήτευσε καὶ περιέγραψε τὰ παθήματα καὶ τὴ δόξα Του μὲ τοὺς ψαλμούς του. Πολλὰ ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τῆς ζωῆς τοῦ Δαβὶδ συναντιοῦνται καὶ στὴ ζωὴ τοῦ Κυρίου. “Ἐτσι βλέπομε ὅτι ὁ Δαβὶδ:

α) γεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ· β) καταδιώχθηκε ἀδίκῃ ἀπὸ τὸ Σαούλ· γ) ἀγαποῦσε τοὺς ἐχθρούς του καὶ τοὺς συγχωροῦσε εἰλικρινά· δ) τὰ θάσανά του εἶχαν γιὰ κατάληξιν τὴ δόξα του· καὶ ε) ἦταν βασιλιάς καὶ προφήτης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Σαούλ ἦταν ὁ πρῶτος βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων. Ἐπειδὴ δὲν τήρησε τις ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ἡ βασιλεία του δόθηκε στὸ Δαβίδ, ποὺ κέρδισε τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ καὶ εἶχε τὴ συμπαράσταση τοῦ Θεοῦ. Ὁ Δαβίδ προεικόνισε τὸν Κύριο καὶ προφήτευσε περιστατικά ἀπὸ τὴ ζωὴ Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ πρὸς τὴν Παρθένο Μαρία, Λουκ. α' 32, 33).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ἀφαιρέθηκε ἡ βασιλεία ἀπὸ τὸ Σαούλ;
2. Γιατί ὁ Σαούλ φθόνησε καὶ καταδίωξε τὸ Σαούλ; Πῶς τοῦ συμπεριφέρθηκε ὁ Δαβίδ;
3. Ποιὲς ἦταν οἱ ἀρετὲς τοῦ Δαβίδ;
4. Γιατί ὁ Δαβίδ προεικονίζει τὸν Κύριο;

2. Τὸ βιβλίον τῶν ψαλμῶν.

Ὁ Δαβίδ μαζί μὲ τις ἄλλες ἱκανότητες εἶχε μουσικὸ καὶ ποιητικὸ ταλέντο. Ἀφοῦ μετέφερε τὴν κιθαρὰ τῆς Διαθήκης στὴν Ἱερουσαλήμ, ρύθμισε τὰ καθήκοντα τῶν Λευϊτῶν καὶ ὄρισε νὰ συνοδεύονται οἱ θυσίες μὲ ὕμνους καὶ μουσική. Οἱ ἐπόμενες γενεὲς τὸν μακάριζαν, γιατί «*μὲ ὅλη του τὴν καρδιά ὕμνησε καὶ ἀγάπησε τὸ δημιουργό του*» (Σοφ. Σειρ. μζ' 8).

Περιεχόμενο καὶ χρῆση τῶν ψαλμῶν. Στὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀνήκει καὶ τὸ βιβλίον τῶν ψαλμῶν, τὸ *Ψαλτήρι*, ποὺ περιλαμβάνει 150 ψαλμοὺς. Οἱ περισσότεροι ἀποδίδονται στὸ Δαβίδ.

Μὲ τοὺς ψαλμοὺς ὁ ποιητὴς προσεύχεται, δείχνει τὴ μετάνοιά του, ἐκδηλώνει τὰ συναισθήματά του· δηλαδὴ μιλεῖ γιὰ τὸν πόνο, τὴν ἀγωνία, τὴν ἐλπίδα, τὴ χαρὰ.

Οἱ Ἰουδαῖοι χρησιμοποιοῦσαν τοὺς ψαλμοὺς στὴ λατρεία ἑαυτῶν καὶ μὲ αὐτοὺς δοξολογοῦσαν καὶ εὐχαριστοῦσαν τὸ Θεό.

Μερικοὶ ψαλμοὶ λέγονται μεσσιανικοί, ἐπειδὴ μιλοῦν γιὰ τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία καὶ περιγράφουν τὴ Βασιλεία Του.

Οἱ ψαλμοὶ στὴ χριστιανικῇ Λατρείᾳ. Τοὺς ψαλμοὺς χρησιμοποιοῦμε καὶ ἐμεῖς στὴ θεία Λατρεία. Οἱ περισσότερες ἱερὲς ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας ἀρχίζουν μὲ τὴν ἀνάγνωση ψαλμῶν.

Ἡ Δοξολογία (Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς...) περιέχει στίχους τῶν ψαλμῶν.

Πρὶν ψαλοῦν ὀρισμένα τροπάρια καὶ πρὶν διαβαστῇ ὁ «Ἀπόστολος» κατὰ τὴ θεία λειτουργία, ἀκούονται στίχοι ἀπὸ ψαλμοῦς.

Κατὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ διαβάζονται οἱ ψαλμοί, ποὺ μιλοῦν γιὰ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου.

Ὁλόκληρο τὸ Ψαλτήρι διαβάζεται στὴν ἐκκλησία κάθε ἐβδομάδα.

Ἀπὸ τὸ χρυσωρυχεῖο τῶν ψαλμῶν παραθέτομε μερικὰ κομμάτια - ψήγματα. Μιλοῦν γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, τὴ Θεία Πρόνοια, τὴ μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ Μεσσία.

Ὁ προφήτης Δαβὶδ. Κομμάτι ἀπὸ Βημόθυρο Ὁραίας Πύλης ζωγραφισμένο καὶ σκαλιστὸ (Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν).

1. Δοξολογία τοῦ Θεοῦ

«Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα... Τὰ κρίματα Κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον... καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον» (Ψαλμ. 18, 2. 10. 11).

«Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Του ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα... Οἱ κρίσεις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀληθινές καὶ ἔχουν ἀποδειχτὴ δίκαιες. Γι' αὐτὸ εἶναι ἐπιθυμητὲς περισσότερο ἀπὸ τὸ χρυσάφι ... καὶ γλυκύτερες ἀπὸ τὸ μέλι καὶ τὴν κερήθρα».

2. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ

«Νεώτερος ἐγενόμην καὶ γὰρ ἐγή-
ρασα καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκα-
ταλειμμένον, οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
ζητοῦν ἄρτους... Εἶδον τὸν ἀσεβῆ
ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς
τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου» καὶ παρήλ-
θον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα
αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρέθη ὁ τόπος αὐ-
τοῦ» (Ψαλμ. 36, 25. 35. 36).

Νεώτερος ἦμουν καὶ τώρα θέβαια
γέρασα, ἀλλὰ δὲν εἶδα τὸ δίκαιο
ἐγκαταλειμμένο, οὔτε τὰ παιδιὰ του
νὰ ζητοῦν ψωμί... Εἶδα τὸν ἀσεβῆ
νὰ σηκώνεται πολὺ ψηλὰ καὶ ν'
ἀπλώνει τὴν ἐπιρροή του σὰν τὰ κέ-
δρα τοῦ Λιβάνου. Καὶ πέρασα πάλι,
καὶ νά, αὐτὸς δὲν ὑπῆρχε καὶ τὸν
ἀναζήτησα καὶ δὲν βρέθηκε οὔτε
ὁ τόπος του.

3. Ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια

«Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα
ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν
οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμη-
μά μου... Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ
γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν
μου ἐστὶ διαπαντός. Σοὶ μόνῳ ἡμαρ-
τον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου
ἐποίησα... Καρδίαν καθαρὰν κτίσων
ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς
ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου»
(Ψαλμ. 50, 3. 5. 6. 12).

«Ἐλεησέ με, Θεέ μου, σύμφωνα μὲ
τὸ μεγάλο Σου ἔλεος καὶ σύμφωνα
μὲ τὴν ἀπέραντη εὐσπλαχνία Σου ἐ-
ξάλειψε τὴν ἁμαρτία μου... Γιατί τῶ-
ρα συναισθάνομαι τὴν παράβαση τοῦ
Νόμου Σου καὶ ἡ ἁμαρτία μου θρί-
σκεται διαρκῶς μπροστὰ μου. Σ' ἐσέ-
να μόνο ἁμάρτησα κι ἔκανα ἐκεῖνο,
ποῦ εἶναι πονηρὸ μπροστὰ στὰ μάτια
Σου... Δημιούργησέ μου καρδιά κα-
θαρή, Θεέ μου, καὶ θέσε ἓνα εὐθὺ
καὶ ὀρθὸ πνεῦμα μέσα μου».

4. Προφητεῖες γιὰ τὸ Μεσσία

«... Ὁρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας.
Ἐξηρίθησαν πάντα τὰ ὁστά μου...
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον» (Ψαλμ. 21, 17-19).

«Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κά-
θου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου. Ράβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ
σοι Κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυριεύει
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου» (Ψαλμ.
109, 1. 2).

Τρύπησαν τὰ χέρια μου καὶ τὰ πόδια
μου. Καθὼς μ' ἔβλεπαν τεντωμένο
πάνω στὸ ξύλο, μέτρησαν ὅλα τὰ
κόκαλά μου... Μοιράστηκαν μεταξὺ
τους τὰ ἐνδύματά μου καὶ γιὰ τὸ ἑσω-
τερικὸ μου ἐνδύμα ἔβαλαν κλῆρο».

«Εἶπε ὁ Κύριος καὶ Θεὸς στὸν Κύριό
μου καὶ Μεσσία· κάθισε στὰ δεξιὰ
μου, ὥσπου κάνω τοὺς ἐχθρούς σου
στήριγμα, ποῦ θὰ πατοῦν πᾶν τὰ
πόδια σου. Ράβδο μὲ ἀκατανίκητη δύ-
ναμη θὰ σοῦ στείλῃ ὁ Κύριος ἀπὸ
τῆ Σιών καὶ κατάβαλλε τοὺς ἐχθρούς
σου καὶ θριάμβευε ἀνάμεσά τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ ψαλμοὶ εἶναι θρησκευτικοὶ ὕμνοι τῆς ἰουδαϊκῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Ὑμνοῦν τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκφράζουν διάφορα συναισθήματα τοῦ ἀνθρώπου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον. Κύριε ὁ Θεός μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα, ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὥσει δέρριν· ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ, ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων· ὁ ποίων τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.

Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐ κλιθῆσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβάλειον αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν ὁρέων στήσονται ὕδατα·

Ἀπὸ ἐπιτιμῆσέ σου φεύγονται, ἀπὸ φωνῆς θροντῆς σου δειλιάσουσιν.

Ἀναβαίνουνσιν ὄρη καὶ καταβαίνουνσι πεδία εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά· ὄριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν.

Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραξιν, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρέων διελεύσονται ὕδατα· ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, προσδέχονται ὄναγροι εἰς δῖψαν αὐτῶν·

Ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν.

Ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῶων αὐτοῦ, ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.

Ὁ ἐξανатέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς·

Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ ἱλαρῆναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.

Χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ἃς ἐφύτευσας.

Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσι, τοῦ ἔρωδιου ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν.

Ὅρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, πέτρα καταφυγὴ τοῖς λαγωαῖς.

Ἐποίησε σελήνην εἰς καιροὺς, ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ.

Ἐθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ· ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ ὄρμου.

Σκύμνοι ὠρυόμενοι τοῦ ἀρπάσαι καὶ ζητῆσαι παρὰ τῷ Θεῷ θρῶσιν αὐτοῖς.

Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συνήχθησαν καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθήσονται.

Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.

Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας, ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου.

Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος, ἐκεῖ ἐρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ζωᾶ μικρά μετὰ μεγάλων· ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται, δράκων οὗτος, ὃν ἐπλάσας ἐμπαίζειν αὐτῇ.

Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εἰς εὐκαιρον.

Δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν, ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πληροῦνται χρηστότητος.

Ἀποστρέψαντος δὲ σου τὸ πρόσωπον ταραχθήσονται· ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσι καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.

Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμα σου, καὶ κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Ἦτω ἡ δόξα Κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας, εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.

Ὁ ἐπιθλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἀπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται.

Ἄσω τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῷ τῷ Θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω. Ἦδυνθεῖν αὐτῷ ἡ διαλογὴ μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ.

Ἐκλείπειεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς.

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον. (Ψαλμ. 103).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι οἱ ψαλμοί;
2. Γιατί ἔχουμε τοὺς ψαλμοὺς σὲ χρῆση κατὰ τὴ θεία λατρεία;
3. Διάβασε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ καθηγητῆ σου τοὺς στίχους Ματθ. κβ' 41-46. Ποιά σχέση ἔχουν μὲ τὸ μεσσιανικὸ ψαλμὸ 109;
4. Τί ὑμνεῖ ὁ Δαβὶδ μὲ τὸν 103 ψαλμό;

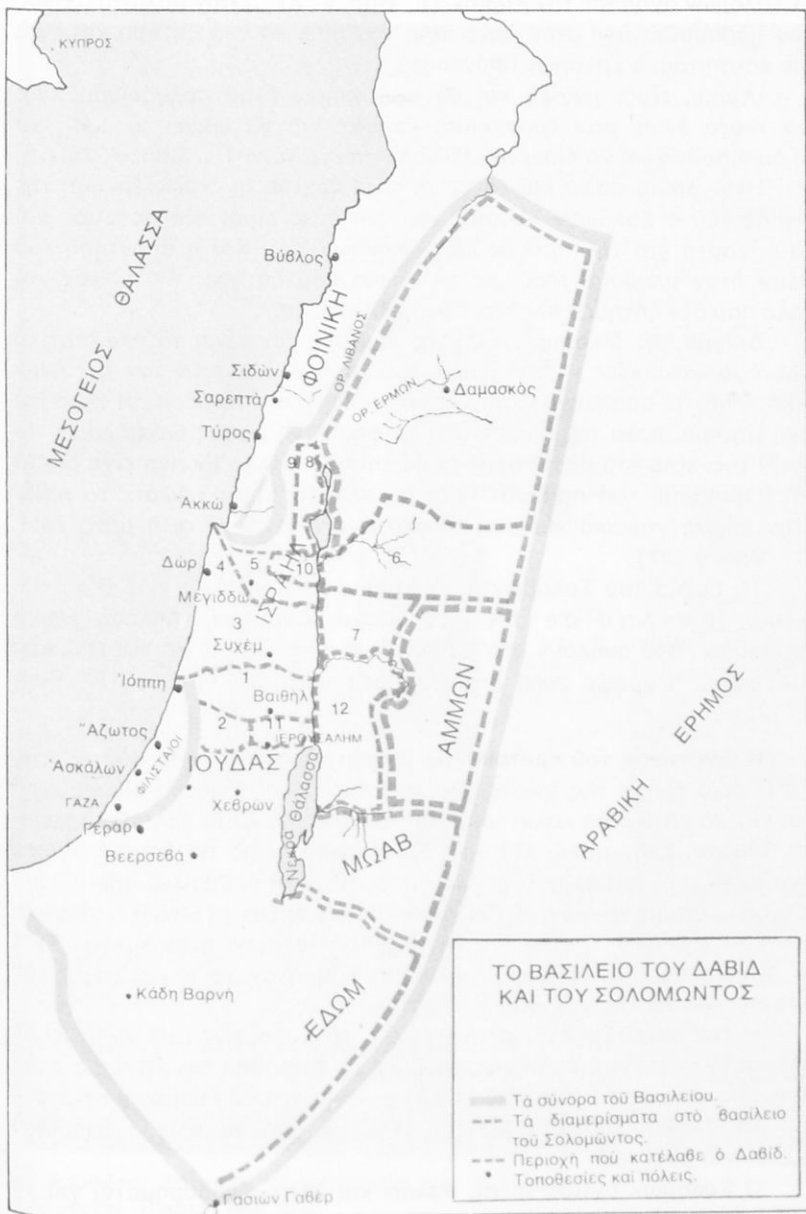
3. Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομώντα (966-926 π.Χ.)

(Γ' Βασ. 6' 1 ἐξ. - Β' Παραλ. α' 7 ἐξ.)

Ὁ Δαβὶδ, πρὶν πεθάνῃ, συμβούλευσε τὸ γιό του Σολομώντα νὰ μείνῃ πιστὸς στίς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ βαδίζῃ στὴ ζωὴ του τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ βασιλικοῦ τους οἴκου.

Ὁ Σολομών, ποὺ διαδέχτηκε στὸ θρόνο τὸ Δαβὶδ, παρέμεινε στὴ μνήμη τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ὡς βασιλιάς σοφός, πλούσιος καὶ δυνατός.

Ἡ σοφία τοῦ Σολομώντα. Τὰ λόγια τοῦ Δαβὶδ εἶχαν ἀπήχηση στὴν καρδιά τοῦ παιδιοῦ του, γιατί ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς λέει, ὅτι

«ὁ Σολομών ἀγάπησε τὸν Κύριο» (Γ' Βασ. γ' 3). "Όταν μάλιστα ὁ Θεὸς ποὺ παρουσιάστηκε στὸν ὕπνο του, τοῦ εἶπε νὰ τοῦ ζητήσῃ κάτι γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὁ Σολομών ἀπάντησε:

«Κύριε, εἶμαι μικρὸς καὶ θὰ κυβερνήσω ἓναν πολυάριθμο λαό. Γιὰ τοῦτο δώσε μου προσεκτικὴ καρδιά, γιὰ νὰ κρίνω τὸ λαό μου μὲ δικαιοσύνη καὶ νὰ διακρίνω τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ (Γ' Βασ. γ' 7-9).

Ἦταν λόγια σοφὰ καὶ ἔδειχναν πῶς ἀρχισε τὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας του ὁ Σολομών. Θέλησε νὰ γίνῃ ἓνας εἰρηνικὸς βασιλιάς καὶ νὰ ἐργαστῇ γιὰ τὴν πρόοδο τῶν ὑπηκόων του. Καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ ἦταν πλούσια. Μαζὶ μὲ τὴ σοφία ποὺ ζήτησε, τοῦ ἔδωσε καὶ ἄλλα ποὺ δὲν ζήτησε: πλοῦτο, δύναμη καὶ δόξα.

Δεῖγμα τῆς δίκαιης καὶ σοφῆς κρίσεώς του εἶναι τὸ περιστατικὸ τῶν δυὸ γυναικῶν μ' ἓνα μωρό. Καὶ οἱ δυὸ ἰσχυρίζονταν ὅτι ἦταν δικό τους. Ὁ βασιλιάς πρόσταξε νὰ τὸ κόψουν στὴ μέση. Ἡ πραγματικὴ μητέρα, πολὺ παραγμένη ἀπὸ τὸ φόβο τῆς μήπως θανατώσουν τὸ παιδί της, εἶπε στὸ βασιλιά νὰ τὸ δώσῃ στὴν ἄλλη. Ἐκείνη εἶχε δεχτῇ τὸν τεμαχισμό τοῦ παιδιοῦ. Τότε ὁ Σολομών εἶπε: «Δώστε τὸ παιδί στὴν πρώτη γυναῖκα καὶ μὴν τὸ σκοτώνετε· αὐτὴ εἶναι ἡ μάνα του» (Γ' Βασ. γ' 27).

Τὴ σοφία τοῦ Σολομώντα τὴ βλέπουμε στὰ βιβλία του Παροιμῖαι, Ἑκκλησιαστής καὶ Ἄσμα Ἀσμάτων (δηλαδὴ ἔξοχο τραγούδι), ποὺ ἀνήκουν στὰ διδακτικὰ ἢ ποιητικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐγράψε 3000 ἀποφθέγματα καὶ 1005 ὕμνους (Γ' Βασ. ε' 12).

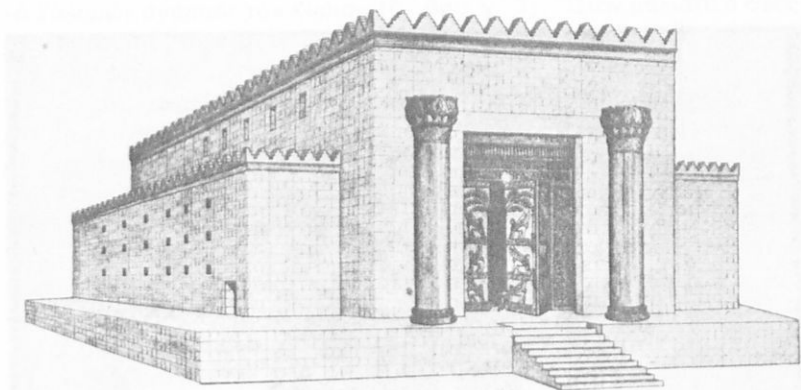
Ἡ ὀργάνωση τοῦ κράτους. Ὁ Σολομών ὀργάνωσε τὸ κράτος του. Τὸ βόρειο τμῆμα τῆς χώρας του τὸ διαίρεσέ σὲ δώδεκα διαμερίσματα, γιὰ νὰ τὸ διοικῇ καλύτερα. Συντηροῦσε ἵππικὸ κι ἔφτιαξε πολεμικὰ ἄρματα. Στὴν πόλιν Μεγιδδὼ βρέθηκαν μὲ τὶς ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφὲς οἱ στάβλοι του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τύρου Χιρὰμ ἐτοίμασε ναυτικὸ. Τὰ πλοῖα του διέσχιζαν τὴ Μεσόγειο θάλασσα. Τὸ Γασιὼν Γαβὲρ στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα ἦταν λιμάνι. Ἐκεῖ οἱ ἀρχαιολόγοι ἀνακάλυψαν χυτήριο, ποὺ ἦταν τὸ μεγαλύτερο τῆς ἀρχαίας Ἀνατολῆς (Γ' Βασ. θ' 26).

Ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότητα ἔφερε τὸ Σολομώντα σὲ σχέσεις μὲ ἄλλους λαούς. Ἡ βασιλίσα τοῦ Σαβὰ ἤρθε ἀπὸ τὴν Ἀραβία στὴν Ἱερουσαλὴμ μὲ πολύτιμα δῶρα, ὅχι μονάχα γιὰ νὰ θαυμάσῃ τὴ σοφία καὶ τὰ πλούτη τοῦ Σολομώντα, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κλείσῃ ἐμπορικὴ συμφωνία μαζί του.

Ὁ Σολομών ἔχτισε τείχη, παλάτι καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα, γιὰ τὰ

Ὁ προφήτης Σολομών. Μικρογραφία ἀπὸ Ψαλτήρι τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (14ος αἰ.).

Ἀναπαράσταση τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα κατὰ τοὺς βιβλικοὺς ἀρχαιολόγους W. F. Albright καὶ G.E. Wright.

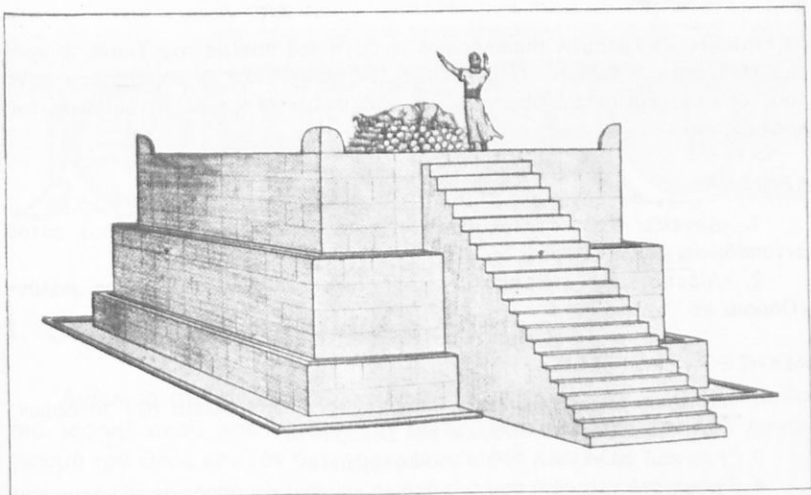
ὅποια ὑποχρεώθηκαν νὰ ἐργάζωνται οἱ Ἰσραηλίτες καὶ οἱ Χαναναῖοι. Προστάτευσε ἀκόμη τὰ γράμματα, τὶς τέχνες κι ἔκανε τὸ κράτος του πολιτισμένο καὶ δημιουργικὸ. Ἔτσι γεννήθηκε τὸ δαιμόνιο ἐπιχειρηματικὸ πνεῦμα, ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς Ἑβραῖους, ὅπου καὶ ἂν εἶναι ἐγκαταστημένοι. Τὸ κυριότερο ὅμως ἔργο τοῦ Σολομώντα ἦταν ἡ ἀνέγερση τοῦ ναοῦ.

Ὁ ναὸς τοῦ Σολομώντα. Εἶδαμε ὅτι ὁ Δαβὶδ εἶχε προετοιμάσει τὸ χτίσιμο τοῦ ναοῦ. Ὁ Σολομὼν προμηθεύτηκε ἀπὸ τὸ βασιλιὰ τῆς Τύρου ξυλεῖα, χρυσό, εἰδικοὺς ἐργάτες καὶ ἀρχιτέκτονες. Ὁ ναὸς χτίστηκε στὸ λόφο Μορῖα. Ἐφτάμισι χρόνια δούλεψαν χιλιάδες ἐργάτες. Ἐγίνε μεγαλοπρεπέστατος. Εἶχε δυὸ αὐλὲς καὶ ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὸν πρόναο, τὸ Ἅγιο καὶ τὸ Ἅγιο τῶν Ἀγίων.

Ἐξω ἀπὸ τὸ ναὸ ἦταν τὸ θυσιαστήριο τῶν ὀλοκαυτωμάτων, δέκα λουτήρες καὶ ἡ χάλκινη θάλασσα, δηλαδὴ μιὰ τεράστια δεξαμενὴ, ποὺ στηριζόταν σὲ δώδεκα χάλκινους ταύρους. Λεγόταν θάλασσα ἀπὸ τὸ μέγεθός της.

Στὸ Ἅγιο ἦταν τὸ θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος, τὸ τραπέζι τῆς προσέσεως καὶ δέκα ἐφτάφωτες λυχνίες. Μιὰ πόρτα σκεπασμένη μὲ παραπέτασμα ὀδηγοῦσε στὸ Ἅγιο τῶν Ἀγίων. Ἦταν σκοτεινὸ καὶ βρισκόταν ἐκεῖ μόνο ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης. Στὴ χρυσή της πλάκα δυὸ χερουβεὶμ στέκονταν φρουροὶ της.

Στὰ ἐγκαίνια ὁ Σολομὼν προσευχήθηκε στὸ Θεό. Τὸν εὐχαρίστησε καὶ Τὸν παρακάλεσε ν' ἀκούῃ καὶ νὰ συγχωρῇ τὸ λαό, ὅταν θὰ προσευχόταν στὸ ναό.

Ἀναπαράσταση τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων κατὰ τοὺς βιβλικούς ἀρχαιολόγους W.F. Albright καὶ G.E. Wright.

Ἡ πώση καὶ ἡ τιμωρία τοῦ Σολομώντα. Ἡ χλιδὴ τοῦ παλατιοῦ καὶ τὰ τεράστια ἔξοδα πού χρειάστηκαν γιὰ τὰ ἔργα, ἔφεραν τὸ Σολομώντα ἀντιμέτωπο μὲ τὸ λαό του. Δὲν εἶχε κερδίσει τίς καρδιές τῶν ὑπηκόων του. Οἱ σχέσεις του ἐξάλλου μὲ ξένους λαοὺς ἔφεραν στὴν αὐλή του εἰδωλολατρικὲς συνήθειες. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε:

— Ἐπειδὴ δὲν τήρησες τίς ἐντολές μου καὶ τὰ προστάγματά μου πού σέ διέταξα, θὰ διασπάσω τὴ βασιλεία σου... (Γ' Βασ. ια' 11).

Ἡ διαίρεση τοῦ βασιλείου. Τὸ Σολομώντα διαδέχτηκε στὸ θρόνο ὁ γιός του Ροβοάμ. Δὲν ἀναγνωρίστηκε ὅμως γιὰ βασιλιάς ἀπὸ ὅλες τίς φυλές. Μόνο οἱ φυλές τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν τοῦ ἔμειναν πιστές. Οἱ ὑπόλοιπες δέκα ἦταν ἀγανακτισμένες ἀπὸ τὴ βαρὶὰ φορολογία τοῦ Σολομώντα. Ζήτησαν τὴν ἐλάττωσή της καί, ἐπειδὴ δὲν ἱκανοποιήθηκε τὸ αἶτημά τους, ἀνακήρυξαν βασιλιά τους τὸν Ἰεροβοάμ, πολιτικὸ ἐξόριστο, πού εἶχε καταφύγει στὴν Αἴγυπτο. Σχημάτισαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ μὲ πρωτεύουσα τὴ Συχέμ στὴν ἀρχὴ καὶ ἀργότερα τὴ Σαμαρεία. Οἱ δυὸ ἄλλες φυλές ἀποτέλεσαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα μὲ πρωτεύουσα τὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ στὸ Σολομώντα γιὰ τὴ διάσπαση τοῦ βασιλείου πραγματοποιήθηκαν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Σολομών συμπλήρωσε τὸ ἔργο τοῦ πατέρα του· ἔκανε τὸ κράτος πλούσιο καὶ ἔνδοξο. Ἡ ἀνέγερση τοῦ ναοῦ ἦταν τὸ λαμπρότερο ἔργο του. Ὁ Θεὸς ὁμως τὸν τιμώρησε γιὰ τὰ σφάλματά του μὲ τὴ διαίρεση τοῦ κράτους του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Δανεῖζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα (= δῶρο) αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ» (Παροιμ. ιθ' 17).

2. «Αἰρετώτερον (= προτιμότερο) ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς» (Παροιμ. κβ' 1).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποιὸ τρόπο ὁ Σολομών ἔκανε ἔνδοξο τὸ βασίλειο τῶν Ἰουδαίων;
2. Γιατί διαιρέθηκε τὸ Βασίλειο τοῦ Σολομώντα;
3. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται ἡ σοφία τοῦ Σολομώντα;
4. Γράψε στὸ τετράδιό σου ἓνα ἀπὸ τὰ κείμενα καὶ ἀπόδωσε τὸ νόημά του.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ

1. Οί προφήτες στην Παλαιά Διαθήκη

Ἀνάμεσα στὰ πρόσωπα πού ἔπαιξαν σπουδαῖο ρόλο στὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ἦταν καὶ οἱ προφῆτες. Μιλοῦσαν γιὰ λογαριασμό τοῦ Θεοῦ καὶ Τὸν ἀντιπροσώπευαν στὸ λαό Του.

Οἱ προφῆτες, πρεσβευτὲς τοῦ Θεοῦ. Προφήτης λέγεται ἐκεῖνος πού μιλεῖ ἀντὶ γιὰ τὸ Θεό καὶ ἐρμηνεύει τὸ θέλημά Του στοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ ὀνόμαζαν τοὺς προφῆτες «ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ», δηλαδή ἀγγελιοφόρους τοῦ Θεοῦ καὶ «στόμα τοῦ Θεοῦ» (Ἀγγ. α' 13, Ἱερ. ιε' 19).

Ἀποστολὴ τους ἦταν νὰ μεταφέρουν στοὺς Ἰσραηλίτες σὰν ἀγγελιοφόροι ἓνα θεῖο μήνυμα. Δὲν ἦταν ἐτοιμασμένοι γι' αὐτὴ τὴν ἱερὴ ἀποστολὴ. Ὁ Θεὸς τοὺς καλοῦσε ξαφνικά. Τοὺς ἔπαιρνε ἀπὸ τὸ χωράφι, ὅπου δούλευαν, ἀπὸ τὸ κοπάδι, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐργασία τους, καὶ τοὺς ἀνέθετε νὰ μιλήσουν στὸ λαὸ σὰν πρεσβευτὲς Του πάνω στὴ γῆ. Ὅσα ἔλεγαν δὲν ἦταν λόγια ἀνθρώπινα, ἀλλὰ θεῖα. Δὲν λέει ὁ προφήτης στὸ λαό: «*Νομίζω ἢ κατὰ τὴ γνώμη μου αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ*», ἀλλὰ ἀρχίζει τὸ κήρυγμά του μὲ τὴ φράση: «*Τάδε λέγει Κύριος*» (Ἱερ. θ' 1).

Δὲν εἶχε σημασία ἂν οἱ προφῆτες ἦταν ἀνθρωποὶ ἄσημοι καὶ ἀπὸ φτωχικὴ καταγωγὴ. Ὁ Θεὸς τοὺς πλούτιζε καὶ τοὺς μὀρφωνε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα. Φώτιζε τὸ νοῦ τους καὶ τοὺς φανέρωνε ἐκεῖνα πού θὰ ἔλεγαν.

Ἡ κλῆση τῶν προφητῶν. Οἱ προφῆτες ὡς ἀγγελιοφόροι τοῦ Θεοῦ δὲν ἦταν ἄβουλα ὄργανα. Τοῦτο φαίνεται κατὰ τὴν κλῆση τους, ὅταν δηλαδή ὁ Θεὸς τοὺς καλῇ στὸ προφητικὸ ἀξίωμα. Δὲν δέχονται ἀμέσως. Ταπεινοὶ καθὼς ἦταν, τρομάζουν μὲ τὴ σκέψη ὅτι θὰ γίνουν στόμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Μωυσῆς προφασίστηκε, ὅτι δὲν μποροῦσε

νά μιλήση με εὐχέρεια. Θά δοῦμε τὸν Ἰερεμία νά ἰσχυρίζεται πὼς εἶναι νέος. Ἄλλος προφήτης, ὁ Ἰεζεκιήλ, σκέπτεται περισσότερο τὶς ἀπογοητεύσεις καὶ τὶς ἀντιδράσεις ποὺ θά συναντήσῃ στὸ ἔργο του.

Ὅταν ὁμως ὁ Θεὸς τοὺς ἔδειχνε μὲ διάφορους τρόπους ὅτι θά ἦταν συμπαραστάτης τους, ἀνοίγαν τὴν καρδιά τους μὲ ὑποταγὴ στὸ θεῖο κάλεσμα καὶ ὁμολογοῦσαν: «Ὅταν τὸ λιοντάρι βρυχιέται, ποιὸς δὲν θά φοβηθῇ; Ὅταν ὁ Κύριος μιλή, ποιὸς δὲν θά προφητεύσῃ;» (Ἀμώς γ' 8).

Τότε οἱ προφῆτες παρουσιάζονταν ἀπρόσκλητοι καὶ ξαφνικά στὸ ναό, στὴν ἀγορά, στοὺς δρόμους, στὶς πύλες τῆς πόλεως. Ἀναζητοῦσαν ἀνθρώπους, γιὰ νά κηρύξουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ μάθαιναν οἱ ἀκροατές τους τὸ θέμα καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ὁμιλίας. Ἄλλοτε μετέφεραν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ προσωπικά στὸ βασίλειά, στοὺς ἄρχοντες. Ἄλλοτε πάλι δὲν μιλοῦσαν καθόλου. Μονάχα ἔγραφαν ὅσα ἤθελαν νά ποῦν καὶ οἱ μαθητές τους κυκλοφοροῦσαν τὶς προφητείες στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ κήρυγμα τῶν προφητῶν. Οἱ βασιλεῖς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως θά δοῦμε, γιὰ νά πετύχουν βοήθεια ἀπὸ ἄλλα κράτη, δὲν δίσταζαν νά φιλοξενήσουν στὴν Παλαιστίνῃ ξένους θεοὺς καὶ ξένες συνήθειες. Ἡ εἰδωλολατρία ὁμως ἔφερνε τὴ διαφθορά, τὴν ἀδικία καὶ γενικά τὴν ἁμαρτία στὸ λαό. Τότε οἱ προφῆτες παρουσιάζονταν καὶ κήρυτταν μὲ θέρμη, μὲ ἐπιμονή τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Θύμιζαν τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καὶ προσπαθοῦσαν νά συνδέσουν πάλι τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ Θεό. Ὅταν ὁμως οἱ Ἰσραηλίτες ἔμεναν ἀμετανόητοι, οἱ προφῆτες ἀνάγγελλαν τὴν καταστροφὴ καὶ τὴν ὑποδούλωση στοὺς ξένους λαούς. Δὲν τοὺς ἀφηναν φυσικά καὶ χωρὶς ἐλπίδα. Μιλοῦσαν γιὰ μιὰ βασιλεία ποὺ θά ἐρχόταν στὸ μέλλον. Θά τὴν ἔφερνε ὁ Μεσσίας, ὁ Χριστός, ποὺ θά χάριζε τὴ μεσσιανικὴ ἐποχὴ.

Οἱ προφῆτες, πρεσβευτές τῶν ἀνθρώπων. Οἱ προφῆτες δὲν ἦταν μόνο οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ πύρινο κήρυγμα· ἦταν καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴ ζεστὴ καρδιά. Φρόντιζαν καὶ γιὰ τὶς ὑλικὲς ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων. Ἀγαποῦσαν τοὺς φτωχοὺς, τοὺς πονεμένους, τοὺς κατατρεγμένους συνανθρώπους τους. Ἡ καρδιά τους ἦταν τρυφερὴ καὶ εὐαίσθητη, γιατί ἦταν δοσμένη στὸ Θεό. Σὰν πρεσβευτές τῶν ἀνθρώπων μετέφεραν στὸ Θεὸ τὰ προβλήματα τους. Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ ἔκαναν θαύματα καὶ τοὺς χάριζαν τροφή, υἱεῖα, ζωὴ, χαρά. Δίκαια λοιπὸν ὀνόμαζαν τοὺς προφῆτες «ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ» (Δ' Βασ. στ' 6).

Παρ' όλα αυτά οί προφῆτες δοκίμασαν πολλές θλίψεις, γιατί τὸ ἔργο τους ἦταν βαρὺ. Τοὺς ἔφερνε ἀντιμέτωπους μὲ τὸν πολὺ κόσμο, τοὺς ἄρχοντες, τοὺς ψευτοπροφῆτες. Πολλοὶ δοκίμασαν τόσο μεγάλη ἐχθρότητα, ποὺ ἤθελαν καλύτερα νὰ πεθάνουν. Μερικοὶ πέθαναν μὲ μαρτυρικὸ θάνατο.

Διαίρεση τῶν προφητῶν. Οἱ συγγραφεῖς προφῆτες διακρίνονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη σὲ 4 μεγάλους καὶ 12 μικροὺς. Οἱ μεγάλοι προφῆτες εἶναι: Ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ καὶ ὁ Δανιήλ. Οἱ μικροὶ προφῆτες εἶναι: ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαΐας, ὁ Ἰωήλ ὁ Ὀβδιού, ὁ Ἰωνᾶς, ὁ Ναούμ, ὁ Ἀββακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

Ἀναφέρονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ἄλλοι προφῆτες, ὅπως ὁ Ἡλίας, ὁ Ἐλισαῖος, ὁ Νάθαν κ.ἄ. ποὺ δὲν ἄφησαν προφητικὰ βιβλία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ προφῆτες πρόσφεραν πολύτιμες ὑπηρεσίες στοὺς Ἰσραηλίτες. Τοὺς γνώριζαν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ προειδοποιοῦσαν γιὰ τὶς συνέπειες τῆς εἰδωλολατρίας. Πρόφῃτευσαν τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία κι ἔδειξαν θερμὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ προβλήματα τῶν συνανθρώπων τους. Ἦταν οἱ πρεσβευτὲς τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ πρεσβευτὲς τῶν ἀνθρώπων στὸ Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ζῇ Κύριος, ὅτι ὁ ἐὰν εἶπη ὁ Θεὸς πρὸς με, αὐτὸ λαλήσω» (Β' Παραλ. ιη' 13).

2. «Τίνα τῶν προφητῶν (= ποιὸν ἀπὸ τοὺς προφῆτες) οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν (= ἐφόνευσαν) τοὺς προκαταγγέλιντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου (Μεσσία)» (Ὁ πρωτομάρτυρας Στέφανος στοὺς συμπατριῶτες του, Πράξ. ζ' 52).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸς λέγεται προφήτης;
2. Γιατί ὁ προφήτης ἦταν πρεσβευτὴς τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους καὶ πρεσβευτὴς τῶν ἀνθρώπων στὸ Θεό;
3. Τί θὰ κήρυτταν οἱ προφῆτες ἀν ζοῦσαν σήμερα;
4. Οἱ προφῆτες λέγονταν καὶ «φύλακες» τοῦ λαοῦ. Γιατί; Ἐξηγήσέ το μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου.

2. Οί προφήτες του βασιλείου του 'Ισραήλ (926-722 π.Χ.)

Ὁ πρῶτος βασιλιάς τοῦ βασιλείου τοῦ 'Ισραήλ, ὁ 'Ιεροβοάμ, γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ὑπηκόους του νὰ πηγαίνουν στὸ Ναὸ τῆς 'Ιερουσαλήμ, οἰκοδόμησε δυὸ ναοὺς· ἓναν στὴν πόλιν Δάβν καὶ τὸν ἄλλο στὴ Βαιθήλ. Στὸν κάθε ναὸ τοποθέτησε καὶ ἓνα χρυσὸ μοσχάρι. Γιὰ τοὺς Χαναναίους ὅμως τὸ μοσχάρι ἦταν σύμβολο τοῦ Θεοῦ Βάαλ. Ἔτσι ἡ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀναμείχτηκε μὲ τὴ λατρεία τοῦ Βάαλ. Οἱ ἱερεῖς καὶ πολλοὶ πιστοὶ στὸν ἀληθινὸ Θεὸ ἐγκαταστάθηκαν στὸ βασίλειο τοῦ 'Ιούδα. Ἡ εἰδωλολατρία καὶ ἡ διαφθορὰ ἐπικράτησαν στὸ λαό.

Ἀργότερα ἓνας ἄλλος βασιλιάς, ὁ Ἀχαάβ (875-854 π.Χ.) ὁδήγησε τὸ κράτος στὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ. Πῆρε γυναῖκα γιὰ πολιτικοὺς λόγους τὴν 'Ιεζάβελ, κόρη τοῦ βασιλιᾶ τῶν Φοινίκων. Ἡ 'Ιεζάβελ προστάτευσε τὴ λατρεία τοῦ Βάαλ καὶ συντηροῦσε τοὺς ἱερεῖς του. Παρέσυρε στὴν εἰδωλολατρία καὶ τὸν ἄνδρα τῆς. Τὰ θυσιαστήρια τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ γκρεμίστηκαν καὶ οἱ προφῆτες του καταδιώχτηκαν. Σ' αὐτὰ τὰ δύσκολα χρόνια ἔδρασε ὁ προφήτης Ἡλίας.

Ἡλίας ὁ Θεοσβίτης. Καταγόταν ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Θεσβῶν, ποὺ ἦταν ἀνατολικά τοῦ 'Ιορδάνη καὶ γι' αὐτὸ λέγεται Θεοσβίτης. Ἀντιμέτωπισε μὲ θάρρος τὸν Ἀχαάβ καὶ τὴ γυναῖκα του.

Προεῖπε ὅτι ὁ Θεὸς γιὰ τιμωρία θὰ ἔστελνε ἀνομβρία στὴ χώρα, ποὺ διήρκεσε τρία χρόνια. Ὅταν ἡ ἀνομβρία ἔπεσε, ὁ Ἡλίας κυνηγημένος ἀπὸ τὸ βασιλιά, ποὺ τὸν θεωροῦσε ὑπεύθυνο γιὰ τὴν ξηρασία, κατέφυγε στὸ χεῖμαρρο τοῦ 'Ιορδάνη Χορὰθ, ὅπου ὁ Θεὸς τὸν ἔτρεφε θαυματουργικά μὲ ψωμί καὶ κρέας ποὺ τοῦ ἔφερναν τὰ κοράκια (Γ' Βασ. ιζ' 6).

Ὑστερα πῆγε μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ στὴ πόλιν Σαρραπτά τῆς Σιδωνίας. Φιλοξενήθηκε στὸ σπίτι μιᾶς φτωχῆς χήρας γυναίκας. Ἐκεῖ ἔκανε δυὸ θαύματα: πολλαπλασίασε τὸ λίγο λάδι καὶ ἀλεύρι, ποὺ ὑπῆρχαν στὸ σπίτι, καὶ ἀνάστησε τὸ παιδί τῆς φιλόξενης αὐτῆς γυναίκας, ὅταν πέθανε ἀπὸ βαριὰ ἀρρώστια (Γ' Βασ. ιζ' 8-24).

Ἡ ἀναμέτρηση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ψεύτικου ἔγινε στὸ βουνὸ Καρμήλιο. Ὁ Ἡλίας ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἀχαάβ νὰ φέρῃ στὸ βουνὸ τοὺς τετρακόσιους πενήντα ἱερεῖς τοῦ Βάαλ. Ἐφθίασαν δυὸ θυσιαστήρια. Τὸ ἓνα γιὰ τὸ Βάαλ καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὸ Θεὸ τοῦ Ἡλίας. Ὁ προφήτης Ἡλίας. Εἰκόνα τοῦ Μιχαήλ Δαμασκηνοῦ στὴν 'Ι. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγίου Ὁρους (1570).

Τὰ ξύλα καὶ τὰ σφάγια ἦταν ἔτοιμα. Χρειαζόταν ὁμως καὶ φωτιά. Θὰ τὴν ἔστελνε ὁ οὐρανός. Ὁ Βάαλ στοὺς ἱερεῖς του καὶ ὁ Θεὸς στὸν προφήτη Του.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ προσευχήθηκαν ἀπὸ τὸ πρῶι ὡς τὸ ἀπόγευμα. «*Ἄκουσέ μας, Βάαλ, ἄκουσέ μας*», παρακαλοῦσαν ἀπελπισμένοι· «*ἀλλὰ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόαση*» (Γ' Βασ. ιη' 26).

Ὑψωσε καὶ ὁ προφήτης Ἡλίας τὴ φωνὴ του καὶ ἡ θερμὴ προσευχή του ἀνέβηκε στὸν οὐρανό. Ἡ ἀπάντηση δόθηκε ἀμέσως. Ἡ φωτιά ἔπεσε στὸ θυσιαστήριο καὶ κατέκαυσε, ἂν καὶ ἦταν θρεγμένα, ξύλα, κρέατα, πέτρες. Ὁ λαὸς ποὺ παρακολουθοῦσε, ὁμολόγησε μὲ θαυμασμό: «*Ἀληθινά, ὁ Κύριος, αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός! Ὁ Κύριος, αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός*» (Γ' Βασ. ιη' 39).

Ὁ Ἡλίας, ἂν καὶ σταμάτησε ἡ ἀνομβρία, καταδιώχτηκε. Τὸ θαῦμα στὸ Καρμῆλιο ἐξόργισε περισσότερο τὴν Ἰεζάβελ. Ἀπειλὴσε νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἐκεῖνος κατευθύνθηκε πρὸς τὰ νότια. Ἡ πολυήμερη ὁδοιπορία τὸν ἐξάντλησε. Σκέφτηκε ὅτι, παρὰ τὴ φανέρωση τοῦ Θεοῦ στὸ βουνό, ὁ ἴδιος καταδιώκεται, εἶναι ἐξόριστος. Ζήτησε ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ πεθάνῃ. Ὁ Θεὸς ὁμως τὸν ἔθρεψε καὶ τὸν δυνάμωσε μὲ τὸν ἄγγελό Του. Ὑστερα ἀπὸ σαράντα μερόνυχτα πεζοπορία, ἔφτασε στὸ βουνό Σινά. Ἐκεῖ, ὅπως ὁ Μωυσῆς, συναντήθηκε μὲ τὸ Θεό, ποὺ τοῦ φανερώθηκε μὲ λεπτὸ ψῖθυρο αὔρας. Στὴ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἡλίας θὰ παραστοῦν στὰ δεξιὰ καὶ στὰ ἀριστερὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Μωυσῆς ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ὁ Ἡλίας ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς μαχητικῆς παρατάξεως τῶν προφητῶν.

Στὴν ἐπιστροφή ἀπὸ τὸ Σινά ὁ Ἡλίας βρῆκε τὸ μαθητὴ του Ἐλισαῖο νὰ ὀργώνῃ τὸ χωράφι του. Ἐριξε πάνω στὸν Ἐλισαῖο τὴ μηλωτὴ του, δηλαδὴ τὸ δερμάτινο πανωφόρι του, καὶ τὸν ἔκανε βοηθό του.

Ὁ Ἡλίας ὀνομάστηκε ζήλωτης, γιατί καιγόταν ἐσωτερικὰ ἀπὸ ζῆλο, δηλαδὴ ἀπὸ φλογερὴ ἀγάπη γιὰ τὸ Θεό (Γ' Βασ. ιθ' 14). Γιὰ ἀμοιβή, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀναλήφθηκε «ὡς εἰς τὸν οὐρανόν» μὲ πύρινο ἄρμα, ἀφοῦ πρὶν ἔχρισε διάδοχό του τὸν Ἐλισαῖο.

Ὁ προφήτης Ἡλίας εἶναι τύπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὰ θαύματά του, οἱ διωγμοὶ μέχρι θανάτου, ἡ ἐνίσχυσή του ἀπὸ ἄγγελο καὶ ἡ ἀνάληψή του συναντιοῦνται καὶ στὴ ζωὴ τοῦ Κυρίου. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν γιορτάζει στὶς 20 Ἰουλίου.

Οἱ προφῆτες Ἀμώς, Ὡσηὲ καὶ Ἰωνᾶς. Τὴ δρᾶση τοῦ Ἡλίου συνέχισαν τὸν 8ο αἰῶνα οἱ προφῆτες Ἀμώς, Ὡσηὲ καὶ Ἰωνᾶς.

Ὁ προφήτης Ἀμώς ὑπηρετήσε τὸ Θεὸ σὲ δύσκολα χρόνια. Οἱ Ἰσραηλίτες λάτρευαν τὸ Θεὸ ἐξωτερικά· οἱ θυσίες εἶχαν γίνει ἀπλὲς τυπικὲς πράξεις χωρὶς ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. Οἱ πλούσιοι ἀδικοῦσαν καὶ καταπίεζαν τοὺς φτωχοὺς. Πολλοὶ ὅμως νόμιζαν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ τοὺς προστατεύῃ παρ' ὅλη τὴν ἀσεβῆ καὶ ἀδικη συμπεριφορὰ τους. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς λέει μὲ τὸν προφήτη του: «Μονάχα ἐσὼς ἐδιδάλεξα ἀπὸ ὅλες τὶς φυλὰς τῆς γῆς· ἀλλὰ γι' αὐτὸ καὶ θὰ τιμωρῶσω ὅλες τὶς ἀμαρτίες σας» (Ἀμώς γ' 2).

Ὁ Ὁσηὲς ὑπενθύμισε στοὺς Ἰσραηλίτες ὅτι ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀγάπη ἔκλεισε συμφωνία μαζί τους, ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν τήρησαν τὴ συμφωνία. Τόνισε μὲ τὶς προφητεῖες του τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ προσωρινὰ τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὸν σωφρονίσῃ, τὸν δέχεται ὅμως πάλι, ὅταν μετανοήσῃ.

Τὸν 8ο αἰῶνα φαίνεται ὅτι ἔδρασε καὶ ὁ προφήτης Ἰωνᾶς. Ὁ Θεὸς τὸν ἔστειλε νὰ κηρύξῃ μετάνοια στοὺς κατοίκους τῆς Νινευῆ, πρωτεύουσας τοῦ ἀσσυριακοῦ κράτους. Ὁ Ἰωνᾶς δὲν ὑπάκουσε. Ἦταν θεοσεβής, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμοῦσε τὴ μετάνοια τοῦ βάρβαρου αὐτοῦ λαοῦ.

Περίμενε τὸν ἀφανισμό τους ὡς τιμωρία ἀπὸ τὸ Θεό. Ἡ περιπέτειά του εἶναι γνωστή. Κατευθύνθηκε ἀλλοῦ μὲ πλοῖο, ἀλλὰ θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τοῦ πλοίου ὑπεύθυνος γιὰ τὴν τρικυμία ποὺ παρουσιάστηκε. Ρίχτηκε στὴ θάλασσα, ὅπου ἔμεινε στὴν κοιλιὰ ἑνὸς μεγάλου ψαριοῦ (κῆτους) τρία μερόνυχτα. Ὁ Θεὸς ἄκουσε τὴν προσευχή του καὶ τὸν ἔσωσε. Κήρυξε τὴ μετάνοια στοὺς Νινευίτες κι ἐκεῖνοι τὴ δέχτηκαν. Ἡ τριήμερη παραμονὴ τοῦ Ἰωνᾶ στὸ κῆτος τῆς θάλασσας συμβολίζει τὴν τριήμερη ταφή τοῦ Κυρίου, ὅπως διαβεβαίωσε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος (Ματθ. ιβ' 40).

Ἡ κατάρρευση τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ εἰδωλολατρία ἔφεραν τὸ τέλος στὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ βασιλιάς τῶν Ἀσσυρίων Σαργών Β' ἐγίνε κύριος τῆς Σαμάρειας τὸ 722 π.Χ. καὶ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ καταλύθηκε. Οἱ κάτοικοι σύρθηκαν αἰχμάλωτοι στὴ Μεσοποταμία. Στὴ Σαμάρεια μεταφέρθηκαν Βαβυλώνιοι, Σύροι, Ἀραβες καὶ ἀναμείχθηκαν μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας ἀργότερα δὲν θὰ δεχτοῦν τοὺς Σαμαρείτες στὸ Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, γιατί δὲν ἦταν γνήσιοι Ἰσραηλίτες. Στὰ χρόνια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «οἱ Ἰουδαῖοι μισοῦν τοὺς Σαμαρείτες καὶ δὲν ἔρχονται σὲ σχέσεις μὲ αὐτούς» (Ἰω. δ' 9). Οἱ Σαμαρείτες διατῆ-

ρησαν βέβαια τὴν πίστιν στὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ Τὸν λάτρευαν στὸ βουνὸ Γαριζεῖν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ κακὸ παράδειγμα τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ βοήθησε στὴ διάδοση τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ἀδικίας στὸ λαό. Οἱ προφῆτες Ἑλίας, Ἀμώς, Ὡσηὲ καὶ Ἰωνᾶς ἀγωνίστηκαν σκληρά, γιὰ νὰ κρατήσουν τὴν πίστιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων. Οἱ κάτοικοι τῆς Νινευῆ, μολοντί εἰδωλολάτρες, εἶναι παράδειγμα μετανοίας. Ἡ ἱστορία τοῦ βορείου βασιλείου ἐκλείσει μὲ τὴ διάλυσή του τὸ 722 π.Χ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἄνδρες Νινευῖ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ» (Ὁ Κύριος στοὺς Ἰουδαίους, Λουκ. ια' 32).

2. «Καὶ μὴ φοβοῦ, παιδίον, ὅτι ἐπιτωχέυσαμεν· ὑπάρχει σοι πολλὰ, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Θεόν, καὶ ἀποστῇ (= ἀπομακρυνθῇ) ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ ποιήσης τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ» (Ὁ βορειοῖσραηλῆτες Τωβίτ στο γιό του Τωβία, Τωβ. δ' 21).

3. «Ὁ ἔνσαρκος ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπίς (= ἡ βάση), ὁ δεύτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ Ἑλίας ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἑλισαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπρούς, καθαρίζει· διό (= γιὰ τοῦτο) καὶ τοῖς τιμώσιν αὐτὸν θρύει ἰάματα (= παρέχει θεραπείες).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὲς ἦταν οἱ ἀρετὲς τοῦ προφήτη Ἑλία καὶ ποιὲς μπορεῖς καὶ σὺ ν' ἀποκτήσης;

2. Γιατί διαλύθηκε τὸ βόρειο βασίλειο; Ποιὰ ἦταν τὰ βαθύτερα αἷτια τῆς καταστροφῆς του;

3. Γιατί δὲν εἶχαν σχέσεις οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαρεῖτες;

4. «Ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας» (Ὡσηὲ στ' 6). Τί σημαίνουν οἱ λόγοι αὗτοί τοῦ Θεοῦ;

3. 'Η δράση τοῦ προφήτη 'Ησαΐα στό βασίλειο τοῦ 'Ιούδα

Στό βασίλειο τοῦ 'Ιούδα θεοφοβούμενοι βασιλεῖς, ὅπως ὁ 'Εζεκίας, ὁ 'Ιωσίας καί ἄλλοι, ἔλαβαν μέτρα γιά τή διατήρηση τῆς θρησκείας τῶν πατέρων τους. "Ἄλλοι ὅμως βασιλεῖς, ὅπως ὁ Μανασσῆς καί ὁ "Αχαζ, ἔφεραν τή λατρεία τοῦ Μολώχ, ποῦ τοῦ θυσίαζαν τὰ παιδιά των. 'Η εἰδωλολατρία ἔφερε κι ἐδῶ τῖς κλοπές, τοὺς φόνους, τῖς ψευδορκίες, τῖς καταπιέσεις τῶν χηρῶν, τῶν ὀρφανῶν καί τῶν ξένων.

'Ο Θεὸς ἔστειλε καί στό νότιο βασίλειο τοὺς πρεσβευτές Του, τοὺς προφῆτες. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνεται ὁ 'Ησαΐας.

Τὸ ὄραμα στό ναὸ τοῦ Σολομώντα. 'Ο 'Ησαΐας μᾶς λέει ὁ ἴδιος πῶς ὁ Θεὸς τὸν κάλεσε στό προφητικὸ ἀξίωμα. Βρισκόταν στό ναὸ τοῦ Σολομώντα σὲ ὥρα λατρείας. 'Εκεῖ εἶδε ἓνα ὄραμα. 'Ο Θρόνος τοῦ Θεοῦ φάνηκε μπρός του. Τὰ σεραφεῖμ τὸν περικύκλωναν καί ἔψαλλαν:

«"Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος σαβαῶθ (= τῶν δυνάμεων),

πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ» ('Ησ. στ' 3).

'Η παναγιότητα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔφερε στό νοῦ τῖς δικές του ἁμαρτίες, καθὼς καί τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. 'Η καρδιά του πόνεσε μ' αὐτὲς τῖς σκέψεις. Τὴν ὥρα ποῦ σκεφτόταν αὐτά, ἓνα σεραφεῖμ παρουσιάστηκε καί τοῦ καθάρισε τὰ χεῖλη μ' ἓνα ἀναμμένο κάρβουνο, ποῦ πῆρε ἀπὸ τὸ θυσιαστήριο τῶν ὀλοκαυτωμάτων. 'Ηταν σημάδι καθαρισμοῦ του ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Τότε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἀκούστηκε:

—«Ποιὸν θὰ ἀποστείλω καί ποιὸς θὰ πορευθῇ στό λαὸ τοῦτο;» 'Η φωνὴ τοῦ προφήτη βγῆκε ἀπὸ τὴν καρδιά του μὲ ὀλόψυχη ὑποταγή: «Νὰ ἐγώ ἀποστείλέ με» ('Ησ. στ' 8). 'Απὸ τὴ στιγμή αὕτη ὁ 'Ησαΐας θὰ ἦταν ὁ «ἀγγελιοφόρος» καί «τὸ στόμα» τοῦ Θεοῦ.

'Η δράση τοῦ 'Ησαΐα. Στὰ χρόνια τοῦ 'Ησαΐα ἡ Παλαιστίνη εἶναι ἀνάμεσα σὲ δυὸ λαοὺς: τοὺς 'Ασσυρίους καί τοὺς Αἰγυπτίους. "Οταν ἔφτασε στὴν 'Ιερουσαλὴμ ἡ εἰδηση γιά τὴν πτώση τῆς Σαμάρειας, τὸ βασίλειον "Αχαζ (736-716 π.Χ.) τὸν κατέλαβε πανικός. "Ετρεξε νὰ συμμαχήσῃ μὲ τοὺς 'Ασσυρίους, ἀλλὰ ἀναγκάστηκε νὰ δεχτῇ τὴ λατρεία τῶν θεῶν τους. 'Ο γιὸς καί διάδοχός του 'Εζεκίας (716-689 π.Χ.), μολονότι ἦταν εὐσεβής, στηρίχτηκε στὴ φιλία τῶν Αἰγυπτίων. 'Ο 'Ησαΐας ἔβλεπε τῖς συμμαχίες αὐτὲς ὡς «συνθῆκες θανάτου». Συμβούλευε ὅτι μόνο ἡ συμμαχία μὲ τὸ Θεὸ εἶναι σωτηρία γιά τὸ ἔθνος.

Τὸ ὄραμα τοῦ Ἡσαΐα. Μικρογραφία ἀπὸ Ψαλτήρι τῆς Παρισινῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης (10ος αἰ.).

Γιὰ νὰ δείξη ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι θὰ ὑποδουλωθοῦν στοὺς Ἀσσυρίους, τρία χρόνια γύριζε ξυπόλητος στοὺς δρόμους. Ἦθελε νὰ τοὺς διδάξη ὅτι οἱ βασιλεῖες τοῦ «κόσμου τούτου» εἶναι προσωρινές, ἐνῶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι αἰώνια. Οἱ Ἀσσύριοι ὁρμησαν στὴν Παλαιστίνη καὶ τὸ 701 π.Χ. πολιορκήσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἔσωσε τὴν πόλη, γιατί οἱ Ἀσσύριοι ἀναγκάστηκαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκία. Οἱ κάτοικοι, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσουν τὸ Θεὸ γιὰ τὴ σωτηρία

τους, ἐξακολουθοῦσαν τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ τους. "Ἐτσι ἡ καταστροφὴ ἦταν ἀναπόφευκτη. "Υπῆρχαν ὅμως καὶ οἱ πιστοί. Αὐτοὶ ἦταν οἱ λίγοι, τὸ ὑπόλειμμα, ποὺ θὰ ἔμενε. Μ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς θὰ δημιουργοῦσε νέα ἰσραηλιτικὴ κοινωνία.

Ὁ 'Ἡσαΐας μὲ τὸ κήρυγμά του φώναζε στοὺς 'Ιουδαίους: «Πλυθῆτε, καθαριστῆτε, διώξτε τὶς πονηρὲς πράξεις ἀπὸ τὰ μάτια μου, πάψτε νὰ κάνετε τὸ κακὸ, μάθετε τὸ καλὸ, ζητήστε τὸ δίκιο» ('Ἡσ. α' 16, 17).

Παράλληλα ἐμψύχωνε τοὺς λίγους μὲ ὅσα προέλεγε γιὰ τὸ Μεσσία.

Οἱ προφητείες τοῦ 'Ἡσαΐα γιὰ τὸ Μεσσία. Ὁ 'Ἡσαΐας προεῖπε μὲ θαυμαστὴ λεπτομέρεια τὴ ζωὴ, τὸ ἔργο καὶ τὰ πάθη τοῦ Μεσσία. "Ἐτσι δίκαια τὸν ὀνόμασαν ἐ υ α γ γ ε λ ι σ τ ῆ περισσότερο παρὰ προφήτη. Τὶς προφητείες του αὐτὲς τίς ἀκοῦμε στὴν ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴ Μεγάλῃ 'Εβδομάδᾳ. Ὁ 'Ἡσαΐας εἶχε μαρτυρικὸ θάνατο. Ἡ μνήμη του γιορτάζεται στίς 9 Μαΐου.

Μερικοὶ μεσσιανικοὶ στίχοι ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ 'Ἡσαΐα.

Προφητείες

Ἐκπλήρωση

1. «'Ιδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ 'Εμμανουὴλ» ('Ἡσ. ζ' 14).	1. Ὁ 'Ἰησοῦς Χριστὸς γεννήθηκε ἀπὸ Παρθένο (Ματθ. α' 22, 23).
2. «Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα» ('Ἡσ. θ' 2).	2. «Εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου» ('Ἰω. η' 12, Ματθ. δ' 12-16).
3. «Τὸν νῶτόν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ραπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνῃς ἐμπυμάτων» ('Ἡσ. ν' 6).	3. «Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐρράπισαν» (Ματθ. κστ' 67).
4. «Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται» ('Ἡσ. νγ' 4).	4. «'Ἰδε ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» ('Ἰω. α' 29).
5. «... Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἄμνός ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα» ('Ἡσ. νγ' 7).	5. Ὁ δὲ 'Ἰησοῦς ἐσιώπα» (Ματθ. κστ' 63).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Καί στο βασίλειο τοῦ 'Ιουδα ἡ παρουσία καί ἡ δράση τῶν προφητῶν ἦταν ἀπαραίτητη. Οἱ βασιλεῖς τοῦ ζητοῦσαν τή συμμαχία τῶν γειτονικῶν λαῶν καί ξεχνοῦσαν τή συμπαράσταση τοῦ Θεοῦ. 'Ο προφήτης 'Ησαΐας μέ τὸ κήρυγμά του ζητοῦσε ἀπὸ τὸ λαὸ ὁλόψυχη ὑποταγή καί ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό. Κεντρικὴ θέση στὸ κήρυγμά του ἔχουν οἱ προφητείες γιὰ τὸ Μεσσία.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται (= θά σᾶς καταφάγῃ)» ('Ησ. α' 19, 20).

2. «'Ησαΐα χόρευε· ἡ Παρθένος ἔσχεν ἐν γαστρί, καὶ ἔτεκεν Υἱὸν τὸν 'Εμμανουήλ, Θεόν τε καὶ ἄνθρωπον· 'Ανατολὴ ὄνομα αὐτῷ· ὃν μεγαλύνοντες, τὴν Παρθένον μακαρίζομεν» ('Απὸ τὸ Μυστήριον τοῦ γάμου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐννοοῦσε ὁ 'Ησαΐας, ὅταν ἔλεγε στοὺς 'Ιουδαίους νὰ πλυθοῦν καί νὰ καθαριστοῦν;

2. Γιατί ὁ 'Ησαΐας ὀνομάστηκε εὐαγγελιστής;

3. «'Οποῖος φοβάται τὸ Θεὸ περισσότερο, φοβάται τοὺς ἐχθροὺς του λιγότερο». Τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά;

4. «Δικαιοσύνην μάθετε ἐσεῖς οἱ κάτοικοι τῆς γῆς» ('Ησ. κατ' 9). Γιατί ὁ 'Ησαΐας μιλεῖ γιὰ τὴ δικαιοσύνη;

4. 'Ο προφήτης 'Ιερεμίας καὶ ἡ ἄλωση τῆς 'Ιερουσαλήμ ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους

Τὸν εὐσεβῆ βασιλιὰ 'Εζεκία διαδέχθηκε στὸ θρόνο ὁ ἀσεβὴς Μανασσῆς (689-642 π.Χ.). Ἡ 'Αγία Γραφή λέγει ὅτι ὁ Μανασσῆς ἔγινε αἰτία νὰ χυθῇ πολὺ ἀθῶο αἷμα μέ τοὺς φόνους ποὺ ἔκανε (Δ' Βασ. κα' 16). Στὰ χρόνια τῆς βασιλείας του ἡ Παλαιστίνη γέμισε ἀπὸ ἱερὰ ψευτικῶν θεῶν. Ἡ εἰδωλολατρία ἦταν ἀνάμεικτη μέ τὴ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὸ παιδί του, ὁ Ἀμὼν, θάδισε τὸ δρόμο τοῦ πατέρα του, γιατί «λάτρευσε τὰ εἰδῶλα... καὶ ἐγκατέλειψε τὸ Θεὸ τῶν πατέρων του».

'Αλλαγὴ σημειώθηκε μέ τὴ βασιλεία τοῦ 'Ιωσὰ (640-609 π.Χ.). 'Ο 'Ιωσίας ἀπομάκρυνε τοὺς θωμοὺς τῶν εἰδῶλων, ὀργάνωσε τὴ λατρεία καὶ ἀνέδειξε τὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα σὲ θρησκευτικὸ κέντρο. Στὰ χρόνια τοῦ 'Ιωσία, τὸ 627 π.Χ. ἐμφανίζεται ὁ προφήτης 'Ιερεμίας.

Ὁ Ἱερεμίας εἶχε νὰ κάνη βαρὺ ἔργο. Προσπάθησε νὰ ἀποφύγῃ τὴ θαρῖά ἀποστολὴ μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι ἦταν νέος καὶ δὲν μποροῦσε νὰ κηρύξῃ (Ἱερ. α' 6). Ὁ Θεὸς ὅμως τοῦ ὑποσχέθηκε τὴν ἐνίσχυσή Του. Τὸν εἶχε ἄλλωστε ξεχωρίσει καὶ προορίσει γιὰ τὸ ἔργο τοῦ προφήτη, πρὶν γεννηθῇ.

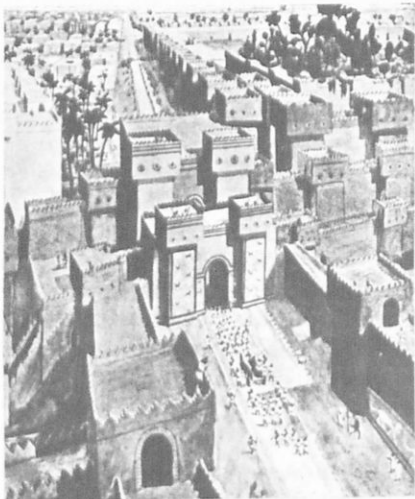
Ὁ Ἱερεμίας δὲν παρασύρθηκε ἀπὸ τὴ βελτίωση τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν Ἰουδαίων μὲ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ἰωσία. "Ἐβλεπε ὅτι, καὶ ἂν ἐγίνε κάποια ἀλλαγὴ, αὐτὴ ἦταν ἐξωτερικὴ. Οἱ καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶχαν ἀλλάξει. "Ἐβλεπε ὅτι στὴ λατρεία οἱ τύποι εἶχαν διώξει τὴν οὐσία. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀντὶ νὰ συμμορφώνωνται μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πρόσφεραν θυσίες. Νόμιζαν ὅτι ἂν συγκεντρώνονταν στὸ ναό, ἦταν ἐξασφαλισμένοι. Στὴν πραγματικότητα μὲ τίς παρεκτροπὲς τοὺς εἶχαν μεταβάλλει τὸ ναὸ ἀπὸ τόπο προσευχῆς σὲ σπήλαιο ληστῶν (Ἱερ. ζ' 11).

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἱερεμίας προκάλεσε ἀντιδράσεις. Οἱ συμπατριῶτες καὶ οἱ συγγενεῖς του στὴν πατρίδα του Ἀναθώθ προσπάθησαν νὰ τὸν δηλητηριάσουν (Ἱερ. ια' 18 ἑξ.). Ὁ βασιλιάς Ἰωακείμ, γιὸς τοῦ Ἰωσία, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἱερεῖς ξεσηκώθηκαν ἐναντίον του. Τοῦ ἀπαγόρευσαν νὰ μιλῇ στὸ ναό. Μὴ προφητεία του, ποῦ τὴ διάβασε στὸ ναὸ ὁ μαθητὴς του καὶ προφήτης Βαροὺχ, τὴν ξέσχισαν καὶ τὴν ἔκαψαν. (Ἱερ. μγ' 22-25). Δυὸ φορὲς τὸν φυλάκισαν, ἀφοῦ πρὶν τὸν μαστίγωσαν. Ἐκεῖνος καὶ ἀπὸ τὴ φυλακὴ προειδοποιοῦσε γιὰ τὴν καταστροφὴ ποῦ ἐρχόταν. Τὴν προανέγγειλε φορῶντας στὸ λαιμὸ του ἀλυσίδες.

Ἡ ἄλωση τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους. Ὁ βασιλιάς τῶν Βαβυλωνίων Ναβοوخοδονόσορ, ἀφοῦ κατέλυσε τὸ κράτος τῶν Ἀσσυρίων, τὸ 597 π.Χ., κυρίευσε τὴν Ἱερουσαλὴμ. Πῆρε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ναοῦ καὶ μαζί πολλοὺς αἰχμαλώτους. Μαζί μὲ αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ, ποῦ θὰ ἀναδειχθῇ ἀργότερα προφήτης τοῦ Θεοῦ.

Ὑστερα ἀπὸ 11 χρόνια, τὸ 586 π.Χ., ἡ Ἱερουσαλὴμ ἐγίνε καὶ πάλι λεῖα τῶν Βαβυλωνίων. Ὁ βασιλιάς Σεδεκίας τυφλώθηκε καὶ ὠδηγήθηκε στὴ Βαβυλῶνα. Ἡ πόλη λεηλατήθηκε, ὁ ναὸς καταστράφηκε καὶ ὁ λαὸς σύρθηκε αἰχμάλωτος. Ἀρχισε ἔτσι ἡ λεγόμενη βαβυλωνία αἰχμαλωσία.

Ὁ Ἱερεμίας παρέμεινε μὲ λίγους στὴν Ἰουδαία κι ἔκλαψε τὴν καταστροφὴ καὶ τὴν ἐρήμωση τῆς πόλεως μὲ τοὺς περίφημους θρήνοὺς του. Δὲν ἐξέχασε ὅμως καὶ τοὺς ἐξόριστους. Τοὺς ἔγραψε δυὸ ἐπιστολές. Ἡ μιά εἶναι ξεχωριστὸ βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τοὺς

Ἀναπαράσταση τῆς ἀρχαίας Βαβυλώνας στὰ χρόνια τοῦ Ναβουχοδονόσορα. Ἡ πύλη τῆς Ἰστάρ καὶ τὸ παλάτι μὲ τοὺς περίφημους «κρεμαστοὺς κήπους» στὴ στέγη του.

συνιστᾷ ἐργατικότητα, ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ καὶ προφύλαξη ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρία.

Ὁ Ἱερεμίας μίλησε καὶ γιὰ τὸ Μεσσία. Σὲ μιὰ προφητεία του προεῖπε ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ, βασιλιάς πραγματικός, δίκαιος κριτῆς (Ἱερ. κγ' 5, 6). Προφήτευσε ἀκόμη τὴν καινὴ διαθήκη, ποὺ θὰ συνάψῃ ὁ Θεὸς μὲ ἄλλη γενεὰ καὶ θὰ τὴν γράψῃ στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων (Ἱερ. λη' 31, 32). Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν γιορτάζει τὴν 1η Μαΐου.

Ἡ δράση τῶν ἄλλων προφητῶν. Στὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἡσαΐα, τὸν Ἱερεμία καὶ τὸν Βαρούχ, ἔδρασαν καὶ ἄλλοι προφῆτες, οἱ ἐξῆς:

α) Ὁ Μιχαΐας. Ἦταν σύγχρονος μὲ τὸν προφῆτη Ἡσαΐα. Οἱ κακοὶ ἄρχοντες, οἱ ψευτοπροφῆτες καὶ οἱ ἀνάξιοι ἱερεῖς βρῆκαν στὸ πρόσωπο τοῦ Μιχαΐα τὸν ἀμείλικτο κατήγορο. Ὁ Μιχαΐας τόνιζε, ὅπως καὶ ἄλλοι προφῆτες, ὅτι ἡ κοινωνία ποὺ δὲν στηρίζεται σὲ ἡθικούς νόμους καταστρέφεται. Ὁ Μιχαΐας προφήτευσε τὴ γέννηση τοῦ Κυρίου στὴ Βηθλεὲμ (Μιχ. ε' 1-3).

β) Ὁ Σοφονίας. Ἐδρασε στὰ Ἱεροσόλυμα τὸν 7ο αἰῶνα. Ἡ λατρεία τοῦ Βάαλ καὶ οἱ ξένες συνήθειες ποὺ μόλυναν τὴ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων, γέμιζαν ἀπὸ πόνο τὴν ψυχὴ τοῦ Σοφονία. Προεῖπε καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωση θὰ εἶχαν γιὰ ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴ τοῦ βασιλείου.

γ) Ὁ Ναούμ. Ἦταν σύγχρονος τοῦ Ἱερεμία καὶ ἔδρασε στὰ χρόνια τοῦ Ἰωσία. Ὅπως εἶδαμε, ὁ Ἰωσίας ἀπομάκρυνε τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων καὶ ὀργάνωσε τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Ναούμ δὲν κάνει λόγο στὸ βιβλίον του γιὰ τὶς ἀμαρτίες τῶν Ἰουδαίων. Προεῖπε τὴν κατάλυση τοῦ ἀσσυριακοῦ κράτους.

δ) 'Ο 'ΟΘΔΙΟΥ, Ο 'ΑΘΘΑΚΟΥΜ ΚΑΙ Ο 'ΙΩ Η Λ. "Εδρασαν σὲ διάφορες περιστάσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ βασίλειο τοῦ 'Ιούδα εἶχε τὴν τύχη τοῦ βορείου βασιλείου. Οἱ κάτοικοί του ὁδηγήθηκαν αἰχμάλωτοι στὴ Βαβυλώνα. 'Ο προφῆτης 'Ιερεμίας εἶχε προφητεύσει τὴν καταστροφή ὡς ἀποτέλεσμα τῆς διαγωγῆς τῶν ἀρχόντων καὶ τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων. Οἱ προφῆτες Μιχαίας, Σοφονίας καὶ Ναοὺμ ἦταν τρεῖς ἀκόμη φωνές τοῦ Θεοῦ στὸν ἄστατο λαὸ Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

— Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας θεωροῦν τὸν 'Ιερεμίαν ὡς τύπο τοῦ Κυρίου. Ἡ ζωὴ τους ἔχει πολλές ἀναλογίες.

'Η Ζωὴ τοῦ 'Ιερεμία

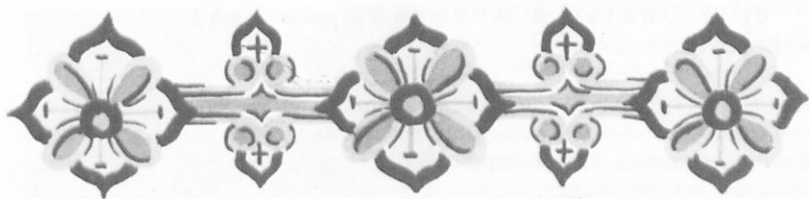
1. Οἱ συμπατριῶτες του θέλησαν νὰ τὸν φονεύσουν ('Ιερ. ια' 18 ἐξ.).
2. Οἱ ἱερεῖς τὸν κατηγορήσαν καὶ τὸν καταδίδωσαν γιατί κήρυττε μετάνοια ('Ιερ. λγ').
3. Εἶπε ὅτι ὁ ναὸς ἔγινε σπήλαιον ληστῶν ('Ιερ. ζ' 11).
4. Προεῖπε τὴν καταστροφὴ τοῦ ναοῦ ('Ιερ. ζ' 14).
5. Θρήνησε πάνω στὰ ἐρείπια τῆς 'Ιερουσαλὴμ ('Ιερ. η' 18, ιγ' 17).
6. Καυτηρίασε τὴν τυπολατρία τῶν συγχρόνων του καὶ τὴν ἔλλειψη ἀληθινοῦ συνδέσμου μὲ τὸ Θεό.

'Η Ζωὴ τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ

1. Οἱ Ναζαρῆνοι προσπάθησαν νὰ φονεύσουν τὸν Κύριο (Λουκ. δ' 29).
2. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν 'Ιουδαίων μισοῦσαν καὶ καταδίδωσαν τὸ Χριστό.
3. Τὴν ἴδια φράση ἐπανάλαβε καὶ ὁ Κύριος (Ματθ. κα' 13).
4. 'Ο Χριστὸς προφῆτευσε τὸ γκρέμισμα τοῦ ναοῦ (Μάρκ. ιγ' 2).
5. Λυπήθηκε κι ἔκλαψε, ποῦ ἡ 'Ιερουσαλὴμ δὲ δέχτηκε τὸ κήρυγμά Του καὶ προφῆτευσε τὴν καταστροφὴ τῆς (Λουκ. ιθ' 4-44).
6. 'Ο Κύριος κατηγορήσε τοὺς Φαρισαίους ποὺ πρόσεχαν περισσότερο τοὺς τύπους ἀπὸ τὴν οὐσία (Ματθ. κγ').

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Τετάρτης καὶ στὴν ἱερὴ ἀκολουθία τῶν 'Ωρῶν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς διαβάζεται τὸ περιστατικὸ ποῦ συνέβη στὸν 'Ιερεμίαν μὲ τοὺς συμπατριῶτες του στὴν 'Αναθώθ. Γιατί;
2. 'Ο 'Ιερεμίας προφῆτευσε ὅτι τὴ νέα συμφωνία ποῦ θὰ συνάψῃ ὁ Θεὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους, θὰ τὴν γράψῃ στὶς καρδιές τους. Τί σημαίνει αὐτό;
3. Τί λέγεταί βαβυλώνια αἰχμαλωσία;
4. Γιατί ὁ 'Ιερεμίας θεωρεῖται ὁ πολυθασανισμένος προφῆτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ

1. Ἡ βαβυλώνια αἰχμαλωσία καὶ οἱ προφῆτες Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ

Οἱ Ἰουδαῖοι στὴ Βαβυλώνα ἐγκαταστάθηκαν σὲ γεωργικὲς περιοχές, ὅπου δούλευαν εἴτε ὡς ἐργάτες εἴτε ὡς ἐνοικιαστὲς κτημάτων. Ἀργότερα ἐγκαταστάθηκαν καὶ στὶς πόλεις, ὅπου ἀσχολήθηκαν μὲ τὸ ἐμπόριο. Ἀνασκαφὲς ποὺ ἐγίναν στὴν πόλη Νίππουρ τῆς Μεσοποταμίας, φανέρωσαν τὴν ἐμπορικὴ δραστηριότητα τῶν Ἰουδαίων στὴ Βαβυλώνα.

Στὴν ξενιτιὰ δημιουργήθηκε ἔτσι ἰουδαϊκὴ παροικία. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐξόριστους ζοῦσαν μὲ τὴ νοσταλγία τῆς ἐπιστροφῆς. Ἐψάλλαν ψαλμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ὁμολογοῦσαν τὰ ἁμαρτήματά τους. Μὲ ἄλλους ψαλμοὺς ἔδιναν τὴν ὑπόσχεση πὼς δὲν θὰ ξεχνοῦσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ναό. Τὸ Σάββατο καὶ τὶς γιορτές, στὶς ὄχθες τοῦ Τίγρη καὶ τοῦ Εὐφράτη ἢ σὲ ἄλλα μέρη μαζεύονταν καὶ διάβαζαν περικοπὲς ἀπὸ τὰ ἱερά τους βιβλία. Ὑστερα ἔψαλλαν ὕμνους στὸ Θεό. Οἱ προφῆτες καὶ οἱ ἱερεῖς τοὺς ἐξηγοῦσαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς συμβούλευαν νὰ τὸν ἐφαρμόζουν. Ὁ Ἰεζεκιήλ, ὁ Δανιήλ, ὁ Βαρούχ ἦταν οἱ προφῆτες ποὺ ἔδρασαν κοντὰ στοὺς ἐξόριστους.

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ. Ἦταν προφήτης καὶ ἱερεὺς. Ὅπως ὁ Ἱερεμίας προεῖδε τὴν καταστροφὴ τοῦ ναοῦ, ἔτσι καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ προφήτευσε τὴν ἐπιστροφὴ τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία καὶ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναοῦ. Ἡ ἐπιστροφὴ θὰ ἦταν ἡ ἀμοιβὴ γιὰ τὴ μετάνοιά τους. Οἱ ἐξόριστοι παραδέχονταν τὶς ἁμαρτίες τους, γιατί ἔλεγαν: «Οἱ ἁμαρτίες μας εἶναι πάνω μας καὶ λιώνομε ἀπὸ αὐτές.

Καὶ πῶς θὰ ζήσουμε; (Ίεζ. λγ' 10). Ὁμολογοῦσαν ἀκόμη ὅτι τὰ κόκαλά τους ἔγιναν ξερὰ καὶ χάθηκε κάθε ἐλπίδα (Ίεζ. λζ' 11).

Ὁ Θεὸς στὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμή τοὺς ἐνίσχυσε μὲ τὸν προφήτη Του. Μὲ ὄραμα παρουσίασε στὸν Ίεζεκιήλ μιὰ πεδιάδα κατάσπαρτη ἀπὸ ξερὰ κόκαλα. Δὲν εἶχαν οὔτε νεῦρα οὔτε σάρκες. Ὁ προφήτης μίλησε σ' αὐτὰ καὶ ὁ Θεὸς ἔδωσε στὰ κόκαλα νεῦρα, σάρκες, δέρμα καὶ ζωὴ. Τὴ θέση τους πῆραν ἄνθρωποι, ποὺ ζωντανοὶ στάθηκαν στὰ πόδια τους (Ίεζ. λζ' 1 ἐξ.).

Τὸ ὄραμα ἦταν συμβολικὴ ἐνθάρρυνση γιὰ τοὺς ἐξόριστους. Ὁ προφήτης τὸ ἐξήγησε: «Ίδοὺ ἐγὼ (ὁ Θεὸς) ἀνοίγω τὰ μνήματά σας καὶ θὰ σᾶς θγάλω ἀπὸ τὰ μνήματα καὶ θὰ σᾶς θάλω στὴ γῇ τοῦ Ἰσραὴλ...» (Ίεζ. λζ' 12). Ἡ προφητεία αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη ξεκάθαρη διδασκαλία γιὰ τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν. Γι' αὐτὸ ἡ περικοπὴ γιὰ τὸ ὄραμα μὲ τὰ ξερὰ κόκαλα διαβάζεται στὴν ἐκκλησία κατὰ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὅταν μετὰ τὴν περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου ξαναγυρίζομε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ προφήτης Δανιήλ. Τὸ 605 π.Χ. ὁδηγήθηκε αἰχμάλωτος στὴ Βαβυλώνα μαζί μὲ τρεῖς συντρόφους του: τὸν Ἀνανία, τὸν Ἀζαρία καὶ τὸν Μισαήλ. Διακρίνονταν καὶ οἱ τρεῖς γιὰ τὴν πίστη τους στὸ Θεὸ καὶ τὸν ἐνάρετο χαρακτήρα τους. Ὁ Ναβουχοδονόσορ τοὺς πῆρε στὸ παλάτι. Ἐκεῖ ἀνατράφηκαν βασιλικά, ἀπόκτησαν μεγάλη μόρφωση καὶ ἔγιναν ὑπάσπιστὲς τοῦ βασιλιᾶ.

Ὁ Δανιήλ ἐξήγησε κάποτε ἓνα ὄνειρο τοῦ Ναβουχοδονόσορα. Ὁ βασιλιάς εἶχε δεῖ ἓνα πελώριο ἄγαλμα νὰ ὑψώνεται μπροστὰ του. Τὸ κεφάλι του ἦταν χρυσό, τὰ χέρια, τὸ στήθος καὶ οἱ βραχίονες ἀσημένιοι, ἡ κοιλιά καὶ οἱ μηροὶ χάλκινοι, οἱ κνήμες σιδερένιες καὶ τὰ πόδια κατὰ ἓνα μέρος ἀσημένια καὶ κατὰ τὸ ἄλλο πῆλινα (Δαν. θ' 31-33).

Ξαφνικὰ ἓνα λιθάρι, ποὺ ἀποκόπηκε ἀπὸ ἓνα βουνό, ἔκανε συντρίμια τὸ ἄγαλμα. «Καὶ τὸ λιθάρι, ποὺ χτύπησε τὴν εἰκόνα ἔγινε βουνό μεγάλο καὶ γέμισε ὅλη τὴ γῇ» (Δαν. θ' 35).

Τὸ λιθάρι συμβολίζει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ δὲν καταστρέφεται, ἀλλὰ διατηρεῖται αἰώνια (Δαν. θ' 44). Πραγματικά, οἱ εἰδωλολατρικὲς βασιλεῖες, ποὺ συμβόλιζε τὸ ἄγαλμα μὲ τὰ διαφορετικὰ ὕλικά του, καταλύθηκαν ἀπὸ τὸ βασίλειο τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Δανιήλ ἐνίσχυσε τοὺς συμπατριῶτες του μὲ μιὰ προφητεία, ποὺ μιλεῖ γιὰ τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία. Ὁ Μεσσίας, λέει ὁ Δανιήλ, θὰ εἶναι γεμάτος δύναμη, σοφία καὶ βασιλικὴ ἐξουσία. «Ὅλοι οἱ λαοί, φυλές, γλῶσσες, θὰ τὸν ὑπηρετοῦν». Στὴν προφητεία ὁ ἐλευθερωτὴς αὐτὸς

ονομάζεται «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ὅπως δηλαδὴ ὀνόμαζε ὁ Κύριος τὸν ἑαυτοῦ Του (Δαν. ζ' 13, 14, Ματθ. κδ' 30).

Τὸ βιβλίον τοῦ Δανιὴλ διδάσκει ἐπίσης γιὰ τὴν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν. Σ' αὐτὸ διαβάζομε γιὰ τὴ σωτηρία τῶν τριῶν φίλων τοῦ Δανιὴλ ἀπὸ τὴ φλεγόμενη κάμινο. Εἶχαν ριχτῇ μὲ διαταγὴ τοῦ βασιλιᾶ, γιὰτὶ ἀρνήθηκαν νὰ προσκυνήσουν τὸ εἶδωλον ποῦ εἶχε στήσει. Ὁ Θεὸς βράβευσε τὴν ἥρωική τους πίστη.

Ὅταν βασίλευε ὁ Δαρεῖος, ὁ Δανιὴλ ρίχτηκε στὸ λάκκο τῶν λεόντων, γιὰτὶ παράκουσε τὴ βασιλικὴ διαταγὴ, ποῦ ἀπαγόρευε τὴν προσευχὴ. Ἡ πίστη τοῦ Δανιὴλ θριάμβευσε. Βγῆκε ἀπὸ τὸ λάκκο μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀβλαβὴς καὶ ἀξιώθηκε νὰ δῇ τὸ διάταγμα τοῦ Κύρου, ποῦ ἐπέτρεψε τὴν ἐπιστροφὴ τῶν ἐξορίστων Ἰουδαίων στὴν πατρίδα τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τοὺς Ἰουδαίους στὴν ἐξορία. Τοὺς βοήθησε νὰ δημιουργήσουν ἰουδαϊκὴ παροικία καὶ νὰ κρατήσουν ἔτσι τίς ἐθνικὲς καὶ θρησκευτικὲς τους παραδόσεις. Οἱ προφῆτες Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιὴλ ἐνίσχυσαν τοὺς ἐξόριστους μὲ τίς προφητείες τους, ποῦ προέλεγαν τὴν ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία καὶ τὴν αἰώνια βασιλεία τοῦ Μεσσία.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαθυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθήσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών. Ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν· ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ψδῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον· ὥσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ψδῶν Σιών. Πῶς ὥσωμεν τὴν ψδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτριᾶς; Ἐὰν ἐπιλάβωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖς ἡ δεξιὰ μου· κολληθεῖς ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ...» (Ψαλμ. 136, 1-6).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἔψαλλαν ψαλμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ὁμολογοῦσαν τὰ ἀμαρτήματά τους;
2. Τί κῆρυττε ὁ Ἰεζεκιήλ στοὺς αἰχμαλώτους;
3. Πῶς παρηγοροῦσε καὶ ἐνίσχυε ὁ Δανιὴλ τοὺς Ἰουδαίους στὴν ἐξορία;
4. Πῶς ζοῦσαν οἱ ἐξόριστοι στὴ Βαθυλῶνα;

2. Ἡ ἐπάνοδος ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν

(Βιβλία Ἑσδρα καὶ Νεεμία)

Ὁ Κύρος, βασιλιάς τῶν Περσῶν, διέλυσε τὸ νέο βαβυλωνιακὸ κράτος καὶ τὸ 538 π.Χ. ἔδωσε τὴν ἄδεια στοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν στὴν πατρίδα τους. Φυσικὰ δὲν ἐπέστρεψαν ὅλοι. Περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μισοὺς ἔμειναν στὴ Βαβυλώνα. Οἱ ἐργασίες τους δὲν τοὺς ἄφησαν νὰ φύγουν. Θὰ βοηθοῦσαν ὅμως μὲ χρήματα στὴν ἀνοικοδόμηση τοῦ ναοῦ.

Ἡ ἐπιστροφή στὴν Ἰουδαία. 50.000 ἐξόριστοι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ Ζοροβάβελ, ἀπόγονο τοῦ Δαβὶδ, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰησοῦ ξεκίνησαν τὴν ἀνοίξη τοῦ 537 π.Χ. γιὰ τὴν Ἰουδαία. Ὁ Ναβουχοδονόσορ τοὺς εἶχε δώσει τὰ σκεύη τοῦ ναοῦ καὶ χρήματα ἀπὸ τὸ βασιλικὸ θησαυροφυλάκιο.

Ἦντο ἀπὸ ἑβδομήντα καὶ ἐξήντα καὶ πενήντα χρόνια ἀπουσίας (αἰχμάλωτοι ὁδηγήθηκαν στὴ Βαβυλώνα στὰ 605, 597, 586), θρέθηκαν πάλι στὴν εὐλογημένη Ἰουδαία. Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἦταν ἐρειπωμένη καὶ πολλὰ μέρη τῆς χώρας τὰ εἶχαν καταλάβει γειτονικοὶ λαοὶ. Ποὺ μιλοῦσαν τὴν ἀραμαϊκὴ, τὴν ἐπίσημη δηλαδὴ γλῶσσα τῶν δυτικῶν μερῶν τοῦ περσικοῦ κράτους.

Ἀφοῦ φρόντισαν πρῶτα γιὰ τὶς ὑλικὲς ἀνάγκες, ἐνδιαφέρθηκαν γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τοῦ ναοῦ. Οἱ Σαμαρεῖτες θέλησαν νὰ προσφέρουν βοήθεια, ἀλλὰ δὲν τὴ δέχτηκαν, γιὰτὶ δὲν τοὺς θεωροῦσαν γνήσιους Ἰσραηλίτες. Τότε ἐκεῖνοι γιὰ ἀντίποινα τοὺς συκοφάντησαν στοὺς Πέρσες. Ἡ ἀνοικοδόμηση σταμάτησε καὶ ὁ θρησκευτικὸς ζήλος τους μαράθηκε. Τὸ χτίσιμο ξανάρχισε τὸ 520 π.Χ. καὶ τὸ 515 π.Χ. ἐγιναν τὰ ἐγκαίνια. Στὶς γενικὲς γραμμὲς ὁ ναὸς τοῦ Ζοροβάβελ ἦταν ὁ ἴδιος μὲ τὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα· ὕστεροῦσε ὅμως, ὅπως ἦταν φυσικὸ, σὲ μεγαλοπρέπεια. Τὸ Ἅγιο τῶν Ἀγίων ἦταν ἄδειο, γιὰτὶ ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης εἶχε καταστραφῇ μαζί μὲ τὸ ναὸ τὸ 586 π.Χ.

Οἱ προφῆτες Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας, Μαλαχίας. Οἱ προφῆτες Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας ἔδρασαν ἀνάμεσα στοὺς ἐξορίστους, ποὺ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα. Ὁ Ἀγγαῖος καὶ ὁ Ζαχαρίας ἔδωσαν θάρρος στοὺς Ἰουδαίους γιὰ νὰ ξαναχτίσουν τὸ Ναὸ καὶ νὰ ἐργαστοῦν γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῶν ἐρειπίων ποὺ βρῆκαν. (Β' Ἑσδρ. στ' 14). Ὁ Ἀγγαῖος προφῆτευσε ὅτι ὁ νέος ναὸς θὰ γίνη πιὸ ἐνδοξος ἀπὸ τὸν πρῶτο.

Δυὸ μῆνες ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ Ἀγγαίου γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι τοῦ ναοῦ ὁ προφῆτης Ζαχαρίας ἐνίσχυσε κι αὐτὸς τοὺς Ἰουδαίους, γιὰ νὰ ξαναχτίσουν τὸ ναὸ καὶ νὰ ἐργαστοῦν γιὰ τὴν ἀνοίγας τῇ μελλοντικῇ δόξῃ τῆς Ἱερουσαλὴμ. "Ὅλα τὰ ἔθνη θὰ ὑποταχθοῦν στὸ βασιλιά της, τὸ Μεσσία, ποῦ θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνη Του στὸν κόσμον. Στὸ Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων ἀναφέρεται ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρία γιὰ τὸν πρᾶο καὶ νικητὴ βασιλιά, ποῦ μπαίνει στὴν Ἱερουσαλὴμ «ἐπὶ πώλου ὄνου» (Ζαχ. θ' 9, Ἰω. ιβ' 14-16).

Ὁ προφῆτης Μαλαχίας τόνωσε τὸ ἠθικὸ τῶν Ἰουδαίων στὰ δύσκολα αὐτὰ χρόνια. Πολλοὶ θεωροῦσαν ματαιοπονία νὰ εἶναι πιστοὶ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. "Ἐβλεπαν τοὺς ἀσεβεῖς νὰ πλουτίζουν καὶ σκανδαλίζονταν. Ὁ Μαλαχίας δὲν εἶχε ἀμφιβολία γιὰ τὴν τιμωρία τῶν ἀσεβῶν, ἀλλὰ τόνιζε ὅτι καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν πολλῶν ἦταν ὑποκριτικὴ. Πρόσφεραν θυσιῆς μόνο καὶ μόνο, γιὰ νὰ λάβουν ὑλικὴ ἀνταμοιβὴ ἀπὸ τὸ Θεό. Μάλωνε αὐστηρὰ ἐκείνους ποῦ ἔπαιρναν συζύγους εἰδωλολάτρισσες. Τέτοιοι γάμοι ἦταν καταστρεπτικοὶ καὶ γιὰ τὸ ἔθνος καὶ γιὰ τὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Μαλαχίας ὑπενθύμισε στὸ λαὸ τὴν ἀγάπη, ποῦ ἔδειξε ὁ Θεὸς σὲ διάφορες περιστάσεις, προφήτευσε τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου (Μαλαχ. γ' 1, Ματθ. ια' 10).

Νεεμίας καὶ "Εσδρας. Τὸ 445 π.Χ. ὀρίστηκε ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρξη Α' (465-424 π.Χ.) κυβερνήτης τῆς Ἰουδαίας ὁ Νεεμίας, ποῦ ξανάχτισε τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλὴμ. Πρόστάτευσε τοὺς φτωχοὺς, ἐμπόδισε τὶς πωλήσεις τῶν ἐμπορευμάτων τὰ Σάββατα καὶ τακτοποίησε τὶς εἰσφορὲς στὸ ναὸ καὶ στοὺς λευῖτες.

"Υστερα ὁ ἱερεὺς "Εσδρας, τὸ 398 π.Χ., ἦρθε ἀπὸ τὴ Βαβυλῶνα μὲ 8-9000 Ἰουδαίους. Ὁργάνωσε τὶς θρησκευτικὲς τελετὲς καὶ τὴ γιορτὴ τῆς σκηνοπηγίας διάβασε στὸ λαὸ τὸ νόμο τοῦ Μωυσῆ. «Καὶ ὁ λαὸς εἶπε· ἀμήν... καὶ ἔσκυψαν καὶ προσκύνησαν τὸν Κύριο μὲ τὸ πρόσωπο στὴ γῇ» (Νεεμ. η' 6). Συγκινημένοι ὅλοι τους, ἄρχοντες, λευῖτες καὶ ἱερεῖς ἀνανέωσαν τὴ διαθήκη τους μὲ τὸ Θεό. Μὲ τὴ λέξη «ἀμήν» (= ἃς γίνη ἔτσι) ἐπικύρωσαν τὴ διαθήκη καὶ ὑποσχέθηκαν νὰ ζήσουν ὡς λαὸς τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ Ἰουδαῖοι ποῦ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴ Βαβυλῶνα, ἀνοικοδόμησαν τὸ ναὸ μὲ τὴν ἐνθάρρυνση καὶ τὴν τόνωση τῶν προφητῶν Ἀγγαίου, Ζαχαρία καὶ Μαλαχία. Ὁ Νεεμίας καὶ ὁ "Εσδρας ἐγίναν οἱ πνευματικοὶ πατέρες τῆς νέας ἰουδαϊκῆς κοινωνίας, γιατί βοηθήσαν τὸ λαὸ νὰ μείνῃ μακριὰ ἀπὸ τὶς εἰδωλολατρικὲς ἐπιδράσεις καὶ κοντὰ στὸ Θεὸ τῶν πατέρων του.

1. «Κύριος λύει πεπεδημένους (= δέσμιους)» (Ψαλμ. 145, 7).
2. «Ἡ δὲ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Α΄ Ἑσδρ. δ΄ 38).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὲς δυσκολίες συνάντησαν οἱ Ἰουδαῖοι στὴν Ἰουδαία μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους;
2. Τί πρόσφεραν οἱ προφῆτες, ποὺ ἔδρασαν μετὰ τὴν αἰχμαλωσία;
3. Πῶς ἐγίνε ἡ ἀνανέωση τῆς διαθήκης;
4. Γράψε μιὰ σελίδα τετραδίου μὲ θέμα: Ἡ ἐπιστροφή τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία. (Νὰ τονιστῇ ἡ λαχτάρὰ τους γιὰ τὴν πατρικὴ γῆ).

3. Ἡ ἐλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ κυριαρχία. Οἱ Μακκαβαῖοι

(Βιβλία τῶν Μακκαβαίων)

Οἱ Ἰουδαῖοι διακόσια χρόνια μετὰ τὴν ἐγκατάστασή τους στὴν Παλαιστίνη, ὕστερα ἀπὸ τὴ Βαβυλώνια αἰχμαλωσία, ὑποδουλώθηκαν στοὺς Ἕλληνες. Ἡ Παλαιστίνη ἐγίνε τμῆμα τοῦ κράτους τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔπασαν σὲ νέες δοκιμασίες. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος φιλοδοξοῦσε νὰ διαδώσῃ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ στὰ μέρη ποὺ κυρίευε. Οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Πέρσες γνώρισαν τὶς ἐλληνικὲς συνήθειες καὶ εἶδαν τὶς πόλεις τους στολισμένες μὲ ἐλληνικοὺς ναοὺς, ἐλληνικὰ θέατρα καὶ γυμναστήρια.

Οἱ Ἰουδαῖοι στὴν κυριαρχία τῶν Πτολεμαίων καὶ τῶν Σελευκιδῶν.
Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τὴ διαίρεση τοῦ βασιλείου του ἡ Παλαιστίνη ἦταν στὴν κατοχὴ τοῦ κράτους τῆς Αἰγύπτου, ὅπου βασίλευαν οἱ Πτολεμαῖοι. Στὰ χρόνια μάλιστα τοῦ Πτολεμαίου Β΄ τοῦ Φιλάδελφου (285-246 π.Χ.) ἐγίνε ἡ μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν Ἰουδαίων, ποὺ εἶχαν ἐγκατασταθῇ στὴν Αἴγυπτο. Τὴν ἐργασία αὐτὴ ἀνέλαβαν 72 ἐλληνομαθεῖς μορφωμένοι Ἰουδαῖοι, ποὺ μετέφρασαν τὰ πρῶτα πέντε βιβλία. Ἡ μετάφραση ὁλοκληρώθηκε τὸ 2ο αἰῶνα π.Χ. Λέγεται γιὰ τὸ στρογγυλὸ τοῦ ἀριθμοῦ μετάφραση τῶν ἐβδομηκοντα (0΄ = 70). Αὐτὴ εἶναι τὸ ἐπίσημο κείμενο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀργότερα ἡ Παλαιστίνη ἐγίνε κτῆμα τοῦ κράτους τῆς Συρίας, ὅπου βασίλευαν οἱ Σελευκίδες. Ὁ Ἀντίοχος Δ΄ ὁ Ἐπιφανὴς, (175-163 π.Χ.) πήρε σκληρὰ μέτρα, γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἑλληνικὴ θρησκεία στοὺς Ἰουδαίους. Ὁ ναὸς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐγίνε ναὸς τοῦ Δία. Στὴ θέσῃ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων χτίστηκε βωμός. Οἱ Ἰουδαῖοι ὑποχρεώθηκαν νὰ παίρνουν μέρος σὲ εἰδωλολατρικὲς θυσίαι καὶ τελετές. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἀναδείχτηκαν ἥρωες στὴν προσπάθειά τους νὰ κρατήσουν τὴν πίστη τῶν πατέρων τους.

Ὁ Ἐλεάζαρος καὶ ἡ μητέρα τῶν ἑπτὰ παιδιῶν. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἀντιόχου προσπαθοῦσαν νὰ πείσουν ἓνα γέροντα Ἰουδαῖο, τὸν Ἐλεάζαρο, νὰ φάῃ χοιρινὸ κρέας, ποὺ ἀπαγορευόταν ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸ νόμο. Ἐκεῖνος, μ' ὅλη τὴ μεγάλη ἡλικία του, ἀπὸ πίστη θερμὴ στὸ Θεὸ καὶ γιὰ νὰ μὴ δώσῃ παράδειγμα περιφρονήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, προτίμησε τὸ μαρτυρικὸ θάνατο (Β΄ Μακ. στ' 18-31). Ὁ θάνατός του ἐγίνε ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνο ἀρετῆς.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστο παράδειγμα ἦταν μιᾶς μητέρας μὲ ἑπτὰ παιδιά. Βασανίστηκαν ἀπάνθρωπα, γιὰ ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους. Ἐνᾷ μὲ τὴ σειρά δέχτηκαν ὑπομονητικὰ τὰ βασανιστήρια καὶ πέθαναν, ἀφοῦ πρωτύτερα ὁμολόγησαν τὴν πίστη τους. Ἡ μητέρα τους τὰ παρακινοῦσε νὰ μείνουν ὡς τὸ τέλος πιστὰ στὸ Θεὸ (Β΄ Μακ. ζ'). Μαζί τους μαρτύρησε καὶ αὐτὴ. Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τοὺς μάρτυρες αὐτοὺς τὴν 1η Αὐγούστου.

Ἡ ἐξέγερσις τῶν Μακκαβαίων. Ὁ θρησκευτικὸς διωγμὸς ἔφερε τὴν ἐπανάστασι. Τὴν κήρυξε τὸ 167 π.Χ. ὁ ἱερεὺς Ματθαθαῖος στὴν πόλιν Μωδεῖν μὲ τὰ πέντε παιδιά του. Πλημμύρισε ἀπὸ ἱερὴ ἀγανάκτησι καὶ ὀργὴ γιὰ τὶς εἰδωλολατρικὲς θυσίαι, στίς ὁποῖες παρασύρονταν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ στὰ βουνά, ὅπου ἀνέθηκε, συνέχισε τὸν ἀγῶνα. Μετὰ τὸ θάνατό του, τὸν διαδέχτηκε τὸ παιδί του Ἰούδας, ποὺ ὀνομάστηκε Μακκαβαῖος. Τὸ ὄνομα Μακκαβαῖος σημαίνει σφυρί, γιὰτὶ σφυροκοποῦσε τοὺς Σελευκίδες μὲ ξαφνικὲς καὶ πετυχημένες ἐπιθέσεις.

Οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἰούδα εἶχαν ἀποτέλεσμα τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Ἰούδας μὲ τὸ στρατό του, τὸ 164 π.Χ., μπήκε στὴν Ἱερουσαλήμ. Γκρέμισε τὸν ἑλληνικὸ βωμό, ἔχτισε θυσιαστήριον, ἀνακαίνισε τὸ ναὸ καὶ τὸν στόλισε μὲ καινούργια σκεύη. Ἀπὸ τότε καθιερώθηκε ἡ γιορτὴ τῶν ἐγκαινίων, ποὺ γιορταζόταν στίς 25 τοῦ μηνὸς Χασελεύ (Δεκεμβρίου) (Α΄ Μακ. δ' 52-59, Ἰω. ι' 22).

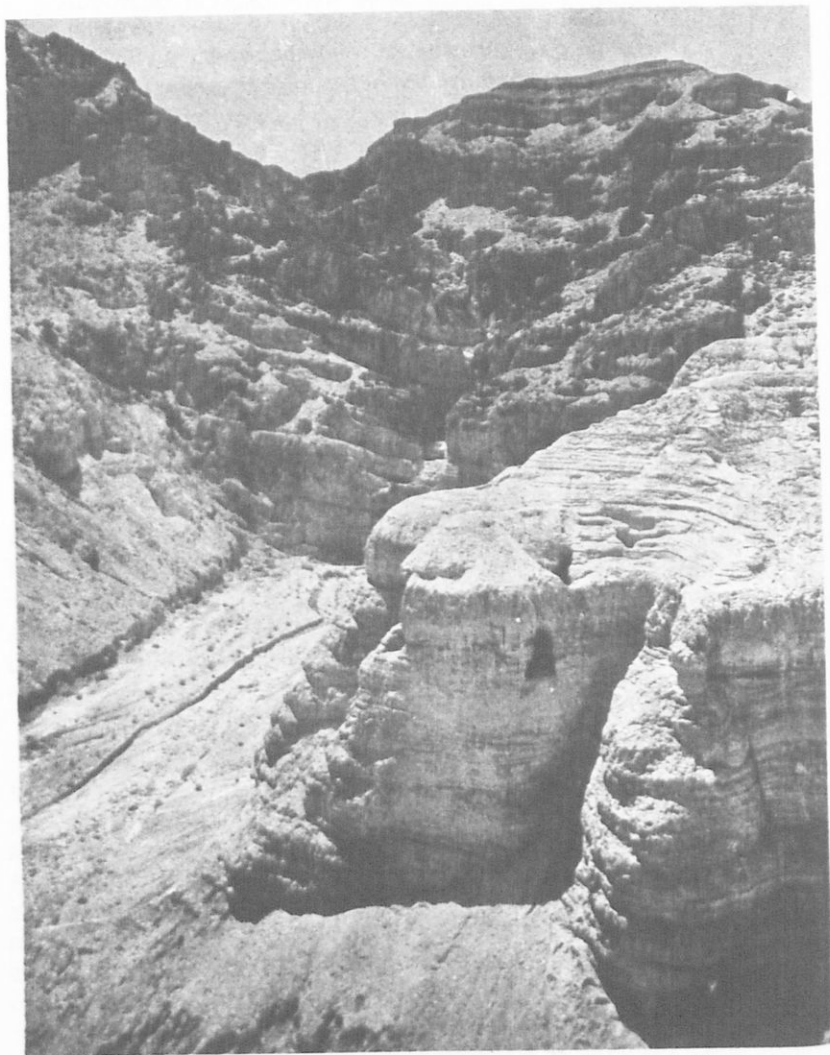
Τελικά οι 'Ιουδαίοι δὲν κέρδισαν τὴν ὁλοκληρωτικὴ πολιτικὴ ἀνεξαρτησία. Ὁ ἀγώνας συνεχίστηκε ἀπὸ τοὺς ἀδερφοὺς τοῦ 'Ιούδα 'Ιωνάθαν καὶ Σίμωνα. Στὸ μεταξὺ οἱ Ρωμαῖοι ἐπενέβησαν στὶς ὑποθέσεις τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ μὲ τὴ βοήθειά τους οἱ 'Ιουδαῖοι χάρηκαν καὶ τὴν πολιτικὴ ἐλευθερία ποὺ κράτησε ἕναν αἰῶνα. Τὸ 63 π.Χ. ὁ μὲν Πομπήιος πῆρε τὴν 'Ιερουσαλήμ. Ἡ Συρία καὶ ἡ Παλαιστίνη ἔγιναν ρωμαϊκὲς ἐπαρχίες.

Ἡ Παλαιστίνη στοὺς Ρωμαίους. Ὄταν οἱ Ρωμαῖοι σταθεροποιήθηκαν στὴν Παλαιστίνη, βοήθησαν νὰ γίνῃ βασιλιάς τῆς Ὁρῶδης ὁ Μέγας. Ὁ Ἡρώδης βασιλεύσε ἀπὸ τὸ 37 π.Χ. ὡς τὸ 4 π.Χ. (1 κατὰ τὴ χριστιανικὴ χρονολογία). Ἦταν ἄνθρωπος κτηνώδης καὶ θάρβαρος. Γιὰ νὰ ἔχῃ τοὺς 'Ιουδαίους μὲ τὸ μέρος του ἐπιδόθηκε στὸ στολισμὸ τῶν πόλεων μὲ ναοὺς, θέατρα, ἀμφιθέατρα καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρώδη συνδέθηκε μὲ τὸ ναὸ τῶν 'Ιεροσολύμων. Ὁ ναός, στὸν ὁποῖο ὁ Κύριος καὶ οἱ ἀπόστολοι προσευχήθηκαν, ἀνοικοδομήθηκε ἀπὸ αὐτόν. Γιὰ τὴν οἰκοδομικὴ καὶ πολιτικὴ του δραστηριότητα καὶ σὲ σύγκριση μὲ τοὺς διαδόχους του ὀνομάστηκε Μέγας.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἡρώδη οἱ Ρωμαῖοι μοίρασαν τὴν Παλαιστίνη στὰ τρία παιδιὰ του: α) Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας ὀρίστηκε τετράρχης τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Περαιάς. β) Ὁ Φίλιππος ἔγινε τετράρχης τῆς περιοχῆς ἀνατολικά καὶ βορειοανατολικά τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. γ) Ὁ Ἀρχέλαος εἶχε στὴν ἐξουσία του τὴν 'Ιουδαία, τὴ Σαμάρεια καὶ τὴν 'Ιδουμαία. Ὁ Αὐγουστος ἀπομάκρυνε ἀργότερα τὸν Ἀρχέλαο ἀπὸ τὸ θρόνο κι ἔστειλε Ρωμαῖο ἐπίτροπο τὸν Πόντιο Πιλάτο.

Κοινωνικὲς τάξεις τῶν 'Ιουδαίων. Στὴν ἐποχὴ τῶν Μακκαβαίων διαμορφώθηκαν καὶ οἱ κοινωνικὲς τάξεις τῶν 'Ιουδαίων, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνῃ ὅτι ὅλοι οἱ 'Ιουδαῖοι ἀνῆκαν σὲ ὁμάδες. Τέτοιες τάξεις ἦταν οἱ ἑξῆς:

α) Οἱ Φαρισαῖοι. Ὀνομάζονταν ἔτσι, γιατί θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸ τους «χωρισμένο» ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους 'Ιουδαίους. Ἦταν σκορπισμένοι σὲ ὅλη τὴν Παλαιστίνη καὶ κέντρο τους ἦταν ἡ συναγωγὴ. Ἐκεῖ ἐξηγοῦσαν τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ. Στὴν ἐκτέλεση τῶν θρησκευτικῶν τους καθηκόντων πρόσεχαν περισσότερο τοὺς τύπους καὶ ὄχι τὴν οὐσία. Ἀκόμη ἐκεῖνα ποὺ κήρυτταν, δὲν τὰ τηροῦσαν· ἦταν δηλαδὴ ὑποκριτὲς (Ματθ. κγ').

Ἡ περιοχή Κουμράν, ὅπου βρέθηκαν τὰ χειρόγραφα τῆς Νεκρᾶς θάλασσας.

β) Οἱ Σαδδουκαῖοι. Εἶχαν τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸ Σαδδώκ, τὸν ἀρχιερέα στὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα (Γ' Βασ. θ' 35). Ἀποτελοῦσαν τὸ κόμμα τῶν ἱερέων. Ὁ ἀρχιερεὺς ἦταν ἀπὸ τὴν τάξη τους. Ἐμεναν κυρίως στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κέντρο τους ἦταν ὁ ναός. Ἀνῆκαν

Το χειρόγραφο του προφήτη 'Ησαΐα που βρέθηκε το 1947 στην περιοχή της Νεκράς θάλασσας.

στα άνωτερα κοινωνικά στρώματα, δεν πίστευαν στην ανάσταση των νεκρών και δεν παραδέχονταν την ύπαρξη αγγέλων.

γ) Οί 'Εσσαιοί. Ζούσαν σε διάφορα μέρη μοναχική ζωή με αusterή πειθαρχία. Το σπουδαιότερο από αυτά ήταν η περιοχή της Νεκράς θάλασσας. Το 1947 — και αργότερα — στην περιοχή Κ ο υ μ - ρ ά ν, στο βόρειο μέρος της Νεκράς θάλασσας, βρέθηκαν μέσα σε πιθάκια πάνω από εκατό σπουδαία χειρόγραφα της Παλαιάς Διαθήκης. Είναι τα αρχαιότερα χειρόγραφα της Παλαιάς Διαθήκης που έχουμε, γιατί πολλά από αυτά γράφτηκαν το 2ο π.Χ. αιώνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μετά τους Πέρσες οι 'Ιουδαίοι ήταν στην κυριαρχία των 'Ελλήνων. 'Η διάδοση της ελληνικής λατρείας έφερε διωγμούς, που όδηγησαν στην επανάσταση των Μακκαβαίων. "Υστερα από προσωρινή έλευθερία οι 'Ιουδαίοι γνώρισαν νέους κυρίαρχους: τους Ρωμαίους. Οί Φαρισαίοι, οί Σαδδουκαίοι και οί 'Εσσαιοί ήταν οί κοινωνικές τάξεις, που διαμορφώθηκαν στα χρόνια αυτά.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Και ούτος (ο 'Ελεάζαρος) ούν τουτον τον τρόπο μετέλλαξεν (= έτσι πέθανε), ού μόνον τοίς νέοις, αλλά και τοίς πλείστοις του έθνους τον έαυτου θάνατον ύπόδειγμα γενναιότητος και μνημόσυνον άρετής καταλιπών» (Β' Μακ. στ' 31).

1. Τί είναι τὰ χειρόγραφα τῆς Νεκρᾶς θάλασσας καὶ γιατί ἔχουν μεγάλη σπουδαιότητα;
2. Γιατί ὁ Ἑλεάζαρος ἔμεινε πιστός στο νόμο τοῦ Θεοῦ; Ἦταν τόσο τρομερὸ νὰ φάη χοιρινὸ κρέας;
3. Τί λέγεται μετάφραση τῶν ἑβδομήκοντα;
4. Τί θαυμάζεις στοὺς Μακκαβαίους καὶ γιατί;

4. Ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως στοὺς εἰδωλολάτρες καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς

Ἐκτός ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ ἦταν εἰδωλολάτρες· λάτρευαν τὰ κτίσματα ἀντὶ γιὰ τὸν Κτίστη. Ἀποτέλεσμα τῆς εἰδωλολατρίας ἦταν ὁ ἠθικὸς ξεπεσμός. Οἱ δοῦλοι ἀποτελοῦσαν τὸ ἕνα τρίτο καὶ περισσότερο τοῦ πληθυσμοῦ τῶν «πολιτισμένων» χωρῶν καὶ τὰ ἀμφιθέατρα ψυχαγωγοῦσαν τὴ ρωμαϊκὴ κοινωνία μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ παραδίνονταν ἀνελέητα βορὰ στὰ ἄγρια θηρία. Ἡ γυναῖκα εἶχε πολὺ κατώτερη θέση στὴν οἰκογένεια καὶ στὴν κοινωνία.

Ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως στοὺς εἰδωλολάτρες. Σ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ἠθικῆς παραλυσίας ἀστράψαν καὶ μερικὲς ἀκτίνες φωτεινές. Στὴν ἐλληνικὴ κοινωνία οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ποιητές, ὅπως ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Αἰσχύλος, θέλησαν νὰ ἀποσπᾶσθουν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας καὶ μίλησαν γιὰ τὸ Λυτρωτὴ τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Σωκράτης συμβούλευσε τὸ μαθητὴ του Ἀλκιβιάδη, ποὺ πῆγαινε νὰ προσευχηθῇ μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «Εἶναι ἀνάγκη νὰ περιμένωμε, ὥσπου τοῦ ἔρθῃ ὁ καιρὸς νὰ μάθωμε πῶς θὰ συμπεριφερόμαστε στοὺς θεοὺς καὶ στοὺς ἀνθρώπους». Στοὺς δικαστές του τόνισε προφητικά: «Θὰ κοιμᾶστε ἡσυχοί, ἐκτός ἂν ὁ Θεὸς σᾶς ἔστειλε κάποιον ἄλλον, γιὰ νὰ φροντίσῃ γιὰ σᾶς» (Ἀπολογία κεφ. 18).

Ὁ Πλάτων μίλησε γιὰ τὸ δίκαιο ἄνθρωπο, ποὺ θὰ μαστιγωθῇ, θὰ στρεβλωθῇ, θὰ ριχτῇ στὶς φυλακὲς καὶ τέλος θὰ ἔχῃ μαρτυρικὸ θάνατο.

Ὁ Προμηθεύς, ποὺ τὸν παρουσιάζει ὁ ποιητὴς Αἰσχύλος καρφωμένο στὸν Καύκαυσο, προεῖπε ὅτι ὁ ἐλευθερωτὴς του θὰ εἶναι γιὸς τοῦ Θεοῦ καὶ γιὸς Παρθένου.

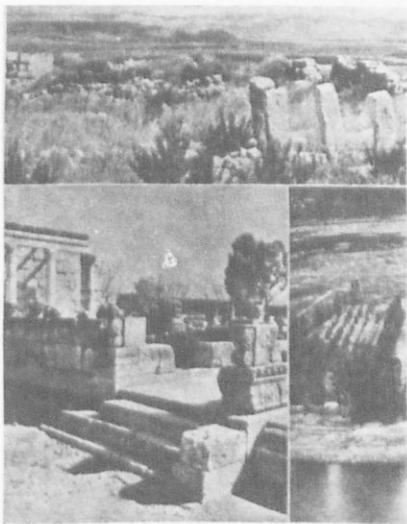
“Οχι μονάχα οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Κινέζοι περίμεναν Λυτρωτὴν. Πρὶν ὅμως οἱ εἰδωλολάτρες συναντήσουν τὸν ἀναμενόμενο Σωτῆρα, ἤρθαν σὲ γνωριμία μὲ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τὴ θρησκεία τους.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Οἱ Ἰουδαῖοι σὲ διάφορες ἐποχὲς τῆς ἐθνικῆς τους ἱστορίας, ἀναγκάστηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ἔδαφος τῆς Παλαιστίνης καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν σὲ ξένες χώρες. Οἱ Ἰουδαῖοι, πού ἦταν διασκορπισμένοι ἔξω ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη, λέγονταν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τῆς Αἰγύπτου φιλοξενοῦσαν ἑκατομμύρια Ἰουδαίους.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς εἶχαν θρησκευτικὸ κέντρο τὴ συνάγωγῃ, ἓνα οἶκημα δηλαδὴ, ὅπου κάθε Σάββατο πῆγαιναν γιὰ νὰ προσευχηθοῦν καὶ ν’ ἀκούσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Οἱ συναγωγὲς τῆς διασπορᾶς στοὺς ἀλεξανδρινοὺς χρόνους χρησιμοποιοῦσαν τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα. Εἶχαν λοιπὸν τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσουν τὴν ἰουδαϊκὴ θρησκεία καὶ οἱ εἰδωλολάτρες καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς πίστευσαν στὸ Θεὸ τῶν Ἰουδαίων. Ὀνομάζονταν «οἱ φοβούμενοι τὸ Θεό» ἢ «οἱ σεβόμενοι τὸ Θεό». Ἄλλοι ὅμως δέχονταν καὶ τὴν περιτομή, τὴν εἰδικὴ ἐκείνη θρησκευτικὴ τελετὴ, μὲ τὴν ὁποία ἓνας γινόταν ἐπίσημα μέλος τῆς ἰουδαϊκῆς κοινότητος. Αὐτοὶ γίνονταν στὴν πραγματικότητά Ἰουδαῖοι καὶ λέγονταν προσήλυτοι.

Τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴ γνωριμία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἶχε γίνῃ ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες. Ὅταν ἦρθε ὁ Κύριος, τοὺς κάλεσε νὰ γίνουν μέλη τοῦ νέου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅπου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι τέκνα καὶ κληρονόμοι, «κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ» (Ῥωμ. η´ 17).

Ἐρείπια ἀπὸ ἀρχαία συναγωγὴ στὴν Καπερναοὺμ (εἰσόδος).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Πρὶν ἔρθῃ ὁ Κύριος στὸν κόσμον, οἱ ἄνθρωποι τὸν περίμεναν. Οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ποιητὲς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων προφήτευσαν τὴν ἔλευσὴ Του. Ὅλοι οἱ λαοὶ ποθοῦσαν τὴ λύτρωση ποὺ θὰ ἔφερνε. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς προετοίμασαν τοὺς εἰδωλολάτρεις, γιὰ νὰ δεχτοῦν τὸ Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ» (Ψαλμ. 71, 11).

2. «Καὶ πορεύονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσι· δεῦτε καὶ ἀναθῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ» (Ἠσ. 6 ' 3).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ κανένα χριστιανικὸ σπίτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη;
2. Ποιὸ πρόσωπο τῆς ἰσραηλιτικῆς ἱστορίας θὰ ἠθελες νὰ μιμηθῇς καὶ γιατί;
3. Ποιοὶ λέγονται Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς;
4. Πῶς οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς βοήθησαν τοὺς εἰδωλολάτρεις γιὰ νὰ δεχτοῦν τὸ Σωτῆρα τοῦ κόσμου;

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

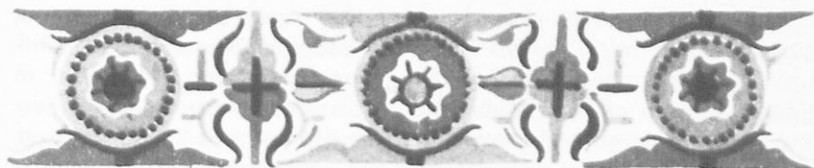
ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ καινούργια συμφωνία τοῦ Θεοῦ με τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐγίνε πραγματικότητα με τὸν ἐρχομὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμο. Ὁ «Υἱὸς τοῦ Θεοῦ υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται» καὶ ὁ εὐαγγελισμός, δηλαδὴ ἡ ἔλευση τοῦ Σωτῆρα προσφέρεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Τὴν καινούργια συμφωνία τὴν ἐπισφράγισε ὁ Κύριος με τὸ Τίμιο αἷμα Του, ποὺ ἔχυσε γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας πάνω στὸ Σταυρό. Τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Κυρίου συνεχίζεται ἀπὸ τὴν ἁγία Ἐκκλησία μας, ποὺ ἰδρύθηκε στὴ γῆ με τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὴ γέννηση, τὴ ζωὴ, τὴ διδασκαλία, τὰ θαύματα, τὴ σταυρικὴ θυσία, τὴν ἔνδοξη Ἀνάσταση καὶ Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου μας παρουσιάζουν τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. Ὁ Ματθαῖος ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὲς τοῦ Κυρίου. Τὸ Εὐαγγέλιό του προοριζόταν γιὰ τοὺς Ἰουδαίους ἐκείνους, ποὺ εἶχαν γίνει χριστιανοί. Ὁ σκοπὸς του ἦταν νὰ τονίσῃ στοὺς Ἰουδαίους ὅτι ὁ Κύριος ἦταν ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος συμβολίζεται με μορφὴ ἀνθρώπου, γιατί τονίζει τὴν ἀνθρώπινη καταγωγὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ πρῶτο κεφάλαιο τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀφιερωμένο στὴν ἀνθρώπινη καταγωγὴ τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ ἀρχίζει ὡς ἑξῆς: «Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ...»: διαβάζεται στὴν ἐκκλησία τὴν Κυριακὴ πρὶν ἀπὸ τὴ Γέννηση τοῦ Κυρίου. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιό του πρῶτα στὴν ἀραμαϊκὴ γλῶσσα, ὕστερα ὅμως τὸ μετέφρασε ὁ ἴδιος στὴν ἐλληνικὴ. Τὸ ἔγραψε ἀνάμεσα στὸ 60-66 μ.Χ.

Τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον. Ὁ Μάρκος εἶχε μητέρα τὴν εὐσεβῆ Μαρίαν, ποὺ διέθετε τὸ σπίτι της, γιὰ νὰ λατρεύουν οἱ πρῶτοι χρι-

στιανοὶ τὸ Θεό. Ἐδῶ γνωρίστηκε μὲ τὸν Ἀπόστολο Πέτρο κι ἔτσι ἔγινε μαθητὴς του. Γιὰ λίγο ὅμως διάστημα συνόδευσε καὶ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο στὴν πρώτη ἀποστολικὴ περιοδεία του. Ἀπευθύνει τὸ Εὐαγγέλιό του σὲ χριστιανούς, ποὺ πρωτύτερα ἦταν εἰδωλολάτρες. Στὸ Εὐαγγέλιό του ὁ Μάρκος τονίζει τὴ θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Περιγράφει δὲ καὶ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος συμβολίζεται μὲ λιοντάρι, τὸ βασίλειά τῶν ζώων. Καὶ τοῦτο, γιατί κάνει συχνὰ λόγο γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τὸ Εὐαγγέλιό τὸ ἔγραψε γύρω στὸ 67 μ.Χ.

Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἦταν εἰδωλολάτρης, πρὶν γίνῃ χριστιανός. Ἦταν γιατρός καὶ στενὸς καὶ ἀγαπητὸς συνεργάτης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Δὲν ἔγραψε μόνο τὸ τρίτο Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Καὶ τὰ δυὸ βιβλία τὰ ἔχει ἀφιερωμένα σὲ κάποιο ἐπίσημο Θεόφιλο. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς παρουσιάζει τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς τὸ Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου. Συμβολίζεται μὲ ταῦρο, ποὺ τὸν χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὶς θυσίες. Αὐτὸ γίνεται, γιατί ὁ Λουκᾶς ἀρχίζει τὸ Εὐαγγέλιό του μὲ τὴν ἱστορία τοῦ ἱερέως Ζαχαρία, ποὺ πρόσφερε στὸ ναὸ θυσίες, γιὰ νὰ τονίσῃ ὕστερα τὴ θυσία τοῦ Κυρίου στὸ Γολγοθά. Ἡ θυσία αὕτη τοῦ Κυρίου δὲν προσφέρεται μόνο γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, μὰ καὶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Λουκᾶ γράφτηκε γύρω στὸ 70 μ.Χ.

Τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Ὁ Ἰωάννης ἦταν ἀπὸ τοὺς πρώτους μαθητές, ποὺ ὁ Ἰησοῦς εἶχε καλέσει κοντά Του. Ἦταν καὶ ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς τοῦ Κυρίου. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἀπευθύνεται σὲ χριστιανούς μὲ σκοπὸ νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν πίστη τους στὸ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ Σωτὴρα τοῦ κόσμου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐμβάθυνε στὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀνυψώθηκε πνευματικὰ στὸν οὐρανό. Γι' αὐτὸ συμβολίζεται μὲ ἀετό. Τὸ Εὐαγγέλιό του ὀνομάζεται πνευματικόν.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τονίζει ὑπερβολικὰ τὴ θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπογραμμίζει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον, ὅπως ἐπίσης τὴν ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεὸ καὶ τὸν πλησίον. Τὸ Εὐαγγέλιον γράφτηκε γύρω στὸ 90 μ.Χ.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης. Διαιροῦνται, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὰ ἱστορικὰ (τὰ 4 Εὐαγγέλια καὶ οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων), τὰ διδακτικὰ (οἱ 14 ἐπιστολὲς τοῦ Ἀ-

ποστόλου Παύλου καὶ οἱ 7 Καθολικὲς ἐπιστολὲς) καὶ τὸ προφητικὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννη.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης γράφτηκαν στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ μάλιστα στὴν κοινὴ ἢ ἀλεξανδρινὴ διάλεκτο. Ἦταν ἡ γλῶσσα, ποὺ μιλοῦνταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ μάλιστα στὴν καθημερινή τους ζωὴ καὶ κίνηση.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἔχει μεταφρασθῇ σὲ 345 γλῶσσες καὶ τροφοδοτεῖ τοὺς ἀναγνώστες τῆς πνευματικῆς μετὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου θὰ τὴν παρακολουθήσωμε περισσότερον ἀπὸ τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια καὶ θὰ ἐπεξηγοῦμε τίς πληροφορίας τοὺς μετὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ὑπολοίπων βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. 'Ο Ζαχαρίας και ή 'Ελισάβετ

(Λουκ. α' 5-25)

Μας είναι άπαραίτητο ν' ασχοληθούμε με τόν 'Ιωάννη τόν Πρόδρομο, γιά νά γνωρίσωμε καλά τó μεγάλο έργο του. Θά τόν παρακολουθήσωμε λοιπόν από τά πρώτα χρόνια τής γεννήσεώς του. 'Η γέννηση του 'Ιωάννη παρουσιάζει μεγάλο ένδιαφέρον. Οί γονείς του ήταν ό Ζαχαρίας και ή 'Ελισάβετ.

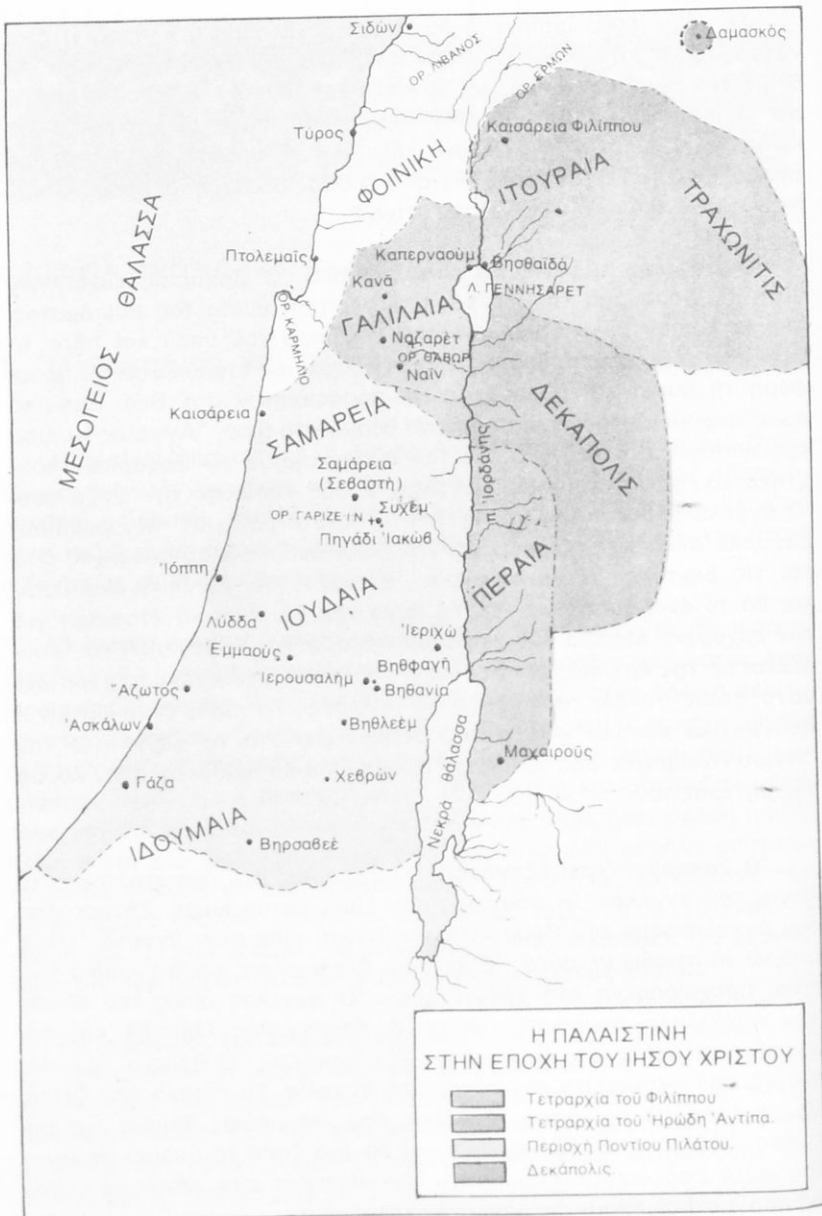
'Ο ιερέας και ή γυναίκα του. 'Ο Ζαχαρίας ύπηρετοῦσε ως ιερέας στό Ναό τής 'Ιερουσαλήμ. 'Η γυναίκα του ή 'Ελισάβετ καταγόταν από ιερατική οίκογένεια. Κατοικοῦσαν καί οί δυό μαζί στήν όρεινή περιοχή τής 'Ιουδαίας. 'Ηταν καί οί δυό ένάρετοι καί άμempτοι μπροστά στό Θεό. 'Εκτελοῦσαν τίς έντολές Του με μιá τέλεια πίστη καί ύπακοή. 'Ηταν όμως προχωρημένοι στήν ήλικία καί δοκίμαζαν μέσα τους μεγάλο πόνο καί θλίψη, γιati δέν είχαν άποκτήσει άκόμη παιδί. Κάθε πιστή στό Θεό οίκογένεια διατηροῦσε κι ένα μεγάλο μυστικό. Περιμένε δηλαδή νά τούς τιμήση ό Θεός, πού ίσως νά έστελνε τόν άναμενόμένο Μεσσία μέσα από τó σπιτικό τους. "Ετσι νιώθoμε τή θλίψη καί τή στενοχώρια του Ζαχαρία καί τής 'Ελισάβετ. Θά έχαναν αύτή τήν παρηγοριά πού ό Θεός θά μπορούσε νά τούς χαρίση.

Οί ύπηρεσίες του Ζαχαρία στό ναό. 'Ο ναός τής 'Ιερουσαλήμ ήταν τó μέρος, όπου οί ιερείς πρόσφεραν τίς ύπηρεσίες τους στό Θεό. 'Η ύπηρεσία τών ιερέων ήταν έβδομαδιαία καί όρίζονταν με κλήρο εκείνοι οί ιερείς, πού θά πρόσφεραν τά ειδικά τους καθήκοντα στό διάστημα τών έφτά ήμερών. Οί περισσότεροι ιερείς κατοικοῦσαν στα περὶχωρα τής 'Ιερουσαλήμ καί μετά τήν ύπηρεσία τους ξαναγυρνοῦσαν στό σπιτικό τους.

Σὲ κάθε ἱερέα ὑπῆρχε ἡ δυνατότητα νὰ πέσῃ ὁ κληρὸς κι ἔτσι νὰ προσφέρῃ στὸ ἱερὸ τοῦ ναοῦ (βλ. σελ. 96 τοῦ βιβλίου σου) τὴ θυσία τοῦ θυμιάματος. Στὸ χῶρο τοῦ ἱεροῦ ἔμπαιναν μόνον οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ κόσμος περίμενε ἀπέξω. Παρακολουθοῦσε μὲ εὐλάβεια τὶς κινήσεις τοῦ ἱερέως, ποὺ μόλις τελείωνε τὴ θυσία χάριζε στὸ λαὸ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ λόγια: «Ὁ Θεὸς οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς...», ποὺ ἦταν παρμένα ἀπὸ τὸν ψαλμὸ 66, στίχο 2.

Ὁ ἄγγελος ἐμφανίζεται στὸ Ζαχαρία. Ὁ Ζαχαρίας εὐνοήθηκε αὕτῃ τῇ φορᾷ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ προσφέρῃ τὴ θυσία τοῦ θυμιάματος. Μπῆκε λοιπὸν μὲ μεγάλο σεβασμὸ στὸ ἱερὸ τοῦ ναοῦ καὶ πῆρε τὴ θέση του μπροστὰ στὸ θυσιαστήριον. Ὁ Ζαχαρίας ἐτοιμαζόταν νὰ προσφέρῃ τὴ θυσία καὶ ὁ λαὸς ἀπέξω προσευχοῦσαν στὸ Θεό. Ξαφνικὰ ὁμως παρουσιάστηκε ἓνα παράξενο θέαμα στὸ ἱερὸ. Ἄγγελος Κυρίου ἐμφανίστηκε στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ θυσιαστηρίου. Ὁ Ζαχαρίας ταραχτήκε ἐσωτερικὰ καὶ ἓνας μεγάλος φόβος κυρίευσε τὴν ψυχὴ του. Ὁ ἀγγελιοφόρος τοῦ Θεοῦ ἔφερνε τὸ πρῶτο μήνυμα: «Μὴ φοβάσαι, Ζαχαρία, ἀλλὰ νὰ χαίρεσαι, γιατί ὁ Θεὸς ἀκουσε τὶς προσευχὲς σου καὶ τὶς δέχτηκε. Ἡ γυναίκα σου Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ ἓνα παιδί καὶ θὰ τὸ ὀνομάσῃς Ἰωάννη. Τὸ ἔργο του θὰ εἶναι νὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν ἐρχόμενο Μεσσία λαὸ προπαρασκευασμένο. Ἡ γέννησή του συνδέεται μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία. Γι' αὐτὸ θὰ φέρῃ μεγάλη χαρὰ ὄχι μόνο στοὺς γονεῖς του, μὰ στοὺς πολλούς. Τὸ παιδί αὐτὸ θὰ εἶναι πραγματικὰ μεγάλο καὶ θὰ τοῦ δοθοῦν ἄφθονα τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀπὸ τὸν καιρὸ ἀκόμη, ποὺ θὰ βρίσκεται στὴν κοιλιὰ τῆς μητέρας του».

Ὁ Ζαχαρίας ζητεῖ ἐξηγήσεις. Ὁ Ζαχαρίας δὲν ἐμπιστεύτηκε στὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου. Ἡ ἀδυναμία του εἶναι καταφάνερη. Ζήτησε ἀπὸ τὸν ἀγγελιοφόρο τοῦ Θεοῦ ἐξηγήσεις γιατί εἶπε στὸν ἄγγελο: «Πῶς μπορῶ νὰ πεισθῶ γι' αὐτό; Ἐγὼ εἶμαι ἡλικιωμένος καὶ ἡ γυναίκα μου εἶναι προχωρημένη στὰ χρόνια της». Ὁ ἄγγελος ὁμως τοῦ ἔδωσε τὴν κατάλληλη ἀπόκριση: «Εἶμαι ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ καὶ παραστέκομαι μπρὸς στὸ Θεὸ γιὰ νὰ τὸν ὑπηρετῶ. Ὁ Θεὸς μ' ἔστειλε, γιὰ νὰ σοῦ φέρω αὕτῃ τὴν εὐχάριστη ἀγγελία. Τὸ σημεῖο ποὺ ζητεῖς θὰ τὸ ἔχῃς, μὰ ὄχι ὅπως τὸ θέλεις ἐσύ. Θὰ μείνης βουβὸς ὡς τὴν ἡμέρα, ποὺ τὸ παιδί θὰ γεννηθῇ καὶ θὰ τοῦ δοθῇ τὸ ὄνομα. Ἡ τιμωρία αὕτῃ σοῦ ἐπιβάλλεται, γιατί δὲν πίστεψες στὰ λόγια μου, ποὺ θὰ πραγματοποιηθοῦν ἀκέραια στὸν καιρὸ τους».

Στό μεταξύ ὁ λαὸς περίμενε ἀπ' ἔξω νὰ τελειώσῃ ὁ Ζαχαρίας, γιὰ νὰ τοὺς εὐλογῇ. Ἡ καθυστέρησή του τοὺς εἶχε δημιουργήσει μεγάλη ἀπορία. Τελικὰ ὁ Ζαχαρίας βγῆκε στὸ λαό, ἀλλὰ δὲν μπορούσε νὰ μιλήσῃ. Μὲ διάφορα νοήματα προσπάθησε νὰ τοὺς δώσῃ νὰ καταλάβουν, ὅσα εἶχε μέσα στὸ ἱερό.

Ὁ Ζαχαρίας τέλειωσε τὴν ἑβδομάδα τῆς ὑπηρεσίας του στὸ ναὸ καὶ βουβὸς πιά ξαναγύρισε στὸ σπίτι του. Ἐκεῖ διηγήθηκε στὴν Ἐλισάβετ μὲ τὸν τρόπο του ὅλα ὅσα ἐγίναν στὸ ναό. Τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου ἄρχισαν νὰ πραγματοποιοῦνται. Ἡ στεῖρα Ἐλισάβετ περιμένει πιά παιδί κι ἔτσι ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψη τους παραμερίστηκε, γιὰτὶ ὁ Κύριος ἐπέτρεψε ν' ἀφαιρεθῇ ἡ μεγάλη ντροπὴ τῆς ἀτεκνίας.

Ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ τὸ γεγονός. Ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει τὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννη ὡς ἰδιαίτερη γιορτὴ στὶς 23 Σεπτεμβρίου. Ἡ Ἐκκλησία χαίρεται, γιὰτὶ τὸ παιδί ποὺ θὰ γεννηθῇ θὰ εἶναι ὁ προφήτης τοῦ Ὑψίστου. Ἐπίσης τιμᾷ καὶ τὴν ἱερὴ μνήμη τοῦ Ζαχαρία στὶς 5 Σεπτεμβρίου. Ὁ Ζαχαρίας πρόσφερε μεγάλες ὑπηρεσίες ὄχι μονάχα ὡς πατέρας τοῦ Προδρόμου, μὰ καὶ ὡς δίκαιος καὶ ἀμεμπτος μπροστὰ στὸ Θεό. Ἡ Ἐκκλησία μας στὴν ἱερὴ ἀκολουθία τοῦ ἀποδείπνου δίνει μὲ τὸ στόμα τοῦ ἱερέα στὸ ἐκκλησίασμα τὴν ἴδια εὐλογία τοῦ ψαλμ. 66,2: «Ὁ Θεὸς οἰκτιρῆσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογῆσαι ἡμᾶς. Ἐπιφάναι τὸ προσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Θεὸς προετοίμασε μὲ τὴν ὑπόσχεση γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννη τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία στὸν κόσμον. Πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ δοκιμάσουν μεγάλη χαρὰ γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννη, γιὰτὶ θὰ συνδέσῃ τὸν ἑαυτοῦ του καὶ τὸ ἔργο του μὲ τὸ Πρόσωπο τοῦ ἐρχόμενου Μεσσία.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἡ πρῶν οὐ τίκτουσα στεῖρα εὐφράνθητι· ἰδοὺ γὰρ συνέλαβες Ἥλιου λύχον σαφῶς φωτίζειν τὸν μέλλοντα πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἀθλεψίαν νοσοῦσαν· Χόρευε, Ζαχαρία, ἐκβοῶν παρρησία· Προφήτης τοῦ ὑψίστου ἐστίν, ὁ μέλλων τίκεσθαι» (ἀπολυτίκιον).

2. «Εὐφραίνεται λαμπρῶς Ζαχαρίας ὁ μέγας καὶ ἡ πανευκλεὴς (= ἐνδοξότατη) Ἐλισάβετ ἡ σύζυξ, ἀξίως συλλαμβάνουσα Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον· ὃν Ἀρχάγγελος εὐγγελίσαστο χαίρων καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀξιοχρέως (= ἐπάξια) τιμῶμεν ὡς μύστην (= μυημένο) τῆς χάριτος» (κοντάκιο).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί λέει τὸ μήνυμα τοῦ ἀγγέλου γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννη;

2. Μὲ ποιὸ τρόπο βοηθεῖ ὁ Θεὸς τὸ Ζαχαρία νὰ ὑπερνικήσῃ τὶς ἀμβιβολίες τοῦ;

3. Ποιά σημασία ἔχει ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη;

4. Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη;

2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου

(Λουκ. α' 26-38)

Ἡ Ἐλισάβετ ἐδῶ καὶ ἕξι μῆνες περιμένει παιδί. Στὴ χρονικὴ αὐτὴ στιγμή γίνεται ἓνα μεγάλο γεγονός, ποῦ ἡ ἀγία Ἐκκλησία μας τὸ ὀνομάζει «τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον». Εἶναι τὸ θαυμαστὸ γεγονός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Ἡ Παρθένος Μαρία. Στὴ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας ζοῦσε ἡ Παρθένος Μαρία, ποῦ ἦταν μνηστευμένη μὲ τὸν Ἰωσήφ. Ἡ Ναζαρέτ στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν ἓνα μικρὸ καὶ ἀσημο χωριό. Τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια μᾶς μιλοῦν γιὰ τὴν ἀσημότητα τῆς Ναζαρέτ. Καὶ ὅμως στὸν τόπο αὐτὸ κατοικοῦσε μιὰ ἐκλεκτὴ ψυχὴ, ἡ Παρθένος Μαρία. Καταγόταν μαζὶ μὲ τὸ μνηστήρα της, τὸν Ἰωσήφ, ἀπὸ τὸ ἐνδοξο γένος τοῦ προφήτη καὶ βασιλιᾷ Δαβίδ. Ἡ ἱερὰ Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τὴ γέννηση τῆς Παρθένου Μαρίας ἀπὸ τοὺς δίκαιους καὶ εὐσεβεῖς γονεῖς της, τὸν Ἰωακείμ καὶ τὴν Ἄννα. Ἡ γέννηση τῆς Θεοτόκου ἀφαιρεῖ τὴν ντροπὴ τῆς ἀτεκνίας τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννας καὶ ἐλευθερώνει τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τὴ φθορὰ τοῦ θανάτου, ποῦ εἶναι ὁ μισθός, μὲ τὸν ὁποῖο ἡ ἀμαρτία πληρῶνει τοὺς δούλους της.

Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ στὴν Παρθένο Μαρία. Ὁ ἄγγελος ἐπισκέφθηκε τὴν Παρθένο Μαρία στὴ Ναζαρέτ. Ἀφοῦ μπήκε στὸ μέρος ποῦ ἔμενε, τῆς ἀπηύθυνε τὸ μεγαλειώδη χαιρετισμό: «Χαῖρε, κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν» (Λουκ. α' 28). Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι ἀληθινὰ χαριτωμένη, γιατί ἔλαθε ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴν ἐξαιρετικὴ χάρη. Ὁ Κύριος τὴν εὐλογεῖ ἀνάμεσα σὲ ὅλες τὶς γυναῖκες μὲ ἰδιαίτερο τρόπο.

Ἡ Παρθένος Μαρία ταραχτήκε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου. Δὲν ἔξερε ποιὸ σκοπὸ εἶχε αὐτὸς ὁ χαιρετισμός. Ὁ ἄγγελος ὅμως τὴ βοηθεῖ νὰ καταλάβῃ τὸ περιεχόμενο τοῦ χαιρετισμοῦ του.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

Ἡ ἀγγελία τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Ἐφ' ὅσον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπισκέφθηκε τὴν Παρθένο Μαρία, πρέπει ὅπως ὅποτε ὁ φόβος νὰ φύγῃ ἀπὸ μέσα της. Γι' αὐτὸ ὁ ἀρχάγγελος τὴν βεβαιώνει: *«Μὴ φοβᾶσαι Μαριάμ. Ἀξιώθηκες νὰ λάθῃς ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴν ἐξαιρετικὴν Του χάριν, ποὺ ὡς σήμερα καμιά ἄλλη γυναῖκα δὲν τὴν ἔλαβε. Θὰ γεννήσῃς παιδί καὶ θὰ τὸ ὀνομάσῃς Ἰησοῦ. Θὰ εἶναι μέγας καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς θὰ τοῦ δώσῃ τὸ θρόνον τοῦ Δαβὶδ καὶ ἡ βασιλεία Του θὰ εἶναι ἀτέλειωτη καὶ παντοτινὴ»*.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Θεοτόκου. Ἡ Παρθένος Μαρία δοκίμασε μέσα της ἀμνηχανία στὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου λέγοντας: *«Πῶς ἔσται μοι τοῦτο;»* Πῶς θὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρωτόφαντο καὶ πρωτάκουστο γεγονός, ποὺ μοῦ μεταφέρει; Ἡ Παρθένος Μαρία παραδέχεται καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι αὐτὴ ἡ ἀμνηχανία ὀφείλεται στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Γι' αὐτὸ μὲ τὸ ἐρώτημά της δὲν ζητεῖ παρὰ τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀρχάγγελος τὴν ἐνίσχυσε μὲ τὴν ἀπόλυτη καὶ ἀλάνθαστη διαβεβαίωση: *«Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι»* (Λουκ. α' 35). Τὸ ἀναμάρτητο καὶ Ἅγιο Βρέφος ποὺ θὰ γεννηθῇ μὲ ὑπερφυσικὸ τρόπο, θὰ εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἐνίσχυσε ἀκόμη περισσότερο τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς Παρθένου Μαρίας στὸ Θεό, ὅταν τῆς ἀνάγγειλε: *«Ἡ συγγενὴς σου, ἡ στεῖρα Ἐλισάβετ ἐδῶ κι ἔξι μῆνες τῶρα περιμένει παιδί. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα μικρότερο θαῦμα, ποὺ ὁμως δὲν θὰ τὸ περιμένεις...»*. Ἡ Παρθένος Μαρία ἐνισχύθηκε, γιὰ νὰ καταλάβῃ ὅτι *«οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ρῆμα»* (Λουκ. α' 37). Καὶ ἀμέσως ἡ Παρθένος Μαρία ἔδωσε τὴ συγκινητικὴ ἀπάντησις: *«Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου»*. Μὲ τὴ φράση αὕτη ἡ Παρθένος Μαρία ἔδειξε τὴν ἀπέραντη ταπεινοφροσύνη της καὶ τὴν ἀπόλυτη ὑπακοή της στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἔφυγε. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου τέλειωσε. Ἀρχίζει ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου μὲ τὴ φανέρωση τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου. Μεγάλη εὐγνωμοσύνη κι ἐξαιρετικὸ σεβασμὸ δοκίμαζε καὶ δοκιμάζει πάντα τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου. Πολλὲς φορὲς τὸ χρόνο τιμᾷ τὴ Θεοτόκο καὶ τὴν ὑμνεῖ ἀδιάκοπα. Πολὺς κόσμος τρέχει στὰ διάφορα πανηγύρια τῆς Παναγίας. Οἱ ἐκκλησιᾶς γεμίζουν ἀπὸ πιστοὺς ποὺ παρακολουθοῦν τὴ συγκινητικὴ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Οἱ θαυμάσιοι παρα-

κλητικοί κανόνες στην 'Υπεραγία Θεοτόκο ψάλλονται από αναρίθμητα στόματα πιστών. Οί διάφορες γιορτές, που είναι αφιερωμένες στο πρόσωπο της Θεοτόκου, λέγονται θεομητορικές.

Θεομητορικές γιορτές

1. 'Ο Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου	25 Μαρτίου
2. Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου	8 Σεπτεμβρίου
3. 'Η Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	15 Αὐγούστου
4. Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου	21 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 'Ο ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εὐαγγελίζεται σήμερα στήν Κεχαριτωμένη τῇ μεγάλῃ ἀγγελίᾳ ὅτι «ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται». Τὸ Θεῖο Βρέφος πού θά γεννηθῇ, θά ὀνομαστῇ 'Ιησοῦς καὶ θά εἶναι ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον (= ἡ βάση) καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἢ φανέρωσις· ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται, καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται. Διὸ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τῇ Θεοτόκῳ βοησωμεν· Χαίρε κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ» (ἀπολυτίκιο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ).

2. «Τῶν οὐρανίων ἀψίδων (= ἀπὸ τοὺς οὐράνιους θόλους) ὁ Γαβριὴλ καταπτὰς, εἰς Ναζαρετ ἐπέστη πρὸς παρθένον Μαρίαν, βοῶν αὐτῇ τὸ Χαίρε· συλλήψη Υἱόν, τοῦ 'Αδάμ ἀρχαιότερον, τὸν ποιητὴν τῶν πάντων καὶ Λυτρωτὴν τῶν βοώντων σοι τὸ Χαίρε, ἀγνή» (ὕμνος τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τῆς γιορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ σημεῖα τῆς θείας λειτουργίας μας θυμᾶσαι, ὅπου ἐκφράζομε τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν τιμὴ γιὰ τὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου;

2. Ποιὸ σημεῖο ἀπὸ τὴν ἀπάντησι τῆς Θεοτόκου σοῦ ἔκανε τὴ μεγαλύτερη ἐντύπωσι;

3. Ποιὸ εἶναι τὸ μήνυμα τοῦ Γαβριὴλ στήν Παρθένον Μαρία καὶ ποιὰ εἶναι ἡ θασικὴ του σημασία;

4. Μελέτησε τὸ χωρίο τοῦ Λουκ. α' 35. Πόσα ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῆς 'Αγίας Τριάδος ἀναφέρονται στήν ἀγγελίαν τοῦ Γαβριὴλ;

Ἡ Θεοτόκος καὶ ἡ Ἐλισάβετ. Μικρογραφία ἀπὸ κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (17ος αἰ.).

3. Ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου

(Λουκ. α' 57-80)

Ἡ ἐπίσκεψη τῆς Θεοτόκου στὴν Ἐλισάβετ. Ἡ Παρθένος Μαρία ἐπισκέφθηκε τὴ συγγενὴ τῆς Ἐλισάβετ στὴν ὄρεινὴ περιοχὴ τῆς Ἰουδαίας. Ἡ Ἐλισάβετ δυναμώθηκε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ὀνόμασε τὴν Παρθένο Μαρία «εὐλογημένη ἐν γυναιξί» καὶ «μητέρα τοῦ Κυρίου». Καὶ οἱ δυὸ γυναῖκες κρατοῦσαν στὴν καρδιά τους ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φυσικὴ χαρὰ τῆς μητρότητας καὶ τὸ μυστήριό τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Παρθένος Μαρία ἀπάντησε στὰ λόγια τῆς Ἐλισάβετ μὲ τὸ

θαυμάσιο ὕμνο «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριο...». Τὸν ψάλλομε στὴν ἐκκλησία μας στὴ διάρκεια τῆς ἱερῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθρου. Ἡ Παναγία ὕμνεί καὶ δοξάζει τὸ μεγαλεῖο τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ μᾶς ἐκφράζει ἐπίσης καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ταπεινοφροσύνης της. Ἡ Παρθένος Μαρία ἔμεινε κοντὰ στὴν Ἑλισάβετ τρεῖς μῆνες. Σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα συμβαίνει ἓνα μεγάλο γεγονός: ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη.

Ἡ γέννηση καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ. Ἡ Ἑλισάβετ ἀπόκτησε ἓνα παιδί, ποὺ σκόρπισε μεγάλη χαρὰ στοὺς γονεῖς του, τοὺς γείτονες καὶ τοὺς συγγενεῖς. Σύμφωνα ὅμως μὲ τὴν ἰουδαϊκὴ συνήθεια ἔπρεπε νὰ δώσουν στὸ παιδί τὸ ὄνομα ὀχτῶ ἡμέρες μετὰ τὴ γέννησή του. Ἡ ὀνοματοδοσία συνδυαζόταν μὲ τὴν τελετὴ τῆς περιτομῆς. Ἡ περιτομὴ ἦταν τὸ σημεῖο ἐκεῖνο, ποὺ ἔδειχνε τὴ γνησιότητα τοῦ Ἰσραηλίτη· δηλαδὴ ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ ἀνῆκε στὸν ἐκλεκτὸ λαό, ποὺ ὁ Θεὸς εἶχε διαλέξει. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ λαὸ θὰ ἐρχόταν στὸν κόσμον ὁ Μεσσίας. Θὰ χάριζε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴ λύτρωση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Οἱ γείτονες καὶ οἱ συγγενεῖς λογάριζαν ὅλοι μαζί νὰ δώσουν στὸ παιδί τὸ ὄνομα τοῦ γέροντα Ζαχαρία. Ἡ πρώτη ὅμως διαφωνία προῆλθε ἀπὸ τὴν Ἑλισάβετ. Ἦθελε καὶ ἐπέμενε νὰ δοθῇ στὸ παιδί τὸ ὄνομα Ἰωάννης. Μὲ τὴν ἐπιμονή της ἐκδήλωνε τὴ βαθιὰ πίστη καὶ τὴν ὑπακοή της στὸ ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως τελικὰ ἔπρεπε ν' ἀποφασίσῃ ὁ πατέρας γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ, ὅλοι τοὺς στράφηκαν στὸ βουβὸ Ζαχαρία.

Ὁ Ζαχαρίας ζήτησε ἓνα πινακίδιο κι ἔγραψε τίς πιὸ κάτω λέξεις: «*Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ*» (Λουκ. α' 63).

Ὅλοι θαύμασαν γιὰ τὴν περίεργη συμφωνία τοῦ Ζαχαρία μὲ τὴ γνώμη τῆς Ἑλισάβετ. Βαθύτερα ὅμως διακρινόταν μιὰ ἄλλη σπουδαιότερη συμφωνία. Ὁ Ζαχαρίας τώρα ἐμπιστεύθηκε ὀλοκληρωτικὰ τὸν ἑαυτοῦ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ καὶ πραγματοποιεῖ τίς ὑποσχέσεις Του. Ἀμέσως λοιπὸν λύθηκε ἡ ἀφωνία τοῦ Ζαχαρία καὶ ἄρχισε νὰ μιλῇ ἐλεύθερα καὶ νὰ δοξάζῃ τὸ Θεό.

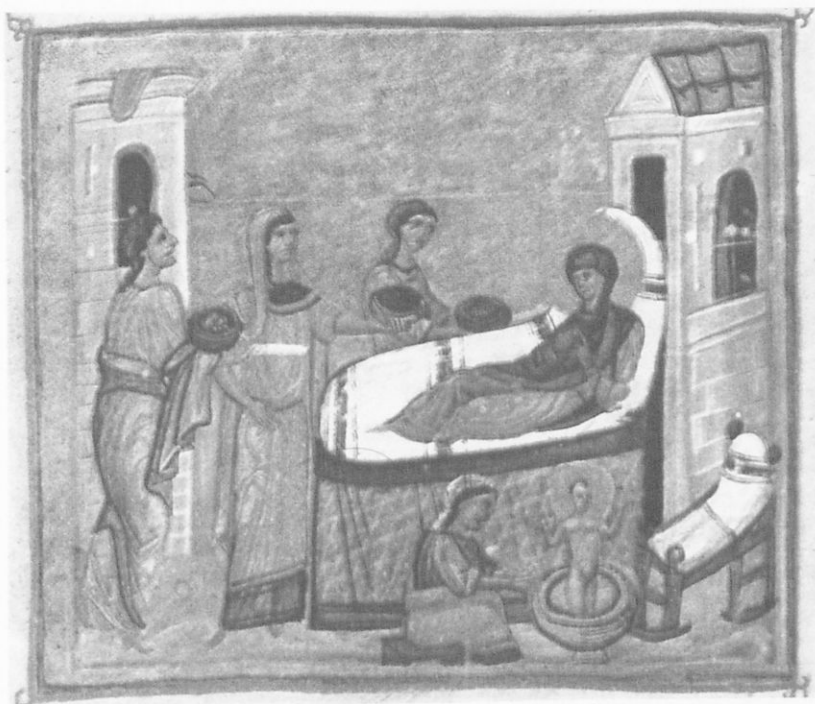
Τὸ θαυμαστὸ αὐτὸ γεγονὸς γέμισε τίς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων ποὺ κατοικοῦσαν ἐκεῖ τριγύρω ἀπὸ φόβο. Ἔτρεξαν κι ἔκαναν γνωστὰ στὴν περιοχὴ τῆς Ἰουδαίας ὅλα, ὅσα ἔγιναν στὴν ὀνοματοδοσία τοῦ παιδιοῦ καὶ τὴ θαυμαστὴ θεραπεία τοῦ Ζαχαρία. Ὅσοι τὰ ἄκουσαν, τὰ διατήρησαν στὴν καρδιά τους καὶ ἡ σκέψη τους στράφηκε στὸ παιδί ποὺ γεννήθηκε: «*Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἐσται;*» (Λουκ. α' 66). Ὁ Ζαχαρίας ἀπάντησε στὴν ἀπορία αὐτὴ μὲ μιὰ προφητεία, ἀφοῦ πρὶν φωτίστηκε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

‘Η ἔρημος Ἰουδα. Μέσα στή σιωπή της ἐτοιμάζεται ὁ φλογερός κήρυκας τοῦ Θεοῦ.

‘Ο Ζαχαρίας προφήτευει. ‘Η προφητεία ἀποτελεῖται ἀπὸ δυὸ μέρη. Στὸ πρῶτο μέρος ὁ Ζαχαρίας εὐλογεῖ καὶ δοξάζει τὸ Θεὸ τοῦ Ἰσραὴλ, γιατί ἐπισκέφθηκε τὸ λαὸ Του καὶ τοῦ χάρισε τὴ λύτρωση. Πραγματοποίησε ὅλες τὶς ὑποσχέσεις, ποὺ εἶχε δώσει μὲ τὰ στόματα τῶν Πατριαρχῶν, τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἁγίων. Θυμήθηκε δηλαδὴ καὶ ἐκπλήρωσε τὴν ἁγία καὶ αἰώνια διαθήκη Του.

Στὸ δεῦτερο μέρος ὁ Ζαχαρίας ἀπευθύνεται στὸ παιδί. ‘Ο Ἰωάννης θὰ ὀνομαστῇ προφήτης τοῦ Ὑψίστου. Θὰ προετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ δεχτοῦν τὴ σωτηρία, ποὺ ὁ Μεσσίας θὰ φέρῃ μὲ τὸν ἐρχομὸ Του στὸν κόσμο. ‘Η σωτηρία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς ἁμαρτίας. ‘Η ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν χαρίζεται ἀπὸ τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. “Ἐτσι μᾶς ἐπισκέφθηκε ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ ὁ «ἥλιος τῆς δικαιοσύνης», ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ποὺ κατέβηκε στὸν κόσμο, γιὰ νὰ φωτίσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ βρισκόνταν μέσα στὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸ θάνατο.

Ἡ Γέννηση τοῦ Προδρόμου. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

Ἡ αὐξηση τοῦ Ἰωάννη. Ἐνῶ ὁ Ἰωάννης μεγάλωνε σωματικά, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐνίσχυε καὶ φώτιζε τὶς πνευματικές του δυνάμεις. Ἐπρεπε ὁμως νὰ προετοιμαστῇ γιὰ τὸ μεγάλο καὶ ὑψηλὸ ἔργο του. Ἡ φυγὴ στὴν ἔρημο ἦταν μιὰ συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅποιος ἀναλάμβανε σπουδαῖο ἔργο, ἔπρεπε νὰ βρίσκεται σὲ συνεχὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ Θεό. Καὶ αὐτὸ γινόταν κατορθωτὸ στὴ σιωπὴ καὶ στὴ μοναξιὰ τῆς ἐρήμου.

Ἔτσι ὁ Ἰωάννης, ὥριμος πιά, ξεκίνησε γιὰ τὴν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας, ποὺ θρῑσκοῦσαν νοτιοανατολικά τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἐμείνε ἐκεῖ μέχρις ὅτου ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν ἔστειλε νὰ ἐργαστῇ ὡς προφῆτης ἀνάμεσα στὸν ἰουδαϊκὸ λαό.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη ἔφερε μεγάλη χαρά, γιατί γεννήθηκε ὁ προφῆτης τοῦ Ὑψίστου, ποὺ θὰ προετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ ὑποδε-

χτοῦν τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία. Ὁ Ἰωάννης μεγαλωμένος πιά βρέθηκε στὴν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Λέγω γὰρ ὑμῖν, μεῖζων (= μεγαλύτερος) ἐν γεννητοῖς γυναικῶν (= ἀπὸ αὐτοῦς ποῦ γεννήθηκαν ἀπὸ γυναίκα) προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστίν...» (Λουκ. ζ' 28).
2. «Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, σοὶ δὲ ἀρκέσει (= σοῦ ἀρκεῖ) ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου, Πρόδρομε. Ἀνεδείχθης γὰρ ὄντως (= πραγματικά) καὶ προφητῶν σεβασμιώτερος· ὅτι καὶ ἐν ρείθροις (= στίς ὄχθες) βαπτίσαι κατηξιώθης τὸν κηρυττόμενον. Ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω καὶ τοῖς ἐν Ἀδὴ Θεὸν φανερωθέντα ἐν σαρκί, τὸν αἰρόντα (= ποῦ σηκώνει) τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος» (ἀπολυτίκιο τοῦ Προδρόμου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποῖο μεγάλο γεγονὸς συνδέεται ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη καὶ γιατί;
 2. Γιατί ἐπέμενε ἡ Ἐλισάβετ νὰ ὀνομασθῇ τὸ παιδί Ἰωάννης;
 3. Πῶς ὀνομάζει ὁ Ζαχαρίας στὴν προφητεία του τὸν Ἰωάννη;
 4. «Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ (τοῦ Ἰωάννη)» (Λουκ. α' 66).
- Ἀπὸ ποιά γνωστά μας γεγονότα συμπεραίνομε;

4. Ἡ Γέννηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

(Λουκ. 6' 1-20, Ματθ. α' 18-25)

«Ὅταν ἦρθε ὁ προσδιορισμένος καιρὸς, ἔστειλε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὸν Υἱὸ Του, ποῦ γεννήθηκε ἀπὸ γυναίκα καὶ ὑποτάχθηκε στὸ νόμο, γιὰ νὰ λυτρώσῃ ἐκείνους, ποῦ ἦταν ὑποταγμένοι στὸ νόμο, καὶ γιὰ νὰ ξαναγίνωμε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ» (Γαλ. δ' 4, 5).

Τὸ διάταγμα τῆς ἀπογραφῆς. Ὁ Ὀκταβιανὸς Αὐγουστος ὡς αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης ἔβγαλε διαταγὴ νὰ ἀπογραφοῦν ὅλοι οἱ πληθυσμοὶ ποῦ εἶχε στὴν κυριαρχία του. Ἦθελε νὰ ξέρῃ μὲ ἀκρίβεια τὸν ἀριθμὸ τῶν ὑπηκόων του, γιατί θὰ τοῦ χρειαζόταν γιὰ τὴν καταμέτρηση τῆς φορολογίας. Ὁ ἡγεμόνας τῆς Συρίας ἀνέλαβε τὴν ἀπογραφὴ στὴν Παλαιστίνη. Τὸ ἔθιμο τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ἦταν: ὁ καθένας νὰ ἀπογραφόταν στὸν τόπο, ἀπ' ὅπου καταγόταν ὁ «οἶκος» ἢ ἡ «πατρίς» του.

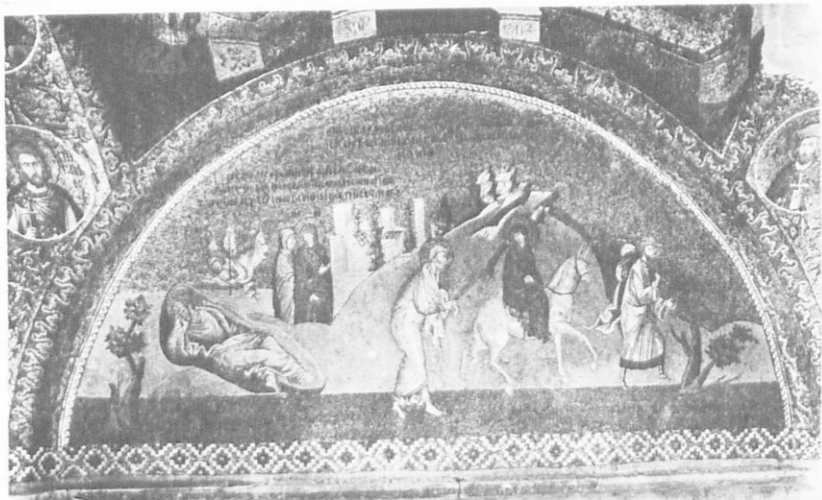

Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Θεοτόκος ἀπογράφονται μπροστὰ στὸν Κυρήνιο καὶ τοὺς ὑπαλλήλους του. Μωσαϊκὰ στὴ Μονὴ τῆς Χώρας (Καχριε Τζαμί) στὴν Κωνσταντινούπολη, 14ος αἰ.

Ἐχομε δεῖ πὼς ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία κατάγονταν ἀπὸ τὸ βασιλικὸ γένος τοῦ Δαβὶδ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ βρεθοῦν στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, γιατί ἐκεῖ εἶχε γεννηθῇ ὁ Δαβὶδ.

Ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ στὴ Βηθλεὲμ. Δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη νὰ ταξιδεύη κανεὶς μέσα στὸ χειμῶνα ἀπὸ τὴ Γαλιλαία γιὰ τὴν Ἰουδαία. Περίπου 140 χιλιόμετρα ἦταν ἡ ἀπόσταση, ποὺ ἔπρεπε νὰ διανύσουν ὁ Ἰωσήφ μὲ τὴν Παρθένο Μαρία. Ἰδιαίτερα γιὰ τὴν Παρθένο Μαρία τὸ ταξίδι ἦταν πολὺ κοπιαστικὸ καὶ ἐξαντλητικὸ, γιατί πλησίαζε ὁ καιρὸς, ποὺ θὰ ἔφερνε στὸν κόσμον «τὸν εὐλογημένον καρπὸ τῆς κοιλίας τῆς».

Ὁ Ἰωσήφ παρέλαβε τὴν Παρθένο Μαρία καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ ὑποχρεωτικὸ ταξίδι στὴ Βηθλεὲμ. Οἱ κόποι καὶ οἱ ταλαιπωρίες τῆς ταξιδιωτικῆς ὁδοιπορίας ὁλοκληρώθηκαν, ὅταν οἱ δυὸ ταξιδιωτὲς ἔφτασαν στὴ Βηθλεὲμ. Ἐδῶ τὰ πράγματα ἦταν κατὰ πολὺ χειρότερα. Ὅλα τὰ σπίτια ἦταν γεμάτα ἀπὸ κόσμο. Πολλοὶ τακτοποιήθηκαν σ' ἓνα κατάλυμα (ἓνα εἶδος ἀπλοῦ πανδοχείου), ἀλλὰ κι ἐδῶ γιὰ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Παρθένο Μαρία δὲν ὑπῆρχε ἡ παραμικρὴ θέση. Ὁ

Ἡ πορεία πρὸς Βηθλεέμ. Ἀπὸ ἀριστερά: τὸ ὄνειρο τοῦ Ἰωσήφ, ἡ Θεοτόκος μετὰ δύο ἄλλες γυναῖκες (ἡ μία μόλις διακρίνεται), ὁ Ἰωσήφ, ἡ Θεοτόκος πάνω στὴν ὄνο καὶ ἓνας γιὸς τοῦ Ἰωσήφ. Μωσαϊκὸ στὴ Μονὴ τῆς Χώρας (Καχριε Τζαμί) στὴν Κωνσταντινούπολη (14ος αἰ.).

Ἰωσήφ εἶχε στὸ νοῦ του καὶ τὴν κατάσταση, ποῦ βρισκόταν ἡ Παρθέ-
νος Μαρία. Ὑπολόγιζε ὅτι πλησίαζαν οἱ ἡμέρες «τοῦ τεκεῖν αὐτήν».
Γι' αὐτὸ βρῆκε ἓνα σπήλαιο, ποῦ τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι
γιὰ στάβλο. Τὸ μόνο καθαρὸ μέρος σ' αὐτὸ τὸ στάβλο ἦταν μιὰ φάτνη,
ὅπου ἔβαζαν τὶς τροφές τῶν ζώων.

Ἡ γέννηση τοῦ Σωτήρα. Σ' αὐτὸν τὸν ἀπόμερο στάβλο πραγ-
τοποιήθηκε τὴ θραδιά ἐκείνη τὸ αἰώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἡ Παρθένος
Μαρία «ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ» (Λουκ. θ' 7). Ὁ νέος κληρο-
νόμος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου Δαβὶδ ἦρθε στὸν κόσμον, γιὰ νὰ βασιλεύ-
σῃ στοὺς αἰῶνες χωρὶς τελειωμό. Τὸ παράδοξο ὅμως σὲ τούτῃ τῇ γέν-
νηση εἶναι ὅτι ὁ θρόνος τοῦ νέου, ἀλλὰ καὶ προαιώνιου Βασιλεῖς εἶναι
μιὰ φάτνη, κρυμμένη στὴ μικρὴ καὶ στενὴ σπηλιά. Ἡ φάτνη εἶναι τὸ
μέρος, ὅπου τοποθετήθηκε «ὁ ἀχώρητος Χριστός, ὁ Θεός».

Ὁ ἄγγελος στοὺς βοσκούς τῆς Βηθλεέμ. Στὰ περὶχωρα τῆς
Βηθλεέμ ξαγρυπνοῦσαν μόνο μερικοὶ βοσκοί, ποῦ ἔβοσκαν τὰ κο-
πάδια τους. Κανένας ἀπολύτως δὲν εἶχε ἀντιληφθῇ τὸ χαρμόσυνο

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου
Ὁρους (16ος αἰ.).

καὶ κοσμοσωτήριο γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἄγγελος Κυρίου παρουσιάστηκε ξαφνικὰ κι ἓνα ὑπερφυσικὸ θεϊκὸ φῶς περικύκλωσε τοὺς βοσκούς. Αὐτοὶ μὲ τὴ σειρὰ τους τρόμαξαν ὑπερβολικά, γιατί κατάλαβαν ὅτι μπροστά τους δὲν εἶχαν ἓνα φυσικὸ ἄνθρωπο, ἀλλὰ μιὰ ὑπερφυσικὴ καὶ οὐράνια ὕπαρξη.

Τῇ στιγμῇ αὐτῇ μετέφερε ὁ ἄγγελος στοὺς βοσκούς τὸ πρωτάκουστο μῆνυμά του. *«Μὴ φοβᾶστε! Σᾶς φέρνω τὴ μοναδικὴ ἀγγελία, ποὺ φέρνει μέσα σας τὴν ἀληθινὴν χαρὰ. Ἡ χαρὰ αὐτὴ δὲν ἀγκαλιάζει μόνο σᾶς, μὰ καὶ ὁλόκληρο τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. «Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος».* Τῇ σωτηρίᾳ μπορεῖ νὰ τὴν προσφέρῃ στοὺς ἀνθρώπους μόνο ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ ἀληθινὸς καὶ πραγματικὸς Θεός. Τὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ τῆς κυριαρχίας τοῦ Θεοῦ βρίσκεται σ' ἓνα βρέφος, ποὺ εἶναι σπαργανωμένο μέσα σὲ μιὰ φτωχικὴ καὶ ἀπέριττη φάτνη.

Ἡ δοξολογία τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου. Οἱ βοσκοὶ δὲν πρόλαβαν νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὸ χαροποῖο μῆνυμα τοῦ ἀγγέλου κι ἔγιναν ξαφνικὰ θεατὲς καὶ ἀκροατὲς μιᾶς οὐράνιας μελωδίας. Ὅτι ἓνα μεγάλο πλῆθος ἀπὸ ἀγγέλους τοῦ οὐρανοῦ ἐνώθηκε μὲ τὸν ἀγγελιοφόρο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξέσπασε σὲ μιὰν αὐθόρμητὴ ὕμνωδιὰ καὶ δοξολογία στὸ Θεό, ποὺ ἔχει τὸ θρόνο Του στὸν οὐρανό. *«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».* Χαιρόταν ὁ ἀγγελικὸς κόσμος καὶ ὕμνουσε τὴν εἰρήνῃ, ποὺ ἐρχόταν πάνω σὲ τούτῃ τῇ γῇ. Ἡ εὐαρέσκεια τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους ἐκδηλώθηκε μὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ Του. Μὲ τὴ δοξολογία τους οἱ ἄγγελοι ἀναγνώρισαν στὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ Βρέφους τὸν ἴδιο τὸ Θεό, τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Οἱ βοσκοὶ καὶ τὸ Θεῖο Βρέφος. Μόλις ἀναχώρησε ὁ ἀγγελικὸς κόσμος, οἱ βοσκοὶ πῆραν πολὺ γρήγορα καὶ χωρὶς καμιά καθυστέρηση τὴν ἀπόφασί τους. Ἐπρεπε νὰ πεταχτοῦν ὡς τὴ Βηθλεέμ, γιὰ νὰ γίνουν ἀληθινοὶ καὶ πραγματικοὶ μάρτυρες τοῦ γεγονότος, ποὺ ὁ Κύριος τοὺς εἶχε ἀποκαλύψει μὲ θαυμαστὸ τρόπο.

Ἐφτασαν στὴ Βηθλεέμ καὶ βρῆκαν τὸ Θεῖο Βρέφος, τὴν Παρθένο Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ, ὅπως ἀκριβῶς τοὺς εἶχε πληροφορήσει ὁ ἄγγελος. Ἀμέσως ἀναγνώρισαν μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως τὴ θεότητα καὶ κυριότητα τοῦ Βρέφους. Μέσα τους δοκίμασαν πρωτόγνωρὴν χαρὰ. Ἡ καρδιά τους εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ ἀπέραντὴν εὐγνωμοσύνη στὸ Θεό, ποὺ ἄρχισαν νὰ Τὸν ὕμνουν καὶ νὰ Τὸν δοξολογοῦν *«γιὰ ὅλα ὅσα ἄκουσαν καὶ εἶδαν καὶ τοὺς εἶπαν»* (Λουκ. β' 20).

Τῇ χαρᾷ αὐτῇ τὴν μετέφεραν ἀμέσως σὲ ὅσους μποροῦσαν περισσότερους ἀνθρώπους. Κι ἐκεῖνοι μὲ τὴ σειρά τους, ἀφοῦ ἄκουσαν, θαύμασαν γιὰ ὅλα, ὅσα τοὺς μετέφεραν οἱ βοσκοί. Ἡ Παρθένος Μαρία ὁμως συντηροῦσε ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα καὶ τὰ σύγκρινε μὲ ὅσα γνώριζε ἀκόμη ἀπὸ τὴν ὥρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Γεννήθηκε σ' ἓνα σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σωτὴρας τοῦ κόσμου καὶ τοποθετήθηκε σὲ μιὰ φάτνη. Ὁ ἀγγελικὸς κόσμος χάρηκε τὴν εἰρήνη, ποὺ ἐπισκέφθηκε τὴ γῆ. Ἡ χαρὰ αὐτὴ μεταφέρθηκε ἀπὸ τὸν ἄγγελο στοὺς βοσκούς τῆς Βηθλεὲμ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπεραύσιον τίκει (= γεννᾷ), καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ (= στὸν ἀπλησίαστο) προσάγει (= προσφέρει). Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι. Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι· δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός» (κοντάκιο Χριστουγέννων).
2. «Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον· οὐρανὸν τὸ σπήλαιον· θρόνον χειρουργικὸν τὴν παρθένον· τὴν φάτνην χωρίον (= χώρος, τόπος)· ἐν ᾧ ἀνεκλίθη (= ξάπλωσε) ὁ ἀχώρητος, Χριστός ὁ Θεός, ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν» (καταβασία Χριστουγέννων).
3. «Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρὰς πληροῦνται (= γεμίζουν)· Χριστός ἐτέχθη (= γεννήθηκε) ἐκ τῆς Παρθένου» (χριστουγεννιάτικος ὕμνος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Νὰ ἀντιγράψης ἀπὸ τὴ Σύνοψή σου ἢ ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Συνέκδημο τὸ γνωστὸ μας ἀπολυτίκιο τῶν Χριστουγέννων «Ἡ Γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν...».
2. Ποιὸ μήνυμα μετέφερε ὁ ἄγγελος στοὺς βοσκούς;
3. Σὲ ποιὸν ὕμνο τῆς Ἐκκλησίας μας ψάλλομε κι ἐμεῖς τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη...»;
4. Ποιὰ γνωστὰ σημεῖα τοῦ σημερινοῦ σοῦ μαθήματος ἀναγνωρίζεις στὸ ὑπ' ἀριθ. 2 κείμενό σου;

5. Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου

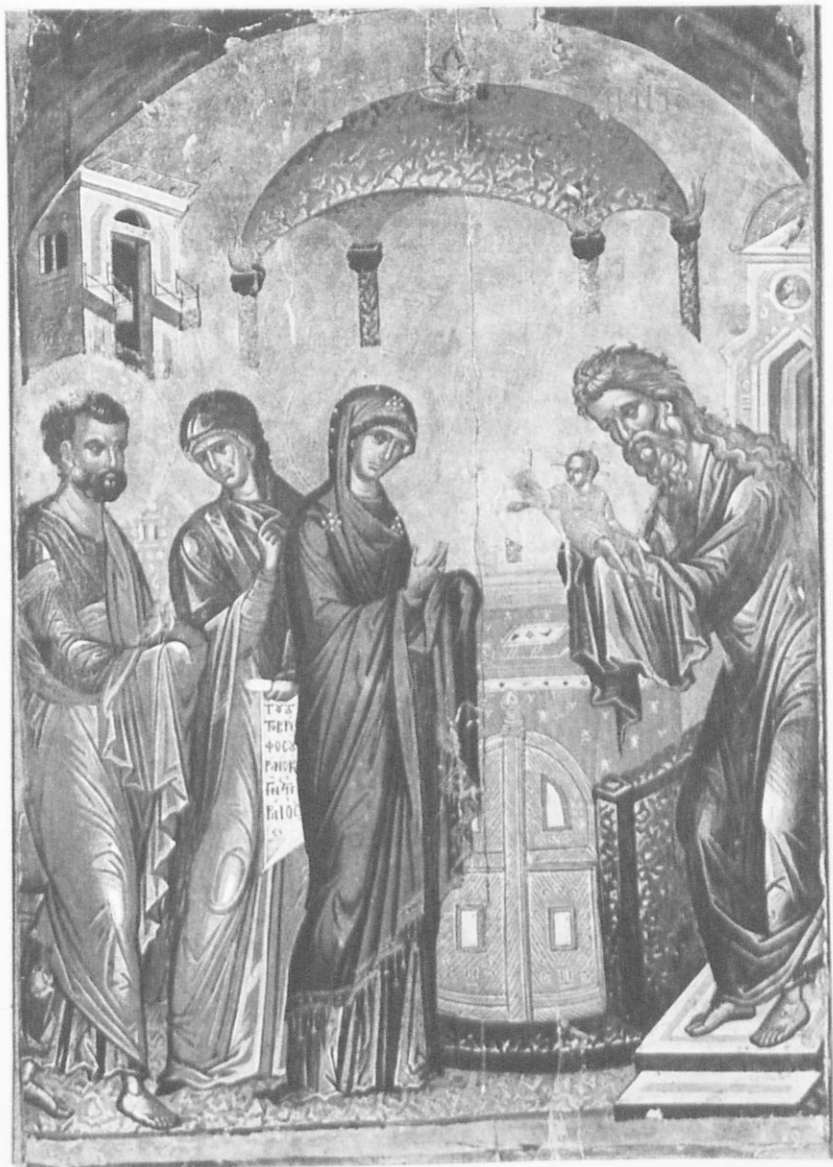
(Λουκ. 6 ' 22-40)

Οἱ διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Ἀφοῦ συμπληρώθηκαν ὀχτῶ ἡμέρες ἀπὸ τῆ γέννηση τοῦ Κυρίου, ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία ἔκαναν τὴν τελετὴ τῆς περιτομῆς, γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ καὶ μὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο ὅτι τὸ Θεῖο Βρέφος εἶναι γνήσιος ἀπόγονος τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ, καὶ τοῦ ἔδωσαν τὸ ὄνομα Ἰησοῦς. Τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ εἶχε πεῖ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ στὴν Παρθένο Μαρία, ὅταν τὴν ἐπισκέφθηκε στὴ Ναζαρέτ καὶ τῆς ἀνακοίνωσε τὴ χαροποὶὸ ἀγγελία τῆς ὑπερφυσικῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ μὲ τὴν Παρθένο Μαρία ἔπρεπε νὰ ἐκπληρώσουν καὶ μιὰν ἄλλη ὑποχρέωση, ποὺ ζητοῦσε ὁ μωσαϊκὸς νόμος. Ἡ μητέρα ἔπρεπε νὰ παρουσιαστῇ μὲ τὸ παιδί στὸ ναὸ 40 ἡμέρες μετὰ τὴ γέννηση ἀγοριοῦ καὶ 80 ἡμέρες μετὰ τὴ γέννηση κοριτσιοῦ καὶ νὰ προσφέρῃ στὸ Θεὸ θυσία γιὰ τὴ μεγάλη εὐεργεσία Του. Ἡ θυσία αὐτὴ ἦταν γιὰ τοὺς πρὸ φτωχοὺς δυὸ τρυγόνια ἢ δυὸ περιστέρια. Ἄν ὅμως τὸ παιδί ἦταν καὶ τὸ πρῶτο (πρωτότοκο), ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ἰησοῦς, ἀνῆκε δικαιοματικὰ στὸ Θεὸ κι ἔπρεπε οἱ γονεῖς νὰ πληρώσουν ἓνα χρηματικὸ ποσό, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὸ ἓνα σημαντικὸ ἐξόδο γιὰ ἓνα φτωχὸ ἐργαζόμενο.

Ὁ γέροντας Συμεών. Ἡ ἀγία οἰκογένεια ἀνέβηκε στὸ ναὸ γιὰ νὰ προσφέρῃ στὸ Θεὸ τὴν ἀπαιτούμενη θυσία. Ὁ ναὸς ἦταν πάντα γεμάτος ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν. Ξαφνικὰ ξεπρόβαλε ἡ σεβάσμια μορφή τοῦ γέροντα Συμεών. Ἔμενε στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἦταν «*δίκαιος καὶ εὐλαβής*», δηλαδὴ ἄνθρωπος ἅγιος καὶ φοβούμενος τὸ Θεό. Ὁ γέροντας Συμεών περίμενε ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια μὲ μεγάλη ὑπομονὴ τὴν παρηγοριά, ποὺ ὁ Θεὸς θὰ ἔστελνε στὸν Ἰσραὴλ. Ἡ παρηγοριά, αὐτὴ δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία στὸν κόσμον. Ἡ πίστη τοῦ Συμεών ἦταν τόσο ζωντανὴ καὶ δυνατὴ, ποὺ ὁ Θεὸς τὸν χαρίτωσε μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐεργεσία Του. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα φώτισε ὁλόκληρη τὴ σκέψη καὶ τὴν καρδιά τοῦ Συμεών καὶ τοῦ ἔδωσε τὴ βεβαίωση ὅτι, πρὶν πεθάνῃ, θ' ἀντικρίσῃ Ἐκεῖνον, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχρισε βασιλιά καὶ Σωτῆρα ὁλόκληρου τοῦ κόσμου.

Ὁ Συμεὼν ὑποδέχεται τὸ Χριστό. Τὸ Θεῖο Βρέφος καὶ οἱ γονεῖς Του βρέθηκαν τὴ στιγμὴ αὐτὴ στὸ ἱερὸ τοῦ ναοῦ. Ὁ ἱερέας ἐτοιμαζόταν νὰ προσφέρῃ στὸ Θεὸ τὴ θυσία τῆς προσφορᾶς ἀπὸ τὴν ἀγία

Ἡ Ὑπαπαντή. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὄρους (16ος αἰ.)

οικογένεια. Ξαφνικά όμως παρουσιάστηκε ο φωτισμένος με το "Άγιο Πνεῦμα γέροντας Συμεών. Ὁ Θεὸς τὸν ἀξίωσε νὰ δεχτῇ στὶς ἀγκάλες τοῦ τὸν πραγματικὸ Μεσσία, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ γέροντας Συμεὼν δοκίμασε μέσα τοῦ μεγάλη συγκίνηση καὶ ἀπέραντη χαρά, ποῦ εἶδε μὲ τὰ μάτια τοῦ καὶ βάσταξε μὲ τὰ χέρια τοῦ τὸ Χριστό. Αἰσθάνθηκε ἀπειρη εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ Θεό, ποῦ τὸν ἀξίωσε νὰ ἀντικρίσῃ τὸ Μεσσία Χριστό, πρὶν ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό. Ἡ ψυχὴ τοῦ ξέσπασε σὲ μιὰ θερμότητὴ εὐχαριστία καὶ δοξολογία στὸ Θεό.

Ὁ Συμεὼν προσεύχεται. «Τώρα ποῦ εἶδα πιά μὲ τὰ μάτια μου τὸ Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου εἶμαι ἔτοιμος νὰ φύγω ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμον, ἀλλὰ γεμάτος εἰρήνη, χωρὶς νὰ ἀνησυχῶ γιὰ τὴ λύτρωση τοῦ Ἰσραήλ. Τὰ μάτια μου εἶδαν ἀπὸ τώρα τὴ σωτηρία ποῦ θὰ χαρίσῃ αὐτὸ τὸ Θεῖο Βρέφος σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Τὴ σωτηρία αὐτὴ τὴν ἐτοίμασε ὁ Θεὸς γιὰ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι μονάχα γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες. Ἡ σωτηρία θὰ εἶναι τὸ πνευματικὸ φῶς, ποῦ θ' ἀποκαλύψῃ σὲ ὅλους τοὺς εἰδωλολάτρες τὸν ἀληθινὸ Θεό, μὰ ἡ παγκόσμια αὐτὴ ἀποκάλυψη θὰ εἶναι συνάμα καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἰσραήλ».

Ὁ Συμεὼν προφητεύει. Ἡ εὐχαριστήρια προσευχὴ τοῦ Συμεὼν μὲ τὸ ἐξαίσιον πνευματικὸ της περιεχόμενο προξένησε μεγάλο θαυμασμό στὸν Ἰωσήφ καὶ στὴν Παρθένο Μαρία. Ὁ Συμεὼν εὐλόγησε καὶ τοὺς δυὸ καὶ προφήτευσε στὴν Παναγία γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰ ἀκόλουθα:

Α. Ὁ Χριστὸς θὰ γίνῃ αἰτία νὰ πέσουν καὶ νὰ ὑψωθοῦν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες. "Ὅσοι θὰ ἀπιστήσουν στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, θὰ χάσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. "Ὅσοι ὅμως θὰ Τὸν δεχτοῦν μὲ πίστη καὶ ὑπακοή, θὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία κι ἔτσι θὰ σωθοῦν.

Β. Ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» γιὰ τοὺς ἀπιστοὺς καὶ ἐγωιστὲς ἀνθρώπους. Οἱ Ἰσραηλίτες Τὸν περίμεναν κοσμικὸ βασιλιά καὶ Τὸν ἀντίκρισαν ἐντελῶς διαφορετικὰ. Οἱ ἐγωιστικὲς διαθέσεις δὲν τοὺς ἄφησαν νὰ δεχτοῦν τὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης, ποῦ ὁ Μεσσίας τοὺς πρόσφερε καθημερινά.

Γ. "Ὅσοι ἀπορρίψουν τὸ Μεσσία, θὰ Τὸν ὀδηγήσουν στὸ σταυρικὸ θάνατο. Τὴ μητρικὴ καρδιά τῆς Παρθένου Μαρίας θὰ τὴν πληγώσῃ

τὸ μαχαίρι τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως, ὅταν θὰ δῇ τὸν Υἱό της στὸ Σταυρό.

Ἡ προφήτισσα Ἄννα. Ἦταν θυγατέρα τοῦ Φανουὴλ ἀπὸ τῆ φυλῆ Ἀσήρ. Παρ' ὅλα τὰ 84 χρόνια της, βρισκόταν καθημερινὰ στὸ ναό. Ἡμέρα καὶ νύχτα χωρὶς καμιά διακοπὴ δοξολογοῦσε καὶ λάτρευε τὸ Θεό. Καὶ στὸ σημερινὸ μεγάλο γεγονὸς προφήτευσε καὶ αὐτὴ τῇ σωτηρίᾳ ποὺ θὰ ἔφερνε ὁ Μεσσίας, σ' ἐκείνους ποὺ κατοικοῦσαν στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ περιέμεναν μὲ λαχτὰρα τὴ λύτρωσή τους.

Ἀφοῦ τέλειωσε ἡ θυσία τῆς προσφορᾶς στὸ ναό, γύρισε ἡ ἀγία οἰκογένεια καὶ πάλι στὴ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τὸ Θεῖο Βρέφος ὅτι *«ἠϋξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεῦματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό»* (Λουκ. 6' 40).

Ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ τὴν Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου. Τὸ σημαντικὸ γεγονὸς τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Μεσσία ἀπὸ τὸ γέροντα Συμεὼν τὸ ὀνομάζει ἡ Ἐκκλησία μας Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου καὶ τὸ γιορτάζει πανηγυρικὰ στὶς 2 Φεβρουαρίου. Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ περιεχόμενο τῆς σημερινῆς δεσποτικῆς γιορτῆς. (Δεσποτικὲς γιορτὲς λέμε ἐκεῖνες τίς γιορτὲς, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένες στὸ Δεσπότη Χριστό).

Ἡ Ἐκκλησία καλεῖ ὅλους μας νὰ δοῦμε τὸ Χριστό, «τὸν δεσπότην τοῦ παντός, ὃν (= τὸν ὅποιο) βαστάζει Συμεὼν σήμερον ἐν τῷ νᾶῳ», νὰ συναντηθοῦμε μὲ Αὐτὸν καὶ νὰ τὸν δεχτοῦμε βαθιὰ στὴν καρδιά μας. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ ἐπίσης τὴν ἱερὴ μνήμη τοῦ Συμεὼν, ποὺ τὸν ὀνομάζει «θεοδόχον» καὶ τῆς Ἄννας στὶς 3 Φεβρουαρίου, δηλαδὴ τὴν ἐπόμενη ἡμέρα ἀπὸ τὴ γιορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς. Τὴν εὐχαριστήρια προσευχὴ τοῦ Συμεὼν *«Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα...»* (Λουκ. 6' 29-32) τὴν ἐπαναλαμβάνει ὁ ἱερέας πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπόλυση τῆς ἱερῆς ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ φωτισμένος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γέροντας Συμεὼν ἀναγνώριζε στὸ πρόσωπο τοῦ Θείου Βρέφους τὸν ἀληθινὸ Μεσσία καὶ Τὸν ὑποδέχεται στὶς ἀγκάλες του. Ὁ Συμεὼν προφήτευσε ὅτι τὸ πνευματικὸ φῶς τοῦ Μεσσία θ' ἀποκαλυφθῇ σὲ ὅλα τὰ ἔθνη καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς *«κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον»* (Λουκ. 6' 34).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Θά σὲ καταστήσω φῶς τῶν ἐθνῶν, ὥστε ἡ σωτηρία μου νὰ φτάσῃ μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς» (Ήσ. μθ' 6 καὶ Πράξ. ιγ' 47).
2. «Δεῦτε καὶ ἡμεῖς ᾄσμασιν ἐνθέοις Χριστῷ συναντηθῶμεν καὶ δεξώμεθα αὐτόν, οὐ (= τοῦ ὁποίου) τὸ σωτήριον ὁ Συμεὼν ἑώρακεν (= ἔχει δεῖ) (ὕμνος ἀπὸ τὴν γιορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς).
3. «Χαῖρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε Παρθένε· ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, φωτίζων τοὺς ἐν σκότει. Εὐφραίνου καὶ σύ, πρεσβυτά δίκαιε, δεξιόμενος ἐν ἀγκάλαις τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν χαριζόμενον ἡμῖν καὶ τὴν ἀνάστασιν» (ἀπολυτίκιο Ὑπαπαντῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Νὰ μελετήσῃς καὶ νὰ ἀποστηθίσῃς τὴν εὐχαριστήρια προσευχὴ τοῦ Συμεὼν (Λουκ. β' 29-32).
2. Ποιὸ εἶναι τὸ βασικὸ περιεχόμενον τῆς προφητείας τοῦ γέροντα Συμεὼν;
3. Ποιὰ εἶναι τὰ χαρίσματα τοῦ Συμεὼν καὶ τῆς Ἄννας;
4. Ὑπογράμμισε τὰ σημεῖα, ποὺ σοῦ κάνουν ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἀπὸ τὸ σημερινό σου μάθημα.

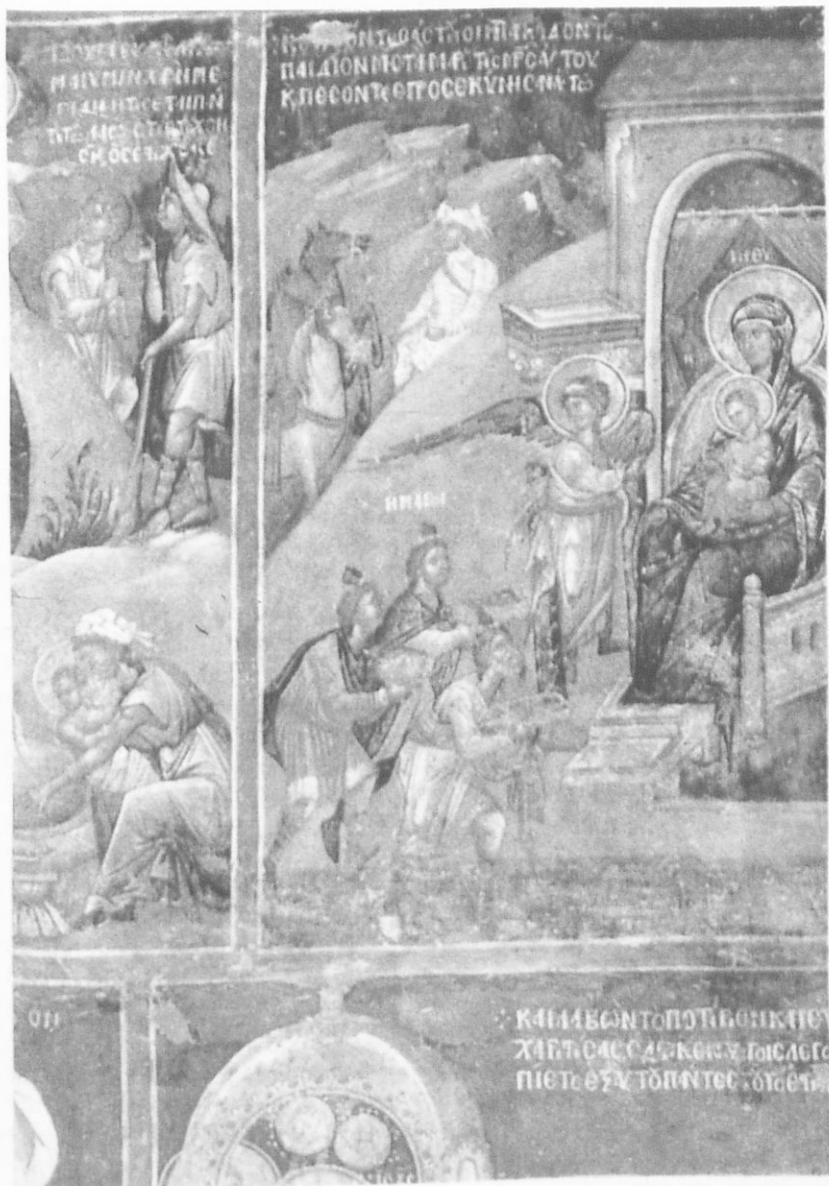
6. Ἡ προσκύνηση τῶν Μάγων

(Ματθ. β' 1-12, 13-23)

Ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος, ποὺ εἶναι ὁ «ἥλιος τῆς δικαιοσύνης», ἄρχισε κιόλας νὰ φωτίζῃ τοὺς πρῶτους εἰδωλολάτρεις τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς παρουσιάζει τὰ σεβάσματα πρόσωπα τῶν Μάγων, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴ μακρινὴ πατρίδα τους γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὸ νέο βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Οἱ Μάγοι στὰ Ἱεροσόλυμα. Στὶς ἡμέρες ποὺ βασιλεῦσε ὁ Ἡρώδης ὁ Μέγας, ἦρθαν Μάγοι ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἕνα περίεργο ἀστέρι τοὺς πληροφόρησε μὲ τὴν παρουσία τοῦ ὅτι γεννήθηκε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τὸ ἀστέρι αὐτὸ ἦταν ἓνα ὑπερφυσικὸ σημεῖο τοῦ Θεοῦ στοὺς Μάγους.

Οἱ Μάγοι ἀνέλαβαν ἓνα πολὺ δύσκολο καὶ ἐπικίνδuno ταξίδι. Ἡ πρώτη τους δουλειὰ ἦταν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν πρωτεύουσα, τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐτρεφαν μέσα τους τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐκεῖ θὰ τοὺς δώσουν

Ἡ προσκύνηση τῶν Μάγων, Τοιχογραφία στὸν Ἅγιο Νικόλαο τὸν Ὀρφανὸ τῆς Θεσσαλονίκης (14ος αἰ.).

τις απαραίτητες πληροφορίες, πού τούς χρειάζονταν. Γι' αυτό και ἄρχισαν ἀμέσως νά ρωτοῦν σχετικά μέ τὸ νεογέννητο βασιλιά τῶν Ἰουδαίων.

Ὁ Ἡρώδης ἀνησυχεῖ. Ὅταν ἔμαθε ὁ Ἡρώδης τὴν ἐπίσκεψη τῶν ξένων καὶ μάλιστα ὅτι ἐνδιαφέρονται γιὰ κάποιο καινούργιο βασιλιά, ἄρχισε ν' ἀνησυχῇ ὑπερβολικά. Πῶς μπορούσε νὰ ὑπάρχη ἄλλος βασιλιάς, ἀφοῦ ὁ ἴδιος κρατοῦσε τὸ βασιλικὸ θρόνο τῶν Ἰουδαίων; Ἡ σκέψη αὐτὴ βασάνιζε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸν Ἡρώδη. Γιὰ νὰ καθησυχάσῃ λοιπὸν τὸν ἑαυτό του, κάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς ρωτοῦσε νὰ μάθῃ τὸ μέρος ὅπου περίμεναν νὰ γεννηθῇ ὁ Χριστός. Ἐκεῖνοι τοῦ ἀπάντησαν μέ τὰ λόγια τοῦ προφήτη Μιχαῖα. Ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ γεννηθῇ, σύμφωνα μέ τις ἀδιάψευστες ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ, στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἡ Βηθλεὲμ δὲν θὰ εἶναι πιά ἓνα ἄσχημο χωριό, γιατί ἀπὸ αὐτὴ θὰ γγῆ ὁ νέος ἄρχοντας, πού θὰ ποιμάνῃ τὸ λαὸ τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ Ἡρώδης κάλεσε κρυφὰ τοὺς Μάγους, γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃ ἀπὸ αὐτοὺς τὸ χρόνο, ἀπὸ τότε πού παρουσιάστηκε τὸ ὑπερφυσικὸ ἀστέρι. Ὁ Ἡρώδης ἔχει καταστρώσει τὸ σχέδιό του. Μὰ δὲν θέλει νὰ γίνῃ γνωστὸ σὲ κανένα. Ἡ συμπεριφορὰ του ἀπέναντι στοὺς Μάγους ἦταν γεμάτη ἀπὸ εὐγένεια καὶ καλοσύνη. Τοὺς ἔδωσε τὴν πληροφορία ὅτι ὁ βασιλιάς πρέπει νὰ γεννηθῇ στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Καὶ τοὺς σύστησε νὰ συνεχίσουν τὸ ταξίδι τους. Μονάχα τοὺς ζήτησε μιὰ χάρη. Ἀφοῦ πᾶνε στὴ Βηθλεὲμ, νὰ ἐξετάσουν μέ κάθε ἀκρίβεια ὅλες τίς εἰδήσεις γύρω ἀπὸ τὸ νέο βασιλιά καὶ γυρνώντας στὰ Ἱεροσόλυμα νὰ κατατοπίσουν καὶ τὸν ἴδιο, γιατί τάχα καὶ αὐτὸς ἤθελε νὰ προσκυνήσῃ τὸν καινούργιο βασιλιά μέ τὸν τρόπο του.

Οἱ Μάγοι στὴ Βηθλεὲμ. Οἱ Μάγοι χάρηκαν πού ἔμαθαν συγκεκριμένα πράγματα γιὰ τὸ βασιλιά τῶν Ἰουδαίων. Πῆραν τὸ δρόμο γιὰ τὴ Βηθλεὲμ. Ἡ χαρὰ τους ὅμως ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερη, ὅταν ἀντίκρυσαν καὶ πάλι τὸ γνωστὸ ὑπερφυσικὸ ἀστέρι, πού τοὺς εἶχε ἐμφανισθῇ στὴν πατρίδα τους. Τὸ ἀστέρι τοὺς ὁδήγησε μέ ἀσφάλεια στὴ Βηθλεὲμ καὶ στάθηκε στὸ μέρος ὅπου θρискόταν τὸ Παιδί. Οἱ Μάγοι βρῆκαν πραγματικὰ τὸν Ἰησοῦ μέ τὴ μητέρα Του, τὴν Παρθένο Μαρία, σὲ κάποιο σπίτι, πού στὸ μετὰξὺ τὸ εἶχε θρῆ ὁ Ἰωσήφ.

Μόλις οἱ Μάγοι εἶδαν τὸ Παιδί, ἔπεσαν καὶ τὸ προσκύνησαν. Τὸ σεβασμὸ τους σ' ἓνα βασιλιά τὸν ἔδειχναν οἱ Ἀνατολίτες μέ τὴν προσκύνηση. Ἀμέσως ἄνοιξαν τίς ἀποσκευές τους καὶ πρόσφεραν τὰ δῶρα τους: «*χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν*». Τὰ δῶρα αὐτὰ

τῶν Μάγων ἔχουν καὶ συμβολικὴ σημασία. Τὴ βρίσκομε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο σ' ἓνα χριστουγεννιάτικο ὕμνο τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπου ὁ ἱερὸς ὕμνογράφος λέγει χαρακτηριστικά: «*Δόκιμον χρυσὸν ὡς βάσι-
λεῖ τῶν αἰώνων καὶ λίθον ὡς Θεῷ τῶν ὄλων ὡς τριημέρῳ δὲ
νεκρῷ σμύρναν τῷ ἀθανάτῳ*».

Οἱ Μάγοι μετὰ τὴν προσκύνηση τοῦ Βρέφους πῆραν τὸ δρόμο ποῦ θὰ τοὺς ἔφερνε καὶ πάλι στὴ χώρα τους. Δὲν πέρασαν ὅμως ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπως τοὺς εἶχε πεῖ ὁ Ἡρώδης γιὰ νὰ τοῦ μεταφέρουν τὰ νέα. Τοῦτο ἐγένε, γιατί στὸ μεταξὺ παρουσιάστηκε ἄγγελος Κυρίου στὸν ὕπνο τους καὶ τοὺς ἔδωσε ὁδηγίες ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ μὴν ξαναγυρίσουν στὸν Ἡρώδη.

Ἡ ἁγία οἰκογένεια στὴν Αἴγυπτο. "Ὅταν ἔφυγαν οἱ Μάγοι, παρουσιάστηκε ἄγγελος Κυρίου μὲ ὄνειρο στὸν Ἰωσήφ καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ: «*Νὰ φύγης ἀμέσως μὲ τὸ παιδί καὶ τὴ μητέρα Του γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Θὰ μείνης ἐκεῖ ὡσότου καὶ πάλι εἰδοποιήσω*».

Μόλις σηκώθηκε ὁ Ἰωσήφ, πῆρε τὸ Παιδί καὶ τὴ μητέρα Του καὶ μέσα στὴ νύχτα ἔφυγαν γιὰ τὴν Αἴγυπτο. "Ἐνα ταξίδι μὲ τέτοιες συνθήκες δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστο. Ἀντίθετα οἱ δυσκολίες καὶ οἱ κίνδυνοι ἦταν πάρα πολλοί. Ἀπὸ τὴ Βηθλεέμ θὰ περνοῦσαν στὴ *Χεβρών* καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴ *Βηρσαβέ*, ἀπ' ὅπου θ' ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχαῖο δρόμο τῶν καραβανιῶν, ποῦ εἶναι παράλληλος μὲ τὴν ἀκτὴ τῆς Μεσογείου. Ἀπὸ τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου ἀρχίζει μιὰ ἀπέραντη ἀμμοθάλασσα. Χρειάζονταν μιὰ ὁλόκληρη ἐβδομάδα νὰ τὴ διασχίσουν. Εὐκόλα λοιπὸν καταλαβαίνομε τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους, ποῦ δοκίμασε ἡ ἁγία οἰκογένεια σὲ τοῦτο τὸ ξαφνικὸ καὶ βιαστικὸ ταξίδι.

Τὸ ἀνάνθρωπο σχέδιο τοῦ Ἡρώδη. "Ἄδικα περίμενε ὁ Ἡρώδης νὰ ἐπιστρέψουν οἱ Μάγοι. Εἶχε θυμώσει ὑπερβολικά, γιατί τὸν ἐμπόδιζαν στὴν ἐκτέλεση τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου. Τότε πῆρε μιὰν ἀπόφαση ποῦ φανέρωνε τὸν ἀπαίσιο καὶ ἀνάνθρωπο χαρακτήρα του. "Ἐδωσε διαταγὴ νὰ σκοτώσουν ὅλα τὰ ἀγόρια τῆς περιοχῆς τῆς Βηθλεέμ, ποῦ εἶχαν ἡλικία ἀπὸ δυὸ χρονῶν καὶ κάτω. Ὁ Ἡρώδης ἤθελε μὲ τὸ φονικὸ του σχέδιο νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ Μεσσία, ἀπὸ τὸν ὁποῖο, κατὰ τὴ γνώμη του, κινδύνευε ὁ βασιλικὸς του θρόνος.

Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἡρώδη ἐκτέλεσαν τὴν ἀνάνθρωπη διαταγὴ του. Ὁ θρῆνος καὶ ὁ ὀδυρμὸς τῶν μητέρων, ποῦ ἔβλεπαν νὰ θανατώνωνται τὰ παιδιὰ τους, ἦταν ἀπερίγραπτος. Πραγματοποιήθηκε

Τὸ ὄνειρο τοῦ Ἰωσήφ. Τοιχογραφία στὸν Ἅγιο Νικόλαο τὸν Ὀρφανὸ τῆς Θεσσαλονίκης (14ος αἰ.).

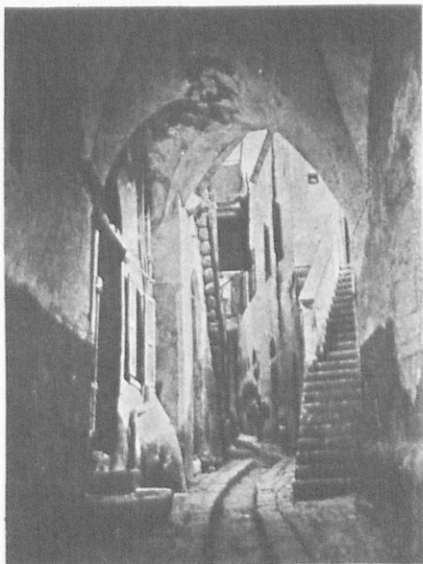
ἐκεῖνο, ποῦ πρὶν ἀπὸ 600 χρόνια εἶχε προφητεύσει ὁ προφῆτης Ἰερεμίας (Ἰερ. λη' 15. Βλέπε καὶ Ματθ. θ' 18).

Ἡ ἁγία οἰκογένεια ἐπιστρέφει. Ὁ Ἡρώδης πέθανε μὲ φοβερό θάνατο, λίγους μῆνες μετὰ τὴν θανάτωση τῶν νηπίων. Ἄγγελος Κυρίου παρουσιάστηκε καὶ πάλι μὲ ὄνειρο στὸν Ἰωσήφ καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐντολὴ νὰ ξαναγυρίσῃ στὴ γῆ Ἰσραὴλ. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως, ὅταν ἔμαθε ὅτι τὸν Ἡρώδη τὸν διαδέχτηκε ὁ ἄγριος γιὸς του, ὁ Ἀρχέλαος, φοβήθηκε. Ἔτσι δὲν ξαναγύρισε στὴν Ἰουδαία. Φωτίστηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ σὲ ὄνειρο καὶ ξεκίνησε γιὰ τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἦταν ἄρχοντας ἓνας ἄλλος γιὸς τοῦ Ἡρώδη, ὁ Ἀντίπας, ποῦ διακρινόταν γιὰ τὴν ἠπιότητα τοῦ χαρακτήρα του. Ὁ Ἰωσήφ μὲ τὸ Παιδί καὶ τὴ μητέρα Του ἦρθε κι ἐγκαταστάθηκε στὴν πόλη Ναζαρέτ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀνόματά Του ὁ Κύριος θὰ λέγεται καὶ Ναζωραῖος.

Ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὰ γεγονότα τοῦ μαθήματός μας. Ἡ Ἐκκλησία μας θυμᾶται τὸ γεγονὸς τῆς προσκυνήσεως τῶν Μάγων τὴν ἴδια ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων. Οἱ πρῶτοι εἰδωλολάτρες προσκύνησαν τὸν ἀληθινὸ Θεό, ποῦ ἐγίνε ἀνθρώπος, γιὰ νὰ σώσῃ ὁλόκληρο τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ «ἥλιος τῆς δικαιοσύνης», ἄρχισε μὲ τὸ σημερινὸ γεγονὸς ν' ἀποκαλύπτεται στὸν εἰδωλολατρικὸ κόσμο καὶ νὰ τὸν φωτίζῃ μὲ τὴν ἀληθινὴ πίστη καὶ ἀγάπη.

Τὰ ἀθῶα νήπια τῆς Βηθλεέμ, ποῦ θανατώθηκαν ἀπὸ τὴν ἀπάνθρωπη μανία τοῦ Ἡρώδη, τὰ τιμᾶ ἡ Ἐκκλησία μας ὡς τοὺς πρῶτους μάρτυρες τῆς πίστεως στὶς 29 Δεκεμβρίου. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἀπὸ βρέφος ἀκόμη δοκίμασε τοὺς διωγμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ποῦ συνεχίζονται ὡς σήμερα. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καταπολεμεῖται ἀπὸ τοὺς

Δρομικός στὴν παλαιὰ Ναζαρέτ. Θυμίζει λίγο τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Ναζαρέτ τῶν Εὐαγγελίων.

ἐχθρούς της. Ὁ χριστιανὸς ὁμως μαθητὴς πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ Ἐκκλησία στὸ τέλος πάντοτε θριαμβεύει.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν προσκύνηση τῶν Μάγων ἄρχισε νὰ ἀποκαλύπτεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὸ «φῶς τοῦ κόσμου», στοὺς πρώτους εἰδωλολάτρες. Οἱ πρῶται μάρτυρες τῆς πίστεως, τὰ ἄθῳα νήπια, ἔχυσαν τὸ αἷμα τους γιὰ τὸ Θεῖο Βρέφος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός· ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἔνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ, μετὰ τῶν μάγων ἀνατολῆς τῶν βασιλέων...» (ὕμνο-λογία Χριστουγέννων).
2. «Ἐξεπλήττετο ὁ Ἡρώδης ὁρών (= βλέποντας) τῶν μάγων τὴν εὐσέθειαν· καὶ τῷ θυμῷ νικώμενος, τοῦ ἔτους ἠκριθολόγει τὸ διάστημα. Μητέρες ἠτεκνοῦντο (= ἔχαναν τὰ παιδιὰ τους), καὶ ἡ ἄωρος (= πρόωρη) ἡλικία τῶν βρεφῶν πικρῶς κατεθερίζετο...» (ὕμνολογία τῶν Χριστουγέννων).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποιὸς τρόπους ἐκδήλωσαν οἱ Μάγοι τὴν πίστη τους στὸ νεογέννητο Κύριο;
2. Ποιὰ σημεῖα ὑπογραμμίζεις ἰδιαίτερα στὴ διαγωγή τοῦ Ἡρώδης;
3. Μὲ ποιὸς τρόπους προστάτευσε ὁ Θεὸς τὸ Θεῖο Βρέφος;
4. Ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 κειμένου σου;

7. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων

(Λουκ. 8' 41-52)

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς παρουσιάζει ἓνα πολὺ σημαντικὸ γεγονός τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, ὅταν θρισκόταν στὴν ἡλικία τῶν δώδεκα χρόνων.

Ὁ Ἰησοῦς ἀνεβαίνει ἐπίσημα στὸ ναό. Ὅταν ὁ Ἰσραηλίτης συμπλήρωνε τὰ δώδεκα χρόνια του, γινόταν ἐπίσημο μέλος τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος, δηλαδὴ τῆς συναγωγῆς. Αὐτὸ τὸ καθόριζαν οἱ σχετικὲς διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Ἀπὸ τὴν ἡλικία τῶν δώδεκα χρόνων ὁ Ἰσραηλίτης λογαριαζόταν πιά μεγαλωμένος καὶ ἄρχιζε

νὰ παίρνη μέρος σὲ ὅλες τὶς θρησκευτικὰς ὑποχρεώσεις. Μία ἀπὸ τὶς πιὸ βασικὰς καὶ ἀπαραίτητες ὑποχρεώσεις ἦταν καὶ ἡ ἐπίσκεψις στὸ ναὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὅταν μάλιστα ἔφταναν οἱ μεγάλες γιορτὲς (Πάσχα, Πεντηκοστή, Σκηνοπηγία).

Ὁ ὡσεὶ ἀνένηκε αὐτὴ τῇ φορᾷ στὸ ναὸ ἐπίσημα μαζί με τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Παρθένο Μαρία. Ὁ Ἰησοῦς θρῆκε τὴν εὐκαιρία ν' ἀποκαλύψῃ στὴν Παναγία Μητέρα Του καὶ τὸν προστάτη Του Ἰωσήφ καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμον, ὅτι εἶναι: ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὁ σύνδεσμος μετὰ τὸν οὐράνιο Πατέρα Του, ποῦ κατοικεῖ στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, εἶναι μοναδικὸς καὶ ὁλοκληρωτικὸς. Ἐπομένως ξεπερνᾷ κάθε ἄλλο συγγενικὸ Του δεσμό.

Τὸ ταξίδι γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Τὶς μεγάλες γιορτὲς πάρα πολλὸς κόσμος ἀνέβαινε στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἀπὸ κάθε περιοχὴ τῆς Παλαιστίνης μαζεύονταν οἱ Ἰσραηλίτες, σχηματίζαν διάφορα караβάνια καὶ τελικὰ χωρίζονταν σὲ διάφορες μικρότερες ὁμάδες ἀπὸ συγγενεῖς, φίλους καὶ γνωστούς.

Τὸ ταξίδι τοὺς ἦταν ἄρκετὰ ὀργανωμένο. Στὸ διάστημα τοῦ ταξιδιοῦ οἱ διάφορες ὁμάδες κουβέντιαζαν, προσεύχονταν στὸ Θεὸ καὶ ἔψαλλαν θρησκευτικοὺς ὕμνους. Τὰ βράδια διανυκτέρευαν σὲ διάφορους σταθμούς. Ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Γαλιλαίας ὡς τὰ Ἱεροσόλυμα χρειάζονταν περίπου 5 ἡμέρες. Δὲν περνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὴ Σαμάρεια, γιατί ὑπῆρχε ἡ παλιὰ ἐχθρότητα ἀνάμεσα στοὺς Σαμαρεῖτες καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Σύμφωνα μετὰ τὴν πορεία τοὺς ἐπαιρναν τὴν ἀριστερὴ ὁχθὴ τοῦ Ἰορδάνη καὶ κατόπιν, ἀφοῦ περνοῦσαν τὴν Ἱεριχώ ἔφταναν στὰ Ἱεροσόλυμα.

Οἱ προσκυνητὲς αὐτῆς τῆς χρονιᾶς εἶχαν φτάσει ἐδῶ καὶ δυὸ ἡμέρες στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀφοῦ τελείωσαν τὰ διάφορα πασχαλινὰ θρησκευτικὰ τοὺς καθήκοντα, ἐτοιμάστηκαν γιὰ τὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς.

Τὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Τὰ ὀργανωμένα караβάνια πῆραν καὶ πάλι τὸ δρόμο, ποῦ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴ δική τους περιοχὴ. Σὲ κάθε διανυκτέρευση ἔπρεπε ὁ καθένας νὰ βρεθῇ κοντὰ στὴ συντροφιά, ὅπου ἀνῆκε. Τὴν ἡμέρα ὅμως μπορούσε νὰ ἀνακατευθῇ μετὰ τὶς διαφορὰς ἄλλες συντροφίαις. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις τὰ μικρὰ παιδιὰ δοκιμάζουν ἰδιαίτερη χαρὰ κι ἐνθουσιασμό. Φαίνεται πῶς θὰ σχηματίζαν καὶ δικὰς τοὺς συντροφίαις, γιὰ νὰ ξεπερνοῦν μετὰ τὸν τρόπο τοὺς τὴν κούραση τῆς πορείας.

Στὴν πρώτη ὅμως διανυκτέρευση ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παναγία

Ο Χριστός. Κομμάτι από τοιχογραφία.
(Από το όραμα του Πέτρου 'Αλεξανδρείας, 'Αθήναι 14ος - 15ος αϊ.).

Παρθένος ανακάλυψαν ότι ο Ίησοῦς ἔλειπε. Ἐψαξαν παντοῦ, ρώτησαν ἐπίμονα, μὰ πουθενὰ δὲν Τὸν βρῆκαν. Καὶ οἱ δύο τους ξαναγύρισαν στὰ Ἱεροσόλυμα. Τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες ἔψαχναν, γιὰ νὰ βροῦν τὸν Ἰησοῦ. Πουθενὰ ὅμως δὲν μπόρεσαν νὰ Τὸν συναντήσουν. Τελικὰ βρέθηκαν καὶ πάλι στὸ ναό.

Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς ἀνάμεσα στοὺς διδασκάλους.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία δοκίμασαν μεγάλη ἐκπληξη, ὅταν ξεχώρισαν ἀπὸ μακριὰ τὸν Ἰησοῦ νὰ βρίσκεται ἀνάμεσά στοὺς διδασκάλους τοῦ Ἰσραὴλ καὶ νὰ συνομιλῇ. Τὰ λόγια Του ἦταν

θαυμαστά καὶ ἐλκυστικά. Οἱ σοφοὶ ραββῖνοι θαύμαζαν τὴ σύνεση πού εἶχαν οἱ ἀπαντήσεις ἐνὸς δωδεκάχρονου παιδιοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παναγία ξαφνιάστηκαν μὲ τὴ σοφία τοῦ Ἰησοῦ. Μὰ πολὺ περισσότερο μὲ τὴ διαγωγή Του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία Τὸν ρωτᾷ στὸ τέλος τῆς συνομιλίας. «Παιδί μου, γιατί μᾶς τὸ ἔκανες αὐτὸ κι ἔμεινες πίσω; Νά, λοιπὸν πού ὁ πατέρας Σου καὶ ἐγὼ σὲ ζητούσαμε μὲ πόνο καὶ λαχτάρᾳ».

Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀποκρίθηκε, ὅχι ὅμως ὡς Υἱὸς τῆς Παρθένου, ἀλλὰ ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπόκρισή Του εἶναι ἡ πρώτη ἀποκάλυψη ἀπὸ Αὐτὸν ὅτι εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ: «Δὲν ξέρατε ὅτι πρέπει νὰ βρίσκωμαι στοὺς χώρους ὅπου κατοικεῖ ὁ οὐράνιος Πατέρας μου;». Ἡ προσωπικὴ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ φανέρωσε σὲ ὅλους μᾶς ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ὁλόκληρη ἡ ζωὴ Του βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του, μὲ τὸν Ὅποιο εἶναι «ὁμοούσιος».

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ καιρὸς τῆς δημόσιας ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ Κυρίου δὲν ἔχει ἔρθει, πρέπει ἀκόμη νὰ παραμείνῃ στὴν ἀφάνεια. Ἐτοί λοιπὸν παρέδωσε τὸν ἑαυτό Του στοὺς ἐπίγειους προστάτες Του καὶ ἐπέστρεψε μαζί τους στὴ Ναζαρέτ. «Καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς».

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς κλείνει τὴν περίοδο τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Κυρίου μὲ τὰ παρακάτω λόγια: «Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις (Λουκ. 8' 52).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς ἀποκαλύπτει γιὰ πρώτη φορά μὲ τὴν προσωπικὴ Του μαρτυρία ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Χρησιμοποιεῖ τὸ ναό, τὸν οἶκο τοῦ Πατέρα Του, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴ μοναδικὴ σχέση Του μὲ τὸ Θεό, μὲ τὸν ὁποῖο εἶναι «*ὁμοούσιος*».

Παρατήρησε στὸ σχεδιάγραμμα: Τί κράτησε ἡ Παρθένος Μαρία στὴν καρδιά της (θλέπε Λουκ. 8' 51).

Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς

1. Ἀνεβαίνει στὸ ναὸ τῆς Ἱερουσαλήμ.
2. Στὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα.
3. Τρεῖς ἡμέρες χαμένος.
4. Τὸν ξαναβρίσκουν.
5. «Πρέπει νὰ βρίσκωμαι στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα μου».
6. Κατέθηκε στὴ Ναζαρέτ.

Ὁ Ἰησοῦς 33 χρονῶν

1. Ἀνεβαίνει στὸ Γολγοθὰ τῆς Ἱερουσαλήμ.
2. Στὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα.
3. Τρεῖς ἡμέρες στὸν τάφο.
4. Ἀναστήθηκε.
5. «Γενηθῆτω τὸ θέλημά σου» (Ματθ. κατ' 42).
6. Ἀνέθηκε στὸν Οὐρανό.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ἔπρεπε ὁ Ἰησοῦς νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἡλικία ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

2. Σὲ ποῖο σημεῖο τοῦ μαθήματός σου ἀποκαλύπτει ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

3. Διάβασε τὰ χωρία: Ματθ. γ' 17 καὶ Λουκ. 8' 49. Τί σχέση βρίσκεις νὰ ὑπάρχῃ ἀνάμεσα στὰ δύο αὐτὰ ἀγιογραφικὰ χωρία;

4. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ Κύριος δὲν ἔδειξε καμιάν ἀνυπακοὴ στὸν Ἰωσήφ καὶ στὴν Παρθένο Μαρία, ὅταν βρέθηκε μόνος Του στὸ Ναό; Γιατί καὶ πῶς τὸ ἐξηγεῖς αὐτό;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΜΑΦΑΝΙΣΗ
ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη. Ἡ Βάπτισμα τοῦ Κυρίου

(Ματθ. γ' 1-17 Μάρκ. α' 2-11
Λουκ. γ' 1-20 Ἰω. α' 6-28)

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου καὶ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας, μὲ τὸ ὁποῖο βάπτιζε τὸ λαό, μᾶς συνδέουν μὲ τὴ δημόσια ἐμφάνιση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ εὐαγγελιστὲς μᾶς μιλοῦν καὶ μᾶς παρουσιάζουν τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη.

Ὁ Ἰωάννης στὴν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Ἰωάννης ἐτοιμάστηκε στὴν ἔρημο γιὰ τὸ μεγάλο καὶ σημαντικὸ ἔργο του. Ζοῦσε σὰν ἐρημίτης μέσα στὴ σιωπὴ καὶ προσευχόταν ἀδιάκοπα στὸ Θεό. Περίμενε τὴν ὥρα ποῦ ὁ Θεὸς θὰ τὸν καλοῦσε νὰ ἀρχίσῃ ἐπίσημα τὸ δημόσιο ἔργο του. Ἡ ζωὴ τοῦ ἐρημίτη περνοῦσε μέσα σὲ μιὰ συνεχῆ ἀσκησι-φοροῦσε ἓνα μανδύα, ποῦ ἦταν ὑφασμένος μὲ τρίχες καμήλας. Τὸ φαγητό του ἦταν «ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον». Ἡ μέση του σφιγγόταν μὲ μιὰ δερμάτινη ζώνη. Ὡς τὰ σήμερα οἱ Βεδουῖνοι τῆς Παλαιστίνης χρησιμοποιοῦν τὰ ἔντομα αὐτὰ (ἀκρίδες) γιὰ φαγητό τους. Ἄλλοτε τὰ ξεραίνουν καὶ τὰ ἀλέθουν γιὰ ψωμί. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ γεύση τους εἶναι πικρὴ, γι' αὐτὸ τρῶνε μαζὶ καὶ μέλι ἀπὸ ἄγριες μέλισσες.

Τὸ φλογερὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς λέει ὅτι ὁ γιὸς τοῦ Ζαχαρία, ὁ Ἰωάννης, στὸ 15ο χρόνο τῆς Βασιλείας τοῦ Τιβερίου (δηλαδὴ γύρω στὰ 27-29 μ.Χ.) πῆρε διαταγὴ ἀπὸ τὸ Θεὸ ν' ἀρχίσῃ τὸ δημόσιο ἔργο του. Ὁ Ἰωάννης ἦρθε τότε στὰ περὶχωρὰ τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ καὶ ἄρχισε νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ βαπτίζει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας. Μὲ τὴ δημόσια ἐμφάνιση τοῦ Ἰωάννη πραγματοποιήθηκε καὶ ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαΐα

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Εἰκόνα Φωτίου Κόνταγλου καὶ Πέτρου Βαμπούλη στὴν Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως Βοστώνης (Ἀμερικῆς (1963)).

(μ' 3): «Φωνή ανθρώπου ἀκούγεται στήν ἔρημο πού φωνάζει καί λέει νά ἐτοιμάσετε τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου, ἴσια νά κάνετε τὰ περάσματά του».

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη ἀρχίζει μὲ τὰ λόγια: «Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. γ' 2). δηλαδὴ νά μετανοήσετε, ν' ἀλλάξετε ριζικά τὴ σκέψη σας (μετά-νοῦς), γιὰ νά δεχτῆτε μέσα σας τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού πλησιάζει μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη ἦταν γεμάτο ἀπὸ εἰλικρίνεια καὶ ἀγάπη γιὰ τοὺς συμπατριῶτες του. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς ζητοῦσε:

α) νά μετανοήσουν ριζικά καὶ ἀποφασιστικά·

β) νά μὴν νομίζουν ὅτι ἔχουν ἐξασφαλίσει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ εἶναι ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ καθένας ἔπρεπε νά παρουσιάζῃ τοὺς δικούς του πνευματικούς καρπούς καὶ

γ) νά αἰσθανθοῦν ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει τὴ δύναμη νά καλέσῃ κοντὰ Του ὄχι μονάχα τοὺς Ἰσραηλίτες, μὰ καὶ τοὺς εἰδωλολάτρες. «Ὁ Θεὸς κι ἀπὸ τίς πέτρες ἀκόμη μπορεῖ νά κἀνῇ ἀπογόνους τοῦ Ἀβραάμ». (Τοὺς εἰδωλολάτρες τοὺς θεωροῦσαν σὰν λιθάρια, ὕλικὸ ἐντελῶς ἀκατάλληλο γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ).

Οἱ ἀκροατὲς ἔχοντας ὡς βάση τίς ἀλήθειες αὐτὲς ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη, ἔπρεπε νά δεῖξουν τὰ ἑξῆς:

α) Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι: ἔργα φιλανθρωπίας.

β) Οἱ Τελῶνες: ἔργα δικαιοσύνης. Οἱ εἰσπράξεις τους ἀπὸ τοὺς διάφορους φόρους νά εἶναι δίκαιες καὶ τίμιες.

γ) Οἱ στρατιῶτες: εἰλικρίνεια καὶ ὀλιγάρκεια. Οἱ στρατιῶτες συνήθως ἐκτελοῦσαν τὴν ὑπηρεσία τους μὲ συκοφαντίες καὶ ἀρπαγές.

Ὁ ἄνθρωπος, πού δοκίμαζε μέσα του τὴν ἐσωτερικὴ μετάνοια ἔπρεπε νά τὴ δεῖξῃ: α) μὲ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ β) μὲ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας. Ὁ Ἰωάννης ξεχώριζε τὸ δικό του βάπτισμα ἀπὸ τὸ βάπτισμα, πού θὰ φέρῃ ὁ Μεσσίας στοὺς ἀνθρώπους. Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει σὰν φωτιά τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τίς ἁμαρτίες του μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔρχεται στὸν Ἰωάννη. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη εἶχε τεράστια ἀπήχηση ἀνάμεσα στὸ λαό. Κόσμος πολὺς, ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀπὸ τὴν Ἰουδαία καὶ γενικὰ ἀπὸ ὁλόκληρὴ τὴ χώρα πού βρισκόταν στὰ δεξιὰ καὶ στὰ ἀριστερὰ τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ. ἔρχοταν στὸν Ἰωάννη, γιὰ νά δεχτῇ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας.

Ἐφτασε ὁμως ὁ καιρὸς, πού ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔπρεπε νά ἐκπλη-

Ἡ Βάπτισις. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

ρώση την ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννη ἦταν θέλημα Θεοῦ. Καὶ ὁ Κύριος ἦρθε σὲ τοῦτο τὸν κόσμον γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ ἀπόλυτα τὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του. Ὁ ἀναμάρτητος λοιπὸν Κύριος ἦρθε ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας στὸν Ἰορδάνη ποταμό, γιὰ νὰ βαφτιστῇ ἀπὸ τὸν Ἰωάννη. Ὁ Ἰωάννης, παρ' ὅλο πού ἦταν συγγενὴς μὲ τὸν Κύριο, δὲν τὸν εἶχε δεῖ ὡς τὰ τώρα καὶ ἐπομένως δὲν τὸν γνώριζε. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα τὸν βοήθησε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἔκπληξη τοῦ Ἰωάννη ἦταν ἀπερίγραπτη, ὅταν εἶδε τὸν ἀναμάρτητο Κύριο νὰ ἔρχεται καὶ νὰ ζητῇ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας. Καὶ προσπάθησε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Κύριο, λέγοντάς Του: «*Εγὼ ἔχω ἀνάγκη νὰ βαφτιστῶ ἀπὸ Σένα κι Ἐσὺ ἔρχεσαι σ' ἐμένα;*».

Ἡ ἀπόκριση ὅμως τοῦ Κυρίου ἦταν ἀποφασιστικὴ. Κάλεσε τὸν Ἰωάννη ν' ἀφήσῃ τὶς ἀντιρρήσεις του καὶ νὰ μὴν φέρῃ δυσκολίες γιὰ τὴ Βάπτισή Του. Μὲ τὴ Βάπτισή Του ὁ Κύριος ἐκπλήρωνε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Βάπτισμα τοῦ Κυρίου. Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου ὁ Ἰωάννης ὑποχώρησε καὶ ἄρχισε ἀμέσως τὸ ἔργο του. Ὁ Ἰησοῦς θρέβηκε τώρα μέσα στὸ ποτάμι. Δὲν πρόλαβε ὅμως νὰ μπῇ μέσα καὶ ἀμέσως ἀνέβηκε ἀπὸ τὸ νερὸ τοῦ Ἰορδάνη. Συνήθως ἔμεναν μέσα οἱ ἄνθρωποι, γιατί ἐξομολογιόνταν τὶς ἁμαρτίες τους. Ὁ ἀναμάρτητος ὅμως Κύριος τί νὰ ἔλεγε; Ὁ ἴδιος φυσικὰ τίποτε. Κάποιος ἄλλος μαρτύρησε γι' Αὐτόν. Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του πού ἔλεγε: «*Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα*» (Ματθ. γ' 17).

Ἡ ὁλοκληρωμένη αὐτὴ μαρτυρία τοῦ Οὐρανοῦ εἶχε βεβαιωθῇ καὶ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «*ἐν εἵδει περιστερᾶς*». Ὁ Κύριος εἶχε τώρα μαζί Του τὴ δεύτερη μαρτυρία τοῦ Οὐρανοῦ. Ἡ πρώτη εἶχε παρουσιασθῇ στὴ θαυμαστὴ Γέννησή Του μὲ τὴ δοξολογία τῆς ἀγγελικῆς στρατιᾶς (βλέπε Λουκ. β' 13, 14).

Ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὰ Θεοφάνια. Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει μὲ ἰδιαίτερη μεγαλοπρέπεια τὰ «*Ἅγια Θεοφάνια τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*» στὶς 6 Ἰανουαρίου. Ἡ δεσποτικὴ αὐτὴ γιορτὴ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ καθιερώθηκε ἀπὸ πολὺ παλιὰ στὴν Ἐκκλησίαν μας. Ὀνομάζεται Θεοφάνια ἢ Ἐπιφάνια, γιατί τὴν ἡμέραν τῆς Βαπτίσεως τοῦ Κυρίου φάνηκε καὶ μαρτυρήθηκε ἡ θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν παρουσία ὁλόκληρης τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὰ Θεοφάνια γιορτάζονταν καὶ ὡς γιορτὴ τοῦ φωτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος μὲ τὸ ἅγιο βάπτισμα. Οἱ χριστιανοὶ καὶ ἰδιαί-

τερα ὅσοι βαπτίστηκαν κρατοῦσαν ἀναμμένες λαμπάδες. Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ ἡ ὀνομασία τῆς γιορτῆς «τὰ Φῶτα». Ἡ γιορτὴ αὐτὴ ἦταν ἀρχικὰ ἐνωμένη μὲ τὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὅμως πολὺ ἀργότερα χωρίστηκαν οἱ δυὸ γιορτὲς ὀριστικὰ σὲ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ σὲ γιορτὴ τῶν Θεοφανίων.

Τὴ γιορτὴ τῶν Θεοφανίων τελεῖται ὁ μέγας ἀγιασμός, ψάλλονται θαυμάσιοι ὕμνοι καὶ διαβάζονται κατανυκτικότερες εὐχές.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴ Βάπτισις τοῦ Κυρίου μαρτυρεῖται ἡ θεότητά Του μὲ τὴ φωνὴ τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ τὴν παρουσία ὁλόκληρης τῆς Ἀγίας Τριάδος. Μὲ τὴ Βάπτισή Του ὁ Κύριος ἀρχίζει τὸ δημόσιο ἔργο Του ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Μᾶς ἔδειξε ὅτι ἐγίνε ἐπίσημα ὁ πραγματικός μας ἀδελφός.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφανέρωθη προσκύνησις· τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσημαρτύρει σοι, ἀγαπητὸν σε Υἱὸν ὀνομάζουσα· καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἰδει περιστερᾶς ἐθεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανείς, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα σοι» (ἀπολυτίκιο Θεοφανίων).
2. «Σήμερον τὰ τῶν ἀνθρώπων παιίσματα τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰορδάνου ἀπαλείφονται. Σήμερον ὁ Παράδεισος ἀνέσκηται (= ἔχει ἀνοίξει) τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος καταυγάζει (= φωτίζει) ἡμῖν... Σήμερον ἡ ἱερὰ καὶ μεγαλόφωνος τῶν ὀρθοδόξων πανήγυρις ἀγάλλεται. Σήμερον ὁ Δεσπότης πρὸς τὸ βάπτισμα ἐπέγεται (= θιάζεται), ἵνα ἀναθιᾷσῃ πρὸς ὕψος τὸ ἀνθρώπινον...» (εὐχὴ ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀγιασμό).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου;
2. Γιατί ὁ Κύριος ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἰωάννη νὰ βαπτισθῇ;
3. Ποιὸ μυστήριον ἀποκαλύπτεται στὴ Βάπτισις τοῦ Κυρίου καὶ μὲ ποιὸ τρόπο;
4. Τί δεῖχνει ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴ Βάπτισή Του;

2. Οί μαθητές καὶ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου

(Λουκ. στ' 12-16, Ἰω. α' 19-52)

Οἱ πειρασμοὶ τοῦ Κυρίου στὴν ἔρημο. Ὁ Κύριος μετὰ τὴ Βάπτισή Του καὶ πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ τὸ δημόσιο ἔργο Του, ἔφυγε γιὰ τὴν ἔρημο. Ἐκεῖ ἔμεινε 40 ὁλόκληρες ἡμέρες. Μετὰ ἀπὸ ἐξαντλητικὴ νηστεία 40 ἡμερῶν ὁ διάβολος τόλμησε νὰ πειράξῃ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τρεῖς δυνατοὺς πειρασμούς, ποὺ τοὺς νίκησε ὁ Κύριος ὁλοκληρωτικὰ καὶ ἔτσι παραμέρισε τὸ σατανά (Ματθ. δ' 1-11).

Οἱ πειρασμοὶ

1. Νὰ μετατρέψῃς θαυματουργικὰ τὰ λιθάρια αὐτὰ σὲ ψωμιά.
2. Νὰ ρίξῃς τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ ναοῦ. "Ἄν εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τότε δὲν πρόκειται νὰ πάθῃς τὴν παραμικρὴ ζημιὰ, γιατί ὁ Θεὸς θὰ σὲ προστατεύσῃ.
3. "Ἄν πέσης καὶ μὲ προσκυνήσης, θὰ σοῦ χαρίσω κάθε δόξα καὶ βασιλεία αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Οἱ νικηφόρες ἀπαντήσεις

1. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ μονάχα μὲ τὸ ψωμί, ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε λόγο ποὺ θὰ βγῇ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ (Δευτ. η' 3).
2. Στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ θρῖσκεται γραμμένο: «Δὲν μπορεῖς νὰ δοκιμάζῃς Κύριο τὸ Θεό σου, γιὰ νὰ διαπιστώσῃς τὴν προστασία Του. (Δευτ. στ' 16).
3. «Πήγαινε πίσω μου, σατανά. Γιατί ἔχει γραφῇ· Κύριο τὸ Θεό σου θὰ προσκυνήσης καὶ μονάχα αὐτὸν θὰ λατρεύσῃς. (Δευτ. στ' 13).

Ὁ Κύριος ἄφησε σὲ ὅλους μας ἓνα θαυμάσιο καὶ μοναδικὸ παράδειγμα. Μᾶς ἔδειξε τοὺς τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους μπορούμε κι ἐμεῖς στὴ ζωὴ μας νὰ νικᾶμε τοὺς πειρασμούς καὶ νὰ ἀπομακρύνωμε τὸ σατανά ἀπὸ κοντὰ μας.

Ἡ μαρτυρία τοῦ Προδρόμου γιὰ τὸ Μεσσία. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου εἶχε τεράστια ἀπήχηση ἀνάμεσα στὸ λαό. Ὁ Ἰωάννης εἶχε κιόλας ἀποκτήσει τοὺς πρῶτους μαθητές του. Ὁ κόσμος ἔβλεπε μὲ σεβασμὸ καὶ θαυμασμὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰωάννη. Μάλιστα μέσα τους εἶχε γεννηθῇ καὶ τὸ ἐρώτημα: μήπως ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ Μεσσίας, ποὺ περιμένουν; Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖτες ἀνέλαθαν νὰ ρωτήσουν τὸν Ἰωάννη σχετικά. Οἱ ἀπαντήσεις τοῦ Ἰωάννη ἦταν ξάστερες καὶ κατακάθαρες. «Εγὼ δὲν εἶμαι ὁ Χριστός, οὔτε ὁ προφήτης (γιὰ τὸν ὁποῖο μίλησε ὁ Μωυσής), οὔτε ὁ Ἠλίας. Εγὼ εἶμαι ἡ φωνὴ ἐκείνου, ποὺ φωνάζει στὴν ἔρημο. Ἐτοιμάστε τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου, ἵσια κάντε τὰ περάσματά του».

Ὁ Ἰωάννης ὁμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ξεχωρίζῃ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ Μεσσία. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ἰωάννη, καὶ μάλιστα σὲ τέτοιο βαθμό, ποῦ ὁ Ἰωάννης δὲν εἶναι ἄξιος οὔτε τὸν «*ίμάντα*» τῶν ὑποδημάτων Του νὰ λύσῃ.

Οἱ πρῶτοι μαθητὲς τοῦ Κυρίου. Ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννη γιὰ τὸ Μεσσία ὀλοκληρώθηκε μὲ δυὸ σπουδαῖα περιστατικά. Τὸ πρῶτο ἦταν ἡ συνάντησις τοῦ Ἰωάννη μὲ τὸ Μεσσία, ποῦ μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν ἔρημο. Ὁ Ἰωάννης τὸν ξεχώρισε μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου καὶ τὸν ἔδειξε μὲ τὸ δάκτυλό του λέγοντας χαρακτηριστικά: «*Ἴδε ὁ ἄμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἱρῶν τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου*» (Ἰω. α' 29). Τὸ δεύτερο περιστατικὸ ἦταν τὸ ἐξῆς: «Ὅταν ὁ Ἰωάννης βρέθηκε τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀκριβῶς μὲ δυὸ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του καὶ εἶδε τὸν Ἰησοῦ νὰ περπατῇ, τοὺς εἶπε: «*Ἴδε ὁ ἄμνὸς τοῦ Θεοῦ*». Οἱ μαθητὲς Ἄνδρ ε α ς καὶ Ἰωάννη ς ἀποχωρίστηκαν ἀπὸ τὸ δάσκαλό τους καὶ ἀκολούθησαν τὸν Ἰησοῦ. Ὅταν ὁμως τὸν ρώτησαν «*Ραββί, ποῦ μένεις;*» πῆραν τὴν πρόσκληση «*ἔρχεσθε καὶ ἴδετε*». Ἐμείναν μαζί τὴν ἡμέρα αὐτή. Τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ χαράχθηκαν βαθιὰ στὴν καρδιά τους. Ὁ Ἰωάννης μάλιστα στὸ Εὐαγγέλιό του σημείωσε καὶ τὴν ἀκριβῆ ὥρα τῆς συναντήσεως. «*Ὡρα ἦν ὡς δεκάτῃ*» (Ἰω. α' 40).

Ὁ Ἀνδρέας βρῆκε ἀμέσως τὸν ἀδελφὸ του, τὸ Σίμωνα, ποῦ ἦταν ψαράς, καὶ τὸν ὁδήγησε στὸ Χριστὸ λέγοντάς του μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα «*εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν*». Ὅταν ὁ Κύριος εἶδε τὸ Σίμωνα τοῦ εἶπε: «*Σὺ εἶσαι ὁ Σίμων, ὁ γιὸς τοῦ Ἰωάν. Θὰ ὀνομασθῇς δὲ Κηφᾶς, ποῦ μεταφράζεται Πέτρος*» (Ἰω' α' 43).

Ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναὴλ. Ὁ Κύριος ἀνέβηκε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὴ Γαλιλαία. Συνάντησε τὸ Φίλιππο καὶ τὸν κάλεσε κοντά Του μὲ τὰ λόγια: «*ἀκολούθει μοι*». Ὁ Φίλιππος καταγόταν ἀπὸ τὴ Βηθθαῖδᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐπομένως ἦταν συμπατριώτης τοῦ Ἀνδρέα καὶ τοῦ Πέτρου.

Ὁ Φίλιππος βρῆκε ἀμέσως τὸ φίλο του, τὸ Ναθαναὴλ καὶ τοῦ εἶπε: «*Βρῆκαμε ἐκεῖνον, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγραψε στὸ Νόμο ὁ Μωυσῆς καὶ προφῆτευσαν οἱ προφῆτες. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ καὶ κατάγεται ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ*» (Ἰω. α' 46).

Ὁ Ναθαναὴλ ἀμέσως διατύπωσε τὴ δυσπιστία καὶ τὴν ἀπορία του. «*Εἶναι δυνατό νὰ βγῇ κάτι καλὸ ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ, τὸ κακὸ αὐτὸ καὶ ἄσχημο χωριό;*». Ἡ ἀπορία του αὐτὴ ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὴ στιγμή, ποῦ συναντήθηκε π ρ ο σ ω π ι κ ᾶ μὲ τὸ Χριστό. Ὁ Ναθαναὴλ ἦταν μιὰ πραγματικὰ ἄδολη καὶ καθαρὴ καρδιά. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἀξίωσε

νά ὁμολογήσῃ ἀπὸ τοὺς πρώτους τῇ θεότητι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
«*Ραββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ*».

Ὁ κύκλος τῶν μαθητῶν ὁλοκληρώνεται. Ἡ ἐκλογή καὶ τῶν ὑπολοίπων μαθητῶν ἐγένε ἀπὸ τὸν Κύριο μετὰ ἀπὸ προσευχὴ πού κράτησε μιὰ ὁλόκληρη νύχτα. Κατόπιν ὁ Κύριος κάλεσε τοὺς μαθητὲς Του προσωπικὰ μὲ τὰ ὀνόματά τους. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητὲς «ἀποστόλους». Καὶ τοῦτο γιατί θὰ ἦταν οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ νὰ μεταδώσουν τὴν καλὴ ἀγγελία (εὐαγγέλιο) στοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν «δώδεκα» ἀποστόλων ἔχει ἀντιστοιχία μὲ τὶς δώδεκα φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ. Εἶναι οἱ δώδεκα νέοι πνευματικοὶ ἡγέτες τοῦ «νέου» Ἰσραὴλ, δηλαδὴ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Στὴν Καινὴ Διαθήκη συναντοῦμε πολὺ συχνὰ τὴν ἀντικατάσταση τοῦ ὀνόματος «ἀπόστολοι» μὲ τὸ ὄνομα «δώδεκα».

Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ οἱ ἡμερομηνίες πού γιορτάζεται ἡ μνήμη τους ἀπὸ τὴν Ἑκκλησίαν μας.

1. Σίμων Πέτρος	} ἀδέρφια, γιοὶ τοῦ Ἰωάν	29 Ἰουνίου
2. Ἀνδρέας		30 Νοεμβρίου
3. Ἰάκωβος	} ἀδελφία, γιοὶ Ζεβεδαίου	30 Ἀπριλίου
4. Ἰωάννης		26 Σεπτεμβρίου
5. Φίλιππος		14 Νοεμβρίου
6. Βαρθολομαῖος - Ναθαναὴλ		11 Ἰουνίου
7. Θωμᾶς ὁ Δίδυμος		6 Ὀκτωβρίου
8. Ματθαῖος ὁ Τελώνης		16 Νοεμβρίου
9. Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου		9 Ὀκτωβρίου
10. Θαδδαῖος ἢ Λεβθαῖος		21 Αὐγούστου
11. Σίμων Κανανίτης		10 Μαΐου
12. Ἰούδας Ἰσκαριώτης (τῇ θέσει του στὸ ἐφορτολόγιο τῆς Ἐκκλησίας πῆρε ὁ Ἀνανίας, 1 Ὀκτωβρίου).		

Τὸ ἔργο τῶν ἀποστόλων

Α. Θὰ πάρουν ἀργότερα τὴ μεγάλη ἐντολὴ τῆς ἱεραποστολῆς: «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη...*». Οἱ ἀπόστολοι θὰ εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Κυρίου στὸν κόσμον.

Β. Θὰ γίνουν οἱ κύριοι μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου

μας. Ἡ μαρτυρία τους αὐτὴ θὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ πίστη καὶ ἀγάπη στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου.

Γ. Θὰ γίνουν οἱ θεμέλιοι λίθοι τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ θὰ στηρίζονται στὸ θεμέλιο καὶ ἀκρογωνιαίῳ λίθῳ, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἡ Ἐκκλησία γιὰ τοὺς ἀποστόλους τοῦ Κυρίου. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζεται ἀποστολική, γιατί ἔχει οἰκοδομηθῇ στοὺς δώδεκα θεμελίους, τοὺς δώδεκα ἀποστόλους τοῦ Ἀρνίου, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖ στίς 30 Ἰουνίου σὺν αὐτῇ γιὰ τὴν τιμὴ τῶν «Ἀγίων ἐνδόξων καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων». Γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ θυμηθοῦμε μὲ ζωντάνια τὶς ὑπηρεσίες καὶ τὶς θυσίες, ποὺ πρόσφεραν στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἔχει θεσπίσει καὶ τὴ νηστεία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Τελεῖται πανηγυρικὰ ἡ θεία λειτουργία καὶ ἐνισχύονται οἱ χριστιανοὶ μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν ἀποστόλων. Γιὰ τὸ ἑορτολόγιο τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων βλέπε τὸν πίνακα «Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων...» καὶ μάλιστα τὴν ἡμερομηνία, ποὺ εἶναι δίπλα στὰ ὀνόματα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος διάλεξε καὶ κάλεσε κοντά Του δώδεκα ἀπλοϊκοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὀνόμασε Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ διαδώσουν τὸ ἔργο Του ὡς ἀντιπρόσωποι Του μέσα στὸν κόσμο.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, συνδεόμενοι οἱ Ἀπόστολοι, τῷ δεσποζοντι τῶν ὅλων, ἑαυτοὺς Χριστῷ ἀναθέμενοι (= ποὺ εἶχαν ἐμπιστευθῇ), ὡραίους πόδας ἐξαπενίζοντο (= ἐκαθαρίζοντο), εὐαγγελιζόμενοι πᾶσιν εἰρήνην» (εἰρμός ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Πέμπτης).

2. «Ἀπόστολοι ἅγιοι, πρεσβεύσατε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν (ἀπολυτικίῳ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων).

3. «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ρήματα αὐτῶν» (Ψαλμ. 18, 5).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί παράδειγμα μᾶς ἔφησε ὁ Κύριος μὲ τὴ θριαμβευτικὴ νίκη Του στοὺς πειρασμοὺς τοῦ σατανᾶ;

2. Νὰ διαβάσῃς καὶ νὰ ἀποστηθίσῃς τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Κυρίου.

3. Γιατί διάλεξε ὁ Κύριος τοὺς ἀπλοϊκοὺς ψαράδες γιὰ ἀποστόλους Του;

4. Διάβασε τὰ χωρία: Ἰω' κ' 24 καὶ Λουκ' στ' 15 καὶ νὰ βρῇς τὴ σημασία ποὺ ἔχουν τὰ ὀνόματα Θωμᾶς καὶ Σίμων Κανανίτης.

3. Τὸ πρῶτο θαῦμα στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας

(Ἰω. 6 ' 1-11)

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Κυρίου ἦταν νὰ δεῖξη στὸν κόσμον, ἐπομένως καὶ στοὺς μαθητὲς Του, ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀναμενόμενος Λυτρωτὴς. "Ὅταν ὁ Κύριος εἶπε στὸ Ναθαναὴλ πὼς τὸν εἶχε δεῖ νὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴ συκιά, πρὶν ἀκόμη τοῦ μιλήσῃ ὁ Φίλιππος, αὐτὸ ἦταν ἓνα σημεῖο τῆς θεϊκῆς Του δυνάμεως.

Μετὰ ὅμως τὴν αὐθόρμητη ὁμολογία τοῦ Ναθαναὴλ «*Ραββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ*», ὁ Κύριος τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ δῇ περισσότερα πράγματα. Θὰ παρουσίαζε δηλαδὴ καὶ ἄλλα θαύματα ποὺ θὰ εἶχαν σκοπὸ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν Ἐαυτὸ Του ὡς τὸν ἀληθινὸ Μεσσία. Τὸ πρῶτο θαῦμα τοῦ Κυρίου ἐγίνε στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθητὲς Του στὸ γάμο. Ὁ Κύριος καὶ οἱ μαθητὲς Του πῆραν πρόσκληση νὰ παρευρεθοῦν σ' ἓνα γάμο στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας. Ὁ Κύριος βρῆκε ἐκεῖ καὶ τὴ μητέρα Του. Ἡ παρουσία τῆς Θεοτόκου στὸ γάμο μᾶς κάνει νὰ συμπεράνωμε ὅτι θὰ εἶχε κάποια συγγένεια μὲ τοὺς νυμφίους.

Γιὰ τοὺς Ἰουδαίους ὁ γάμος ἦταν τὸ μεγαλύτερο γεγονὸς στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ τέλεση τοῦ γάμου παρουσίαζε τὴν εἰκόνα ἑνὸς μεγάλου πανηγυριοῦ, ποὺ κρατοῦσε ἑπτὰ ὁλόκληρες ἡμέρες. Καὶ οἱ ραββίνοι σταματοῦσαν τὰ μαθήματά τους, γιὰ νὰ πᾶνε μαζὶ μὲ τοὺς μαθητὲς του στὸ γάμο. Σὲ μιὰ τέτοια γιορτὴ ὅλα ἦταν διαλεχτά. Μὰ ἐκεῖνο ποὺ ἰδιαίτερα πρόσεχαν, ἦταν τὸ κρασί.

Ὁ πλοῦτος τοῦ κρασιοῦ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Μεσσία. Οἱ Ἰσραηλῖτες διάβαζαν στοὺς ψαλμοὺς καὶ μάλιστα στὸν 103, 15 ὅτι τὸ κρασί εὐφραίνει τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. "Ἦξεραν ἐπίσης πὼς τὸ σταφύλι καὶ τὸ κρασί ἦταν ἓνα συμβολικὸ σημεῖο γιὰ τὸν ἐρχόμενο Μεσσία. Διάβαζαν τὸ θεόπνευστο Μωυσῆ, ποὺ ἔγραφε στὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως γιὰ τὸ Μεσσία: «*Θὰ δέσῃ τὸ πουλάρι τοῦ (ὁ Μεσσίας) σ' ἓνα ἀμπέλι μὲ σταφύλια, θὰ πλύνῃ τὴ στολὴ τοῦ στὸ κρασί καὶ τὰ ρούχα τοῦ στὸ αἷμα τοῦ σταφυλίου*». Οἱ Ἰσραηλίτες λοιπὸν ὅταν θὰ ἔβλεπαν μπροστὰ τους ἄφθονο κρασί, θὰ μπορούσαν εὐκόλα νὰ σκεφθοῦν τὸ Μεσσία, ποὺ περίμεναν καὶ θὰ λαχταροῦσαν τὸ ἐρχομὸ τῆς βασιλείας Του.

Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονὸς, ὅτι ὁ Κύριος ἄρχισε τὰ θαύματά Του σ' ἓνα γάμο, ποὺ μετέτρεψε θαυματουργικὰ τὸ νερὸ

‘Ο Γάμος στην Κανά. Τοιχογραφία του Θεοφάνη στην ‘Ι. Μονή ‘Αγίου Νικολάου ‘Αναπαυσά των Μετεώρων (1527).

σὲ κρασί. Ἡ παρουσία ἐπίσης τοῦ Κυρίου στὸ γάμο καὶ ἡ εὐλογία τῆς τελετῆς μᾶς θυμίζουν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕα, ὅταν ὁ Δημιουργὸς τοὺς ἔδωσε τὴν εὐλογία νὰ αὐξάνουν καὶ νὰ πληθαίνουν μέσα στὴν ἁγιασμένη ἀτμόσφαιρα τῆς οἰκογένειας.

Ἡ ἔλλειψη τοῦ κρασιοῦ. Ὁ Κύριος βρισκόταν μαζί μὲ τοὺς μαθη-
τές Του ἀνάμεσα στοὺς καλεσμένους. Ἡ μητέρα Του φαίνεται πὼς παρακολουθοῦσε τὶς διάφορες ἀνάγκες τῆς γιορτῆς. Σὲ μιὰ στιγμή ἀνακάλυψε πὼς παρουσιάστηκε ἔλλειψη στὸ κρασί. Φαίνεται ὅτι ἤρθαν περισσότεροι καλεσμένοι ἀπὸ ὅσους περίμεναν. Ἡ Παναγία σκέφθηκε

ἀμέσως τὸν Ἰησοῦ. Ἦταν μιὰ εὐκαιρία νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἄνθρωποι μ' ἓνα θαυματουργικὸ τρόπο.

Πλησίασε τὸν Κύριο καὶ τοῦ εἶπε: «Δὲν ἔχουν ἄλλο κρασί». Τὸ βλέμμα τῆς ἔδειχνε αὐτὸ ποὺ σκεφτόταν. Ὁ Κύριος ὅμως τῆς ἀπάντησε ὅτι δὲν ἔχει ἔρθει ἀκόμη ἡ ὥρα Του γιὰ θαυματουργία. Τὴν ἀρνητικὴ Του ἀπάντηση ὁ Κύριος τῇ συνόδευσε μὲ μιὰ ἰδιαίτερη ἐβραϊκὴ ἔκφραση τιμῆς πρὸς τὴ μητέρα Του: «*Τί ἐμοὶ καὶ σύ, γύναι;*» (Ἰω. β' 4). Ἡ Παρθένος Μαρία ἔχει ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν Ἰησοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ καθυσάχασε τοὺς ὑπηρέτες μὲ τὴ φράση: «*Νὰ συμμορφωθῆτε μὲ τὶς ὁδηγίες, ποὺ θὰ σᾶς δώσῃ*».

Ἡ ὥρα τοῦ θαύματος. Ἡ ὥρα, γιὰ νὰ φανερώσῃ ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, ἔφτασε. Ἔδωσε ἐντολὴ στοὺς ὑπηρέτες νὰ γεμίσουν τὶς ἑξὶ λίθινες ὑδρίες ποὺ ἦταν ἐκεῖ μὲ νερό. Τὸ χρησιμοποιοῦσαν, γιὰ νὰ πλένουν τὰ χέρια τους καὶ τὰ διάφορα σκεύη. Κάθε ὑδρία χωροῦσε δυὸ ἢ τρεῖς μετρητές. Καὶ κάθε μετρητῆς ἔπαιρνε περίπου 40 κιλὰ νερό. Μόλις γέμισαν οἱ ὑπηρέτες τὶς ὑδρίες μὲ νερό, ὁ Κύριος τοὺς ἔδωσε τὴ θαυματουργικὴ ἐντολή: «*Πάρτε τώρα ἀπὸ αὐτὸ καὶ δώστε στὸν ἀρχιτρίκλινο*». Ὁ ἀρχιτρίκλινος, ποὺ ἦταν ὁ διανομέας τοῦ κρασιοῦ, δὲν εἶχε ἀκόμη ἀντιληφθῇ τὴν ἐλλειψὴ τοῦ κρασιοῦ. Ὅταν ὅμως γεύτηκε ὅ,τι τοῦ ἔφεραν, διαπίστωσε πρῶτος ἀπὸ ὅλους τὴν ἐξαιρετικὴ ποιότητα τοῦ κρασιοῦ. Καὶ τοῦτο, γιατί στὸ μεταξύ τὸ νερό εἶχε γίνει μὲ θαυματουργικὸ τρόπο ἀπὸ τὸν Κύριο κρασί. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ γνώριζε ὁ ἀρχιτρίκλινος. Οἱ ὑπηρέτες ὅμως τὸ ἤξεραν, γιατί εἶχαν γεμίσει μὲ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου τὶς ὑδρίες μὲ νερό. Τὴν ἀπορία του ὁ ἀρχιτρίκλινος τὴν ἀπηύθυνε στὸ γαμπρὸ λέγοντάς του: «*Ἐγὼ ξέρω πὼς κάθε ἄνθρωπος παρουσιάζει στοὺς καλεσμένους του πρῶτα τὸ καλὸ κρασί καὶ ὕστερα προσφέρει τὸ κατώτερο. Σὺ ὅμως κράτησες τὸ καλὸ κρασί γιὰ τὸ τέλος τῆς γιορτῆς*». Φυσικὰ ὁ ἀρχιτρίκλινος δὲν πῆρε καμιὰ ἀπολύτως ἀπάντηση στὴν ἀπορία του, γιατί καὶ ὁ γαμπρὸς δὲν θὰ εἶχε πάρει εἶδση γι' αὐτὸ ποὺ στὸ μεταξύ εἶχε γίνει.

Ὁ καρπὸς τοῦ θαύματος. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ποὺ ἦταν καὶ αὐτὸς στὸ γάμο, δὲν μᾶς ἀναφέρει τὶς ἐντυπώσεις τοῦ κόσμου γιὰ τοῦτο τὸ πρῶτο θαῦμα τοῦ Κυρίου.

Ἐκεῖνοι, ποὺ ὠφελήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῶν σημείων τοῦ Ἰησοῦ, ἦταν οἱ μαθητές. Ἡ ἐμπιστοσύνη ποὺ εἶχαν στὸ Πρόσωπο τοῦ Κυρίου, τοὺς βοήθησε νὰ ἀνακαλύψουν μὲ τὸ σημερινὸ θαῦμα ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ πραγματικὸς καὶ ἀληθινὸς Μεσσίας. Ἔτσι ἡ

πίστη τῶν μαθητῶν στο Χριστό δυναμώθηκε καί αὐξήθηκε. Αὐτός εἶναι ἄλλωστε καί ὁ καρπός τοῦ θαύματος. Ὁ Κύριος δὲν θαυματουργοῦσε, γιὰ νὰ ἐντυπωσιάσῃ καὶ καταπλήττῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀντίθετα βοηθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ καλλιεργήσουν τὴν πίστη τους στο πρόσωπό Του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὸ πρῶτο Του θαῦμα ὁ Κύριος ἄρχισε νὰ φανερῶνῃ στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, στὸν Ὅποιο πίστεψαν οἱ μαθητὲς Του. Ὁ Κύριος μὲ τὴν παρουσία Του στο γάμο εὐλογεῖ τὴν ἁγιασμένη οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία διαβάσει τὴν τέλεση τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου ὡς εὐαγγελικὴ περικοπὴ τὸ σημερινὸ θαῦμα, ποῦ μᾶς τὸ διηγεῖται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, κεφ. 8' 1-11.

2. «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν,... ὁ παραγενόμενος (= ποῦ παρευρέθηκες) ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ εὐλογήσας τὰς ἐξ ὑδρίας, καὶ τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταβαλὼν, καὶ τὴν δόξαν σου φανερώσας τοῖς ἁγίοις σου Μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις· αὐτὸς καὶ νῦν... εὐλόγησον αὐτόν (τὸν οἶνο) ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ...» (εὐχὴ τῆς Ἐκκλησίας «ἐπὶ εὐλογήσει οἶνου»).

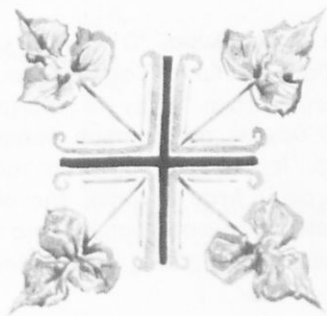
ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιὰ ποῖο σκοπὸ ἔκανε ὁ Κύριος τὸ πρῶτο Του θαῦμα μεταβάλλοντας τὸ νερὸ σὲ κρασί;

2. Ἡ μεταβολὴ τοῦ νεροῦ σὲ κρασί μήπως σοῦ θυμίζει καμὴν ἄλλη μεταβολὴ τοῦ κρασιοῦ, ποῦ ἐγινε στο τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Κυρίου; (διάβασε Α' Κορ. ια' 24-30).

3. Ποιὰ ἦταν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ θαύματος;

4. Ποιὰ ἦταν ἡ συμβολὴ τῆς Θεοτόκου στο σημερινὸ θαῦμα;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ
ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΕΙΑ

1. 'Ο 'Ιησοῦς Χριστός, ὁ ἐξουσιαστής τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα

(΄Ιω. 6΄ 13-25)

Ἡ ἐξουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου ἦταν νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. "Ὅποιος τὸν πίστευε ὡς πραγματικὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς καὶ δεχόταν τὴ σωτηρία, ποὺ τοῦ πρόσφερε ὁ Κύριος. Οἱ Ἰουδαῖοι περίμεναν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ ὀρισμένα «σημεῖα» γιὰ νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν ὡς τὸν ἀληθινὸν Μεσσία. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ὁ ἐξουσιαστής καὶ κυρίαρχος ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς σύμφωνα μὲ τὶς ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων νὰ δείξῃ ὅτι ἦταν: α) Ὁ ἐξουσιαστής τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα· β) ὁ κύριος τοῦ Σαββάτου· γ) ὁ νομοθέτης τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου καὶ δ) ὁ κυρίαρχος τοῦ σατανᾶ, τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

Τὴν ἐξουσία Του πᾶν ὁ ναὸ τοῦ Σολομώντα τὴν ἔδειξε ὁ Κύριος μὲ τὸ ὅτι καθάρισε τὸν οἶκο τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους. Μὲ τὸ καθάρισμα τοῦ ναοῦ ἀποκάλυψε ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ταξίδι γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ Κύριος εἶχε ἀρχίσει ἐδῶ καὶ μερικοὺς μῆνες τὸ δημόσιο ἔργο Του ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Πλησίαζε ἡ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἦταν τὸ πρῶτο ποὺ θὰ γιόρταζε ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τότε ποὺ ἀρχισε τὴν ἐπίσημη δράση Του. Ἐτοιμάστηκε λοιπὸν νὰ ἀνεβῇ στὰ Ἱεροσόλυμα μαζί μὲ τοὺς προσκυνητὲς τῆς Γαλιλαίας. Ἡ Καπερναοὺμ ἦταν ὁ τόπος τῆς συγκεντρώσεώς τους. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀκολουθοῦσαν τὸ γνωστὸ δρομολόγιο γιὰ τὴν Ἰουδαίαν. Κατηφόριζαν τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνη καὶ κατόπιν τραβοῦσαν κατευ-

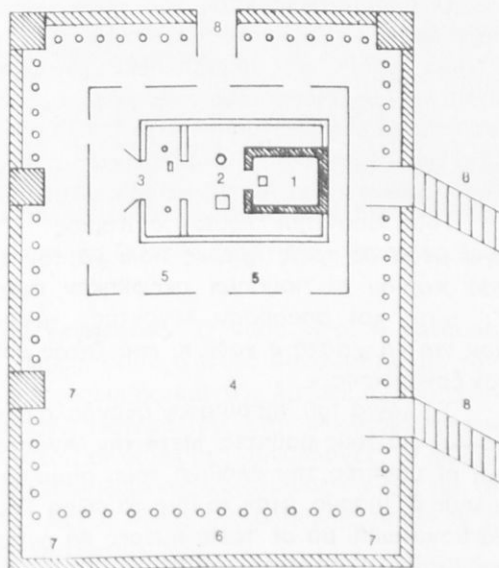
θείαν για την 'Ιερουσαλήμ. Τὸ ταξίδι τους θρῑσκόταν πρὸς τὸ τέλος, 'Η πολυθόρυβη πρωτεύουσα φάνηκε μπροστά τους. Σὲ λίγο ἀνέβηκαν στὸ ναό, ὅπου ἔγιναν θεατὲς μιᾶς περιέργης καὶ παράξενης εἰκόνας.

Τὸ πασχαλινὸ πανηγύρι. Ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ξέρομε ἀκόμη τὸν τρόπο, ποὺ οἱ 'Ιουδαῖοι γιόρταζαν τὸ Πάσχα. Τὸ αἶθριο τῶν ἔθνικῶν (ἀριθμ. 4 στὸ σχῆμα) ἦταν τὸ μέρος, ὅπου βρίσκονταν τὰ ζῶα (βόδια, πρόβατα), ποὺ θὰ τὰ χρησιμοποιοῦσαν στὶς διάφορες θυσίες. Οἱ ἔμποροι μὲ τίς ἄγριες καὶ δυνατὲς φωνὲς διαλαλοῦσαν τὸ ἐμπόρευσμά τους. "Ἐνα σωρὸ καλάθια, ποὺ ἦταν γεμάτα μὲ τρυγόνια καὶ περιστέρια συμπλήρωναν τὴν εἰκόνα τῆς μεγάλης γιορτῆς.

Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ πανδαιμόνιο ἔπρεπε νὰ πληρῶσουν καὶ τὸν ὀρισμένο γιὰ τὸ ναὸ φόρο. Καὶ μάλιστα μονάχα μὲ ἰουδαϊκὰ χρήματα (σίκλους) καὶ ὄχι μὲ ἑλληνικὲς δραχμὲς ἢ ρωμαϊκὰ (δηνάρια). "Ἐτσι λοιπὸν οἱ σαράφηδες («κερματισταί») πιὸ πέρα μὲ τὰ γεμάτα ἀπὸ κέρματα τραπεζάκια τους προσπαθοῦσαν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν κόσμον, ποὺ σπρωχνόταν, γιὰ ν' ἀλλάξῃ τὰ χρήματά του. Ἀπὸ τὴ σύντομη αὐτὴ περιγραφή καταλαβαίνομε ὅτι ὁ ναὸς εἶχε γίνει σωστὸ παζάρι. Οἱ πρεσβύτεροι τοῦ ναοῦ δὲν ἀνησυχοῦσαν καθόλου ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτη εἰκόνα, ποὺ παρουσίαζε ὁ ναός. Προσπαθοῦσαν μόνο νὰ εἰσπράξουν τὰ χρήματα. Τίποτα περισσότερο.

Σχεδιάγραμμα τοῦ ναοῦ
(στὴν ἐποχὴ τοῦ 'Ηρώδη).

1. Ὁ κύριος ναός.
2. Αἶθριο (ὑπαίθρια αὐλή) γιὰ τοὺς ἱερεῖς.
3. Αἶθριο γιὰ τοὺς 'Ιουδαίους.
4. Αἶθριο γιὰ τοὺς εἰδωλολάτρες.
5. Γραμμὴ ποὺ χώριζε τοὺς εἰδωλολάτρες ἀπὸ τοὺς 'Ιουδαίους.
6. Στόές.
7. Τείχη καὶ πύργοι.
8. Ἀνοδοὶ καὶ πύλες.

Ἡ κάθαρση τοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς καὶ ἄλλες φορὲς στὸ παρελθόν εἶχε παρουσιάσει αὐτὴ τὴ φοβερὴ εἰκόνα. Ἦρθε ὅμως ἡ ὥρα, ποὺ ὁ Κύριος θὰ δεῖξη στὸν κόσμον τὴν ἐξουσία Του πάνω στὸ ναό. Ἀφοῦ ἔκανε μαστίγιο ἀπὸ σχοινιά, ἀπομάκρυνε ὅλους ἐκείνους, ποὺ ἦθελαν μὲ τὴ διαγωγὴ τους νὰ μετατρέψουν τὸν οἶκο τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του σὲ ἐμπορικὸ κατάστημα. Μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους διώχτηκαν καὶ τὰ βόδια καὶ τὰ πρόβατα. Τὰ τραπέζια τῶν σαράφηδων ἀναποδογυρίστηκαν ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ τὰ διάφορα νομίσματα κατακύλησαν στὴν αὐλὴ τοῦ ναοῦ. Τὰ περιστέρια ὅμως καὶ τὰ τρυγόνια δὲν τὰ ἔδωξε ὁ Κύριος, γιατί οἱ ἰδιοκτῆτες τους δὲν θὰμποροῦσαν νὰ τὰ ξαναμαζέψουν, ἀν ἔφευγαν καὶ πετοῦσαν στὸν ἀέρα. Τοὺς ἔδωσε ὅμως τὴν ἐντολή: *«Σηκώστε τὰ μόνον σας ἀπ' ἐδῶ καὶ μὴ μεταβάλλετε τὸ σπίτι τοῦ Πατέρα μου σὲ ἐμπορικὸ κατάστημα»*.

Καμιὰ ἀντίσταση δὲν παρουσιάστηκε στὶς κυριαρχικὲς αὐτὲς ἐνέργειες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἔμποροι ὑπάκουσαν στὶς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου. Οἱ μαθητὲς Του θυμῆθηκαν τὸν ψαλμὸ 68, 10, ποὺ γράφει: *«Ὁ ζῆλος ποῦ ἔχω γιὰ τὴ δόξα τοῦ οἴκου σου μὲ καίει σὰν φωτιὰ καὶ μοῦ τρώγει ὁλόκληρο τὸ ἐσωτερικὸ μου»*. Ἐπίσης οἱ προφῆτες Ἡσαΐας, Ἰερεμίας καὶ Ζαχαρίας προφῆτευσαν γιὰ τὸ μελλοντικὸ καθάρισμα τοῦ ναοῦ.

Ὁ πραγματικὸς ναὸς τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν κάθαρση τοῦ ναοῦ παρουσιάστηκε μιὰ ἀντίδραση ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες τοῦ ναοῦ, γιατί ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶχε παραμερίσει. Τὸν ρώτησαν λοιπὸν μὲ ἀνυπομονησία: *«Ποιὸ σημεῖο ἔχεις νὰ μᾶς παρουσιάσης, ποῦ νὰ δείχνῃ ὅτι ἔχεις πραγματικὴ ἐξουσία νὰ κάνῃς ὅλα αὐτά;»*. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἔδωσε μιὰν ἀπάντηση, ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν καταλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Τὴν ἐξήγησαν μόνον ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς μῆνες.

Τοὺς ἀπάντησε λοιπὸν ὁ Κύριος: *«Γκρεμίστε αὐτὸ τὸ ναὸ κι ἐγὼ μέσα σὲ τρεῖς ἡμέρες πάλι θὰ τὸν χτίσω»*. Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου οἱ Ἰουδαῖοι σκέφθηκαν ἀμέσως τὸ κτίριο τοῦ ναοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπόρησαν λέγοντας: *«Σαρανταεὶς χρόνια χρειάστηκαν γιὰ νὰ χτιστῇ ὁ ναὸς κι ἐσὺ ζητᾷς μονάχα τρεῖς ἡμέρες, γιὰ νὰ τὸν ξαναχτίσης;»*.

Τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ ἦταν σκάνδαλο ὄχι μόνο γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, μὰ καὶ γιὰ τοὺς μαθητὲς. Μετὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου κατάλαβαν καὶ οἱ μαθητὲς τὴν ἀληθινὴ τους σημασία: Ὁ ναὸς, γιὰ τὸν ὁποῖο μίλησε ὁ Ἰησοῦς, ἦταν τὸ ἴδιο τὸ σῶμα Του. Ὁ ζωντανὸς αὐτὸς ναὸς θὰ θανατωθῇ, μὰ σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ ἀνασθῇ. Ἡ ἀπόλυτη ἐξουσία τοῦ Κυρίου ἐκφράζεται στὸ θάνατο καὶ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του.

Ἡ ἐκδίωξη τῶν ἐμπόρων. Ἀπόσπασμα. Πίνακας Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (Γκρέκο).

Τὸ βαθύτερο νόημα τοῦ γεγονότος. Ὁ ναὸς εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δηλαδὴ ὁ χώρος, ὅπου ὁ Θεὸς συναντιέται μὲ τὸν ἄνθρωπο. Εἶναι ὁ τόπος τῆς προσευχῆς καὶ τῆς λατρείας, ποὺ συνδέει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν οὐράνιο Πατέρα του. Στὴν ἐκκλησία λοιπὸν δὲν ἔχουν καμιάν ἀπολύτως θέση οἱ διαφορὲς συναλλαγές, οἱ φασαρίες, οἱ θόρυβοι. Πρέπει ὁ ἐκκλησιαζόμενος χριστιανὸς νὰ ἔχη πάντα στὸ νοῦ του ὅτι ἡ ἐκκλησία εἶναι ὁ οἶκος τῆς ἀληθινῆς προσευχῆς καὶ τῆς πραγματικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος μὲ τὴν κάθαρση τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους ἀποκάλυψε στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ διακήρυξε: «Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου» (Ἰω. 6' 16).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὁ οἶκος μου θὰ ὀνομασθῇ οἶκος προσευχῆς γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη» (Ἠσ. νστ' 7).
2. «Στὸν οἶκο τοῦ πατροκράτορα Κυρίου δὲν θὰ ξαναβρεθῇ τὴν ἡμέρα ἐκείνη (τοῦ Μεσσία) Χαναναῖος (ἐμπορος) (Ζαχ. ιδ' 21).
3. «Στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου· πρόσχωμεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν» (Ἀπὸ τῆ θείας λειτουργίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἀποκάλυψε ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴν κάθαρση τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους;
2. «Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε, τῶν δυνάμεων. Ἐπιποθεὶ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ. 83, 2, 3). Πῶς συνδέεις τὸ χωρίο αὐτὸ μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;
3. Κατάγραψε γιὰ τοὺς ἐπισκέπτες τῆς ἐκκλησίας μερικὲς συστάσεις, ποὺ νὰ τοὺς προτρέπῃς γιὰ μιὰν ἀληθινὴ καὶ πνευματικὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ.
4. Ποιὰ σημεῖα ὑπογραμμίζεις ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸ σημερινό σου μάθημα;

2. Ἡ συνομιλία τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὸ Νικόδημο

(Ἰω. γ' 1-21)

Ἡ ἀληθινὴ καὶ ζωντανὴ πίστη. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σημειώνει τὴν ἀπήχηση, ποὺ εἶχαν τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου ἀνάμεσα στὸ λαό. «Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προσκυνητὲς τῶν Ἱεροσολύμων πίστεψαν στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ἐπειδὴ ἑβλεπαν τὰ θαύματα ποὺ ἔκανε» (Ἰω. 6' 23). Ἡ πίστη αὐτὴ στηριζόταν στὰ θαυμαστὰ γεγονότα τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀληθινὴ ὁμως καὶ ζωντανὴ πίστη πρέπει νὰ ξεπηδᾷ ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀνθρώπου στὸ λόγο τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιώνεται μὲ τὰ θαυματουργικὰ σημεῖα (Μάρκ. ιστ' 19, 20).

Ὁ Νικόδημος ἐπισκέφθηκε τὸ Χριστό. Ὁ Νικόδημος, ποὺ ἦταν ἄρχοντας τῶν Ἰουδαίων, καταγόταν ἀπὸ φαρισαϊκὴ οἰκογένεια. Ἦταν μέλος τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, ποὺ εἶχε ἑβδομήντα μέλη καὶ

ένα πρόεδρο, τὸν ἀρχιερέα. Ὁ Νικόδημος εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Χριστὸ γιὰ νὰ συζητήσῃ μαζί Του μεγάλα καὶ σπουδαῖα θέματα. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ θέσις του ἦταν πολὺ ἐπίσημη, γι' αὐτὸ θέλησε νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὶς κακὲς διαθέσεις τῶν συμπατριτῶν του. Ἔτσι ἐπισκέφθηκε τὸν Κύριο τὶς νυχτερινὲς ὥρες, ποὺ δὲν ἦταν εὐκολο στὸν κάθε διαβάτη τῆς Ἱερουσαλὴμ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. —

Ἡ συνομιλία τοῦ Νικόδημου μετὰ τὸν Κύριο. Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου εἶχαν ἐπηρεάσει πολὺ τὸ Νικόδημο. Ἦξερε ὡς γαλουχημένος μετὰ τὸ Νόμο καὶ τοὺς προφῆτες Φαρισαῖος, πῶς κανένας ἄνθρωπος μόνος του δὲν μπορούσε νὰ κάνῃ τέτοια θαύματα, ἂν δὲν εἶχε μαζί του τὸ Θεό. Ἔτσι ὁ Νικόδημος ὀνόμαζε τὸν Ἰησοῦ «διδάσκαλο (ραββί), ποὺ τὸν εἶχε στείλῃ ὁ Θεός» (Ἰω. γ' 2).

Ὁ Κύριος ὅμως τοῦ ἔδωσε τὴν κατάλληλη ἀπόκριση: «Σὲ θεβαιῶνω ὅτι, ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν γεννηθῇ ἄνωθεν, δὲν μπορεῖ νὰ κληρονομήσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ». Τὸ μυαλὸ τοῦ Νικόδημου δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ νοῦς του πῆγε στὴ φυσικὴ γέννησι τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ρώτησε μετὰ ἀπορία τὸν Κύριο: «Πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος νὰ γεννηθῇ γιὰ δεύτερη φορά, ὅταν μάλιστα τύχῃ νὰ εἶναι καὶ γέροντας;».

Ἡ βοήθεια τοῦ Κυρίου στὸν Νικόδημο. Ὁ Κύριος πρόσφερε στὸ μορφωμένο ἄρχοντα τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀπαραίτητη βοήθεια γιὰ νὰ καταλάβῃ τὴ γέννησι, γιὰ τὴν ὁποία τοῦ μιλοῦσε. Ἡ δεύτερη ἀπόκρισι τοῦ Κυρίου ἦταν: «Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν γεννηθῇ πνευματικὰ ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ στὴ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ».

Ἐδῶ ὁ Κύριος ἀποκάλυψε τὸ μυστήριον τοῦ ἁγίου βαπτίσματος,

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Νικόδημος. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριον τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

μέ το οποίο ό βαπτιζόμενος μπαίνει αληθινά στη βασιλεία του Θεού, δηλαδή στην Έκκλησία Του. Για να ζήσει ό άνθρωπος την πραγματικότητα της βασιλείας του Θεού, πρέπει να αναγεννηθώ από το "Άγιο Πνεύμα.

Ό Νικόδημος άποκρίθηκε στον Κύριο με μία τελευταία έρώτηση: «Πώς είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν όλα αυτά;».

Ή αγάπη του Θεού. Ό Κύριος βοήθησε τον Νικόδημο να καταλάβη ότι ή ανθρώπινη μόρφωσή του δεν τον άφησε ακόμη να δεχτή τη δική Του μαρτυρία. Μονάχα ό Χριστός, που κατέθηκε από τον ουρανό, μπορεί να βοηθήσει τον άνθρωπο. Το έργο του Ίησου Χριστού είναι να φέρη κοντά στο Θεό όλους τους ανθρώπους. Αυτό θά γίνη, όταν ό Κύριος άνεβή πάνω στο Σταυρό. Με τη θυσία και την ένδοξη Άνάστασή Του ό Κύριος προσφέρει στον άνθρωπο τη σωτηρία, την αναγέννηση.

Ένας θαυμάσιος τύπος της θυσίας του Κυρίου και της σωτηρίας, που βγαίνει από αυτήν, είναι το ύψωμένο φίδι της έρῃμου με το Μωυσή. (Βλέπε το σχετικό μάθημα από το πρώτο μέρος του βιβλίου σου). Ό Κύριος υπογραμμίζει ότι ή σωτηρία του ανθρώπου είναι το άποτέλεσμα της αγάπης του Θεού. «Τόσο πολύ αγάπησε ό Θεός τον κόσμο, ώστε έστειλε τον Υιό Του το Μονογενή, για να έχη ζωή αιώνια, όποιος θά πιστεύη σ' Αυτόν» (Ίω. γ' 16).

Ό Χριστός, το φώς του κόσμου. Ό Θεός έστειλε τον Υιόν Του στον κόσμο, για να τον σώση από την άμαρτία και όχι να τον κρίνη. "Όποιος πιστεύει στο Χριστό θά βρίσκεται στην αιώνια βασιλεία του Θεού. Ό Χριστός είναι το φώς του κόσμου, που φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται σέ τοῦτο τον κόσμο (Ίω. α' 9).

Το φώς όμως αυτό άλλοι θά το δεχτούν και άλλοι θά το άπορρίψουν. "Όσοι το άπορρίψουν, θά βρεθούν στο σκοτάδι της άμαρτίας και άπιστίας. Οί άνθρωποι αυτοί μισούν το φώς, γιατί τους φανερώνει τα πονηρά έργα τους. "Όσοι όμως πιστεύουν στην αλήθεια έρχονται πρὸς το φώς, γιατί τους παρουσιάζει τα καλά έργα τους, που τα κατόρθωσαν μόνο με τη βοήθεια του Θεού.

Νικόδημος, ό νυχτερινός μαθητής. Ό Νικόδημος φωτίστηκε από το Πνεύμα του Θεού, που άναψε στην καρδιά του τη φλόγα της πίστεως στο Χριστό. Την πίστη αυτή και την αγάπη του την έδειξε ό Νικόδημος άργότερα. Πρίν από το πάθος του Κυρίου, ό Νικόδημος ύποσθίριξε τον κατηγορούμενο Ίησου μπροστά στο συνέδριο. Οί

Φαρισαῖοι ἤθελαν νὰ καταδικάσουν τὸν Κύριο, χωρὶς κὰν ν' ἀκούσουν τὴν ἀπολογία Του. Καὶ ὁ Νικόδημος τοὺς ὑπενθύμισε ὅτι ὁ νόμος τοὺς δὲν καταδικάζει ἄνθρωπο, ἂν πρωτύτερα δὲν ἀκούγαν οἱ δικαστὲς τὴν ἀπολογία του (Ίω. η' 50, 51).

Στὴν Ἀποκαθήλωση τοῦ Κυρίου ὁ Νικόδημος, ὅπως ξέρομε ἀπὸ τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια, βοήθησε τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ ἔφερε μαζί του ἑκατὸ λίτρες (32,7 κιλά) ἀρώματα γιὰ ν' ἀλείψουν τὸ ἀχραντὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία μακαρίζει τὸ Νικόδημο, ποὺ ὁ Θεὸς τὸν ἀξίωσε μαζί μὲ τὸν Ἰωσήφ καὶ τίς νοερὲς ἀγγελικὲς στρατιᾶς νὰ ἐνταφίση τὸν ἀχώρητο Θεὸ μέσα σ' ἓνα μικρὸ μνήμα. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸ Νικόδημο τὴν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων, δηλαδὴ τὴν τρίτῃ Κυριακὴ ἀπὸ τὸ Πάσχα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος ἀποκάλυψε στὸν Νικόδημο ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ «γεννηθῇ ἄνωθεν», γιὰ νὰ εἰσέλθῃ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ ἀναγέννηση πραγματοποιεῖται «δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος», δηλαδὴ στὸ Μυστήριό τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Ίω. γ' 5).
2. «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, ἀλληλουῖα» (ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας, θλέπε καὶ Ρωμ. στ' 3, 4).
3. «Ὕμνους Ἰωσήφ καὶ Νικόδημος ἐπιταφίους ᾄδουσι Χριστῷ νεκρωθέντι νῦν· ᾄδει δὲ σὺν τούτοις καὶ Σεραφεῖμ» (ἐγκώμιο τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποῖο τρόπο βοήθησε ὁ Κύριος τὸν Νικόδημο νὰ καταλάβῃ τὸ μυστήριό τῆς ἀναγεννήσεώς του;
2. Γιατί ὁ Νικόδημος δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου;
3. Ποιὲς ἀρετὲς διακρίνεις στὴ διαγωγὴ τοῦ Νικόδημου;
4. Διάβασε τὸν προφητικὸ στίχο: «Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν ὑμῖν καὶ ἀφελῶ (= θὰ πάρω) τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην» (Ἐζ. λστ' 26). Πῶς συνδέεις τὸ χωρίο αὐτὸ μὲ τὸ σημερινὸ σου μάθημα;

3. Ἡ συνομιλία τοῦ Κυρίου μετὰ τῇ Σαμαρείτισσα

(Ἰω. δ' 4-42)

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μιλοῦσε πάντα στοὺς ἀνθρώπους καὶ συνομιλοῦσε μαζί τους. Προσπαθοῦσε νὰ τοὺς ἀποκαλύψῃ ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας. Ὁ Κύριος σὲ μιὰ συνομιλία Του μετὰ τῇ Σαμαρείτισσα ἀποκάλυψε μετὰ τὸν πιὸ καθαρὸ τρόπο ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, πού μιλοῦσε μαζί της. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς παρουσιάζει τὴ χαρακτηριστικὴ αὐτὴ σκηνὴ τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μετὰ μιὰ θαυμάσια παραστατικότητα, ζωντάνια καὶ πειστικότητα.

Ὁ Ἰησοῦς στὸ πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Οἱ Φαρισαῖοι ἔχουν ἀρχίσει νὰ πολεμοῦν στὰ φανερά τὸν Κύριο. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως ὑποχωροῦσε, γιατί δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη ἡ ὥρα Του. Ἄφησε λοιπὸν τὴν περιοχὴ τῆς Ἰουδαίας καὶ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴ Γαλιλαία. Ἡ ἀπόφασή Του ὅμως ἦταν: τοῦτῃ τῇ φορᾷ νὰ περάσῃ ἀπὸ ἐχθρικό ἐδαφός, ἀπὸ τὴ Σαμάρεια. Ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γνωρίζομε ὅτι ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους καὶ στοὺς Σαμαρείτες ὑπῆρχε μιὰ φοβερὴ ἔχθρα. Ὁ Ἰησοῦς μπαίνοντας στὴ Σαμάρεια πέρασε ἀπὸ μιὰ πολὺ παλιὰ πόλη (χτισμένη ἀπὸ τὸ 2000 π.Χ.), τὴ Συχέμ, πού λεγόταν καὶ Συχάρ. Στὰ ἀνατολικά τῆς πόλεως ἦταν ὁ τάφος τοῦ Ἰωσήφ καὶ λίγο πιὸ πέρα ἓνα βαθὺ πηγάδι, πού τὸ εἶχε ἀνοίξει ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ.

Ὁ Ἰησοῦς ζητᾷ νερό. Ὁ Κύριος κάθισε στὸ πηγάδι γιὰ νὰ ξεκουραστῇ. Οἱ μαθητὲς ἀπομακρύνθησαν, γιὰ ν' ἀγοράσουν τροφίμα. Σὲ λίγο παρουσιάστηκε μιὰ Σαμαρείτισσα, πού ἦρθε νὰ βγάλῃ νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι τοῦ Ἰακώβ.

— Δώσε μου λίγο νερὸ νὰ πιῶ, τὴν παρακάλεσε πρῶτος ὁ Ἰησοῦς.

— Πῶς μοῦ ζητᾷς νερό, τῇ στιγμῇ πού οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἔχουν καμιὰν ἀπολύτως σχέσιν μετὰ μᾶς τοὺς Σαμαρείτες; ἦταν ἡ ἀπάντησις τῆς γυναίκας.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀποκρίθηκε: «Ἄν ἤξερες τὴ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού σοῦ λέει δώσε μου νὰ πιῶ, ἐσύ θὰ τοῦ γύρεις καὶ θὰ σοῦ ἔδινε τὸ νερὸ πού ζωοποιεῖ».

Τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. Ἐφ' ὅσον ἡ Σαμαρείτισσα δὲν ἤξερε ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ ἀγνωστος Ἰουδαῖος, δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ καταλάβῃ μόνῃ της τὰ λόγια τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ τρεχούμενο νερὸ πού ζωοποιεῖ. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μυαλό της πῆγε στὸ νερὸ τοῦ πηγαδιοῦ.

—'Από ποῦ θ' ἀντλήσης, Κύριε, τὸ νερὸ αὐτό, ἀφοῦ τὸ πηγάδι εἶναι βαθὺ κι ἐσὺ δὲν ἔχεις μαζί σου ἄντλημα; Μήπως εἶσαι πιο μεγάλος καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μας τὸν Ἰακώβ; τοῦ εἶπε.

Ὁ Κύριος βοήθησε τὴ γυναῖκα νὰ καταλάβῃ ὅτι τὸ δικό Του νερὸ εἶναι πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ φυσικὸ νερὸ τοῦ πηγადιοῦ λέγοντας: «Ὅποιος πίνει ἀπὸ τὸ νερό, ποῦ ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω, δὲν πρόκειται πιά νὰ ξαναδιψᾷ, ἀλλὰ μέσα του θὰ ξεπηδήσῃ πηγὴ νεροῦ, ποῦ θὰ τοῦ δίνη αἰώνια ζωή». Ἡ Σαμαρεῖτισσα καὶ πάλι δὲν κατάλαβε τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ γλιτώσῃ ὅμως ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ταλαιπωρία, τοῦ ζήτησε τὸ νερὸ αὐτό, γιὰ νὰ μὴ διψᾷ κι ἔρχεται νὰ θγάξῃ καθημερινὰ νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι.

Ἡ ἔρευνα τῆς συνειδήσεως. Ὁ Κύριος ἄρχισε νὰ βοηθῇ τὴ γυναῖκα μὲ διαφορετικὸ τρόπο. Ξεσκέπασε ὁλόκληρὴ τὴν προσωπικὴ της ἱστορία. Τῆς ὑπενθύμισε ὅτι πέντε φορὲς διέλυσε τὴν οἰκογένειά της καὶ ὅτι πῆρε ἀπόφαση νὰ ζῇ ἔξω ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀτμόσφαιρα τῆς οἰκογένειας. Ἡ γυναῖκα ἀμέσως ἀναγνώρισε τὶς προφητικὲς ἱκανότητες τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ Σαμαρεῖτισσα ρώτησε τὸν Ἰησοῦ: «Ποῦ θέλει ὁ Θεὸς νὰ Τὸν προσκυνοῦν οἱ ἄνθρωποι; Στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως ἤθελαν οἱ Ἰουδαῖοι ἢ στὸ ὄρος Γαριζεῖν, ὅπως ζητοῦσαν οἱ Σαμαρεῖτες;».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ εἶχε γιὰ κέντρο τῆς τὸ Πρόσωπο τοῦ Μεσσία, ποῦ θὰ σώσῃ τὸν κόσμον καὶ ποῦ θὰ προέλθῃ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτοὶ ποῦ θὰ πιστεύσουν στὸ Μεσσία θὰ εἶναι οἱ ἀληθινοὶ προσκυνητὲς, ποῦ θὰ λατρεύσουν τὸ Θεὸ - Πατέρα ἀληθινὰ καὶ πνευματικά. Ὁ Θεὸς εἶναι Πνεῦμα καὶ αὐτοὶ ποῦ θὰ Τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ Τὸν προσκυνοῦν μὲ ὅλες τὶς πνευματικὲς τοὺς δυνάμεις καὶ μὲ τὴν ἀληθινὴ γνῶσις Του.

Τὸ πηγάδι τοῦ Ἰακώβ ὅπως σώζεται μέχρι σήμερα.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρείτισσα. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Μεσσία. Ἡ Σαμαρείτισσα δέχτηκε τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ. Κατὰ τὴ γνώμη της θὰ πραγματοποιηθοῦν στὰ χρόνια τοῦ Μεσσία, τοῦ λεγόμενου Χριστοῦ. Ὅταν θὰ ἔρθῃ ὁ Μεσσίας, ἐκεῖνος θὰ τοὺς διδάξῃ τὰ πάντα.

Σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο ὁ Κύριος ἀποκάλυψε ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό Του στὴ Σαμαρείτισσα. «*Εγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι*». Ὁ Κύριος πουθενὰ δὲν εἶχε φανερώσει τὸν ἑαυτό Του ὡς τὸν ἀληθινὸ Μεσσία μὲ τέτοιον τρόπο, ὅπως σ' αὐτὴ τὴ συνομιλία Του. Ἡ Σαμαρείτισσα μόλις αἰσθάνθηκε μπρὸς τῆς τὴν παρουσία τοῦ Μεσσία, ἄφησε τὴ στάμνα της κι ἔτρεξε νὰ μεταφέρῃ στοὺς συμπατριῶτες της τὴ μεγάλη εἰδήση. «*Ἐλᾶτε νὰ δῆτε ἓναν ἄνθρωπο. Μοῦ εἶπε ὅλα ὅσα ἔχω κάνει στὴ ζωὴ μου. Μήπως αὐτὸ εἶναι ὁ Χριστός;*».

Ἡ πίστη τῶν Σαμαρειτῶν στὸ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Στὸ μεταξὺ

είχαν γυρίσει οί μαθητές τοῦ Κυρίου ἐφοδιασμένοι μὲ τὰ ἀπαραίτητα τρόφιμα. Ὁ Κύριος ἦταν ἀπορροφημένος ἀπὸ τὸ πνευματικὸ Του ἔργο κί ἔτσι δὲν ἔδειξε ἐνδιαφέρον γιὰ φαγητό. Οἱ μαθητές ἀπόρησαν, ἀλλὰ ὁ Κύριος τοὺς ἐξήγησε: «Τὸ δικό μου φαγητὸ εἶναι νὰ κάνω τὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ νὰ ὁλοκληρώσω τὸ σωτηριῶδες ἔργο Του».

Ὁ Κύριος κατόπιν τοὺς μίλησε γιὰ τὸ ἔργο τοῦ πνευματικοῦ θερισμοῦ. Ὁ κόσμος εἶναι ἔτοιμος νὰ δεχτῇ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ποῦ θὰ τοῦ χαρίσῃ τὸν εὐλογημένο καρπὸ τῆς αἰώνιας ζωῆς.

Ὁ πρῶτος πνευματικὸς θερισμὸς ἐγίνε σὲ τόπο ἀναπάντεχο: στὴ Σαμάρεια. Οἱ Σαμαρεῖτες ἄφησαν τὴν πόλη τους καὶ βρέθηκαν κοντὰ στὸν Ἰησοῦ. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν πιστεύσει στὸ Χριστὸ μονάχα μὲ τὰ λόγια, ποῦ ἡ γυναῖκα τοὺς εἶχε διηγηθῇ. Παρακάλεσαν τὸν Ἰησοῦ νὰ μείνῃ κοντὰ τους. Καὶ ὁ Κύριος ἔμεινε μαζί τους δυὸ ἡμέρες. Οἱ Σαμαρεῖτες πίστεψαν κί ἔζησαν μέσα τους τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ Κυρίου κί ἔτσι δὲν χρειάζονταν πιά τὴ μαρτυρία τῆς γυναίκας. Οἱ ἴδιοι ἄκουσαν, εἶδαν, γνῶρισαν κί ἔζησαν μὲ τὴν καρδιά τους τὴ μοναδικὴ ἀλήθεια ποῦ τοὺς ἀποκαλύφθηκε: «Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Σωτῆρας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός».

Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ Σαμαρεΐτισσα. Ἡ πέμπτη Κυριακὴ ἀπὸ τὸ Πάσχα εἶναι ἀφιερωμένη στὴ συνομιλία τοῦ Κυρίου μὲ τὴ Σαμαρεΐτισσα. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ Σαμαρεΐτισσα ὡς ἀγία, ποῦ ὀνομάστηκε ἀργότερα Φωτεινὴ. Κατὰ τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀγία Φωτεινὴ βρῆκε μαρτυρικὸ θάνατο στὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοκράτορα Νέρωνα, μαζί μὲ τὶς πέντε ἀδερφές της καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ της. Ἡ μνήμη της γιορτάζεται στὶς 26 Φεβρουαρίου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος πρόσφερε στὴ Σαμαρεΐτισσα τὴν προσωπικὴ ἀποκάλυψη ὅτι εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ἐκείνη μετέφερε τὸ μήνυμα αὐτὸ στοὺς Σαμαρεῖτες, ποῦ πρῶτοι ἀπὸ ὅλους ὁμολόγησαν τὴν πίστη τους στὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸ Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ἰω. δ' 24).

2. «... ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἶδαμεν (= γνωρίζομε) ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός» (Ἰω. δ' 42).

3. «Σαμαρεῖτιδι, Κύριε, αἰτησαμένη παρέσχες ὕδωρ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ

κράτους σου· ὅθεν εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διψᾷ ἀνυμνοῦσά σε» (ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸ εἶναι κατὰ τὴ γνώμη σου τὸ ψηλότερο σημεῖο τῆς συνομιλίας τοῦ Κυρίου μὲ τὴ Σαμαρεΐτισσα;

2. Ποιᾶς ἀλήθειες πρόσφερε ὁ Κύριος στὴ Σαμαρεΐτισσα;

3. Τί ἐντύπωση σοῦ δημιούργησε ἡ διαγωγή τῶν Σαμαρειτῶν στὸν Ἰησοῦ Χριστό;

4. Πῶς προετοίμασε ὁ Κύριος τὴ Σαμαρεΐτισσα νὰ δεχτῇ μέσα της τὴν ἀποκάλυψη ὅτι εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΗ ΓΑΛΙΛΑΙΑ
ΚΑΙ ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

1. Ὁ Κύριος θεραπεύει τὸ γιὸ τοῦ βασιλικοῦ ὑπάλληλου

(Ἰω. δ' 43-54)

Ὁ Ἰησοῦς στὴ Γαλιλαία. Ἀφοῦ ἔμεινε ὁ Κύριος δυὸ ἡμέρες στὴ Σαμάρεια, ἀναχώρησε πάλι γιὰ τὴ Γαλιλαία. Ξαναβρέθηκε λοιπὸν στὸν τόπο, ὅπου πέρασε τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς Του. Γιὰ τὶς ἀντιδράσεις τῶν συμπατριωτῶν Του εἶχε πεῖ: «Κανένας προφήτης δὲν εἶναι δεκτὸς στὴν ἰδιαίτερή του πατρίδα». Οἱ Γαλιλαῖοι ὅμως, ποὺ εἶχαν παρακολουθήσει τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα, εἶχαν δοκιμάσει μέσα τους ἱκανοποίηση γιὰ τὸ συμπατριώτη τους. Ὁ Κύριος βοηθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ διάφορα θαύματά Του νὰ ἀποκτήσουν ὁλοζώντανη πίστη στὸ πρόσωπό Του.

Ὁ βασιλικὸς ὑπάλληλος. Ὁ Κύριος βρέθηκε γιὰ δεύτερη φορὰ στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου εἶχε μετατρέψει θαυματουργικὰ τὸ νερὸ σὲ κρασί. Ἐδῶ τὸν ἐπισκέφθηκε ἓνας θλιμμένος πατέρας, ποὺ ἦταν ἀνώτερος ὑπάλληλος στὴ βασιλικὴ αὐλὴ τοῦ Ἡρώδη Ἀντίπα. Ὁ λαὸς ὀνόμαζε τὸν Ἡρώδη βασιλιά, ἀν καὶ δὲν ἦταν. Εἶχαν ὅμως συνηθίσει ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὸν Ἡρώδη τὸ Μέγα, ποὺ ἦταν βασιλιάς.

Ὁ βασιλικὸς ὑπάλληλος ἦρθε ἀπὸ τὴν Καπερναοὺμ. Περιπάτησε ἔξι ὥς ἑπτὰ ὥρες, γιὰ νὰ φτάσῃ στὴν Κανὰ. Ἡ Καπερναοὺμ ἦταν ἀξιόλογο κέντρο ὄχι μονάχα πολιτικό, μὰ καὶ θρησκευτικό. Ἡ Καπερναοὺμ ἦταν τὸ σύνορο ἀνάμεσα σὲ δυὸ τετραρχίες: τοῦ Ἡρώδη Ἀντίπα καὶ τοῦ ἀδερφοῦ του, τοῦ Φιλίππου. Εἶχε ἐπίσης καὶ ἀρκετὴ θρησκευτικὴ κίνηση καὶ μιὰ συναγωγή.

Ἡ παράκληση τοῦ δύστιχου πατέρα. Ὁ βασιλικὸς ὑπάλληλος ἔμαθε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔφτασε καὶ πάλι στὴ Γαλιλαία. Προηγουμένως βρισκόταν στὴν περιοχὴ τῆς Ἰουδαίας. Ἐτρεξε λοιπὸν νὰ συναντήσῃ προσωπικὰ τὸν Ἰησοῦ μὲ κάποιο ἰδιαίτερο σκοπὸ. Τὸν παρακαλοῦσε

Ἡ ἰαση τοῦ γιου τοῦ βασιλικοῦ. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Προδρόμου Σερρών (14ος αἰ.).

θερμὰ νὰ κατεβῇ στὴν Καπερναοὺμ, γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸ γιό του, ποὺ ἦταν σοβαρὰ ἄρρωστος. Ἦταν σχεδὸν ἐτοιμοθάνατος. Ὁ δῦστυχος πατέρας θυμήθηκε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ διάφορα θαύματα, ποὺ ὁ Κύριος εἶχε κάνει ἄλλη φορά στὴν περιοχὴ τῆς Γαλιλαίας. Μέσα του φούντωσε ἡ πίστη στὸν Ἰησοῦ. Ἦταν ὅμως μιὰ πίστη, ποὺ ζητοῦσε «σημεῖα»· δηλαδή τὴ θεραπεία τοῦ ἐτοιμοθάνατου γιου του.

Ἡ βοήθεια τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας τὸν παρακαλοῦσε γιὰ τὸν ἄρρωστο γιό του, διέκρινε στὴν καρδιά του μιὰ βαθύτερη καὶ περισσότερο ἀπαραίτητη ἀνάγκη: τὴν κάθαρση τῆς πίστεώς του. Ἀρχισε λοιπὸν ὁ Κύριος νὰ ξεκαθαρίζῃ τὰ πράγματα. Ξεκίνησε ἀπὸ τὴ θλιθερὴ διαπί-

στωση ποὺ χαρακτηρίζε ὄχι μόνο τὸ δῦστυχο πατέρα, μὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἰσραηλίτες. Εἶπε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς: «Ἄν δὲ δῆτε θαύματα, ποὺ νὰ σᾶς φανερῶνουν τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ σᾶς προκαλοῦν φόβο καὶ κατάπληξη, δὲν πρόκειται νὰ πιστεῦσετε». Ὁ Κύριος ἐδῶ ἔκανε μιὰ διαπίστωση. Ξεχώρισε τὴν καθαρὴ πίστη ἀπὸ ἐκείνη, ποὺ ζητεῖ νὰ στηρίζεται μονάχα σὲ θαύματα.

Τὰ πιὸ πάνω λόγια τοῦ Ἰησοῦ τὰ ἐρμήνευσε ὁ ἀνυπόμονος πατέρας ὡς ἄρνηση τοῦ Κυρίου νὰ θεραπεύσῃ τὸ γιό του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ βασιλικὸς ὑπάλληλος θερμopαρακάλεσε γι' ἄλλη μιὰ φορά τὸν Ἰησοῦ: «Κύριε, κατέβα ὅσο μπορεῖς πιὸ γρήγορα στὴν Καπερναοὺμ, προτοῦ πεθάνῃ τὸ παιδί μου».

Οἱ βαθμίδες τῆς πίστεως. Ὁ πατέρας μὲ τοῦτα τὰ λόγια ἔδειξε πῶς εἶχε ἀρχίσει νὰ καλλιεργῇ τὴν πίστη του στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Εἶχε ἀφήσει πιά τὴν πρώτη βαθμίδα τῆς πίστεως καὶ ἀνέβηκε στὴ δεύτερη βαθμίδα, Παρ' ὅλο ποὺ ἐρμήνευσε ὡς ἄρνηση τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐλπίζῃ στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ

πίστη του ἄρχισε νά ἀποδεσμεύεται ἀπὸ τὰ «σημεῖα» (θαύματα) καὶ νά συνδέεται μὲ τὴν ἐλπίδα. Ἡ πίστη τοῦ πατέρα δυνάμωσε τὴν ἐλπίδα του ὅτι ὁ Κύριος μπορούσε-ὅπως-ὅποτε νά κάνη καλὰ τὸν ἄρρωστο γιό του.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κυρίου ἦταν πεντακάθαρη: «*Πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ*». Μπορεῖς τώρα νά πηγαίνης μὲ τὴν ἐσωτερικὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ γιός σου ζῇ καὶ κανένας κίνδυνος πιά δὲν τὸν περιζώνει.

Ἡ πίστη τοῦ πατέρα ἀνέβηκε ἀκόμη μιὰ βαθμίδα. Τὰ «σημεῖα» ποὺ ζητοῦσε πρὶν, τὰ ἀντικατέστησε τώρα μὲ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, στὰ ὁποῖα ἐμπιστεύεται ἀπόλυτα. Τὴν ἐμπιστοσύνη του στὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔδειξε ὁ πατέρας μὲ τὴ θαυμάσια διαγωγή του. Δὲν ἔτρεξε ἀμέσως μὲ βιασύνη νά πάη στὴν Καπερναοὺμ, γιὰ νά διαπιστώσῃ ἂν πραγματικὰ ὁ γιός του ἔγινε καλὰ. Ἡ πίστη του στὰ λόγια τοῦ Κυρίου τὸν βοήθησε νά διώξῃ ἀπὸ μέσα του κάθε ἀγωνία καὶ ἀνησυχία καὶ νά ὀπλισθῇ μὲ μιὰν ἀσυνήθιστη ἡρεμία.

Τὶς πρωινὲς ὥρες τῆς ἄλλης ἡμέρας συνάντησε ὁ βασιλικὸς ὑπάλληλος στὸ δρόμο γιὰ τὴν Καπερναοὺμ τοὺς ὑπηρέτες του, ποὺ ἔρχονταν νά τὸν συναντήσουν. Τοῦ ἔφερναν τὴν πιὸ εὐχάριστη εἰδηση λέγοντάς του: «*Χτὲς στίς ἑπτὰ ἡ ὥρα* (δική μας 1 μ.μ) *ἔπεσε ὁλότελα ὁ πυρετὸς κι ἔτσι τὸ παιδί σου ἔγινε καλὰ καὶ ζῇ*». Ἡ καρδιά τοῦ πατέρα γέμισε ἀπὸ συγκίνηση, ὅταν θυμῆθηκε τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Ἦταν ἡ ἴδια ὥρα, ποὺ ὁ Κύριος τοῦ ἔλεγε: «*Πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ*».

Ἡ πίστη ὀλοκληρώνεται. Ἡ πίστη τοῦ πατέρα εἶχε ἀνεβῇ ἀκόμη μιὰ βαθμίδα. Τώρα ἔχει συνδεθῇ μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸ Χριστὸ τὸν εἶχε σφιχτοδέσει γιὰ καλὰ μαζί Του. Ὅταν ἔφτασε στὴν Καπερναοὺμ, ἐκδήλωσε τὴν ὀλοκληρωμένη πίστη του. Δὲν τὴν κράτησε μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Τὴν μεταβίβασε καὶ στίς καρδιὲς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὁλόκληρη ἡ οἰκογένειά του πραγματικὰ πίστευσε στὸ Χριστό, ὄχι μόνο γιατί τοὺς ἔκανε καλὰ τὸ παιδί, ἀλλὰ καὶ γιατί τοὺς χάρισε τὴν ἀγάπη Του, ποὺ πάνω σ' αὐτὴ θεμελίωσαν καὶ στηρίξαν τὴν πίστη τους σ' Αὐτόν.

Οἱ βαθμίδες τῆς πίστεως

- 1η βαθμίδα: Ἡ πίστη ποὺ ζητεῖ θαύματα («σημεῖα»).
- 2η βαθμίδα: Ἡ πίστη ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἐλπίδα.
- 3η βαθμίδα: Ἡ πίστη ποὺ στηρίζεται στὰ λόγια τοῦ Κυρίου.
- 4η βαθμίδα: Ἡ πίστη ποὺ θεμελιώνεται στὴν προσφερόμενη ἀπὸ τὸν Κύριο ἀγάπη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Κύριος θεράπευσε τὸν ἄρρωστο γιὸ τοῦ βασιλικοῦ ὑπαλλήλου, βοήθησε καὶ βοηθεῖ τοὺς ἀνθρώπους ν' αὐξήσουν τὴν πίστη τους στὸ Πρόσωπό Του. Ἡ ἀκλόνητη πίστη στὸ Χριστὸ θεμελιώνεται πάνω στὴ θεϊκὴ Του ἀγάπη.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατό τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 23).
2. «Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ... ἰσχύει... πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη...» (Γαλ. ε' 6).
3. «... πεφανέρωται δὲ τὰ θαύματα τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τὸ μυστήριον...» (ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποιὸ τρόπο βοήθησε ὁ Κύριος τὸν πατέρα ν' αὐξήσῃ τὴν πίστη του;
2. Σὲ ποιὸ σημεῖο ἐκφράζει ὁ πατέρας τὴν ψηλότερη θαυμίδα τῆς πίστεώς του στὸ Χριστό;
3. Μὲ ποιὸ τρόπο ἔδειξε ὁ πατέρας ὅτι ἐμπιστεύεται στὰ λόγια τοῦ Κυρίου;
4. Γράψε μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου τίς ἐντυπώσεις τοῦ πατέρα ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ ἐτοιμοθάνατου γιοῦ του.

2. Ἡ ἀνάσταση τοῦ γιοῦ τῆς χήρας στὴ Ναϊν. Ὁ Ἰησοῦς συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτία

(Λουκ. ζ' 11-17, ζ' 36-50)

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ κυρίαρχος τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐπομένως ὁ ἐξουσιαστής τοῦ θανάτου. Οἱ Ἰσραηλίτες ἤξεραν πὼς μιὰ τέτοια ἐξουσία μονάχα ὁ Θεὸς τὴν ἔχει. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τοὺς βοηθοῦσε μὲ τὰ θαύματά Του ν' ἀναγνώρισουν ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πιστεύσουν στὴ θεότητά Του. Ὁ Κύριος τοὺς ἔδειχνε τὴν ἐξουσία πού ἔχει νὰ συγχωρῇ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ καταργῇ τὸ κέντρο τῆς ἁμαρτίας, τὸ θάνατο.

Ὁ νεανίσκος τῆς Ναϊν κηδεύεται. Ὁ Κύριος περιόδευε τὴ Γαλιλαίᾳ καὶ εἶχε ἀρχίσει τὸ δημόσιο ἔργο Του ἀνάμεσα στὸ λαό. Βρισκόταν ἀκόμη στὸν πρῶτο χρόνο τῆς ἐπίσημης δράσεώς Του. Ὁ Κύριος εἶχε ἐπισκεφθῇ τὴν Καπερναοὺμ, ὅπου ἐκεῖ θεράπευσε θαυματοουργικά τὸ δοῦλο τοῦ ἐκατόνταρχου. Ἀμέσως μετὰ βρέθηκε στὰ μέρη

τῆς Ναζαρέτ, ὅπου 10-12 χλμ. μακριά τῆς ἦταν ἡ κωμόπολη Ναϊν.
Ὁ Κύριος πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν πόλη. Οἱ μαθητές Του καὶ κόσμος
πολὺς Τὸν ἀκολουθοῦσαν.

Ὅταν πλησίασαν τὴν πύλη τῆς μικρῆς αὐτῆς πόλεως, συνάντη-
σαν μιὰ κηδεῖα. Ὁ νεκρὸς ἦταν ἓνα νεαρὸ παληκάρι, ἓνας μοναχογιός,
ποὺ τὸν συνόδευε στὴν τελευταία τοῦ κατοικία ἡ χήρα μητέρα του.
Ὁ πόνος τῆς χήρας μητέρας ἦταν τρομερὸς, γιατί ἔχανε τὸ μονάκριβο
παιδί τῆς καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἔμενε ὀλομόναχη στὸν κόσμο. Ἡ περίπτωση
αὐτὴ ἦταν πραγματικά συγκινητική. Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἀθρόα
συμμετοχὴ τοῦ κόσμου στὴ δοκιμασία τῆς χήρας.

Ὁ Ἰησοῦς παρηγορεῖ τὴ χήρα μητέρα. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς
σημειώνει ἰδιαίτερα τὰ αἰσθήματα, ποὺ δοκίμασε ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ἀντί-
κρισε τὸ συγκινητικὸ αὐτὸ θέαμα. Ἀμέσως στράφηκε πρὸς τὴ λυπη-
μένη μητέρα καὶ τῆς εἶπε: *«Μὴ κλαῖε»*. Ἀσφαλῶς τὰ παρηγορητικά
αὐτὰ λόγια θὰ τὰ εἶχε ἀκούσει ἡ μητέρα πολλὰς φορές. Ἴσως καὶ
νὰ μὴν τὰ πρόσεξε, γιατί νόμιζε πὼς θὰ ἔμεναν μονάχα λόγια, ἐνῶ
αὐτὴ θὰ βασανίζοταν μὲ τὸ φοβερὸ καημὸ τῆς. Τὰ λόγια ὅμως αὐτὰ
τοῦ Κυρίου ἔδειχναν τὴ θεϊκὴ Του δύναμη.

Τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ νεανίσκου. Ὁ Κύριος μέχρι τώρα
ἔχει δείξει στοὺς ἀνθρώπους τὴ δύναμη, ποὺ ἔχει νὰ θεραπεύῃ τοὺς
ἄρρωστους. Ἡ ἀνάσταση ἐνὸς νεκροῦ εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερη
ἀπὸ τὴ θεραπεία μιᾶς ἀρρώστιας. Ὁ Κύριος συναντιέται γιὰ πρώτη
φορὰ μὲ τὸ θάνατο καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ δείξῃ τὴν κυριαρχία Του
πάνω σ' αὐτόν.

Πλησίασε πρὸς τὸ φέρετρο τοῦ νεκροῦ. Αὐτοὶ ποὺ τὸ κρατοῦσαν,
σταμάτησαν. Δὲν μπόρεσαν νὰ ἐξηγήσουν μὲ τὸ ἀνθρώπινο μυαλό τοὺς
τὸ πλησίασμα τοῦ Ἰησοῦ. Πάντως ταραχὴ μεγάλη τοὺς εἶχε πιάσει.
Ὁ Κύριος ἔδωσε τὴν ἐντολὴ στὸ νεκρό:

«Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι».

Καὶ ἀμέσως ὁ νεκρὸς σηκώθηκε, κάθισε στὸ φέρετρό του καὶ
ἄρχισε μάλιστα νὰ μιλά. Ἡ ὁμιλία ἦταν χαρακτηριστικὸ δείγμα ὅτι
ἦταν καὶ πάλι ζωντανός. Κατόπιν ὁ Κύριος παρέδωσε τὸ νεανίσκο
στὴ μητέρα του.

Ὅλοι φοβήθηκαν ἀπὸ τὸ πρωτόφαντο καὶ καταπληκτικὸ αὐτὸ
θαῦμα. Δόξασαν τὸ Θεό, ποὺ τοὺς ἔστειλε καὶ πάλι μεγάλο προφή-
τη, ὁ ὁποῖος μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἐπισκέφθηκε τὸ λαὸ Του. Οἱ Ἰσραηλίτες
θυμήθηκαν ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὸν προφήτη Ἠλία,

πού ανάστησε τὸ μονάκριβο παιδί τῆς χήρας στὰ Σαρεπτά καὶ τὸν προφήτη Ἑλισαῖο, πού ανάστησε τὸ γιὸ μιᾶς χήρας, κοντὰ στὴ Ναϊν. Τὸ σημερινὸ ὅμως θαῦμα μεταδόθηκε μὲ τὴν ταχύτητα ἀστραπῆς κι ἔφτασε σὲ ὅλη τὴν Ἰουδαία καὶ στὰ περίχωρά της.

Ὁ Ἰησοῦς στὸ σπίτι τοῦ Σίμωνα. Ὁ Κύριος ἔπρεπε ἀκόμη νὰ δείξῃ ὡς ἀληθινὸς Θεὸς τὴν ἐξουσία Του πάνω στὴν ἁμαρτία. Ὁ Κύριος ἐξαλείφει τὴν ἁμαρτία, ὅταν τὴ συγχωρῇ.

Οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν ἀρχίσει νὰ κατηγοροῦν τὸν Ἰησοῦ. "Ὅμως κρατοῦσαν ἀπέναντί Του μιὰ ὑποκριτικὰ φιλικὴ στάση. Κάποιος Φαρισαῖος πού τὸν ἔλεγαν Σίμωνα προσκάλεσε τὸν Ἰησοῦ σὲ δεῖπνο, στὸ σπίτι του. Ὁ οἰκοδεσπότης σύμφωνα μὲ τὰ ἰουδαϊκὰ ἔθιμα ἔπρεπε νὰ ὑποδεχθῇ τὸν καλεσμένο στὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ του, νὰ τοῦ δώσῃ νερὸ γιὰ νὰ πλύνῃ τὰ πόδια του, νὰ τοῦ ἀλείψῃ μὲ ἄρωμα τὸ κεφάλι καὶ νὰ τὸν φιλήσῃ. Ὁ Σίμων τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν πρόσφερε στὸν Ἰησοῦ.

Ἡ ἁμαρτωλὴ γυναίκα. Ἐκεῖ πού τὸ δεῖπνο προχωροῦσε κανονικά, παρουσιάστηκε μιὰ γυναίκα. Γονάτισε στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἄρχισε νὰ τὰ θρέχῃ μὲ τὰ δάκρυά της. Τὰ ράντιζε μάλιστα μ' ἓνα ἄρωμα, πού τὸ εἶχε φέρεῖ σ' ἓνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο καὶ κατόπιν τὰ σκούπιζε μὲ τὰ μακριὰ της μαλλιά.

Ὁ Σίμων παρακολουθοῦσε αὐτὴ τὴ σκηνὴ ἀπὸ ἀπέναντι. Καὶ σκεφτόταν: «Ἄν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν προφήτης, θὰ γινώριζε τὸ παρελθὸν αὐτῆς τῆς ἁμαρτωλῆς γυναίκας». Τὴν ὥρα ὅμως, πού ἀρνιόταν τὶς προφητικὲς ἱκανότητες τοῦ Κυρίου, πῆρε τὴν ἀπάντησιν πού χρειάζοταν.

Ἡ συζήτηση τοῦ Κυρίου μὲ τὸ Σίμωνα. Ὁ Ἰησοῦς ἄρχισε λοιπὸν νὰ λήῃ στὸ Σίμωνα τὰ ἑξῆς: «Κάποιος δανειστής χάρισε σ' ἓνα χρεοφειλέτη του 500 δηνάρια καὶ σὲ κάποιον ἄλλον 50 δηνάρια. Ποιὸς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δύο, πές μου, θὰ δοκιμάσῃ μέσα του μεγαλύτερη εὐγνωμοσύνη καὶ ἀγάπη γιὰ τὸ δανειστή;». (Τὸ δηνάριο ἦταν νόμισμα ἰσοδυναμοῦσε μὲ τὸ ἡμερομίσθιο ἐνὸς ἐργάτη).

Ὁ Σίμων ἀπάντησε μὲ φρόνηση: «Ἐκεῖνος, στὸν ὁποῖο χάρισε τὰ περισσότερα». Ὁ Κύριος ἐπιδοκίμασε τὴν ὀρθὴ κρίσιν τοῦ Σίμωνα. Στράφηκε ὅμως πρὸς τὴ γυναίκα καὶ εἶπε πάλι στὸ Σίμωνα. «Βλέπεις αὐτὴν ἐδῶ τὴ γυναίκα; Ὅταν μπῆκα στὸ σπίτι σου, δὲν μοῦ ἔδωσες νερὸ γιὰ τὰ πόδια μου. Αὐτὴ ὅμως μοῦ τὰ ἔβρεξε μὲ τὰ δάκρυά της καὶ μοῦ τὰ σκούπισε μὲ τὰ μαλλιά της. Ἐσὺ δὲν μοῦ ἔδωσες φί-

λημα. Αὐτὴ καταφίλησε τὰ πόδια μου. Ἐσὺ δὲν μοῦ ἄλειψες τὸ κεφάλι μου μὲ λάδι. Αὐτὴ ὅμως μοῦ ἄλειψε μὲ μύρο τὰ πόδια».

Ἀγάπη καὶ συγχώρηση. Ἡ ἀγάπη λοιπόν, ποῦ εἶχε ἡ γυναίκα αὐτὴ στὸν Κύριο, τὴν ὁδήγησε στὴ μετάνοια καὶ ἡ μετάνοια τῆς χάρισε τὴ συγχώρηση τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν της. «Ὅσο περισσότερο κανεῖς ἀγαπᾶ, τόσο καὶ ζητεῖ θερμότερα νὰ τοῦ συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες. «Ὅποιοι ὅμως ἀγαπᾶ λίγο, δύσκολα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ζητήσῃ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του Ὁ Κύριος στράφηκε κατόπιν στὴ γυναίκα καὶ τῆς εἶπε: «Ἀφένωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι». Τώρα ἐξηγεῖται γιατί οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι ἀγαποῦσαν καὶ πίστευαν τὸ Χριστό, ἐνῶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δὲν Τὸν ἀγαποῦσαν καὶ δὲν αἰσθάνονταν τὴν ἀνάγκη νὰ ζητήσουν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν τους. Γι' αὐτὸ καὶ ἔμεναν μὲ τὴ μόνιμη ἀπορία τους: «Ποιὸς εἶναι αὐτός, ποῦ συγχωρεῖ καὶ ἁμαρτίες;» Δὲν εἶχαν δοκιμάσει μέσα τους αὐτὸ ποῦ εἶχε ζήσει ἡ ἁμαρτωλὴ γυναίκα: τὴν πίστη στὸ Χριστὸ καὶ τὴν εἰρήνην στὴν ψυχὴ της.

Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία θυμᾶται τὸ γεγονός· αὐτὸ τῆς ἁμαρτωλῆς γυναίκας τὴν Ἀγία καὶ Μεγάλῃ Τετάρτῃ καὶ ψάλλει κατανυκτικότετους ὕμνους, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ξεχωρίζει ὁ θαυμάσιος ὕμνος τῆς μοναχῆς Κασσιανῆς ἢ Κασσίας: «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή...». Πολὺς κόσμος γεμίζει τίς ἐκκλησίες ν' ἀκούσῃ τὸ τροπάριο αὐτὸ καὶ νὰ διδαχθῇ πολλὰ γιὰ τὴν καθημερινή του ζωὴ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος μὲ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ γιοῦ τῆς χήρας τῆς Ναὶν ἔδειξε στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γιατί μονάχα ὁ Θεὸς εἶναι ὁ κυρίαρχος τοῦ θανάτου. Ἐπίσης συγχωρῶντας ὁ Κύριος τὴν ἁμαρτωλὴ γυναίκα ἀποκάλυψε ὅτι εἶναι καὶ κύριος τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ Κύριος συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτωλὴ γυναίκα. Μωσαϊκὸ στὸ Μονρεάλε τῆς Σικελίας (12ος αἰ.).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «... ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ» (Λουκ. ζ' 47).

2. «Σήμερον ὁ Χριστὸς παραγίνεται (= βρίσκεται) ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου καὶ γυνὴ ἁμαρτωλὸς προσελθοῦσα τοῖς ποσὶν ἐκυλινδοῦτο (= ἦταν πεσμένη στὰ πόδια σὲ ἔνδειξη θλίψεως) βοῶσα ἶδε τὴν θεθυρισμένην τῇ ἁμαρτίᾳ, τὴν ἀπηλπισμένην διὰ τὰς πράξεις, τὴν μὴ βδελυχθεῖσαν (= ποὺ δὲν ἀποστράφηκε) παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος· καὶ δὸς μοι, Κύριε, τὴν ἄφεσιν τῶν κακῶν καὶ σῶσον με» (τροπάριο τῆς Μεγάλης Τετάρτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἔδειξε ὁ Κύριος μὲ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ γιοῦ τῆς χήρας στὴ Ναὶν;

2. Γιατί ὁ κόσμος μετὰ ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως ὀνόμασε τὸν Κύριο προφήτη;

3. Γιατί ὁ Σίμων δὲν εἶχε στὴν καρδιά του ἀγάπη γιὰ τὸ Χριστό;

4. Γιατί οἱ Φαρισαῖοι ἔμεναν μὲ τὴν ἀπορία: «Ποιὸς εἶναι αὐτός, ποὺ μπορεῖ νὰ συγχωρῇ καὶ τίς ἁμαρτίες;».

3. Ἡ θεραπεία τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου.

Ἡ θεραπεία τῆς ἄρρωστης γυναίκα

(Ματθ. θ' 18-26, Μάρκ. ε' 22-43, Λουκ. η' 40-56)

Ὁ ἀρχισυνάγωγος Ἰάειρος. Ὁ Κύριος μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴ χώρα τῶν Γεργεσηνῶν. Βρισκόταν καὶ πάλι στὴν Καπερναοὺμ, ὅπου πάρα πολὺς κόσμος τὸν περίμενε. Ἀνάμεσα στὸν ὄχλο, ποὺ ὑποδέχθηκε τὸν Ἰησοῦ, ἦταν καὶ ὁ ἄρχοντας τῆς συναγωγῆς στὴν Καπερναοὺμ, ὁ Ἰάειρος. Μόλις ὁ Ἰάειρος βρέθηκε κοντὰ στὸν Κύριο, ἔπεσε στὰ πόδια Του καί, χωρὶς τὴν παραμικρὴ καθυστέρηση, ἄρχισε νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ ἔρθῃ στὸ σπίτι του, γιατί ἡ μονάκριβη κόρη του, ποὺ βρισκόταν στὴν ἡλικία τῶν δώδεκα χρόνων, ἦταν ἐτοιμοθάνατη.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ ἄρρωστη γυναίκα. Ὁ Κύριος πῆρε τὸ δρόμο μαζὶ μὲ τὸ θλιμμένο πατέρα καὶ τοὺς μαθητὲς Του γιὰ τὸ σπίτι τῆς ἐτοιμοθάνατης. Ὁ κόσμος ὅμως, ποὺ εἶχε ἔρθει νὰ συναντήσῃ τὸν Ἰησοῦ,

μόλις Τὸν εἶδε νὰ φεύγῃ, Τὸν ἀκολούθησε ἀπὸ κοντά. Ὁ κόσμος ἦταν τόσο πολὺς, ὥστε ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκάς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι στενοχωροῦσαν καὶ πίεζαν τὸν πορευόμενον Κύριο.

Ξαφνικὰ οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου δοκίμασαν μεγάλη ἀμχανία, ὅταν ὁ Κύριος μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοσμοπλημμύρα, ρώτησε: «*Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ μὲ ἄγγιξε;*». Ἀφοῦ ὅλοι ὅσοι βρίσκονταν ἐκεῖ τριγύρω ἀρνήθηκαν, πῆρε τὸ λόγο ὁ Πέτρος μαζί μὲ τοὺς ἄλλους μαθητὲς καὶ εἶπαν στὸν Ἰησοῦ: «*Διδάσκαλε, ἐδῶ ὁ κόσμος μᾶς περικύκλωσε καὶ μᾶς πιέζει τόσο ἐνοχλητικά κι Ἐσὺ ρωτᾷς, ποιὸς μὲ ἄγγιξε;*». Ὁ Κύριος ὅμως ξεκαθάρισε τὸ ἐρώτημά Του μὲ τὰ λόγια: «*Ὅπωςδὴποτε κάποιος μὲ ἄγγιξε, ἀλλὰ μὲ ἓνα τρόπο διαφορετικό. Γιατὶ ἐνίωσα νὰ βγαίνῃ ἀπὸ μέσα μου δύναμη θαυματουργικῇ*».

Ἡ πίστη τῆς γυναίκας βραβεύεται. Πραγματικὰ τότε παρουσιάστηκε μιὰ γυναίκα, ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ τὸ φόβο της. Πλησίασε τὸν Ἰησοῦ, ἔπεσε στὰ γόνατα καὶ ἀρχισε νὰ διηγῆται στὸν Κύριο καὶ μπροστὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμο, τί ἀκριβῶς εἶχε γίνεῖ. Ἐδῶ καὶ δώδεκα χρόνια ὑπέφερε ἀπὸ αἱμορραγία. Εἶχε ξοδεύσει ὁλόκληρὴ τὴ ζωὴ καὶ τὴν περιουσία της στοὺς γιατροὺς καὶ κανένας δὲν μπόρεσε νὰ τὴ θεραπεύσῃ. Ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα της ἦταν ὁ Χριστός. Σκεφτόταν πῶς νὰ Τὸν πλησιάσῃ. Ἔτσι ἀποφάσισε νὰ τὸν ἀγγίξῃ. Πίστευε ἀκλόνητα ὅτι ὁ Κύριος ἔχει τὴ δύναμη νὰ τὴ θεραπεύσῃ ἀπὸ τὴν ἀρρώστια της. Καὶ νά, ποὺ ἡ θεραπεία της πραγματοποιήθηκε, μόλις ἄγγιξε τὸν Ἰησοῦ.

Ὁ Κύριος ἔδωσε κατόπιν μιὰν ἀπόκριση, ποὺ ἦταν μιὰ ἐπίσημη ἐπιβράβευση τῆς γυναίκας γιὰ τὴν πίστη ποὺ διέθετε. «*Νὰ ἔχῃς πάντοτε θάρρος, κόρη μου. Ἡ πίστη σου στὸ πρόσωπό μου σὲ ἔσωσε. Τώρα νὰ πορεύεσαι τὸν εὐλογημένο δρόμο τῆς εἰρήνης*».

Ὁ Κύριος ἐνισχύει τὴν πίστη τοῦ Ἰαεῖρου. Ὁ Κύριος δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη τὰ παραπάνω λόγια Του, ὅταν ἔφτασε κάποιος ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀρχισυνάγωγου Ἰαεῖρου καὶ τοῦ ἔφερε μιὰ θλιθερὴ εἶδηση: «*Ἡ θυγατέρα σου ἔχει πιά πεθάνει. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ θάξῃς σὲ κόπο καὶ ἐνόχληση τὸ Διδάσκαλο*». Ὁ θλιμμένος πατέρας δοκιμάστηκε γιὰ τὰ καλὰ μὲ τὴν εἶδηση αὐτὴ. Ὁ Κύριος ὅμως τὸν ἐνίσχυσε ἀμέσως καὶ τοῦ εἶπε: «*Μὴ φοβᾶσαι. Μονάχα νὰ πιστεύῃς καὶ ἡ θυγατέρα σου θὰ σωθῇ ἀπὸ τὸ θάνατο*».

Τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τῆς θυγατέρας. Ἡ πίστη τοῦ Ἰαεῖρου ἐνισχύθηκε σὲ ὑπέρτατο βαθμὸ μὲ τὴ θαυματουργικὴ ἐνέργεια τοῦ

Κυρίου, πού ἐπακολούθησε. "Όταν ὁ Κύριος ἔφτασε στοῦ σπίτι τοῦ ἀρχισυνάγωγου, βρῆκε πολὺ κόσμο μαζεμένο, πού ἐκλαιγε καὶ θρηνολογοῦσε τὸν πρόωρο χαμὸ τῆς κοπέλας.

Ὁ Κύριος προσπάθησε νὰ καθησυχάσῃ τὸν κόσμον μὲ τὰ λόγια: «Μὴν κλαίτε· τὸ κορίτσι δὲν πέθανε, ἀλλὰ κοιμᾶται». Ὁ κόσμος δὲν κατάλαβε τί ἤθελε νὰ τοὺς πῇ ὁ Κύριος μὲ τὰ παραπάνω λόγια. Γι' αὐτὸ καὶ ἄρχισαν νὰ Τὸν περιγελοῦν, γιατί ἦταν ἀπόλυτα βέβαιοι ὅτι τὸ κορίτσι ἦταν πιά πεθαμένο.

Ὁ Κύριος πλησίασε τότε στοῦ δωματίου τοῦ κοριτσιοῦ καὶ ἔβγαλε ὅλους ἔξω. Μέσα ἔμειναν μόνο οἱ γονεῖς τοῦ κοριτσιοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης. Ὁ Κύριος ἔπιασε τὸ νεκρὸ κορίτσι ἀπὸ τὸ χέρι καὶ εἶπε: «Κόρη, σήκω πάνω». Ἡ ψυχὴ τῆς κοπέλας γύρισε στοῦ παγωμένο σῶμα τῆς καὶ ἡ νεκρὴ ἀμέσως ἀναστήθηκε. Ὁ Κύριος πρόσταξε νὰ δώσουν φαγητὸ στοῦ κορίτσι, πού ἦταν τελειῶς καλὰ καὶ ἐπομένως μπορούσε νὰ φάγῃ ἀφοῦ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ λειτουργοῦσε ὅπως καὶ πρῶτα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος δίνοντάς ἀπὸ τώρα μὲ θαυματουργικὸ τρόπο τῇ ζωῇ στοὺς νεκροὺς ἔδειχνε τὴν τελικὴ Του νίκη πάνω στοῦ θάνατο, πού πραγματοποιήθηκε μὲ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Ἡ θεραπεία τῆς ἀρρωστης γυναίκας ἀπὸ τὸν Κύριο παρουσίασε τὴν ἀκλόνητὴ πίστη τῆς, πού βραβεύτηκε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο.

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ἡ ἐξουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πάνω στοῦ θάνατο

Καينὴ Διαθήκη

1. «Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἐζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ» (Ρωμ. ιδ' 9).
2. «Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστευόμεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει» (Ρωμ. στ' 8,9).

Ὁρθόδοξη Ὑνολογία

«Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν,
"Αἶδου τὴν καθαίρεσιν,
ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου, ἀπαρχῇ,
καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον,
τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων
Θεὸν καὶ ὑπερένδοξον». —
(τροπάριο ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ
Πάσχα).

1. Τί ἤθελε νὰ δείξη ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους, ὅταν τοὺς ἔλεγε: «Τὸ κορίτσι δὲν πέθανε, ἀλλὰ κοιμάται»;
2. Τί ἤθελε νὰ δείξη ὁ Κύριος, ὅταν ρώτησε τοὺς μαθητές Του: «Ποιὸς μὲ ἄγγιξε αὐτὴ τὴ στιγμή»;
3. Μὲ ποιὸ τρόπο ἔδειξε τὴν πίστη της στοῦ Χριστοῦ ἡ ἄρρωστη γυναίκα;
4. Μὲ ποιὸ τρόπο ὁ Κύριος ἔδειξε τὴν κυριαρχία Του πάνω στοῦ θάνατο;

4. Ὁ ἀποκεφαλισμὸς τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου

(Ματθ. ιδ' 1-12, Μάρκ. στ' 17-29)

Τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη εἶχε τεράστια ἀπήχηση καὶ ἐπιτυχία ἀνάμεσα στοῦ λαό. Ὁ Ἰωάννης προετοίμαζε τὸν κόσμον, γιὰ νὰ δεχτῇ τὸ Μεσσία: α) μὲ τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας καὶ β) μὲ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας στὸν Ἰορδάνη ποταμό.

Ἐπῆρχαν ὅμως καὶ δυὸ ὁμάδες ἀνθρώπων, ποὺ δὲν ἐπιθυμοῦσαν νὰ παρουσιάσουν τὰ ἔργα τῆς μετανοίας τους. Τὴν πρώτη ὁμάδα ἀντιπροσώπευαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Ὁ Ἰωάννης ὅμως τοὺς κατηγοροῦσε μὲ τὸ κήρυγμά του. Τοὺς ὀνόμαζε «ὄφεις» καὶ «γεννήματα ἐχιδνῶν». Τὴ δεύτερη ὁμάδα τὴν ἀντιπροσώπευε ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας. Ἡ σκανδαλώδης καὶ ἀμαρτωλὴ ζωὴ τοῦ Ἡρώδη ἦταν ἡ αἰτία, τοῦ ὅτι Ἰωάννης τὸν κατηγοροῦσε συνεχῶς καὶ δημοσίως.

Ἡ σύλληψη τοῦ Ἰωάννη. Ὁ Ἡρώδης, παρ' ὅλο ποὺ στενοχωριόταν καὶ θύμωνε ἀπὸ τὸ δημόσιο ἔλεγχον τοῦ Ἰωάννη, ὅμως τὸν σεβόταν καὶ τὸν φοβόταν. Τὸν σεβόταν, γιὰ τὸν θεωροῦσε ἄνδρα δίκαιο καὶ ἅγιο. Τὸν φοβόταν, γιὰ τὸ ἥξερε κι ἔβλεπε πῶς ὁλος ὁ κόσμος τὸν θεωροῦσε μεγάλο προφήτη. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ πράγματα χειροτέρευαν γιὰ τὸν Ἡρώδη, ἀναγκάστηκε νὰ πάρῃ τὰ μέτρα του. Ἀποφάσισε λοιπὸν καὶ φυλάκισε τὸν Ἰωάννη τὸν Προδρόμον.

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἔμαθε τὴ φυλάκιση τοῦ Ἰωάννη, ἀναχώρησε γιὰ τὴ Γαλιλαία καί, ἀφοῦ ἄφησε τὴ Ναζαρέτ, ἦρθε στὴν παραθαλάσσια Καπερναούμ. Ἐκεῖ ὁ Κύριος ἄρχισε ἐπίσημα τὸ ἔργο Του.

Ὁ Ἰησοῦς γιὰ τὸν Ἰωάννη. Ὁ Ἰωάννης θρικόταν στοῦ δεσμοπτηρίου, ὅταν δυὸ μαθητές του ἐπισκέφθηκαν τὸν Κύριο γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουν ὅχετικά μὲ τὸ Μεσσία.

Ἡ Ἀποτομή τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (11ος αἰ).

Ὁ Ἰησοῦς πῆρε ἀφορμὴ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐρώτηση καὶ ἀρχισε νὰ μιλῇ στοὺς ὄχλους γιὰ τὸν Ἰωάννη. Ὁ Κύριος ἔδωσε μοναδικούς χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη. Τὸν θεωροῦσε ὡς τὸ μεγαλύτερο προφῆτη. «Δὲν ἐμφανίστηκε, ἔλεγε, κανένας στὸν κόσμον αὐτόν, πού νὰ γεννηθῇκε ἀπὸ γυναῖκα καὶ νὰ ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸ Βαπτιστῆ». Ὁ Κύριος βεβαίωνε ἀκόμη τὸν ὄχλον ὅτι ὁλόκληρος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆτες φτάνουν ὡς τὸν Ἰωάννη. Μετὰ τὸν Ἰωάννη οἱ προφητεῖες ἀρχισαν νὰ ἐκπληρώνωνται.

Ὁ ἀποκεφαλισμὸς τοῦ Ἰωάννη. Ὁ Ἠρώδης μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελε νὰ κακομεταχειριστῇ τὸν Ἰωάννη στὸ φρούριο τῆς Μαχαιρούντας (κοντὰ στὸ Β.Α. ἄκρο τῆς Νεκρᾶς θάλασσας), ὅπου τὸν εἶχε φυλακίσει. Στὸν Ἠρώδη δινόταν ἡ εὐκαιρία καὶ συζητοῦσε μὲ τὸ φυλακισμένο Ἰωάννη. Ἐπίσης ὁ Ἠρώδης ἐπέτρεπε στοὺς μαθητὲς τοῦ Ἰωάννη νὰ τὸν ἐπισκέπτονται στὴ φυλακὴ.

Ὁ Ἠρώδης στὴν πραγματικότητα δὲν ἤθελε τὸ θάνατο τοῦ Ἰωάννη.

Κάποιος άλλος όμως περίμενε την κατάλληλη στιγμή για να δράσει σὲ βάρος τοῦ Ἰωάννη. Ἡ Ἡρωδιάδα, ἡ γυναίκα τοῦ Ἡρώδη, θρῆκε τὴν εὐκαιρία ποὺ ζητοῦσε: τὰ γενέθλια τοῦ Ἡρώδη. Στὴν ἐπίσημη γιορτῇ, ποὺ δόθηκε, χόρεψε θαυμάσια ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδας, ἡ Σαλώμη. Ὁ Ἡρώδης τόσο πολὺ μαγεύτηκε καὶ εὐχαριστήθηκε, ὥστε τῆς ἔδωσε μὴν ὑπόσχεση καὶ μάλιστα μὲ ὄρκο. Θὰ τῆς πρόσφερε ὅ,τι αὐτὴ θὰ τοῦ ζητοῦσε ἀκόμη καὶ τὸ μισό του βασιλείο.

Ἡ Ἡρωδιάδα θρῆκε τὴν κατάλληλη ὥρα, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Ἰωάννη. Ἔτσι ἔδωσε στὴν κόρη τῆς τὴ συμβουλή νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη τὸ κεφάλι τοῦ Ἰωάννη. Ὁ Ἡρώδης στενοχωρήθηκε πολὺ μὲ τὴν ἀπαίσια αὐτὴ ἀπαίτηση τῆς Σαλώμης. Ἀλλὰ ὅμως δὲν μπορούσε νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑπόσχεση, ποὺ εἶχε δώσει μὲ ὄρκο καὶ μάλιστα μπροστὰ σὲ ὅλους τοὺς ἐπισήμους του. Ἔστειλε τὸν εἰδικὸ δῆμιό στὴ φυλακὴ καὶ ἐκεῖνος ἀποκεφάλισε τὸν Ἰωάννη.

Τὸ ἔργο καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη ὀλοκληρώθηκε μὲ τὸ μαρτυρικό του θάνατο. Οἱ μαθητές του, ὅταν ἔμαθαν τὸ γεγονός, ἦρθαν καὶ πῆραν γιὰ ἐνταφιασμό τὸ σῶμα τοῦ προφήτη. Ἔτσι ἔδειξαν γιὰ τελευταία φορὰ τὸ μεγάλο σεβασμό, τὴν ἰδιαίτερη τιμὴ καὶ τὴν ἀγάπη, ποὺ ἔτρεφαν στὸ δάσκαλό τους.

Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο. Ὁ μεγάλος καὶ τελευταῖος προφήτης, ὁ κήρυκας τῆς μετανοίας, ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου μας ἔφυγε ἀπὸ τούτῃ τῇ γῇ, ἀφοῦ στεφάνωσε τὴν ἱερὴ κεφαλὴ του μὲ τὸ μαρτυρικό στεφάνι. Κατέθηκε καὶ στὸν Ἄδη, γιὰ νὰ εὐαγγελιστῇ τὸ Θεό, ποὺ ἐγίνε ἀνθρώπος καὶ ποὺ χάρισε στοὺς ἀνθρώπους τὸ ἀμέτρητο ἔλεός Του, γιατί σῆκωσε πάνω στοὺς ὧμους Του, ὁ Ἀναμάρτητος, τίς ἀμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας τιμᾷ ἰδιαίτερα τὴ μεγάλη προσωπικότητα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου. Τὸν γιορτάζει πολλὰς φορὲς τὸ χρόνο. Τὴν ἡμέρα ποὺ ἀποκεφαλίστηκε, καθόρισε ἡ Ἐκκλησία μας νὰ τὴ νηστεύωμε, γιὰ νὰ ἐκφράζωμε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸν ἰδιαίτερο σεβασμό καὶ τὴν ἀγάπη μας στὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο.

Οἱ γιορτὲς τοῦ Προδρόμου

23 Σεπτεμβρίου. Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ γέννησή του.

24 Ἰουνίου. Ἡ γέννηση τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννη.

29 Αὐγούστου. Ὁ ἀποκεφαλισμός τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου.

7 Ἰανουαρίου. Ἡ σὺνάξη τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου.

24 Φεβρουαρίου. Εὕρεση τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος σφράγισε τὴ μαρτυρία του γιὰ τὸ Μεσσία μὲ τὸ μαρτυρικό του θάνατο.

Γέννηση Παιδικὴ ἡλικία	Κήρυγμα - Δράση	Σύλληψη - Θάνατος
1. Ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἀρχάγγελο Γα- βριήλ.	1. Κήρυγμα μετάνοιας.	1. Δείχνει στοὺς μαθη- τές του τὸν Ἰησοῦ.
2. Θαυματουργικὴ ἐπιβε- βαίωση (Ζαχαρίας ἁ- φωνος).	2. Πλήρης ἐπιτυχία.	2. Μεγάλῃ ταπείνωση (Ἰω. γ' 30).
3. Προφητεία Ζαχαρία.	3. Ἀποκτᾶ μαθητές.	3. Οἱ μαθητές του τὸν ἐγκαταλείπουν.
4. Φωτισμὸς καὶ ἐνίσχυ- ση τοῦ Ἁγίου Πνεύ- ματος.	4. Βάπτισμα Ἰησοῦ.	4. Φυλακίζεται.
5. Ἔρμος.	5. Ἐλέγχει τὴν ἁμαρτία.	5. Μαρτυρικός θάνατος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὕψιστου κληθήσῃ προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου» (Λουκ. α' 76).
2. «Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κα-
τασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου» (Μαλαχ. γ' 1 καὶ Ματθ. ια' 10).
3. «Τὸν ἐν προφήταις μείζονα γνωρισθέντα καὶ Ἀποστόλων πρόκριτον
γεγονότα, ὕμνοις ἐγκωμίων στεφανώσωμεν, τὸν Πρόδρομον τῆς χάριτος τὴν
κεφαλὴν γὰρ ἐτμήθη (= ἀποκόπηκε), διὰ τὸν νόμον Κυρίου» (ὕμνος
ἀπὸ τῆ γιορτῇ τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ τοῦ Ἰωάννη).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς χαρακτήρισε ὁ Ἰησοῦς τὸν Ἰωάννη;
2. Πῶς σοῦ φάνηκε ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἡρώδη στὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο;
3. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ πολλὰς φορές τὸ χρόνο τὸν Ἰωάννη τὸν Πρό-
δρομο. Τί μᾶς δείχνει αὐτό;
4. Ποιὲς ἦταν οἱ σχέσεις τοῦ Ἰωάννη μὲ τοὺς Φαρισαίους; Νὰ βοηθηθῇς
ἀπὸ τὰ χωρία Λουκ. γ' 7-9 καὶ ζ' 30-33.

5. Τὸ θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων

(Ματθ. ιδ' 13-21, Μάρκ. στ' 30-44,
Λουκ. θ' 10-17, Ίω. στ' 1-14)

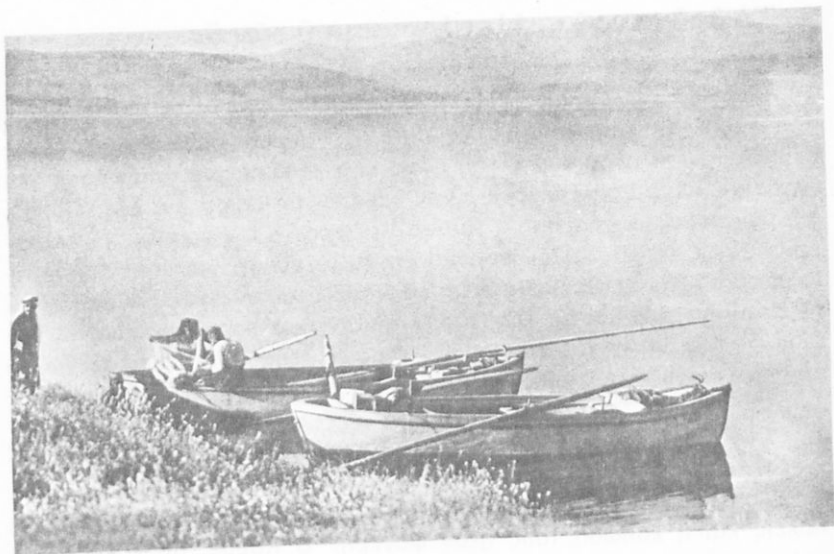
Ἐχομε δεῖ πολλές φορές πῶς ὁ Κύριος ἀποκάλυπτε στοὺς ἀνθρώπους τὴ μεσσιανικὴ Του ἀποστολὴ μὲ διάφορα θαυματουργικά «σημεῖα». Οἱ Ἰσραηλίτες δὲν εἶχαν ξεχάσει τὴ θαυματουργικὴ διατροφή τῶν προγόνων τους ἀπὸ τὸ Θεὸ στὰ χρόνια τῆς ἐρήμου. Γνώριζαν ἐπίσης πῶς τὸ μάννα τοῦ οὐρανοῦ ἦταν τὸ συμβολικὸ σημεῖο γιὰ τὸν ἐρχόμενο Μεσσία. Ἡ βαθιὰ τους ἐπιθυμία ἦταν νὰ βρεθοῦν στὴ βασιλεία τοῦ Μεσσία καὶ νὰ χορτάσουν τὴν πνευματικὴ τους πείνα μὲ τὸν ἀληθινὸ πιά «Ἄρτο τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ Κύριος τοὺς βοήθησε μὲ τὸ θαῦμα τοῦ πρώτου πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων, ποῦ θὰ ἐξετάσωμε σήμερα.

Στὴ μοναξιά τῆς Βηθσαϊδᾶ. Ὁ Κύριος εἶχε μάθει τὸν ἀποκεφαλισμό τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου καὶ εἶχε λυπηθῇ βαθιὰ γι' αὐτό. Οἱ μαθητὲς εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὸ πρῶτο τους κήρυγμα σὲ διάφορες πόλεις καὶ ἡ κόπωσή τους ἦταν φανερὴ. Ὁ Κύριος πῆρε μαζί Του τοὺς μαθητὲς καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν Καπερναοὺμ. Ἀναζήτησε κάποια ἀνάπαυση καὶ ἡσυχία στὰ περὶχωρα τῆς Βηθσαϊδᾶ. Ἄλλωστε ἐδῶ δὲν μπορούσε νὰ τοὺς συνοδεύσῃ ἡ μανία τοῦ Ἡρώδη τοῦ Ἀντίπα, γιατί τὰ μέρη αὐτὰ ἀνῆκαν στὴ δικαιοδοσία τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ φιλήσυχου Φιλίππου.

Ὁ διψασμένος γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ λαὸς ἔμαθε τὴν ἀναχώρηση τοῦ Κυρίου μὲ τοὺς μαθητὲς Του. Χωρὶς ἀργοπορία οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἀκολούθησαν καὶ τοὺς πρόφτασαν παίρνοντας τὸ δρόμο τῆς ξηρᾶς. Προτοῦ ὁ Κύριος μὲ τοὺς μαθητὲς φτάσουν στὸν προορισμό τους, ἡ μοναχικὴ Βηθσαϊδᾶ εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ κόσμος. Ὁ Κύριος τοὺς εὐσπλαχνίστηκε. Ἦταν λογικὰ πρόβata χωρὶς βοσκό.

Ἀρχισε ἀμέσως νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τοὺς ἔδειχνε τὴν πραγματικὴ παρουσία της, θεραπεύοντας μὲ θαυματουργικὸ τρόπο τοὺς ἀρρώστους. Οἱ ὥρες περνοῦσαν. Ὁ κόσμος, ποῦ εἶχε σαγηνευθῇ ἀπὸ τὴ θεϊκὴ σοφία τοῦ Διδασκάλου, δὲν ἐνιωθε οὔτε τὴν κόπωσή του οὔτε τὴν ἔλλειψη τῆς τροφῆς.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν. Οἱ μαθητὲς πλησίασαν τότε τὸν Κύριο καὶ τοῦ ἀνακοίνωσαν ὅτι ἡ ὥρα πέρασε καὶ ὁ κόσμος θὰ εἶναι πεινασμένος: «Ὁ τόπος εἶναι ἔρημος» τοῦ εἶπαν. «Ποῦ νὰ θροῦν κατὶ νὰ φᾶνε πρόχειρο;». Τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἐλεύθερους νὰ πᾶνε στὰ κοντινὰ χωριά, γιὰ ν' ἀγοράσουν κατὶ.

‘Η λίμνη Γεννησαρέτ. Στις ὀχθες τῆς δίδαξε καὶ θαυματοῦργησε ὁ Κύριος.

‘Ο Κύριος τοὺς ἀποκρίθηκε: «Δὲν ἔχουν ἀνάγκη τὰ πλήθη τοῦ κόσμου νὰ φύγουν, γιὰ νὰ βροῦν τροφίμα. Ἐσεῖς μπορείτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε». Ἡ πραγματικότητα ὅμως τρόμαξε γιὰ τὰ καλὰ τοὺς μαθητές. Μόνο οἱ ἄνδρες ἦταν πέντε χιλιάδες. Χωριστὰ οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά. Ψωμὶ δικό τους δὲν εἶχαν οὔτε καὶ τὰ ἀπαραίτητα χρήματα, γιὰ νὰ τρέξουν ν’ ἀγοράσουν. Μάλιστα ὁ Φίλιππος ἔκανε λογαριασμὸ πὼς μὲ 200 δηνάρια δὲν θὰ μπορούσαν νὰ δώσουν οὔτε μιὰ μπουκιά στὸν καθένα.

Τὸ θαῦμα τῆς διατροφῆς. Ἐδῶ τώρα ὁ Κύριος θὰ δείξῃ πὼς στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων δὲν φτάνει ἡ ἐπάρκεια τῶν ὑλικῶν μέσων καὶ ἡ λογικὴ, ποὺ τὰ ἀντιμετωπίζει ὅλα μὲ μαθηματικὸ ὑπολογισμὸ. Εἶναι ἀπαραίτητη καὶ ἡ θεϊκὴ ἐπέμβαση, ποὺ συχνὰ τὴν ξεχνοῦν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Κύριος ρώτησε τοὺς μαθητές πόσα ψωμιὰ εἶχαν μαζί τους γιὰ τίς δικές τους ἀνάγκες. «Πέντε ψωμιὰ καὶ δυὸ ψάρια» ἦταν ἡ ἀπάντηση τῶν μαθητῶν. Ὁ Κύριος ἔδωσε ἀμέσως ἐντολὴ στοὺς μαθητές νὰ ποῦν στὸν κόσμον νὰ καθίσῃ στὸ χλωρὸ χορτάρι. Χωρίστηκαν σὲ ομάδες ἀπὸ πενήντα ἢ ἑκατὸ πρόσωπα. Ὁ Κύριος πῆρε στὰ χέρια Του τὰ πέντε ψωμιὰ καὶ τὰ δυὸ ψάρια. Σήκωσε τὰ μάτια Του στὸν οὐρανὸ συνδέοντας ἔτσι τοὺς καρποὺς αὐτοὺς τῆς δημιουργίας μὲ τὴν πρό-

νοια τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ. Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Κυρίου πραγματοποιήθηκε τὸ θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τους μὲ ὑπερφυσικὸ τρόπο. Ἐφοῦ ὁ Κύριος ἔκοψε σὲ κομμάτια τὰ εὐλογημένα ψωμιά καὶ τὰ ψάρια, τὰ ἔδωσε στοὺς μαθητές, γιὰ νὰ τὰ μοιράσουν στὶς ὁμάδες τοῦ κόσμου.

Ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν ἦταν μεγάλη. Ἔβλεπαν ὅτι, ὅσο καὶ ἂν μοίραζαν στὶς ὁμάδες, τὰ ἀποθέματα δὲν τέλειωναν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐκπληξή τους ὁμως ὁλοκληρώθηκε, ὅταν μάζεψαν μὲ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου τὰ περισσεύματα. Ἦταν δώδεκα ὁλόκληρα κοφίνια γεμάτα ἀπὸ τὰ εὐλογημένα ψωμιά καὶ τὰ ψάρια. Ὁ Κύριος ἐδῶ διδάξε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ ὀρθὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Τὰ πλήθη καὶ ὁ Μεσσίας. Ὁ κόσμος εἶδε τὸ θαῦμα μόνο στὰ πολλαπλασιασμένα ψωμιά. Στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου εἶδαν ἓνα δεῦτερο Μωυσῆ, ποῦ θὰ μπορούσε εὐκόλα νὰ γίνῃ θριαμβευτὴς ὁλόκληρης τῆς γῆς καὶ ἐπομένως ἡ δόξα τοῦ Ἰσραήλ. Γι' αὐτὸ καὶ ἔλεγαν: «Αὐτὸς εἶναι ἀληθινὰ ὁ προφήτης, ποῦ θὰ ἔρθῃ στὸν κόσμον» (Ἰω. στ' 14). Ἔπρεπε λοιπὸν κατὰ τὴ γνώμη τους νὰ Τὸν ἀνακηρύξουν βασιλιά. Μὰ ὁ Κύριος μπροστὰ σὲ τέτοιες ψεύτικες γήινες ἐλπίδες ἔδινε ἀρνητικὴ ἀπάντηση. Ἔτσι, τὴν ὥρα ποῦ ὁ κόσμος ἐτοιμαζόταν νὰ τὸν κἀνὲ πολιτικὸ βασιλιά, ἔφυγε πάλι γιὰ τὸ ὄρος μονάρχου Του (Ἰω. στ' 16).

Ὁ ἄρτος τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Κύριος συναντήθηκε πάλι στὰ μέρη τῆς Καπερναοῦ μὲ πλῆθος λαοῦ καὶ θέλησε νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ καταλάβουν τὸ ἀληθινὸ νόημα τοῦ θαύματος. Ἡ συζήτησις αὐτὴ μᾶς θυμίζει τίς συνομιλίες τοῦ Κυρίου μὲ τὸ Νικόδημο καὶ τὴ Σαμαρείτισσα. Οἱ ἀλήθειες, ποῦ ὁ Κύριος παρουσίασε γιὰ τὸν ἑαυτὸ Του, εἶναι αὐτὲς ποῦ δείχνει περιληπτικὰ ὁ παρακάτω πίνακας.

Ο ΑΡΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

1. Εἶναι ὁ Κύριος, ποῦ κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανόν.
2. Ὅποιος φάγῃ ἀπὸ αὐτόν, θὰ ζήσῃ αἰώνια.
3. Εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, ποῦ θὰ παραδοθῇ στὸ θάνατο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.
4. Τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ποῦ θυσιάσθηκε εἶναι τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας.
5. Ὅποιος κοινωνεῖ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου, ἐνώνεται μὲ τὸ Χριστὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἐνώνεται μαζί του.
6. Τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου μᾶς χαρίζει τὴν αἰώνια ζωή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὸ θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων ὁ Κύριος βοή-
θησε τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύσουν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ
Ὅποιος μὲ τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας προσφέρει στοὺς πιστοὺς
τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα Του καὶ ἔτσι μᾶς χαρίζει τὴν αἰώνια ζωή.

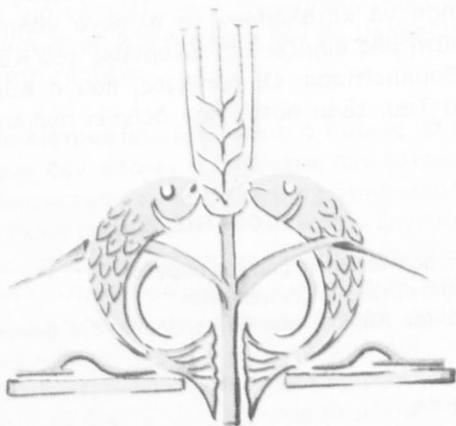
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη
ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δῶσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν» (Ἰω. στ' 51).

2. «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύ-
ριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ» (Ψαλμ. 33, 11 καὶ ὕμνος ἀπὸ τὴν
ιερῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἁρτοκλασίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἤθελε νὰ ἀποκαλύψῃ ὁ Κύριος στὸν κόσμο μὲ τὸ θαῦμα τοῦ
χορτασμοῦ τοῦ λαοῦ;
2. Γιατί ὁ λαὸς ἀποφάσισε ν' ἀνακηρύξῃ τὸν Κύριο πολιτικὸ βασιλιά;
3. Γιατί ὁ Κύριος ὀνομάζει τὸν ἑαυτοῦ Του «ἄρτο τῆς ζωῆς»;
4. Τί σημασία ἔχει τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας γιὰ τὴν ἑκ-
κλησία μας;

6. Τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ παραλύτου στὰ Ἱεροσόλυμα

(Ἰω. ε' 1-47)

Ὁ Κύριος τοῦ Σαββάτου. Ὁ Ἰησοῦς κόντευε νὰ τελειώσῃ καὶ τὸ δεύτερο χρόνο τῆς δημόσιας δράσεώς Του ἀνάμεσα στοῦ λαοῦ. Ὁ Κύριος συνέχιζε τὴν ἐργασία Του μὲ μεγαλύτερη ἔνταση. Ἐπρεπε νὰ ἀποκαλύπτῃ ὅλο καὶ πιὸ ἐπίσημα τὸν ἑαυτό Του, ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Φαρισαῖοι ὁμῶς ἀντιδρουσαν φοβερὰ στὴν ἀποκάλυψη ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἔπρεπε νὰ καυτηριάσῃ τὴ σκληροκαρδία τῶν Φαρισαίων. Βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς ἀποκαλύψῃ στὰ Ἱεροσόλυμα ὅτι εἶναι ὁ κύριος τοῦ Σαββάτου. Ὁ Ἰησοῦς ἔδειξε τὴν κυριαρχία Του μὲ τὴ θαυματουργικὴ θεραπεία ἐνὸς παραλυτικοῦ στὴ Β η θ ε σ δ ά.

Ἡ προβατικὴ κολυμβήθρα Βηθεσδά. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέβηκε στὰ Ἱεροσόλυμα σὲ μιὰ ἀπὸ τίς μεγάλες γιορτὲς τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Κύριος βρέθηκε στὸ θόρειο μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, σὲ μιὰ συνοικία, ποὺ ἦταν κοντὰ στὴν προβατικὴ πύλη τῆς πόλεως. Κοντὰ στὴν πύλη ὑπῆρχε μιὰ δεξαμενὴ, ποὺ τὴν ἔλεγαν Βηθεσδά (= τὸ σπίτι τῆς εὐσπλαχνίας). Ἡ δεξαμενὴ εἶχε γύρω γύρω τέσσερα ὑπόστεγα καὶ ἄλλο ἓνα στὴ μέση ποὺ τὴ χωρίζε σὲ δυὸ ἄλλες μικρότερες. Ἐνα μεγάλο πλῆθος ἀπὸ ἀρρώστους θρῖσκονταν ξαπλωμένοι καὶ περίμεναν τὴν κίνηση τοῦ νεροῦ τῆς δεξαμενῆς. Ἡ θαυματουργικὴ αὐτὴ κίνηση τοῦ νεροῦ γινόταν ἀπὸ ἄγγελο τοῦ Θεοῦ, ποὺ κατέβαινε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ στὴ δεξαμενὴ καὶ κουνούσε τὸ νερό. Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους ἔμπαινε πρῶτος στὴ δεξαμενὴ μετὰ ἀπὸ τὴν ὑπερφυσικὴ ταραχὴ τοῦ νεροῦ, γινόταν ἀμέσως καλὰ ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἀρρώστια καὶ ἂν ὑπέφερε.

Ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου. Ὁ Κύριος ἐπισκέφθηκε τοὺς ἀρρώστους στίς διάφορες στοᾶς τῆς δεξαμενῆς. Τὰ μάτια Του ἔπεσαν πάνω σ' ἓνα δυστυχισμένο παράλυτο. Ἦταν ξαπλωμένος τριάντα ὀχτῶ ὁλόκληρα χρόνια. Ὅταν τὸν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε: «Θέλεις νὰ γίνῃς καλὰ;». Ἡ ἐρώτηση τοῦ Κυρίου φάνηκε πολὺ περιέργη στὸν παράλυτο. Αὐτὸ τὸ συμπεραίνομε ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν, ποὺ ἔδωσε στὸν Κύριο: «Κύριε, δὲν ἔχω ἄνθρωπο νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ μῶ στὴ δεξαμενὴ

Ἡ κολυμβήθρα τῆς Βηθεσδᾶ. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

(κολυμβήθρα) τῇ στιγμῇ, ποῦ τὸ νερό της ταρασσεται. «Ἐστὶ πάντα μὲ προλαβαίνει ἄλλος καὶ κατεβαίνει πρὶν ἀπὸ μένα στὸ νερό».

Ὁ Κύριος ἔδωσε μὲ ἀκρίβεια στὸν παράλυτο τὴν ἐντολὴ Του: «Σήκω πάνω, πάρε στὸν ὦμο σου τὸ κρεβάτι καὶ περπάτα». Ἀμέσως ὁ παράλυτος αἰσθάνθηκε μιὰ ὑπερφυσικὴ ἀνορθωτικὴ δύναμη, ποῦ τὸν σήκωσε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Ὁ παράλυτος ἐγίνε καλά. Σήκωσε τὸ κρεβάτι του καὶ ἄρχισε νὰ περπατᾷ. Ὁ Κύριος τὸν εἶχε θεραπεύσει μὲ τὴ θεϊκὴ Του δύναμη.

Τὸ Σάββατο, ἡ ἡμέρα τοῦ θαύματος. Οἱ Φαρισαῖοι ὑποκίνησαν καὶ πάλι τοὺς Ἰουδαίους, ποῦ ἐξοργίστηκαν φοβερά. Ὁ Κύριος εἶχε θαυματουργήσει ἡμέρα Σάββατο. Ὁ νόμος ἀπαγόρευε πολὺ καθαρὰ κάθε ἐργασία σὲ ἡμέρα ἀργίας. Μονάχα ὁ Θεὸς ἦταν ὁ κύριος τοῦ Σαββάτου. Γι' αὐτὸ οἱ Ἰουδαῖοι δοκίμασαν μεγάλη ὀργή στὴν περίπτω-

ση του 'Ιησοῦ. Τούς εἶχε ἀποκαλύψει μὲ τὴ θαυματουργικὴ θεραπεία τοῦ παραλύτου ὅτι εἶναι ὁ κύριος τοῦ Σαββάτου, δηλαδή ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας. Οἱ 'Ιουδαῖοι ὅμως εἶχαν βγάλει κιάλας τὴν ἀπόφασή τους: 'Ὁ 'Ιησοῦς δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ Τὸν καταδίδωκαν καὶ ζητοῦσαν νὰ Τὸν σκοτώσουν, ἐπειδὴ ἔκανε τὰ θαύματά Του τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου.

‘Ὁ ‘Ιησοῦς καὶ ὁ παράλυτος ποὺ θεραπεύθηκε. Οἱ 'Ιουδαῖοι εἶχαν ἀρχίσει νὰ κατηγοροῦν τὸν θεραπευμένο ὅτι δὲν τοῦ ἐπιτρεπόταν τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου νὰ σηκώσῃ τὸ κρεβάτι του. 'Εκεῖνος ὅμως τοὺς ἔστελνε στὸν 'Ιησοῦ, ποὺ τὸν θεράπευσε. Μὲ μιὰν ὅμως διαφορά: ὁ ἄνθρωπος ποὺ θεραπεύθηκε δὲν γνώριζε καθόλου ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ τοῦ εἶχε δώσει τὴν ἐντολὴ νὰ σηκώσῃ τὸ κρεβάτι του.

'Ὁ 'Ιησοῦς τὸν συνάντησε πάλι στὸ ναὸ καὶ τοῦ ἀποκάλυψε τρεῖς βασικὲς καὶ ἀπαραίτητες γι' αὐτὸν ἀλήθειες: α) ὅτι ὁ Κύριος τὸν θεράπευσε θαυματουργικά· β) ὅτι ἔχει γίνεи καλὰ ἀπὸ τὴ μακροχρόνια ἀρρώστια του καὶ ὅτι ἔπρεπε πιά νὰ προσέχῃ νὰ μὴν ἁμαρτάνῃ, γιὰ νὰ μὴ τοῦ γίνῃ τίποτε χειρότερο ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, ποὺ πέρασε.

'Ὁ ἄνθρωπος ὅμως αὐτὸς ἔδειξε τὴν πίστη του στὸ πρόσωπο τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ διακηρύσσοντας τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου στοὺς μανιασμένους καὶ ὀργισμένους 'Ιουδαίους.

‘Η ἀποκάλυψη τοῦ Μεσσία. Οἱ 'Ιουδαῖοι εἶχαν δεῖ μὲ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν κυριαρχία τοῦ 'Ιησοῦ πάνω στὸ Σάββατο. Δὲν ἤθελαν ὅμως νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ τὴν παραδεχτοῦν. Γι' αὐτὸ κι ἔψαχναν νὰ βροῦν καινούργιες κατηγορίες ἐναντίον τοῦ 'Ιησοῦ. 'Η ὀργή τους εἶχε φτάσει στὸ ψηλότερό της σημεῖο, ὅταν ἄκουγαν τὸν Κύριο νὰ τοποθετῇ τὸν ἑαυτὸ Του στὴν ἴδια θέση μὲ τὸ Θεό. 'Ὁ Κύριος τοὺς βοηθοῦσε νὰ καταλάβουν ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ τὸ συνέχιζε ὁ ἴδιος πάνω στὴ γῆ. "Ἐτσι τοὺς ἀποκάλυπτε ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ 'Ιουδαῖοι δὲν ἤθελαν νὰ πιστέψουν στὴ μεγάλη αὐτὴ καὶ μοναδικὴ σὲ σπουδαιότητα ἀποκάλυψη τοῦ Κυρίου. 'Ὁ 'Ιησοῦς ὑπογράμμισε τοὺς λόγους, ποὺ δὲν ἄφηναν τοὺς 'Ιουδαίους νὰ Τὸν πλησιάσουν ὡς Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Οἱ 'Ιουδαῖοι δὲν ἄκουγαν μέσα τους τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ· δὲν πίστευαν στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ· οὔτε εἶχαν αἰσθανθῇ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ζητοῦσαν τὴ δόξα τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ· δὲν πρόσεχαν τὸ νόμο τοῦ Μωυσῆ, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀναγνώριζαν τὸν 'Ιησοῦ ὡς Υἱὸ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος πάντως φυλαγόταν ἀπὸ τὶς κακὲς διαθέσεις τῶν Ἰουδαίων. Δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη ἡ ὥρα τῆς σταυρικής Του θυσίας. Περιοδεύει περισσότερο στὴ Γαλιλαία, ποὺ ἐργαζόταν πιὸ ἀνετα, ἐνῶ στὴν Ἰουδαία ζητοῦσαν τὴν εὐκαιρία νὰ Τὸν σκοτώσουν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴ θαυματουργικὴ θεραπεία τοῦ παραλύτου τῆς Βηθεσδᾶ ὁ Κύριος ἀποκάλυψε ὅτι: α) ἔχει μέσα Του θεουργικὴ δύναμη· β) εἶναι ὁ κύριος τοῦ Σαββάτου καὶ γ) εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὁμολογεῖ τὴ θεότητά Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἄνθρωπος κατέκειτο (= ἦταν ξαπλωμένος) ἐν ἀσθενείᾳ· καὶ ἰδὼν σε Κύριε, ἐβόα (= φώναζε). "Ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με ἐν αὐτῷ... Καὶ εὐθὺς σπλαγχνισθεὶς ὁ Σωτὴρ, λέγει πρὸς αὐτόν· Διὰ σὲ ἄνθρωπος γέγονα, διὰ σὲ σάρκα περιβέβλημαι (= ἔχω φορέσει), καὶ λέγεις, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω; ἄρῳ σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει..." (ὕμνος ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου).

Τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ	Τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ	Χωρία τῆς Κ.Δ.
1. Ὁ Πατέρας ἐργάζεται —	καὶ ὁ Υἱὸς ἐργάζεται.	Ἰω. ε' 17
2. Ὅ,τι κάνει ὁ Πατέρας —	κάνει καὶ ὁ Υἱός.	Ἰω. ε' 19
3. Ὁ Πατέρας ἀνασταίνει νεκρούς.	Ὁ Υἱὸς ζωοποιεῖ ὁποίους θέλει.	Ἰω. ε' 21
4. Ἡ τιμὴ τοῦ Πατέρα... —	εἶναι καὶ τιμὴ τοῦ Υἱοῦ.	Ἰω. ε' 22
5. Ὁ Πατέρας ἔχει «ζωὴν ἐν ἑαυτῷ». —	ἔδωκε στὸ Υἱὸ νὰ ἔχῃ ζωὴ ἐν «Ἐαυτῷ».	Ἰω. ε' 26
6. Ὁ Πατέρας δίνει... —	στὸν Υἱὸ τὴν κρίση.	Ἰω. ε' 27

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί οἱ Ἰουδαῖοι ὀργίστηκαν ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;
2. Γιατί οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πίστευαν ὅτι ὁ Ἰησοὺς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ποιὲς βοήθειες πρόσφερε ὁ Κύριος γενικὰ στὸν παράλυτο τῆς Βηθεσδᾶ;
4. Τί κινδύνους ἀντιμετώπισε ὁ Κύριος ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους μὲ τὴν θεραπεία τοῦ παραλύτου;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΣΤΗ ΓΑΛΙΛΑΙΑ

1. Ἡ ὁμολογία τῶν μαθητῶν. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου

(Ματθ. ιστ' 13-28, Μάρκ. η' 27-38, Λουκ. θ' 18-27,
Ματθ. ιζ' 1-13, Μάρκ. θ' 2-13, Λουκ. θ' 28-36)

Τὸ ἐρώτημα τοῦ Κυρίου. Ἐχει ἀρχίσει ὁ τρίτος χρόνος τῆς δημόσιας δράσεως τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀντίδραση τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων ἔχει μεγαλώσει καὶ τὰ σχέδιά τους γιὰ τὴν ἐξόντωση τοῦ Κυρίου ἔχουν ἐτοιμασθῇ. Ὁ Κύριος ἔπρεπε ν' ἀποκαλύψῃ στοὺς μαθητὲς Του ἓνα μεγάλο μυστικό. Τοὺς βοήθησε λοιπὸν μ' ἓνα ἐρώτημα ποὺ τοὺς ἔθεσε.

Ὁ Κύριος μαζί μὲ τοὺς μαθητὲς Του βρισκόταν στὴν Καισάρεια, ποὺ διακρινόταν ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν παραθαλάσσια Καισάρεια μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτῆ της, τοῦ τετράρχη Φιλίππου. Ὁ Κύριος, πρὶν θέσῃ τὸ ἐρώτημα, εἶχε προετοιμασθῇ μὲ μιὰ ὁλόθερμη προσευχὴ στὸν οὐρανὸ Πατέρα Του. Τώρα μὲ τοὺς μαθητὲς Του προχωροῦσαν στὶς πηγὲς τοῦ Ἰορδάνη. Πίσω τους ὑψωνόταν ἐπιβλητικὸ καὶ περήφανο τὸ ὄρος Ἑρμών. Ἡ κατάλληλη ὥρα θρέθηκε καὶ ὁ Κύριος ρώτησε τοὺς μαθητὲς Του: «*Ποιὸς νομίζουν οἱ ἄνθρωποι πῶς εἶμαι ἐγώ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*;».

Οἱ πρῶτες ἀπαντήσεις τῶν μαθητῶν ἦταν παρμένες ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. «*Ἄλλοι τὸν θεωροῦσαν γιὰ τὸν Ἰωάννη τὸ Βαπτιστῆ*». «*Ἄλλοι γιὰ τὸν προφῆτη Ἠλία*». «*Ἄλλοι γιὰ τὸν Ἱερεμία ἢ ἓνα ἀπὸ τοὺς προφῆτες*».

Ἡ προσωπικὴ ἐρώτηση καὶ ἡ φωτισμένη ἀπάντηση. Ἡ πιὸ πάνω ἐρώτηση τοῦ Κυρίου ἀπευθύνθηκε κατόπιν πολὺ προσωπικὰ καὶ στοὺς ἴδιους τοὺς μαθητὲς μὲ τὰ λόγια: «*Σεῖς ποιὸς λέτε πῶς εἶμαι*;». Ἡ ἀπόκριση τῶν μαθητῶν δόθηκε μὲ τὸ στόμα τοῦ Σίμωνα Πέτρου. «*Σὺ*

εἰ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 1στ' 16). Ἡ ὁμολογία αὐτὴ περιέχει δυὸ βασικὰ ἀλήθειες: α) ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς Μεσσίας καὶ β) ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀπάντησις τῶν μαθητῶν δὲν προερχόταν ἀπὸ ἀνθρώπινη σκέψις καὶ δύναμις. Ὁ ἄνθρωπος μονάχος του εἶναι ἀδύνατο νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος διαβεβαίωσε τὸν Πέτρον: «Εἶσαι μακάριος, Σίμων γιὰ τοῦ Ἰωάν, γιὰτὶ σάρκα καὶ αἷμα δὲν σοῦ ἀποκάλυψαν αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ ὁ οὐράνιος Πατέρας μου. Κι ἐγὼ σοῦ λέγω ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ πάνω στὸ βράχο τῆς ἀληθινῆς πίστεώς σου θὰ στερεώσω ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας μου. Ὁ θάνατος («πύλαι ᾄδου») δὲν θὰ κατανικήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν». Ἡ διάρκειά τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἔχει κεφαλὴ τὸ Χριστό, εἶναι αἰῶνια καὶ ἀθάνατη. Κι αὐτὸ γιὰτὶ, ὅπως ὁμολογοῦμε στὸ Σύμβολο τῆς πίστεως: «Οὐ (Χριστοῦ) τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος».

Ἡ ἐξουσία τῶν μαθητῶν. Κατόπιν ὁ Κύριος παρέδωσε μέσο τοῦ Πέτρου σὲ ὅλους τοὺς μαθητὲς τὴν πνευματικὴ ἐξουσία, ποῦ εἶναι τὰ κλειδιὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ κλειδί ὡς τὰ σήμερα εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἐξουσίας στὶς ἀραβικὲς χῶρες. Οἱ μαθητὲς πῆραν τὴν ἐξουσία νὰ συγχωροῦν ἢ νὰ ἀφήνουν ἀσυγχώρητο κάθε ἁμάρτημα μὲ τὸ Μυστήριον τῆς μετανοίας. Ἡ τελευταία ἐντολὴ τοῦ Κυρίου στοὺς μαθητὲς ἦταν: «Νὰ μὴν πῆτε σὲ κανένα ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

Ἡ προφητεία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ πάθος Του. Γιὰ νὰ δεχτοῦν οἱ ἄνθρωποι τὸ μήνυμα τοῦ Μεσσία, χρειάζονταν τὴν ἀπαραίτητη βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Χωρὶς τὴ φώτιση τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ Κύριος προφῆτευσεν στοὺς μαθητὲς γιὰ τὸν ἑαυτό Του: «Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ ἀνεβῇ στὰ Ἱεροσόλυμα, θὰ πάθῃ πάρα πολλὰ ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ τὴν τρίτῃ ἡμέρᾳ θὰ ἀναστῇ». Οἱ μαθητὲς δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν τὰ προφητικὰ αὐτὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Μέσα τους κυριαρχοῦσαν οἱ μεσσιανικὲς ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. Σύμφωνα μὲ αὐτὲς ὁ Μεσσίας ποτὲ δὲν θὰ μπορούσε νὰ θανατωθῇ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Πέτρος εἶπε ἰδιαίτερα στὸν Ἰησοῦ: «Λυπήσου, Κύριε, τὸν ἑαυτό σου. Δὲν πρέπει αὐτὸ ποὺ εἶπες νὰ γίνῃ στὸ Μεσσία, δηλαδὴ σ' Ἑσένα».

Ὁ Κύριος ὅμως τὸν μάλωσε μὲ αὐστηρὰ λόγια: Ἡ γνώμη τοῦ Πέτρου ἦταν σκάνδαλο γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ὁ Πέτρος αὐτὴ τὴ στιγμὴ δὲν φρονοῦσε «τὰ τοῦ Θεοῦ» ἀλλὰ «τὰ τῶν ἀνθρώπων». Ἡ ἀπάντησις τοῦ Πέτρου ἦταν καθαρὰ ἀνθρώπινη. Καὶ

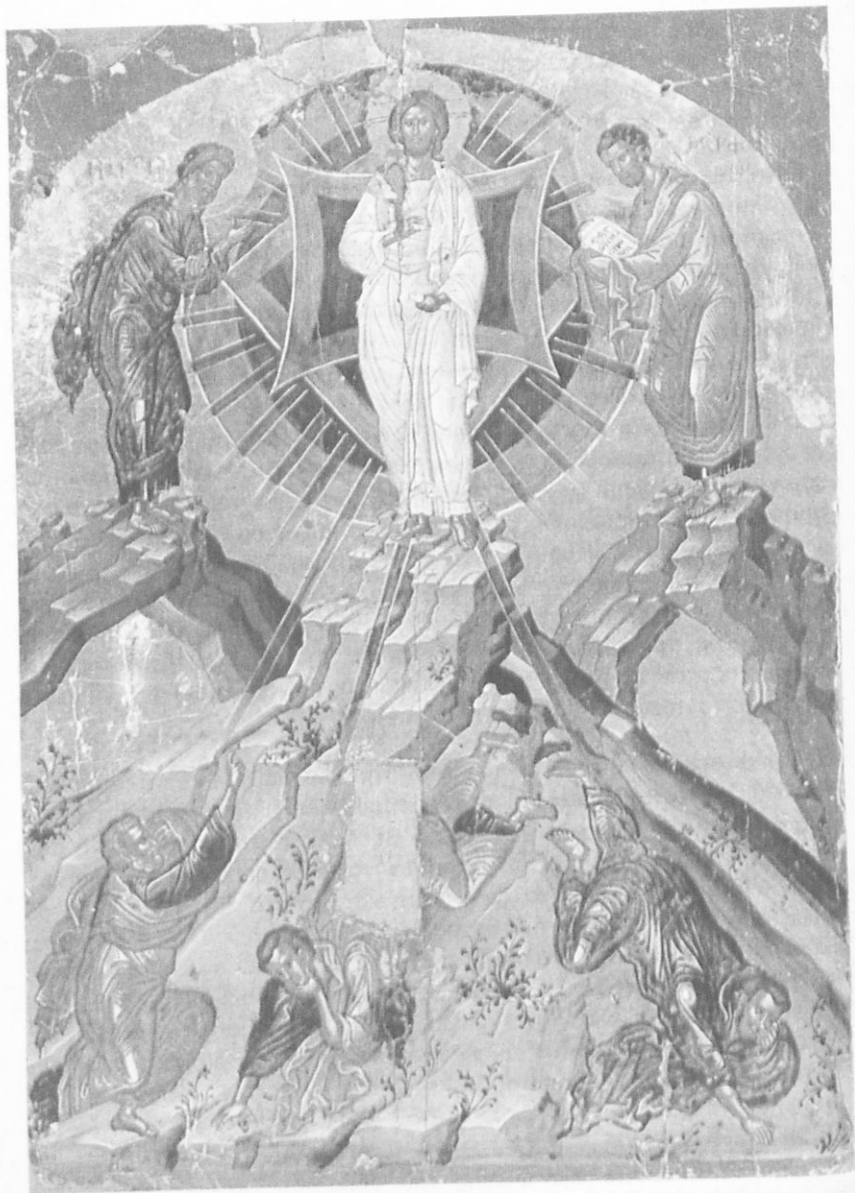
ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτό του, γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ Χριστὸ καὶ μάλιστα, ἂν ὑπάρξῃ ἀνάγκη, νὰ θυσιασθῇ γιὰ χάριν τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ ἦταν τὸ νόημα ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, μὲ τὰ ὁποῖα τέλειωσε τὴ συνομιλία μὲ τοὺς μαθητὲς Του.

Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου. Οἱ μαθητὲς ἀπογοητεύθηκαν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὴν προφητεία τοῦ Κυρίου σχετικὰ μὲ τὸ πάθος Του. Δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν πῶς εἶναι δυνατόν ὁ Μεσσίας νὰ παραδοθῇ σὲ ἀνθρώπινα χέρια καὶ μάλιστα νὰ θανατωθῇ. Ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ μὲ μερικὲς ἀκτίνες ἀπὸ τὴ δόξα τῆς θεϊκῆς Του μορφῆς.

Ἐξὶ ἡμέρες μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεγονότα, ὁ Κύριος πῆρε μαζί Του τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη καὶ ἀνέβηκαν στὸ ὄρος *Θαβώρ*, γιὰ νὰ προσευχηθοῦν. Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ὁ Κύριος προσευχόταν, μεταμορφώθηκε μπροστὰ τους. Ἐνα δυνατό φῶς τοὺς θάμπωσε ὁλότελα. Τὸ φῶς αὐτὸ ἔβγαине ἀπὸ τὸ μεταμορφωμένο πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Τὰ ρούχα τοῦ Ἰησοῦ* ἐγίναν λευκὰ καὶ ἀστραφτερά. Δίπλα στὸν Κύριο ξεχώρισαν ἀμέσως δυὸ γνωστοὺς ἄντρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: τὸ Μωυσῆ καὶ τὸν Ἠλία. Καὶ οἱ δυὸ τους μιλοῦσαν μὲ τὸν Κύριο γιὰ τὴν ἔξοδὸ Του ἀπὸ τὴ ζωὴ, δηλαδὴ γιὰ τὸ θάνατό Του στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ ἀλήθεια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ποὺ παρουσιαζόταν μὲ τοὺς δυὸ ἐπιφανεῖς ἀντιπροσώπους της, συμφωνοῦσε μὲ τὸ σταυρικὸ θάνατο τοῦ Μεσσία.

Ἡ μαρτυρία τοῦ Οὐρανοῦ. Ἡ πίστη τῶν μαθητῶν στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἐνισχύθηκε καὶ σταθεροποιήθηκε μὲ τὴν παρουσία τῶν δυὸ ἀνδρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμία νὰ μείνουν σ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ μάλιστα νὰ ἐτοιμάσουν τρεῖς σκηνές, μιὰ γιὰ τὸν Κύριο, μιὰ γιὰ τὸ Μωυσῆ καὶ μιὰ γιὰ τὸν Ἠλία. Προτοῦ ὅμως πάρουν ἀπάντηση, ἦρθε μιὰ νεφέλη φωτεινὴ καὶ τοὺς σκέπασε. Ξαφνικὰ ἄκουσαν τὴν πατρικὴ φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανό, ποὺ ἔλεγε: «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθ. ιζ' 5). Ὁ οὐράνιος Πατέρας ἔστειλε τὸ ἐπίσημο μήνυμά Του. Ἡ εὐαρέσκεια, ἡ εὐδοκία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ βρίσκονταν ἐπάνω στὸν ἀγαπητὸ Υἱό. Ὁ Κύριος εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. Ἐπομένως ἔπρεπε Αὐτὸν νὰ ἀκούνε καὶ σ' Αὐτὸν νὰ ὑπακούουν.

Μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τοῦ οὐράνιου Πατέρα φοβήθηκαν οἱ μαθητὲς κι ἔπεσαν μὲ τὸ πρόσωπο καταγῆς. Ὁ Κύριος ὅμως τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς εἶπε νὰ μὴν φοβοῦνται. «Ὅταν σηκώ-

Ἡ Μεταμόρφωση. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

θηκαν οἱ μαθητὲς εἶδαν μόνο τὸν Κύριο, ποῦ τοὺς ἔδωσε τὴν ἐντολή: «Νὰ μὴν πῆτε σὲ κανέναν αὐτὸ ποῦ εἶδατε, ὥσπου ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀναστηθῇ ἀπὸ τοὺς νεκροῦς» (Ματθ. ιζ' 9).

Τὸ νόημα τῆς Μεταμορφώσεως. Τὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως συνδέεται στενά μὲ τὸ πάθος τοῦ Μεσσία. Οἱ ἐπιφανεῖς ἀντιπρόσωποι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μὲ ὅσα ἀκούστηκαν νὰ λένε, ἐπιβεβαίωσαν τὴν ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐκούσια καὶ θεληματικὴ, σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο σχέδιο, σταυρικὴ θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Μεταμόρφωση εἶναι ἐπίσης ἓνα σημεῖο τῆς θεϊκῆς δόξας τοῦ Κυρίου, ποῦ ἀποκαλύπτεται στοὺς μαθητὲς Του ἀνάλογα μὲ τὶς δυνατότητες, ποῦ εἶχαν γιὰ νὰ Τὴν ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ Τὴν δεχτοῦν. Ἡ καθαυτὴ δόξα τοῦ Κυρίου ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητὲς Του νὰ κρατήσουν μυστικὸ τὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ὑπῆρχε φόβος, ἂν τὸ μάθαιναν, νὰ ἐνθουσιάζονταν καὶ νὰ ξαναγύριζαν στὶς ἀνθρώπινες καὶ ἐθνικὲς ἀντιλήψεις ποῦ εἶχαν γιὰ τὴ δόξα τοῦ Μεσσία. Τὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς ἀνθρώπινες ιδέες θέλει νὰ μεταμορφώσῃ μὲ τὶς παραγγελίες καὶ τὶς βεβαιώσεις τοῦ Θεοῦ.

Ἡ γιορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως. Ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα τὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου μας στὶς 6 Αὐγούστου. Ἡ γιορτὴ αὕτῃ ὀνομάζεται δεσποτικὴ, γιὰτὶ ἀναφέρεται στὸ πρόσωπο τοῦ Δεσπότη τῶν ὅλων Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ κόσμος τὴν ἡμέρα αὕτῃ τὴν λαμπρύνει καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ του στὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μας ὕμνοι εἶναι θαυμάσιοι καὶ γεμάτοι ἀπὸ βαθιὰ νοήματα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ μαθητὲς μὲ τὸ στόμα τοῦ Πέτρου ὁμολόγησαν ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀληθινοῦ. Οἱ μαθητὲς ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Κύριο τὴν ἐξουσία «τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν» μὲ τὸ Μυστήριον τῆς μετανοίας. Ὁ Κύριος προφῆτευσεν γιὰ τὸ Πάθος Του καὶ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Τὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως συνδέει τὸ Πάθος τοῦ Μεσσία μὲ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Διάβασε τὸ χωρίο Β' Πέτρ. α' 17, 18 τῆς Καινῆς Διαθήκης.
2. «Μεταμορφώθης ἐν τῷ ὄρει, Χριστὲ ὁ Θεός, δεῖξας τοῖς μαθηταῖς σου τὴν δόξαν σου, καθὼς ἠδύναντο. Λάμπον καὶ ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὸ φῶς

σου τὸ αἶδιον (= τὸ παντοτινὸ, τὸ αἰώνιο), πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου. Φωτοδότα δόξα σοι» (ἀπολυτίκιο τῆς γιορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως).

3. «Ἐπὶ τοῦ ὅρους μετεμορφώθης, καὶ ὡς ἐχώρουν οἱ μαθηταὶ σου τὴν δόξαν σου, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐθεάσαντο ἵνα ὅταν σε ἴδωσι σταυρούμενον, τὸ μὲν πάθος νοήσωσιν ἐκούσιον, τῷ δὲ κόσμῳ κηρύξωσιν ὅτι σὺ ὑπάρχεις ἀληθῶς τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα (= φωτεινὴ λάμψη, ἀκτινοβολία)». (κοντάκιο τῆς γιορτῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί οἱ μαθητὲς στενοχωρήθηκαν μὲ τὴν προφητεία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ πάθος Του;
2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς ὁμολογίας τῶν μαθητῶν μὲ τὸ στόμα τοῦ Πέτρου;
3. Γιατί παρουσιάστηκαν κοντὰ στὸ μεταμορφωμένο Κύριο ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἡλίας;
4. Ποιὸ εἶναι τὸ βαθύτερο νόημα τῆς Μεταμορφώσεως;

2. Ἡ θεραπεία τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ

(Ματθ. ιζ' 14-21, Μάρκ. θ' 14-29, Λουκ. θ' 37-43)

Ἡ κατάργηση τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦρθε στὸν κόσμο, γιὰ νὰ καταλύσῃ τὴν ἐξουσία τοῦ σατανᾶ πάνω στοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Κύριος ἔδειχνε στοὺς Ἰουδαίους τώρα τὴν κατάργησιν τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ μὲ διάφορες θαυματουργικὲς θεραπείες δαιμονισμένων ἀνθρώπων. Ὑπῆρχαν δυστυχισμένοι ἄνθρωποι, ποὺ ὁ σατανὰς τυραννοῦσε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τους μὲ τὴν δαιμονικὴ του δύναμη. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἤθελε νὰ ἀντισταθῇ στὸν ἐρχόμενο νικητὴ καὶ λυτρωτὴ Μεσσία.

Ὁ Θεὸς γιὰ λόγους ποὺ μονάχα Αὐτὸς γνωρίζει, ἐπιτρέπει στὸ σατανὰ νὰ ἐπιτελῇ προσωρινὰ τὸ βασανιστικὸ αὐτὸ ἔργο του. Ὁ Κύριος μὲ τὰ θαύματά Του διώχνει τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς δείχνει τὸ «σημεῖον», ὅτι ἔφτασε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ κατάσταση τοῦ παιδιοῦ. Ὁ Κύριος κατηφόριζε μὲ τοὺς τρεῖς μαθητὲς Του ἀπὸ τὸ ὄρος Θαβῶρ. Τοὺς εἶχε δεῖξει μέρος τῆς θεικῆς Του δόξας κι' ἐκεῖνοι εἶχαν ζήσει γιὰ μερικὲς στιγμὲς τὴν ἀκατάλη-

πτη μεγαλοπρέπεια τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου. "Ἐτρεξαν νὰ συναντήσουν τοὺς ἄλλους ἐννιὰ μαθητὲς. Τοὺς βρῆκαν νὰ συζητοῦν σὲ μαζεμένο κόσμον. Ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἀνακούφισε πολὺ τοὺς μαθητὲς καὶ εὐχαρίστησε τὸν κόσμον. Οἱ γραμματεῖς εἶχαν ἀρχίσει μὲ τὴν πικρόχολη διάθεσίν τους νὰ κακολογοῦν τοὺς μαθητὲς καὶ συνάμα καὶ τὸν ἀπόντα Διδάσκαλον. "Ἐνα βασανισμένο καὶ ἀξιολύπητον παιδί τοὺς εἶχε δώσει τὴν ἀφορμή. Ὁ πατέρας του κατατόπισε ἀμέσως τὸν Κύριον περιγράφοντας τὴ θλιθερὴ κατάστασιν τοῦ μοναχογιοῦ του. Ἦταν πολὺ βαριὰ ἄρρωστος. Τὸ τρομερὸ δαιμόνιον, τὸ κακὸ καὶ ἀλαλον πνεῦμα, τοῦ εἶχε δέσει κίολας σῶμα καὶ ψυχῇ.

"Ὅταν ἐρχόταν ἡ ὥρα γιὰ βασανισμόν, τὸ ταλαίπωρον τὸ παιδί σπάραζε κυριολεκτικὰ ἀπὸ συγκλονιστικούς σπασμούς. Τὸ στόμα του ἄφριζε, τὰ δόντια του ἔτριζαν κι' ἐμοιαζε μὲ πεθαμένο. Πολλὰς φορὰς εἶχε πέσει στὴ φωτιά καὶ στὸ νερό, μὰ γλίτωνε ἀναπάντεχα ἀπὸ τὸ θάνατον. Γιὰ τὴν θεραπείαν τοῦ παιδιοῦ του παρακάλεσε ὁ πονεμένος πατέρας τὸ Διδάσκαλον: «*Κύριε, λυπήσου τὸ παιδί μου*».

Στὸ σημεῖον αὐτὸ ἀνέφερε καὶ τὴν αἰτία ποῦ εἶχε ἀνάψει τὴ φιλόδικον συζήτησιν τῶν γραμματέων μὲ τοὺς μαθητὲς. Ὁ πατέρας εἶχε παρακαλέσει ἀπὸ πρὶν τοὺς μαθητὲς νὰ διώξουν τὸ δαιμόνιον καὶ νὰ θεραπεύσουν τὸ ἄρρωστο παιδί. Οἱ προσπάθειές τους ὅμως ἦταν ἄκαρπες καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἀρνητικόν. Οἱ γραμματεῖς πῆραν γιὰ ἀφορμὴ τὴν ἀδυναμίαν τῶν μαθητῶν καὶ ἄρχισαν νὰ τοὺς εἰρωνεύωνται καὶ νὰ τοὺς δυσφημοῦν, γιὰ νὰ χάσουν τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀπιστὴ γενεά. Ὁ Κύριος δοκίμασε θλίψιν καὶ πίκραν. Εἶχε μπροστά του μιὰ γενεὰ ἀπιστὴ καὶ διαστρεμμένη. Τὴν ἀπιστίαν τους τὴν ἔδειχναν ὀλοκληρωτικὰ μὲ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐμπιστοσύνης τους στὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου. Καὶ ἤξεραν καὶ ἔβλεπαν πῶς καμιὰ θεραπείαν δὲν εἶναι δυνατὴ χωρὶς τὴν παρουσίαν τῆς πίστεως. Καὶ ὅμως αὐτοὶ εἶχαν πάψει νὰ πιστεύουν στὴ δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Πίστευαν μόνον ἐν αὐτῷ. Τὸ περίεργον ἦταν πῶς ἐξακολουθοῦσαν νὰ ζητοῦν τίς θαυματουργικὰς θεραπείας Του. Ἡ κατάστασις αὕτη εἶχε δημιουργήσει μέσα τους μιὰ ἐσωτερικὴ τύφλωσιν καὶ γι' αὐτὸ ὁ Κύριος τοὺς ὀνομάζει διαστρεμμένους. Τὸ παράπονον τοῦ Κυρίου ἦταν: μέχρι ποτε θὰ θρίσκειται ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους, ποὺ ἀρνοῦνται καὶ ἀποκρούουν τὴ θεϊκὴ Του ἀγάπην;

Ἡ παρουσία τῆς πίστεως. Ὁ Κύριος τοὺς βοήθησε γι' ἄλλη μιὰ φορά. Ζήτησε νὰ φέρουν τὸ παιδί κοντά Του. Ἐπέτρεψε στὸ δαιμόνιον γιὰ τελευταίαν φορά νὰ δείξῃ τὴν καταστροφικὴν του μανίαν. Τὸ παιδί

ἔπεσε κάτω καὶ ἄρχισε νὰ κυλιέται, νὰ σπαρταρᾷ καὶ νὰ ἀφρίζη. Ὁ Κύριος ἔδωσε καὶ στὸν πατέρα μιὰ τελευταία εὐκαιρία νὰ πιστέψῃ. Τὸν ρώτησε λοιπόν: «Πόσος χρόνος ἔχει περάσει ἀπὸ τότε ποὺ γίνεται αὐτό;». Ὁ Κύριος ἤξερε τὴν ἀπάντησιν, ἀλλὰ ἤθελε νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἑλλειψιν τῆς πίστεώς του. «Ἀπὸ μικρὸ παιδί. Τὸ δαιμόνιο τὸν ἔχει ρίξει καὶ στὴ φωτιά καὶ στὸ νερό, γιὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὴ ζωή». Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ πατέρας ἔκανε μιὰ ὁμολογία. Ἡ ἑλλειψιν τῆς πίστεως δὲν τὸν ἄφησε δυὸ χρόνια τώρα νὰ ἔρθῃ κοντὰ στὸν Κύριο. Ὅμως τώρα ζητοῦσε μὲ εἰλικρίνεια τὸ ἔλεος καὶ τὴ βοήθειάν Του.

Ἡ θαυματουργικὴ δύναμις τοῦ Κυρίου. Ἀφοῦ ἡ καρδιά τοῦ πατέρα θεραπεύτηκε ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν, ἦρθε ἡ ὥρα ποὺ καὶ τὸ ταλαίπωρον παιδί θὰ ἐλευθερωνόταν ἀπὸ τὸ δαιμόνιο. Ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως ἦταν ἀπαραίτητη προϋπόθεσις γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς θαυματουργικῆς θεραπείας. Ὁ Κύριος μὲ τὴ θεϊκὴ Του ἐξουσίαν ἔδωσε αὐστηρότατην διαταγὴν στὸ δαιμόνιο λέγοντας: «Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν» (Μάρκ. θ' 25).

Μπροστὰ στὴ θεϊκὴ δύναμις τοῦ Κυρίου τὸ δαιμόνιο ἐγκατέλειπε τὸ παιδί, ἀλλὰ μὲ φοβερὲς κραυγές, μὲ σπαραγμούς καὶ μὲ λυσσασμένην μανίαν. Τόση ἦταν ἡ ταραχὴ, ποὺ μόλις ἠσούχασε τὸ παιδί, πολλοὶ νόμισαν ὅτι ἦταν πεθαμένο. Ὁ Κύριος τὸ ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ βοήθησε νὰ σηκωθῇ. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὑπογραμμίζει καὶ τὴ λεπτομέρεια: «Τὸ ξανάδωσε στὸν πατέρα του» (Λουκ. θ' 42). Ὁ κόσμος δοκίμασε ἐκπληξιν γιὰ τὴ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὁ Κύριος τοὺς παρουσίασε μὲ τὸ θαῦμα.

Ἡ συζήτησις μὲ τοὺς μαθητὲς. Οἱ μαθητὲς, ὅταν θρέθηκαν μόνοι τους, ρώτησαν τὸν Κύριον: «Γιατί ἐμεῖς δὲν μπορέσαμε νὰ βγάλουμε τὸ δαιμόνιο;». «Γιὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν σας», ἦταν ἡ ἀπόκρισις τοῦ Κυρίου. Καὶ οἱ μαθητὲς εἶχαν στιγμὲς ὀλιγοπιστίας. Γι' αὐτὸ χρειάζονταν τὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴ βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἄν ἔχουν πίστη σάν ἓνα κόκκο σινάπι, ἔχουν τὴ δύναμιν νὰ ξεπερνοῦν καὶ τὰ μεγαλύτερα ἐμπόδια. Μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴ νηστείαν θὰ αὐξάνῃ μέσα στὸν ἄνθρωπον ἡ θεία δύναμις τῆς πίστεως, ποὺ κατορθώνει τὰ πάντα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν θεραπείαν τοῦ ἐπιληπτικοῦ νέου ὁ Κύριος ὡς Θεὸς ἔδειξε τὴν κυριαρχίαν Του πᾶν ὁ σатана. Μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴ νηστείαν αὐξάνει στὸν ἄνθρωπον ἡ δύναμις τῆς πίστεως στὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατόν τῷ πιστεῦντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατήρ τοῦ παιδιοῦ μετὰ δακρύων ἔλεγεν· πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ» (Μάρκ. θ' 23-24).

2. «Δεικνὺς δὲ καὶ τὸ ἐλάχιστον τῆς γνησίας πίστεως μεγάλα δύναται, ἐμνήσθη τοῦ σινάπεως... τὴν ἄφατον τῆς πίστεως δηλοῖ δύναμιν. Εἰ γάρ καὶ τῷ ὀγκῷ μικρὸν δοκεῖ τὸ σίναπι, ἀλλὰ τῇ δυνάμει πάντων ἐστὶ σφοδρότερον» (Ἰω. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί μᾶς δείχνει ὁ Κύριος μὲ τίς θεραπείες τῶν δαιμονισμένων ἀνθρώπων;

2. Γιατί ὁ Κύριος χαρακτήρισε τοὺς ἀνθρώπους: «γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη»;

3. Πῶς βοήθησε ὁ Κύριος τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀπαρίτητη πίστη;

4. Πῶς ὠφελήθηκαν οἱ μαθητὲς ἀπὸ τοῦ θαύματος τῆς θεραπείας τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

1. Ἡ θαυματουργικὴ θεραπεία τοῦ γεννημένου τυφλοῦ

(Ἰω. θ' 1-41)

Οἱ εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος θρискόταν μὲ τοὺς μαθητὲς Του στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἕνα Σάββατο, ἐκεῖ ποὺ ἀνηφόριζαν γιὰ τὸ ναό, συναντήθηκαν μ' ἓνα τυφλὸ ζητιάνο, ποὺ ἦταν γνωστὸς στὸ περιβάλλον τοῦ ναοῦ. Οἱ μαθητὲς ἤξεραν πῶς ὁ δυστυχισμένος αὐτὸς ἄνθρωπος γεννήθηκε τυφλός. Βρῆκαν ὅμως τὴν εὐκαιρία νὰ ρωτήσουν τὸν Κύριο: «Διδάσκαλε, ποιὸς ἀμάρτησε αὐτὸς ἢ οἱ γονεῖς του, γιὰ νὰ γεννηθῇ τυφλός;» Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ὁ Κύριος ἀπάντησε ἀρνητικά. Ἐῖχαν ξεχάσει καὶ μιὰ τρίτη, ποὺ χρειάστηκε ἐδῶ νὰ υπογραμμιστῇ. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὴ σωματικὴ δοκιμασία στὸν ἄνθρωπο αὐτό, γιὰ νὰ φανερωθοῦν τὰ ἔργα Του ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ εἶναι: ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας καὶ ἡ προσφορὰ τοῦ πνευματικοῦ φωτός. Ὁ Κύριος αὐτὸ τὸ φῶς ἤρθε νὰ προσφέρῃ στὸν κόσμον· γι' αὐτὸ καὶ ἐργαζόταν χωρὶς καμιά διακοπὴ καὶ καθυστέρηση τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ.

Τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας. Ὁ Κύριος πλησίασε τὸν ἀόμματο, χωρὶς καν νὰ τὸν ρωτήσῃ. Ἔσκυψε καταγῆς καὶ κάνοντας μὲ τὸ σάλιο Του λίγη λάσπη τὴν ἔβαλε στὸ μέρος, ὅπου ἔλειπαν τὰ μάτια τοῦ δυστυχίου ἀνθρώπου. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο χάρισε ὁ Κύριος στὸν ἀόμματο τὴ θεϊκὴ Του δύναμη, ποὺ εἶναι ἀρκετὴ, γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὑπερφυσικὴ θεραπεία. Καὶ ὅμως, σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο ἐπρεπε νὰ ρωτηθῇ ὁ ἀόμματος, ἂν τὴν ἀποδέχεται. Τὸ ναὶ τοῦ τυφλοῦ θὰ ἐκφραζόταν μὲ τὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη του στὸν Κύριο καὶ στὰ λόγια Του. Ἔτσι ὁ Κύριος τοῦ ἔδωσε τὴν ἐντολή: «Πήγαινε, νίψου στὴν κοιλμὴ θρα τοῦ Σιλῳάμ», ποὺ μεταφράζεται στὰ ἑλληνικὰ ἀπεστιαλμένος.

Ἡ ἐντολὴ αὕτῃ ἦταν μιὰ μεγάλη δοκιμασία γιὰ τὸν τυφλό. Πρὶν δοκιμᾶσθαι ὁ τυφλὸς τῇ θεραπείᾳ τῶν σωματικῶν του ματιῶν, ἔπρεπε νὰ θεραπεύσῃ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του. Αὐτὸ θὰ γινόταν, ἂν ἐμπιστευόταν στὰ λόγια τοῦ Κυρίου.

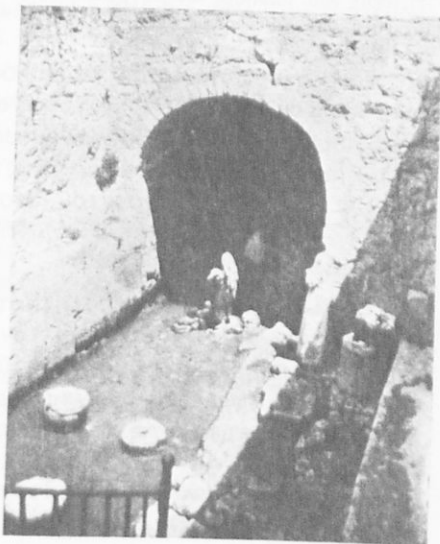
Ὁ τυφλὸς ἔτρεξε στὴν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωὰμ ὄχι γιατί πίστευε πῶς ἡ κολυμβήθρα θὰ τοῦ χάριζε τὸ φῶς τῶν ματιῶν του, ἀλλὰ γιατί τοῦ τὸ εἶπε ὁ Κύριος. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γεμάτης πίστεως διαγωγῆς τοῦ τυφλοῦ ἦταν νὰ δῇ γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τὰ μάτια του τὸ θαυμάσιο κόσμον τῆς δημιουργίας.

Ἡ ἀνάκρισις τῶν Φαρισαίων. Οἱ πρῶτοι ποὺ ἀνακάλυψαν τὴν θεραπείαν τοῦ τυφλοῦ ἦταν οἱ γείτονες. Χωρίστηκαν σὲ δυὸ ὁμάδες. Ἡ μιὰ ἔλεγε πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ τυφλὸς ποὺ ξέραμε καὶ ὅτι τώρα ἔγινε καλὰ. Ἡ ἄλλη ὁμάδα ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονός, ἔλεγε πῶς αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ τυφλὸς ποὺ ἤξεραν. Ὁ θεραπευμένος ὁμῶς ὁμολογοῦσε καὶ τὸ γεγονός καὶ τὸν τρόπο τῆς θεραπείας του. Ἡ συζήτησις εἶχε ἀνάψει γιὰ τὰ καλὰ, γιατί τὸ θαῦμα εἶχε γίνει καὶ σὲ ἡμέρα ἀργίας, τὸ Σάββατον.

Οἱ Φαρισαῖοι πῆραν τὴν ἀνάκρισιν στὰ χέρια τους. Ὁ σκοπὸς τους ἦταν νὰ δυσφημήσουν ὅσο μπορούσαν περισσότερο τὸν Κύριον. Ρώτησαν τὸν τυφλὸν γιὰ τὴν θεραπείαν του. Ἐκεῖνος ἀπάντησε καὶ ἐπανέλαβε ὁλόκληρον τὸ γεγονός. Οἱ Φαρισαῖοι ὁμῶς κατηγοροῦσαν στὸν τυφλὸν τὸν Κύριον λέγοντας: Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ Θεόν, ἀφοῦ δὲν ἐφαρμόζει τὴν ἀργίαν τοῦ Σαββάτου». Ἡ κατηγορία τους δὲν ἐπίασε, γιατί ὁ κόσμος ἔλεγε: «Πῶς μπορεῖ ἓνας ἁμαρτωλὸς νὰ κάνῃ τέτοια θαυμαστά γεγονότα;». Τὴν ἀσύστατην κατηγορίαν τῶν Φαρισαίων ἀπέκρουσε καὶ ὁ τυφλός, ποὺ ἀναγνώρισε στὸν Κύριον προφητικὰς ἰκανότητες.

Ἡ μαρτυρία τῶν γονέων. Οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πίστευσαν στίς μαρτυρικὰς καταθέσεις τοῦ τυφλοῦ. Κάλεσαν τοὺς γονεῖς του

Ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλωὰμ.

Ἡ ἰαση τοῦ τυφλοῦ. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

γιὰ νὰ τοὺς ρωτήσουν ἂν στὸ πρόσωπο τοῦ θεραπευμένου τυφλοῦ ἀναγνώριζαν τὸ παιδί τους. Ἐκεῖνοι παρ' ὅλο πού φοβήθηκαν τοὺς Ἰουδαίους μήπως τοὺς κάνουν ἀποσυνάγωγους, μαρτύρησαν: «Γνωρίζομε πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ γιὸς μας καὶ πὼς γεννήθηκε τυφλός. Τὴν δὲ πὼς βλέπει καὶ ποιὸς τοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια δὲ ξέρομε. Αὐτὸς ἔχει τὴν ἀνάλογη ἡλικία. Ρωτῆστε τον γιὰ νὰ σὰς μιλήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του».

Ὁ φωτισμένος τυφλός. Ἡ δεύτερη ἀνάκριση τοῦ θεραπευμένου τυφλοῦ ἦταν πολὺ πιὸ σκληρὴ. Τὸν κάλεσαν νὰ δώσῃ δόξα στὸ Θεὸ καὶ ν' ἀποκηρύξῃ τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο, πού τὸν θεράπευσε. Ὁ τυφλὸς εἶχε πιά καταλάβει τίς προθέσεις τους. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀπαντήσῃ. στίς ἐρωτήσεις τους λέγοντας: «Γιατὶ πάλι μὲ ρωτᾶτε; Γιατὶ θέλετε νὰ ξανακούσετε γιὰ τὸν ἄνθρωπο αὐτό; Μήπως θέλετε κι' ἐσεῖς νὰ γίνετε μαθητὲς Του;

Ἡ εἰρωνικὴ αὕτὴ ἐρώτηση τοῦ τυφλοῦ φούντωσε τὸ θυμὸ τῶν

Φαρισαίων. «Ἐμεῖς, τοῦ ἀπάντησαν, εἴμαστε μονάχα μαθητὲς τοῦ Μωυσῆ. Ξέρομε πῶς ὁ Θεὸς μίλησε στὸ Μωυσῆ. Ἐνῶ δὲν ξέρομε ἀπὸ ποῦ ἔρχεται αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος». Σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο ὁμως ὁ τυφλὸς ἐγίνε ὁ δάσκαλος τῶν Φαρισαίων. Τοὺς εἶπε λοιπὸν: «Ὅποιος κάνει θαύματα, αὐτὸς πρέπει νὰ φέρνῃ μαζί του τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀλλὰ τοὺς θεοσεβεῖς. Ἄν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἐρχόταν ἀπὸ τὸ Θεό, δὲν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ χαρίσῃ καὶ νὰ ἀνοίξῃ θαυματουργικὰ τὰ μάτια ἐνὸς γεννημένου τυφλοῦ». Ἐδῶ οἱ Φαρισαῖοι ἐγίναν θηρία, γιατί δὲν ἀνέχονταν νὰ τοὺς διδάσκῃ ἓνας ἄνθρωπος ποῦ ἦταν γεννημένος μέσα στὴν ἁμαρτία. «Καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω μὲ διάθεση νὰ τὸν κάνουν ἀποσυνάγωγο».

Ἡ φωτισμένη πίστη. Ὁ Κύριος ἔμαθε τὴ σκληρὴ δοκιμασία τοῦ θεραπευμένου τυφλοῦ. Οἱ Φαρισαῖοι τὰ κατάφεραν καλὰ καὶ τὸν ἀνακήρυξαν ἀποσυνάγωγο. Ὁ Κύριος συνάντησε γιὰ δευτέρη φορὰ τὸν τυφλό. Ἦθελε νὰ δοκιμάσῃ τώρα τὴ ζωντανὴ πίστη του. Τὸν ρώτησε λοιπὸν ὁ Κύριος: «Πιστεύεις στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ;» Καὶ ὁ θεραπευμένος τυφλὸς ἀπάντησε: «Καὶ ποιὸς εἶναι, Κύριε, γιὰ νὰ τὸν πιστεύσω; Τότε τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἰησοῦς: «Καὶ τὸν ἔχεις δεῖ καὶ αὐτὸς ποῦ μιλεῖ μαζί σου αὐτὸς εἶναι». Ἀμέσως ὁ τυφλὸς ἀπάντησε: «Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ» (Ἰω. θ' 38).

Τελικὰ ὁ Κύριος ξεσκέπασε τὴν πνευματικὴ τυφλότητα τῶν Φαρισαίων. Ἡ ἀπιστία τους προερχόταν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ τους σκληρότητα. Ἐνῶ ἔβλεπαν τὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, δὲν τὸν πίστευαν. Ἡ εὐθύνη τους ἦταν πολὺ βαριά. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἔλεγε ὁ Κύριος: «Ἡ ἁμαρτία σας θὰ μένῃ γιὰ πάντα. Καὶ τοῦτο γιατί, ἐνῶ ὁμολογεῖτε πῶς δὲν εἶστε τυφλοί, στὴν πραγματικότητα δὲν βλέπετε».

Ἡ Ἐκκλησία μας θυμᾶται τὸ θαυματουργικὸ αὐτὸ γεγονὸς τὴν ἑκτὴ Κυριακὴ ἀπὸ τὸ Πάσχα, ποῦ τὴν ὀνομάζει Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴ θαυματουργικὴ θεραπεία τοῦ γεννημένου τυφλοῦ ὁ Κύριος ἀποκάλυψε στοὺς ἀνθρώπους τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ καὶ στὸν τυφλό καὶ σὲ ὅλους μας ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ τίς ἐστίν, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας (= καὶ ἔχεις δεῖ) αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν» (Ἰω. θ' 36, 37).

2. «Ὅλον τὸν βίον ὁ τυφλός, νύκτα λογιζόμενος ἐβόησε πρὸς σέ, Κύριε. Ἄνοιζόν μου τὰς κόρας, Υἱὲ Δαυὶδ, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἵνα μετὰ πάντων καγῶ, ὑμνήσω σου τὴν δύναμιν» (ὕμνος ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ).

1. Ποιά σημεία σου έκαναν έντύπωση από τη διαγωγή του θεραπευμένου νοτυφλου;
2. Ποιές ήταν οι προθέσεις των Φαρισαίων, όταν ζητούσαν τις μαρτυρικές καταθέσεις του τυφλου;
3. Ποιό είναι κατά τη γνώμη σου το σημαντικότερο σημείο της θαυματουργικής θεραπείας;
4. Γιατί ο Κύριος ζήτησε από τον τυφλό να πάη να νιφτη στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ;

2. 'Ο 'Ιησους εύλογει τὰ μικρά παιδιά

(Ματθ. ιθ' 13-15, Μάρκ. ι' 13-16, Λουκ. ιη' 15-17)

Το υπόδειγμα της έμπιστοσύνης. 'Ο Κύριος είχε μιλήσει στους μαθητές Του για το πάθος Του. "Άλλωστε πλησίαζε και η ώρα, που θα θυσίαζε τον Έαυτό Του για τη σωτηρία όλου του κόσμου. "Έπρεπε όμως να βοηθήση και τους μαθητές Του και το λαό ν' άποκτήσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη έμπιστοσύνη στο πρόσωπό Του. Το υπόδειγμα μιας τέτοιας έμπιστοσύνης το παρουσίασε ο Κύριος με τὰ μικρά παιδιά. Σύνδεσε λοιπόν την παιδική ηλικία με τη βασιλεία των Ουρανών.

Οί μητέρες με τὰ παιδιά τους στο Χριστό. 'Ανάμεσα στους άκροατές του Κυρίου βρίσκονταν και πολλές μητέρες, που κρατούσαν ώρες όλόκληρες στις άγκαλιές τους τὰ παιδιά. Κάποτε βρήκαν την εύκαιρία κι' έφεραν τὰ παιδιά τους στο Χριστό, για να τὰ εύλογήση και να προσευχηθῇ γι' αυτά.

Οί 'Ιουδαίοι πρόσεχαν πάρα πολύ την εύλογία. Οί γονεῖς εύλογούσαν τὰ παιδιά τους κάθε Σάββατο. Στη γιορτή του έξιλασμού τὰ πηγαιναν στους γραμματεῖς για να δεχτοῦν την εύλογία από τη συναγωγή. Το παιδί όμως πριν από τὰ δώδεκα χρόνια του δεν είχε καμιά θέση στη συναγωγή. Τοῦτο γινόταν, γιατί οί 'Ιουδαίοι νόμιζαν πως τὰ παιδιά δεν μπορούσαν να καταλάβουν το νόμο και τούς προφήτες γι' αυτό και δεν τ' άφηναν να μπαίνουν στις συναγωγές.

"Όταν είδαν οί μαθητές τις μητέρες να φέρνουν τὰ παιδιά τους στον 'Ιησού, έτρεξαν άμέσως να τις άπομακρύνουν. 'Ασφαλώς θα σκέφτηκαν πως δεν θα ήταν σωστό ο κουρασμένος Διδάσκαλος να

‘Ο Ἰησοῦς εὐλογεῖ παιδί. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διο-
νυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (11ος αἰ.).

ἐνοχλῆται καὶ ν’ ἀπασχολῆται μὲ τὰ μικρὰ παιδιὰ. Εἶχαν ξεχάσει
ὅμως τὰ ὅσα ὁ Κύριος τοὺς εἶχε πεῖ πρωτύτερα.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὰ παιδιὰ. Ὁ Κύριος εἶχε πάρει
ἀφορμὴ ἀπὸ μιὰν ἐρώτηση τῶν μαθητῶν. Ζητοῦσαν δηλαδὴ νὰ μάθουν,
ποιὸς ἦταν ὁ μεγαλύτερος στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Κύριος
κάλεσε τότε ἓνα μικρὸ παιδί καὶ ἀφοῦ τὸ ἔβαλε νὰ σταθῇ ἀνάμεσα
στοὺς μαθητές, τοὺς εἶπε: «Σὰς θεβαιῶνω ὅτι ἂν δὲν γίνετε κι’
ἐσεῖς σὰν τὰ μικρὰ παιδιὰ, δὲν θὰ εἰσέλθετε στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
“Ὅποιος ταπεινώσῃ τὸν ἑαυτοῦ Του σὰν τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί, αὐτὸς θὰ
εἶναι ὁ μεγαλύτερος στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. “Ὅποιος δεχτῇ
στὸ ὄνομά μου ἓνα μικρὸ παιδί, αὐτὸς εἶναι σὰν νὰ δέχεται καὶ νὰ
τιμᾷ ἐμένα τὸν ἴδιο. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή, ὥστε νὰ μὴν σκαν-
δαλίσῃ κανεὶς ἓνα ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ παιδιὰ, ποῦ μὲ ἐμπιστεύονται

ἀπόλυτα. Προσέχετε νὰ μὴν καταφρονήσετε οὔτε ἓνα ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ αὐτά, γιατί οἱ φύλακες ἄγγελοι τοὺς βλέπουν πάντοτε τὸ πρόσωπο τοῦ Πατέρα μου, πού εἶναι στοὺς οὐρανοὺς».

Ἡ εὐλογία τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος βοήθησε καὶ πάλι τοὺς μαθητὲς Του νὰ ξαναθυμηθοῦν τὰ λόγια, πού τοὺς εἶχε πεῖ πρωτύτερα. «Ἀφήστε τὰ παιδιὰ νὰ ἔρθουν κοντά μου καὶ μὴν τὰ ἐμποδίζετε, γιατί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνήκει σ' αὐτά» (Μάρκ. ι' 14).

Ἡ θέση τῶν παιδιῶν βρίσκεται κοντὰ στὸ Χριστό. Ὅποιος ὅμως ἔχει μέσα του τὸ Χριστό, σὲ αὐτὸν ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου γιὰ τὰ παιδιὰ ἦταν πολὺ μεγάλη. Τ' ἀγκάλιασε μὲ στοργή καὶ τρυφερότητα. Ἀκούμπησε τὰ χέρια Του πάνω στὰ κεφάλια τοὺς καὶ τὰ εὐλόγησε· δηλαδὴ ἔδωσε σ' αὐτά τὴν εὐκαιρία καὶ τὴ δύναμη νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅταν θὰ μεγαλώσουν καὶ θὰ γίνουν ἄνδρες. Ἡ ζωὴ τοὺς ὁλόκληρη νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ εἰρήνη, χαρὰ καὶ εὐλογία.

Προφητεία γιὰ τὸ πάθος. Ὁ Κύριος ἀκόμη μιὰ φορὰ προφήτευσε στοὺς μαθητὲς Του γιὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Ἐπανελάθε λοιπὸν σ' αὐτοὺς μὲ σαφήνεια:

«Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀνεβαίνει στὰ Ἱεροσόλυμα. Μὰ θὰ παραδοθῇ στὰ χέρια τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Ἐκεῖνοι θὰ Τὸν παραδώσουν στὰ χέρια τῶν εἰδωλολατρῶν. Θὰ τὸν ἐμπαίξουν, θὰ Τὸν βρῖσουν, θὰ Τὸν φτύσουν, θὰ Τὸν μαστιγώσουν. Στὸ τέλος θὰ Τὸν σταυρώσουν. Ὅμως τὴν τρίτῃ ἡμέρα ἀπὸ τὸ θάνατό Του θὰ ἀναστηθῇ».

Οἱ μαθητὲς Του πάλι δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου. Χρειάζονταν ὅμως ν' αὐξήσουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὴν ἐμπιστοσύνη τοὺς στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Σ' αὐτὴ τὴν προσπάθειά τοὺς θὰ τοὺς βοηθοῦσαν τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ τὰ ὅσα ὁ Κύριος τοὺς δίδαξε γι' αὐτά.

Τὸ μικρὸ παιδί ἔχει ἀπόλυτὴ ἐμπιστοσύνη στοὺς γονεῖς του, γιατί τοὺς ἀγαπᾷ μὲ ὅλη τὴν καρδιά του. Τέτοια ἐμπιστοσύνη καὶ ὁ Θεὸς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὰ παιδιὰ Του. Τέτοια ἐμπιστοσύνη ζητοῦσε καὶ ὁ Κύριος ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς Του, ὅταν εἶχε ἀρχίσει τὸ δημόσιο ἔργο Του. «Μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ» ἔλεγε (Μάρκ. α' 15). Καὶ πρὶν ἀπὸ κάθε θαῦμα Του προσπαθοῦσε ὁ Κύριος νὰ γεμίσει μὲ τέτοια πίστη καὶ ἐμπιστοσύνη τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Μονάχα μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη στὸ Χριστό εἶναι ὅλα αὐτά δυνατό. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ μαθητὲς παρακαλοῦσαν ἀδιάκοπα καὶ θερμὰ τὸν Κύριο λέγοντας: *Πρόσθες ἡμῖν πίστιν*» (Λουκ. ιζ' 5).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος δέχεται τὰ παιδιά κοντά Του, γιατί σ' αὐτὰ ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Τὰ μικρά παιδιά εἶναι γιὰ τοὺς μεγάλους ὑπόδειγμα ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης. Μονάχα μὲ μιὰ τέτοια ἐμπιστοσύνη μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλάβῃ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου καὶ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἔνδοξή 'Ανάστασή Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Μάρκ. ι' 14).
2. «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεῦντι» (Μάρκ. θ' 23).
3. «Πιστεῦειν ἀναγκαῖον καὶ σωτήριον ὡς τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι καὶ τὰ παιδιά τοῖς διδασκάλοις» (Μέγας Βασίλειος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Κύριος εἶπε ὅτι στὰ μικρά παιδιά ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν;
2. Ποιὸ σημεῖο ὑπογραμμίζεις ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν τρίτη παράγραφο τοῦ μαθήματός σου;
3. Τί ἤθελε νὰ διδάξῃ ὁ Κύριος στοὺς μαθητές Του μὲ τὴν εὐλογία τῶν μικρῶν παιδιῶν;
4. Διάβασε προσεκτικὰ τὸ χωρίο Λουκ. ιη' 17. Τί θέλει νὰ μᾶς πῇ ὁ Κύριος;

3. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου

(Ἰω. ια' 1-57)

Ὁ Ἰησοῦς πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη. Ὁ Κύριος βρισκόταν μὲ τοὺς μαθητές Του στὸν πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη τόπο, ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἰωάννης εἶχε ἀρχίσει τὸ ἔργο τῆς μετάνοίας καὶ τοῦ βαπτίσματος.

Ἕνας ἀγγελιοφόρος πλησίασε ξαφνικὰ τὸν Ἰησοῦ καὶ τοῦ μετέφερε ἓνα μήνυμα ἀπὸ τὶς δυὸ ἀδερφές Μάρθα καὶ Μαρία. Καὶ οἱ δυὸ τους μαζί μὲ τὸν ἀδερφό τους Λάζαρο κατάγονταν ἀπὸ τὴ Βηθανία, ποῦ ἦταν κοντὰ στὰ Ἱεροσόλυμα (3 χλμ. περίπου). Ὁ ἀδερφός τους, ὁ Λάζαρος, ἦταν βαρὶ ἀρρωστος. Οἱ δυὸ ἀδερφές εἶχαν ἰδιαίτερη ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη, ποῦ ἔτρεφε ὁ Κύριος γιὰ τὴν οἰκογένειά τους. Πίστευαν μάλιστα πὺς ὁ Κύριος ἀμέσως θὰ ἐρχόταν στὴ Βηθανία κι' ἔτσι μὲ τὴν παρουσία Του θὰ ἀπομάκρυνε τὸ θάνατο ἀπὸ τὸν ἀγαπητό Του φίλο Λάζαρο.

Ἡ συνομιλία τοῦ Ἰησοῦ μὲ τοὺς μαθητές. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἶδηση τοῦ ἀγγελιοφόρου, εἶπε στοὺς μαθητές Του: «Ἡ ἀρρώστια αὐτὴ δὲν θὰ καταλήξῃ σὲ θάνατο, ἀλλὰ θὰ παρουσιάσῃ τὴν

δόξα τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι σύγχρονα καὶ ἡ δόξα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ». Ὁ Κύριος παρέτεινε λοιπὸν τὴν παραμονή Του στὸ μέρος ἐκεῖνο ἀκόμη δυὸ ἡμέρες. Οἱ μαθητὲς ὅμως δὲν κατάλαβαν τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ.

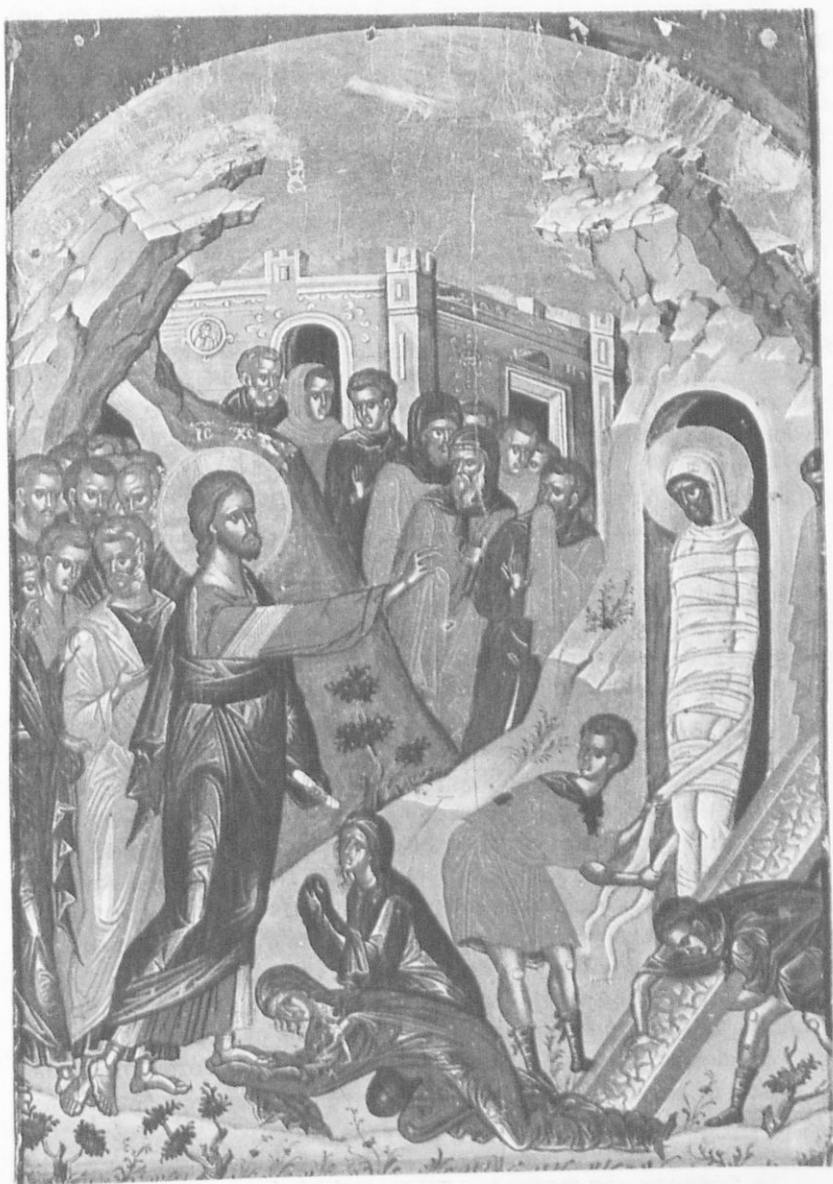
Ἀφοῦ πέρασαν οἱ δυὸ ἡμέρες, ὁ Κύριος εἶπε πάλι στοὺς μαθητὲς Του: «Ἄς πᾶμε τώρα στὴ Βηθανία. Ὁ φίλος μας ὁ Λάζαρος ἔχει κοιμηθῆ. Καὶ πρέπει νὰ πάω ἐκεῖ νὰ τὸν ξυπνήσω». Οἱ μαθητὲς, ὅταν ἀκουσαν γιὰ ὕπνο, νόμισαν πὼς ὁ Λάζαρος κοιμόταν πραγματικά. Γι' αὐτὸ καὶ εἶπαν στὸν Ἰησοῦ: «Κύριε, ἂν ὁ Λάζαρος κοιμήθηκε, θὰ γίνῃ ὅπως ὁποτε καλὰ».

Τότε ὁ Ἰησοῦς μίλησε πιὸ καθαρά. «Ὁ Λάζαρος εἶναι πεθαμένος πιά. Καὶ χαίρω γιὰ σᾶς, γιατί θὰ στηριχθῇτε περισσότερο στὴν πίστη σας. Χαίρω, ποῦ δὲν ἤμουν ἐκεῖ».

Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθητὲς στὴ Βηθανία. Ὅταν ἔφτασαν ἐκεῖ, ὁ Λάζαρος εἶχε ταφῇ ἐδῶ καὶ τέσσερις ἡμέρες. Πολλοὶ συγγενεῖς, φίλοι καὶ γνωστοὶ εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, γιὰ νὰ συλλυπηθοῦν καὶ νὰ παρηγορήσουν τὶς δυὸ ἀδερφές. Ὅταν ἡ Μάρθα ἔμαθε ὅτι ἐρχόταν ἀπὸ μακριὰ ὁ Ἰησοῦς, ἔτρεξε πρώτη νὰ Τὸν προὔπαντήσῃ. Τὰ πρῶτα λόγια τῆς στὸν Ἰησοῦ ἦταν: «Κύριε, ἂν θρискόσουν ἐδῶ, δὲν θὰ εἶχε πεθάνει ὁ ἀδελφός μου. Ὅμως γνωρίζω ὅτι καὶ τώρα γιὰ ὅσα θὰ παρακαλέσης τὸ Θεό, θὰ σοῦ τὰ δώσῃ». Ὁ Κύριος διαβεβαίωσε ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς θὰ ἀναστηθῇ. Ἡ Μάρθα εἶχε ἐμπιστοσύνη στὸν Ἰησοῦ. Τὸν ἀναγνώριζε γιὰ προφήτη. Ὅμως ἦταν ἀνάγκη νὰ Τὸν δεχτῇ καὶ ὡς Μεσσία. Ὁ Κύριος τῇ βοήθησε μὲ τὰ λόγια: «Ὁ ἀδελφός σου θὰ ἀναστηθῇ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ ζωὴ. Ὅποιος πιστεύει σ' ἐμένα καὶ ἂν ἀκόμη πεθάνῃ, θὰ ζήσῃ. Καὶ ὅποιος ζῇ καὶ πιστεύει σ' ἐμένα, δὲν θὰ πεθάνῃ ποτέ». Ἡ πίστη τῆς Μάρθας ὁλοκληρώθηκε μὲ τὴ θαυμάσια ὁμολογία τῆς: «Κύριε, ἔχω πιά πιστεύσει, πὼς Σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἦρθες στὸν κόσμον».

Ἡ συγκίνηση τοῦ Ἰησοῦ. Στὸ μεταξὺ ἡ Μάρθα θρῆκε τὴν εὐκαιρία καὶ ἔτρεξε νὰ φωνάξῃ τὴν ἀδερφή τῆς Μαρία, ποῦ τῆς εἶπε κρυφά: «Ὁ Διδάσκαλος θρῆσκεται ἐδῶ καὶ σὲ φωνάζει».

Ἡ Μαρία σηκώθηκε ἀμέσως καὶ ἦρθε στὸ μέρος, ὅπου ἡ Μάρθα εἶχε προὔπαντήσῃ τὸν Ἰησοῦ, ποῦ ἀκόμη δὲν εἶχε μπῆ στὸ χωριό. Ὁ κόσμος ὅμως, ὅταν εἶδε τὴ Μαρία νὰ σηκώνεται καὶ νὰ βγαίνει, τὴν ἀκολούθησαν, γιατί νόμισαν πὼς πῆγαινε στὸν τάφο γιὰ νὰ κλάψῃ. Ἡ Μαρία, ὅταν ἔφτασε καὶ εἶδε τὸν Ἰησοῦ, ἔπεσε στὰ πόδια Του καὶ μὲ θουρκωμένα ἀπὸ τὸ κλάμα μάτια τοῦ εἶπε: «Κύριε, ἂν θρискόσουν ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δὲν θὰ πέθαινε».

Ἡ ᾠγερση τοῦ Λαζάρου. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

Τὰ σπαρακτικά κλάματα καὶ οἱ λυγμοὶ τῆς Μαρίας ἔκαναν καὶ τοὺς ἄλλους νὰ κλαῖνε. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς εἶδε τὴ Μαρία καὶ τοὺς Ἰουδαίους ποὺ τὴν ἀκολούθησαν νὰ κλαῖνε, συγκινήθηκε κι' ὁ ἴδιος ὥπου δάκρυσε, ὅταν τὸν κάλεσαν νὰ ῥθῇ καὶ νὰ δῇ τὸ μνημεῖο τοῦ Λαζάρου.

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου. Ὅλοι μαζί τώρα βρέθηκαν στὸν τάφο τοῦ Λαζάρου. Ὁ τάφος ἦταν ἓνα σπήλαιο καὶ ἀπέξω ἔκλεινε μὲ μιὰ βαριά πέτρα. Ὁ Ἰησοῦς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ σηκώσουν τὴν πέτρα. Ἡ Μάρθα ὅμως ἀνησύχησε καὶ εἶπε στὸν Ἰησοῦ. *«Κύριε, εἶναι ἡ τέταρτὴ ἡμέρα ποὺ θρίσκεται μέσα καὶ ὅπωςοῦντε ἔχει ἀρχίσει νὰ μυρίζῃ»*. Ὁ Κύριος ὅμως τῆς ἔδωσε τὴν κατάλληλη ἀπάντηση: *«Δὲν σοῦ εἶπα, πῶς ἂν πιστεύσης, θὰ δῇς τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ;»*.

Ἡ πέτρα εἶχε κιόλας σηκωθῇ ἀπὸ μερικοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Κύριος προσευχήθηκε θερμὰ στὸν οὐράνιο Πατέρα Του. Τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὸ θαῦμα ποὺ θὰ γίνῃ. Ἔτσι ὁ λαὸς βλέποντας τὸ θαῦμα θὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶναι ὁ πραγματικὸς Μεσσίας, ποὺ Τὸν ἔστειλε ὁ Θεός.

Μιὰ κυριαρχικὴ προσταγὴ ἔσπασε τὴ νεκρικὴ σιγὴ, ποὺ ἦταν ὀλόγυρα χυμένη: *«Λάζαρε, δεῦρο ἔξω»*. Τὰ θεϊκὰ αὐτὰ λόγια τοῦ Κυρίου χάρισαν ἀμέσως τὴ ζωὴ στὸ νεκρωμένο σῶμα τοῦ Λαζάρου. Ὁ Λάζαρος σηκώθηκε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸν τάφο δεμένος μὲ τὰ νεκρικὰ σάβανα. Τώρα μποροῦσε νὰ περπατήσῃ, ἀφοῦ πρῶτα τοῦ ἔλυσαν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια ποὺ ἦταν δεμένα.

Ἡ ἀπόφαση τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ παρακολούθησαν τὸ θαῦμα, πίστεψαν στὸν Κύριο. Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς ἔτρεξαν νὰ πληροφορήσουν τοὺς Φαρισαίους. Κι' ἐκεῖνοι μαζί μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς συγκάλεσαν δίχως ἀργοπορίαν τὸ συνέδριο. Χαρακτήρισαν τὸν Ἰησοῦ ἐπικίνδυνο γιὰ τὸν τόπο καὶ τὸ ἔθνος ὀλόκληρο. Μάλιστα ὁ ἀρχιερέας Καϊάφας προφήτευσε, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ: *«Μᾶς συμφέρει νὰ πεθάνῃ ἓνας ἄνθρωπος γιὰ χάρη τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ νὰ μὴν καταστραφῇ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος»*.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα λοιπὸν ποὺ ὁ Κύριος ἔκανε τὸ θαῦμα καὶ ἀνέστησε τὸ Λάζαρο, ἀποφάσισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὀριστικὰ πιά νὰ θανατώσουν τὸν Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος ὅμως κρυβόταν στὴν πόλιν Ἐφραὶμ καὶ ἐκεῖ ἔμενε μὲ τοὺς μαθητὲς Του, ὥσότου ἔρθῃ ἡ ὥρα τῆς μεγάλης θυσίας.

Τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου. Ἡ Ἐκκλησίᾳ μας γιορτάζει πανηγυρικά τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου τὸ Σάββατο πρὶν ἀπὸ

τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων. Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τῇ διαβεβαίωση τοῦ Κυρίου γιὰ τὴν κοινὴ ἀνάσταση πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος Του. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου εἶναι ὁ τύπος καὶ τῆς δικῆς μας ἀναστάσεως, ποὺ ὁ Κύριος μᾶς χάρισε ὡς νικητὴς καὶ ἐξολοθρευτὴς τοῦ θανάτου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου ἔδειξε ὁ Κύριος τὴ δύναμη καὶ τὴν κυριαρχία Του πᾶν ὁ θάνατος. Ἐνίσχυσε καὶ τὴν πίστη μας ὅτι Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ ζωὴ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Εγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰω. ια' 25, 26).

2. «Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ Πάθους πιστούμενος (= πιστοποιώντας), ἐκ νεκρῶν ἡγείρας (= ἀνέστησες) τὸν Λάζαρρον, Χριστέ ὁ Θεός· ὅθεν καὶ ἡμεῖς, ὡς οἱ παῖδες, τὰ τῆς νίκης σύμβολα φέροντες, σοὶ τῷ νικητῇ τοῦ θανάτου βοῶμεν· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (ἀπολυτίκιο τῆς γιορτῆς).

3. «Ἡ πάντων χαρά, Χριστός, ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς, ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἀνάστασις τοῖς ἐν γῇ πεφανέρωται (= ἔχει φανερωθῇ) τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι· καὶ γέγονε τύπος τῆς ἀναστάσεως, τοῖς πᾶσι παρέχων θεῖαν ἄφεσιν (κοντάκιο τῆς γιορτῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Πῶς βοήθησε ὁ Κύριος τὴ Μάρθα στὴ συνομιλία Του μὲ αὐτὴν νὰ πιστέψῃ πῶς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
2. Γιατί ὁ Κύριος θεωρεῖ τὸ θάνατος σὰν ἓνα ὕπνο;
3. Τί μᾶς ἀποκάλυψε ὁ Κύριος μὲ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου;
4. Ποιὰ ἦταν ἡ ἀντίδραση τῶν θρησκευτικῶν ἀρχόντων μετὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου;

4. Ἡ θριαμβευτική εἵσοδος τοῦ Κυρίου

στὰ Ἱεροσόλυμα

(Ματθ. κα' 1-17, Μάρκ. ια' 1-11,
Λουκ. ιθ' 28-46, Ἰω. ιθ' 12-19)

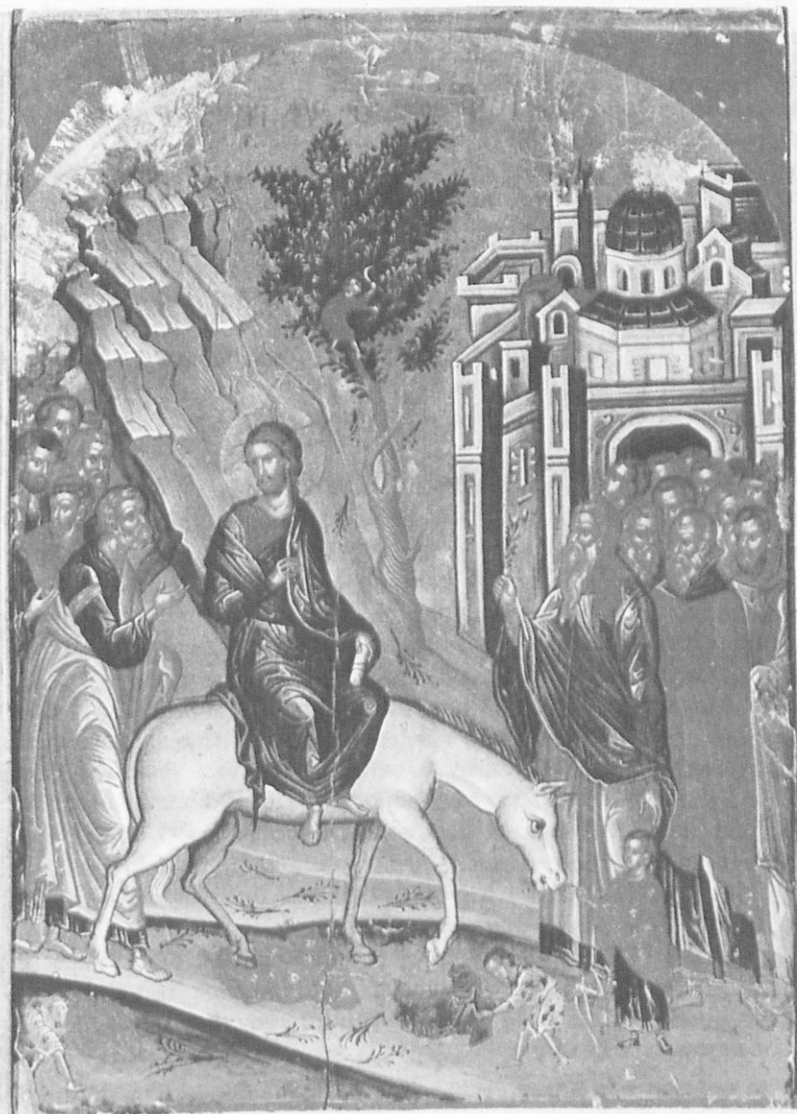
Ἡ ἐπίσημη ἀποκάλυψη. Πολὺς κόσμος εἶχε μαζευτῇ κιάλας στὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἦταν τὸ τρίτο Πάσχα ἀπὸ τότε, ποὺ ὁ Κύριος εἶχε ἀρχίσει τὸ δημόσιο ἔργο Του. Τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν εἶχαν μάθει τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. Ἡ πίστη τοῦ κόσμου στὸ νικητὴ τοῦ θανάτου ἐκφραζόταν μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριά οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ζητοῦσαν νὰ θανατώσουν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ, καὶ τὸ Λάζαρο. Γι' αὐτὸ εἶχαν δώσει ἐντολὴ ἂν κανεὶς ἤξερε ποῦ θρискόταν ὁ Ἰησοῦς, νὰ τοὺς εἰδοποιῶσε γιὰ νὰ Τὸν πιάσουν.

Ὁ Κύριος ὅμως οὔτε ὑπολόγιζε τὴ σκληρὴ αὐτὴ ἀντίδραση τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Ἐτοιμαζόταν πιά γιὰ ἓνα μεγάλο γεγονός: ν' ἀποκαλύψῃ μπροστὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμο πῶς εἶναι ὁ πραγματικὸς θριαμβευτὴς Μεσσίας. Ἡ τελευταία ἐπίσημη ἐμφάνισή Του ἦταν ἀπαραίτητη· τὴν πραγματοποίησε μὲ τὴ θριαμβευτικὴ Του εἵσοδο στὰ Ἱεροσόλυμα.

Βηθανία-Βηθσαφαγή. Τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν ποὺ βρίσκονταν στὴ Βηθανία, ἔμαθαν πῶς ὁ Ἰησοῦς ἐτοιμαζόταν νὰ ἔρθῃ στὰ Ἱεροσόλυμα. Σκέφτηκαν νὰ Τοῦ ἐτοιμάσουν μιὰ πανηγυρικὴ εἵσοδο στὴ μεγάλη πόλη τοῦ βασιλιᾶ, δηλαδὴ στὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ Κύριος δὲν ἀντιστάθηκε στὰ σχέδια τῶν προσκυνητῶν. Πῆραν τότε ὅλοι μαζί τὸν πιὸ σύνταμο δρόμο γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Τὸ πρῶτο χωριὸ ποὺ συνάντησαν ἀπὸ τὴ Βηθανία ἦταν ἡ Βηθσαφαγή. Ἐκεῖ ὁ Κύριος ἔδωσε τὴν ἐξῆς ἐντολὴ στοὺς μαθητὲς Του.:

«Νὰ πᾶτε στὸ ἀπέναντι μέρος καὶ θὰ θρῆτε ἐκεῖ ἓνα δεμένο πουλᾶρι, ποὺ πάνω του δὲν ἔχει καθίσει κανένας ἄνθρωπος. Νὰ τὸ λύσετε καὶ νὰ τὸ φέρετε ἐδῶ». Μὲ αὐτὰ τὰ πιὸ πάνω λόγια τοῦ Κυρίου ἐκπληρώθηκε ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρία γιὰ τὸ μελλοντικὸ βασιλιᾶ τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Στὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. Μόλις οἱ μαθητὲς ἔφεραν τὸ πουλᾶρι, ἀπῆλθαν πάνω του τὰ ροῦχα τους καὶ ἀνέβασαν σ' αὐτὸ τὸν Ἰησοῦ. Ἡ πομπὴ τότε πῆρε ἐπίσημο καὶ πανηγυρικὸ χαρακτήρα. Ὁ κόσμος ποὺ ἀκολουθοῦσε εἶχε στρώσει τὸ δρόμο, ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσαν, μὲ τὰ ροῦχα τους καὶ μὲ κλαδιὰ ἀπὸ δένδρα. Ἐπίσης οἱ προσκυνητὲς

Ἡ Βαΐφόρος. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγ. Ὁρους (16ος αἰ).
κρατοῦσαν σὰ χέρια τους κλαδιά ἀπὸ φοινικὲς ποὺ ἔβρισκαν στὸ
μῆκος τοῦ δρόμου.

Εἶχαν κίολας διανύσει τὸν ἀνήφορο, ποὺ τοὺς ἐβγαζε στὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔβλεπαν μπροστά τους ὁλόκληρη τὴν πόλη τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ὁ κόσμος ποὺ συνόδευε τὴν πομπή, ἄρχισε νὰ ὑμνῇ μὲ ἀκράτητο ἐνθουσιασμό τὸ νέο βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ λέγοντας: «Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ» (Ἰω. ιβ' 13).

Ὁ Κύριος ὅμως, ὅταν ἀντίκρουσε τὴν ἀγία πόλη, ἔκλαψε γιὰ τὶς συμφορὲς ποὺ τὴν περίμεναν λέγοντας: «Θὰ ῥθοῦν ἡμέρες, ποὺ οἱ ἐχθροὶ σου θὰ σὲ περιζώσουν μὲ ὀχυρωμένο περίφραγμα, θὰ σὲ περικυκλώσουν· ὅλα θὰ τὰ ἰσοπεδώσουν καὶ δὲν θ' ἀφήσουν λιθάρι πάνω σὲ λιθάρι. Ὅλα τοῦτα θὰ γίνουν, γιὰτὶ δὲν κατάλαβες τὸν καιρό, ποὺ ὁ Θεὸς σὲ ἐπισκέφθηκε, γιὰ νὰ σοὺ προσφέρῃ ἔλεος καὶ σωτηρία» (Λουκ. ιβ' 43-44). Ἡ προφητεία αὐτὴ τοῦ Κυρίου πραγματοποιήθηκε ἐπὶ Τίτου, ὅταν τὸ 70 μ.Χ. κατέστρεψε συθέμελα τὴν Ἱερουσαλὴμ.

Ἡ πομπὴ στὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα. Ἡ πομπὴ εἶχε μπῆ κιόλας στὰ Ἱεροσόλυμα. Οἱ στενοὶ δρόμοι τῆς πόλεως βουίζαν ἀπὸ τὶς φωνές καὶ τοὺς ἀλαλαγμούς. Ἡ πομπὴ κατευθυνόταν πρὸς τὸ ναό. Ἐκεῖ ἦταν πολὺς κόσμος μαζεμένος. Οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ παρακολουθοῦσαν τὸν ἐνθουσιασμό τοῦ κόσμου, ἐνίωσαν τὴ δύσκολη θέση τους. Φοβόνταν τὴν ὀργὴ τοῦ λαοῦ. Μόνο ζήτησαν ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ δώσῃ ἐντολὴ στοὺς μαθητὲς καὶ στὸν κόσμο νὰ σταματήσουν τὶς φωνές.

Ἡ ἀπάντησὴ ὅμως τοῦ Κυρίου ἦταν ἀποστομωτικὴ: «Ἄν αὐτοὶ σωπάσουν, τότε σὰς βεβαιῶνῶ πῶς θὰ φωνάξουν τὰ ἄψυχα λιθάρια». Ἡ ἀγανάκτηση τῶν Φαρισαίων ὁλοκληρώθηκε, ὅταν ἄκουσαν μέσα στὸ ναὸ τὶς φωνές τῶν μικρῶν παιδιῶν. «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ». Τότε ρώτησαν τὸν Κύριο, ἂν ἄκουγε τί τοῦ ἔπαλλαν. Ὁ Κύριος τοὺς ἀπάντησε: «Καὶ θέβαια ἀκούω τί ψάλλουν. Σεῖς ὅμως δὲν διαβάσατε ποτέ, πῶς ἀπὸ τὸ στόμα τῶν νηπίων καὶ τῶν θηλαζόντων ἔφτιασες, Θεέ μου, τὸν τέλειο ὕμνο σου;».

Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως πικράθηκαν περισσότερο καὶ ὀργίστηκαν. Γι' αὐτὸ καὶ ἄρχισαν νὰ ξεσηκώνουν τὸ λαὸ ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος ὅμως μαζὶ μὲ τοὺς μαθητὲς Του γύρισαν στὴ Βηθανία, ὅπου καὶ πέρασαν τὴ νύχτα τους.

Ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων. Ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει τὴ θριαμβευτικὴ εἴσοδο τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα τὴν Κυριακὴ, ποὺ εἶναι πρὶν ἀπὸ τὴν ἐνδοξὴ Ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῶν Βαΐων, γιὰτὶ μᾶς θυμίζει τὸν ὕμνο, ποὺ ἔψαλε ὁ λαὸς κρατώντας στὰ χέρια του κλαδιὰ ἀπὸ τὶς φοινικίες.

Ἀπὸ τὸ θράδυ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων ἀρχίζουν στὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας οἱ κατανυκτικὲς ἱερὲς ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας τῶν σεπτῶν παθῶν τοῦ Κυρίου μας. Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τοὺς θαυμαστοὺς καὶ εὐφρόσυνους ὕμνους Τῆς μᾶς θυμίζει τὶς αἰώνιες ἀλήθειες, ποὺ ὁ Κύριος ἀποκάλυψε μὲ τὴ θριαμβευτικὴ Του εἴσοδο.

Ὁ ἱερὸς ὕμνογράφος προσκαλεῖ ὅλους τοὺς χριστιανούς, τὸ νέο Ἰσραὴλ, νὰ ψάλλουν τὴν προφητεία τοῦ Ζαχαρία κρατώντας στὰ χέρια τὰ κλαδιά μὲ τὰ θάγια καὶ νὰ ὑμνοῦν τὸν Κύριο μὲ τὸ «Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Γι' αὐτὸ καὶ στὴν ἐκκλησία μοιράζονται συμβολικὰ σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς κλαδιά καὶ φύλλα ἀπὸ θαγιές.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος μὲ τὴ θριαμβευτικὴ Του εἴσοδο στὰ Ἱεροσόλυμα ἀποκαλύπτει ἐπίσημα σὲ ὅλο τὸν κόσμο ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ λαὸς τὸν ὑποδέχτηκε μὲ ἐνθουσιασμό, ἀλλὰ οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ δοκίμασαν μέσα τους μεγάλη ὀργή καὶ ἀγανάκτηση μὲ τοῦτο τὸ γεγονός. Ὁ Κύριος προφήτευσε τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ποὺ ἐγίνε τὸ 70 μ.Χ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών» κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλὴμ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτός, πραῖς καὶ ἐπιβεθικῶς (= ἀνεθασμένος) ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον» (Ζαχ. θ' 9).

2. «Τῷ θρόνῳ ἐν οὐρανῷ, τῷ πῶλῳ ἐπὶ τῆς γῆς ἐποχούμενος (= καθισμένος), Χριστὲ ὁ Θεός, τῶν ἀγγέλων τὴν αἶνεσιν καὶ τῶν παιδῶν ἀνύμνησιν προσεδέξω βοώντων σοι· Εὐλογημένος εἰ ὁ ἐρχόμενος τὸν Ἀδὰμ ἀνακαλέσασθαι (= νὰ σώσης)» (κοντάκιο τῆς γιορτῆς).

3. «Σήμερον ὁ Χριστὸς εἰσέρχεται ἐν πόλει τῇ ἀγίᾳ, ἐν πῶλῳ καθήμενος, τὴν ἀλογίαν (= τὸ σκοτισμὸ τοῦ λογικοῦ) λύων τῶν ἐθνῶν (= τῶν εἰδωλολατρῶν), τὴν κάκιστα πάλαι κεχερωμένην (= ποὺ εἶχε ἀγριέψει σὲ μεγάλο βαθμὸ)» (τροπάριο τῆς γιορτῆς).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σὲ ποιὸν ὕμνο τῆς θείας λειτουργίας μας βρίσκεις τὸ μεσσιανικὸ ὕμνο;

2. Ποιὸ εἶναι τὸ βαθύτερο νόημα τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα;

3. Ποιὰ ἦταν ἡ προφητεία τοῦ Κυρίου γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τί ξέρεις γιὰ τὴν ἐκπλήρωσή της;

4) Ποιὲς μεσσιανικὲς προφητείες πραγματοποιήθηκαν μὲ τὴν εἴσοδο τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα;

5. Ποιὰ ἦταν ἡ διαγωγὴ α) τοῦ κόσμου, β) τῶν παιδιῶν καὶ γ) τῶν ἀρχόντων στὴν εἴσοδο τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ

1. 'Ο Μυστικός Δείπνος

(Ματθ. κατ' 17-29, Μάρκ. ιδ' 12-25,
Λουκ. κβ' 7-23, 'Ιω. ιγ' 1-30)

Ἡ τελευταία ἐβδομάδα τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Κυρίου ἔχει ἀρχίσει. Ὁ Κύριος ζοῦσε πολὺ ἔντονα αὐτὲς τὶς στιγμὲς τῆς ζωῆς Του. Οἱ ἐχθροὶ Του ἦταν γεμάτοι ἀνησυχία, γιατί ἤθελαν νὰ δώσουν ἓνα τέλος στὴν ὑπόθεση τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος ἤξερε πῶς δὲν θὰ καθίση στὸ πασχαλινὸ τραπέζι τῆς Παρασκευῆς. Γι' αὐτὸ γιόρτασε τὴν παραμονή, δηλαδὴ τὴν Πέμπτη.

Ἡ προετοιμασία γιὰ τὸ πασχαλινὸ τραπέζι. Ὁ Κύριος ἐμπιστεύθηκε στοὺς μαθητὲς Του μιὰ βαθιὰ ἐπιθυμία Του. Τοὺς εἶπε λοιπόν: «*Ἐπιθύμησα νὰ φάγω μαζί σας τοῦτο τὸ Πάσχα πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος μου*». Τοὺς ὑπέδειξε μάλιστα τὸν τρόπο πού θὰ ἔβρισκαν ἓνα μέρος, ὅπου θὰ ἐτοίμαζαν τὸ πασχαλινὸ τραπέζι. Θὰ συναντοῦσαν στὴν πόλη κάποιον ἄνθρωπο, πού θὰ θαστοῦσε μιὰ στάμνα νερό. Αὐτὸς θὰ τοὺς ἔδειχνε τὸ «*μέγα ἀνῳγαῖον*», ὅπου θὰ ἔστρωναν τὸ τραπέζι. Οἱ μαθητὲς συνάντησαν τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴ στάμνα καὶ ὅλα τὰ ἐτοίμασαν μὲ τὸν πιὸ καλὸ τρόπο.

Τὸ πλύσιμο τῶν ποδιῶν. Ὁ Κύριος βρέθηκε τὸ ἴδιο βράδυ μὲ τοὺς ἀγαπημένους Του μαθητὲς. Ὅλοι ἔχουν πάρει τὶς θέσεις τους στὸ πασχαλινὸ τραπέζι. Ξαφνικὰ ὁ Κύριος σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι. Πῆρε μιὰ πετσέτα («*λέντιον*») καὶ τὴν ἔζωσε στὴ μέση Του. Ἐπειτα ἔβαλε νερὸ σὲ μιὰ λεκάνη καὶ ἄρχισε νὰ πλύνῃ τὰ πόδια τῶν μαθητῶν. Ἐνα τέτοιο πλύσιμο ἦταν ἀπαραίτητο σὲ ἓνα τραπέζι, γιατί τὰ πόδια τῶν καλεσμένων πού φοροῦσαν σανδάλια, γέμιζαν ἀπὸ τὶς σκόνες τοῦ δρόμου. Ὁ Κύριος ὅμως μὲ αὐτὴ τὴν πράξη Του θέλησε νὰ δώσῃ στοὺς μαθητὲς Του τὸ καλύτερο μάθημα γιὰ τὴν ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης.

‘Ο ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ποῦ θέλει νὰ βρίσκεται μαζί μὲ τὸν Κύριο στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ εἶναι ἀπαραίτητα ἐφοδιασμένος μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη. Οἱ μαθητὲς ὅμως τὰ ἔχασαν ὁλότελα, ὅταν εἶδαν τὸν Κύριο νὰ κάνῃ μιὰ τέτοια ταπεινὴ δουλειά. Πρῶτος ἀπὸ ὅλους ἀντέδρασε ὁ Πέτρος καὶ εἶπε στὸν Κύριο: «Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω, Κύριε, νὰ μοῦ πλύνῃς τὰ πόδια». ‘Ο Ἰησοῦς ὅμως ἀποκρίθηκε. «Ἄν δὲν μὲ ἀφήσῃς νὰ σὲ πλύνω, τότε δὲν θὰ ἔχῃς καμιὰ θέσῃ μαζί μου». ‘Ο Πέτρος ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει τὸν κίνδυνο ποῦ τὸν περὶζωνε καὶ τὴ συμφορὰ ποῦ θὰ μπορούσε νὰ τοῦ προξενήσῃ. Γι’ αὐτὸ καὶ ἀπάντησε στὸν Ἰησοῦ: «Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ πλύνῃς ὄχι μονάχα τὰ πόδια, μὰ καὶ τὰ χέρια μου καὶ τὸ κεφάλι».

Τὸ ὑπόδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης. Ὅταν ὁ Κύριος ἐπλυνε τὰ πόδια ὅλων τῶν μαθητῶν, πῆρε καὶ πάλι τὴ θέσῃ Του στὸ τραπέζι. Ἀμέσως ἄρχισε νὰ τοὺς λέῃ. «Ξέρετε τί ἤθελα νὰ σᾶς δείξω μὲ αὐτὸ ποῦ ἔκανα; Σεῖς μὲ φωνάζετε ὁ Διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος. Καὶ κάνετε πολὺ σωστά, γιατί εἶμαι πραγματικά ὁ Διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριός σας. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐγὼ σᾶς ἐπλυνα τὰ πόδια, τότε πρέπει κι’ ἐσεῖς νὰ πλένετε ὁ ἓνας τὰ πόδια τοῦ ἄλλου. Σᾶς ἔδωσα τέλειο παράδειγμα, γιὰ νὰ κάνετε κι’ ἐσεῖς ὅ,τι ἔκανα» (Ἰω. ιγ’ 12-15). Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀγάπη, ποῦ ἔδειξεν ὁ Κύριος μὲ τὸ πλῦσιμο τῶν ποδιῶν, ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐμπνέῃ καὶ νὰ τοὺς ξεχωρίζῃ ὡς γνήσιους μαθητὲς Του.

‘Ο προδότης Ἰούδας. ‘Ο Ἰούδας εἶχε συμφωνήσει στὸ μεταξὺ μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦ. Γιὰ τὴν προδοτικὴ αὐτὴ πράξη ἀμείφθηκε μὲ τριάντα ἀργύρια. Τώρα μόνο ζητοῦσε τὴν εὐκαιρία, γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πράξη του.

Σὲ κάποια στιγμή ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητὲς Του: «Σᾶς διαβεβαιώνω πὼς κάποιος ἀπὸ σᾶς ἐδῶ θὰ μὲ παραδώσῃ» (Ἰω. ιγ’ 21). Τὰ λόγια αὐτὰ ἀνησύχησαν τοὺς μαθητὲς. Ἔτσι ἄρχισε ὁ καθένας νὰ ρωτᾷ τὸν Κύριο: «Μήπως εἶμαι ἐγώ, Κύριε;». ‘Ο Ἰούδας παρακολουθοῦσε τίς ἐρωτήσεις καὶ τὴ συζήτηση. Οἱ ἄλλοι μαθητὲς δὲν εἶχαν ὑποψιαστῇ τίποτε τὸ κακὸ γι’ αὐτόν. Ρώτησε λοιπὸν καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἰούδας τὸν Κύριο: «Μήπως εἶμαι ἐγώ, ραββί;». ‘Ο Κύριος τοῦ ἀποκρίθηκε: «Σὺ τὸ εἶπες».

‘Ο Πέτρος μὲ τὸν Ἰωάννη ἄρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν. ‘Ο Πέτρος ἔκανε νεῦμα στὸν Ἰωάννη νὰ ρωτήσῃ τὸν Κύριο, ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ποῦ θὰ Τὸν παραδώσῃ. Καὶ ὁ Κύριος ἀποκρίθηκε στὴν ἐρώτησιν τοῦ Ἰωάννη: «Ἐκεῖνος εἶναι (ὁ προδότης), στὸν ὁποῖο ἐγώ θὰ προσφέρω

‘Ο Νιπτήρ. Μικρογραφία από Εὐαγγελιστάριο τῆς ‘Ι. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

ἓνα κομμάτι ψωμί βουτηγμένο στοὺς ζυμῶς» (Ἰω. ιγ' 26). Ὁ Ἰουδᾶς ὅμως περιφρόνησε καὶ αὐτὴ τὴν ἰδιαίτερη ἀγάπη τοῦ Κυρίου. Στὰ μέρη ἐκεῖνα ὁ οἰκοδεσπότης, ὅταν ἤθελε νὰ τιμῇ ἐξαιρετικὰ τὸν πιὸ ἀγαπητό του καλεσμένο, τοῦ πρόσφερε ἓνα κομμάτι ψωμί βουτηγμένο στοὺς κοινὸ πιάτο μὲ τὸ ζυμῶ. Ὁ Ἰουδᾶς ἀρνήθηκε τὸν Κύριο καὶ ἀγκάλιασε τὸ σατανά. Ἐγίνε προδότης καὶ βγήκε βιαστικὰ ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σκοτεινὸ ἔργο του.

Ἡ παράδοση τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας. Τὸ πασχάλινὸ τραπέζι συνεχιζόταν. Ὁ Κύριος χρησιμοποίησε γιὰ τελευταία φορὰ τὸ τυπικὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σχετικὰ μὲ τὸ Ἰουδαϊκὸ Πάσχα. Στὴ θέση τοῦ παλιοῦ Πάσχα ὁ Κύριος ἐσύστησε τὸ Πάσχα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ὁ Κύριος, ἀφοῦ πῆρε στὰ χέρια Του ἄρτο, εὐχαρίστησε τὸ Θεό,

Ἡ θεία Μετάδοση. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως Μετεώρων (16ος αἰ.).

τὸν ἔκοψε κομμάτια καὶ τὸν ἔδωσε στοὺς μαθητὲς Του λέγοντας:
 «Λάβετε φάγετε. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον·
 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν» (Λουκ. κβ' 19).

Κατόπιν ἀφοῦ πῆρε τὸ ποτήριο, εὐχαρίστησε καὶ τὸ ἔδωσε στοὺς
 μαθητὲς Του λέγοντας:

«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γὰρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς
 καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
 τιῶν» (Ματθ. κατ' 28).

Μὲ τὴν πράξη αὐτὴ καὶ τὰ λόγια αὐτὰ ἐσύστησε ὁ Κύριος τὸ
 Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Τὸ παρέδωσε στοὺς μαθητὲς Του
 καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμον. Ὁ ἄρτος εἶναι τὸ ἅγιο σῶμα Του.
 Τεμαχίζεται γιὰ τὴ σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁ οἶνος εἶναι τὸ
 τίμιο αἷμα Του. Χύνεται γιὰ τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἡ Μεγάλῃ Πέμπτῃ στὴν Ἑκκλησία μας. Ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι
 τὸ κέντρο ὅλης τῆς μυσταγωγικῆς λατρείας καὶ ζωῆς τῆς Ἑκκλη-
 σίας μας. Μὲ τὴ θυσία τοῦ Κυρίου λευτερώθηκε ὅλος ὁ κόσμος ἀπὸ
 τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἡ Ἑκκλησία μας γιορτάζει τὴν ἡμέρα τῆς
 Μεγάλῃς Πέμπτῃς, τὸ Μυστικὸ Δεῖπνο, δηλαδὴ τὴν παράδοση τῶν
 ἀγίων, ζωοποιῶν ἐπουρανίων καὶ φρικτῶν Μυστηρίων. Τελεῖ σὲ

κάθε θεία Λειτουργία της τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, ποὺ καθαίρει καὶ ἀγιάζει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ χριστιανοῦ. «Εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον», λέγει ὁ ἱερεὺς, ὅταν μᾶς κοινωνῇ τὰ ἄχραντα Μυστήρια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Στὸ Μυστικὸ Δεῖπνο ὁ Κύριος μᾶς πρόσφερε τὸ τέλειο ὑπόδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης. Γιὰ νὰ θυμᾶται ὁ ἄνθρωπος τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου καὶ νὰ οἰκειοποιῇται τὴ λύτρωση, μᾶς παρέδωσε ὁ Κύριος τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας.

ΤΟ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΔΕΙΠΝΟ

Παλαιὰ Διαθήκη

1. Τὸ ἄρνι.
 - α) Πρότυπο ἀθωότητος.
 - β) Χωρὶς ἐλάττωμα (ἁμωμον).
2. Τὸ αἷμα τοῦ ἁρνίου.

Σῶζει τὰ παιδιὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τῆ σφαγῆς.
3. Τὸ Δεῖπνο.
 - α) Ἀνάμνηση παλαιῶν γεγονότων.
 - β) Ἀναμνή τοῦ ἐρχομένου Μεσσίας.

Καὶνὴ Διαθήκη

1. Τὸ ἄρνι, ὁ Χριστὸς (Ἰω. α' 29).
 - α) Ἡ ἀθωότητά Του (Ματθ. κζ' 4).
 - β) Ὁ ἀναμάρτητος (Ἰω. η' 46).
2. Τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 - α) «Τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν (Ματθ' κστ' 28).
 - β) «Τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ... καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰω. α' 7).
3. Τὸ Δεῖπνο.
 - α) Ἀνάμνηση τῆς λυτρώσεώς μας.
 - β) Κοινωνία μὲ τὸ Χριστὸ (Ἰω. στ' 54).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τοῦ δεῖπνου Σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον, ὃν Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γὰρ τοῖς ἐχθροῖς σου τὸ μυστήριον εἶπω· οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ (= ὅπως ἀκριβῶς) ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὥς ὁ ληστὴς ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου» (ὕμνος τῆς Μεγάλης Πέμπτης).

2. «Καταξίωσον ἡμᾶς μεταλαβεῖν τῶν ἐπουρανίων σου καὶ φρικτῶν Μυστηρίων, ταύτης τῆς ἱερᾶς καὶ πνευματικῆς Τραπεζῆς μετὰ καθαροῦ συνειδότος, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς συγχώρησιν πλημμελημάτων, εἰς Πνεύματος Ἁγίου κοινωνίαν, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, εἰς παρρησίαν τὴν πρὸς σέ, μὴ εἰς κρίμα ἢ εἰς κατάκριμα...» (ἐυχὴ ἀπὸ τῆς θείας λειτουργίας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μελέτησε τὸν πιὸ πάνω πίνακα καὶ σημείωσε στὸ τετράδιό σου τὰ βασικά του σημεία.
2. Γιατί ὁ Κύριος παρέδωσε τὸ Μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας;
3. Γιατί πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ συμμετέχῃ στὸ Μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας;
4. Πῶς ἔδειξε ὁ Κύριος τὴν ἰδιαίτερη ἀγάπη του στὸν Ἰούδα;
5. Μὲ ποιά λόγια παρέδωσε ὁ Κύριος στοὺς ἀποστόλους Του τὸ Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας;

2. Ἡ ἀρχιερατικὴ προσευχὴ καὶ ἡ σύλληψη τοῦ Κυρίου

(Ἰω. ιζ' 1 - ιη' 11)

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης διαφύλαξε τὶς τελευταῖες ὁδηγίες καὶ συμβουλὲς τοῦ Κυρίου στοὺς μαθητὲς Του μετὰ τὸ Μυστικὸ Δεῖπνο. Μᾶς παρέδωσε ἐπίσης καὶ τὴν «*ὑπερφυᾶ*» (θεία καὶ ὑπερκόσμια) προσευχὴ τοῦ Κυρίου στὸν οὐράνιο Πατέρα Του, ποὺ τὴν ἔκανε στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, λίγο πρὶν συλληφθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς Του.

Ἡ ἀρχιερατικὴ προσευχή. Θὰ θυμᾶσαι ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου σου (Παλαιὰ Διαθήκη) τὸν τρόπο, ποὺ ὁ ἀρχιερεὺς πρόσφερε στὸ Θεὸ δῶρα καὶ θυσίες, ὅχι μονάχα γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου, μὰ καὶ γιὰ τὶς δικές του προσωπικὲς ἁμαρτίες. Ὁ ἀρχιερεὺς ἦταν καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος. Ἐπομένως ἦταν ἁμαρτωλός. Ὁ ἀρχιερεὺς ὅμως Ἰησοῦς ἐτοιμαζόταν νὰ προσφέρῃ τὴ θυσία Του μόνον γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου. Δὲν πρόσφερε θυσία γιὰ τὸν ἑαυτὸ Του, γιατί ὁ ἴδιος εἶναι ὁ Ἅγιος καὶ Ἀναμάρτητος. Ὁ Κύριος λίγο πρὶν θυσιαστῇ, προσευχήθηκε στὸν οὐράνιο Πατέρα Του ὡς πραγματικὸς ἀρχιερεὺς. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ προσευχὴ Του ὀνομάζεται ἀρχιερατικὴ Προσευχή.

Προσευχὴ γιὰ τὸν ἑαυτὸ Του (Ἰω. ιζ' 1-8). Τὸ πρῶτο μέρος τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου εἶναι ἀφιερωμένο στὴ θεϊκὴ δόξα Του. Παρακάλεσε τὸν οὐράνιο Πατέρα Του νὰ τοῦ δώσῃ τὴ δόξα, ποὺ εἶχε κοντὰ Του πρὶν ἀκόμη δημιουργηθῇ ὁ κόσμος. Ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ὡς ἀνθρώπου θὰ παρουσιαζόταν μὲ τὴν ἑνδοξὴ Ἀνάστασή Του. Γιὰ νὰ γίνῃ ὁμῶς αὐτό, ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ ἡ ὥρα τῆς σταυρικῆς του θυσίας.

Ἡ δόξα τοῦ Κυρίου συνδέεται μὲ τὸ ἔργο, ποῦ ἔκανε σὲ τοῦτο τὸν κόσμον: α) Φανέρωσε τὸ ἅγιο τοῦ Θεοῦ ὄνομα σὲ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. β) Ὁ Κύριος δόξασε τὸν οὐράνιο Πατέρα Του πάνω στὴ γῆ. Τέλειωσε καὶ ὀλοκλήρωσε τὸ ἔργο, ποῦ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε ἀναθέσει.

Προσευχὴ γιὰ τοὺς μαθητὲς (Ἰω. ιζ' 9-19). Ὁ Κύριος παρακάλεσε τὸν οὐράνιο Πατέρα Του γιὰ τοὺς μαθητὲς Του: α) νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν πονηρό. Ὁ σατανὰς προσπαθεῖ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ Θεό: β) νὰ τοὺς διατηρήσῃ μὲ τὴ δύναμη τοῦ ἁγίου ὀνόματός Του, ὥστε νὰ εἶναι μεταξύ τους ἐνωμένοι ὅπως εἶναι ἕνα ὁ Πατέρας καὶ ὁ Υἱός, ποῦ ἔχουν τὴν αὐτὴ θεία οὐσία καὶ φύση: γ) νὰ τοὺς ἁγιάζῃ μὲ τὴν ἀλήθεια, ποῦ ὑπάρχει στὸ λόγο Του: δ) νὰ τοὺς ἐνισχύῃ στὸ ἔργο, ποῦ ἀπορέει ἀπὸ τὴ σταυρική Του θυσία καὶ ἀποβλέπει στὴ δόξα Του, καὶ νὰ ἀφιερωθοῦν σ' αὐτό. ε) Νὰ τοὺς καταρτίσῃ πνευματικά, γιατί ὁ Κύριος τοὺς ἀπέστειλε στὸν κόσμο, ὅπως ὁ οὐράνιος Πατέρας ἔστειλε τὸ μονογενῆ Υἱό Του γιὰ τὴ σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου.

Προσευχὴ γιὰ ὅλους τοὺς μέλλοντες μαθητὲς Του (Ἰω. ιζ' 20-26). Στὴ συνέχεια τῆς προσευχῆς ὁ Κύριος παρακάλεσε τὸν Πατέρα Του νὰ ἐνισχύῃ τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ θὰ πιστεύσουν ὅτ' ὄνομά Του, ὥστε νὰ εἶναι μεταξύ τους ἐνωμένοι. Ἡ πηγὴ τῆς ἐνότητος τῶν πιστῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἐνότητα, ποῦ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸν Πατέρα καὶ στὸν Υἱό. "Ὅταν οἱ χριστιανοὶ εἶναι ἐνωμένοι, τότε ὁ ἄνθρωπος ἀγαγνωρίζει καὶ δέχεται τὸν Υἱό, ποῦ ὁ Πατέρας τὸν ἔστειλε γιὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμο. Τελικὰ ὁ Κύριος παρακάλεσε τὸν Πατέρα Του νὰ ἀξιῶσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ βρεθοῦν κοντὰ Του, γιὰ νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀπολαμβάνουν τὴ δόξα, ποῦ ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν Υἱό.

Ἡ ἀγωνία τοῦ Ἰησοῦ στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ. (Ματθ. κατ' 36-46). Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ Κύριος μαζί μὲ ὅλους τοὺς μαθητὲς Του πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴ Γεθσημανή. Πέρασαν τὸ χεῖμαρρο τῶν Κέδρων καὶ ἔφτασαν σ' ἕνα κῆπο, ποῦ τὸν ἐπισκέπτονταν συχνά. Ὁ Κύριος φαινόταν πολὺ λυπημένος. Ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητὲς, γιὰ νὰ προσευχηθῇ στὸν οὐράνιο Πατέρα Του. Μαζί Του πῆρε μόνο τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη. Καὶ στοὺς

Ἡ προσευχὴ στὴ Γεθσημανή. Εἰκόνα Φωτίου Κόντογλου στὴν Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως Βοστώνης Ἀμερικῆς (1961).

Ἡ προδοσία τοῦ Ἰουδα. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρόου (11ος αἰ.).

τρεις ἐξέφρασε τὸ βαθύτατο πόνο Του λέγοντας: «*Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μέινετε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ*» (Ματθ. κστ' 38).

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ εἶπε ὁ Κύριος ὡς ἄνθρωπος. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πὼς ὁ Κύριος δὲν ἦταν μονάχα Θεός, μὰ καὶ ἄνθρωπος, δηλαδὴ Θεάνθρωπος. Στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἡ Ἐκκλησία μας ἀνέκαθεν ὁμολογεῖ καὶ κηρύττει «*Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον*».

Στὴν ψυχὴ τοῦ Ἰησοῦ ἄρχισε ἓνας μεγάλος ἀγώνας, ποῦ τοῦ ἐφερε δυνατὴ ἀγωνία. Ὁ ἀναμάρτητος Κύριος ἐπαιρνε τὴ θέση τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Δοκίμαζε μάλιστα ὅλα ἐκεῖνα, ποῦ ἔπρεπε ἐμεῖς ὡς ἁμαρτωλοὶ νὰ τὰ αἰσθανθοῦμε καὶ νὰ τὰ δοκιμάσωμε. Γι' αὐτὸ προσευχόταν χωρὶς καμιά διακοπὴ. «*Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*» (Ματθ. κστ' 39). Ὁ Κύριος ὁμως ἀμέσως πρόβαλε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τὸ δικό Του θέλημα. «*Πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω*» (Λουκ.

κβ' 42). Τους τρεις μαθητές τούς είχε πάρει στο μεταξύ ο ύπνος για τὰ καλά. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἐνίωθε νὰ εἶναι ὁλωσδιόλου μόνος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μέσα στὴν ἀγωνιώδη νύχτα.

Ἡ σύλληψη τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος γύρισε δυὸ φορές ἀπὸ τὴν προσευχή Του, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ τοὺς τρεῖς κοιμισμένους μαθητές. Ἐκεῖνοι ὅμως ξανακοιμόνταν. Τὴν τρίτη φορὰ ὁ Κύριος τοὺς ξύπνησε, λέγοντάς του: «*Νά, ἔφτασε ἡ ὥρα ποὺ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίνεται σὲ χέρια ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων*». "Ολοι οἱ μαθητές εἶχαν τώρα ξυπνήσει καὶ ἀκουγαν μέσα στὴν ἡσυχη βραδιά ἓνα δυνατό θόρυβο ἀπὸ ἀνθρώπινες φωνές καὶ διάφορους κρότους, ποὺ προέρχονταν ἀπὸ μαχαίρια καὶ ρόπαλα.

Ἡ ὀπλισμένη ἀνθρώπινη σπεῖρα πλησίαζε πρὸς τὸν Ἰησοῦ. Πρῶτος ἀπὸ ὅλους διακρινόταν ὁ Ἰούδας. Στους ἀρχιερεῖς καὶ στοὺς Φαρισαίους εἶχε δώσει τὸ σημάδι: ὅποιον ἀπὸ ὅλους θὰ φιλοῦσε, αὐτὸς θὰ ἦταν ὁ Ἰησοῦς. Κι ἐκεῖνοι ἔπρεπε ἀμέσως νὰ Τὸν συλλάβουν. Ἔτσι κι ἐγίνε. Ὁ Ἰούδας παρέδωσε μὲ φίλημα προδοσίας τὸν Ἰησοῦ στὴν ἰουδαϊκὴ σπεῖρα. Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Κυρίου στὸν προδότη μαθητὴ ἦταν: «*Ἰούδα, μὲ φίλημα βρῆκες νὰ παραδώσῃς τὸν Υἱὸ τοῦ ἀνθρώπου*;».

Ὁ Κύριος παραδόθηκε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν Του χωρὶς καμιὰ ἀντίδραση. Ἀντίθετα σὲ τούτῃ τῇ δύσκολῃ στιγμῇ θυμῆθηκε τοὺς μαθητές Του καὶ τοὺς προστάτευσε ἀπὸ τίς κακὲς διαθέσεις τῆς σπεύρας. Μποροῦσαν νὰ τοὺς συλλάβουν καὶ αὐτοὺς. Ὁ Κύριος ὅμως εἶχε τὴν ἔγνοια τους. Ὑπενθύμισε στοὺς ὀπλισμένους ἀνθρώπους ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ποὺ ζητοῦσαν νὰ τὸν συλλάβουν καὶ ὅτι τοὺς μαθητές Του ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀφήσουν ἐλεύθερους νὰ φύγουν. Καὶ οἱ μαθητές μὲ τὴ σειρὰ τους ἀφησαν τὸν Κύριο μόνο καὶ ἐφυγαν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μετὰ τὴν ἀρχιερεστικὴ προσευχὴ στὸν κῆπο τῆς Γεσθημανῆ ὁ Κύριος παρέδωσε τὸν ἑαυτὸ Του στὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ κατόπιν παραδόθηκε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν του ποὺ τὸν συνέλαβαν ὀπλισμένοι μὲ ρόπαλα καὶ μαχαίρια.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «*Εγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί*» (Ἰω. ιζ' 4, 5).

2. «*... Καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ: οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι*

μετ' ἐμοῦ! Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν» (Ματθ. κατ' 40, 41).

3. «Ἰούδας ὁ προδότης δόλιος ὢν, δολίῳ φιλήματι παρέδωκε τὸν Σωτῆρα Κύριον· τὸν Δεσπότην τῶν πάντων, ὡς δοῦλον πέπρακε (= πούλησε) τοῖς παρανόμοις· ἀλλ' ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν, οὕτως ἠκολούθει ὁ ἄμνος ὁ τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς ὁ τοῦ Πατρὸς, ὁ μόνος πολυέλεος» (τροπάριο τῆς Μεγάλης Πέμπτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Γιατί ὁ Κύριος στὴν προσευχὴ Του ζήτησε ἀπὸ τὸν οὐράνιο Πατέρα Του τὴ δόξα του; Διάβασε τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 κείμενό σου.

2) Γιατί ὁ Κύριος παραπονέθηκε στὸν Ἰούδα ὅτι μὲ φίλημα βρῆκε νὰ Τὸν παραδώσῃ;

3. Πῶς ἔδειξε ὁ Κύριος τὸ ἐνδιαφέρον Του γιὰ τοὺς μαθητὲς Του:—α) στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχὴ Του καὶ β) στὴν ὥρα τῆς συλλήψεώς Του;

4. Γιατί ὁ Κύριος δοκίμασε στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ ἀγωνία ὡς ἄνθρωπος;

3. Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

ἽΟ Ἰησοῦς στὸν ἀρχιερέα Ἄννα (Ἰω. ιη' 12-23). Ἡ σπεῖρα τῶν Ἰουδαίων, ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέτες, μόλις συνέλαβαν τὸν Ἰησοῦ, Τὸν ἔδεσαν καὶ Τὸν μετέφεραν στὸ σπίτι τοῦ ἀρχιερέα Ἄννα, ποὺ τὸν εἶχαν παραμερίσει ἀπὸ τὴ θέση του οἱ Ρωμαῖοι. Ἐπίσημος ἀρχιερέας τοῦ ἔτους αὐτοῦ ἦταν ὁ γαμπρὸς του ὁ Καϊάφας. Ὁ Ἄννης, σὰν δυναμικὸς ποῦ ἦταν, ἀσκοῦσε μεγάλη ἐπιρροὴ στὸν Καϊάφα. Ὁ Ἄννης ἀρχισε ἀμέσως τὸ ἀνακριτικὸ του ἔργο. Προσπαθοῦσε ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν Κύριο μαρτυρία ἐνάντια στὸν ἑαυτὸ Του. Τὸν ρώτησε λοιπὸν γιὰ τοὺς μαθητὲς Του καὶ τὴ διδασκαλία Του. Ὁ Κύριος ὅμως ἀποκρίθηκε: «Τὶ ρωτᾷς ἐμένα; Ρώτησε αὐτοὺς ποῦ μὲ ἀκουγαν συνεχῶς. Αὐτοὶ θὰ σοῦ ποῦν γιὰ τὴ διδασκαλία μου, γιατί ἐγὼ μιλοῦσα στὰ φανερά». Μόλις ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν κατάθεσή Του, ἓνας ὑπὲρ τῆς Του ἔδωσε ἓνα ράπισμα, λέγοντάς Του: «Ἐτσι ἀποκρίνεσαι στὸν ἀρχιερέα;» Ὁ Κύριος ὅμως τοῦ ζήτησε τὸ λόγο: «Ἄν μίλησα ἄσχημα, μαρτύρησε γιὰ τὸ κακὸ ποῦ εἶπα· ἂν ὅμως μίλησα καλὰ, τότε γιατί μὲ δέρνεις;»

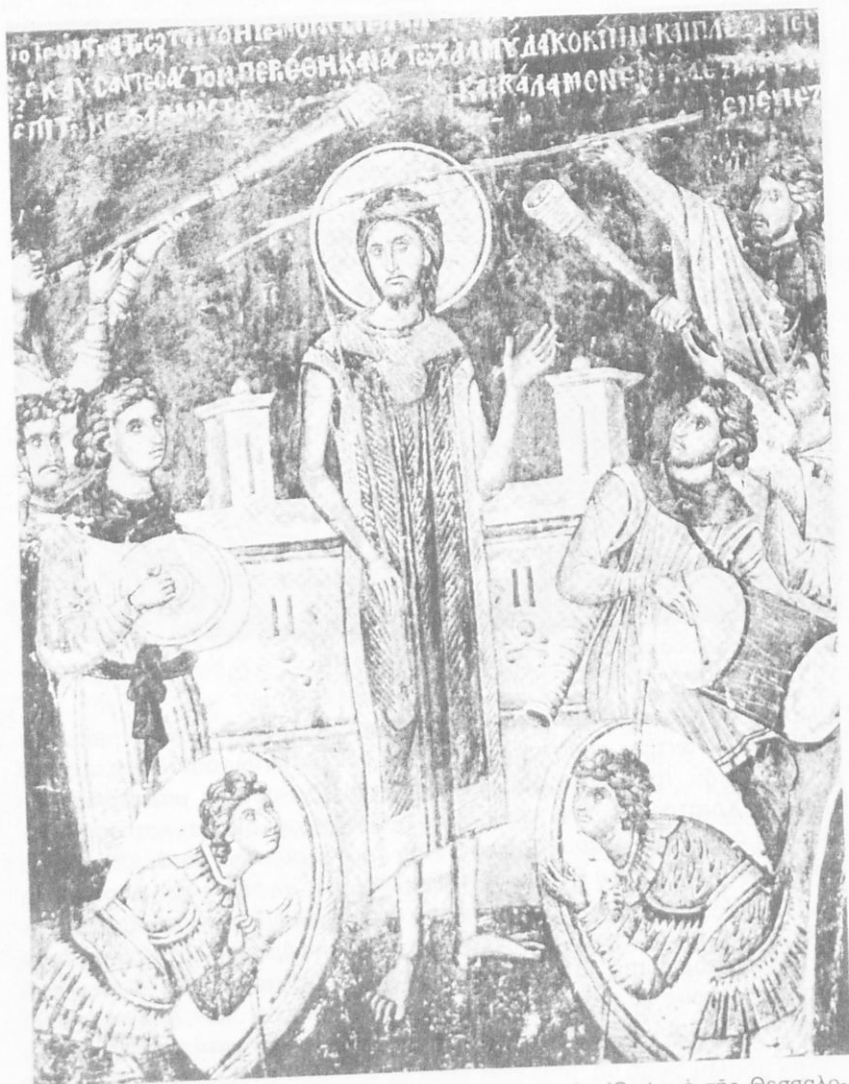
Μπροστὰ στὸν ἀρχιερέα Καϊάφα (Ματθ. κατ' 57-68). Ὁ Ἄννης ἔστειλε τὸν Ἰησοῦ στὸν Καϊάφα, ποῦ ἀμέσως κάλεσε σὲ συνέλευση τὸ

Ὁ Ἰησοῦς μπροστὰ στὸν Πιλάτο. Τοιχογραφία στὸν Ἅγιο Νικόλαο τὸν Ὀρφανὸ τῆς Θεσσαλονίκης (14ος αἰ.).

Μεγάλο συνέδριο. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ζητοῦσαν ψεύτικη μαρτυρία ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ, γιὰ νὰ Τὸν θανατώσουν. Ὁ Καϊάφας ἐξόρκισε τὸν Ἰησοῦ στὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ νὰ μαρτυρήσῃ ἂν εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ὁμολόγησε πιά στὰ φανερά ὅτι «εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πού θὰ Τὸν δοῦν νὰ κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἔρχεται στίς νεφέλες τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ ἀρχιερέας θύμωσε τόσο πολὺ ἀπὸ τὴν ὁμολογία τοῦ Κυρίου, ὥστε ξέσχισε τὰ ρούχα του, λέγοντας ὅτι «έβλασφήμησε». Τὴν ἀπόφαση τὴν εἶχαν πάρει πιά. Δὲν χρειάζονταν ἄλλους μάρτυρες. Ὁ Ἰησοῦς ἦταν γι' αὐτοὺς ἔνοχος θανάτου. Τότε ἄρχισαν νὰ Τὸν φτύνουν στὸ πρόσωπο, ἄλλοι νὰ Τοῦ δίνουν χτυπήματα καὶ ἄλλοι ραπίσματα.

Ἡ ἄρνηση τοῦ Πέτρου (Ματθ. κοτ' 69-75). Δυὸ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος, παρακολουθοῦσαν τὴν ἀνάκριση ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ ἀρχιερέα. Ὁ Ἰωάννης ἦταν γνωστὸς στὸν ἀρχιερέα κι' ἔτσι βοήθησε καὶ τὸν Πέτρο νὰ μὴ μέσῃ. Ἐδῶ ὅμως συνέβη ἓνα θλιβερὸ γεγονός. Ὁ Πέτρος ἀρνήθηκε τὸ Διδάσκαλο

Ὁ Ἑμπαγμός. Τοιχογραφία στὸν Ἅγιο Νικόλαο τὸν Ὀρφανὸ τῆς Θεσσαλονίκης (14ος αἰ.).

τρὲς φορές καὶ μάλιστα μὲ ὄρκο. «Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον» (Ματθ. κστ' 74), ἦταν ἡ χαρακτηριστικὴ ἀπάντηση τοῦ Πέτρου, ὅταν οἱ ἄλλοι τὸν ρωτοῦσαν: «Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;» (Ἰω. ιη' 25).

Ἡ Μόλις ὁ Πέτρος αἰσθάνθηκε τὴν ἄρνησή του, τότε ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ. Τὴ στιγμὴ αὐτὴ γύρισε ὁ Κύριος καὶ ἔριξε τὴ ματιὰ Του στὸ περίλυπο πρόσωπο τοῦ ἀρνητῆ. Ὁ Πέτρος θυμῆθηκε ἀμέσως τὰ προφητικὰ λόγια τοῦ Κυρίου: «*Προτοῦ λαλήση ὁ πετεινὸς τρεῖς φορές θὰ μὲ ἔχης κιόλας ἀρνηθῇ*». Καὶ ἀφοῦ βγῆκε ἔξω ἔκλαψε πικρὰ γιὰ τὴν πτώση του. Τὰ δάκρυα ἦταν ἀπόδειξη τῆς ἀληθινῆς του μετάνοιας.

Ἁ Προδότης Ἰούδας (Ματθ. κζ' 3-8). Στὸ μεταξὺ ὁ Ἰούδας εἶχε πέσει σὲ φοβερὴ ἀπελπισία. Ἐτρεξε στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γύρισε πίσω τὰ τριάντα ἀργύρια, τὴν ἀμοιβὴ τῆς προδοσίας του. Ἦθελε νὰ τοὺς δεῖξη μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὴ μεταμέλειά του. Κι ἐκεῖνοι ὅμως μὲ τὴ σειρὰ τους τὸν ἀποδοκίμασαν. Δὲν δέχτηκαν τὰ ἀργύρια, γιατί θεωροῦσαν ὑπεύθυνο γιὰ ὅλα αὐτὰ μονάχα τὸν Ἰούδα.

Ἁ Ἰούδας εἶχε χάσει πιά καὶ τὶς τελευταῖες του ἐλπίδες. Οὔτε στὸ Θεὸ ἐμπιστεύονταν οὔτε στοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ τερμάτισε τὴ ζωὴ του. Ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία ποὺμποροῦσε νὰ διαπράξῃ. Μεταμελήθηκε μπροστὰ στοὺς ἀνθρώπους, μὰ δὲν μετανόησε μπροστὰ στὸ Θεό. Ἐχασε κάθε ἐλπίδα σωτηρίας. Ἐπeses σὲ ἀπόγνωση. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν σώθηκε.

Ἁ Ἰησοῦς στὸν Πιλάτο καὶ τὸν Ἡρώδη. (Ματθ. κζ' 11-26). Ἡ ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου, ποὺ κήρυξε ἔνοχο θανάτου τὸν Ἰησοῦ, χρειαζόταν τὴν ἔγκριση τοῦ Ρωμαίου ἡγεμόνα. Γιὰ νὰ τραβήξουν τὴν ἰδιαίτερη προσοχὴ τοῦ Πιλάτου σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσή τοῦ Ἰησοῦ, κατασκεύασαν καὶ τρεῖς καινούργιες κατηγορίες, ποὺ εἶχαν καὶ πολιτικὸ χαρακτήρα.

Κατηγοροῦσαν λοιπὸν τὸν Ἰησοῦ α) ὅτι παραπλανοῦσε καὶ ἐξεδιέκωνε τὸ λαό, β) ὅτι δὲν ἄφηνε νὰ δίνουν φόρους στὸν Καίσαρα καὶ γ) ὅτι ὀνόμαζε τὸν ἑαυτοῦ Χριστὸ, βασιλέα (Λουκ. κγ' 2). Ὁ Πιλάτος ἀρχισε τὸ ἀνακριτικὸ του ἔργο. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα ρώτησε τὸν Ἰησοῦ: «*Σὺ εἶσαι λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*». Ὁ Κύριος ὅμως τοῦ ἀπάντησε: «*Μονάρχος σου τὸ λὲς ἢ ἄλλοι σου τὸ εἶπαν γιὰ μένα*; Ἁ ὅμως τὸ θέλης, ἀφοῦ εἶπαι σου εἶπαν, εἶμαι βασιλεὺς, μὰ ἡ βασιλικὴ μου ἐξουσία δὲν προέρχεται ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμον· ἔχει ἄλλου τὴν προέλευσή της. Ἁ ἦταν ὅπως σὺ τὸ σκέφτεσαι, τότε θὰ ἔτρεχαν καὶ οἱ δικοί μου νὰ μὲ ἐλευθερώσουν. Ἁ Ὅμως ἐγὼ ἦρθα σὲ τοῦτο τὸν κόσμον γιὰ νὰ μαρτυρήσω τὴν ἀλήθεια. Ἁ Ὅποιος θρίσκεται στὴν ἀλήθεια, αὐτὸς ἀκούει καὶ τὴ φωνὴ μου».

Ὁ Πιλάτος στήν ἐρώτησή του στὸν Ἰησοῦ «*Τί ἐστὶν ἀλήθεια;*» ἔδειξε τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν περιφρόνησή του στὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς ἀλήθειας, ποῦ βρισκόταν ἀπέναντί του στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁμως βγήκε ἔξω καὶ ὁμολόγησε μπροστὰ στὸν ἰουδαϊκὸ ὄχλο ὅτι δὲν βρῆκε καμιὰν ἐνοχὴ στὸν κατηγορούμενο. Θέλησε νὰ Τὸν ἀθώωσῃ. Ὅταν πληροφόρηθηκε ἀπὸ τὸν ὄχλο ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν Γαλιλαῖος, Τὸν ἔστειλε στὸν Ἡρώδη τὸν Ἀντίπα, τὸν τετράρχη τῆς Γαλιλαίας, ποῦ ἔτυχε νὰ βρίσκεται τότε στὰ Ἱεροσόλυμα.

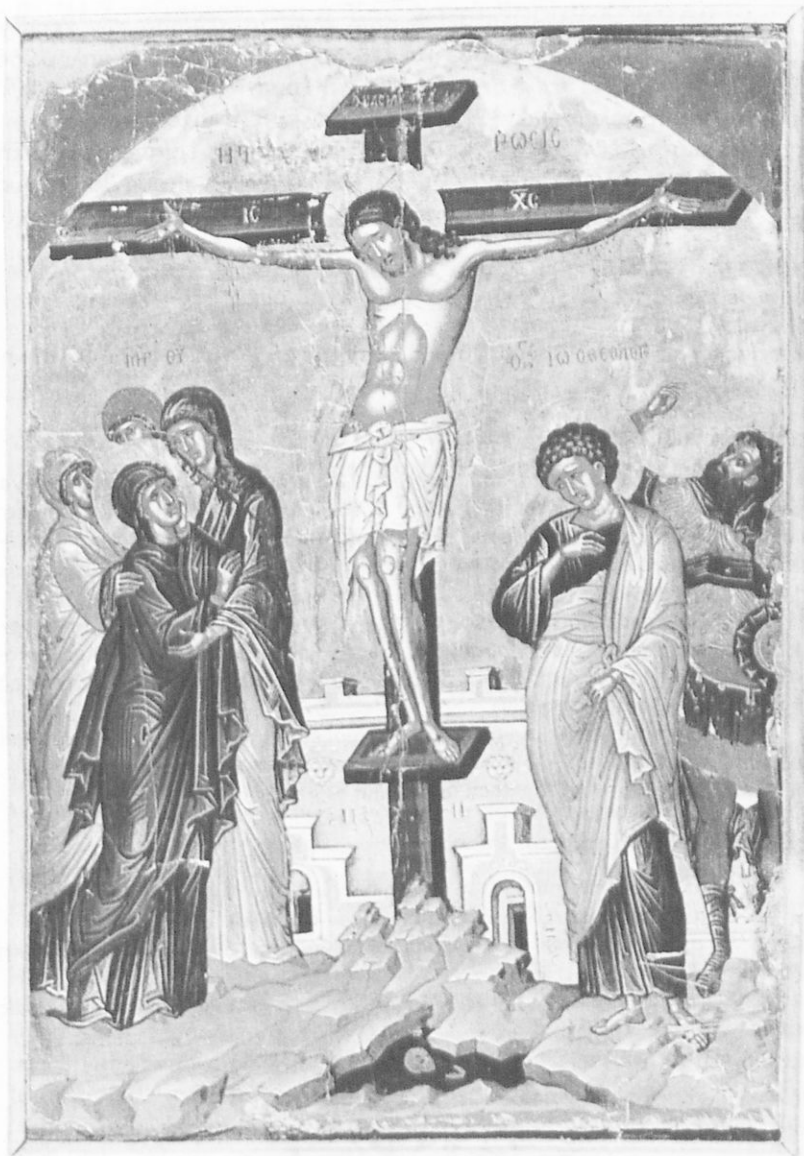
Ὁ Ἡρώδης χάρηκε στήν ἀρχὴ ποῦ θὰ γνῶριζε ἀπὸ κοντὰ τὸν Ἰησοῦ. Εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς κάποιο θαῦμα θὰ ἔκανε μπροστὰ τοῦ ὁ Ἰησοῦς. Σὲ ὅλες ὁμως τὶς ἐρωτήσεις τοῦ Ἡρώδη ὁ Κύριος «*ἐσιώπα*». Ὁ Ἡρώδης ἀπογοητεύτηκε καὶ ἄρχισε μαζί μὲ τοὺς αὐλικούς του νὰ Τὸν κοροϊδεύῃ. Γιὰ μεγαλύτερο ἐμπαιγμὸ τοῦ φόρεσε μιὰ λαμπρὴ στολὴ ἡγεμόνα καὶ Τὸν ξανάστειλε στὸν Πιλάτο.

Ἡ ἀπόλυση τοῦ Βαραβᾶ. Ὁ Πιλάτος θέλησε νὰ φέρῃ σὲ δῖλημμα τὸ λαὸ καὶ τοὺς ἄρχοντες τοῦ συνεδρίου. Τοὺς θύμιζε τὸ ἔθιμο ποῦ εἶχαν νὰ ἐλευθερώνουν ἓνα κατάδικο στὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα. Τοὺς παρουσίασε τὸ φοβερὸ κατάδικο καὶ ἐπαναστάτη Βαραβᾶ. Καὶ τοὺς ρώτησε: «*Ποῖον ἀπὸ τοὺς δυὸ θέλετε νὰ ἀφήσω ἐλεύθερο; Τὸ Βαραβᾶ ἢ τὸν Ἰησοῦ;*». Οἱ ἄρχοντες εἶχαν φανατίσει τόσο πολὺ τὸ λαό, ὥστε ὅλοι μαζί φώναξαν: «*Τὸ Βαραβᾶ*». Ὁ Πιλάτος προσπάθησε νὰ τοὺς μεταπείσῃ μ' ἓνα δεύτερο ἐρώτημα: «*Καὶ τί νὰ κάνω τὸν Ἰησοῦ τὸν λεγόμενον Χριστό;*». Μὰ πάλι ὅλοι μαζί φώναξαν δυνατὰ: «*Σταυρωθήτω*».

Ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ σὲ θάνατο. Ὁ Πιλάτος ἔδειξε πὼς ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴν ἀθώωση τοῦ Ἰησοῦ. Ἐδωσε ἐντολὴ στοὺς στρατιῶτες νὰ Τὸν μαστιγώσουν. Ἐκεῖνοι τοῦ ἐπλεξαν ἓνα ἀγκάθινο στεφάνι καὶ τοῦ τὸ φόρεσαν στὸ κεφάλι. Τοῦ φόρεσαν καὶ ἓνα κόκκινο μαντύα. Στὸ δεξιὸ τοῦ χέρι τοῦ ἔδωσαν ἓνα καλάμι. Ἀρχισαν νὰ τοῦ φωνάζουν περιπαικτικά: «*Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*».

Σὲ τέτοια κατάσταση παρουσίασε ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦ μπροστὰ στὸ λαό. «*Ἴδε ὁ ἄνθρωπος*», τοὺς εἶπε. Ἐκεῖνοι ὁμως ἀποκρίθηκαν: «*Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν*». Ὁ Πιλάτος τοὺς ὑπενθύμισε ὅτι δὲν βρῆκε καμιὰν αἰτία, ποῦ νὰ δικαιολογῇ τὴ σταυρικὴ καταδίκη.

Οἱ κραυγὲς ὁμως τοῦ λαοῦ ἔγιναν πολὺ ἀπειλητικὲς γιὰ τὸν Πιλάτο. «*Ἄν ἀφήσῃς ἐλεύθερο τὸν Ἰησοῦ, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ καίσαρα*. Ὅποιος ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸ του βασιλιά, ἀντιλέγει στὸν καίσαρα» (Ἰω. ιθ' 12). Κινδύνευε νὰ βρεθῇ ἀντιμέτωπος μὲ τὸν καίσαρα.

Ἡ Σταύρωση. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

ἡ ἐλευθεαία του θεαματικὴ χειρονομία ἦταν τὸ πλῦσιμο τῶν χειρῶν του. «Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου», συμπλήρωσε μὲ τὰ λόγια του. Ὁ λαὸς ἀπάντησε μὲ τὰ λόγια: «Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν». Ἔτσι ὑπέγραψαν τὴν καταδίκη τους.

* Ὁ Πιλάτος ἔβγαλε τὴν ὀριστικὴ ἀπόφαση. Ἡ ἐπίσημη ρωμαϊκὴ ἐξουσία ἄφησε ἐλεύθερο τὸ Βαραβθά, καὶ παρέδωσε στοὺς Ἰουδαίους τὸν Ἰησοῦ, γιὰ νὰ σταυρωθῇ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Ἰησοῦς ὁμολόγησε φανερά καὶ ἐπίσημα μπροστὰ στὸ Μεγάλου συνέδριο ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος δὲν ἀρνήθηκε στὸν Πιλάτο ὅτι εἶναι βασιλιάς, ἀλλὰ εἶπε πὼς ἡ βασιλικὴ του ἐξουσία δὲν προέρχεται ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμο. Ὁ Πιλάτος ἀποφάσισε τελικὰ τὴ θανατικὴ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος (= τοῦ ἀληθινοῦ) ἵνα ἡμῖν εἴπης εἰ σὺ εἰ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὤψεσθε (= θὰ δῆτε) τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ» (Ματθ. κατ' 63, 64).

2. «Τρίτον ἀρνησάμενος ὁ Πέτρος εὐθέως τὸ ρηθὲν αὐτῷ συνῆκεν (= ἀντιλήφθηκε, κατάλαθε), ἀλλὰ προσήγαγέ σοι (= σοῦ πρόσφερε) δάκρυα μετανοίας· ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι (= συγχώρεσέ με) καὶ σῶσον με» (τροπάριο ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία τῶν παθῶν).

3. «Ἀρχοντες λαῶν συνήχθησαν (= μαζεύτηκαν) κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ. Κύριε, Κύριε, μὴ ἐγκαταλίπης με» (ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία τῶν παθῶν).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ σημεῖα ὑπογραμμίζεις ἀπὸ τὴ διαγωγή τοῦ Κυρίου στὴ δίκη Του;
2. Πὼς σοῦ φάνηκε ἡ διαγωγή τοῦ Πιλάτου στὴ Δίκη τοῦ Κυρίου;
3. Τί στάση τήρησαν ὁ ὄχλος καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων στὴ δίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;
4. Σὲ ποιὰ σημεῖα τῆς δίκης ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
5. Τί ἦταν ἐκεῖνο, ποῦ ὁδήγησε τὸν Ἰουδα στὴν αἰώνια καταδίκη;

4. Ἡ Σταύρωση καὶ ἡ Ταφή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

(Ματθ. κζ' 27-56, Μάρκ. ιε' 22-41,

Λουκ. κγ' 26-49, Ἰω. ιθ' 17-37)

Ὁ δρόμος γιὰ τὸ Γολγοθά. Τὴν πολυτάραχη δίκη, ποὺ ἐξάντλησε γιὰ τὰ καλὰ τὸν Κύριο, ἀκολούθησε ἡ ἐκτέλεση τῆς θανατικῆς καταδίκης. Οἱ ἐκτελέσεις γίνονταν συνήθως ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, γι' αὐτὸ καὶ διάλεξαν τὸ λόφο Γολγοθά, ποὺ σημαίνει Κρανίου τόπος, γιὰ τὴ Σταύρωση τοῦ Κυρίου.

Ἡ στρατιωτικὴ συνοδεία, ποὺ θὰ ὀδηγοῦσε τὸν κατάδικο Ἰησοῦ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἦταν ἑτοιμῇ. Μαζί Του εἶχαν προσθέσει καὶ ἄλλους δυὸ ληστές. Ὅλοι μαζί κατόπιν ξεκίνησαν γιὰ τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ ἦταν φοβερὰ βαρὺς. Τὸ φορτίο αὐτὸ εἶχε γίνει ἀβάσταχτο γιὰ τὸν Κύριο, γιατί οἱ σωματικές Του δυνάμεις εἶχαν ἐξαντληθῇ ἀπὸ τὶς ἀπίθανες δοκιμασίες τῆς ἡμέρας αὐτῆς. Ἡ πομπὴ μὲ τοὺς κατάδικους εἶχε πάρει τὸ δρόμο γιὰ τὸ λόφο Γολγοθά. Ὁ Κύριος δὲν μπόρεσε ὁμως νὰ ἀντέξῃ ὡς τὸ τέλος. Σὲ μιὰ στιγμή σωριάστηκε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ Σταυροῦ. Οἱ στρατιῶτες ἀγγάρεψαν τὸ Σίμωνα τὸν Κυρηναῖο, ποὺ ἀνέλαβε νὰ μεταφέρῃ στοὺς ὤμους του τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου.

«Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου». Ἡ θλιθερὴ πομπὴ μὲ τοὺς κατάδικους ἔφτασε στὸ μέρος τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως κατὰ τὶς ἐννιά ἢ ὥρα τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς. Οἱ στρατιῶτες ἔκαναν τὶς ἀπαραίτητες προετοιμασίες, γιατί εἶχε φτάσει ἡ ὥρα τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως. Στὸν Κύριο ἔδωσαν νὰ πιῇ κρασί ἀνακατεμένο μὲ σμύρνα. Ἦταν ἓνα εἶδος ναρκωτικό, ποὺ ἀπάλυνε τοὺς σωματικούς πόνους. Ὁ Κύριος ὁμως δὲν τὸ δέχτηκε, γιατί ἔπρεπε νὰ πιῇ ὀλόκληρο τὸ ποτήρι τοῦ ἐπώδυνου σταυρικοῦ Του θανάτου.

Καὶ οἱ τέσσερις εὐαγγελιστὲς μᾶς βοηθοῦν νὰ πλησιάσωμε τὸ μεγάλο μυστήριό τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς μὲ ὅσο μποροῦν πιὸ ἀπλὰ καὶ λίγα λόγια. «*Ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν*». Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας παραδομένος στὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων καρφώθηκε καὶ ὑψώθηκε στὸ Σταυρὸ. Πάνω στὸ Σταυρὸ κάρφωσαν καὶ τὴν ἐπιγραφή τοῦ Κυρίου, ποὺ ἦταν γραμμένη σὲ τρεῖς γλώσσες (στὰ ἑλληνικά, ρωμαϊκὰ καὶ ἐβραϊκὰ): «*Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*».

Ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει μὲ πολλὴ κατάνυξη καὶ προσκυνᾷ μὲ μεγάλῃ ταπείνωση τὰ ἄχραντα καὶ σεπτὰ πάθη τοῦ Κυρίου μας, ποὺ

...νονται στη Σταύρωσή Του. Ἡ καλύτερη καὶ ἀληθινὴ συμμετοχή μας στο πάθος τοῦ Κυρίου ἐκφράζεται μὲ τὴ συναίσθηση τῆς ἀμαρτίας μας, ποὺ γι' αὐτὴν ὁ Κύριος «ἐκουσίως ὑπέμεινε σταυρόν». Ὁ προφήτης Ἡσαΐας, πρὶν ἀπὸ 800 χρόνια, παρουσίασε μὲ θαυμαστὴ ἀκρίβεια τὰ γεγονότα τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου, ὅταν ἔγραφε σχετικὰ: «Οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται» (Ἡσ. νγ' 4).

Οἱ λόγοι τοῦ Σταυροῦ. Τὰ πρῶτα λόγια τοῦ Κυρίου πάνω ἀπὸ τὸ Σταυρὸ Του ἦταν: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. κγ' 34). Πρόσφερε τὴ συγχώρηση σὲ ὅλους ἐκεῖνους, ποὺ γιὰ τὴ σωτηρία τους θυσίασε τὴ ζωὴ Του.

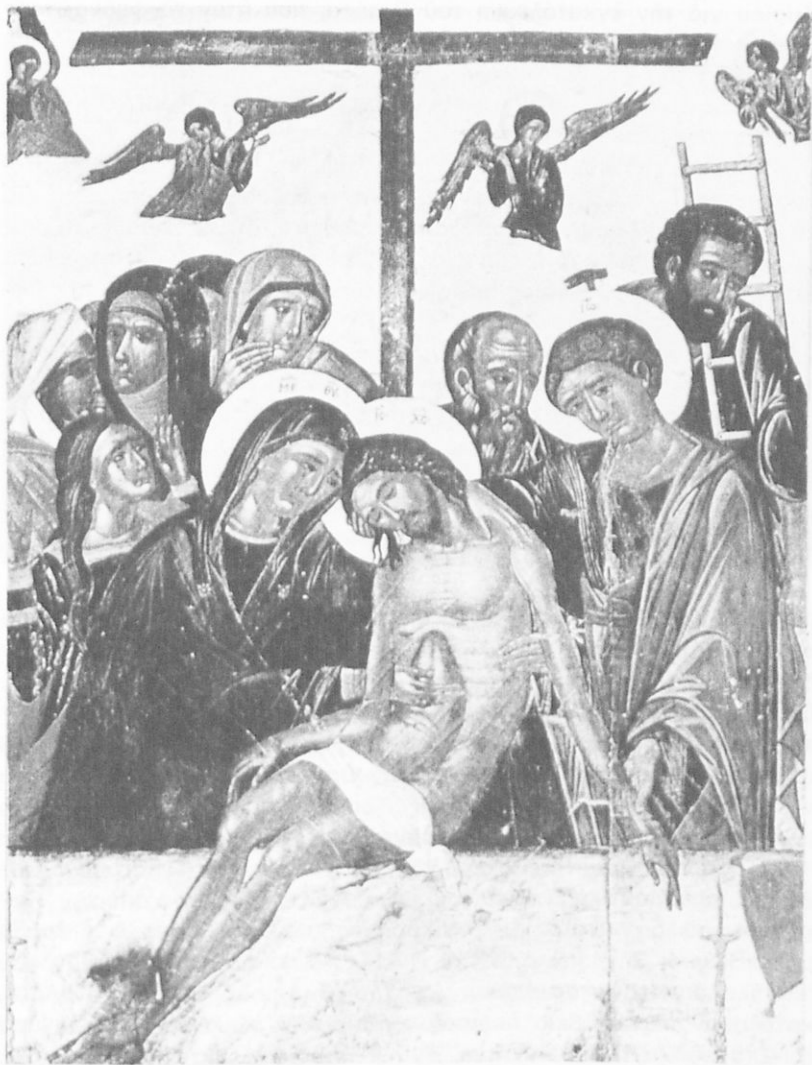
Τὸ ψυχικὸ μαρτύριο τοῦ Κυρίου τὸ μεγάλωναν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, ποὺ περιέπαιζαν μὲ σαρκασμὸ τὸ θῦμα τους. «"Ἄλλους ἀνθρώπους ἔσωσε, τὸν ἑαυτὸ Του δὲν μπορεῖ νὰ τὸν σώσῃ», ἔλεγαν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριά φανέρωναν τὴν παρουσία τους καὶ οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶτες, ποὺ μὲ τὴ σειρά τους χλεύαζαν καὶ εἰρωνεύονταν ἐκεῖνο, ποὺ δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ ληστὲς ἄρχισε νὰ θλασφημῇ τὸν Ἰησοῦ λέγοντάς Του: «"Ἄν εἶσαι πραγματικὰ ὁ Χριστὸς, τότε σῶσε καὶ τὸν ἑαυτὸ σου κι' ἐμᾶς». Ὁ ἄλλος ὅμως τὸν μάλωσε, γιατί μὲ αὐτὰ του τὰ λόγια ἔδειχνε πὼς δὲν φοβᾶται τὸ Θεὸ καὶ τοῦ εἶπε: «Καὶ ἐμεῖς βέβαια ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα μας παίρνομε τὴ δίκαιη τιμωρία μας. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἔκανε τίποτα παράνομο». Κατόπιν ἀπευθύνθηκε στὸ Θεάνθρωπο μὲ τὰ λόγια: «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». Τὰ λόγια αὐτὰ ἦταν ἡ ἔμπρακτη μετάνοιά του καὶ ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη του γιὰ τὴν οὐράνια βασιλεία τοῦ Ἑσταυρωμένου.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κυρίου στὸ ληστὴ ἦταν μιὰ βεβαίωση ὅτι δέχτηκε τὴ μετάνοιά του. «Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. κγ' 43).

Ὁ πόνος τοῦ Κυρίου συνεχιζόταν. Ἐβλεπε μερικὲς γυναῖκες ποὺ βρίσκονταν γύρω ἀπὸ τὸ Σταυρὸ. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ξεχώρισε τὴ μητέρα Του. Ὁ Κύριος φρόντισε νὰ ἀπαλύνῃ τὸν πόνο της μὲ τὸ νὰ τὴν ἐμπιστευθῇ στὸν Ἰωάννη, τὸν ἀγαπημένο Του μαθητὴ. «Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου», εἶπε στὴ μητέρα Του. Καὶ στὸν ἀγαπημένο μαθητὴ: «Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου...» (Ἰω. ιθ' 27).

Ἡ ἐγκατάλειψη καὶ ὁ θάνατος. Τὸ ποτήρι τοῦ σταυρικοῦ θανάτου Του πλησίαζε πρὸς τὸ τέλος. Ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου δοκίμαζε

Ἡ Ἀποκαθήλωση. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Κουτλουμουσίου τοῦ Ἀγίου Ὁ-
ρους (16ος αἰ.).

τώρα τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του. Γι' αὐτὸ καὶ φώ-
ναξε: «Θεέ μου Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;». Ἡ ἀνησυχία τοῦ

Κυρίου για την εγκατάλειψη του Πατέρα, που ήταν τὸ φοβερώτερο μαρτύριο ἀπὸ τὴν τιμωρία Του, δημιούργησε μιὰ ἀνυπόφορη δίψα. Στὴ φωνὴ τοῦ Κυρίου «διψῶ» ἀπάντησε ἓνας στρατιώτης, ὅταν τοῦ πρόσφερε λίγο ξύδι μ' ἓνα σφουγγάρι σ' ἓνα ψηλὸ καλάμι. Ὁ Κύριος, μὲν δὲν δοκίμασε, δὲν ἤθελε νὰ τὸ πιῇ.

Ἡ θυσία τοῦ Κυρίου ἔχει πιά ὀλοκληρωθῇ. Τὸ ἔργο καὶ ἡ ἀποστολὴ Του στὸν κόσμον τέλειωσαν. Ἐκεῖνο, ποῦ ἔπρεπε νὰ ὑποφέρει γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου, πραγματοποιήθηκε. «Τετέλεσται». Ὁ Κύριος τέλειωσε τὸ ἔργο, ποῦ ὁ οὐράνιος Πατέρας Του εἶχε ἀναθέσει. Ὁ θάνατος πλησίαζε. Ὁ Κύριος ὅμως εἶχε τέτοια ἐμπιστοσύνη στὸ πατρικὸ χέρι, ὥστε ἄφησε ὀλόκληρο τὸν ἑαυτὸ Του σ' Ἐκεῖνον. «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεται τὸ πνεῦμά μου» (Λουκ. κγ' 46). «Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰω. ιθ' 30).

Τὸ μυστήριον τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου εἶναι ἀκατάληπτο. Ὁλόκληρη ἡ ὑλικὴ δημιουργία συγκλονίστηκε. Ὁ ἥλιος ἔκρυψε τὶς ἀκτίνες του. Παντοῦ γιὰ τρεῖς ὥρες ἀπλώθηκε σκοτάδι. Ὁ σεισμός τράνταξε τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ σχίστηκε στὰ δύο. Ὁ δρόμος πιά γιὰ τὸν οὐράνιον Παράδεισον εἶναι ἐλεύθερος.

Ἡ Ἀποκαθήλωση καὶ ἡ Ταφὴ τοῦ Κυρίου. Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα τοῦ Σαββάτου ἦταν ἡ μεγάλη γιορτὴ τοῦ ἐβραϊκοῦ Πάσχα. Γι' αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ μείνουν τὰ σώματα τῶν καταδίκων πάνω στὸ σταυρὸ. Οἱ Ἰουδαῖοι παρακάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ δώσῃ ἐντολὴ νὰ συντριθοῦν τὰ σκέλη τῶν καταδίκων, γιὰ νὰ συντομευθῇ ὁ θάνατός τους. Οἱ στρατιῶτες, ποῦ ἀνέλαβαν αὐτὴ τὴν ὑπηρεσία, βρῆκαν τὸν Ἰησοῦ νεκρὸ. Ὡστόσο ἓνας στρατιώτης τὸν τρύπησε μὲ τὴ λόγχη στὸ πλευρὸ καὶ ἀμέσως ἔτρεξε αἷμα καὶ νερό.

Τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς ἐπισκέφθηκαν τὸν Πιλάτον δύο ἄνθρωποι μὲ σημαντικὴ θέση στὴν κοινωνία. Ἦταν ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Ἀριμαθαία καὶ ὁ γνωστός μας Νικόδημος, ποῦ συζήτησε ἓνα βράδυ μὲ τὸ Κύριο. Ζήτησαν ἀπὸ τὸν Πιλάτον νὰ τοὺς δώσῃ τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, γιὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσουν. Ἀφοῦ πῆραν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Πιλάτον, κατέβασαν μὲ εὐλάβεια περισσὴ τὸ ἄχραντο Σῶμα τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸ Σταυρὸ καὶ τὸ τύλιξαν σ' ἓνα καθαρὸ καὶ κατάλευκο σεντόνι. Τὸ ἄλειψαν μὲ πολῦτιμο ἄρωμα (σμύρνα καὶ ἀλόη). Ἐπειτα πῆραν τὸ Σῶμα καί, ἀφοῦ τὸ μετέφεραν σ' ἓνα κῆπο τοῦ Ἰωσήφ, τὸ τοποθέτησαν σ' ἓνα καινούργιο τάφο, ποῦ εἶχε ἀνοίξει ὁ Ἰωσήφ στὴν πλευρὰ ἐνὸς βράχου. Ἡ εἵσοδος τοῦ τάφου κλείστηκε μὲ μιὰ μεγάλη πέτρα, ποῦ ἐφάρμοζε καλά.

‘Ο ‘Επιτάφιος Θρήνος. Τοιχογραφία στήν ‘Ι. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ ‘Αγίου ‘Ορους (16ος αἰ.).

‘Η ‘Εκκλησία μας καὶ τὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

Οἱ ἱερὲς ἀκολουθίες τῆς Μ. Παρασκευῆς στήν ὀρθόδοξη ‘Εκκλησία μας εἶναι ἄφταστες καὶ ἀνυπέρβλητες. Τὸ βράδυ τῆς Μ. Πέμπτης γίνεται ὁ ὄρθρος τῆς Μ. Παρασκευῆς, δηλαδή ὁ πιστὸς βοηθεῖται νὰ πλησιάσῃ τὸ μυστήριον τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου. ‘Η ἱερὴ ἀκολουθία τῶν παθῶν εἶναι γνωστὴ σὲ ὅλους μας μὲ τὰ δώδεκα Εὐαγγέλια καὶ τοὺς ὡραίους ὕμνους τῆς. ‘Η κατανυκτικὴ ἀτμόσφαιρα ὁλοκληρώνεται μὲ τὴν ἐξοδο τοῦ ‘Εσταυρωμένου. Τὸ ἐκκλησίασμα ὑποδέχεται γονατιστὸ τὴν πομπὴ τοῦ ‘Εσταυρωμένου καὶ ὁ ἱερεὺς ψάλλει μὲ κατάνυξη καὶ συγκίνηση τὸ τροπάριον: «*Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου, ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας...*». Τὸ πρωὶ τῆς Μ. Παρασκευῆς διαβάζονται καὶ ψάλλονται οἱ «ὥρες», ὥσπου νὰ φτάσῃ ἡ στιγμή τῆς ‘Αποκαθλώσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸ Σταυρό. Στὸ μεταξύ ἔχει στολιστῇ ὁ ‘Επιτάφιος μὲ τὰ λουλούδια τῆς ἀγάπης τῶν πιστῶν. ‘Ολόκληρη ἡ ἡμέρα τῆς Μ. Παρασκευῆς εἶναι ἀφιερωμένη στὶς ἱερὲς ἀκολουθίες τῆς ‘Εκκλησίας μας, ποὺ ὁλοκληρώνονται τὸ βράδυ μὲ τὴν περιφορὰ τοῦ ‘Επιταφίου στοὺς δρόμους τῆς κάθε ἐνορίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος δέχτηκε τὸ σταυρικό Του θάνατο ποῦ ἐγίνε πηγὴ τῆς ἀθανασίας. Μὲ τὸ θάνατο τοῦ Κυρίου λυτρώθηκε ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου καὶ μεταφέρθηκε στὴν περιοχὴ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰώνιας ζωῆς.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῷ τιμῷ σου αἵματι τῷ Σταυρῷ προσηλωθεῖς (= ἀφοῦ καρφώθηκες στὸ σταυρὸ) καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεῖς τὴν ἀθανασίαν ἐπήγασας (= χορήγησες τὴν ἀθανασία) ἀνθρώποις. Σωτήρ ἡμῶν, δόξα σοι» (ἀπολυτίκιο Μ. Παρασκευῆς).

2. «Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν (= ἀφοῦ κατέβασε) τὸ Ἀχραντὸν Σου Σῶμα, σινδόνι καθαρᾷ εἰλήσας (= ἀφοῦ τύλιξε) καὶ ἀρώμασιν, ἐν μνήματι καινῷ κηδεύσας ἀπέθετο (ἀπολυτίκιο Μ. Σαββάτου).

3. «Ἦπλωσας τὰς παλάμας καὶ ἦνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα (= αὐτὰ ποῦ εἶχαν χωριστῇ), καταστολῇ δέ, Σῶτερ, τῇ ἐν σινδόνι καὶ μνήματι (= ἀφοῦ ντύθηκες τὸ νεκρικό σεντόνι) πεπεδημένους ἔλυσας (= ἐλευθέρωσες αὐτούς, ποῦ ἦταν δέσμιοι τοῦ Ἀδῆ)· οὐκ ἔστιν ἅγιος, πλὴν σου, Κύριε, κραυγάζοντας» (κανὼν Μ. Σαββάτου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διάλεξε ἀπὸ τὸν ἱερό σου Συνέκδημο μερικά ἀπὸ τὰ ἐγκώμια τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ ἀντίγραφέ τα στὸ τετράδιό σου.

2. Ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς Μ. Παρασκευῆς; (Νὰ βοηθηθῆς ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 κείμενό σου).

3. Διάλεξε δυὸ ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου πάνω ἀπὸ τὸ Σταυρὸ. Ποιὸ βαθύτερο νόημα ἐκφράζουν;

4. Τί ἦταν ἐκεῖνο ποῦ ὁδήγησε τὸ ληστὴ στὸν Παράδεισο;

5. Γράψε μὲ δυὸ λόγια τὸ περιεχόμενο τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 κειμένου σου.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΓΔΩΗ: Ο ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

1. Ἡ ἔνδοξη Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ οἱ διάφορες ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάντος.

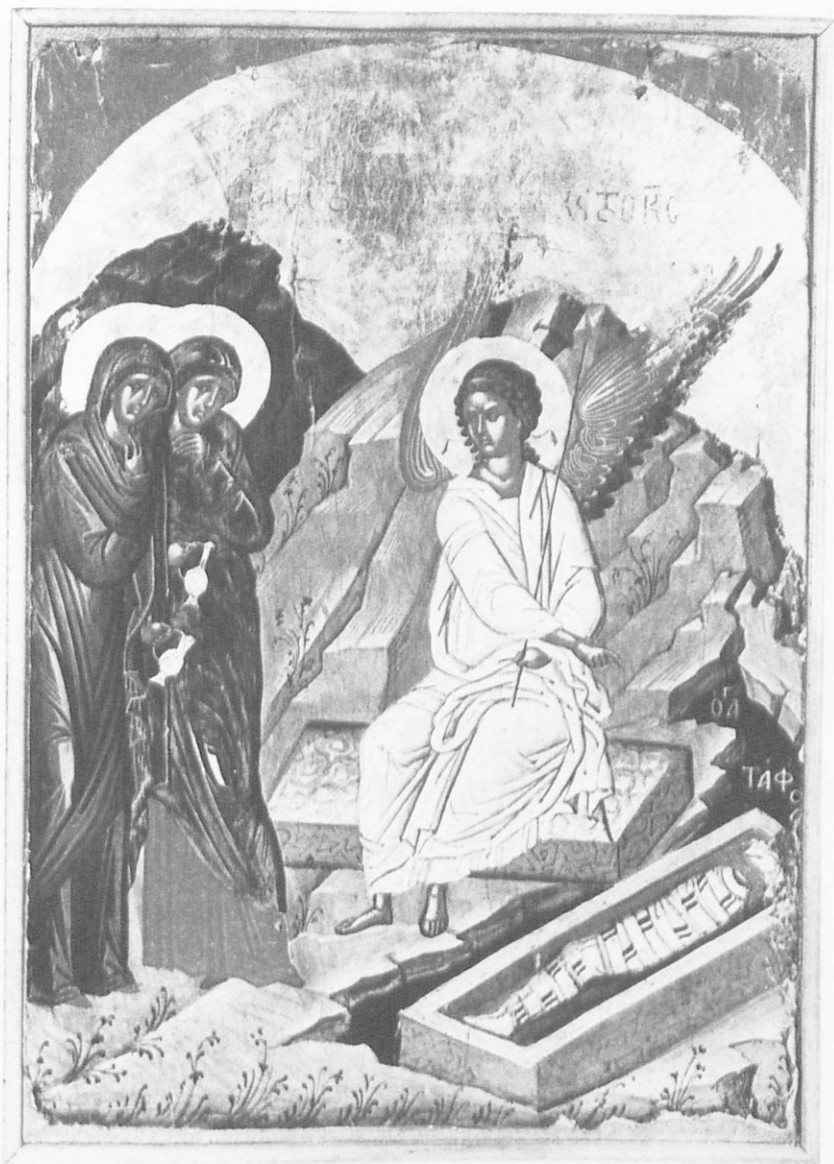
(Ματθ. κη' 1-15, Μάρκ. ιστ' 1-8,
Λουκ. κδ' 1-12, Ἰω. κ' 1-31)

Ὁ ἀσφαλισμένος τάφος. Τὸν ἐνταφιασμό τοῦ Κυρίου τὸν ἔμαθαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ φρόντισαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν Πιλάτο. Μέσα τους κυριαρχοῦσε ἓνας φόβος, ποῦ προερχόταν ἀπὸ τὰ προφητικά λόγια τοῦ Κυρίου σχετικά μὲ τὴν Ἀνάστασή Του. Μίλησαν στὸν Πιλάτο γιὰ τὰ λόγια τοῦ πλάνου, ὅπως τὸν χαρακτήριζαν, καὶ τοῦ ἐξέφρασαν τὸ φόβο, μήπως οἱ μαθητὲς Του φροντίσουν καὶ κλέψουν τὸ σῶμα Του καὶ ὕστερα διαδώσουν στὸ λαὸ ὅτι ἀναστήθηκε. Γι' αὐτὸ παρακάλεσαν τὸν Πιλάτο νὰ τοποθετήσῃ μιὰν ἰσχυρὴ κουστωδιά (στρατιωτικὴ φρουρά) στὸν τάφο, ποῦ νὰ ἐπιβλέψῃ κιόλας στὴν ἀκριβῆ τοποθέτηση τῆς βαριᾶς πέτρας μπροστὰ στὸ μνημεῖο. "Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνέργειες τῶν Ἰουδαίων μᾶς δείχνουν πὼς δὲν μπόρεσαν νὰ πιστεύσουν ὅτι ὁ Κύριος ἦταν ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, ποῦ ἦρθε στὸν κόσμο, γιὰ νὰ μᾶς προσφέρῃ μὲ τὸ θάνατο καὶ τὴν Ἀνάστασή Του μιὰ νέα αἰώνια ζωή.

Ὁ κενὸς τάφος. Τὸ πρῶτο μήνυμα γιὰ τὴν Ἀνάστασή τοῦ Κυρίου βγαίνει μέσα ἀπὸ τὸν τάφο Του. Ἡ βαριὰ πέτρα βρέθηκε παραμερισμένη καὶ τὸ μνήμα ἀδειανό. Οἱ πρῶτοι μάρτυρες γιὰ τὴν Ἀνάστασή τοῦ Κυρίου ἦταν οἱ γυναῖκες. Ἦταν ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία ἡ μητέρα τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη. Εἶχαν τρέξει πρῶτὶ πρῶτὶ στὸ μνημεῖο φορτωμένες πολύτιμα ἀρώματα. Ἦθελαν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ ἀλείψουν, σύμφωνα μὲ τὶς συνήθειές τους τὸ ἄχραντο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐνῶ συζητοῦσαν μεταξύ τους γιὰ τὸ ποῖος θὰ κυ-

Ἡ Ἀνάστασις. (Ἡ εἰς Ἀδου Κάθοδος). Εἰκόνα σπὴν Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

«Ίδε ὁ τόπος ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος». (Ὁ Ἄγγελος στὸ κενὸ Μνημεῖο).
Εἰκόνα στὴν Ἱ. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

λήση τῇ μεγάλῃ καὶ βαρὶὰ πέτρα τοῦ μνημείου, πλησίασαν τὸν τάφο. Ἔμειναν κατάπληκτες ἀπὸ ἐκεῖνο, ποῦ ἔβλεπαν τὰ μάτια τους. Ἡ μεγάλη πέτρα ἦταν παραμερισμένη καὶ ὁ τάφος ἀδειανός.

Ὅταν πλησίασαν ἀκόμη πιὸ κοντὰ στὸ μνημεῖο, εἶδαν ἕναν ἄγγελο μὲ τὴ μορφή ἑνὸς λευκοφορεμένου νεανίσκου, ποῦ καθόταν στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ μνημείου. Ὁ ἄγγελος καθυσάχασε τὶς τρομαγμένες γυναῖκες μὲ τὸ ἀναστάσιμο μῆνυμά του λέγοντας: «Μὴ φοβάσθε· ζητᾶτε τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ τῆ Ναζαρέτ, ποῦ στρανώθηκε. Σὰς θεβαίωνω πὼς ἀναστήθηκε καὶ δὲν εἶναι ἐδῶ. Κοιτάξτε τὸ μέρος, ποῦ Τὸν εἶχαν τοποθετήσῃ. Τώρα τρέξτε νὰ μεταφέρετε τὸ ἀναστάσιμο μῆνυμα στοὺς μαθητὲς Του καὶ στὸν Πέτρο καὶ ὅτι θὰ Τὸν δοῦν καὶ θὰ Τὸν συναντήσουν στὴ Γαλιλαία, ὅπως ἀκριβῶς σὰς εἶχε πεῖ» (Μαρκ. ιστ' 6, 7).

Τὸ μῆνυμα τῶν γυναικῶν. Πρῶτῃ ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες βιάστηκε ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ νὰ μεταδώσῃ τὸ ἀναστάσιμο μῆνυμα στοὺς μαθητὲς. Ἀπὸ αὐτοὺς βρῆκε τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννη καὶ τοὺς εἶπε: «Σήκωσαν τὸν Κύριο ἀπὸ τὸν τάφο καὶ δὲν ξέρομε ποῦ Τὸν ἔβαλαν».

Οἱ δυὸ μαθητὲς ξεκίνησαν ἀμέσως γιὰ τὸ μνημεῖο. Πρῶτος ὁ Ἰωάννης ἔσκυψε στὸν τάφο καὶ εἶδε τὰ νεκρικὰ σάβανα, ἀλλὰ δὲν μπῆκε μέσα. Ὁ Πέτρος, μόλις ἔφτασε, μπῆκε στὸ μνημεῖο καὶ εἶδε τὸ σουδάριο, ποῦ εἶχαν σκεπάσει τὴν κεφαλὴ τοῦ Κυρίου, νὰ εἶναι μὲ τάξη τοποθετημένο καὶ ὄχι ἀνακατωμένο μὲ τὰ ὑπόλοιπα σάβανα. Ἀφοῦ καὶ ὁ Ἰωάννης διαπίστωσε τὸν ἀδεινὸ τάφο, τότε ξαναγύρισαν στοὺς ἄλλους μαθητὲς, χωρὶς ἀκόμη νὰ μποροῦν νὰ φανταστοῦν ὅτι ὁ Κύριος, ποῦ δὲ βρισκόταν στὸ μνημεῖο, εἶχε ἀναστήθῃ.

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ Κυρίου στὶς γυναῖκες. Ἡ πρώτη συνάντηση τοῦ ἀναστάντος Κυρίου ἐγίνε μὲ τὴ Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ, ποῦ στὸ μεταξὺ εἶχε ξαναγυρίσει στὸ μνημεῖο. Καθόταν ἀπ' ἔξω καὶ ἔκλαιγε, γιατί εἶχαν σηκώσει τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ δὲν ἤξερε ποῦ τὸ εἶχαν τοποθετήσῃ. Αὐτὴ τὴ δικαιολογία εἶπε καὶ στοὺς δυὸ λευκοφορεμένους ἀγγέλους, ποῦ κάθονταν ὁ ἕνας στὸ μέρος τῆς κεφαλῆς καὶ ὁ ἄλλος τῶν ποδιῶν.

Ὅταν ὅμως γύρισε τὸ βλέμμα πρὸς τὰ πίσω, εἶδε τὸν Κύριον, ἀλλὰ νόμιζε πὼς ἦταν ὁ κηπουρὸς τοῦ περιβολιοῦ. Ἀπὸ τὴ στιγμή ὅμως ποῦ ἄκουσε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου, ἀναγνώρισε πὼς ἦταν ὁ Διδάσκαλος καὶ πῆγε νὰ Τὸν ἐγγίσῃ. Ὁ Κύριος ὅμως τῆς εἶπε: «Μὴ μου ἅπτου», γιατί ὁ ἀναστὰς Κύριος ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἀνεβῇ στὸν οὐράνιον Πατέρα Του. Τῆς ἔδωσε ὅμως τὴν ἐντολὴ νὰ

Τὸ Χαίρε τῶν Μυροφόρων. Εἰκόνα στήν 'Ι. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὄρους (16ος αἰ.).

μεταφέρει τὸ ἀναστάσιμο μήνυμα στοὺς μαθητὲς Του, ποὺ τοὺς ὀνομάζει «ἀδελφούς».

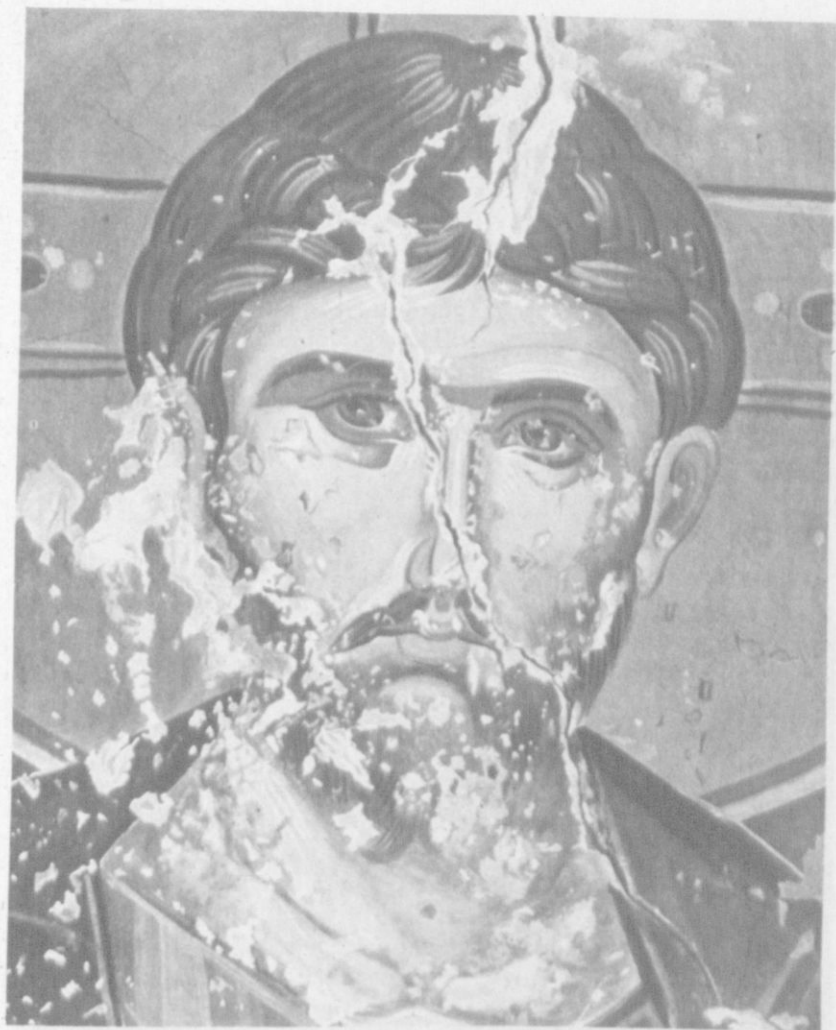
Ὁ ἀναστὰς Κύριος στὸ χωριὸ Ἑμμαούς. Μιὰ συγκινητικὴ συνάντηση τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μὲ δυὸ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς Του μᾶς διηγείται ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Ὁ Κλεόπας καὶ ἓνας ἄλλος μαθητὴς πορεύονταν γιὰ τὸ χωριὸ Ἑμμαούς. Στὸ δρόμο, ἐκεῖ ποὺ συζητοῦσαν σκυθρωποὶ καὶ λυπημένοι τὰ τραγικὰ γεγονότα τῆς Ἱερουσαλὴμ, συναντήθηκαν μὲ τὸν ἀναστάντα Κύριο, χωρὶς ὅμως νὰ ξέρουν ὅτι ἦταν Αὐτός. Τοὺς παρουσιάστηκε «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ». Ἡ ἀπογοήτευσή τους γιὰ τὸ τέλος τοῦ Μεσσία ἦταν πολὺ μεγάλη. Ποτὲ δὲν πίστευαν πὼς θὰ ἄφηνε τὸν ἑαυτό Του ἀνυπεράσπιστο στὰ χέρια τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ θανάτωσή Του.

Σὲ μιὰ ὅμως στιγμή ὁ Κύριος τοὺς ρώτησε: «Τί συζητᾶτε μεταξὺ σας κι ἡ λύπη εἶναι ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά σας;». «Φαίνεται πὼς εἶσαι ὁ μόνος, ἀπάντησε ὁ Κλεόπας, ἀπὸ ὅσους ἦλθαν στὸ Ἱεροσόλυμα, ποὺ δὲν πῆρες εἶδηση γιὰ τὰ φοβερὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν». Ὁ Κύριος προσποιήθηκε ἀγνοία τῶν γεγονότων καὶ στὴν ἐρώτησή Του ἀπάντησαν καὶ οἱ δυὸ μαθητὲς.

Τοῦ μίλησαν γιὰ τὸν Ἰησοῦ τὸ Ναζωραῖο, ποὺ ἦταν δυνατὸς στὰ ἔργα καὶ στὰ λόγια Του, γιὰ τὴν παράδοσή Του στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων καὶ γιὰ τὸ σταυρικό Του θάνατο. Τοῦ εἶπαν ἀκόμη: «Ἐμεῖς εἶχαμε πιστέψει πὼς θὰ λύτρωνε τὸν Ἰσραὴλ. Ἀλλὰ, τώρα πέρασαν τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ τὸ θάνατό Του καὶ τὸ μόνον μῆνυμα, ποὺ γνωστοποιήθηκε, ἦταν τὸ μῆνυμα μερικῶν γυναικῶν. Εἶχαν πάει πολὺ πρῶτὶ στὸ μνημεῖο καὶ δὲν βρῆκαν τὸ σῶμα Του καὶ ἐπιμένουν πὼς εἶδαν ἐκεῖ ἀγγέλους, ποὺ εἶπαν ὅτι ὁ Ἑσταυρωμένος ζῇ».

Ὁ Κύριος τοὺς ὀνόμασε ἀνόητους καὶ βραδεῖς στὴν καρδιά, γιατί δὲν πίστεψαν τὶς ἀλήθειες, ποὺ ἐκήρυξαν οἱ προφῆτες. Δὲν ἔπρεπε ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ πάθῃ ὁ Χριστός, γιὰ νὰ εἰσέλθῃ στὴ δόξα τοῦ οὐρανοῦ; Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς ἀναπτύσσει ὅλα ὅσα πραγματοποιήθηκαν μὲ ἀκρίβεια στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν πλησίασαν στὸ χωριὸ ποὺ πῆγαιναν, ὁ Κύριος προσποιήθηκε ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὴν ὁδοιπορίαν Του. Οἱ μαθητὲς παρακάλεσαν τὸν ἀγνωστο Συνοδοιπόρο νὰ μείνῃ μαζί τους γιὰ τὸ βραδινὸ φαγητό. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ τοὺς εὐλογοῦσε τὸν ἄρτο, ἄνοιξαν τὰ μάτια τους. Ἦταν ὅμως ἄργα, γιατί ὁ ἀναστὰς Κύριος εἶχε γίνει κιόλας ἄφαντος. Δὲν πρόλαβαν νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὴν ἐκπληξή τους, καὶ ἔτρεξαν στοὺς ἄλλους μαθητὲς. Τοὺς βρῆκαν στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τοὺς διηγήθηκαν τὴ συζήτησή τους μὲ τὸν Κύριο, καθὼς καὶ γιὰ τὴν εὐλογία τοῦ ἄρτου.

Ὁ Χριστὸς «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ». Τοιχογραφία τοῦ Πανσέληνου στὸ Πρωτάτο (Καρυές) τοῦ Ἁγίου Ὁρους (14ος αἰ.). Ἀντίγραφο Φ. Ζαχαρίου.

Ὁ Κύριος καὶ ὁ Θωμᾶς. Ὁ Κύριος στὸ μεταξύ εἶχε ἐμφανισθῇ ὄχι μόνο στὸν Πέτρο, μὰ καὶ στοὺς ἄλλους μαθητές. Εἶχαν μαζευθῇ ὅλοι μαζί στὸ ὑπερώο, γιατί φοβόνταν τοὺς Ἰουδαίους, κι εἶχαν κλείσει καλὰ καὶ τίς πόρτες. Ξαφνικὰ βρέθηκε ὁ Κύριος ἀνάμεσά τους.

Τοὺς χαιρέτισε μὲ τὸ «εἰρήνη ὑμῖν» καὶ τοὺς εἶπε: «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον».

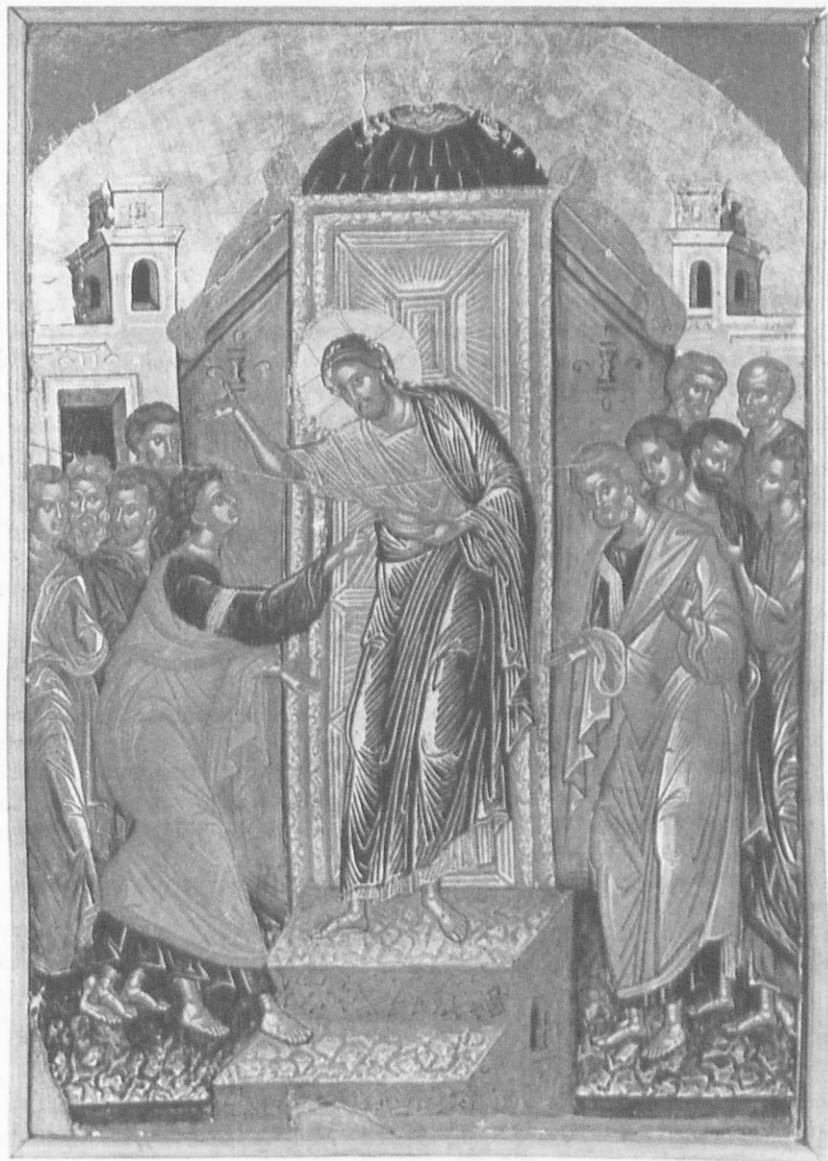
Ὁ Θωμᾶς ὅμως δὲν βρισκόταν ἀνάμεσά τους. Ὅταν ἄκουσε ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους μαθητὲς τὶς ἐμφανίσεις τοῦ ἀναστάντος Κυρίου, τοῦ φάνηκαν ἀπίστευτες. Ζήτησε ὁ ἴδιος νὰ δῇ τὸν Κύριο καὶ νὰ Τὸν ψηλαφήσῃ. Ἄν δὲν γινόταν αὐτὴ ἡ αὐτοψία, πολὺ δύσκολα θὰ πίστευε ὁ Θωμᾶς στὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως.

Μετὰ ὀχτῶ ἡμέρες ὁ Κύριος ξαναβρέθηκε ἀνάμεσα στοὺς μαθητὲς. Αὐτὴ τῇ φορὰ βρισκόταν καὶ ὁ Θωμᾶς μαζί τους. Ὁ Κύριος τὸν βοήθησε μὲ τὴν ἀγάπη Του νὰ στηρίξῃ τὴν πίστη του στὸ πρόσωπό Του. Τὸν κάλεσε νὰ δῇ τὶς πληγές Του. Ἡ καρδιά τοῦ Θωμᾶ εἶχε πιά αἰχμαλωτισθῇ ἀπὸ τὴ συγκατάβαση καὶ ἀγάπη τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ πίστεψε ὁλόψυχα στὸν Κύριο. Τὰ λόγια του «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» ἦταν ἡ θαυμάσια ὁμολογία του. Καὶ ὁ Κύριος βεβαίωσε τὸ Θωμᾶ ὅτι θὰ εἶναι εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι, ποὺ Τὸν πίστεψαν χωρὶς νὰ Τὸν δοῦν.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου στὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας τὸ κεντρικότερο γεγονός, γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο περιστρέφονται ὅλα τὰ ἄλλα γεγονότα, τόσο ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Κυρίου, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ μεγάλη γιορτὴ τοῦ Πάσχα, τῆς Λαμπρῆς, πανηγυρίζεται μὲ τὸν καλύτερο τρόπο. Στὸ πανηγύρι αὐτὸ τῆς χαρᾶς παίρνει μέρος ὁλόκληρη ἡ ὑλικὴ δημιουργία καὶ ὁλόκληρος ὁ κόσμος. Ὅλα τριγύρω ἔχουν γεμίσει ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ὅλη ἡ κτίσις γιορτάζει τὴν ἐγερση τοῦ Χριστοῦ, γιατί πάνω σ' αὐτὴ ἔχει στερεωθῇ.

Ἡ νυχτερινὴ ἱερὴ ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως στὴν Ἐκκλησία μας παρουσιάζεται ὡς μιὰ ἀστείρευτὴ πηγὴ χαρᾶς καὶ εὐτυχίας. Ἡ ὁλοκλήρωση τῆς χαρᾶς βρίσκεται στὴν πασχαλινὴ θεία λειτουργία καὶ μάλιστα ὅταν κανεῖς τὴν παρακολουθήσῃ ὡς τὸ τέλος καὶ κατόπιν κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, πάρῃ δηλαδὴ μέσα του τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου.

Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ἀνυπέρβλητοι. Μᾶς προσφέρουν μιὰν ὠραιότητα ὅχι μόνο πνευματικὴ καὶ γεμάτη ἀπὸ ὀρθόδοξη θεολογία, μὰ καὶ γεμάτη ἀπὸ ζωντανὴ ποίηση. Πολλοὶ ξένοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴ λαμπρότητα καὶ τὴν πνευματικὴ καὶ ὑλικὴ εὐτυχία, ποὺ παρουσιάζει ἡ ἐνδοξη Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ στὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ἡ Ψηλάφηση τοῦ Θωμᾶ. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἀγίου Ὁρους (16ος αἰ.).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν ἐνδοξη Ἀνάστασή Του ὁ Κύριος χάρισε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ τὸ μέγα ἔλεος. Τὸ πρῶτο ἀναστάσιμο μήνυμα προσφέρθηκε ἀπὸ τίς γυναῖκες στοὺς ἄλλους μαθητὲς καὶ ἡ ὁλοκλήρωσή του πραγματοποιήθηκε στὸ Θωμᾶ. Ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἀποτελεῖ τὸ πιὸ κεντρικὸ γεγονὸς στὴν ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἀναστάσεως ἡμέρα! λαμπρυνθῶμεν λαοί: Πάσχα, Κυρίου Πάσχα. Ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίθασεν (= μετέφερε), ἐπινίκιον ᾄδοντας» (ὕμνος ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα).

2. «Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, Ἄδου τὴν καθαίρεσιν (= τὴν κατάλυση), ἄλλης βιοτῆς (= ζωῆς), τῆς αἰώνιου, ἀπαρχὴν· καὶ σκιρτῶντες ὕμνοῦμεν τὸν αἴτιον, τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων Θεὸν καὶ ὑπερένδοξον» (ὕμνος ἀπὸ τὸ Πάσχα).

«Συγκεκλησμένων, Δέσποτα, τῶν θυρῶν ὡς εἰσῆλθες τοὺς ἀποστόλους ἐπλησας (= γέμισες) Πνεύματος Παναγίου, εἰρηνικῶς ἐμφυσήσας, οἷς δεσμεῖν τε καὶ λύειν τὰς ἁμαρτίας εἴρηκας (= ἔχεις πεῖ) καὶ ὁκτῶ μεθ' ἡμέρας τὴν σὴν πλευρὰν τῷ Θωμᾷ ὑπέδειξας καὶ τὰς χεῖρας, μεθ' οὗ βοῶμεν· Κύριος καὶ Θεὸς σὺ ὑπάρχεις» (ἀναστάσιμος ὕμνος ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ ὁρθρου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοὶ μετέφεραν τὸ πρῶτο μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ μὲ ποιὸν τρόπο;

2. Ὑπογράμμισε τίς ἀλήθειες ποὺ περιέχει τὸ ἀπαράμιλλο πασχαλινὸ ἀπολυτίκιο «Χριστὸς ἀνέστη...».

3. Ποιὰ σημεῖα σοῦ ἔκαναν ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἀπὸ τὴ συνάντηση τοῦ ἀναστάντος Κυρίου μὲ τὸν Κλεόπα καὶ τὸν ἄλλο μαθητῆ;

4. Μὲ ποιὸ τρόπο βοήθησε ὁ Κύριος τὸ Θωμᾶ νὰ πιστέψῃ στὴν πραγματικότητα τῆς Ἀναστάσεώς Του;

5. Σὲ ποιὰ μέρη τῆς θείας λειτουργίας μας γίνεται λόγος γιὰ τὴν ἐνδοξη Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου;

6. Ποιὰ εἶναι ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου στὸ μεγάλο γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας;

2. 'Η ἔνδοξη 'Ανάληψη τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ

(Ματθ. κη' 16-20, Λουκ. κδ' 50-53,
'Ιω. κα' 1-14, Πράξ. α' 2-12)

Ὁ ἀναστάς Κύριος στή Γαλιλαία. Μετά τή σταυρική καταδίκη τοῦ Κυρίου οἱ μαθητὲς ξανάρχισαν τὸ ψάρεμα στή λίμνη τῆς Γεννησαρετ (Τιβεριάδας). Ὁ Κύριος σύμφωνα μὲ τὴν παραγγελία τοῦ λευκοφορεμένου ἀγγέλου φανερώθηκε στοὺς μαθητὲς Του στὰ μέρη αὐτὰ τῆς Γαλιλαίας.

Οἱ μαθητὲς εἶχαν ἀκολουθήσει τὸν Πέτρο, ποὺ πρῶτος ἀπὸ ὅλους πῆρε τὴν ἀπόφασή νὰ ξαναρίξει τὰ δίχτυα. "Ὀλη τὴ νύχτα δούλευαν ἐντατικά. Ὅμως δὲν μπόρεσαν ὡς τὸ πρῶτὸ νὰ πιάσουν οὔτε ἓνα ψάρι. Ἡ θάρκα τους πλησίαζε στὴ ξηρά, ὅταν ἓνας ἄγνωστος γι' αὐτοὺς ἄνθρωπος στεκόταν ὀρθιος, μπρὸς στὰ νερά. Οἱ μαθητὲς δὲν μπόρεσαν νὰ ἀναγνωρίσουν πῶς ἦταν ὁ Κύριος. Ἐκεῖνος τοὺς ρώτησε: «Παιδιὰ μήπως ἔχετε κανένα ψάρι γιὰ προσφάγι;» Οἱ μαθητὲς ἀπάντησαν ἀρνητικά. Ὁ ἄγνωστος ὅμως τοὺς παρηγόρησε, λέγοντας: «Ρίξτε τὰ δίχτυα σας στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ πλοίου καὶ θὰ βρῆτε». Οἱ μαθητὲς ξανάρισαν τὰ δίχτυα τους καὶ σὲ λίγο τὰ ξαναμάζεψαν γεμάτα ψάρια, τόσο ποὺ δυσκολεύτηκαν πολὺ νὰ τὰ τραβήξουν πρὸς τὰ ἔξω.

Ὁ Ἰωάννης πρῶτος ἀπ' ὅλους ἀναγνώρισε τὸν ἄγνωστο ἐπισκέπτη. «Εἶναι ὁ Κύριος», εἶπε στὸν Πέτρο, ποὺ ὅταν ἄκουσε τὴν εἶδηση, ντύθηκε βιαστικά καὶ φόρεσε τὸν ψαράδικο σάκο του. Ἀφοῦ μάζεψαν τὰ ψάρια (ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς ἀναφέρει καὶ τὸν ἀριθμὸ, ἦταν 153), βγῆκαν στὴν ἀκρογιαλιά. Τὸ περίεργο ἦταν πῶς βρῆκαν πάνω σὲ θρακιά ἐτοιμὸ ψάρι ψημένο καὶ ψωμί. Ὁ Κύριος τοὺς κάλεσε νὰ φᾶνε. Καὶ ἀπὸ αὐτοὺς κανένας δὲν τόλμησε νὰ Τὸν ρωτήση, ποῖος εἶναι, γιατί ὅλοι τους εἶχαν πειστή ὅτι ἦταν ὁ Κύριος.

Τὸ ἱεραποστολικὸ καὶ ποιμαντικὸ ἔργο τῶν μαθητῶν. Μετά τὸ γεῦμα ὁ Κύριος ἄρχισε μιὰ θαυμάσια συζήτηση μὲ τὸν Πέτρο ποὺ τοῦ ἔδωσε ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσῃ μπρὸς καὶ στοὺς ἄλλους μαθητὲς τὴν ἀγάπη του στὸ Χριστό.

Ὁ 'Ιησοῦς Χριστὸς

1. Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων;
2. Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;
3. Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με;

Ὁ Σίμων Πέτρος

1. Ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.
2. Ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.
3. Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.

Ἡ θερμὴ ἀγάπη τοῦ Πέτρου στοὺς Χριστοὺς εἶναι τὸ μοναδικὸ θεμέλιο, πάνω στοὺς ὁποῖους θὰ στηριχθῇ ἡ ἀγάπη καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ποὺ εἶναι τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Κυρίου. Ἔτσι δηλαδὴ ὁ Κύριος ἔδωκε τὴν ἐντολὴ νὰ «ποιμαίνῃ τὰ πρόβατά Του», δηλαδὴ νὰ φροντίζῃ καὶ ν' ἀγρυπνῇ γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ὁ ἀναστάς Κύριος ἔστειλε τοὺς μαθητὲς Του στοὺς ἱεραποστολικοὺς ἔργους δίνοντάς τους τὴν ἐντολὴν: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος. Ἀμήν» (Ματθ. κη' 19, 20).

Ἡ Ἐκκλησία ποὺ θὰ ἰδρυθῇ πάνω στὴ γῆ μὲ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θ' ἀγκαλιᾷ ὅλο τὸν κόσμον. Καμιὰ διαφορὰ δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θὰ βρίσκωνται ὅλοι κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία καὶ τὴν προστασίαν τοῦ Κυρίου. Τὸ βασικὸ ἔργο τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἶναι τὸ ἅγιο βάπτισμα, ποὺ θὰ γίνεται στοὺς ὀνόματα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὸ ἅγιο βάπτισμα μᾶς φυτεῖ μέσα στοὺς πνευματικὸ ἀμπέλι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ μᾶς κάνει ζωντανὰ μέλη της.

Ἐπίσης οἱ ἀπόστολοι θὰ διδάσκουν συνεχῶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ τοὺς ὑπενθυμίζουν τὴν ἐντολὴν ποὺ ὁ Κύριος τοὺς ἐμπιστεύθηκε. Τὸ ἔργο τῶν ἀποστόλων θὰ τὸ συνέχιζαν κατόπιν οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας (ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, διάκονοι). Ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀγάπην του στοὺς Θεοὺς εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν Του. Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν γίνεται μὲ βάση τὴ διαβεβαίωση τοῦ Κυρίου ὅτι θὰ βρῆσκει παρῶν μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ μάλιστα στοὺς Μυστήρια τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Ἡ ἐνδοξη Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Σαράντα ὁλόκληρες ἡμέρες ὁ Κύριος μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του παρουσιάζονταν στοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς διαβεβαίωκε ὅτι ἦταν πραγματικὰ ζωντανὸς μετὰ ἀπὸ τὸ πάθῃμά Του. Ἦρθε ὅμως ἡ ὥρα νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ. Σὲ λίγο θ' ἀνέβαινε στὸν οὐράνιον Πατέρα Του, γιὰ νὰ στείλῃ στὸν κόσμον τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸν Παράκλητο, ποὺ εἶναι ὁ πανταχοῦ παρῶν καὶ τὰ πάντα πληρῶν. Μάζεψε ὅλους τοὺς μαθητὲς καὶ μάλιστα ὄχι μονάχα τοὺς δώδεκα, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐρύτερο κύκλον τῶν πεντακοσίων

Ἡ Ἀνάληψη. Εἰκόνα στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγίου Ὄρους (16ος αἰ.).

Οἱ Ἀπόστολοι ἀποστέλλονται στο κήρυγμα. Ἐλεφαντοστό στο Μουσεῖο τοῦ Λούβρου, Παρίσι (Β΄ πενήνταετία 10ου αἱ.).

τοὺς εἶπαν: «Τί σταθήκατε, ἄνδρες Γαλιλαῖοι, ἔτσι καὶ κοιτᾶτε τὸν οὐρανὸ; Αὐτὸς ποὺ φεύγει εἶναι ὁ Ἰησοῦς καὶ θὰ ξανάρθῃ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ποὺ Τὸν βλέπετε νὰ φεύγῃ» (Πράξ. α΄ 11).

Ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν. Τῇ σημειώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Φεύγοντας ὁ Κύριος εὐλόγησε τοὺς μαθητὲς κι' ἐκεῖνοι τὸν προσκύνησαν. Ὑστερα γύρισαν στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἦταν γεμάτοι ἀπὸ χαρὰ μεγάλη. Οἱ μαθητὲς χάρηκαν, γιατί μὲ τὴν Ἀνάληψη ὁ Θεὸς ἄμειψε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ μιὰ ἀσυνήθιστη ὑπερύψωση. Τοῦ χάρισε τὸ μοναδικὸ ὄνομα. Εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς» (Φιλιπ. θ΄ 11).

Ὁ Κύριος ἀνελήφθῃ γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ μέρος, ὅπου θὰ μείνουν οἱ μαθητὲς καὶ ὅλοι οἱ πιστοὶ στο ὄνομα Του ἄνθρωποι. Σὲ λίγο θὰ ἐρχόταν στὸν κόσμον ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ποὺ «θεραπεύει τίς ἀδυναμίες καὶ ἀναπληρώνει τίς ἐλλείψεις». Οἱ μαθη-

μαθητῶν στο ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, κοντὰ στὴ Βηθανία λίγο πιὸ ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐδῶ τοὺς ὑπενθύμισε τὴ δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ποὺ μὲ τὸν ἐρχομὸ καὶ τὴν κοινωνία Του θὰ τοὺς ἔκανε μάρτυρες Του στὰ Ἱεροσόλυμα, στὴν Ἰουδαία, στὴ Σαμάρεια καὶ σὲ ὅλοκληρο τὸν κόσμον.

Ἀφοῦ τέλειωσε ὁ Κύριος τὰ λόγια Του, εἶδαν οἱ μαθητὲς ξαφνικὰ τὸν Ἰησοῦ νὰ ἀνεβαίνει ψηλά, νὰ Τὸν σκεπάζῃ μιὰ νεφέλη φωτεινὴ καὶ νὰ Τὸν παίρνη ἀπὸ τὰ μάτια τοὺς. Κι ἐνῶ ὁ Κύριος ἀνέβαινε στὸν οὐρανὸ, εὐλογοῦσε τοὺς μαθητὲς. Τὸ γεγονὸς αὐτό, ποὺ ἔβλεπαν μὲ τὰ μάτια τοὺς, ἔπρεπε νὰ τὸ βεβαιώσουν καὶ μὲ τὰ αὐτιά τοὺς.

Δυὸ λευκοφορεμένοι ἄγγελοι, ποὺ παρουσιάστηκαν σὰν ἄντρες, στάθηκαν κοντὰ τοὺς καὶ

τὲς χάρηκαν, γιατί θὰ γίνονταν οἱ μάρτυρες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Θὰ μαρτυροῦσαν καὶ μὲ τὴ διδασκαλία τους καὶ μὲ τὴ ζωὴ τους. Θὰ πρόσφεραν μὲ τὸ κήρυγμα καὶ τὸ μαρτύριό τους τὴν ἐπικράτησιν οὗτο ὅλο τὸν κόσμον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὸ γεγονός τῆς Ἀναλήψεως. Ἡ Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως εἶναι μιὰ δεσποτικὴ γιορτὴ. Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ ἰδιαίτερη μεγαλοπρέπεια πανηγυρίζει τὸ γεγονός τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ποὺ ἀνέβηκε στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ μᾶς στείλῃ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἡ Ἐκκλησία ἰδρύθηκε πάνω στὴ γῆ μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ ἄνθρωποι μόνο μέσα στὴν Ἐκκλησία θὰ δεχτοῦν τὸ προσωπικὸ μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποὺ μᾶς προσφέρεται ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸν Κύριο.

Οἱ θαυμάσιοι ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τίς αἰώνιες καὶ ἀληθινὲς πραγματικότητες, ποὺ μᾶς χάρισε τὸ γεγονός τῆς ἑνδοξῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας. Μὲ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου ὁ πιστὸς ἄνθρωπος αἰσθάνεται ὡς ἀπαραίτητη ἀνάγκη τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴ ζωὴ του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν ἑνδοξὴ Ἀνάληψή Του ὁ Κύριος χαροποίησε ὅλο τὸν κόσμον, γιατί ὑποσχέθηκε τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖο καὶ ἱδρυσεν πάνω στὴ γῆ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴν εὐλογία Του ὁ Κύριος τὴ στιγμὴ τῆς Ἀναλήψεως, θεβαίωσε τοὺς μαθητὲς Του ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, χαροποιήσας τοὺς μαθητὰς τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· θεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας ὅτι οὐ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου» (ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλήψεως).

2. «Τῶν μαθητῶν ὁρώντων σε (= ἐνῶ σὲ ἐβλεπαν) ἀνελήφθης, Χριστέ, πρὸς τὸν Πατέρα συνεδριάζων (= βρέθηκες κοντὰ στὸν Πατέρα). Ἄγγελοι προστρέχοντες ἐκραύγαζον· Ἄρατε πύλας, ἄρατε (= ἀνοίξτε)· ὁ βασιλεὺς γὰρ ἀνῆλθε πρὸς τὴν ἀρχίφωτον δόξαν (= στὴν πρώτη, ἀρχικὴ δόξα» (ὕμνος τῆς Ἀναλήψεως).

3. «Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς ἀφ' ἡμῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ψάλλοντάς σοι. Ἀλληλουῖα» (Ἀπὸ τῆς θείας λειτουργίας τῆς Ἀναλήψεως).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ὑποσχέθηκε ὁ Κύριος στοὺς μαθητὲς πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀνάληψή Του;

2. Ποιό ήταν τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν μαθητῶν;
3. Γιατὶ δοκίμασαν οἱ μαθητὲς μεγάλη χαρὰ μὲ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου;
4. Νὰ γράψης στὸ τετράδιό σου τίς ἀλήθειες, πού περιέχει τὸ ἀπολυτίκιό τῆς Ἀναλήψεως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Είσαγωγή	7
----------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Παλαιά Διαθήκη

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Δημιουργία

1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου.	13
2. Ἡ δημιουργία τῶν ἀγγέλων	16
3. Ἡ πλάση τοῦ ἀνθρώπου.	20
4. Ἡ πτώση τῶν πρωτοπλάστων.	22
5. Ὁ κατακλυσμός. Ὁ πύργος Βαβέλ.	26

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Ὁ Θεὸς καὶ οἱ Πατριάρχες

1. Ὁ Ἀβραάμ, ὁ φίλος τοῦ Θεοῦ.	30
2. Ὁ Ἰσαὰκ - Ὁ Θεὸς δοκιμάζει καὶ βραβεύει τὴν πίστη τοῦ Ἀβραάμ.	34
3. Ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ.	38
4. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ.	42

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Ὁ Θεὸς καὶ ὁ περιούσιος λαὸς Του

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν Αἴγυπτο.	46
2. Ὁ Μωϋσῆς καὶ ἡ ἀπελευθέρωση τῶν Ἰσραηλιτῶν	49
3. Ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας.	54
4. Ἡ διαθήκη τοῦ Σινᾶ.	59
5. Ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου, οἱ θυσίαι καὶ οἱ γιορτὲς τῶν Ἰσραηλινῶν.	63
6. Ἡ πορεία πρὸς τὴ Χαναὰν συνεχίζεται	68

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας

1. Οἱ Ἰσραηλίτες στὴ γῆ τῶν πατέρων τους.	73
2. Τὰ χρόνια τῶν κριτῶν	76
3. Ἡ ἱστορία τῆς Ρούθ - Ἡ εὐσέβεια ἀμείβεται.	80

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Ὁ Θεὸς καὶ οἱ βασιλεῖς.

1. Ὁ Δαβὶδ, προφήτης καὶ βασιλιάς.	83
2. Τὸ βιβλίον τῶν ψαλμῶν	88
3. Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντα	92

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Ὁ Θεὸς καὶ οἱ προφῆτες

1. Οἱ προφῆτες στὴν Παλαιὰ Διαθήκη.	99
2. Οἱ προφῆτες τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.	103
3. Ἡ δράση τοῦ προφήτη Ἡσαΐα στὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα. ...	107
4. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας καὶ ἡ ἄλωση τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους.	110

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ στὴν αἰχμαλωσία καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὴν

1. Ἡ Βαβυλώνια αἰχμαλωσία καὶ οἱ προφῆτες Ἰεζεκιὴλ καὶ Δανιήλ.	114
2. Ἡ ἐπάνοδος ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία.	117
3. Ἡ ἐλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ κυριαρχία. Οἱ Μακκαβαῖοι. ...	119
4. Ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως στοὺς εἰδωλολάτρες καὶ οἱ Ἰ- ουδαῖοι τῆς διασπορᾶς	124

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Καὶ νῦν Διαθήκη

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

1. Ὁ Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ	132
2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου	136
3. Ἡ γέννηση τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου.	140
4. Ἡ Γέννηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ	144
5. Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου	150
6. Ἡ προσκύνηση τῶν Μάγων	154
7. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων ...	160

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Ἡ δημόσια ἐμφάνιση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

1. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη. Ἡ Βάπτισμα τοῦ Κυρίου	164
--	-----

2. Οἱ μαθητὲς καὶ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου	170
3. Τὸ πρῶτο θαῦμα στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας.	174

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ στὴ Σαμαρεία

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐξουσιαστὴς τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα	178
2. Ἡ συνομιλία τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὸ Νικόδημο	182
3. Ἡ συνομιλία τοῦ Κυρίου μὲ τὴ Σαμαρείτισσα	186

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὴ Γαλιλαία καὶ στὰ Ἱεροσόλυμα.

1. Ὁ Κύριος θεραπεύει τὸ γιὸ τοῦ βασιλικοῦ ὑπαλλήλου	191
2. Ἡ ἀνάσταση τοῦ γιοῦ τῆς χήρας στὴ Ναϊν. Ὁ Ἰησοῦς συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτία.	194
3. Ἡ θεραπεία τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου. Ἡ θεραπεία τῆς ἄρρωστης γυναίκας	198
4. Ὁ ἀποκεφαλισμὸς τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου	201
5. Τὸ θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων	205
6. Τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ παραλύτου στὰ Ἱεροσόλυμα	209

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ Γαλιλαία

1. Ἡ ὁμολογία τῶν μαθητῶν. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου	213
2. Ἡ θεραπεία τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ	218

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὰ Ἱεροσόλυμα

1. Ἡ θαυματουργικὴ θεραπεία τοῦ γεννημένου τυφλοῦ ..	222
2. Ὁ Ἰησοῦς εὐλογεῖ τὰ μικρὰ παιδιὰ.	226
3. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου	229
4. Ἡ θριαμβευτικὴ εἵσοδος τοῦ Κυρίου στὰ Ἱεροσόλυμα ...	234

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Ἡ Ἑβδομάδα τοῦ Πάθους

1. Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος	238
2. Ἡ ἀρχιερατικὴ προσευχὴ καὶ ἡ σύλληψη τοῦ Κυρίου ...	243
3. Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	248
4. Ἡ Σταύρωση καὶ ἡ Ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	255

ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΓΔΟΗ: Ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου

1. Ἡ ἔνδοξη Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ οἱ διαφορές
ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάντος	261
2. Ἡ ἔνδοξη Ἀνάληψη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	271

ΕΚΔΟΣΙΣ Α! 1975 (X) — ANT. 151.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2612/6-6-75.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ & ANNA ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

0020556281

